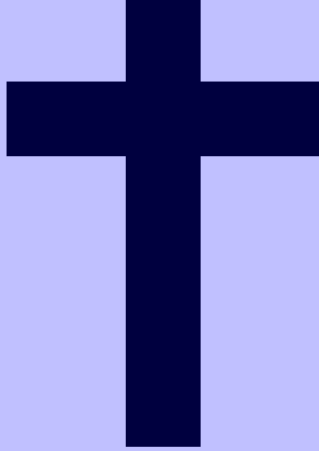

Nuevo Testamento en
mixteco de Ocoatepec

New Testament in Mixtec, Ocoatepec (MX:mie:Mixtec, Ocoatepec)

Nuevo Testamento en mixteco de Ocoatepec

New Testament in Mixtec, Ocoatepec (MX:mie:Mixtec, Ocoatepec)

copyright © 1977 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Ocoatepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Ocoatepec [mie], Mexico

Copyright Information

© 1977, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Ocoatepec

© 1977, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
61c6fffd-2562-5253-8242-3993f51527e9

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	40
SAN LUCAS	64
SAN JUAN	105
HECHOS	135
ROMANOS	175
1 CORINTIOS	192
2 CORINTIOS	208
GÁLATAS	219
EFESIOS	225
FILIPENSES	231
COLOSENSES	235
1 TESALONICENSES	239
2 TESALONICENSES	243
1 TIMOTEO	245
2 TIMOTEO	250
TITO	253
FILEMÓN	255
HEBREOS	256
SANTIAGO	268
1 PEDRO	272
2 PEDRO	277
1 JUAN	280
2 JUAN	284
3 JUAN	285
JUDAS	286
APOCALIPSIS	288

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN MATEO

*Lista nāsa nquiji tatā Jesucristo
(Lc. 3.23-38)*

¹ Yáhá cūu lista nāsa nī nquiji tatā Jesucristo. De maá yā cūu tatā rey David, de David nī nquiji nūu tatā Abraham.

² Abraham nī ncuu dē tatā Isaac, de Isaac nī ncuu dē tatā Jacob, de Jacob nī ncuu dē tatā Judá jín ndá ñānī dē.

³ De Judá nī ncuu dē tatā Fares jín Zara, de naná ndūū dē nī ncuu Tamar. De Fares nī ncuu dē tatā Esrom, de Esrom nī ncuu dē tatā Aram.

⁴ De Aram nī ncuu dē tatā Aminadab, de Aminadab nī ncuu dē tatā Naasón, de Naasón nī ncuu dē tatā Salmón.

⁵ De Salmón nī ncuu dē tatā Booz, de naná dē nī ncuu Rahab. De Booz nī ncuu dē tatā Obed, de naná dē nī ncuu Rut. De Obed nī ncuu dē tatā Isaí.

⁶ De Isaí nī ncuu dē tatā David, tēe nī ncuu rey. De rey David nī ncuu dē tatā Salomón, de naná dē, xihna cā nī ncuu ña ñāsíhí Urías.

⁷ De Salomón nī ncuu dē tatā Roboam, de Roboam nī ncuu dē tatā Abías, de Abías nī ncuu dē tatā Asa.

⁸ De Asa nī ncuu dē tatā Josafat, de Josafat nī ncuu dē tatā Joram, de Joram nī ncuu dē tatā Uzías.

⁹ De Uzías nī ncuu dē tatā Jotam, de Jotam nī ncuu dē tatā Acáz, de Acáz nī ncuu dē tatā Ezequías.

¹⁰ De Ezequías nī ncuu dē tatā Manasés, de Manasés nī ncuu dē tatā Amón, de Amón nī ncuu dē tatā Josías.

¹¹ De Josías nī ncuu dē tatā Jeconías jín ndá ñānī dē, maá tiempo já cuáhān ndá nchiví Israel preso jondē nación Babilonia.

¹² De tá nī iyo ndá jī ñúcuán, de Jeconías nī ncuu dē tatā Salatiel. De Salatiel nī ncuu dē tatā Zorobabel.

¹³ De Zorobabel nī ncuu dē tatā Abiud, de Abiud nī ncuu dē tatā Eliaquim, de Eliaquim nī ncuu dē tatā Azor.

¹⁴ De Azor nī ncuu dē tatā Sadoc, de Sadoc nī ncuu dē tatā Aquim, de Aquim nī ncuu dē tatā Eliud.

¹⁵ De Eliud nī ncuu dē tatā Eleazar, de Eleazar nī ncuu dē tatā Matán, de Matán nī ncuu dē tatā Jacob.

¹⁶ De Jacob nī ncuu dē tatā José, tēe nī ncuu yí María. De María nī ncuu ña naná Jesús, Yāā nání Cristo.

¹⁷ De jondē Abraham de jondē David de nī ncuu ūxī cūmī tatā. De jondē David de jondē tá cuáhān ndá nchiví Israel preso nación Babilonia de nī ncuu tucu ūxī cūmī tatā. De

jondē tá nī jēhēn ndá jī preso de jondē nī ncuu Cristo, suni nī ncuu ūxī cūmī cā tatā.

*Jā ní ncau Jesucristo
(Lc. 2.1-7)*

¹⁸ De já ní ncau Jesucristo de sūcuán nī ncuu: Naná yā María, ja nī ncundaā já cundeē ña jín José. De jondē tá ncháha ca cundeē ña jín dē, de nī jicūhun sēhe ña nī nsáhá Espíritu Santo.

¹⁹ De José, tēe já cundeē ña jín, chí tēe ndāā cūu dē. De nduú cūnī dē cuáha dē tūhun canoō ña, chí sa cūnī dē já ná jencuñí yuhū-ni já má cundeē dē jín ña.

²⁰ De juní sūcuán nácāni inī dē, de nī stéhēn jāni nūū dē já ní nquenda-ni iin ángel maá Jētohō ō Yāā Dios nūū dē, de nī ncāhān yā jín dē: José, sēhe tatā David, mā cūyuhú nú cueca nú ñāsíhí nú María, chí sēhe ña já cacu, vāji jī jondē nūū maá Espíritu Santo.

²¹ De cacu iin sēhe yí ña. De scúnāni nú jī Jesús, chí maá jī cūu Yāā já scácu ndá nchiví nūū cuáchi jī, ncachī ángel.

²² Sūcuán nī ncuu ndācā tiñu yáhá, tácuca quee ndāā tūhun Jētohō ō Yāā Dios já ní ncāhān tēe ní nacāni tūhun yā jondē janahán. De sūcuán nī ncāhān dē:

²³ Coo iin ñahan lúli, de nīhīn sēhe jī, de scácu jī iin sēhe yí, de cunaní sūchí ñúcuán Emanuel. Cáchī tutū. De síví yáhá cáchī: Yāā Dios ndéé yā jín ó.

²⁴ De ní ndoto José, de nī nsáhá dē tá ní ncachí ángel Jētohō ō Yāā Dios nūū dē. De ní jeca dē María nī ncuu ña ñāsíhí dē.

²⁵ De nduú ní nquúxin dē jín ña, chí jondē nī scácu ña sēhe yí xihna ñúhún ña. De ní scúnāni dē jī Jesús.

2

Jā ní nquenda ndá tēe mago nūū yā

¹ De tá ní ncau Jesús inī ñuū Belén ndáñúū Judea, de tiempo ñúcuán tátúnī rey Herodes. Ñúcuán de jacū tēe ndíchí já scuáha síquī tiūun, nī nquiji jícá ndá dē ichi nūū quénda ncandīi, de nī nquenda dē ciudad Jerusalén.

² De ní jicā tūhún ndá dē nchiví: ¿Ní cūu nūū iyó sūchí já ní ncau já cuu rey nchiví hebreo? Chí ichi nūū quénda ncandīi nī jinī ndá sá iin tiūun cáhnú já cūu seña já ní ncau jī. De vāji ndá sá já chíñúhún sá jī, ncachī dē.

³ De rey Herodes, tá ní jinī dē tūhun ñúcuán, de nī ncunéhēn inī dē, jondē jín ndācā nchiví Jerusalén.

⁴ De ní nastútú dē ndācā sūtú cúnáhnú jín ndācā tēe stéhēn ley janahán nūū nchiví. De ní jicā tūhún dē ndá tēe ñúcuán ní cūu nūū cacu Cristo, cáchī tutū.

⁵ De ní ncachí ndá dē nūū rey: Inī ñuū Belén ndáñúū Judea. Chí sūcuán cáchí nūū

tútū jā ní ntee tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán:

⁶ Ndá ndóhó nchivī űū Belén ndáñúú Judá, cuñáhnú cá űū nū nsúú cá ndá cá űū jā cuñáhnú inī Judá.

Chi suu inī űū nū quee iin Yāā jā tatúnī, de coto yā nchivī maá nī Israel, ncachī Yāā Dios.

Cáchī tutū.

⁷ űúcuán de Herodes nī ncana yuhū dē ndá tēe ndíchí jā nání mago. De nī jīcā tūhún vāha dē nā quivī cúu jā ní nquenda tiūūn űúcuán.

⁸ De nī ntají dē ndá tēe űúcuán jā quíhīn dē űū Belén. De nī ncāhān dē: Cuāhān ndá ní de cātūhún vāha ní ní cúu nūū iyó sūchí lúli. De tá nī nanihīn ndá ní jī, de quiji ní cachī tūhun ní nūū sá, tácuca suni quichīñúhún maá sá jī, ncachī rey.

⁹ De tá nī jini ndá dē tūhun jā ní ncāhān rey, de cuāhān ndá dē. De maá tiūūn cāhnú jā ní jini dē ichi nūū quēnda ncandī, nī jécōsō nūū cuāhān nūū ndá dē jondē nī nquenda nūū iyó sūchí lúli, de űúcuán nī jencuiñī.

¹⁰ De tá nī jini ndá dē jā ní jencuiñī tiūūn, de nī ncusiī ndasi inī dē.

¹¹ De nī jinū ndá dē ní nquēvi dē inī vehe, de nī jini dē nūū sūchí lúli jíin naná jī María. De nī jecuñī jiti ndá dē nūū jī, de nī nchiñúhún dē jī. De nī nacune ndá dē jatūn dē, de nī nsōcō dē oro jíin incienso jíin sūja űguā nūū jī.

¹² űúcuán de nī stéhēn jāni nūū ndá dē, de nī ncachī nūū dē jā má quínohōn dē nūū Herodes. De incā ichi cuānohōn dē űūū dē.

Jā ní jinu José cuāhān ndá dē Egipto

¹³ De tá cuānohōn ndá tēe mago, de nī stéhēn jāni nūū José jā iin ángel maá Jētohō ō Yāā Dios nī ncāhān yā jíin dē: Nacōo de cunu nū quíhīn nū jíin sūchí lúli jíin naná jī jondē nación Egipto. De űúcuán cundeē nū jondē cachī tūhun nī nūū nū. Chi Herodes ja ñatin nanducú dē sūchí lúli jíiñā jā cahnī dē jī, ncachī yā.

¹⁴ De nī ndoto José. De cuāhān dē jíin sūchí lúli jíin naná jī, de nī jica űúú ndá dē cuāhān dē Egipto.

¹⁵ De űúcuán nī ndeē dē jondē nī jíhī Herodes. De sūcuán nī ncuu tácuca quee ndaā tūhun Jētohō ō Yāā Dios jā ní ncāhān tēe nī nacani tūhun yā janahán: Jondē nación Egipto nī ncana nī Sēhe ní vāji jī, ncachī Yāā Dios, cáchī tutū.

Jā ní ntatúnī Herodes jā ná cúu ndá tēe ñiquín

¹⁶ űúcuán de nī jini Herodes jā sūcuán nī stáhvī ndá tēe mago dē, de nī nquēti ndasi inī dē. De nī ntají dē ndá soldado cuāhān, de nī jahnī ndācā tēe ñiquín jā űū cuiyā jíin jā lúli cá jā iyó inī űūū Belén jíin ndācā űūū

ñatin. Chi jā nī jīcā tūhún vāha dē ndá tēe mago nāsaa tiempo nī ncuu jā ní ncacu Jesús.

¹⁷ De sūcuán nī nquee ndaā tūhun jā ní ncāhān Jeremías, tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán, chi ní ncāhān dē:

¹⁸ Inī región Ramá nī jini nī

jā jácu de jácu cóhō.

Chi ndá ñahan cúu tatā Raquel, jácu ña jēhē sēhe ña,

de nduú cúnī ndusiī inī ndá ña, chi ní jíhī ndá jī.

Cáchī tutū.

¹⁹ űúcuán de nī jíhī Herodes. De nī stéhēn jāni nūū José jā iin ángel Jētohō ō Yāā Dios nī ncāhān yā jíin dē jondē nūū ndeē dē Egipto:

²⁰ Nacōo de quínohōn nū nación nū Israel jíin sūchí lúli jíin naná jī. Chi jā nī jíhī ndá tēe jā nducú cahnī sūchí lúli jíiñā nícu, ncachī ángel.

²¹ űúcuán de nī nacōo dē, de cuānohōn dē Israel jíin sūchí lúli jíin naná jī.

²² De nī níhīn dē tūhun jā Arquelao nī nūcuiñī dē nūū ndīyi tatá dē Herodes, de maá dē tatúnī inī región Judea. De yúhú dē jā quínohōn dē űúcuán. De nī stéhēn jāni nūū dē jā ná quíhīn dē región Galilea, de cuāhān dē.

²³ De nī nquenda ndá dē űúcuán, de nī ndeē dē űūū nání Nazaret. Sūcuán nī ncuu tácuca quee ndaā tūhun jā ní ncāhān ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán. Chi ní ncachī dē jā cāhān nchivī jā tēe űūū Nazaret cúu Jesús.

3

Tūhun Juan tēe scuénduté

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ De nī jica tiempo, de nī nquenda Juan tēe scuénduté jondē nūū ñuhun tíhā ndáñúú Judea, de suha nácani dē tūhun:

² Nacani inī ndá nú jā sndóo nú cuāchi nú, chi jā nī ncuñatin maá Yāā ndeē andivī jā tatúnī yā nūū nū, ncachī dē.

³ De Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán, suha ní ntee dē tūhun Juan nūū tutū:

Coo iin tēe jā cana jee jondē nūū ñuhun tíhā: Sāhá tūha ndá nú maá nú, chi quenda maá Jētohō ō.

De sāhá ndá nú tiñu ndāā, chi vāji yā, cachī dē.

Ncachī Isaías.

⁴ De sahma ñúhún Juan cúu ixi camello, de nūhni iin cinturón ñii chījin dē. De jā tēcú de cúu tíca langosta jíin ndūxi yōcō.

⁵ De nchivī ciudad Jerusalén jíin ndācā nchivī región Judea jíin nchivī ndeē ñatin yuhū yūte Jordán, ní nquenda ndá jī nūū dē.

⁶ De nī nacani ndaā ndá jī cuāchi jī nūū Yāā Dios, de nī scuénduté dē jī inī yūte Jordán.

7 De tá nī jini dē jā vāji cuāhā tēe grupo fariseo jín tēe grupo saduceo nūū scuénduté dē, de nī ncāhān dē: Va sēhe cōō cúu ndá nú, chí xēēn nū tá cúu cōō. ¿A jáni inī ndá nú jā cuu cunu nú cācu nú nūū castigo xēēn jā quiji?

8 Túsaá de sáhá ndá nú tiñu vāha, de sūcuán stéhēn nū jā ní nacani ndija inī nū jā sndóo nú cuāchi nú.

9 De mā cāni inī ndá nú cāhān nū jā cuu cācu nú síqui jā cúu nú tatā Abraham. Chí cāhān nī jín ndá nú jā cuu sáhá Yāā Dios jā ndācá yūū yáhá nduu sēhe Abraham jā candija vāha, de tú cūni yā.

10 De cúu ndá nú tá cúu tūndihá jāá nduú jéhe jāvíxi vāha. De mitan de ja iyó tūha Yāā Dios jā cuāha yā castigo xēēn, tá cúu nūū iyó tūha iin cā jā quehndē jondē yoho ñutun. Túsaá de sáhá yā jín ndá nú tá cúu nūū sáhá yā jín ndācá ñutun jāá nduú jéhe jāvíxi vāha, jā téhndē de cāyū nūū ñūhūn.

11 De nduhū chí jín ndute scuénduté nī ndá nú, de ñúcuán cúu jā stéhēn nū jā ní nacani inī nū jā sndóo nú cuāchi nú. De Yāā jā quiji, chí modo jā scuénduté yā ndá nú cúu jā cuāha yā Espiritu Santo cundeē inī áno ndá nú, de poder yā cúu tá cúu ñuhūn. De Yāā jā quiji chí cúñáhnú ndasí cā yā nsúū nduhū. Chí nduú cúñáhnú cuití nī nūū yā, nī jā cuetíñú yā nduhū vísó iin tiñu lúli cā jā cuiso nī nījān yā.

12 De sáhá yā tá sáhá tēe stéchi trigo, chí sáhá síin yā nchiví vāha jín nchiví nēhēn, tá cúu nūū cúndoo trigo jā queē síin paja. De nastútú yā trigo yā ndivi inī yacā yā. Sochi paja chí teñuhūn yā nūū ñūhūn jā má ndáhvā cuití, ncachí Juan.

Jā ní jenduté Jesús

(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

13 Ñúcuán de nī nquee Jesús región Galilea, de nī nquenda yā yūte Jordán nūū iyó Juan, tácu scuénduté dē yā.

14 Sochi nduú cūni Juan scuénduté dē yā, chí nī ncāhān dē jín yā: Sa cánuú jā scuénduté maá ní sáán, ¿de nāsa cúu jā sa nūū sá vāji ní? ncachí dē.

15 De nī ncāhān Jesús jín dē: Nduú chí sáhá nú, chí sūcuán cánuú jā squíncuu ó ndācá jā tátúnī Yāā Dios, ncachí yā. Ñúcuán de nī scuénduté dē yā.

16 De tá nī ncuu nī jenduté yā, de nī nquee yā ndute. De nī nune-nī nūū ndēē Yāā Dios andiví, de nī jini yā jā cúun Espiritu Yāā Dios vāji, de cáá tá cáá iin paloma, de nī jínū xīnī yā.

17 De ichi andiví nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī jā māni ndasí nī jín, de cúsi ndasí inī nī jín, ncachí.

4

Jā ní jito túni táchi Jesús

(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

1 Ñúcuán de nī jínū Jesús jondē nūū ñuhun tūhá nī nsáhá Espiritu Santo. Chí ñúcuán coto túni táchi cúñáhnú yā, chí cūni jā sáhá yā cuāchi.

2 De nī iyo ndite inī yā ūū xico nduú ūū xico ñuú, sá de nī nquiji sóco nūū yā.

3 De nī nquenda maá táchi cúñáhnú jā coto túni jí yā, de nī ncāhān jín yā: Tú maá nú cúu Sehe Yāā Dios de cāhān nū jā ndá yūū yáhá ná ndúu stāā cají nū, ncachí.

4 De nī ncāhān yā jín: Nduú chí yósó nūū tutú ī: Nsúū mátúhún-ni stāā cúu jā tēcū nchiví, chí suni jín ndācá tūhun jā cāhān Yāā Dios, ncachí yā.

5 Ñúcuán de cuāhān táchi cúñáhnú jín yā jondē Jerusalén jā cúu ciudad ī. De nī jani jí yā xīnī torre templo.

6 De nī ncāhān jí jín yā: De tú Sēhe Yāā Dios cúu nú, de squíncava nú maá nú jondē nūū ñūhūn, chí scācu yā ndóhó. Chí sūcuán yósó nūū tutú:

Tetiñú yā ndá ángel yā jā coto ndóhó.

De canee ndá yā ndóhó,

tácu mā scáchihi nú jéhe nū nūū yūū.

Cáchi tutú, ncachí táchi.

7 De nī ncāhān Jesús: Nduú chí suni yósó cā nūū tutú jā má cōtó túni nchiví Jētoho jí Yāā Dios, á scācu yā jí á nduú, ncachí yā.

8 De táchi cúñáhnú nī jeca tucu jí yā cuāhān jí jín yā xīnī iin yucu sūcún ndasí. De nī stéhēn jí ndācá nación níí cáhnú ñayiví nūū yā, de viī ndasí cáá ndíhi.

9 De nī ncāhān jín yā: Ndācá yáhá taji nī nūū nū, de tú cuiñi jí ní nú chíñūhún nū nduhū, ncachí.

10 Ñúcuán de nī ncāhān Jesús nūū táchi: Satanás, cujiyo cuāhān, chí yósó nūū tutú jā ná chíñūhūn nchiví maá Jētoho jí Yāā Dios, de nūū mátúhún-ni yā satíñú jí, ncachí yā.

11 Ñúcuán de nī ncujiyo-ni táchi cúñáhnú cuāhān. De nī nquenda ndá ángel Yāā Dios nī nchindeé ndá yā.

Jā ní nquijéhe Jesús nácani yā tūhun región Galilea

(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

12 De tá nī nīhīn Jesús tūhun jā yíhi Juan vecāa, de cuānohōn yā región Galilea.

13 De nduú nī ndēē yā ñuū Nazaret, chí nī jēhēn yā nī ndēē yā ñuū Capernaum. De ñuū ñúcuán cáá yuhú mar, maá región Zabulón jín Neftalí.

14 De sūcuán nī ncuu tácu quee ndāā tūhun nī ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahān:

15 Región Zabulón jín Neftalí,

ichi jā cuāhān yuhú mar, lado yūte Jordán nūū quēnda ncandíi,

jíin región Galilea nū ndēē nchivī ndá cá nación jáá nduú jíni tūhun yā.

¹⁶ Nchivī űncuán chi modo nū neē ndēē ji, de stúu yā luz yā nūu ji.

De nchivī ja űnatin naā, nīhīn ji tūhun vāha ndasí,

suu tūhun já scácu yā ánō ji.

Ncachi Isaías.

¹⁷ De jondē quívi űncuán nī nquijéhé Jesús nácani yā tūhun, de sūcuán nī ncāhān yā: Nacani inī ndá nú já sndóo nū cuāchi nū, chi ja nī ncuñatin Yāā ndēē andiví já tatúní yā nūu nū, ncachi yā.

*Jā ní ncana yā cūmī tēe tīn tiacá
(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)*

¹⁸ De jíca Jesús yuhú mar Galilea cuāhān yā. De nī jíni yā nūu űū tēe, de űani ndúu dē. De iin dē cúu Simón já suni nání Pedro, de incā dē cúu Andrés. De tēe tīn tiacá cúu ndúu dē, de chūhun dē űnuu dē inī mar.

¹⁹ De nī ncāhān yā jíin ndúu dē: Cuniquīn nduhū ná cóhōn, de nasáhá nī ndóhó tēe já nīhīn cuāhá nchivī já candíja nduhū, tá cúu nūu nīhīn nū tiacá, ncachi yā.

²⁰ űncuán de nī sndóo ndúu dē-ni űnuu dē, de nī jecuniquīn dē yā.

²¹ De nī jica yā jacū cā, de nī jíni yā nūu űū cá tēe, de suni űani ndúu dē. De cúu dē Jacobo jíin Juan, ndúu sēhe Zebedeo. De ndēē dē inī barco jíin tatá dē Zebedeo, nāchicatún dē űnuu dē. De suni nī ncana yā ndúu dē já cuniquīn dē yā.

²² De nī sndóo dē-ni tatá dē jíin barco, de nī jecuniquīn dē yā cuāhān dē.

*Jā ní stéhēn yā nūu cuāhá nchivī
(Lc. 6.17-19)*

²³ De nī jica nuu Jesús níi región Galilea, nī stéhēn yā tūhun inī ndá vehe ī já cúu sinagoga. De nī nacani yā tūhun vāha nāsa tátúní Yāā Dios. De nī nasáhá vāha yā nchivī cúhū ndacá-ni cuēhē.

²⁴ De nī jītē nuu tūhun yā cuāhān níi región Siria. De nūu yā nī nquisiáha ji ndacá nchivī cúhū, nchivī já ndóhó quéhēn nūu cuēhē, jíin já játu, jíin já űhūn táchi inī, jíin já jíhi yíhi, jíin já ní nduehlé. De nī nasáhá vāha yā ndá ji.

²⁵ De cuāhá nchivī región Galilea jíin Decápolis, jíin nchivī ciudad Jerusalén jíin región Judea, jíin ndá űnū já íyó incā lado yūte Jordán ichi nūu quénda ncandī, nī jecuniquīn ndá ji yā.

5

Jā ní nacani yā tūhun jondē yucu

¹ De nī jíni Jesús nūu ndá nchivī cuāhá űncuán. De nī ncaa yā yucu cuāhān yā, de nī jecundeē yā. De ndá tēe scuáha jíin yā, nī nquenda dē nūu yā űncuán.

² De nī nquijéhé yā nī stéhēn yā ndá tūhun yáhá nūu dē:

*Tūhun nācā ndetū
(Lc. 6.20-23)*

³ Nācā ndetū ndá nchivī já jíni ji jáá nduú íyó vāha ánō ji síquī cuāchi ji, chi ja nī nquívi ji ndahá Yāā andiví já tatúní yā nūu ji.

⁴ Nācā ndetū ndá nchivī cúcuécá inī, chi ndusii inī ji sáhá Yāā Dios.

⁵ Nācā ndetū ndá nchivī vitá inī, chi nī nquee yuhú yā já cutahví ji űayívi.

⁶ Nācā ndetū ndá nchivī já tá-ni cúu já cócon ji yíchi ji, suni sūcuán cúu já cúni ndasí ji squíncuu ji tiñu ndāā, chi maá yā chindeé yā já cuu squíncuu ji.

⁷ Nācā ndetū ndá nchivī já cundáhvi inī táhān, chi suni cundáhvi inī Yāā Dios ji.

⁸ Nācā ndetū ndá nchivī já íyó ndoo inī ánō ji, chi cuni ji nūu Yāā Dios.

⁹ Nācā ndetū ndá nchivī já násáhá māni táhān, chi cāhān Yāā Dios já sēhe yā cúu ji.

¹⁰ Nācā ndetū ndá nchivī já jíni űhvi incā nchivī ji síquī já sáhá ji tiñu ndāā, chi ja nī nquívi ji ndahá Yāā andiví já tatúní yā nūu ji.

¹¹ Nācā ndetū ndá nū tú cāhān nāvāha ji nūu nū já síquī nduhū, de sáhá nāvāha ji ndóhó, de stáyáhvi ji ndóhó, visó nduú ná cuāchi nū.

¹² De sáhá sū ndá nū inī nū túsaá, de sa víhi cá cusii inī nū, chi cáhnú ndasí coo táhvi nū jondē andiví. Chi suni sūcuán nī jíni űhvi ji ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios já ní nquiji xihna cá nsúu cá ndá ndóhó.

*Tūhun yátá síquī űnī jíin síquī luz
(Mr. 9.50; Lc. 14.34-35; 11.33)*

¹³ Ndá máá nū chi cúu nū inī űayívi tá cúu űnī já yíhi nūu cúñu tácuca mā téhyū. De tú űnī ná náá já űhguā, ¿de nāsa nduu űhguā tucu? Nduú cá tíñu cuiti cá, chi sa cutē nchivī de cuāñū ji síquī.

¹⁴ Ndá tíñu vāha já sáhá nū cúu tá cúu luz inī űayívi. De cúu nū tá cúu iin űuū já yósó xīni yūcú, de mā cúu coo yuhú.

¹⁵ De nī nduú scuíqun nchivī iin lámpara de chihi ji chíin cajón, chi sa jáni ji nūu sūcún tácuca stúu nūu ndá já ndēē inī vehe.

¹⁶ De suni sūcuán stéhēn nū luz maá nū nūu ndá nchivī, de suu cúu já cuni ji ndá tíñu vāha sáhá ndá nū, de cāhān ji já vāha ndasí Yāā cúu Tatá nū já ndēē yā andiví.

Jā ní stéhēn yā síquī ley Yāā Dios

¹⁷ Mā cāni inī ndá nū já vāji nī já snāá ni ley já ní jēhe Yāā Dios nūu Moisés, jíin já snāá nī ndá tūhun já nī ncāhān ndá tēe nī nacani tūhun yā janahān. Nduú vāji nī já snāá ni, chi sa já stéhēn caji nī tūhun ndiso.

¹⁸ Chi ndāā cāhān nī jíin ndá nū já juni íyó andiví jíin űayívi, de mā náá cuiti nī iin

punto ni iin letra nūū tutū ley yā, chi jondē quee ndaā ndihi tūhun jā cāhān.

¹⁹ Túsaá de tú iin nchivī nduū squíncuu ji iin tūhun yáhá já ndácu ley yā, visō iin tūhun lulí cā cúu, de tú stéhēn ji já suni sūcuán sáhá sava cā nchivī, túsaá de cuu ji nchivī núu cā inī andivī nūū tátúnī Yāā Dios. Sochi tú iin nchivī squíncuu ji de stéhēn ji já squíncuu nchivī, túsaá de cuñáhnú ji inī andivī nūū tátúnī Yāā Dios.

²⁰ Chi cāhān ni jín ndá nú, tú mā cóo ndāā cā tiñu sáhá nú nsūū cā tiñu sáhá ndá tēe stéhēn ley janahán jín ndá tee grupo fariseo, de mā quivi cuitī nū ndahá Yāā andivī jā tatúnī yā nūū nū.

*Jā ní stéhēn yā já má quítī inī ō
(Lc. 12.57-59)*

²¹ Ja ní jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jín nchivī janahán já má cāhnī ji ndiyi, de nāni nchivī tú cāhnī ji ndiyi, de quihīn ji nūū justicia, cāchi.

²² Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú, visō vāchi jā quítī inī iin nchivī cuni ji táhán ji, de suni quihīn ji nūū justicia. De tú iin nchivī cāhān nāvāha ji nūū táhán ji, túsaá de quihīn ji nūū justicia cuñáhnú cā. De tú iin nchivī cāhān ji nūū táhán ji: Ndóhó tēe naā ndasí, cachī ji, túsaá de quivi ji nūū ñūhūn infierno de tú mā nācani inī ji.

²³ Túsaá de tá quenda ndá nú nūū altar jín já sōcō nū nūū Yāā Dios, de tú nūcūhun inī nūū já ní nsáhá nú cuāchi sīquī táhán nú,

²⁴ túsaá de squéndō nū já sōcō nū xín altar, de xihna cā quihīn nū jā ndumanī nū jín táhán nú. De sá de ndicó cóo tucu nú já sōcō nū.

²⁵ De tú iin nchivī quihīn ji jín nú nūū justicia jā cāhān ji cuāchi sīquī nū, túsaá de juni cuāhān nū jín ji ichi de sáhá ndāā maá nú jín ji, tácuā mā squivi ji ndóhó nūū juez. Chi juez sáhá dē ndóhó nūū policíā, de policíā chihi dē ndóhó vecāā.

²⁶ De ndāā cāhān ni jín ndá nú já má queé cuitī nū ñúcuán chi jondē chunāá nú ndihi cuitī xūhūn jā jícān ndá dē.

Jā ní stéhēn yā já má cásiquí ndéē tāhán

²⁷ Ní jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān janahán já má cásiquí ndéē tāhán nchivī.

²⁸ Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú já tú iin tēe ndéhé dē nūū iin ñahan jā ndiyo inī dē ña, ñúcuán de ja ní ncásiquí ndéē dē ñahan ñúcuán inī ānō dē.

²⁹ Túsaá de tú tñūū lado cuáhá nú sáhá jā quivi nū cuāchi, de vāha cā tavā nū de squéne nū, tácuā mā sáhá cā nū cuāchi. Chi vāha cā já naā iin tñūū nú nsūū cā jā coo ndihi yiqui cúñu nū de quihīn nū infierno.

³⁰ De tú ndahá cuáhá nú sáhá jā quivi nū cuāchi, de vāha cā quehndē nū de squéne nū, tácuā mā sáhá cā nū cuāchi. Chi vāha cā jā

naā iin ndahá nú nsūū cā jā coo ndihi yiqui cúñu nū de quihīn nū infierno.

*Jā ní stéhēn yā já má ndúsín táhán
(Mt. 19.3-9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)*

³¹ De suni ní ncāhān jondē janahán: Tú ní iin cūñī jā sndōo ñasihí, de ná cuāha acta nūū ña já ndusín jín ña.

³² Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú, tú iin tēe sndōo dē ñasihí dē, de tú nsūū já ndiī ña, túsaá de sáhá dē já casiquí ndéē ña já cundeē ña jín incā tēe. De tú iin tēe cueca dē ñahan jā ní nguendō, suni cásiquí ndéē dē ña.

Jā ní stéhēn yā sīquī tūhun jā cāhān téyíí

³³ De suni ní jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jín nchivī janahán: Tú ní ncāhān téyíí nū jā squíncuu nū, jín jínūū Yāā Dios, túsaá de cánuū jā squíncuu nū já ní ncāhān nū.

³⁴ Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú já ní iin sīquī tiñu mā cāhān téyíí nū jondē jín sívī Yāā Dios. De tú cāhān téyíí nū de nduū vāha jā nacunehen nū andivī, chi suu cúu nūū iyó mesa nūū tátúnī Yāā Dios.

³⁵ De juni mā nacunehen nū ñayiví, chi suu cúu modo tēyū nūū yósō jēhē yā. De juni mā nacunehen nū Jerusalén, chi suu cúu ciudad maá Yāā jā cúu Rey cúñáhnú.

³⁶ De juni mā cāhān téyíí nū já ná cūndēē cuāchi sīquī nū de tú nduū cāhān ndāā nū. Mā cāhān nū sūcuán, chi mā cúu cuitī sáhá nú já ní iin xixi xín nū nducujín á ndutuún.

³⁷ Chi sūcuán-ni cāhān nū: Cuu, cachī nū. Nduū, cachī nū. Chi tú chisó nū cā tūhun cāhān nū, de nūū tächī vāji.

*Jā ní stéhēn yā já má nācuāha ó jā ndutahví nchivī
(Lc. 6.29-30)*

³⁸ Ní jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jín nchivī janahán: Tú iin tēe sndáhvā dē tñūū táhán dē, de suni sūcuán ná ndáhvā tñūū maá dē. De tú iin tēe sndáva dē ñuhun táhán dē, de suni sūcuán ná ndáva ñuhun maá dē.

³⁹ Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú: Mā nācuāha nū jā ndutahví tēe já sáhá nāvāha ndóhó. Chi tú ní tēe caní dē cúñu nūū lado cuáhá nū, de vāha cā suni cuāha nū incā lado caní dē, nsūū cā jā nācuāha nū jā ndutahví dē.

⁴⁰ De tú ní tēe stáyáhvi dē ndóhó de candee dē camisa nū, de suni cuāha nū tūhun jā quihīn dē jín jondē sōo nū.

⁴¹ De tú ní tēe scāca dē ndóhó jā cuišo nū ndatíñú dē iin kilómetro, de caca nū ūū kilómetro jín dē.

⁴² De nā-ni nchivī tú jícān ji ndatíñú nū, de cuāha nū nūū ji. De nchivī jícān nūū ndatíñú nū, de mā sásahán nū jā cuāha nū nūū ji.

*Tūhun jā cundáhvī inī ō nchivī jā jínī ūhvī yóhó
(Lc. 6.27-28, 32-36)*

⁴³ De suni nī jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jondē janahán: Cundáhvī inī nū nchivī jā iyó mānī jīn nū, de quítī inī nū nū nchivī jā jīnī ūhvī ndóhó.

⁴⁴ Sochi nduhū chi cāhān ni jīn ndá nú: Cundáhvī inī nū nchivī jā jīnī ūhvī ndóhó. De cācān táhvī nū jā váha cuu nchivī jā cāhān nāvāha síquī nū. De sáhá váha nū jīn nchivī jā quítī inī jīnī ndóhó. De cācān táhvī nū jēhē nchivī jā cāhān nēhén nū nū de sáhá xēen ji ndóhó.

⁴⁵ De sūcuán stéhēn nū jā cúu nú sēhe maá Tatá nú, Yāā ndēē andiví, chi maá yá jēhe ncandīī jā cutūu nū nchivī nēhén jīn nū nchivī váha. De jēhe yá sāvī nū nchivī sáhá tiñu ndāā jīn nū nchivī sáhá tiñu nēhén.

⁴⁶ Chi tú iyó mānī nū jīn maá-ni nchivī jā mānī jīn nū, de nduú ná táhvī nīhín nū nū yā. Chi jondē ndá tēe stáhvī jā stútú xūhún űū, suni sūcuán sáhá ndá dē.

⁴⁷ De tú maá-ni táhān nū cāhān váha nū jīn, ¿de ná tiñu váha sáhá nú túsaa? Chi jondē nchivī jāā nduú cándija Yāā Dios, suni sūcuán sáhá ndá ji.

⁴⁸ Túsaa de ndāā ná cóo ndihi jā sáhá Tatá nú, Yāā ndēē andiví.

6

Jā ní stéhēn yā síquī nāsa sáhá ó tiñu váha

¹ De jā sáhá nú ndácá tiñu váha nū Yāā Dios, de coto nú jā má sáhá nījín nū jā cunī nchivī de cuetúhún ji ndóhó. Chi tú sūcuán sáhá nú, de nduú ná táhvī nū cuāha maá Tatá nú, Yāā ndēē andiví.

² Jā űūcuán tá sáhá nú caridad, de mā sáhá nú jā cunī ndá nchivī, tá cúu nū sáhá ndá tēe stáhvī-ni, iñī dē nū cūchitú nchivī inī ndá vehe īī sinagoga jīn nū yáhvī. Chi sūcuán sáhá ndá dē tácu cuetúhún nchivī dē. De ndāā cāhān ni jīn ndá nū jā űūcuán-ni cúu táhvī dē, suu jā jétúhún nchivī dē.

³ Sochi ndá ndóhó, tá sáhá nú caridad, de sáhá yuhū nū, tácu jondē amigo váha nū mā cūnī jā sáhá nū.

⁴ Sūcuán sáhá yuhū nū caridad. De maá Tatá nú jā ndéhé jā sáhá yuhū nū, iin quívī de cuāha yā táhvī cuu nū.

*Jā ní stéhēn yā nāsa cācān táhvī ō
(Lc. 11.2-4)*

⁵ De tá jicān táhvī ndá nú, de mā sáhá nú tá sáhá ndá tēe stáhvī-ni. Chi jétahān inī ndá dē cuñī de cācān táhvī dē nū iyó chitú nchivī inī ndá vehe īī sinagoga jīn squínā calle, tácu cunī nchivī de cuetúhún ji dē. De ndāā cāhān ni jīn nū jā űūcuán-ni cúu táhvī dē, suu jā jétúhún nchivī dē.

⁶ Sochi ndá ndóhó, de tá jicān táhvī nū, de ndiví nū inī vehe nū de nacasí nū viéhé. De cācān táhvī nū nū maá Tatá nú, Yāā jā iyó yuhū jīn nū. Nūcuán de maá Tatá nú jā jīnī

yā jā sūcuán sáhá yuhū nū, cuāha yā jā jicān nū.

⁷ De jā jicān táhvī nū, de mā cāhān nū cuāhā vuelta ndá tūhun jāā nduú nācāni inī nū de cāhān nū-ni, tá cúu nū sáhá ndá nchivī jāā nduú jīnī tūhun Yāā Dios. Chi jāni inī ji jā tú nahán sūcuán cāhān ji, de cunini yā, de nduú.

⁸ Túsaa de mā sáhá nú tá cúu nū sáhá ndá ji. Chi maá Tatá nú jā jīnī yā naá cúu jā jīnī űūhún nū jondē nchāha ca cācān nū nū yā.

⁹ Túsaa de suha cācān táhvī ndá nú: Tatá ndá sá jā ndēē ní andiví, nīnī ná cóo yīñhún sá nū ní, chi Yāā īī cúu ní.

¹⁰ De űūhún inī sá jā űamā ná quíji quívī tatúnī ní ní űayívī yáhá.

De ná cóo ndácá tiñu jā jétahān inī maá ní, tá cúu nū iyó inī andiví, suni sūcuán ná cóo inī űayívī.

¹¹ Stāā jā tēcú ndá sá ndácá quívī, taji ní nū sá mitan.

¹² De cune cáhnú inī ní nū cuāchi jā sáhá ndá sá nū ní,

tá cúu nū nēe cáhnú inī ndá sá nū nchivī jā sáhá cuāchi nū sá.

¹³ De mā cuāha ní tūhun jā coto túnī tāchī sāān,

chi sa scācu ní sāān nū ndácá jānēhén. Chi maá ní cúu Yāā tátúnī, de tīn ní poder, de vīī ndasí cūñáhnú ní ní cānī. Sūcuán ná cóo. Amén.

Cachi ndá nú.

¹⁴ Chi tú cune cáhnú inī ndá nú nū nchivī jā sáhá cuāchi nū nū, de suni sūcuán cune cáhnú inī maá Tatá nú andiví nū cuāchi nū.

¹⁵ Sochi tú mā cune cáhnú inī nū nū nchivī jā sáhá cuāchi nū nū, de suni sūcuán mā cune cáhnú inī maá Tatá nú nū cuāchi nū.

Jā ní stéhēn yā síquī tūhun conditē inī

¹⁶ De tá iyó nditē inī ndá nú jā chíñhún nū Yāā Dios, de mā sáhá nú tá sáhá ndá tēe stáhvī-ni. Chi sáhá ndá dē jā cáá xīī nū dē, de sūcuán de stéhēn dē nū nchivī jā iyó nditē inī dē, tácu cuetúhún ji dē. De ndāā cāhān ni jīn nū jā űūcuán-ni cúu táhvī dē, suu jā jétúhún nchivī dē.

¹⁷ Sochi ndá máá nú, tá iyó nditē inī nū de sa nasáhá váha nū xīnī nū de quítī nuú nū,

¹⁸ tácu mā cūnī nchivī jā iyó nditē inī nū. Chi maá-ni Tatá nú jā ndēē yuhū yā jīn nū, cunī yā, de iin quívī de cuāha yā táhvī cuu nū.

*Nāsa coo cuicá ó jondē andiví
(Lc. 12.33-34)*

¹⁹ Mā cūndihví inī ndá nú jā scāyā nū ndatīñū jā cucucá nú inī űayívī yáhá, chi quívī tiquixīn, de néne xaha, de tívī. De suni quívī jācuñhá de scácuñhá.

²⁰ Chi sa sáhá nú ndácá tiñu váha tácu cāyā táhvī nū jondē andiví. Chi űūcuán mā

quívi tiquixín ni mā nēné xaha jā tívī, de ni mā cūu quívi jācuíhná jā sacuíhná.

²¹ Chi jondē nūu nīhīn nū tāhvī váha nū, ñúcuán cūu nūu ndíhvī inī nū sīquī.

Tinūú cūu lámpara yiqui cūñu
(Lc. 11.34-36)

²² Tinūú nū cūu tá cūu lámpara nūu yiqui cūñu nū. Túsaá de tú tinūú nū íyó nijīn, de ní-ñi yiqui cūñu nū cunijīn.

²³ Sochi tú nduú íyó nijīn tinūú nū, de ní-ñi yiqui cūñu nū íyó neē. De suni sūcuán cūu áno nū, chí tú maá-ñi jā jání nēhén inī nū, de náca neē cá íyó inī áno nū túsaá.

Jā má cūndíhvī inī ō sīquī xūhún
(Lc. 16.13)

²⁴ Ni iin mozo mā cūu satíñú dē nūu ūu patrón. Chí quítī inī dē cunī dē iin de coo manī dē jíin incá, á squíncuu váha dē nūu iin de sáhá jéhe inī dē nūu incá. De suni sūcuán mā cūu satíñú nū nūu Yāa Dios de tú maá-ñi sīquī xūhún ndíhvī inī nū.

Yāa Dios jito yā yóhó
(Lc. 12.22-31)

²⁵ Túsaá de cáhān ni jíin ndá nū: Mā nácani ndasí inī nū sīquī jā cutecū nū, tú nása caji nū coho nū, ni sīquī sahma, tú nása cahun nū. Chí Yāa Dios ni nsáhá yā jā tēcū nū jíin yiqui cūñu nū, de ná oncā cūu jā má cuáha yā jā caji nū jíin jā cahun nū.

²⁶ Cūndéhé ndá nū nása tēcū ndá saā, chí nduú jáquín tī, de nduú nástútū tī jā chuvāha tī, de ni nduú yacā tī. De víso sūcuán de maá Tatá nū andiví scájī yā tī. ¿De á nduú cánuú ndasí cá ndá ndóhó nsūú cá ndá saā ñúcuán?

²⁷ ¿De ní iin nū, á cuu scuáhnu nū maá nū sava metro cá, víso ná nácani ndasí inī nū?

²⁸ ¿De nūcu nácani ndasí inī ndá nū jā má nīhīn nū sahma? Cūndéhé ndá nū nása jéé ndá itā yucú. Chí nduú satíñú, de ni nduú quéhen.

²⁹ De cáhān ni jíin ndá nū jā juni rey Salomón, quívi jā ní ñūhun dē sahma váha ndasí, de ni nduú ní ñūhún dē sahma víi sūcuán tá cūu nūu íyó ndá itā.

³⁰ De tú sūcuán jéhe Yāa Dios sahma víi nūu itā yucú jā íyó nūu ñūhún mitan de teēn de cayū nūu ñūhūn, de ná oncā cūu ndá ndóhó jā má cuáha yā sahma. ¿De nūcu nduú cándija nīhīn ndá nū jā jito yā ndóhó?

³¹ Túsaá de mā nácani ndasí inī nū sīquī jā caji nū, jā coho nū, jā cahun nū.

³² Chí maá-ñi sīquī yáhá cūu jā ndíhvī inī nchivī ñayívī jáá nduú cándija. Sochi ndá maá nū, chí íyó Tatá nū andiví, de jíin yā jā jíin ñūhún nū ndácá yáhá.

³³ De sa cánuú cá jā cundíhvī inī nū sīquī tíñu jā ndácu Yāa Dios nūu nū, jíin sīquī jā sáhá nū tíñu ndāā jā jétahān inī yā. Ñúcuán de sáhá yā jā nīhīn nū ndácá yáhá.

³⁴ Túsaá de mā nácani inī nū tú quívi tūndóhó teēn, chí mitan cūu mitan de teēn cūu teēn. Chí cani inī nū sīquī tūndóhó jā íyó tá iin iin-ni quívi.

7

Jā má cáhān ō sīquī cuāchi táhān ó
(Lc. 6.37-38, 41-42)

¹ Mā cáhān ndá nū sīquī cuāchi nchivī nása sáhá jí, tácuca suni mā cáhān Yāa Dios cuāchi sīquī maá nū jā sáhá nū sūcuán.

² Chí tá cūu nūu cáhān ndá nū sīquī cuāchi nchivī, suni sūcuán cáhān yā sīquī cuāchi maá nū. De tá-ñi ndíhvī inī nū sīquī cuāchi jí, saá-ñi cundíhvī inī yā sīquī cuāchi nū.

³ Chí cuāchi táhān nū cūu modo jā ñūhún iin yacā lúli tinūú jí. ¿De nūcu sáhá nū cuenta jā sūcuán, de nduú sáhá nū cuenta cuāchi maá nū jā cūu modo jā ñūhún iin vítū tinūú maá nū?

⁴ ¿De nūcu cáhān ndá nū jíin táhān nū: Ná tavā ni yacā jā ñūhún tinūú nū? De nduú nácani inī nū jā ñūhún iin vítū tinūú maá nū.

⁵ Vāchi tēe stáhvi-ni cūu ndá nū túsaá. Xi-hna tinūú maá nū tavā nū vítū, sá de cuu cūndéhé váha nū jā tavā nū yacā tinūú táhān nū.

⁶ Mā sáhá fuerza nū nchivī nēhén jā quívi jí nūu túhun ī yā de tú nduú cúnī jí. Chí nenda jí sīquī nū tá cūu tinā jā tīn tī ndóhó. De mā nácani nū túhun yā nūu nchivī jáá nduú cúnī cuitī cuetáhvi. Chí cūu jí tá cūu quini jā jáñū tī sīquī perla jā ndēē yāhvī cá.

Cācān ō nūu yā de nīhīn ō
(Lc. 11.9-13; 6.31)

⁷ Cācān nūu Yāa Dios, de taji yā nūu nū. De nducú nū ndácá jā váha jā íyó nūu yā, de nīhīn nū. De cácān táhvī nū jondē nīhīn nū, tá cūu nūu sáhá nchivī jā scáján viéhé jondē nune quívi jí.

⁸ Chí ndácá nchivī jā jícān, cuāha yā nūu jí. De nchivī ndú-cú, chí nīhīn jí. De nchivī cáhān, nune yā ichi jā nīhīn jí jā cúnī jí.

⁹ ¿De ní iin nū, de tú sēhe nū jícān jí stāā nūu nū, de á cuāha nū iin yūu nūu jí?

¹⁰ De tú jícān jí iin tiacá, ¿de á cuāha nū iin cōō nūu jí? Nduú cuitī jā sūcuán.

¹¹ Túsaá de ndá maá nū víso nchivī íyó cuāchi cūu nū, de jíin nū cuāha nū jā váha nūu sēhe nū. De ná oncā cūu maá Tatá nū andiví jā má cuáha yā jā váha nūu nchivī jā jícān nūu yā.

¹² De tá-ni cūu jā cúnī ndá nū jā sáhá váha nchiví jíin nū, saá-ñi sáhá váha nū jíin jí. Chí sūcuán tátúnī tutū ley Moisés jíin tutū ndá tēe ní nacani túhun Yāa Dios.

Sīquī jā quívi ó viéhé túu
(Lc. 13.24)

¹³ Cundíhvī inī ndá nū quívi nū ndahá Yāa Dios. Chí cūu tá cūu iin viéhé túu. Chí viéhé

jiín ichi já cuáhān nū tǎnū táhvi nchivī, jítē de cáhnú, de cuáhā ji quívi ñúcuán.

¹⁴ De viéhé jiín ichi já cuáhān nū nihīn táhvi ji cutecú ji, chi túū viéhé de cuíni ichi, de jacú ji-ni nihīn.

Jiín tiñu já sáhá nchivī de cunī ō nāsa nchivī cúu ji

(Mt. 12.33-37; Lc. 6.43-44)

¹⁵ De mā cándija cuitī nū ndá tēe stáhvi já cáhān dē já tūhun Yāā Dios nácani dē. Chi modo ticáchī, quiti jáá nduú xēēn, súcuán sáhá ndá dē vāji dē nūū nū. Sochi inī ānō dē chi cúu dē tá cúu yihī, quiti xēēn.

¹⁶ Jiín tiñu sáhá ndá dē de cunī ndá nū nāsa tēe cúu dē. Chi cúu tá cúu ñutun já jiín jávixī já cúun de jínī ō tú ñutun váha cúu. De nduú nihīn ō vā xīnī ñutun iñú, de ni nduú nihīn ō higo xīnī iñu quími.

¹⁷ Chi ndácá ñutun váha chi jéhe jávixī váha, de ñutun néhén chi cúun jávixī néhén.

¹⁸ Iin ñutun váha mā cúun jávixī néhén, de iin ñutun néhén mā cuáhā jávixī váha.

¹⁹ De ndácá ñutun jáá nduú jéhe jávixī váha, chi téhndē de cāyū nūū ñūhūn.

²⁰ De saá-ni cúu ndá tēe ñúcuán, chi jiín tiñu sáhá dē de cunī nū nāsa tēe cúu dē.

Nsúú ndihī nchivī quívi andivī

(Lc. 13.25-27)

²¹ Nsúú ndihī nchivī já cáhān ji Jētohō ji nduhū cúu já quívi nūú tátūni Tatá ni jondē andivī. Chi já quívi cúu maá-ni nchivī já squíncuu tiñu já cūni Tatá ni andivī.

²² De quívi já sáhá ndāā ni tiñu nchivī, de cuáhā ji cáhān jiín ni: Jētohō ndá sá, jiín sívi ní ni nacani ndá sá tūhun ní, de jiín sívi ní ni ntavá sá táchi, de jiín sívi ní ni nsáhá sá cuáhā tiñu ñáhnú já sáhvi inī nchivī sáhá. Cachī ji.

²³ Ñúcuán de cáhān ni jiín ji: Nduú jínī cuitī ni ndá nū. Cuiji quíhīn nū, chi nchivī sáhá tiñu néhén cúu nū, cachī ni.

Tūhun síquī ūū vehe

(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

²⁴ Túsaá de ndácá nchivī já jínī tūhun cáhān ni de squíncuu ji, cúu ji tá cúu iin tēe já ní nacani váha inī, de nī jaquín dē vehe dē síquī toto.

²⁵ De nī ncuun sāvī, de nī ndaa ndute yúte, de nī nquene táchi xēēn, de nī nchindahá vehe ñúcuán. Sochi nduú ní jícó cáva, chi síquī toto yósō.

²⁶ De ndá nchivī já jínī tūhun cáhān ni de nduú squíncuu ji, cúu ji tá cúu iin tēe naā já ní jaquín dē vehe dē nūū ñutun.

²⁷ De nī ncuun sāvī, de nī ndaa ndute yúte, de nī nquene táchi xēēn, de nī nchindahá vehe ñúcuán. De nī jícó cáva-ni, de nī naā ī-ni, ncachī Jesús jiín ndá ji.

²⁸ De tá nī jīnu nī ncāhān yā ndácá tūhun yáhá, de nchivī cuáhā ñúcuán nī nsáhvi inī ji ní jini ji tūhun já ní stéhēn yā.

²⁹ Chi ní stéhēn váha yā nūū ji, chi maá yā cúu já ndiso tiñú síquī ndihi. De ndá tēe já stéhēn ley janahán, nsúú súcuán stéhēn ndá dē.

8

Jā ní nasáhá váha yā iin tēe ndóho cuéhē stéhyū

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

¹ De nī nuu Jesús yucu ñúcuán, de cuáhā nchivī níquín ji yā.

² De iin tēe ndóho cuéhē stéhyū, nī nquenda dē nūū yā. De nī jecuíni jítī dē nūū yā, de nī ncāhān dē jiín yā: Señor, jínī sá já cuu sáhá ní já nduváha sá, de tú cūni ní, ncachī dē.

³ De Jesús ní ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Cūni ní nasáhá váha ní ndóhó. De ná ndúvaha nū, ncachī yā. De tá nī ncāhān yā súcuán, de nī nduváha-ni tēe ndóho cuéhē stéhyū.

⁴ Ñúcuán de nī ncāhān yā jiín dē: Mā cáchi cuitī nū nūū ni iin. Chi quíhīn nū stéhēn nū maá nū nūū sūtú, de cundahá nū já sócō nū nūū Yāā Dios, tá cúu nūū ní ntatūni Moisés janahán, tácuu cunī nchivī já ní nduváha nū, ncachī yā.

Jā ní nasáhá váha yā mozo capitán

(Lc. 7.1-10)

⁵ De nī nquívi Jesús ñūū Capernaum. De iin tēe nación Roma já cúu capitán, nī nquenda dē nūū yā, de nī ncāhān ndáhvi dē jiín yā:

⁶ Señor, mozo sá cáá ji vehe sá, chi ní nduvehlé ji de ndóho ndasí ji, ncachī dē.

⁷ De nī ncāhān Jesús: Cōhōn de nasáhá váha ní ji túsaá, ncachī yā.

⁸ De nī ncāhān capitán jiín yā: Señor, nduú cúnáhnú sá já quíhīn ní quívi ní vehe sá. Chi maá já cáhān ní-ni, de ná ndúvaha-ni mozo sá.

⁹ Chi maá sá suni ndiso tiñú sá já ní nsáhá ndá tēe cúnáhnú cā. De cúnáhnú sá nūū ndácá soldado sá. De tú cáhān sá jiín iin dē já quíhīn dē, de cuáhān dē. De tú cáhān sá jiín incā dē já quíji dē, de quíji dē. De tú ndacu sá iin tiñu nūū mozo sá, de sáhá ji, ncachī dē.

¹⁰ De tá nī jini Jesús tūhun yáhá, de nī nsáhvi inī yā. De nī ncāhān yā jiín ndá nchivī já níquín ji yā: Ndāā cáhān ní jiín ndá nū já juni nación maá ō Israel nduú ní nihīn ní ní iin nchivī já cándija nihīn súcuán, tá cúu nūū cándija tēe yáhá, visō tēe incā nación jáá nduú jínī tūhun Yāā Dios cúu dē.

¹¹ De cáhān ní jiín ndá nū já quíji cuáhā nchivī ichi nūū quenda ncandī jiín ichi nūū quée ncandī. De cundee ji caji ji stāā jiín

Abraham jín Isaac jín Jacob nū tātúnī Yāa Dios jondē andiví.

¹² Sochi sava nchiví nación Israel já maá ji quivi nícu, sa tavá yá ji quihín ji nū neē, chí nduú ní ncándíja jí. De ñúcuán cuacu ji de nacayihí ji ñii yúhú ji já ndoho ndasí ji, ncachí yá.

¹³ Ñúcuán de ní ncāhān yá jín tēe cúu capitán: Cuánohōn vehe nú, chí sáhá ní tá cúu nūú cándíja nū já sáhá ní. De mozo de ní nduváha jí-ní maá hora ñúcuán.

*Já ní nasáhá vāha yá naná chíso Pedro
(Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39)*

¹⁴ De ní jēhēn Jesús vehe Pedro. De ní jiní yá naná chíso de já cáá ña yíhi quíji ña.

¹⁵ De ní ntiin yá ndahá ña, de ní nqee-ni quíji ña. De ní nacōo ña-ni, de ní nsáhá ña já ní nchají yá jín ndá de.

*Já ní nasáhá vāha yá cuāhā nchiví
(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)*

¹⁶ De tá ní ncuāa de ní nquenda ndá nchiví jín cuāhā nchiví já ñúhún táchī iní. De ní ntavá yá ndá táchī cuāhān jín tūhun já cáhān yá-ni. De suni ní nasáhá vāha yá ndācá nchiví cúhū.

¹⁷ De súcuán ní ncuu tácu quee ndaa tūhun já ní ncāhān Isaías, tēe ní nacani tūhun Yāa Dios janahán: Maá yá ní ncandeē ndācá nūú cuēhé já ndóho ó, ncachí Isaías.

*Tūhun nchiví já cúní ji cuniquín ji yá
(Lc. 9.57-62)*

¹⁸ De ní jiní Jesús já ní jicó ndúú cuāhā nchiví yá. De ní ncāhān yá jín ndá tēe scuáha jín yá já ná yáha ndá de jín yá incá lado mar.

¹⁹ De iin tēe stēhēn ley janahán ní nquenda de nūú yá, de ní ncāhān de: Maestro, cuniquín sá ní cōhōn ní-ni cúu nūú quihín ní, ncachí de.

²⁰ De ní ncāhān Jesús jín de: Ndācá xúncui chí iyó yavi cava tí, de ndá saā suni iyó tacá tí. Sochi maá ní, Yāa ní nduu tēe, nduú nūú cūsūn ní, ncachí yá.

²¹ De incá tēe ní ncāhān de jín yá, de tēe scuáha jín yá cúu de: Señor, cundetú ní de ná quíchiyuhú sá tatá sá xihna cá. Sá de cuniquín sá níhín, ncachí de.

²² De ní ncāhān Jesús jín de: Cuniquín nduhú ná cōhōn. De sndóo ndá ndiyi ná chūhú ndá cá ndiyi, chí ndiyi cúu ndá nchiví jáa nduú cándíja, ncachí yá.

Já ní jencuiñí táchī níhín jín mar ní nsáhá yá

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³ Ñúcuán de ní nquívi Jesús iní barco, de ndá tēe scuáha jín yá ní nquívi de cuāhān de jín yá.

²⁴ De nūú mar ní jiquihí iin táchī níhín, de ní scáa ndute mar, de ní nquívi iní barco. De maá Jesús chí quíxín yá.

²⁵ De ndá tēe scuáha jín yá ní sndóto de yá, de ní ncāhān de: Señor, scácu ní yóhó, chí quēe ó chíjin ndute, ncachí de.

²⁶ De ní ncāhān yá jín ndá de: ¿Nūcu yúhú ndasí ndá nú? De nduú cándíja níhín nū já cácu nū sáhá ní, ncachí yá. Ñúcuán de ní nacuiñí yá, de ní ncāhān yá nūú táchī níhín jín nūú mar. De ní ncuu nañí-ni.

²⁷ De ní nsáhvi iní ndá de, de ní ncāhān de: ¿Nā tēe cúu tēe yáhá, já jondē táchī níhín jín mar jétáhvi já cáhān de? ncachí ndá de.

*Uú tēe Gadara já ndóho táchī
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)*

²⁸ De ní nquenda yá incá lado mar, maá región nchiví Gadara. De uú tēe ní nqee de jondē nūú yíyuhú ndiyi, ní jecutáhān de jín yá. De ñúhún táchī iní de, de siquí já xēēn ndasí ndá táchī, de ní iin nchiví nduú cúu yáha jí ichi ñúcuán.

²⁹ De ní ncana cohó ndúú de ní nsáhá táchī: ¿Nūcu vāji ní nūú sá, Jesús Sēhe Yāa Dios? ¿A vāji ní yáhá já sndóho ní sāán jondē ncháha ca quenda maá quívi? ncachí.

³⁰ De jondē jíca jacú ñúhún cuāhā quini jítu tí.

³¹ De ndá táchī já ñúhún iní ndúú tēe ñúcuán, ní ncāhān ndáhvi jín yá: Tú tavá ní ndá sá, de cuāha ní tūhun já quívi sá iní ndá quini ñúcuán, ncachí.

³² De ní ncāhān yá jín: Cuáhān túsaá, ncachí yá. De ní nqee ndá táchī iní ndúú tēe ñúcuán, de ní nquívi iní ndá quini. De ndá quini ní jinú tí de ní nincava tí iin yuhú cává, de ní nquēe tí ndute mar, de ní jíhi tí.

³³ De ndá tēe jítu tí ní jinú de cuāhān de já ní nchūhú de. De ní nquenda ndá de ñuú, de ní ncachí tūhun de ndá tífu ñúcuán, nása ní ncuu já ní nqee ndá táchī iní ndúú tēe ñúcuán.

³⁴ Sá de ndihi nchiví ñuú ní nqee jí cuandēhé jí nūú iyó Jesús. De tá ní nquenda jí nūú iyó yá, de ní ncāhān ndáhvi jí jín yá já ná quēe yá región ñúcuán quihín yá.

9

*Já ní nasáhá vāha yá iin tēe ní nduvehlé
(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)*

¹ Ñúcuán de ní ndívi Jesús iní barco. De ní nayáha yá cuāhān yá incá lado mar, de ní nenda yá ñuú maá yá.

² De ní nquisíaha nchiví iin tēe ní nduvehlé nūú yá, yósó de nūú iin camilla. De ní jiní Jesús já cándíja ndá jí já cuu nasáhá vāha yá tēe ní nduvehlé. De ní ncāhān yá jín de: Ndundéé iní nū lílú, chí já nēe cáhnú iní ní nūú ndá cuāchi nú, ncachí yá.

³ Ñúcuán de jacú tēe stēhēn ley janahán, ní jani iní ndá de siquí yá: Já cáhān tēe yáhá súcuán, de cáhān de tūhun nāvāha já quítí iní Yāa Dios.

4 De nī jinī Jesús jā sūcuán jāni inī ndá dē, de nī ncāhān yā jīn dē: ¿Nūcu jāni nēhēn inī ndá nú jā cāhān ni tūhun nāvāha?

5 Jā ndūū tūhun yáhá, ¿nī iin cúu jā vjín cā? ¿A jā cāhān ni jīn tēe cūhū: Ja nēe cāhnú inī ni nūū ndácá cuāchi nú? ¿A vjín cā jā cāhān ni: Nacōo de caca nú, chí ja nī nduvāha nú, cachī ni?

6 De mitan de ná stēhēn ni jā maá nī, Yāā nī nduu tēe, ndiso tīñū nī inī ñayivī yáhá jā cune cāhnú inī ni nūū cuāchi. Sá de nī ncāhān yā jīn tēe nī nduvehlé: Nacōo de naquehen nú camilla nú de quñohōn nū vehe nú, ncachī yā.

7 Ñúcuán de nī nacōo dē-ni, de cuānohōn dē vehe dē.

8 De tá nī jinī ndá nchivī jā sūcuán nī nsāhá yā, de nī nchūhú ji. De nī ncāhān ji jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios jā sūcuán nī jehe yā poder nūū iin tēe jā cuu nasāhá vāha dē nchivī, cáchī ji.

*Jā ní ncana yā Mateo
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)*

9 De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā. De nī jinī yā nūū iin tēe nání Mateo, ndéē dē nūū nastútú dē xūhún renta. De nī ncāhān yā jīn dē: Cuniqñān nduhū ná cohōn. De nī nacuiñi dē, de cuāhān dē jīn yā.

10 Ñúcuán de nī jēhēn yā nī nchajī yā stāā vehe dē. De cuāhā tēe stútú xūhún renta jīn ndá cā tēe jā sáhá cuāchi, suni ndéē ndá dē yáji dē stāā jīn Jesús jīn ndá tēe scuáha jīn yā.

11 De ndá tēe grupo fariseo nī jinī dē, de nī ncāhān dē jīn ndá tēe scuáha jīn yā: ¿Nūcu yáji maestro nū jīn ndá tēe stútú xūhún renta jīn ndá cā tēe sáhá cuāchi? ncachī dē.

12 De nī jinī Jesús, de nī ncāhān yátá yā jīn ndá dē: Ndá nchivī iyó vāha, nduú jīni ñūhún ji tēe tátán, chí nchivī cūhú cúu jā jīni ñūhún.

13 Cuāhān ndá nú túsáa, de nacani inī nū nā cuá cúu jā cāhān tūhun yáhá jā yósō nūū tutú ñi: Cúnī nī jā cundáhvī inī ndá nú táhān nú, nsúú jā sōcō nū ndá quiti nūū nī, ncachī Yāā Dios jondē janahán. De nduhū chí nduú vāji nī jā cana nī nchivī jāá nduú cuāchi, jā cúu tá cúu nchivī iyó vāha, chí sa vāji nī jā cana nī nchivī iyó cuāchi, jā ná nacani inī ji de sndóo ji cuāchi ji, ncachī yā.

Jā ní jīcā tūhún ndá dē yā siqui jā conditē inī

(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

14 Ñúcuán de ndá tēe scuáha jīn Juan tēe scuéndutē, nī nguenda dē nūū Jesús. De nī ncāhān ndá dē jīn yā: Sāán jīn ndá tēe fariseo, cuāhā vuelta iyó nditē inī ndá sá nūū Yāā Dios. De ndá tēe scuáha jīn maá ní, ¿nūcu nduú sáhá dē sūcuán?

15 De nī ncāhān Jesús jīn dē: ¿A cuu conditē inī ndá dē juni iyó cā ni jīn dē? ¿A cuu cucucéa inī nchivī jā iyó vico tándahá juni

ndéē tēe tándahá jīn ji? Sochi quiji quivī jā cujiyo tēe tándahá, de quivī ñúcuán chí conditē inī ji.

16 De nī ncāhān yā ūū tūhun yátá siqui jāá nduú quetáhān tūhun jeé jā stēhēn yā jīn ndá tūhun janahán. Ncachī yā: Nī iin nduú náchuhun iin pedazo sahma jéé nūū iin sahma tūhú. Chí tú sūcuán de ndiyi pedazo jeé de tēhndé cā jā tūhú, de cundicā cā nūū tēhndé.

17 De nī nduú chūhun vino jeé inī ñii tūhú. Chí tú sūcuán de ndātā ñii, de naā vino jīn ñii. Chí sa canúu jā chuhun ji vino jeé inī ñii jéé, de sūcuán de quendōo vāha ndūū, ncachī yā.

Tūhun sēhe síhí Jairo jīn ñahan jā ní nquehé sahma yā

(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

18 De juni cāhān Jesús ndácá tūhun yáhá, de iin tēe cūñáhnú nūū nchivī hebreo nī nguenda dē nūū yā. De nī jēcuñi jiti dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Sēhe síhí sá, cáta nī jīhí ji. De á mā cohōn de tee ní ndahá ní ji, de natecū ji, ncachī dē.

19 De nī nacuiñi Jesús, de cuāhān yā jīn dē, de suni cuāhān ndá tēe scuáha jīn yā.

20 De máhñū ndá nchivī jā cuāhān jīn yā nī nguenda iin ñahan cūhú, de ja nī ncuu ūxi ūū cuiyá ndóho ña cuēhē játi nīñi ña. De nī nguenda ña ichi chátá yā, de nī nquehé ña yuhú sáhmá yā.

21 Chí nī jani inī ña: Vísō sahma yā ná nīhīn nī quehé nī, de nduvāha nī.

22 De nī jicó cóto Jesús, de nī jinī yā nūū ña, de nī ncāhān yā: Ná ndúndéē inī nū tīhí. Chí nī ncandíja nú jā cuu nasāhá vāha nī ndóhó, de jā ñúcuán nī nduvāha nūū, ncachī yā. De nī nduvāha ña maá hora ñúcuán-ni.

23 De tá nī nguenda Jesús vehe tēe cūñáhnú, de nī jinī yā nūū ndá tēe cúu músico jā quichuhú dē ndiyi, jīn nūū nchivī cuāhā, jácu cohó ji.

24 De nī ncāhān yā jīn ji: Cuijiyo ndá nú, chí ñahan lúli ñúcuán nduú ní jīhí ji, chí quixín ji-ni, ncachī yā. De nī jācū catá ndá ji ní ncāhān yā, chí jīn ji ní ní jīhí sūchí ñúcuán.

25 De nī ntavá yā ndá nchivī cuāhā, de nī nguivī yā inī vehe. De nī ntiin yā ndahá ñahan lúli ñúcuán, de nī natecū ji, de nī nacuiñi ji-ni.

26 De níi región ñúcuán nī jītē nuu tūhun tīñi ñáhnú jā ní nsáhá yā.

Jā ní nasāhá vāha yā ūū tēe cuáá

27 De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā. De ūū tēe cuáá cuāhān dē yátá yā, de cána jee dē: Maá ní jā cúu nī Sēhe tatá David, cundáhvī inī ní sáán vii, ncachī dē.

28 De tá nī nguenda yā vehe, de nī nguenda ndūū tēe cuáá ñúcuán nūū yā. De nī ncāhān yā jīn dē: ¿A cándíja ndūū nū jā

cuu nacune nī tīnūú nú? ncachī yā. De nī ncachī ndūú dē: Cándija sá Señor, ncachī dē.

²⁹ Ñúcuán de nī ntee yā ndahá yā tīnūú ndūú dē, de nī ncāhān yā: Ná sáhá nī tá cúu nūú cándija ndūú nū, ncachī yā.

³⁰ De nī nune-nī tīnūú ndūú dē. De Jesús nī ncāhān nīhin yā jín dē: Mā cāchī cuitī nū nūú nī iin, ncachī yā.

³¹ Sochī tá nī nqee ndūú dē, de nī scútē nuu dē tūhun nī región ñúcuán jā sūcuán nī nsáhá yā ndūú dē.

Jā ní nasáhá vāha yā iin tēe ñihín

³² De tá nī nqee ndūú tēe ñúcuán cuāhān dē, de nī nquenda ndá nchivī jín iin tēe ñihín jā ñúhún tāchī inī dē.

³³ De nī ntavá yā tāchī cuāhān. De tēe ñihín nī nacahān dē. De nī nsāhvī inī nchivī nī jini ji, de nī ncāhān ndá ji: Ncháha ca cunī cuitī ó nī iin tiñu sūcuán inī nación Israel, ncachī ji.

³⁴ Sochī ndá tēe grupo fariseo chí nī ncāhān dē: Tēe yáhá chí távā dē tāchī jín fuerza maá tāchī cúñáhnū cā, ncachī dē.

Jā cundáhvī inī yā nchivī cuāhā

³⁵ De nī jica nuu Jesús ndácá ñuū jín rancho, de nī stéhēn yā tūhun inī ndácá vehe ñi sinagoga. De nī nacani yā tūhun vāha nāsa tátúnī Yāā Dios. De nī nasáhá vāha yā nchivī cúhū nā-nī cuēhē ndóho ji.

³⁶ De nī ncundáhvī inī yā nī ndēhē yā ndá nchivī cuāhā ñúcuán. Chí ndóho ndá ji de cúcuécá inī ji, chí cúu ji tá cúu ticāchī jāá nduú jētohō tí, chí nduú níqujn ji Yāā jā cúu Jētohō ji.

³⁷ Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Nchivī yáhá cúu ji tá cúu trigo jā tēhndē, de ndāā jā cuāhā cúu, de tēe quehndē chí jacú dē-nī cúu.

³⁸ Túsaá de cācān táhvī ndá nú nūú maá Jētohō nū Yāā Dios jā ná tetíñú yā cuāhā tēe quehndē dē trigo, de suu cúu jā nacani dē tūhun yā nūú nchivī, ncachī yā.

10

Jā ní nacāji yā ūxī ūū tēe apóstol

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Ñúcuán de nī ncana yā ūxī ūū tēe jā scuáha dē jín yā. De nī jēhe yā poder nūú ndá dē jā tavā dē ndá tāchī inī nchivī, jín jā nasáhá vāha dē nchivī cúhū ndácá nūú cuēhē.

² De yáhá cúu sívī ndihúxī ūū tēe apóstol: Tēe xíhna ñúhún cúu Simón jā suni nání Pedro, jín ñani dē Andrés. De ūū cā dē cúu sēhe Zebedeo, de nání dē Jacobo jín Juan.

³ Ñúcuán de Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo tēe nī stútú xūhún renta, Jacobo sēhe Alfeo, jín Lebeo jā suni nání Tadeo,

⁴ jín Simón tēe grupo cananista, jín Judas Iscariote, tēe jā ní nastúu dē yā.

Jā ní ntají yā ndihúxī ūū dē cuānacani dē tūhun

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ De nī ntají Jesús ndihúxī ūū tēe yáhá jā quihín dē. De nī ndacu yā tiñu nūú dē nāsa sáhá dē: Mā quihín ndá nú nūú nchivī jāá nsuú nchivī maá ó hebreo cúu, de nī mā quívi nú ndácá ñuū nchivī Samaria.

⁶ Chí nūú maá-nī nchivī nación maá ó Israel quihín ndá nú, chí cúu ji tá cúu ticāchī jā ní nsana.

⁷ De jā quihín ndá nú de suha nacani nú tūhun: Já nī ncuñatin Yāā ndēe andivī jā tatúnī yā nūú nū, cachī nū.

⁸ De nasáhá vāha nū nchivī ndóho cuēhe stéhyū jín jā ndóho ndá cā cuēhē, de nastécū nū ndiyi, de tavā nū tāchī inī nchivī. De sūcuán-nī nī ntají nī poder nūú ndá nú jā sáhá nú, de suni sūcuán-nī nasáhá nú jín ndá ji.

⁹ De mā cuisó nú xūhún oro nī xūhún plata nī xūhún cuáchī.

¹⁰ De nī mā cuisó nú ñunu stáá caji nū ichi, nī incā camisa, nī nījān, nī garrote. Chí síquī tiñu jā nācani ndá nú tūhun nūú nchivī, de cānuú jā coto ji ndóho.

¹¹ De nā-nī ñuū á rancho tá quenda ndá nú, de ñúcuán nducú nú iin nchivī vāha, de cundee nū vehe ji jondē quihín tucu nú.

¹² De tá quívi nú vehe nchivī ñúcuán, de cāhān nū jā ná quíji tūhun ndee tūhun síi inī nūú ji.

¹³ De tú nchivī vāha cúu ji, de tūhun ndee jā ní ncāhān nū ná quéndōo síquī ji. De tú nsúú nchivī vāha cúu ji, de tūhun ndee jā ní ncāhān nū mā quéndōo síquī ji.

¹⁴ De tú iyó nchivī jāá nduú jétáhvī ji ndóho, de nī nduú cūmī ji cunini ji tūhun cāhān nū, túsaá de quee nū vehe ñúcuán á ñuū ñúcuán, de scóyo nú ticācháā jēhē nū, chí suu cúu jā stéhēn nū jā iyó cuáchī ji jāá nduú ní jétáhvī ji.

¹⁵ De ndāā cāhān nī jín ndá nú jā quívi juicio de xēēn cā coo castigo síquī ndá ñuū jā sáhá sūcuán nsúú cā síquī ñuū Sodoma jín ñuū Gomorra nūú ní nsáhá ndasí nchivī cuáchī.

Síquī jā cunī ūhvī nchivī ndá dē

(Lc. 12.11-12)

¹⁶ Cūndēhē ndá nú, chí tetíñú nī ndóho quihín nū tá cúu ticāchī māhñú yihī. Túsaá de coo listo ná tá cúu cōo, de coo vitá inī nū tá cúu paloma.

¹⁷ De coto ndá nú maá nú nūú nchivī, chí quenda quívi jā quísiáha ji ndá nú nūú junta, de inī ndá vehe ñi sinagoga cani ji ndá nú.

¹⁸ De suni jondē nūú ndá gobernador jín ndá rey quínasiáha ji ndóho jā síquī nduhū. De sūcuán de nune ichi jā nacani nú tūhun nī nūú ndá dē jín nūú nchivī ndácá nación jāá nduú jín tūhun Yāā Dios.

¹⁹ De tá nī nsiáha ji ndóhó nū ndá tēe ñúcuán, de mā nácani ndasí iní nū nāsa cāhān nū. Chi maá hora ñúcuán de maá yā stéhēn nū nū nāsa cāhān nū.

²⁰ Chi nsūú ndá maá nū cúu jā cāhān, chi Espíritu maá Tatá nū cúu jā cāhān jíin yuhú nū.

²¹ De sava nchiví jāá nduú cándija, nastúu ji ñaní ji jā ná cúu. De tatá nastúu sēhe. De sēhe nenda síqui tatá jíin naná jā ná cúu.

²² De ndihi nchiví quítí iní ji nūú nū jā síqui nduhū. Sochi nchiví jā cuiñi ñihin jondē jínu tūndóhó, nchiví ñúcuán chi cācu áno jí.

²³ De tú iin ñuú jíin úhvi ji ndóhó, de cunu nū quíhín nū incá ñuú. Chi ndāá cāhān ní jíin nū jā jondē ncháha ca caca nuu nū ndihi ñuú nación maá ó Israel, de nenda-ni maá ní, Yāá ní nduu tēe.

²⁴ Iin tēe scuáha, nduú cúñáhnú cā dē nsúú maestro dē. De ni tēe cúu mozo, nduú cúñáhnú cā dē nsúú patrón dē.

²⁵ Chi tēe scuáha, tá cúu nūú ndóho maestro dē, suni súcuán cundoho nahñí dē, de tēe cúu mozo suni cundoho dē tá cúu nūú ndóho patrón dē. Túsaá de tú nduhū cāhān ndá ji jā Satanás cúu ní, de nā oncā cúu ndá ndóhó jā má cāhān ji jā cúu nū Satanás.

*Jā ní ncachí yā ní iin cúu jā cuyūhú ó
(Lc. 12.2-7)*

²⁶ Túsaá de mā cuyūhú ndá nū jā sáhá nchiví ndóhó. Chi ndacá tūhun jā cāhān yuhú ji mā quéndōo yuhú cuiñi, chi ndihi natūu ñijn, de cuní nchiví.

²⁷ Ndá tūhun jā ní ncāhān ní jíin nū jāá nduú ní jíin nchiví, ncachí tūhun cájí nū nūú jí. De tūhun jā ní nacani yuhú ní nūú nū, nacani jee nū yata ndacá vehe.

²⁸ De mā cuyūhú ndá nū nchiví jā cahní ji yiqui cúnu nū, chi má cúu cahní ní áno nū. Chi sa jā cuyūhú nū cúu jā má stíví nū nūú Yāá Dios, chi cuu stánú táhvi yā ndóhó jā quívi áno nū jíin yiqui cúnu nū infierno.

²⁹ De ndá saá chi nduú yáhvi ndéé tí, chi jondē úu tí jā iin xūhún lúlí. De ni iin tí nduú ñncava tí nūú ñuhún de tú nduú jéhe Tatá nū tūhun, chí jíto yā tí.

³⁰ De nā oncā cúu ndá maá nū, chí jondē ndihi xíi xíní nū ja ní nchaví yā.

³¹ Túsaá de mā cuyūhú ndá nū, chí cánuú ndasí cā ndá maá nū nūú yā nsúú cā cuáha ndá saá.

Nchiví jā jétúhún ji Jesucristo nūú incá nchiví

(Lc. 12.8-9)

³² De ndacá nchiví jā cuetúhún nduhū nūú incá nchiví, suni súcuán cuetúhún ní jí nūú Tatá ní, Yāá ndéé andiví.

³³ De ndacá nchiví jā má cuetúhún nduhū nūú incá nchiví, suni súcuán mā cuetúhún ní jí nūú Tatá ní, Yāá ndéé andiví.

*Jā síqui Jesús de cusín iní nchiví
(Lc. 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ Mā cāni iní ndá nū jā váji ní jā cundeē māni nchiví ñayiví. Nduú váji ní jā cundeē māni nchiví, chí sa canāá jí jā síqui nduhū.

³⁵ Chi jā síqui nduhū de cusín iní sēhe yíi jíin tatá, de sēhe síhí jíin naná, de sēhe jānú jíin naná chíso.

³⁶ Chi ndacá nchiví jā candija nduhū, chí maá táhán vehe jí cúu jā quítí iní nūú jí.

³⁷ De tú ní iin nchiví māni cā jí jíin tatá jí á naná jí nsúú cā nduhū, de nsúú nchiví vāha cúu jí jā cuniquín jí nduhū. De tú ní iin nchiví māni cā jí jíin sēhe yíi jí á sēhe síhí jí nsúú cā nduhū, de suni nsúú nchiví vāha cúu jí jā cuniquín jí nduhū.

³⁸ De nā-ni nchiví tú nduú jéhe jí tūhun jā cundoho jí tūndóhó visó jondē cuú jí jā síqui jā cuniquín jí nduhū, de nsúú nchiví vāha cúu jí jā cuniquín jí nduhū.

³⁹ De tú ní nchiví cúni jí cācu jí nūú tūndóhó jā quíji nūú jí jā síqui nduhū, túsaá de tñnū táhvi jí níi cání. De tú ní nchiví visó ná cúu jí jā síqui nduhū, sochi cutecú jí níi cání.

*Jā iyó táhvi ó nūú Yāá Dios
(Mr. 9.41)*

⁴⁰ De nchiví jā jétáhvi ndá ndóhó, túsaá de nduhū jétáhvi jí. De nchiví jā jétáhvi nduhū, jétáhvi jí Yāá jā ní ntají nduhū váji ní.

⁴¹ Tú nā-ni nchiví cuetáhvi jí iin tēe nácani tūhun Yāá Dios, síqui jā jíca dē tíñu Yāá Dios, túsaá de inuú-ni coo táhvi jí nūú Yāá Dios jíin tēe nácani tūhun yā. De tú nā-ni nchiví cuetáhvi jí iin tēe ndāá, síqui jā tēe ndāá cúu dē, túsaá de inuú-ni coo táhvi jí nūú Yāá Dios jíin tēe ndāá.

⁴² De tú ní nchiví cuáha jí visó iin ñajin ndute víjin coho iin súchí yáha, síqui jā cúu jí súchí cándija nduhū, de jándáá ndija cúu jā ñhín jí táhvi jí, ncachí yā.

11

*Jā ní ntají Juan úú tēe nūú yā
(Lc. 7.18-35)*

¹ De tá nī jínu ní ndacu Jesús tíñu nūú ndihúxi úú tēe scuáha jíin yā, de ní nqee yā ñúcuán cuāhān yā jā stéhēn yā de nácani yā tūhun ndá ñuú región ñúcuán.

² De yíhí Juan vecāa. De ní ñhín dē tūhun ndacá tíñu jā sáhá Cristo. De ní ntají dē úú tēe jā scuáha jíin dē,

³ cuacátúhún dē yā: ¿A maá ní cúu Cristo jā cáhí tutú jā quíji, á cundetu ó incá tēe jā quíji? ncachí dē.

⁴ De ní ncāhān yā jíin dē: Cuáhán de cachí tūhun nduú nūú nūú Juan ndacá tíñu jíin nūú jíin tūhun jíin nūú.

⁵ De cachí nūú jā nchiví cuáá núne tñnūú jí, de nchiví cojo nácaca jí, de nchiví ndóho cuéhē stéhyū ndúvāha jí, de nchiví sóhó núne

sōho ji, de nchivī jīhī nátecū ji sáhá nī. De suni nácani nī tūhun nūū nchivī ndáhvī jā scácu Yāā Dios ánō ji.

⁶ De nācā ndetū tēe jā má nácani yátá inī dē jā nduhū cūu Cristo. Súcuán cachī nū nūū Juan, ncachī yā jīn ndūū dē.

⁷ De tá cuāhān ndūū tēe űúcuán, de nī nquijéhé Jesús cáhān yā tūhun Juan jīn nchivī: ¿Nā cuá cūu jā ní jēndēhé ndá nū jōndē nūū űuhun tīhá? ¿A iin tēe jāni iin jāni űū inī jā cūu tá cūu ite jā cánda sáhá táchī?

⁸ De tú nduú, ¿de nā cuá cūu jā ní jēndēhé ndá nū túsaa? ¿A iin tēe jā cūnī cuñáhnū jā űúhūn sahma fino? Nduú, chí jīnī ndá nū jā tēe űúhūn sahma fino, níi maá-ni inī vehe rey ndēē ndá dē.

⁹ ¿De nā cuá cūu jā ní jēndēhé ndá nū túsaa? ¿A iin tēe nácani tūhun Yāā Dios? Cáhān ní jīn ndá nū jā suu ní jēndēhé nū, de cūñáhnū cā Juan yáhá nsūū cā ndá cā tēe jā ní nacani tūhun Yāā Dios.

¹⁰ Chí tūhun Juan cūu jā yósō nūū tutū ī: Tají ní tēe nacani tūhun nī, cosō nūū dē ichi nūū Cristo,

tácuá coo tūhá nchivī jā quenda yā. Ncachi Yāā Dios, cáchī tutū.

¹¹ De ndāā cáhān ní jīn nū jā inī űayivī yáhá cūñáhnū cā Juan tēe scuénduté nsūū cā ndá cā tēe jā ní iyo inī űayivī. De vísō súcuán de ndacá nchivī jā nūū cā inī űuū nūū tátūnī Yāā andivī, cūñáhnū cā ji nsūū cā Juan.

¹² De jōndē quivī jā ní nquenda Juan tēe scuénduté, de jōndē mitan, chí ndúcú ndéé ndá nchivī jā quivī ji űuū nūū tátūnī Yāā andivī. De jōndē nchivī xēen ndúcú ndéé ji síquī.

¹³ Chí jōndē ncháha ca quiji Juan, de nī iyo maá tutū ley Moisés, jīn ndá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios. De nī ncachī tūhun ndá nāsa coo jā tátūnī Yāā Dios.

¹⁴ De nī ncāhān ndá jā ndiji Elías. De tú cūnī ndá nū cuetáhvī nū tūhun, de suu cūu jā vāji Juan, chí suu dē cūu tá cūu Elías jā ní ncachī tutū jā ndiji.

¹⁵ Ndá ndóhó jā níni, tee sōho vāha nū.

¹⁶ Yáhá cáchī ní iin tūhun yátá tácuá cūnī ndá nū nāsa cūu nchivī tiempo mitan. Cūu jí tá cūu ndá sūchī lúli jā ndēē jí nūū yáhvī cásiquí ji. De cána jee jí nūū táhān jí:

¹⁷ Nī ntivī ndá ní tūyóó nūū ndá nū, de nduú ní jita jéhe nū. De ní jita ndá ní yāā jā cuécá jita, de nduú ní jācu nū, cáchī ndá jí. De tá cūu ndá sūchī lúli űúcuán jāā nduú ní jétahān inī jí ní iin ní incā, súcuán cūu nchivī tiempo mitan.

¹⁸ Chí nī nquiji Juan de cuāhā vuelta ní iyo nditē inī dē, nduú ní nchājī dē ní nduú ní jīhī dē. De nduú ní jétahān inī ndá nū, chí ní ncāhān nū jā űúhūn táchī inī dē.

¹⁹ De ní nquenda maá nī, Yāā ní nduú tēe, de yājī ní jīhī nī, de suni nduú jétahān inī

ndá nū, de scāa nū cā chí cáhān nū jā maá-ni jā yājī ní jīhī ní vino. De quétáhān ní jīn ndá tēe stútú xūhūn renta jīn ndá cā tēe sáhá cuāchi, cáchī nū. De tú cūndichī iin tēe jīn tūhun Yāā Dios, de jīn tiñu sáhá dē de natūū jā tēe ndichī cūu dē, ncachī yā.

Jā ní ncāhān xēen yā nūū sava űuū nīhin inī (Lc. 10.13-15)

²⁰ űúcuán de ní nquijéhé yā cáhān xēen yā nūū ndacá űuū nūū ní nsáhá yā cuāhā tiñu űáhnū, chí nduú ní nácani inī ndá jí jā sndóo jí cuāchi jí. De ní ncāhān yā:

²¹ Nācā xēen cundoho ndá nū, nchivī űuū Corazín. De nācā xēen cundoho nū, nchivī űuū Betsaida. Chí tú inī űuū Tiro jīn űuū Sidón ní nsáhá ní tiñu űáhnū jā ní nsáhá ní inī űuū maá nū, de űamā nacani inī nchivī űuū űúcuán jā sndóo jí cuāchi jí nícu. De sáhá jí seña jā stēhēn jā nácani inī jí síquī cuāchi jí, chí cuhun jí sahma tūūn de chíhī jí yāā xīnī jí nícu.

²² Túsaa de cáhān ní jīn ndá nū jā quivī quiji juicio, de xēen cā coo castigo síquī ndá nū nsūū cā jā coo síquī űuū Tiro jīn űuū Sidón.

²³ De ndá ndóhó nchivī űuū Capernaum, ¿á jāni inī ndá nū jā cūñáhnū nū tá cūu iin jā cāa cuāhān ichi andivī? Nduú chí sa nuu nū jōndē lugar nūū iyo ndá ánō ndiyi. Chí tú inī űuū Sodoma ní nsáhá ní tiñu űáhnū jā ní nsáhá ní nūū maá nū, de coo űuū űúcuán jōndē mitan nícu.

²⁴ Túsaa de cáhān ní jīn ndá nū jā quivī juicio de xēen cā coo castigo síquī ndá nū nsūū cā jā coo síquī nchivī űuū Sodoma, ncachī yā.

Nehēn nūū ní de natatū nū, ncachī yā (Lc. 10.21-22)

²⁵ De suni quivī űúcuán ní ncāhān Jesús: Ná cútahví sá nūū ní Tatá, jā cūu ní Jētohō andivī jīn űayivī. Chí ní jasī ní ndacá tūhun ndichī ní, jā má cūnī nchivī ndichī jīn nchivī tūha cuenta űayivī yáhá. De ní stēhēn ní nūū ndá nchivī jā cūu tá cūu sūchī lúli.

²⁶ Chí súcuán ní jétahān inī ní Tatá, ncachī yā.

²⁷ De ní ncāhān cā yā: Ndiviī ní jēhe Tatá ní nūū ní. De nduú jīnī ndá nchivī ní iin cūu nduhū, Sēhe Yāā Dios, chí maá-ni Tatá ní cūu jā jīnī yā nduhū. De ní nduú jīnī nchivī nāsa Yāā cūu maá Tatá, chí maá-ni Sēhe cūu jā jīnī. De iyo nchivī jā cūnī maá Sēhe stēhēn yā nūū jí nāsa Yāā cūu Tatá yā, de maá jí suni cūnī jí.

²⁸ Ndacá nū jā ní necuitá nū jīn ndacá tiñu jīn ley jā vījín sáhá jīn nū, nehēn de quivī nū ndahā nī, de natatū nū sáhá nī.

²⁹ Quivī nū nūū tiñu jā ndacu maá nī, de scuáha nū cuu nū tá cūu nūū iyo maá nī. Chí vitá inī ní de nduú sáhá űáhnū ní maá nī. De súcuán de natatū nū jīn ánō nū sáhá nī.

³⁰ Chi nduu wíjín já sçuínccuu nú nūū ni, de ni nduu vee tiñu já ndacu nī, ncachī yā.

12

Jā ní jehndē ndá dē xīnī trigo quíwī nātātú
(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

¹ De iin quíwī nātātú nī nchāha Jesús cuāhān yā nūū cáá trigo. De tēe scuáha jíín nú sáhá dē tiñu jáá nduu vāha já sáhá ó quíwī nātātú, cáchī ley Moisés.

² De nī jíín ndá tēe fariseo, de nī ncāhān dē jíín yā: Cūndehé chí ndá tēe scuáha jíín nú sáhá dē tiñu jáá nduu vāha já sáhá ó quíwī nātātú, cáchī ley Moisés.

³ De nī ncāhān maá yā jíín dē: ¿A nduu ní ncáhvi ndá nú tutú nāsa nī nsáhá David, iin quíwī já ní jhī dē sōco jíín ndá tēe já ní iyo jíín dē?

⁴ De nī nquívi dē inī vehe Yāa Dios. De nī nchajī dē pan īi já yósō nijīn nūū Yāa Dios. De nduu ná ley já cajī dē, ní ndá tēe iyó jíín dē, chí maá-ni sūtú cúu já yájī. De visó sçuacán de nduu ná cuāchi ní iyo síquī dē.

⁵ ¿De á nduu ní ncáhvi ndá nú tutú ley Moisés, nāsa sátiñú ndá sūtú inī templo, visó quíwī nātātú cúu? De nduu ná cuāchi iyó síquī dē, visó quíwī nātātú sátiñú ndá dē tiñu já cúu dē sūtú.

⁶ De cáhān ní jíín ndá nú já maá ní já iyó ní yáhá, cúñáhnú cá ní nsūú cá templo.

⁷ De nduu jíicūhun inī ndá nú tūhun yáhá já yósō nūū tutú īi já ní ncāhān Yāa Dios: Já cunī cá ní cúu já cundáhvi inī nū táhān nú, nsūú cá já sōcō nū quiti nūū ni, ncachī yā. De tú ní jíicūhun inī ndá nú tūhun yáhá, de mā cáhān nū sçuacán síquī ndá tēe jáá nduu ná cuāchi nícu.

⁸ Chi nduhū, Yāa nī nduu tēe, maá ní cúu já tátúnī síquī nāsa sáhá nchivī quíwī nātātú, ncachī yā.

Jā ní nduvāha tēe ní nchīchī ndahá
(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Ńúcuán de cuāhān Jesús, de nī nquívi yā inī vehe īi sinagoga.

¹⁰ De Ńúcuán iyó iin tēe já ní nchīchī iin ndahá dē. De cunī ndá tēe grupo fariseo já nīhīn dē cuāchi síquī yā, de nī jíicā tūhún dē yā: ¿A iyó ley já cuu nasáhá vāha ó nchivī cūhū quíwī nātātú? ncachī dē.

¹¹ De nī ncāhān yā jíín dē: ¿Ní iin nú, de tú névāha nū iin ticāchī, de tú nīncava tí iin yavī quíwī nātātú, de á nduu jéhēn nū natavā nū tí, á naá cúu?

¹² ¿De á nduu cánuú ndasí cá iin tēe nsūú cá iin ticāchī? Túsaá de vātu-ni já sáhá ó tiñu vāha quíwī nātātú, ncachī yā.

¹³ Ńúcuán de nī ncāhān yā jíín tēe já ní nchīchī ndahá: Scáá ndahá nú, ncachī yā. De nī scáá dē, de nī nduvāha-ni tá cúu nūū iyó incá.

¹⁴ Ńúcuán de nī nquee ndá tēe grupo fariseo, de nī natúhún ndá dē síquī Jesús, nāsa cahñī dē yā.

Tūhun Jesús já ní ncāhān Isaías jondē janahán

¹⁵ De nī jíín Jesús já sçuacán jáni inī ndá dē, de nī nquee yā Ńúcuán cuāhān yā. De cuāhā nchivī níquín jíi yā. De nī nasáhá vāha yā ndīhī nchivī cūhū.

¹⁶ De nī ndacu yā nūū ndá jíi já má stúu jíi yā.

¹⁷ De sçuacán nī ncuu tácuca quee ndaa tūhun já ní nacani Isaías jondē janahán, já sçuacán nī ncāhān Yāa Dios:

¹⁸ Yáhá cúu mozo ní já ní jani ní, de māni ní jíín yā, de cúsi inī ní jíín yā. De cuāha nī Espírítu ní coo jíín yā.

De maá yā sáhá ndaa tiñu nchivī ndacá nación.

¹⁹ Mā tétahán yā, ní mā caná jee yā, de ní mā cáhān jee yā ichi já cuni nchivī.

²⁰ Mā sáhá xēen yā jíín nchivī já ní ncuñihin tūndóhó síquī,

ní mā snáá yā nchivī já iin lulī-ni cándija. Chí cuñáhnú yā síquī ndīhi, de ndaa tatúnī yā.

²¹ De nchivī ndacá nación cūhun inī jíi já scácu yā jíi.

Ncachī Yāa Dios, ncachī Isaías jondē janahán.

Jā ní ncāhān ndá dē já sátiñú yā jíín fuerza Satanás

(Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

²² Ńúcuán de nī nquisiáha ndá jíi nūū yā iin tēe cuáá Ńīhín, chí Ńūhún táchī inī dē. De nī nasáhá vāha yā dē. De nī ndunijīn tīnūū dē, de nī nacahān dē.

²³ De ndīhi nchivī cuāhā nī nsáhvi inī jíi ndéhé jíi, de nī ncāhān jíi: ¿A tēe yáhá cúu já ní ncāhān Yāa Dios já cacu nūū tatá David? ncachī jíi.

²⁴ De ndá tēe grupo fariseo, ní jíni dē já sçuacán cáhān jíi. De nī ncāhān ndá dē: Tēe yáhá mā cúu tavá dē ndá táchī de tú mā sáhá dē jíín fuerza Satanás já cúñáhnú nūū ndá táchī, ncachī dē.

²⁵ De Jesús ní jíni yā já sçuacán jáni inī ndá dē, de nī ncāhān yā jíín dē: Ndacá nación já sáhá síin maá de cánáá maá, túsaá de snáá táhān maá. De tú iin Ńūū á iin vehe sáhá síin maá de cánáá maá, de mā cúu cá cundeē cáhnú.

²⁶ De saá-ni Satanás tú tavá táhān táchī, túsaá de sáhá síin maá. ¿De nāsa cuiñi nīhin Satanás já ndacu nūū táhān túsaá?

²⁷ Chí cáhān ndá nú já jíín fuerza Satanás távā ní ndá táchī. De tú sçuacán cúu de ndá nchivī já scuáha jíín ndá nú, ¿nā jíín fuerza távā maá jíi táchī, jáni inī nū? Túsaá de ndá máá jíi cachī já ní stívī ndasí nú já ní ncāhān nū já távā ní táchī jíín fuerza Satanás.

²⁸ De nduu chi sa jíin Espíritu Yāa Dios cúu jā távā ni tāchī. Túsaá de ja ndéē Yāa Dios māhñú ndá nú jā tátúnī yā.

²⁹ ¿Chi nāsa cuu quívi iin tēe inī vehe tēe ndacuī jā sacuíhná dē ndatíñú? Chi cánuú jā xihna cá cuhní dē tēe ndacuī, sá de cuu sacuíhná dē ndatíñú tēe ñúcuán. De suni sūcuán cúu jā júhñī ni Satanás de távā ni tāchī.

³⁰ De nchivī jāá nduu íyó mānī jíin nī, túsaá de jíin úhvi jī nduhū. De nchivī jāá nduu nástútú jíin nī, túsaá de sa scútē nuu jī nchivī jā vāji nūu nī.

³¹ Jā ñúcuán cáhān ni jíin ndá nú: Iyó modo jā coo túhun cáhnú inī nūu ndācá cuāchi jā sáhá nchivī, jíin nūu ndācá túhun nēhén jā cáhān jī. Sochī tú cáhān nāvāha jī siquī Espíritu Santo, de mā cúne cáhnú inī Yāa Dios nūu jī.

³² De tú nā-ni nchivī cáhān jī siquī nduhū, Yāa nī nduu tēe, cuu cune cáhnú inī Yāa Dios nūu jī. Sochī tú nā-ni nchivī cáhān nāvāha jī siquī Espíritu Santo, mā cúne cáhnú inī Yāa Dios nūu jī, ni ñayivī yáhá, ni tiempo jā quiji.

*Túhun ñutun váha jíin ñutun cánēhén
(Mt. 7.17-20; Lc. 6.43-45)*

³³ Tú iin ñutun váha, de váha jāvíxī, de tú iin ñutun cánēhén, de suni cánēhén jāvíxī. Chi jíin jāvíxī de jíin ō nāsa ñutun cúu. De suni sūcuán cúu nchivī.

³⁴ Va sēhe cōō cúu ndá nú, chi xēēn nū tá cúu cōō. ¿Nāsa cuu cáhān nū túhun váha, chi nchivī nēhén cúu ndá nú? Chi ndihi nāsa jāni inī ánō nchivī, de cúsa ñúcuán cáhān jī.

³⁵ Tēe váha cáhān dē túhun váha, chi íyó ndāá ánō dē. De tēe nēhén cáhān dē túhun nēhén, chi cánēhén ánō dē.

³⁶ De cáhān ni jíin ndá nú jā ndācá nā-ni túhun jā cáhān nchivī, nacuāha jī cuenta ndá túhun ñúcuán quívi quiji juicio.

³⁷ Chi jíin túhun jā ní ncāhān nū de sáhá ndāá yā siquī nū, á jā quēendo ndāá nū á jā cundeē cuāchi siquī nū, ncachī yā.

*Jā ní jíicān ndá nchivī jāá nduu cándija iin tíñu ñáhnú
(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)*

³⁸ Ñúcuán de jacú tēe grupo fariseo jíin tēe stēhēn ley janahán, ni ncāhān dē jíin yā: Maestro, cúni ndá sá jā sáhá ní iin tíñu ñáhnú jā stēhēn tú maá ní cúu Yāa jā ní ntaji Yāa Dios, ncachī dē.

³⁹ De ní ncāhān yā jíin dē: Nchivī nēhén yáhá nduu jétáhvī cuitī jī Yāa Dios. De jíicān jī iin tíñu ñáhnú jā stēhēn tú maá ní cúu Yāa jā ní ntaji Yāa Dios. De nduu cá nā incá tíñu ñáhnú stēhēn ni nūu jī, chi maá-ni tíñu ñáhnú tá cúu nūu ní ncuu jíin Jonás, tēe ní nacani túhun Yāa Dios janahán.

⁴⁰ Chi tá cúu nūu ní ñuhun Jonás chíjin tiacá cáhnú ūnī nduu ūnī ñuu, de saá-ni nduhū,

Yāa nī nduu tēe, cuū ni de coo nī chíjin ñuhun ūnī nduu ūnī ñuu, de sá de natecū ni.

⁴¹ De ndá nchivī ñuu Nínive nūu ní nacani Jonás túhun, natecū jī jíin nchivī tiempo yáhá, quívi juicio jā sáhá ndāá yā cuāchi, de cáhān jī cuāchi siquī nchivī yáhá. Chi ndá maá jī ní nacani inī jī ní sndōo jī cuāchi jī quívi jā ní nacani Jonás túhun nūu jī. De mitan chi cúñáhnú cá nduhū, Yāa íyó yáhá, nsūū cá Jonás, de nduu cándija ndá nú nduhū.

⁴² De reina jā ní ncuñáhnú nación ichi sur, natecū ña jíin nchivī tiempo yáhá, quívi juicio jā sáhá ndāá yā cuāchi, de cáhān ña cuāchi siquī jī. Chi jonde jíca ndasi ní nguiji ña ní nini ña ndá túhun ndíchī jā ní ncāhān rey Salomón, de ní ncandija ña. De mitan chi cúñáhnú cá nduhū, Yāa íyó yáhá, nsūū cá Salomón, de nduu cándija ndá nú nduhū.

*Tāchī jā nástútú táhān ndívi inī nchivī
(Lc. 11.24-26)*

⁴³ Tú ní nquee iin tāchī inī iin tēe jāá nduu cándija, de jíca nuu nūu ñuhun tíhá, ndúcú nūu natátú, de nduu níhñī, sá de jāni inī maá:

⁴⁴ Ná quínohōn ni vehe nūu ní nquee nī. De tá ní nenda tucu, de jíni jā tēe jāá nduu cándija, cúu dē tá cúu iin vehe jāá nduu nā ndéē de ní ndundoo.

⁴⁵ Ñúcuán de jéhēn jénacuēca ūjā cá tāchī nēhén cá nsūū cá maá. De quívi ndá inī tēe ñúcuán de jécundeē ndá. Túsaá de xēēn cá cundoho tēe ñúcuán jā sándihí nsūū cá jā xihna ñuhún. De suni sūcuán cundoho nchivī nēhén tiempo yáhá, ncachī yā.

*Naná yā jíin ndá ñani yā
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)*

⁴⁶ De jēni sūcuán cáhān yā jíin ndá nchivī, de ní nquenda naná yā jíin ndá ñani yā, íñī ña távéhé, de cúni ña cáhān ña jíin yā.

⁴⁷ De ní ncachī iin tēe nūu yā: Naná ní jíin ndá ñani ní íñī ña távéhé, de cúni ña cáhān ña jíin ní, ncachī dē.

⁴⁸ De ní ncāhān yā jíin tēe jā ní ncāhān jíin yā sūcuán: ¿Ní iin cúu naná nī, de ní iin cúu ndá ñani ní? ncachī yā.

⁴⁹ De ní stēhēn ndáhá yā nūu ndéē ndá tēe scuáhā jíin yā. De ní ncāhān yā: Suni naná ní jíin ñani ní cúu ndācá yáhá.

⁵⁰ Chi ndācá nchivī jā squíncuu tíñu jā cúni maá Tatá nī, Yāa ndéē andivī, suu cúu ñani ní, cuāha nī, naná nī, ncachī yā.

13

*Túhun yátá tēe jíitē tata
(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)*

¹ De quívi ñúcuán ní nquee Jesús vehe cuāhān yā, de ní nquenda yā ní jécundeē yā yuhú mar.

² De nī ncutútú cuāhā ndasí nchivī nūū yā. De nī nquívī yā inī iin barco, de nī jēcundeē yā. De ndá nchivī űúcuán ndéē jī yuhú mar.

³ De jíin tūhun yátá nī stēhēn yā cuāhā tūhun nūū jī, de sūcuán nī ncāhān yā: Iin tēē jítē tatá, nī nquee dē jā cutē dē.

⁴ De tá nī nquijéhé dē jítē dē, de jacū tatá nī jítē yuhú íchí. De nī nquenda ndá saā, de nī nchajī tī.

⁵ De jacū cā tatá nī jítē nūū űuhun yūū, nūū nduú íyó cócón űuhun. De űamā-nī nī ntāhvī, chí nduú íyó cócón.

⁶ De tá nī nquenda ncandī, de nī nchíchī-nī, de nī ncasūn, chí nduú ní nīhīn nūū quihīn yoho.

⁷ De jacū cā tatá nī jítē māhñū nūū cáá niquin iñu. De nī jahnu iñu, de nī jasī nūū.

⁸ De jacū cā nī jítē nūū űuhun váha, de nī jēhe cuāhā nūū. Sava nī jēhe ciento jā iin iin, de sava nī jēhe űnī xico, de sava cā nī jēhe űcō űxī.

⁹ De ndá ndóhó jā níni, tee sōho váha nú, ncachī yā.

Nājēhē cúu jā cáhān yā maá-nī tūhun yátá (Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10; 10.23-24)

¹⁰ Nūcuán de ndá tēē scuáha jíin yā nī nquenda dē nūū yā, de nī jīcā tūhún dē yā: ¿Nājēhē cúu jā maá-nī tūhun yátá cáhān ní jíin nchivī? ncachī ndá dē.

¹¹ De nī ncāhān yā: Ndá ndóhó chí sáhá yā jā cuu jícūhun inī nū ndá tūhun yáhá jā nī nchiyuhū, nása quívī nchivī ndahá Yāā andivī jā tatūnī yā nūū jī. Sochi nchivī yáhá jāá nduú cándija, chí mā jícūhun inī jī.

¹² Chí nchivī jā jícūhun inī, stēhēn cā yā nūū jī, de víhí cā cūnī jī. Sochi nchivī jāá nduú cándija, víso jā jíin jī jacū, de sa naā.

¹³ Jā űúcuán cúu jā cáhān ní tūhun yátá jíin ndá jī. Chí víso ndéhé ndá jī, de modo jāá nduú jíin jī. De víso jíin jíin sōho jī, de mā jícūhun inī jī, chí modo jāá nduú ní jíin jī-nī.

¹⁴ Túsaa de síquī nchivī yáhá nī nquee ndaa tūhun jā ní ncachī Yāā Dios de nī ntee Isaiás, tēē nī nacani tūhun yā jondē janahán: Víso cunini ndá nú, de mā jícūhun inī nū, de víso cūndéhé nú, de mā cūnī nú.

¹⁵ Chí ndá nchivī yáhá ndasí nī ncunihin inī jī,

de űhvī ndasí tēē sōho jī,
de modo jā jāsi jī tīnūū jī,

tácuā mā cūndéhé jī,

de nī mā cūnini jī,

de nī mā jícūhun inī jī,

de nī mā ndīcō cóo inī jī nūū ní

jā nasáhá váha nī áno jī nūū cuáchi jī.

Cáchī Yāā Dios, cáchi tutū.

¹⁶ Sochi ndá maá nú, nacā ndetū nū, chí ndéhé nú jíin tīnūū nú, de tēē sōho nú.

¹⁷ Chí ndaa cáhān ní jíin nú jā cuāhā ndá tēē janahán jā ní nacani tūhun Yāā Dios, jíin cuāhā ndá tēē ndaa, ní ncuu inī dē jā

cūndéhé dē jā ndéhé ndá nú, de nduú ní ndéhé dē. De nī ncuu inī dē cunini dē jā níni ndá nú, de nduú ní jíin dē, ncachī yā.

Jā ní ncachī cáji yā tūhun yátá tēē jítē tatá (Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

¹⁸ Túsaa de cunini ndá nú ná cuá cúu tūhun yátá tēē jítē tatá. Tatá űúcuán cúu tūhun Yāā Dios.

¹⁹ De nchivī jā jíin tūhun nása tátūnī Yāā Dios, de tú nduú jícūhun inī jī, de cúu jī tá cúu tatá jā ní jítē yuhú ichí. Sá de quēnda táchi cúáhñmú de cándeē-nī tūhun inī áno jī.

²⁰ De tatá jā ní jítē nūū űuhun yūū cúu tá cúu nchivī jíin tūhun, de űamā-nī jétáhvī jī de cúsi inī jí jíin.

²¹ Sochi nduú cúcutú tūhun inī áno jī, de jacū-nī quívī jétáhvī jī. De tá quíji tūndóhó, á jā jíin űhvī nchivī jī jā síquī tūhun űúcuán, sá de quíjéhé nácani yátá inī jī.

²² De jā ní jítē māhñū iñu cúu ndá nchivī jíin tūhun, sochi ndhivī inī jí síquī jā íyó inī űayívī yáhá, de cūnī jī cucuicá jī, de stáhvī ndá űúcuán jā cutéñū jī jíin. De ndacá űúcuán jási nūū tūhun yā, de nduú jíja jí jíin tūhun yā.

²³ De tatá jā ní jítē nūū űuhun váha cúu ndá nchivī jíin tūhun yā, de jícūhun inī jī, de jíja jí jíin. De sava jí cúu tá cúu tatá jā jēhe ciento jā iin iin, de sava cā jí jēhe űnī xico, de sava cā jí jēhe űcō űxī, ncachī yā.

Tūhun yátá síquī itē lásū

²⁴ De nī ncāhān yā incá tūhun yátá jíin ndá dē: Jā tátūnī Yāā andivī cúu tá cúu iin tēē jā ní jítē dē trigo váha nūū űuhún dē.

²⁵ De íyó iin tēē jíin űhvī dē tēē xíxi trigo. De juni quixín tēē xíxi trigo jíin ndá táhán dē, de nī jēhēn tēē űúcuán, de nī jítē niquin itē lásū nūū trigo, de cuāhān.

²⁶ De tá nī ntāhvī trigo, de nī nquene yoco, de suni sūcuán ní jahnu itē lásū.

²⁷ Nūcuán de nī nquenda ndá mozo, de nī ncāhān jí jíin patrón: Señor, ¿á nsuú trigo váha ní jítē ní nūū űuhún ní? ¿De nūcu ní nquene itē lásū nūū?

²⁸ De nī ncāhān dē jíin jí: Iin tēē jíin űhvī nduhū ní nsáhá yáhá, ncachī dē. De nī ncāhān ndá mozo jíin dē: ¿Túsaa de á cūnī ní jā quihīn ndá sá de tūhun sá?

²⁹ De nī ncāhān dē: Nduú, chí tú tūhun nú itē lásū űúcuán de sanaā de tūhun nú jondē jíin trigo.

³⁰ Váha cā ná cuáhnu maá jondē quívī tēhndē. De quívī űúcuán de cachī ní nūū ndá tēē quehndē jā xihna cā itē lásū quehndē dē, de caquín tutú dē tácuā cáyū. Nūcuán de trigo chí quehndē dē ndivī inī yacā ní, ncachī dē, ncachī yā.

Tūhun yátá síquī niquin mostaza (Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

³¹ De suni nī ncāhān yā incā tūhun yátá yáhá: Nchiví já tátúní Yāā andiví nūū, ndúcuahā ji tá cúu nūū jáhnu iin niquin mostaza já ní jaquūn iin tēe nūū ñuhun dē.

³² De ndāā já iin niquin lúli cā cúu nsūū cā ndá cā niquin. Sochi tá nī jahnu, de cúu cáhnú cā nsūū cā ndá cā yūcū, chi ndúu iin ñutun. De quēnda ndá saā, de sáhá tí tacá tí chijin ndahá yúcū, ncachí yā.

*Tūhun yátá sīquī levadura
(Lc. 13.20-21)*

³³ De incā tūhun yátá nī ncāhān yā jíin ndá dē: Já tátúní Yāā andiví nūū nchiví cúu tá cúu levadura já ní nquehen iin ñahan. De nī nsacā ña jíin ūnī kilo harina, de nī ndaa ndihí ñujan nī nsáhá, ncachí yā.

*Jā maá-ni tūhun yátá cáhān yā jíin ji
(Mr. 4.33-34)*

³⁴ Ndācá tūhun yáhá nī ncāhān Jesús jíin ndá nchiví cuahā. De ndācá já ní stéhēn yā, de maá-ni tūhun yátá nī ncāhān yā jíin ji.

³⁵ Súcuán nī nsáhá yā tácuá quee ndaa tūhun nī ncāhān tēe já ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán:

Cāhān nī ndá tūhun yátá jíin nchiví, de cachí nī ndá tūhun yuhū já iyó jondē tá nī jēcāva ñayiví.

Cachí Jesús, ncachí tēe nī nacani tūhun.

Jā ní ncachí cāji yā tūhun itē lású

³⁶ Ñúcuán de nī nacuetáhvi Jesús nūū nchiví. De nī ndvī yā iní vehe. De ndá tēe scuáha nī nguenda dē nūū yā, de nī ncāhān dē jíin yā: Cachí cāji ní tūhun yátá itē lású nūū sá, ncachí dē.

³⁷ De nī ncāhān yā jíin ndá dē: Já jítē trigo vāha ñúcuán cúu nduhū, Yāā nī nduu tēe.

³⁸ De ñuhun ñúcuán cúu ñayiví. De tatá vāha cúu ndá nchiví yihí ndahá Yāā Dios já tátúní yā nūū ji. De itē lású cúu ndá nchiví yihí ndahá táchi cúñáhnú.

³⁹ De tēe jíiní ūhvi já ní jítē niquin itē lású cúu maá táchi cúñáhnú. De quiví tēhndē cúu quiví jíinu ñayiví. De ndá tēe quehndē cúu ndá ángel Yāā Dios.

⁴⁰ De tá cúu já tēhndē itē lású de cāyū nūū ñúhūn, súcuán coo quiví jíinu ñayiví.

⁴¹ Chi nduhū, Yāā nī nduu tēe, tají nī ndá ángel ní quihín. De nastútú yā ndācá nchiví squíví táhān nūū cuáchi, jíin nchiví sáhá tíñu néhén, tavā yā ji máhñú nchiví já tátúní nī nūū.

⁴² De taān yā ndá ji cāyū ji nūū ñúhūn. De ñúcuán cuacu ji de nacayihí ji ñii yúhú ji já ndoho ndasí ji.

⁴³ Sá de nchiví já squíncuu nūū yā chi cuēndütē ji modo ncandí, de cundeē ji nūū tátúní maá Tatá ji Yāā Dios. Ndá ndóhó yā níni, tee sōho vāha nū.

Tūhun yátá sīquī jatūn xūhún já yiyuhū

⁴⁴ De já quiví nchiví ndahá Yāā Dios já tátúní yā nūū ji, suu cúu tá cúu iin jatūn xūhún já yiyuhū chijin iin ñuhun. De nī nanihín iin tēe, de nī nacasí tucu dē sīquī. De já cúsi iní dē jíin, de cuāhān dē cuāxicó ndihí dē já névāha dē, de nī jeen dē ñuhun ñúcuán.

Tūhun yátá sīquī perla já ndēē yāhvi

⁴⁵ De já quiví nchiví ndahá Yāā Dios já tátúní yā nūū ji, suni cúu tá cúu iin tēe jēen de náxicó, de ndúcú dē perla vāha.

⁴⁶ De nī jiní dē iin perla já ndēē yāhvi ndasí, de nī jēhēn dē nī yicó ndihí dē já névāha dē, de nī jeen dē perla ñúcuán.

Tūhun yátá sīquī ñunu tūn tiacá

⁴⁷ De já tátúní Yāā andiví nūū nchiví, suni cúu tá cúu iin ñunu já chūdají ndá dē nūū mar, de quiví ndācá nūū tiacá.

⁴⁸ De tá nī nchitú ñunu, de távā ndá dē yuhū ndúté. De jécundeē dē, de nácāji dē tiacá. De tiacá vāha táan dē iní ticá, de tiacá jáá nduu iyó vāha squéne dē.

⁴⁹ De suni súcuán coo quiví jíinu ñayiví. Chi quenda ndá ángel yā, de sáhá síin yā ndá nchiví sáhá tíñu néhén máhñú nchiví vāha.

⁵⁰ De nchiví néhén chi taān yā ji cāyū ji nūū ñúhūn. De ñúcuán cuacu ji de nacayihí ji ñii yúhú ji já ndoho ndasí ji, ncachí yā.

Tūhun yátá sīquī ndatíñú ndēē yāhvi

⁵¹ De nī jíicá tūhún yā ndá dē: ¿A nī jíicuhun iní ndá nú ndá tūhun yáhá, á nduu? ncachí yā. De nī ncāhān ndá dē jíin yā: Ní jíicuhun iní sá, Señor.

⁵² De nī ncāhān yā jíin dē: Iyó vāha túsaá. De iin tēe stéhēn ley janahán, tú ja nī ncutūha dē nása tátúní Yāā andiví, de cuu stéhēn dē ndá tūhun sīquī ñúcuán. Chi cúu dē tá cúu iin tēe xivéhe. De iní jatūn dē távā de ndatíñú ndēē yāhvi, sava já jēé jíin sava já ní ncunahán iyó, ncachí yā.

Jā cuánohōn yā ñuū Nazaret

(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

⁵³ De tá nī ncuu nī ncāhān Jesús ndá tūhun yátá yáhá, de nī nquee yā ñúcuán cuāhān yā.

⁵⁴ De nī nenda yā ñuū yā Nazaret. De nī stéhēn yā tūhun iní vehe íi sinagoga. De nī nsáhvi iní ndá nchiví nī jiní ji, de nī ncāhān jí: ¿Ní cúu nūū nī ncutūha tēe yáhá ndá tūhun ndíchí yáhá? ¿De nása cúu sáhá dē ndá tíñu ñáhnú yáhá?

⁵⁵ Chi sēhe carpintero cúu tēe yáhá, de naná dē cúu María, de ndá ñani dē cúu Jacobo, José, Simón, jíin Judas.

⁵⁶ De suni ndēē ndá cuāha dē jíin ó yáhá. ¿De nása jíiní dē ndācá tūhun yáhá túsaá? ncachí ndá nchiví.

⁵⁷ De súcuán nī nsáhá jéhe iní ndá ji nūū Jesús. De nī ncāhān yā jíin ji: Ndācá tēe nácani tūhun Yāā Dios, iyó yíñúhún nchiví jíin dē, chi maá-ni nchiví ñuū dē jíin nchiví

vehe dē cúu jāá nduú iyó yíñúhún jíin dē, ncachí yā.

⁵⁸ De nduú ní nsáhá yā cuāhā tíñu ñáhnú ñúcuán, chí nduú ní ncándíja ndá jí.

14

Jā ní jíhí Juan tēe scuénduté
(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)

¹ De tiempo ñúcuán de Herodes, tēe tátúní región Galílea, ní nīhín dē tūhun nāsa sáhá Jesús.

² De ní ncāhān dē jíin ndá nchiví iyó jíin dē: Tēe ñúcuán cúu Juan, tēe jā ní scuénduté, de ní natecū dē. Jā suu cúu jā iyó poder dē jā sáhá dē ndá tíñu ñáhnú, ncachí Herodes.

³ Chí maá dē jā ní ndacu dē jā ná quívi Juan vecāa, jíin jā cunuhní dē jíin cadena. Súcuán ní nsáhá dē jā síquí Herodías, ñasíhí ñani dē Felipe.

⁴ Chí Juan ní ncāhān dē nūu Herodes: Nduú ná ley iyó jā nacueca nú ña, ncachí dē.

⁵ De jā ñúcuán ní ncuu iní Herodes jā cahní dē Juan. Sochí yúhú dē jā quítí iní nchiví, chí ndíhí jí jání ndíja iní jí jí in tēe nácani tūhun Yāa Díos cúu Juan.

⁶ De iin quívi ní nsáhá Herodes iin vico quívi jā ní ncau dē. De sehe síhí Herodías ní nquíví jí ní jita jéhé jí nūu ndá nchiví jā ní ncana dē. De ní ncusií iní Herodes ní nsáhá jí.

⁷ De ní ncāhān téyíí dē jā cuāha dē nā-ní cuá cúu jā cācān jí nūu dē.

⁸ De ní jēhēn jí ní jícā tūhún jí naná jí ná cuá cúu jā cācān jí. De ní ndívi jí nūu Herodes, de ní ncāhān jí: Taji ní xīnī Juan tēe scuénduté, cūhun nūu iin cōhō, ncachí jí.

⁹ Ñúcuán de rey Herodes ní ncuuécā iní dē. Sochí síquí jā ní ncāhān téyíí dē, jíin jā ní jíin ndá tēe yájí stāā jíin dē, jā ñúcuán ní ndacu dē jā ná cuāha ndá nūu jí.

¹⁰ De ní ntají dē soldado jā quíquehndé xīnī Juan iní vecāa.

¹¹ De ní nenda soldado jíin xīnī Juan, ñúhún nūu iin cōhō, de ní jēhe ndá nūu ñahan lúlí. De ní jēnasíáha jí nūu naná jí.

¹² Ñúcuán de ní jēhēn ndá tēe ní scuāha jíin Juan, de ní naneē dē yiquí cúñu Juan, de ní nchiyuhú dē. Ñúcuán de ní jēhēn ndá dē, ní ncachí tūhún dē nūu Jesús.

Jā ní scájí yā ūhūn mil tēe
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

¹³ De tá ní jíiní Jesús tūhun, de ní ncujiyo yā ñúcuán cuāhān yā jíin barco jā cundeē síin yā iin lugar nūu nduú nchiví. De ní jíiní ndá nchiví jā cuāhān yā. De ndācā ñuū ní nquee jí, jíca jéhé jí cuātahān jí yā.

¹⁴ De tá ní nquee Jesús iní barco, de ní jíiní yā nchiví cuāhā ñúcuán. De ní ncundáhvi iní yā jí, de ní nasáhá vāha yā ndācā nchiví cúhú jā vají ndá jí jíin.

¹⁵ De tá ní ñini, de ndá tēe scuāha jíin yā ní nguenda dē nūu yā, de ní ncāhān dē: Jā ní ñini, de nduú ná nchiví ndéē yáhá. Túsaá de tají ní nchiví ná quíhín ndá jí ndācā ñuū, de cuēen jí jā cají jí, ncachí dē.

¹⁶ De ní ncāhān Jesús jíin ndá dē: Nduú cánuú quíhín jí, chí cuāha ndá maá nú jā cají jí, ncachí yā.

¹⁷ De ní ncāhān ndá dē: Nduú ná névāha sá yáhá, chí ūhūn-ni stāā jíin ūū-ni tiacá, ncachí dē.

¹⁸ De ní ncāhān yā jíin dē: Taji ná quíjí, ncachí yā.

¹⁹ De ní ncāhān yā jíin ndá nchiví jā cundeē jí nūu itē. De ní nquehen yā ndihúhún stāā jíin nduú tiacá ñúcuán. De ní nūcūndéhé yā ichi andiví, de xihna cā ní nacuetáhvi yā nūu Tatá yā. De ní scuáchi yā stāā, de ní jēhe yā nūu ndá tēe scuāha jíin yā. De ndá maá dē ní nsají dē nūu ndá nchiví cuāhā.

²⁰ De ndivíi jí ní nchají, de ní ndahā chíjin jí. De ní nastútú ndá dē pedazo jā ní nguendōo, de ní nchitú ūxí ūū tícā.

²¹ De tēe jā ní nchají cúu tá ūhūn mil, de síin cā cúu ndá ñahan jíin sūchí lúlí.

Jā ní jíca jéhé yā nūu mar
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

²² Ñúcuán de ní ncāhān Jesús jíin ndá tēe scuāha jíin yā jā ná quívi dē iní barco, de cosō nūu dē quíhín dē incā lado mar, juni nátají yā ndá nchiví cuāhā jā quínohōn jí.

²³ De tá ní ncuu ní nacuetáhvi yā nūu jí, de ní ncaa yā yucu cuāhān mátúhún yā, cuācācān táhvi yā. De ní ncuāā, de mátúhún yā-ni iyó ñúcuán.

²⁴ De barco jā ñúhún sava mar cuāhān. De ndute mar nátundahā níhin barco, chí vají táchí ichi nūu.

²⁵ De níquín ní nguenda Jesús nūu ndá dē, jíca jéhé yā nūu mar.

²⁶ De ndá tēe scuāha jíin yā, ní jíiní dē jā jíca yā nūu mar. De ní nandava ndá dē, de ní ncana cōhō dē jā yúhú dē: Ñíhná cúu, ncachí dē.

²⁷ De ní ncāhān-ni Jesús jíin dē: Ndeé coo iní ndá nú, de mā cúyuhú nú, chí maá ní cúu, ncachí yā.

²⁸ Ñúcuán de ní ncāhān Pedro jíin yā: Señor, de tú maá ní cúu, de cachí ní jā suní ná cáca jéhé sá nūu mar de cuēē sá nūu ní, ncachí dē.

²⁹ De ní ncāhān yā: Nehēn túsaá. De ní nuu Pedro iní barco, de jíca dē nūu ndúté cuāhān dē nūu Jesús.

³⁰ De tá ní jíiní dē jā níhin yíhí táchí, de ní nchúhú dē. De ní nquijéhé dē quée dē chíjin ndute. De ní ncana cōhō dē: Scácu ní sáan, Señor, ncachí dē.

³¹ De Jesús ní ntiin yā ndahā dē. De ní ncāhān yā jíin dē: Tēe nduú cándíja níhin cúu nú. ¿Nūcu ní nayúhú nú? ncachí yā.

³² De nī ndīvi yā jíin dē inī barco, de nī jencuñi-ni tāchi.

³³ Sá de ndá tēe jā ñúhún inī barco, nī jēcuñi jiti dē nūu yā. De nī ncāhān ndá dē: Maá jándáa jā Sēhe Yāa Dios cúu ní, ncachī dē.

Jā ní nasāhá vāha yā nchivī cūhū región Genesaret

(Mr. 6.53-56)

³⁴ De nī ncāhá yā jíin ndá dē incā lado mar, de nī nquenda yā región Genesaret.

³⁵ De ndá nchivī ñúcuán nī nacunī jī nūu yā. De nī scāca jī tūhun ndācá ndañúu ñúcuán jā ní nquenda yā. De ndá nchivī nī nquisiáha jī ndá jā cūhū nūu yā.

³⁶ De nī ncāhān ndāhvi ndá jī jíin yā jā ná quéhé jī visó yuhú sáhmá yā. De ndācá nchivī jā ní nquéhé sahma yā, nī nduvāha jī.

15

Siqui nāsa cútéhén nchivī

(Mr. 7.1-23)

¹ Ñúcuán de jacú ndá tēe fariseo jíin tēe stéhén ley janahán, vāji dē ciudad Jerusalén, de nī nquenda dē nūu yā. De nī ncāhān dē jíin yā:

² Ndá tēe scuáha jíin nú, ¿ñūcu stíví ndá dē costumbre jā ní jaquín nchivī janahán? Chi nduú squíncuu dē costumbre jā nandahá dē nūu yā de caji dē stāa, ncachī dē.

³ De Jesús nī jicā tūhun yā dē: De saá-ni ndá máa nú, ¿ñūcu stíví nú tiñu jā ní ndacu Yāa Dios nūu nū? Chi sa costumbre ndá máa nú cúu jā squíncuu nū.

⁴ Chi nī ncāhān Yāa Dios: Coó yifñúhún nū nūu tatá nú nūu naná nú. De tú ní iin cāhān siquī tatá á siquī naná, de ná cúu, cāchi Yāa Dios.

⁵ Sochi ndá máa nú chi cāchi nū jā cuu cāhān iin tēe jíin tatá dē á naná dē: Mā cúu chindeé sá ní jā taji sá jā caji ní á jā cusúcun ní, chi ndihi jā névāha sá, ja nī nsócō sá nūu Yāa Dios.

⁶ De tēe jā cāhān sūcuán, nduú cā cánuú jā chindeé dē tatá dē naná dē, cāchi ndá nú. De sūcuán stíví nú tiñu jā ní ndacu Yāa Dios, jā siquī costumbre jā ní jaquín ndá máa nú.

⁷ Vāchi tēe stáhvī-ni cúu ndá nú. Ndāa nī ncāhān Isaias siquī ndá nū janahán, yósó nūu tutú ñ jā ní ncāhān Yāa Dios:

⁸ Nchivī yáhá chi jíin yuhú jī-ni jétáhvī jī nduhú,

sochi nsúú jondé jíin inī jíin ánó jī.

⁹ De chíñúhún cāhá jī nduhú, chí tūhun jā stéhén jī cúu tiñu jā ní ndacu ndá tēe,

de nsúú jā ní ndacu máa ní cúu. Ncachī Yāa Dios, ncachī yā.

¹⁰ De nī ncāna yā nchivī cuāhá, de nī ncāhān yā jíin jī: Cunini vāha ndá nú, de chuhun inī nū:

¹¹ Nsúú jā quívi inī yuhú nchivī cúu jā cútéhén jī sáhá. Chi tūhun jā quée yuhú jī, ñúcuán cúu jā cútéhén jī sáhá, ncachī yā.

¹² Ñúcuán de ndá tēe scuáha jíin yā nī nquenda dē nūu yā, de nī ncāhān dē: ¿A jíin ní jā ní nquiti inī ndá tēe fariseo jā ní jíin dē tūhun nī ncāhān ní? ncachī dē.

¹³ De nī ncāhān máa yā: Cúu ndá dē tá cúu ñutun jāa nduú ní nchúhun Tatá nī, Yāa ndéé andiví, de iin quívi de tūhun yā.

¹⁴ Ná quihñ ndá máa dē, chí cúu ndá dē modo tēe cuáá jā stéhén ichi nūu incā tēe cuáá. Chi tú iin tēe cuáá stéhén dē ichi nūu incā tēe cuáá, de nduú dē nincava xehvā, ncachī yā.

¹⁵ De nī ncāhān Pedro jíin yā: Cachī cāji ní tūhun yátá yáhá jā ní ncachī ní nūu ndá sá, ncachī dē.

¹⁶ De nī ncāhān Jesús: ¿De á suni ncāhá ca jicūhun inī ndá máa nú?

¹⁷ ¿A nduú jicūhun inī nū jā ndācá jā yāji nchivī, chí quívi chíjin jī, de quée-ni cuāhān?

¹⁸ Sochi tūhun jā quée yuhú nchivī, chí jondé inī ánó jī vāji, de ñúcuán cúu jā cútéhén jī sáhá.

¹⁹ Chi jondé inī ánó nchivī quée jā jáni nēhén inī, jā jáhñi ndiyi, jā cāsiqui ndéé táhán, jā sáhá ndiú, jā sácuhlñá, jā cāhān tūhun stáhvī, jā cāhān siquī táhán.

²⁰ De ndācá yáhá cúu jā cútéhén nchivī sáhá. Sochi tú nduú squíncuu jī costumbre jā nandahá jī de caji jī stāa, de nduú cútéhén jī sáhá, ncachī yā.

Ñahan incā nación jā ní ncandña nñhin

(Mr. 7.24-30)

²¹ De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā región Tiro jíin Sidón.

²² De iin ñahan ñuú Canaán ndéé ña región ñúcuán, de nī nquenda ña nūu Jesús. De nī ncāna jee ña: Señor, maá ní jā cúu Sēhe tatá David, cundáhvī inī ní sáán. Chi sēhe síhí sá, ñúhún tāchi inī jī, de xēen ndasí ndóho jī, ncachī ña.

²³ Sochi nduú ní ncāhān cuiti yā jā ní ncāhān ña. Ñúcuán de nī nquenda ndá tēe scuáha jíin yā, de nī ncāhān dē: Cāhān ní jíin ña ná quihñ ña, chí ndasí cána ña vāji ña yátá ó, ncachī dē.

²⁴ De nī ncāhān yā jíin ña: Nūu mátúhún-ni nchivī nación Israel ní ntaji Yāa Dios sáán vāji sá, chí cúu jī tá cúu ticāchi, quiti jā ní nsana, ncachī yā.

²⁵ Sochi nī nquenda ña, de nī jēcuñi jiti ña nūu yā, de nī ncāhān ña: Señor, chindeé chituu ní sáán víi, ncachī ña.

²⁶ De nī ncāhān yátá yā jíin ña: Nduú íyó vāha jā candeé ó stāa sēhe ó de cuāha ó nūu tinā, ncachī yā.

²⁷ De nī ncāhān ña: Ndāa cāhān ní Señor, sochi chindeé ní sáán visó cúu sá modo tinā.

Chi suni ndá tí nihIn tí pedazo stāā jā coyo chijin mesa jētohō tí yáji tí, ncachí ña jíin yā.

²⁸ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Vāha ndasi cándija ní, nánā. De ná sáhá sá jā cúnī ní, ncachí yā. De maá hora ñúcuán nī nduvāhāni sēhe síhí ña.

Jā ní nasāhá vāhā yā cuāhā nchivī cūhū

²⁹ De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā, de nī ncāhā yā yuhú mar Galilea. De nī ncaa yā iin yucu, de ñúcuán nī jēcundeē yā.

³⁰ De nī nguenda cuāhā nchivī nūū íyó yā, de nī nguisiáha jí ndá jā cojo, jā cuāá, jā ñihín, jā cuhlu, jíin cuāhā cā nchivī cūhū. De nī jaquín jí nūū jēhe Jesús. De nī nasāhá vāha yā ndá jí.

³¹ De nī nsāhvi inī ndá nchivī ndéhé jí jā nācāhān nchivī ñihín, ndúvāha nchivī cuhlu, nācaca vāha nchivī cojo, de nānune tīnūū nchivī cuāá. De nī ncāhān ndá jí jā vāha ndasi Yāā cūu Yāā Dios nación maá jí Israel.

Jā ní scájī yā cūmī mil nchivī
(Mr. 8.1-10)

³² Ñúcuán de nī ncana Jesús ndá tēe scuáha jíin yā, de nī ncāhān yā jíin dē: Cúndáhvi inī ní ndá nchivī cuāhā yáhā, chí ja ní ncuu ūnī quívi íyó jí jíin ní, de nduú cā nā cuá caji jí. De nduú cúnī ní natají ní jí jā quínohōn ndité jí, chí tú sūcuán de sava ichi de cuítá ndasi jí, ncachí yā.

³³ De nī ncāhān ndá tēe scuáha jíin yā: ¿De ní nihIn ó stāā jā caji ndá nchivī cuāhā yáhā? Chí yáhā nduú nā nchivī ndéē, ncachí dē.

³⁴ De nī jicā tūhūn yā dē: ¿Nāsaa stāā névāha ndá nú? De nī ncāhān ndá dē: Ujā-ni, jíin jacū tiacá lúli, ncachí dē.

³⁵ Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin ndá nchivī cuāhā jā cundeē jí.

³⁶ De nī nquehen yā ndihúja stāā jíin tiacá, de xihna cā ní nacuetáhvi yā nūū Yāā Dios. De ní scuáchi yā, de ní jēhe yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā, de ndá maá dē ní nsaji nūū nchivī.

³⁷ De ndihi jí ní nchaji, de ní ndahā chíjin jí. Sá de ní nastútú ndá dē pedazo jā ní nguendō, de ní nchitú ūjā tícā.

³⁸ De tēe jā ní nchaji, jondē cūmī mil dē cūu, de síin cā cūu ndá ñahan jíin sūchí lúli.

³⁹ Ñúcuán de nī nacuetáhvi yā nūū nchivī, de cuāhōhōn jí. De ní ndivi yā inī barco, de cuāhān yā región Magdala.

16

Jā ní jicān ndá dē iin tiñu ñáhnú nūū yā
(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

¹ De nī nguenda ndá tēe grupo fariseo jíin tēe grupo saduceo nūū yā. Chí cúnī ndá dē coto túnī dē yā, de ní jicān dē jā sáhá yā iin tiñu ñáhnú jā coo iin seña andiví.

² Sochi maá yā ní ncāhān yā jíin dē: Tá ñini, de cāhān ndá nú: Nandiū, chí ní jichi cuáhā vícō, cáchi nū.

³ De jānehēn chí cāhān ndá nú: Mitan de cuun sāvī, chí ní jichi cuáhā vícō, cáchi nū. Vāchi tēe stáhvi-ni cūu ndá nú. Chí jicūhun inī ndá nú nāsa stéhēn seña andiví, sochi nduú jicūhun inī nū nāsa stéhēn ndá tiñu ñáhnú jā sáhá ní tiempo yáhā.

⁴ De nchivī nēhēn yáhā, chí nduú jétáhvi cuitū jí Yāā Dios. De jicān jí iin tiñu ñáhnú jā sáhá ní jā coo iin seña andiví. Sochi nduú cā nā incā tiñu ñáhnú stéhēn ní nūū jí, chí maá-ni tiñu ñáhnú tá cūu nūū ní ncuu jūin Jonás, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān, ncachí yā. De ní sndóo yā-ni ndá dē, de cuāhān yā.

Tūhun levadura ndá tēe fariseo
(Mr. 8.14-21)

⁵ De ndá tēe scuáha jíin yā ní naā inī dē cuiso dē stāā tá cuāhān ndá dē jíin yā jíin barco incā lado mar.

⁶ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Coto má candija ndá nú levadura ndá tēe grupo fariseo jíin grupo saduceo, ncachí yā.

⁷ De ndá tēe scuáha ní ncāhān ndá maá dē: Va síquī jāá nduú nā stāā ndiso ó, jā ñúcuán cāhān yā sūcuán, ncachí dē.

⁸ De ní jini Jesús, de ní ncāhān yā: ¿Nūcu cāhān ndá nú jā ní ncāhān ní sūcuán síquī jāá nduú nā stāā ndiso nú? Tēe nduú cándija nīhin cūu ndá nú.

⁹ ¿A ncāhā ca jicūhun inī ndá nú jāá nsūū síquī ñúcuán ní ncāhān ní? ¿A nduú nūcūhun inī nū jā ní scuáchi ní ūhūn stāā ní nchaji ūhūn mil tēe, de nāsaa tícā ní nastútú ndá nú jā ní nguendō?

¹⁰ ¿De á nduú nūcūhun inī nū jā ní scuáchi ní ūjā stāā ní nchaji cūmī mil tēe, de nāsaa tícā ní nastútú tucu nú?

¹¹ ¿De nājēhē cūu jāá nduú jicūhun inī ndá nú jāá nsūū síquī stāā ní ncāhān ní jíin nú jā ní ncāhān ní jā coto má candija ndá nú levadura ndá tēe fariseo jíin tēe saduceo? ncachí yā jíin dē.

¹² Ñúcuán de ní jicūhun inī ndá dē jāá nduú ní ncāhān yā jíin dē jā má caji dē státilā jā yihí levadura, chí sa ní ncāhān yātā yā jā má cándija dē tūhun stáhvi jā stéhēn ndá tēe fariseo jíin tēe saduceo.

Jā ní ncachí Pedro jā Jesús cūu Cristo
(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

¹³ De tá ní nguenda Jesús región Cesarea Filipino jíin ndá tēe scuáha jíin yā, de ní jicā tūhūn yā dē: Nduhū, Yāā ní nduu tēe, ¿ní iin cūu ní cáchi ndá nchiví?

¹⁴ De ní ncāhān ndá dē: Sava jí cāhān jā cūu ní Juan, tēe jā ní scuénduté. De sava cā jí cāhān jā cūu ní Elías, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān. De sava cā jí cāhān

já cúu ní Jeremías á incá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, ncachī ndá dē.

¹⁵ De nī ncāhān yā: De ndá máá nú, ¿ní iin cúu nī cáchī ndá nú?

¹⁶ De nī ncāhān Simón Pedro: Maá ní cúu Cristo, Yāā já nī ntají Yāā Dios. De cúu ní Sēhe Yāā Dios, Yāā já tēcū ní cáni, ncachī dē.

¹⁷ De nī ncāhān Jesús: Nācā ndetū nū, Simón sēhe Jonás, chí nsūtū iin nchivī ní stēhēn tūhun yáhá nū nū, chí sa maá Tatá nī, Yāā ndēē andivī, nī stēhēn yā nū nū.

¹⁸ De nduhū suni cáhān nī jín nū já maá nú cúu Pedro, de tūhun yáhá cáchī: Yūū. De tūhun ndāā já nī ncāhān nū já maá nī cúu Cristo, suu cúu tá cúu iin yūū cāhnú. De síquī yūū cāhnú yáhá sáhá nī já quituu vehe, de vehe ñúcuán cúu ndá nchivī já cándjá nduhū. De nī iin mā cúndéé síquī jī, nī cuēhē já jíhī jī, nduú cā ná cuá cuu sáhá jín ánō jī.

¹⁹ De maá nú cundiso tíñū nū já quívi nchivī ndahá Yāā andivī já tatúnī yā nū jī. De ndācá já casī nū já má sáhá nchivī inī ñayivī yáhá, suni casī Yāā Dios já ndēē jondē andivī. De ndācá já cuāha nú tūhun sáhá jī inī ñayivī yáhá, suni cuāha tūhun Yāā Dios já ndēē jondē andivī, ncachī yā.

²⁰ Ñúcuán de nī ndacu yā nū ndá tēe scuáha jín yā já má cáchī dē nū nī iin nchivī já cúu yā Cristo.

Jā ní ncachī tūhun Jesús já cuū yā

(Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ De jondē saá nī nquijéhé Jesús cáchī tūhun cájí yā nū ndá tēe scuáha jín yā já cánuú quíhīn yā Jerusalén. De ndá tēe ñáhnú jín ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe stēhēn ley janahán, sndóho ndasí dē yā. De cahní ndá dē yā, sochī nū únī quívi de natecū yā, ncachī yā.

²² Ñúcuán de Pedro nī ncana síin dē yā, de nī nquijéhé dē cáhān dē nū yā: Señor, ¿nūcu cáhān nī sūcuán? De mā cuāha cuitī Yāā Dios tūhun. Va mā cúu cuitī coo sūcuán, ncachī dē.

²³ De nī jicó cóto yā nū Pedro, de nī ncāhān yā: Cuijio quíhīn nū, chí cáhān nū tá cáhān Satanás. Chí tēe ndúcú stívī nduhū cúu nú. De nduú jáni inī nū tá cúu nū jáni inī Yāā Dios, chí sa jáni inī nū tá cúu nū jáni inī nchivī, ncachī yā.

²⁴ Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Nā-nī nchivī tú cúnī jī cu-niquín jī nduhū já scuáha nī jī, de ná casī jī já cúnī maá jī, de ná cúniquín jī nduhū, de cuāha jī tūhun já cundoho jī tūndóhó já síquī nī, visó ná cúu jī.

²⁵ Chí tú ní nchivī cúnī jī cácu jī nū tūndóhó já quijī nū jī já síquī nduhū, túsaá de tánū táhvi jī ní cáni. De tú ní nchivī visó ná cúu jī já síquī nduhū, sochī cutecū jī ní cáni.

²⁶ ¿Chí ní cuetíñū visó ná cúndéé nchivī nihīn jī ní ñayivī, de tú quívi jī nū tánū táhvi

jī? Chí nduú ná jín cuitī chunáá nchivī já cácu ánō jī.

²⁷ Chí nduhū, Yāā nī nduu tēe, ndijī nī jín ndācá ángel nī, de víi ndasí cuñáhnú nī tá cúu nū cúñáhnú Tatá nī. Ñúcuán de cuāha nī yáhvi nū tá iin iin nchivī tú nása tíñū nī nsáhá jī.

²⁸ De ndāā cáhān nī jín ndá nú já sava tēe iyó yáhá, mā cúu dē chí jondē cunī dē já maá nī, Yāā nī nduu tēe, tatúnī nī jín poder nī, ncachī yā.

17

Jā tucu nī nduu yā

(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

¹ Ñúcuán de nū íñū quívi de Jesús nī jeca yā Pedro jín Jacobo jín Juan ñani Jacobo, cuāhān síin yā jín ndá dē iin yucu súcun.

² De ñúcuán, tucu nī nduu yā nū dē. Chí nī jēndütē nū yā tá cúu ncandīi. De sahma yā nī nduyaa ndasí tá cúu nduva luz.

³ De nī jínī-nī ndá dē já Moisés jín Elías, tēe nī Iyo janahán, nátuhún ndūū dē jín yā.

⁴ De nī ncāhān Pedro jín yā: Señor, náca vāha já iyó ndá sá yáhá. De tú cúnī ní de ná sáhá ndá sá únī vehe ramádá, iin cuu maá ní, incá cuu Moisés, de incá cuu Elías, ncachī dē.

⁵ De juni cáhān cā dē, de nī nquijī iin vícō nūhún já yaa ndasí, de nī jasī-nī nū ndá dē. De nū vícō ñúcuán nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī já māñī ndasí nī jín, de cúsi inī nī jín. De cunini ndá nú tūhun cáhān yā, ncachī.

⁶ De já sūcuán nī jini ndá tēe scuáha, de nī jēcāva ndeyi dē nū ñuhún, chí nī nchūhú ndasí ndá dē.

⁷ Ñúcuán de nī nquenda Jesús, de nī ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Nacōo ndá nú de mā cūyūhú nú, ncachī yā.

⁸ De nī nūcūndéhé ndá dē, de nduú cā ní jínī dē ndūū tēe ñúcuán, chí maá-nī cā Jesús.

⁹ De nī nuu ndá dē jín yā yucu. De nī ndacu yā nū dē: Mā cachī ndá nú nū nī iin já sūcuán nī jini nū, chí jondē tá natecū maá nī, Yāā nī nduu tēe, ncachī yā.

¹⁰ Ñúcuán de ndá tēe scuáha jín yā, nī jicā tūhún dē yā: Túsaá de ndá tēe stēhēn ley janahán, ¿ñāyēhé cáhān dē já cánuú já xihna cā Elías nenda, sá de quijī Yāā cúu Cristo? ncachī dē.

¹¹ De nī ncāhān Jesús jín dē: Jāndāá cúu já xihna cā quijī iin tēe cuu tá ncuu Elías, de sáhá túha dē ndihi, cáchī tutū.

¹² Sochī cáhān nī jín nū, já nī nquijī tēe jáá ncuu tá cúu nū ní ncuu Elías, de nduú ní jini nchivī já suu dē cúu. De nī nsáhá návāha jī dē ndihi já ní ncuu inī jī. De suni sūcuán sndóho jī nduhū, Yāā nī nduu tēe, ncachī yā.

13 Ñúcuán de ndá tēe scuáha jíin yā nī jīcūhun inī dē jā cāhān yā jā Juan, tēe nī scuéndutē, nī ncuu dē tá ncuu Elías.

Jā ní nasáhā vāha yā iin sūchí jīhī yīhí
(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

14 De nī nenda yā jíin ndá dē nūū nchivī cuāhā. De nī nquenda iin tēe, nī jēcuñī jīti dē nūū yā, de nī ncāhān dē:

15 Señor, cundáhvi inī nī sēhe yīi sá, chí ndóho ndasí jī cuēhē jīhī yīhí. De ja ncuu cuāhā vuelta jicó cáva jī nūū ñūhūn jíin nūū ndutē.

16 De nī nquisiáha sá jī nūū ndá tēe scuáha jíin ní, de nduú ní ncuu nasáhā vāha dē jī, ncachī dē.

17 Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Tēe ñihin ndasí inī cūu ndá nū chí nduú cándija nū jā cuu nduvāha jī. ¿Nāsaa cā quívi cundeē nī jā ndoho nī jíin nū? ¿De nāsaa cā quívi cuandeé inī nī jíin nū? Cuáquēhen sūchí ñúcuán ná quíji jī, ncachī yā.

18 De nī ncāhān yā nūū tächī, de nī nquee-ni inī sūchí ñúcuán. De nī nduvāha jī-nī maá hora ñúcuán.

19 De tá nī nconunū cā de ndá tēe scuáha nī jīcā tūhūn sūin dē yā: ¿Nājēhe cūu jāá nduú ní ncuu tavā ndá sá tächī ñúcuán? ncachī dē.

20 De nī ncāhān yā: Sīquī jāá nduú cándija ñihin ndá nū jā cuu sáhá nū. Chí ndāā cāhān nī jíin ndá nū jā tū cándija nū vísō iin luli-ni tá cūu iin ñiquin mostaza, de cuu sáhá nū ndacá-ni tiñu víjín. Chí cuu cāhān nū jā ná cújiyo yucu yáhá quíhīn incā lado, de cujiyo-ni. De ndacá-ni tiñu chí cuu sáhá nū, de tū cándija ñihin nū jā cuu.

21 Sochī iin tächī sūcuán, mā queé cuitī quíhīn de tū mā cācān táhvi nū de tū mā cóo nditē inī nū, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu yā jā cuū yā
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

22 De jīca nuu Jesús jíin ndá dē región Galilea, de nī ncāhān yā jíin dē: Maá nī, Yāā nī nduū tēe, nastúu jī nduhū nūū ndá tēe xēēn.

23 De cahni dē nduhū, sochī nūū únī quívi de natecū nī, ncachī yā. De nī ncuucécá ndasí inī ndá dē jā ní ncāhān yā tūhun yáhá.

Sīquī xūhūn jā cuetīñū inī templo

24 De nī nquenda yā ñuū Capernaum jíin ndá tēe scuáha jíin yā. De ndá tēe stútú xūhūn templo nī nquenda dē, de nī jīcā tūhūn dē Pedro: De maestro ndá nū, ¿á mā tájī dē xūhūn cuetīñū inī templo? ncachī dē.

25 De nī ncāhān Pedro: Cūu, ncachī dē. De tá nī ndivi dē inī vehe, de xihna cá Jesús nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nāsa jāni inī nū, Simón? Ndacá tēe cūu rey inī ñayiví yáhá, ¿nī nūū jīcān dē xūhūn renta jíin xūhūn ñūū? ¿A nūū sēhe dē, á nūū nchivī incā vehe? ncachī yā.

26 De nī ncāhān Pedro: Nūū tēe incā vehe jīcān dē, ncachī dē. De nī ncāhān Jesús: Túsaá de nduú ná incā cúñáhnū nūū sēhe rey jā cācān xūhūn nūū jī. Súcuán nī stēhēn yā jāá nduú cánuu chunáá yā jā cūu yā Sēhe Yāā Dios. De nī ncāhān yā:

27 De ná chúnáá ó tácuā mā squítī inī ō dē. Túsaá de cuáhān yuhú mar, de squívi nū gancho jā tīin tiacá, de tavā nū tiacá jā tīin xihna cā. De ndicā nū yuhú tī, de ñúcuán ñihīn nū iin xūhūn jā quenda chunáá nū jā jīcān ndá dē. De quisiáha nū nūū ndá dē jā cuu nduhū jíin ndóhō, ncachī yā.

18

Ní nchivī cūu jā cúñáhnū cā
(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

1 De suni quívi ñúcuán nī nquenda ndá tēe scuáha jíin yā, de nī jīcā tūhūn dē yā: ¿Ní iin cúñáhnū cā nūū nchivī jā tátúnī Yāā andiví nūū? ncachī dē.

2 De nī ncana yā iin sūchí lúli, de nī jani yā jī māhñū dē.

3 De nī ncāhān yā: Ndāā cāhān nī jíin ndá nū, tū mā ndicó cóo inī nū cani inī nū tá cūu nūū cūu iin sūchí lúli, de mā quívi cuitī nū ndahá Yāā andiví jā tátúnī yā nūū nū.

4 Túsaá de nchivī jā jāni inī jī jāá nduú cúñáhnū jī, tá cūu nūū jāni inī sūchí lúli yáhá, suu jī cúñáhnū cā nūū nchivī jā tátúnī Yāā andiví nūū.

5 De nā-nī nchivī tū jā sīquī nduhū jétáhvi jī iin sūchí lúli tá cūu nūū cūu sūchí yáhá, de nduhū jétáhvi jī.

Xēēn coo sīquī nchivī jā quívi nūū cuāchi
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

6 De tū iin sūchí lúli yáhá cándija jī nduhū, de tū quívi jī cuāchi sáhá nā-nī nchivī, de vāha cā de tū ní ñūhnī iin yōsō cāhnū sūcūn nchivī ñúcuán, de quee jī chíjin ndute mar nícu.

7 Nācā xēēn cūu jíin nchivī ñayiví, chí maá-ni jā ndúcu squívi nchivī nūū cuāchi íyó. De maá-ni sūcuán coo inī ñayiví. De nācā xēēn cundoho nchivī jā squívi táhān nūū cuāchi.

8 Túsaá de tū ndahá nū á jēhē nū sáhá jā quívi nū cuāchi, vāha cā quehndē nū de squéne nū ná quíhīn, tácuā nduú cā sáhá nū cuāchi. Chí vāha cā jā coo tícuhlu nū á coo cojo nū de quívi nū nūū cutecū nū níí cání, nsūú cā jā coo ndúū ndahá nū de quívi nū nūū ñūhūn jā cáyū níí cání.

9 De tū tīnūū nū sáhá jā quívi nū cuāchi, vāha cā tavā nū de squéne nū ná quíhīn, tácuā nduú cā sáhá nū cuāchi. Chí vāha cā jā coo iin-ni tīnūū nū de quívi nū nūū cutecū nū níí cání, nsūú cā jā coo ndúū tīnūū nū de quívi nū nūū ñūhūn infierno.

Tūhun yátá sīquī tīcāchī jā ní nsana
(Lc. 15.3-7)

¹⁰ Coto má sáhá jéhe iní ndá nú nū ni iin ndá sūchí lúli yáhá. Chi cáhān ni jín nú já ndácá ángel andiví já jíto yā ji, níní íyó yā nū maá Tatá nī andiví.

¹¹ Chi nduhū, Yāā nī nduu tēe, vāji nī já scācu nī nchiví já nī nsana ji nū Yāā Dios.

¹² ¿De nāsa jáni iní ndá nú? Tú iin tēe ndéca dē iin ciento tīcāchí, de tú sana iin tī, ¿de á nduu sndóo dē cūmī xico xāhōn cūmī cā tī yucu, de ndicó dē quīnanducú dē quití já nī nsana?

¹³ De tú nī nanihīn dē tī, de ndāā cáhān ni jín nú já cūsī ndasi cā iní dē jín quití ñúcuán nsuú cā jín cūmī xico xāhōn cūmī cā quití já nduu nī nsāna.

¹⁴ De suni sūcuán maá Tatá nú, Yāā ndéē andiví, nduu cūni yā já tānū tāhvī ni iin sūchí lúli yáhá.

Sīquī jā cune cáhnú iní o nū táhán o (Lc. 17.3-4)

¹⁵ De tú táhán nú nī nsáhá dē cuāchi sīquī nū, túsāá de cachī tūhun nú nū mátuhún dē-ni já nī nsáhá dē cuāchi sīquī nū. De tú nī jetáhví dē tūhun já nī ncāhān nū jín dē, túsāá de já nī ndumaní dē jín nú nī nsáhá nú.

¹⁶ Sochi tú nduu ní jetáhví dē já cáhān nū, de quicāna nú iin á tū cā nchiví quihīn nū jín nū dē, de cuu ji testigo nū tácu cundaā já íyó cuāchi dē.

¹⁷ De tú nduu ní jetáhví tucu dē já cáhān ndá tēe ñúcuán, de cachī tūhun nú nū ndá nchiví cándija. De tú nduu ní jetáhví tucu dē já cáhān nchiví cándija, de siáá nū dē ná cóo dē modo iin tēe jáá nduu cándija nū Yāā Dios á tēe stútú xūhún renta.

¹⁸ De ndāā cáhān nī jín nú já ndácá já casi nū já má sáhá nchiví iní ñayiví yáhá, suni casi Yāā Dios já ndéē andiví. De ndácá já cuāha nú tūhun já sáhá ji iní ñayiví yáhá, suni cuāha Yāā ndéē andiví tūhun.

¹⁹ De suni cáhān nī jín ndá nú, tú ū táhān nū iní ñayiví yáhá, inuú cani iní nū sīquī iin já cācān táhvī nū, túsāá de maá Tatá nī andiví cuāha yā já jícān ndá nū.

²⁰ Chi ní-ni cúu nū ndútútú ū á ūnī nchiví já chíñuhún ji nduhū, de ñúcuán íyó nī jín ji, ncachī yā.

²¹ Ñúcuán de ní nquenda Pedro, de ní jicā tūhún dē yā: Señor, ¿nāsaa vuelta cune cáhnú iní sá nū táhán sá já sáhá dē cuāchi sīquī sá? ¿A jondē siete vuelta, á naá cúu? ncachī dē.

²² De ní ncāhān Jesús: Nduú cáhān ni jín nú já siete-ni vuelta, chi jondē setenta por siete vuelta.

Tūhun yátá sīquī mozo jáá nduu ní nēe cáhnú iní

²³ Túsāá de Yāā ndéē andiví, sūcuán cúu já nēe cáhnú iní yā nū nchiví já tátūni yā nū: Cúu tá cúu iin rey já cūni dē sáhá ndāā dē jín ndá mozo dē já ndíta nū dē.

²⁴ De ní nquijéhe dē sáhá ndāā dē jín ji. De ní nquisiáha ndá ji iin mozo já ndíta quéhén millón peso nū dē.

²⁵ De nduu ná cuá névaha mozo ñúcuán já chunáa nū dē. De ní ndacu dē já ná cūyáhvī mozo ñúcuán jín ñasíhí jín sēhe jín ndácá ndatínū, de nūcunáá xūhún já ndíta dē.

²⁶ Ñúcuán de ní jēcuñī jítī mozo, de ní ncāhān ndáhvī dē jín patrón dē: Señor, cundetu nú ní, de nachunáá ndihi sá xūhún ní, ncachī dē.

²⁷ De maá patrón nī ncundáhvī iní dē mozo dē. De ní nee cáhnú iní dē já ndíta mozo dē, de ní nsiáá dē sūcuán-ni já má chúnáá cā.

²⁸ De ní nquee mozo cuāhān dē, de ní nquetáhān dē-ni jín iin táhān mozo dē já ndíta jacū-ni nū dē. De ní ntiin dē tēe ñúcuán, de ní nquitú dē sūcūn, de ní ncāhān dē: Chunáá já ndíta nū nū ní, ncachī dē.

²⁹ De táhān mozo dē ní jēcuñī jítī nū dē, de ní ncāhān ndáhvī jín dē: Cundetu nú ní, de nachunáá ndihi ní xūhún nū, ncachī.

³⁰ Sochi nduu ní ncūni dē, chi ní nchihí dē tēe ñúcuán vecāa jondē quiví já nachunáá já ndíta nū dē.

³¹ De ndá táhān mozo dē ní jiní já sūcuán ní nsáhá dē, de ní ntahúhvī ndasi iní ndá dē. De cuāhān ndá dē nū patrón dē, de ní ncachī dē ndihi nāsa ní ncuu.

³² Sá de patrón nī nacana dē mozo ñúcuán, de ní ncāhān dē jín: Mozo nāvaha iní cúu nū. Chi ní nee cáhnú iní ní ndihi já ndíta nū nū ní, chi ní ncāhān ndáhvī nū jín ní.

³³ De tá cúu nū ní ncundáhvī iní ní ndóhó, suni sūcuán cánuú já cundáhvī iní nū táhān mozo nū nícu, ncachī dē.

³⁴ De ní nquití ndasi iní patrón, de ní ndacu dē tíñu já ná quiví vecāa jondē nachunáá ndihi já ndíta nū dē.

³⁵ De ní jinu tūhun yátá yáhá, de ní ncāhān cā yā: Tá cúu nū ní nsáhá rey ñúcuán jín mozo dē, suni sūcuán sáhá maá Tatá nī andiví jín ndá nū de tú má cūne cáhnú iní nū nū táhān nū jondē jín iní jín ánō nū, tú nā-ni cuāchi sáhá ji nū nū, ncachī yā jín ndá dē.

19

Sīquī jā má sndóo táhán tēe jín ñahan (Mt. 5.31-32; Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

¹ De tá ní ndihi ní ncāhān Jesús ndácá tūhun yáhá, de ní nquee yá Galilea cuāhān yā. De ní jínū yā región Judea, incá lado yūte Jordán ichi nū quēnda ncandīi.

² De cuāhā nchiví ní niquīn ji yā, de ñúcuán ní nasáhá vāha yā nchiví cúhū.

³ Ñúcuán de ní nquenda jacū tēe grupo fariseo nū yā, chi cūni ndá dē coto túní dē yā, tú nāsa cáhān yā. De ní jicā tūhún dē yā:

¿A iyó ley já cuu ndusíin iin tēe jíin ñasíhí dē tú nā-ni sīquí cúu? ncachí dē.

⁴ De nī ncāhān yā: ¿A nduú ní ncāhvi cuití ndá nú tutú ī nāsa nī nsáhá Yāā Dios nchiví jondē já xíhna ñúhún? Chi tēe jíin ñahan nī nsáhá yā, cáchi.

⁵ De suni nī ncāhān Yāā Dios: Já ñúcuán cúu já sndóo tēe tatá dē naná dē, de quetáhán dē jíin ñasíhí dē, de iin-ni cá cúu ndúú dē, ncachí Yāā Dios, cáchi tutú.

⁶ Túsaá de nduú cá cúu ūú táhān dē, chi iin-ni cá cúu. Já ñúcuán nduú vāha já sndóo táhán, chi já nī squetáhán Yāā Dios cúu, ncachí yā.

⁷ De nī jīcā tūhún ndá dē yā: ¿Túsaá de nūcu nī ndacu Moisés tiñu janahán já tú sndóo iin tēe ñasíhí dē, de ná cúvāha acta já ndusíin dē jíin ña? ncachí dē.

⁸ De nī ncāhān yā jíin dē: Sīquí já nihin iní ndá nú, já ñúcuán nī jēhe Moisés tūhun já sndóo nū ñasíhí nú. Sochi já xíhna ñúhún chi nsúú súcuán ní ncúu.

⁹ De nduhū chi cáhān ni jíin nú, tú iin tēe sndóo dē ñasíhí dē, de tú nsúú já ndiī ña, de quetáhán dē jíin incā ñahan, túsaá de cásiquí ndēē dē ña. De tú iin tēe nacueca dē ñahan já ní ndóo, suni cásiquí ndēē dē ña, ncachí yā.

¹⁰ Ñúcuán de nī ncāhān ndá tēe scuáha jíin yā: De tú mā cúú sndóo tēe ñasíhí dē, túsaá de vāha cá mā cuécá dē ñahan, ncachí dē.

¹¹ De nī ncāhān yā jíin ndá dē: Tūhun já nī ncāhān nū yáhá, chi nduú nihin tiñú nūú ndihí tēe, chi maá-ni nūú ndá tēe já ní nsáhá Yāā Dios já nihin tiñú.

¹² Chi iyó quéhén sīquí já jási já má cuécá tēe ñahan. Chi sava tēe nī ncacu dē já má cúú cundeē dē jíin ñahan. De sava cá tēe nī nsáhá nchiví já má cúú cundeē dē jíin ñahan. De sava cá tēe nī jani iní maá dē já má cuécá dē ñahan sīquí já ndihví iní dē jíin tiñu já ndácu Yāā andiví nūú dē. Tēe já cuu cuetáhvi tūhun já má cuécá dē ñahan, ná cuetáhvi dē túsaá, ncachí yā.

*Jā ní jīcān táhvi Jesús jēhē ndá sūchí lúli
(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)*

¹³ Ñúcuán de nī nquenda ndá nchiví jíin ndá sūchí lúli, já tee yā ndahá yā xīnī jī de cacān táhvi yā jēhē jī. De ndá tēe scuáha jíin yā nī ncāhān dē nūú nchiví já vají jíin ndá jī.

¹⁴ Sochi nī ncāhān Jesús: Cuáha tūhun ná quíji ndá sūchí lúli jīñá nūú nī, de mā cásí nū já quíji jī. Chi nchiví já ndicó cóo iní já caní iní jī modo ndá sūchí yáhá, suu jī cúu já quívi ndahá Yāā andiví já tatúni yā nūú jī, ncachí yā.

¹⁵ De nī ntee yā ndahá yā xīnī ndá jī. De nī nquee yā ñúcuán cuāhān yā.

*Tūhun tēe cuícá
(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)*

¹⁶ De iin tēe suchí nī nquenda dē nūú Jesús, de nī jīcā tūhún dē yā: Tēe vāha cúu ní

Maestro. De cachí ní, ¿nā tiñu vāha sáhá sá de nihin táhvi sá cutecú sá níí cání andiví? ncachí dē.

¹⁷ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿A jáni iní nū já iin tēe-ni cúu nī já cáhān nū tēe vāha jíin nī? Chi nduú nī iin tēe vāha iyó, chí mátúhún-ni Yāā Dios. De tú cúní nū cutecú nū níí cání, de squíncuu nū tiñu já ní ndacu yā, ncachí yā.

¹⁸ De nī ncāhān dē: ¿De ná tiñu cúu túsaá? De nī ncāhān yā: Mā cáhni nū ndiyi. Mā cásiquí ndēē táhán nū. Mā sácúhna nū. Mā cáhān nū tūhun tūhún.

¹⁹ Cuetáhvi nū nūú tatá nū nūú naná nū. De cundáhvi iní nū táhán nū tá cúu nūú cundáhvi iní nū maá nū, ncachí yā.

²⁰ De nī ncāhān tēe suchí ñúcuán: Ndacá tiñu yáhá já nī squíncuu sá jondē tá lulí sá. ¿De ná cuá cúu já cúmaní cá já sáhá sá túsaá? ncachí dē.

²¹ De nī ncāhān Jesús: Tú cúní nū squíncuu ndihí nū, de cuáhán de xícó nū ndihí já névāha nū, de cuāha nū nūú nchiví ndáhvi. De jondē andiví cuāha yā já vāha ndasí nūú nū. Sá de quíji nū cuniquín nū nduhū cōhōn, ncachí yā.

²² De tá nī jini tēe suchí tūhun yáhá, de nī ncucuécá iní dē de cuāhān dē, chí cuícá ndasí dē.

²³ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yā: Ndāā cáhān nī jíin nú já ndá tēe cuícá chí ūhvi ndasí quívi dē ndahá Yāā andiví já tatúni yā nūú dē.

²⁴ De cáhān tucu nī jíin ndá nú já ñamā cá yáhá iin camello yaví yitícú nsúú cá já quívi iin nchiví cuícá ndahá Yāā Dios já tatúni yā nūú jī, ncachí yā.

²⁵ De ndá tēe scuáha jíin yā nī nsáhvi ndasí iní dē já ní jini dē tūhun yáhá, de nī jīcā tūhún táhán dē: ¿Ní nchiví cúu já cácu túsaá? ncachí dē.

²⁶ De nī ndéhé Jesús nūú ndá dē, de nī ncāhān yā: Nchiví chí mā cúú squívi jī maá jī ndahá Yāā Dios, sochi maá yā chí ndihí-ni cuu sáhá yā, ncachí yā.

²⁷ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro: Señor, ndá sáán chí nī sndóo sá ndihí já névāha sá, de níquín sá nihín. ¿De ná cuá nihín sá túsaá? ncachí dē.

²⁸ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Nduhū, Yāā nī nduu tēe, ndāā cáhān nī jíin ndá nú já iin quívi de cundeē nī nūú mesa nūú tatúni nī, de víi ndasí cuáñhnú nī iní ñayívi jéé. De quívi ñúcuán de ndá maá nú já ní jécuniquín nū nduhū, suni cundeē nū nūú ūxí ūú mesa nūú tatúni nū. De sáhá ndāā nū tiñu ndihúxí ūú tatá nchiví Israel.

²⁹ De ndacá nchiví já ní sndóo vehe, á ñanī, á cuāha, á tatá, á naná, á ñasíhí, á sēhe, á ñuhun, sīquí já cuniquín jī nduhū, de nanihín jī iin ciento cá já súcuán. De suni nihín táhvi jī cutecú jī níí cání andiví.

³⁰ Sochi cuāhā nchivī jā cúu ji nūū mitan, nduu ji jā sándihí. De nchivī jā sándihí, nduu ji nūū.

20

Tūhun yátá sīquī ndá tēe sātīñú

¹ De suha cúu jā tátunī Yāā ndéē andivī nūū nchivī: Cúu tá cúu iin tēe xíñúhun. De iin stēēn nī nqeeē dē, ndúcú dē ndá mozo jā nastútú uva dē.

² De nī nsáhá ndāā dē jíin ndá mozo jā chunáá dē iin denario jā quivī. De nī ntaji dē ndá tēe ñúcuán cuāhān jā nastútú uva dē.

³ Ñúcuán de nī nqeeē tucu dē tá cahūin. De nī jinī dē nūū sava cā tēe jā íñí sūcuán-ni nūū yáhvi.

⁴ De nī ncāhān dē jíin: Ndá ndóhó, suni quihīn nū nastútú nú uva ni, de chunáá vāha nī yáhvi nú, ncachī dē. De cuāhān ndá tēe ñúcuán.

⁵ De nī nqeeē tucu dē tá cahūixī ūū jíin tá cahūnī, de suni sūcuán nī nihīn tucu dē mozo.

⁶ De jā cuácuu cahūhūn nī nqeeē tucu dē. De nī nihīn tucu dē jacú cā tēe jā íñí sūcuán-ni nūū yáhvi. De nī ncāhān dē jíin: ¿Nūcu íñí cāhá-ni ndá nú yáhá ní nduú? ncachī dē.

⁷ De nī ncāhān ndá tēe ñúcuán: Siquī jā ni iin nduú ní ncána sáán jā sātīñú sá. De nī ncāhān dē jíin: Túsaá de suni quihīn ndá nú nastútú nú uva ni, de chunáá vāha nī yáhvi nú, ncachī dē.

⁸ De tá nī ñini, de tēe xíñúhun nī ncāhān dē jíin tēe cúñáhnú nūū mozo dē: Cana ndá tēe sātīñú de chunáá nú yáhvi dē, de xihna cā ndá tēe jā ní nquivī jā sándihí, de sá de ndá tēe jā ní nquivī xihna ñúhūn, ncachī dē.

⁹ De nī nguenda ndá tēe jā ní nquivī cahūhūn jañini. De iin denario nī nihīn iin iin dē.

¹⁰ De jā sándihí de nī nguenda ndá tēe jā ní nquivī xihna ñúhūn. De jáni inī ndá dē jā cuāhā cā nihīn dē. Sochi suni iin-ni denario nī nihīn iin iin dē.

¹¹ De tá nī nihīn dē, de nī nquijéhé ndá dē cāhān sóo dē jíin tēe xíñúhun, cáchī dē:

¹² Ndá sáán ní nduú ní nsatīñú sá, de nī ndoho sá jā ihní. De ndá tēe yáhá jā ní nquivī jā sándihí, chi iin-ni hora ní nsatīñú dē. De inuú nī nchiyáhvi ní ndá sáán jíin dē, ncachī dē.

¹³ De tēe xíñúhun nī ncāhān jíin iin dē: Amigo, nsuú jā sáhá návāha nī ndóhó. ¿A nduú ní nsáhá ndāā ō jā iin denario quiyáhvi nú, á naá cúu?

¹⁴ Túsaá de quehen yáhvi nú de quīnohōn nū. Chi cúni nī jā tēe jā ní nquivī jā sándihí yáhá, inuú chunáá nī nūū dē jíin ndá máá nú.

¹⁵ ¿De á nduú cúu sáhá nī nāsa cúni ní jíin xūhūn maá ní? ¿De á cúcuásun inī nū jā ní

nchunáá vāha nī nūū ndá dē sīquī jā vāha inī ní? ncachī dē.

¹⁶ De tá cúu nūū ní nsáhá tēe xíñúhun, suni sūcuán sáhá Yāā Dios. Chi nchivī jā cúu sándihí, nduu ji nūū. De nchivī jā cúu nūū, nduu ji jā sándihí. Chi cuāhā nchivī cána yā jā candija ji yā. Sochi jacú ji-ni cándija, de suu ji cúu jā nacāji yā, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu Jesús jā cuú yā
(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷ Ñúcuán de tá nī nqeehen Jesús ichi cuāhān yā Jerusalén, de nī ncana sūin yā ndihūxī ūū tēe scuāha jíin yā. De nī ncāhān yā jíin dē:

¹⁸ Cunini ndá nú, chi mitan de ja cuāhān ō Jerusalén, de ñúcuán nastúu nchivī nduhū, Yāā ní nduu tēe, nūū ndá sūtū cúñáhnú jíin nūū ndá tēe stéhēn ley janahán. De nenda ndá dē sīquī ní jā cuú ni.

¹⁹ De nasiáha ndá dē nduhū nūū ndá tēe naciōn Roma jā tátunī jā ndéē Jerusalén. De ndá tēe ñúcuán sáhá catá dē nūū ni. De canī dē nduhū, de sá de cahni dē nduhū yīcā cruz. Sochi nūū únī quivī de natecū ni, ncachī yā.

Jā ní jicān naná Jacobo jíin Juan iin favor nūū yā

(Mr. 10.35-45)

²⁰ Ñúcuán de nī nguenda ñasilhí Zebedeo nūū yā jíin sēhe ña Jacobo jíin Juan. De nī jēcuñí jiti ña nūū yā, jicān ña iin favor nūū yā.

²¹ De nī jicā tūhún yā ña: ¿Nā tiñū vāji ní? De nī ncāhān ña: Cuāha ní tūhún jā quivī tatunī ní de cundeē nduú sēhe sá yáhá xiin ní, iin ji lado cuáhá ní, de incā ji lado sátin ní, ncachī ña.

²² Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jíin Jacobo jíin Juan: Nduú jinī nduú nū ná cuá cúu jā jicān nū. ¿A cuu cundoho nú tūndóhó tá cúu nūū quiji sīquī ní? ¿De á quenda nú cundoho xēēn nū tá cúu nūū cundoho ní? ncachī yā. De nī ncāhān ndúū dē: Cuu sáhá sá.

²³ De nī ncāhān yā jíin dē: Jāndāá cúu jā ndoho nú tūndóhó tá cúu nūū quiji sīquī ní, de ndoho xēēn nū tá cúu nūū cundoho ní. Sochi jā cundeē nū lado cuáhá ní jíin lado sátin ní, nsuú nduhū cúu jā cuāha tūhūn. Chi ja íyó tūha jā cuu ndá tēe jā ní nacāji Tatá ní, de tēe ñúcuán nihīn, ncachī yā.

²⁴ De ndihūxī cā tēe scuāha jíin yā, ní jinī dē tūhun yáhá, de nī nquiti inī dē ní jinī dē nduú ñani ñúcuán.

²⁵ De Jesús nī ncana yā ndá dē, de nī ncāhān yā jíin dē: Jínī ndá nú nāsa sáhá ndá tēe jā cúñáhnú nūū nchivī ndá naciōn. Chi ndácu nihīn dē nūū ji, de maá dē cáchī nāsa coo.

²⁶ Sochi ndá máá nú, chi mā sáhá nú sūcuán. Chi tú ní iin nú cúni nū cúñáhnú nú,

de nduú chi sa sáhá nú maá nú tēe jā cuetíñú ndú táhán nú.

²⁷ De tú ní iin nú cúní jā cuu nú nūū, sa sáhá nú maá nú mozo nūū táhán nú.

²⁸ Chi suni súcuan sáhá maá ní, Yāā ní nduu tēe, chi nsúū jā vāji ní jā cuetíñú ní nchiví, chi sa vāji ní jā cuetíñú nchiví nduhú. De cuāha ní maá ní jā cuū ní tácuca scácu ní cuāhā nchiví, ncachí yā.

Jā ní nasáhá vāha yā ūū tēe cuáá

(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹ Nūcuán de ní nquee yā jíin ndá de űūū Jericó. De cuāhā ndasí nchiví ní niqūin jí yā.

³⁰ De yuhú ichi ndēē ūū tēe cuáá. De ní jíin de tūhun jā yāha Jesús cuāhān yā, de ní ncana jee ndúū de: Señor, maá ní jā cúu tatá rey David, cundáhvi iní ní sáán, ncachí de.

³¹ De ndá nchiví ní ncāhān jí nūū de jā ná cásí ndúū de yuhú de. Sochi víhí cā ní ncana jee de: Señor, maá ní jā cúu ní tatá rey David, cundáhvi iní ní sáán vī, ncachí de.

³² De ní jencuñí Jesús, de ní ncana yā ndúū tēe cuáá űūcuán, de ní jíicá tūhún yā de: ¿Nā cuá cúní ndúū nū jā sáhá ní ndóhó?

³³ De ní ncāhān ndúū de jíin yā: Jā ná ndúnijin tñnū sá cúní sá, Señor, ncachí de.

³⁴ De ní ncundáhvi iní yā de, de ní ntee yā ndahá yā tñnū de. De ní ndunijin-ni tñnū de. De ní jēcuniquin ndúū de yā cuāhān de jíin yā.

21

Jā ní nquíví Jesús Jerusalén

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ De tá ní ncuñatin yā ciudad Jerusalén, de ní nquenda yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā űūū Betfagé jā cáá jēhe yucu Olivos. De ní ntaji yā ūū tēe scuáha jíin yā jā quíhñ de.

² De ní ncāhān yā jíin de: Cuāhān űūū lúlí jā cáá ichi nūū. De űūcuán níhñ nū iin burra, nūhñ tī jíin iin burro lúlí. De nandají nū ndúū tī, de quiji nū jíin tī.

³ De tú ní iin cāhān jíin nū, de cachí nū jā maá Jētohō ō jíin űūhún yā tī. Nūcuán de siáá jí tī-ni quiji nū jíin tī, ncachí yā.

⁴ De súcuan ní ncuu ndácá tiñu yáhá tácuca quee ndaā tūhun jā ní ncāhān tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondé janahán, yósó nūū tutú:

⁵ Cachí nū nūū nchiví Jerusalén jā cúu űūū Sión:

Yáhá cūndēhé nū jā vāji Rey nū.

Nduú sáhá űáhnú yā maá yā, chi burra-ni yósó yā,

jíin burro lúlí, sēhe quiti jíiso.

Cachí tutú.

⁶ Nūcuán de cuāhān ndúū tēe scuáha, de ní nsáhá de tá cúu nūū ní ndacu Jesús nūū de.

⁷ De ndéca de burra jíin sēhe tī, ní nenda de nūū yā. De ní nchisó ndá de sōō de síquí tī, de ní jēcósó yā tī.

⁸ De iyó cuāhā nchiví, de ní scáá jí sōō jí iní ichi. De sava cā jí ní jahnú ndahá űūū, de ní jaquín jí iní ichi.

⁹ De ndá nchiví jā cuāhān ichi nūū yā jíin nchiví cuāhān ichi chátá yā, cána jee jí: Cúñáhnú ndasí Yāā cúu tatá rey David. De vāha ndasí Yāā cúu yā jā vāji yā jíin tiñu maá Jētohō ō Yāā Dios. De vīi ndasí cúñáhnú maá Yāā Dios, ncachí jí.

¹⁰ De tá ní nquíví Jesús Jerusalén, de ndihi nchiví ní ncuvaā jí, de cuāhā jí ní jíicá tūhún táhán jí: ¿Nā tēe cúu tēe yáhá? ncachí jí.

¹¹ De ní ncāhān ndá nchiví jā vāji jíin yā: Yáhá cúu Jesús jí nacani tūhun Yāā Dios, jā vāji jondé űūū Nazaret ndáñúū Galilea, ncachí jí.

Jā ní ntavā yā nchiví iní templo

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Nūcuán de ní nquíví Jesús iní patio templo cāhnú Yāā Dios. De ní ntavā yā ndá nchiví jā jéen quiti de náxícó nūū nchiví jā sōcō jí. De ní scócava yā mesa ndá nchiví jā sáma xūhún, jíin silla ndá nchiví jā xícó paloma.

¹³ De ní ncāhān yā jíin jí: Yósó nūū tutú űū jā cāhān Yāā Dios: Vehe ní chi vehe nūū jíicān táhvi cúu, cáhí Yāā Dios. Sochi ndá ndóhó, chi modo yaví cava jācuñhá ní nasáhá nū, ncachí yā.

¹⁴ Nūcuán de sava nchiví cuáá jíin nchiví cojo ní nquenda jí nūū yā iní templo. De ní nasáhá vāha yā jí.

¹⁵ De ndá sūtú cúñáhnú jíin ndá tēe stéhēn ley janahán, ní jíin de ndácá tiñu űáhnú jā sáhá yā, de ní jíin de jā cána jee ndá sūchí lúlí iní templo: Cúñáhnú ndasí Yāā cúu tatá rey David, cáhí jí. De ní nquítí iní ndá de.

¹⁶ De ní ncāhān de jíin yā: ¿A nduú jíin nū jā súcuan cāhān ndá sūchí yáhá? ncachí de. De ní ncāhān Jesús jíin de: Jíin ní. ¿De á ncáhā ca cahvi ndá nū jā yósó nūū tutú űū jā suha cāhān iin tēe jíin Yāā Dios?

Sáhá ní jā ndá sūchí lúlí jíin sūchí jáxñ, vāha ndasí cāhān jí jā Yāā cúñáhnú cúu Cristo.

Cáchí.

¹⁷ De ní sndóo yā de. De ní nquee yā Jerusalén, de cuāhān yā űūū Betania. De űūcuán ní ndōo yā jacuāá űūcuán.

Jā ní ncāhān yā nūū űutun higo

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ De jānehēn quíví tēēn cuānohōn yā Jerusalén, de cócon yā.

¹⁹ De ní jíin yā iin űutun higo jā íñí yuhú íchí. De ní jēhēn yā jēhē. De nduú ná higo ní níhñ yā, chi maá yūcū-ni cúu. De ní ncāhān yā jíin: Mitān de mā cūūn cuiťí cā javixí xñí nū, ncachí yā. De ní nchíchí-ni űutun higo űūcuán.

²⁰ De ndá tēe scuáha jíin yā, ní nsáhvi iní de ní jíin de. De ní jíicá tūhún de yā: ¿Nāsa

nī nsáhá ní já ñamā nī nchīchī ñutun higo? ncachī dē.

²¹ De nī ncāhān yā jíin dē: Ndāā cāhān nī jíin ndá nú, tú candíja nú de mā cānī síquī inī nū, de cuu sáhá nú tiñu ñáhnú tá cúu nū nī nsáhá nī jíin ñutun higo. De jondē tiñu ñáhnú cā cuu sáhá nú, chí jondē cuu cāhān nū já cujiyo yucu yáhá quihīn nū mar, de sáhá tá cáchī nū.

²² De ndācá já jícān táhvī ndá nú, de tú cándíja nú já nīhīn nū, de nīhīn nū, ncachī yā.

*Siquī já ndíso tíñú Jesús
(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)*

²³ De nī nquívi tucu yā inī templo cāhnú. De junī stēhēn yā tūhun, de ndá sūtú cūñáhnú jíin ndá tēe ñáhnú já ndácu tiñu nū nchivī hebreo, nī nquenda dē nū yā. De nī jícā tūhún dē yā: ¿Ní jondē nī nīhīn tíñú nū já sáhá nú tiñu yáhá? ¿De nī iin nī ntee tiñu ndóhó já sáhá nú sūcuán? ncachī ndá de.

²⁴ De nī ncāhān Jesús: Saá-ni nduhū suni cātūhún nī ndá nú iin tūhun, de tú cuu scócoo nū, ñūcuán de cachī nī nū nū nī jondē nī nīhīn tíñú nī já sáhá ní tiñu yáhá.

²⁵ ¿Ní iin nī ntee tiñu síquī Juan já ní scuénduté dē? ¿A Yāā Dios á ndá tēe? ncachī yā. Ñūcuán de nī natūhún ndá máá dē: Tú cachī ō já Yāā Dios nī ntee tiñu ñūcuán síquī Juan, de cāhān dē jíin ó: ¿Túsaá de nūcu nduú ní ncándíja ndá nú já ní ncāhān dē?

²⁶ De tú cāhān ō já nchivī nī ntee tiñu síquī dē, de yúhú ó nchivī, chí ndivī jí cándíja jí já tēe nī nacani tūhun Yāā Dios nī ncuu ndíja Juan, ncachī ndá dē.

²⁷ De nī ncāhān dē jíin Jesús: Nduú jíinī ndá nī, ncachī dē. Ñūcuán de nī ncāhān yā jíin dē: De saá-ni nduhū, suni mā cachī nī nū nū nī iin nī ntee tiñu síquī nī já sáhá ní tiñu yáhá, ncachī yā.

Tūhun yátá síquī ūū sēhe yīi

²⁸ De nī ncāhān cā yā jíin ndá dē: Cunini ndá nú tūhun yátá yáhá: Iin tēe nī Iyo ūū sēhe yīi dē. De nī ncāhān dē jíin iin jí: Sēhē, cuáhān satíñú nú chí nastútú nú uva nī mitan, ncachī dē.

²⁹ De nī ncāhān jí: Mā quihīn sá, ncachī jí. De nī ncunú, de nī nacani inī jí, de cuáhān jí nū tiñu ñūcuán.

³⁰ De tēe ñūcuán nī jēhēn dē nū incā sēhe dē, de suni sūcuán nī ncāhān dē jíin jí. De nī ncāhān jí: Ajan tá, de quihīn sá túsaá, ncachī jí. Sochi nduú ní jēhēn jí.

³¹ ¿De nāsa jáni inī ndá nú? Já nduú jí, ¿ní iin jí ní squíncuu tiñu cūnī tatá jí? ncachī yā. De nī ncāhān ndá dē: Sūchī já ní ncāhān dē jíin xihna cā, ncachī dē. De nī ncāhān Jesús jíin dē: Saá, de ndāā cāhān nī jíin nū já ndá tēe stútú xūhún renta jíin ndá ñahan ndī, ñamā nācani inī jí já sndóo jí cuāchi jí de

quívi jí ndahá Yāā Dios já tatúnī yā nū jí, de ndá máá nú chí má quívi nū.

³² Chí nī nquiji Juan, nī stēhēn dē nāsa squíncuu nú tūhun ndāā, de nduú ní ncándíja ndá nú tūhun já ní ncāhān dē. De sa ndá tēe stútú xūhún renta jíin ndá ñahan ndī, nī ncándíja jí tūhun já ní ncāhān dē. De ndá máá nú, visō nī jinī nū já ní ncándíja jí, sochi nduú ní nācani cuiti inī nū já candíja nū.

Tūhun yátá síquī ndá tēe nēhēn já satíñú nū yūcū uva

(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ Cunini ndá nú incā tūhun yátá: Nī Iyo iin tēe xīñuhun. De nī nchuhun dē cuāhā yūcū uva. De nī jasī dē corral, de nī nsáhá dē iin nū cāxīn dē uva. De nī nsáhá dē iin vehe sūcūn tácuu cuu coto dē ní cāhnú. De nī sndóo dē nū sava tēe já satíñú nū, de cuu sava dē ndihā jíin. De nī nquehen dē ichi cuāhān jícā dē.

³⁴ De máá tiempo já ndutútú uva, de nī ntají dē jacū mozo cuāquehen sava ndihā uva nū ndá tēe satíñú.

³⁵ De ndá tēe ñūcuán nī ntiin dē mozo. De iin jí ní ncani ndá dē, de incā jí ní jahní dē, de incā jí ní ncani dē yūū xīnī.

³⁶ De tēe xīí uva nī ntají tucu dē cuāhā cā mozo cuāhān nsūū cā já xīhna ñūhún. De suni sūcuán nī nsáhá ndá tēe ñūcuán jíin ndihī mozo ñūcuán.

³⁷ De já sándihī da, de nī ntají dē sēhe dē cuāhān. Chí jáni inī dē jí cuetáhvī ndá tēe ñūcuán sēhe dē.

³⁸ Sochi ndá tēe satíñú, tá nī jinī dē nū sēhe tēe xīí uva, de nī ncāhān ndá máá: Tēe xīí táhvī cúu yáhá. Ná cāhnī ō jí, de ndóo táhvī jí cuu ō, ncachī.

³⁹ De nī ntiin ndá dē jí, de nī ntavā dē jí incā lado, de nī jahní dē jí, ncachī yā.

⁴⁰ Ñūcuán de nī jícā tūhún yā dē: Túsaá de tá quenda tēe xīí uva, ¿de nāsa sáhá dē jíin ndá tēe satíñú? ncachī yā.

⁴¹ De nī ncāhān ndá dē jíin yā: Mā cūndáhvī cuiti inī dē ndá tēe já ní nsáhá tiñu nēhēn ñūcuán, chí cāhnī dē. De cuāhā dē ñuhun cáá uva nū sava cā tēe já satíñú nū, cuu sava dē ndihā jíin. De quívi ndutútú ndihā, de ndá tēe ñūcuán nacuāhā dē sava ndihā nū tēe xīí uva, ncachī dē.

⁴² De nī ncāhān Jesús jíin dē: ¿De á ncháha ca cahvi ndá nú tūhun yáhá já yósō nū tutú ī, já nduhū cúu tá cúu iin yūū? Chí cáchī tutú:

Yūū já ní squéne yichī ndá tēe já sáhá vehe, máá yūū yáhá nduú já quituu squínā vehe. Máá Jētoho ō Yāā Dios nī nsáhá yā sūcuán, de sáhvi inī ō jinī ō tiñu yáhá. Cáchī tutú.

⁴³ Túsaá de cāhān nī jíin ndá nú já cujiyo-ni já tátúnī Yāā Dios nū ndá nú, de nacuāhā yā

tiñu nūū incā nchivī jā squíncuu vāha ji tiñu ndācu yā tā cúu nūū cūni yā.

⁴⁴ De nchivī jāá nduú cándija, ndoho ji tá cúu nūū ndóho nchivī jā jíco cáva síqui yūū de táhnū ji. De quivī jā sáhá ndāa Yāa Dios cuāchi, de nchivī jāá nduú ní ncándija, cundoho ji tá cúu nūū ndóho nchivī jā nincava iin yūū síqui ji de cūndihī ji sáhá, ncachī yā.

⁴⁵ De ndá sūtū cúñáhnū jíin ndá tēe grupo fariseo ní jini dē ndá tūhun yátá jā ní ncāhān yā. De ní jicūhun inī de jā síqui ndá máá de cúu jā ní ncāhān yā tūhun yátá síqui ndá tēe sātíñū nūū uva jíin tēe sáhá vehe.

⁴⁶ De ní nducú ndá dē modo jā tiin dē yā. Sochi yúhū dē jā quítī inī nchivī, chí jáni inī ndá ji jā tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu yā.

22

Tūhun yátá síqui vico tándahá

¹ Ñúcuán de ní ncāhān tucu Jesús incā tūhun yátá jíin ndá dē:

² Súcuán cúu jā tátúni Yāa andivī nūū nchivī: Cúu tá cúu iin rey jā sáhá dē iin vico jā tandáhá sehe yíi dē.

³ De ní ntají dē ndá mozo dē cuācāna nchivī jā ní ncāhān dē jíin. De ndá máá ji nduú ní ncūni ji quihīn ji.

⁴ De ní ntají tucu dē jacū cā mozo, de ní ncachī dē: Cāhān jíin nchivī jā ní ncana nī, ja íyó tūha ndeyu. Chí ja ní jahni ní síqui ní jíin ndá cā quiti jā ní nduu, de ndihī ja íyó tūha. Nehēn ndá nú vico tándahá. Cachī nū, ncachī dē.

⁵ De ndá nchivī jā ní ncana dē nduú ní nsáhá ji cuenta. Chí iin ji cuāhān nūū itū ji, de incā ji cuāhān nūū tiñu sáhá ji.

⁶ De sava cā ji ní ntiin ji ndá mozo rey, de ní nsáhá sácá ji nūū, de ní jahni ji.

⁷ Ñúcuán de ní nquítī ndasi inī rey. De ní ntají dē ndá soldado dē ní jēhēn dē, ní jahni dē ndá nchivī jā ní jahni ndá ndiyi ñúcuán, de ní nteñuhēn dē ñuū ji.

⁸ Ñúcuán de ní ncāhān rey jíin sava cā mozo dē: Ndihi ja íyó tūha jā coo vico tándahá. Sochi nchivī jā ní ncana nī, nsūū nchivī vāha cúu ji jā quiji ji vico.

⁹ Túsaá de cuáhān ndá nú ndácá ichi cáhnū cā, de cana nú nāsaa nchivī nīhin nū, ná quíji ndá ji vico tándahá. Ncachī dē.

¹⁰ De ní nquee ndá mozo cuāhān ndácá ichi. De ní nastútū dē ndihī nchivī jā ní nīhin dē, cúu nchivī nehēn, cúu nchivī vāha. De súcuán ní nchitū nchivī inī vehe nūū íyó vico tándahá.

¹¹ De ní nquívī rey inī vehe jā cāhān dē jíin nchivī jā ní ncutútū. De ní jini dē nūū iin tēe jāá nduú ñúhūn sahma jā ní jēhe dē cūhun nchivī jā quiji vico tándahá.

¹² De ní ncāhān dē jíin tēe ñúcuán: Amigo, ¿nāsa ní nquívī nú yáhá jāá nduú ñúhūn nú

sahma vico tándahá? ncachī dē. De tēe ñúcuán nduú ní ncāhān cuitī dē.

¹³ Ñúcuán de ní ncāhān rey jíin ndá tēe jíco ndíso cōhō: Tiin ndá nú dē, cuhni nū ndahá dē jēhe dē, de tava nú dē ná quihīn de nūū neé távehé. De ñúcuán cuacu dē de nacayihī dē ñii yúhū dē jā ndoho ndasi dē. Ncachī rey.

¹⁴ Chí cána Yāa Dios cuāhā nchivī jā ná cándija ji. Sochi jacū ji-ni cándija, de suu ji nácāji yā, ncachī Jesús.

Síqui xūhūn renta

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵ Ñúcuán de cuāhān ndá tēe fariseo, de ní natúhūn dē tú nāsa sáhá dē tácuca cāhān yā iin tūhun jā nihīn dē cuāchi síqui yā.

¹⁶ De ní ntají dē jacū tēe scuáha jíin maá dē jíin tēe grupo Herodes cuāhān dē. De ní ncāhān ndá dē jíin yā: Maestro, jini ndá sá jā tēe cāhān ndāa cúu ní, de stēhēn ndāa ní nāsa squíncuu nchivī nūū Yāa Dios. De nduú yúhū ní jā cāhān ní iin nchivī síqui ní, chí nduú sáhá ní cuenta nāsa cúu iin iin ji, chí inuú-ni sáhá ní jíin ndá ji.

¹⁷ Túsaá de cāhān ní nāsa jáni inī ní: ¿A íyó vāha jā chunáa ó renta nūū rey nación Roma jā tiin nación maá ó, á nduú? ncachī dē.

¹⁸ De ní jini Jesús jā ndúcú ndá dē iin cuāchi síqui yā. De ní ncāhān yā jíin dē: Vāchi tēe stáhvi-ni cúu ndá nú. ¿Nājēhē cúu jā jíto tūni nū nduhū?

¹⁹ Stēhēn xūhūn jā jécunáa renta ná cūndēhé ní, ncachī yā. De ní stēhēn ndá dē iin denario nūū yā.

²⁰ De ní ndēhé yā, de nū jicā tūhūn yā dē: ¿Nā tēe cúu jā ndēe nūū xūhūn yáhá, de ná sívī cúu jā ndēe yáhá?

²¹ De ní ncāhān ndá dē jíin yā: Rey ñúcuán cúu. Ñúcuán de ní ncāhān yā jíin ndá dē: Túsaá de nacuāha nū nūū rey ñúcuán jā cúu cuenta dē, de nacuāha nú nūū Yāa Dios ndácá jā cúu cuenta maá yā, ncachī yā.

²² De tá ní jini ndá dē jā ndíchi ní ncāhān yā tūhun yáhá, de ní nsáhvi inī dē, de ní sndóo dē yā, de cuāhān dē.

Jā ní jicā tūhūn ndá dē síqui jā natecū ndiyi *(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)*

²³ De suni quívī ñúcuán ní nquenda jacū tēe grupo saduceo nūū yā. De ndá tēe ñúcuán cáchi dē jāá nduú natecū cuitī ndiyi. De ní ncāhān dē jíin yā síqui iin tūhun:

²⁴ Maestro, de Moisés ní ncāhān dē jā tú iin tēe cuū dē, de ndóo ñasihí dē, de tú nduú ní íyo sehe dē jíin ña, túsaá de cánuú jā ñani dē nacueca ñasihí dē, de sehe dē jā coo jíin ña, núcuiñi ji nūū ndiyi ñani dē. Cáchi tutu.

²⁵ De ñuū sá ní íyo újā ñani. De tēe xíhna ñúhūn ní jeca dē iin ñahan. De ní jihí dē. De síqui jāá nduú ná sehe dē ní íyo, de ní ndóo ñasihí dē nūū ñani dē.

²⁶ De tēe ūu suni nī jihī dē, de nduú nā sēhe dē ní iyo tucu. De saá-ni tēe ūnī, jondē jíin ndihújā dē.

²⁷ De tá nī ndihi dē nī jihī, de suni nī jihī ñahan ñúcuán.

²⁸ Túsaá de quívi natecū ndiŷi, ¿ní iin dē cuu ña ñasáhí dē? Chi ndihújā dē nī ndeē jíin ña, ncachī ndá dē jíin yā.

²⁹ Nūcuán de nī ncāhān yā jíin dē: Ndasí stívī ndá nú tūhun sīquī jāá nduú jíicūhun inī nū jā cāhān tutū īi, de ni nduú jíinī nū jā íyó poder Yāa Dios jā nastecū yā ndiŷi.

³⁰ Chi quívi jā natecū ndá ndiŷi, de nduú cā nā tūhun quetáhān tēe jíin ñahan coo. Chi coo ndá jíi tá cúu ndá ángel Yāa Dios andivī.

³¹ De sīquī jā natecū ndiŷi, ¿á nduú ní ncāhvi ndá nú tutū nāsa cāhān Yāa Dios jíin nū?

³² Maá nī cúu Yāa Dios Abraham jíin Isaac jíin Jacob, cáchī yā. Chi víso jā nī jihī ndá dē, sochī tēcū dē nūū íyó maá yā, chi cúu yā Yāa jā sáhá jā tēcū nchivī níí cání, ncachī yā.

³³ De ndá nchivī nī nsáhvi inī jíi níni jíi tūhun stéhēn yā.

Tūhun cánuú ndasí cā jā nī ndacu Yāa Dios (Mr. 12.28-34)

³⁴ Nūcuán de ndá tēe grupo fariseo nī jíin dē jā ní jasí ndá tēe saduceo yuhú dē nī nsáhá yā. De nī ndutútú ndá dē nūū yā.

³⁵ De iin dē jā cúu tēe stéhēn ley janahán nī jíicā tūhún dē yā, chi coto túni dē yā cúnī dē:

³⁶ Maestro, ¿ní iin cúu tūhun jā ndácu tíñu jā cánuú ndasí cā nūū tutū ley? ncachī dē.

³⁷ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Coo manī ndasí nú jíin maá Jētohō nū Yāa Dios, jondē jíin inī jíin ánō nū, jíin níí jāá ntúnī nū, cáchī tutū.

³⁸ Yáhá cúu tūhun ndácu yā jā cuñáhnú cā de cánuú ndasí cā.

³⁹ De tūhun ūū jā ní ndacu yā, suni súcuán cāhān: Cundáhvi inī nū táhān nú tá cúu nūū cúndáhvi inī nū maá nū.

⁴⁰ De chījin ndúū tūhun yáhá nī nquee ndihi ley jā ní ntee Moisés, jíin ndihi jā ní stéhēn ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, ncachī yā.

Sīquī jā cúu Cristo tatā David (Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

⁴¹ De juni íyó tútú cā ndá tēe fariseo ñúcuán, de Jesús nī jíicā tūhún yā dē:

⁴² ¿Nāsa jáni inī ndá nú sīquī Cristo? ¿Nā nūū tatā quíji yā, cáchī tutū? ncachī yā. De nī ncāhān ndá dē: Nūū tatā David, ncachī dē.

⁴³ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Túsaá de nāsa cúu jā David nī ncāhān dē Jētohō dē yā, nī nsáhá Espírítu Santo jondē janahán? Chi nī ncāhān dē:

⁴⁴ Maá Jētohō ō Yāa Dios nī ncāhān yā jíin Jētohō ní, Yāa jā quíji: Cundeē nū lado cuáhá nī nūū cuñáhnú nū,

de ná sáhá nī jā candeē nū poder ndácá jā jíinī ūhvi ndóhó.

Ncachī Yāa Dios. Ncachī David.

⁴⁵ Túsaá de víso chījin tatā David cacu Cristo, de nī ncāhān dē Jētohō dē yā, chi jondē nūū Yāa Dios vāji yā, ncachī yā.

⁴⁶ De nī iin dē nduú ní ncuú scócoo dē tūhun nūū yā. De jondē quívi ñúcuán de nduú cā ní ncúndéé inī nī iin dē jā cātūhún dē yā.

23

Jā nī ncāhān yā jā íyó cuáchi ndá dē (Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

¹ Nūcuán de nī ncāhān Jesús jíin ndá nchivī jíin ndá tēe scuáha jíin yā:

² Ndá tēe stéhēn ley janahán jíin ndá tēe grupo fariseo, jáni inī dē jā ndiso tíñu dē jā stéhēn dē ley jā ní jēhe yā nūū Moisés.

³ Túsaá de cuetáhvi nú dē squíncuu nú ndácá jā ndácu dē nūū nū. Sochī mā sáhá nú tá cúu nūū sáhá ndá maá dē. Chi cāhān dē-nī, sochī nduú squíncuu dē.

⁴ Chi suni stéhēn ndá dē ndácá ley jā ní ntavá maá dē jā víjin sáhá, de tēe dē sīquī nchivī, de nduú cúndéé jíi squíncuu jíi. Sochī ndá maá dē chi ní iin xīnī ndáhá dē nduú scándá dē jā squíncuu dē.

⁵ De maá-ni sīquī jā ná cuetúhún nchivī dē cúu ndihī jā sáhá dē. Chi jétahān inī ndá dē cuhnī dē cuáhā tūhun tutū īi teēn dē jíin ndahá dē. De suni sáhá cání cā dē yūhvā yuhú sáhmá dē jā stéhēn jā cúñáhnú cā dē nsúū cā incá nchivī.

⁶ De jétahān inī ndá dē cundeē dē nūū silla yíñúhún cā nūū yáji nchivī vico, jíin silla yíñúhún cā inī vehe īi sinagoga.

⁷ De suni jétahān inī dē jā cāhān yíñúhún nchivī dē nūū yáhvi, jíin jā cāhān jíi maestro jíin dē.

⁸ Sochī ndá maá nú, mā cuáha nú tūhun jā cāhān nchivī maestro jíin nú. Chi inuú cúu ndihī nū jā cúu nú hermano, de íyó iin-ni Maestro nū jā cúu nduhū, Cristo.

⁹ De mā chíñúhún nú nī iin tēe ñayiví yáhá jā cāhān nū padre jíin dē. Chi íyó mátúhún-ni Padre ndá nú, Yāa ndéé andivī.

¹⁰ De suni mā cuáha ndá nú tūhun jā cāhān jíi jētohō jíi ndóhó. Chi íyó iin-ni Jētohō nū, de suu cúu nduhū, Cristo.

¹¹ De tēe jā íyó máhñú ndá nú jā chíndéé nūū táhān, suu dē cúu jā cuñáhnú cā.

¹² Chi tēe jā sáhá ñáhnú maá, sa nuu dē. De tēe jā sáhá núu maá, sa nduñáhnú dē.

¹³ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhvi-ni cúu nú. Chi jási nū jā quívi nchivī ndahá Yāa andivī jā tatúnī yā nūū jíi. Chi nduú quívi ndá maá nú, de nī nduú jēhe nú tūhun jā quívi nchivī jā ndúcú quívi.

¹⁴ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi cándeē nú vehe ndá ñahan nī nquendōo ndáhví. Nūcuán de nāhán jícān táhví nú tácuca caní iní nchiví jáá nduú ná cuāchi nú. Já ñūcuán xēen cā cundoho nú castigo.

¹⁵ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi ní ñūhun yíchi jíin ní mar jíca nuu nú ndúcú nú iin nchiví já scándija nú sáhān maá nú. De tá nī ncardija jí, de sáhá ndá nú já víhí cā cuu cuāchi jí já quíhñ nī infierno nsúú cā ndá maá nú.

¹⁶ Nācā xēen cundoho ndá nú, chi cúu nú tá cúu tēe cuáá já stéhēn ichi núū nchiví. Chi cáhān ndá nú: Tú ní tēe cáhān téyí dē já Yāa Dios já ndéē iní templo ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de va nduú cánuú squíncuu dē. Sochi tú cáhān dē já Yāa Dios já xí oro já íyó iní templo, ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de cánuú já squíncuu nahñí dē, cáhān ndá nú.

¹⁷ Tēe naā tēe cuáá cúu ndá nú já stíví nú tūhun cáhān nú. ¿Ní iin cúu já cúñáhnú cā, á oro, á Yāa Dios já ndéē iní templo já sáhá ñí oro ñūcuán?

¹⁸ De suni cáhān ndá nú: Tú ní tēe cáhān téyí dē já Yāa Dios já xí altar ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de va nduú cánuú squíncuu dē. Sochi tú cáhān dē já Yāa Dios já xí ndatíñú já sócō ndá núū altar, ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de cánuú squíncuu nahñí dē, cáhān ndá nú.

¹⁹ Tēe naā tēe cuáá cúu ndá nú já stíví nú tūhun cáhān nú. ¿Ní iin cúu já cúñáhnú cā, á ndatíñú já íñí núū altar, á Yāa Dios já sáhá ñí ndatíñú ñūcuán?

²⁰ Túsaá de tēe já cáhān téyí, tú nacunehēn dē Yāa Dios já xí altar, túsaá de suni nácunehēn dē jondē jíin ndatíñú já íñí núū altar.

²¹ De tú iin tēe nácunehēn dē templo já cáhān téyí dē, túsaá de jondē jíin Yāa Dios já ndéē iní templo nácunehēn dē.

²² De tú iin tēe nácunehēn dē andiví já cáhān téyí dē, túsaá de suni nácunehēn dē mesa Yāa Dios de jondē jíin maá Yāa Dios já ndéē núū mesa.

²³ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi sáhá ndá nú úxí úxí nuhní mīnu jíin yūcū anís jíin yūcū comino, de sócō nú iin iin já úxí núū Yāa Dios. Sochi sndóo nú tūhun cánuú ndasí cā núū ley, suu já caca ndaá nú, jíin já cundáhví iní nú táhān nú, jíin já candija nú. Ndácá yáhá cánuú já sáhá nú nícu, de suni mā sndóo nú já sócō nú ndá yūcū ñūcuán.

²⁴ Cúu ndá nú tá cúu tēe cuáá já stéhēn ichi núū nchiví. Chi squíncuu nú iin já lálí

cā ñūcuán, de sndóo nú já cánuú cā. De suu cúu modo já távā nú iin tiucún lúli já ñúhún núū ndúxi, de cócō nú iin quiti cáhnú já cúu camello.

²⁵ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi modo já náquete nú yātā vaso jíin yātā cōhō. Sochi ichi iní nú chi ñúhún maá-ni tūhun cuíhná jíin tūhun ndíyo iní.

²⁶ Tēe cuáá cúu ndá nú, fariseo. Xihna cā sáhá nú já coo ndoo iní ánó nú, de ñūcuán de suni coo ndoo ndácá já sáhá nú já jíin nchiví núū.

²⁷ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi cúu ndá nú tá cúu namā ndíyi panteón já íyó yaa. Chi ichi chátá de víi cáá, sochi ichi iní ñúhún chitú yiquí ndíyi jíin ndácá já téhyú.

²⁸ De suni súcuán cúu ndá maá nú, chi ichi chátá nú sáhá nú já tēe ndāē cúu ndá nú núū nchiví. Sochi ichi iní nú ñúhún chitú tūhun stáhví-ni jíin tūhun nēhēn.

²⁹ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi sáhá ndá nú namā ndá ndíyi tatā nú, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán. De sáhá víi ndá nú síqui namā núū yíyuhú ndá tēe já ní iyo ndāā.

³⁰ De cáhān ndá nú: Tú ní ntecū ndá ndíyi tatā ō, de mā squíví nduú ō jíin dē já cahñí ō ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, cáchi nú.

³¹ De súcuán cáhān ndāā ndá nú já maá nú cúu tatā ndá nchiví já ní jahní ndá tēe nī nacani tūhun yā.

³² De ndácá cuāchi já ní squijéhé ndá ndíyi tatā nú, suni súcuán sáhá cā ndá maá nú túsaá.

³³ Va sēhe cōo cúu ndá nú, chi xēen nú tá cúu cōo. ¿Nāsa cācu nú já má tánú táhví nú quíhñ nú infierno?

³⁴ Túsaá de tají nī ndá tēe nacani tūhun Yāa Dios núū nú, jíin ndá tēe ndíchí já stéhēn tūhun yā. De sava dē cahñí nú, de sava dē cata caa nú yicá cruz. De sava cā dē caní nú dē iní ndácá vehe ñí sinagoga, de scúnu nú dē quíhñ dē ndácá-ni ñuú.

³⁵ De súcuán de cundeē cuāchi síqui ndá nú já ní jahní tatā nú ndácá tēe ndāā, xihna cā Abel tēe ndāā, de sá de jondē Zacarías sēhe Berequías, tēe já ní jahní ndá dē iní templo sava māññú cuarto ñí jíin altar.

³⁶ Jándāā cáhān nī jíin nú já ndácá cuāchi yáhá cundeē síqui nchiví já íyó mitan.

Jā ní ncucucéca iní yā nī ndehéyā Jerusalén (Lc. 13.34-35)

³⁷ Ndá ndóhó nchiví Jerusalén, jáhní nú ndá tēe nacani tūhun Yāa Dios, de cáni nú yūū xíní ndá tēe já tají Yāa Dios vají núū nú. De

cuahā vuelta nī ncuu inī ni nastútú nī sēhe nú, tá cúu nū sáhá iin ñihín já nastútú tī sēhe tī chíjin nījin tī, sochi nduú ní ncúnī ndá nú.

³⁸ Túsaá de mitan de sndóo uun nī ndóhó jíin ndá sēhe nú.

³⁹ Chí cāhān nī jíin nú já jondē mitan de mā cūnī cuitī cā nū nū nī, chí jondē quenda quívi já cāhān ndá sēhe nú: Vāha ndasí Yāa cúu Yāa já ní nenda jíin tiñu maá Jētohō ō Yāa Dios, cachī jí, ncachī yá.

24

Jā ní ncachī yā já naā templo
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ De nī nquee Jesús inī templo cāhnú cuahān yā. De nī nquenda ndá tēe scuáha jíin yā, de nī ncāhān dē jíin yā síqui ndacá vehe já ndéē tāhán já cúu templo.

² De nī ncāhān yā jíin ndá dē: Ndacá já ndéhé nú yáhá, ndāā cāhān nī jíin nú já quívi quívi já má cóso tāhán cā ní iin yūū, chí ndihí tānī, ncachī yā.

Nā seña coo tá cuācuñatin ndihí ñayívi
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-25, 31, 37)

³ De cuahān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā jondē yucu Olivos, de nī jēcundeē yā ñúcuán. De nī nquenda ndá dē nūū yā, de nī jíicā tūhún síin dē yā: Cachī tūhun ní nūū sá, ¿nā quívi coo ndacá já ní ncachí ní já coo? ¿De nā seña coo tá ja ncuñatin quívi nenda ní jíin já jíin ñayívi? ncachí dē.

⁴ De nī ncāhān Jesús: Coto má stáhví nī iin dē ndá ndóhó.

⁵ Chí quívi cuahā tēe jíin sívi ní já stáhví: Maá ní cúu Cristo, cachí dē. De súcuán de stáhví dē cuahā nchiví.

⁶ De nihín nū tūhun já ndacá lado íyó guerra, á ja ñatin coo guerra. De mā cúyuhú nú, chí cánúú já súcuán coo, sochi ncháha ca quenda quívi já ndihí ñayívi.

⁷ Chí nenda nación síqui incá nación, de nenda ñuū síqui incá ñuū já canāá. De coo tamā jíin cuēhē xēēn. De cháhá chúcuán tāan.

⁸ De ndacá yáhá cúu tūndóhó já quíjéhé xihna ñuhún cā.

⁹ Ñúcuán de nastúu jí ndá ndóhó já sndóhó jí ndóhó de cahní jí. De ndihí nchiví quíti iní jí nūū nū já síqui nduhū.

¹⁰ De quívi ñúcuán chí cuahā nchiví já cándíja, caca yátá jí, de quíti iní jí nūū táhán jí, de nastúu táhán jí.

¹¹ De quenda cuahā tēe stáhví, de cāhān dē já tūhun Yāa Dios nácani dē, de stáhví dē cuahā nchiví.

¹² De já nducuahā tiñu néhén, de já ñúcuán cuahā jí má cóo māni cā jí.

¹³ Sochi nchiví já cuiñi ñihin jíin tūhun ní jondē quívi jínu, nchiví ñúcuán chí cácu.

¹⁴ De tūhun vāha yáhá já nāsa tátúni Yāa Dios, cūte nuu ní cáhnú ñayívi, tácuca cuní nchiví ndacá nación. Ñúcuán de jínu ñayívi.

¹⁵ De Daniel, tēe ní nacani tūhun Yāa Dios, ní ntee dē tūhun iin tēe néhén já quívi. De ndá ndóhó já chívi tutú ñúcuán, de ná jícūhun iní nū. Chí iin quívi de cuní nū já sáhá návāha dē já stíví dē ndacá ndatíñú tī iní templo, de cuiñi dē iní lugar tī.

¹⁶ De tá cuní ndá nú já súcuán cúu, de nchiví ndéē región Judea, ná cúnu jí caa jí yucu quíhín jí.

¹⁷ De nchiví ndéē yātá vehé, mā ndivi jí iní vehe já tavá jí ndatíñú jí, chí cánúú já cunu ñamā jí tácuca cácu jí.

¹⁸ De nchiví íyó nūū itū, mā nóhōn jí vehe já naquehen jí sahma jí.

¹⁹ De quívi ñúcuán, nācā ndáhví ndoho ndá ñahan ñuhún sēhe jíin já ndéca ñiquín, chí mā cúñamā ña cunu ña.

²⁰ De cācan táhví nū já má quívi tūndóhó ñúcuán já cunu nú maá tiempo já cúun yūhā ní quívi natátú.

²¹ Chí tá quíjéhé ñúcuán de coo cuahā tūndóhó xēēn, jáá ncháha ca coo súcuán jondē quívi já ní jécōo ñayívi de jondē mitan. De tá yāha tūndóhó ñúcuán de ní má cóo cā já súcuán.

²² De tú mā násndívi Yāa Dios tiempo tūndóhó ñúcuán, de ní iin nchiví mā cácu cuití jí. De já síqui nchiví cándíja já ní nacāji yā, já ñúcuán cúu já nasndívi yā quívi.

²³ Túsaá de tú iin nchiví cāhān jíin nú: Yáhá cūndéhé nú já ndéē Cristo, á: Ñúcuán cūndéhé nú já ndéē yā, cachí jí, de mā cándíja nú já cāhān jí.

²⁴ Chí quenda ndá tēe stáhví já cachí dē já cúu dē Cristo, á cachí dē já tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu dē. De sáhá ndá dē tiñu ñáhnú já sáhvi iní nchiví cuní jí, tácuca stáhví dē jondē maá nchiví já ní nacāji yā, de tú ná cúu sáhá dē.

²⁵ Já ní ncachí tūhun ní nūū ndá nú mitan jondē ncháha ca coo.

²⁶ Túsaá de tú cāhān nchiví jíin nú: Quíndéhé nú, chí jondē nūū ñuhun tihá ndéē yā, cachí jí, de mā quíhín nū cūndéhé nú. A tú cāhān jí: Nehén cūndéhé nú, chí iní vehe yáhá ndéē yā, cachí jí, de mā cándíja ndá nú.

²⁷ Chí tá cúu nūū jéndütē sáhá taja, de túu jondē nūū quénda ncandii de jondē nūū quéé ncandii, de suni súcuán coo quívi nenda nduhū, Yāa ní nduu tēe, chí ndihí nchiví cuní.

²⁸ De tá cúu nūū cútútú ndá tiócó ní-ni cúu nūū cáá quiti já ní jíhí, suni súcuán coo ndacá já ní ncāhān ní, ní-ni cúu nūū íyó nchiví.

Nāsa coo quívi tá nenda Yāa ní nduu tēe
(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ Sá de tá nī ndihi ndācā tūndóhó quívi ñúcuán, de cutuún ncandī, de yōō mā cútūu cā. De nincava tiūūn, de ndācā jā jíca andiví chi quisi.

³⁰ Ñúcuán de cunī ndá nchivī nū maá nī, Yāā nī nduu tēe, ndiji nī ichi andiví. De cuacu nchiví ndācā nación níi cáhnū ñayiví. De cunī ji jā nduhū, Yāā nī nduu tēe, ndiji nī jíin vícō andiví, de cundiso nī cuahā poder, de víi ndasi cuáhnū nī.

³¹ De taji nī ndá ángel ni quihīn, de tiví nihin yā trompeta. De quīnastútú yā ndá nchiví jā ní nacāji nī ndicúmi lado ñayiví, jondē iin lado jíin jondē incā lado.

³² Mitan de scuáha ndá nū nāsa sáhá ñutun higo: Tá ja nī nene numa, de nī nacōco yūcū, de jíin ndá nū ja nī ncuñatin tiempo ihní.

³³ De suni sūcuán tá cunī ndá nū jā ní nquijéhé ndá tínu yáhá, ñúcuán de jíichun inī nū ja nī ncuñatin quívi jā nenda nī, de ñamā coo.

³⁴ De ndāā cáhān ni jíin ndá nū jā má cúu ndihi nchiví jā cunī tūndóhó yáhá, chí jondē quee ndaa ndihi tá ncachi nī.

³⁵ Andiví jíin ñayiví chí naā, sochi ndācā tūhun cáhān ni chí mā náā, chí quee ndaa ndihi.

³⁶ Sochi quívi jíin hora jā nenda nī, chí ni iin nchiví nduú jíinī, ni ndá ángel andiví, ni maá nī jā cúu Sēhe Yāā Dios. Chí mátúhūn-ni Tatá nī Yāā Dios cúu jā jíinī.

³⁷ Chí tá cúu nū ní ncuu ndá quívi jā ní Iyo Noé, suni sūcuán coo quívi nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

³⁸ Chí quívi ñúcuán tá ncháha ca cuun sāvi xéén, de yáji jíi jíhi jíi, tándahá jíi, de jéhe jíi sēhe síhí jíi jā tándahá, jondē ní nquenda quívi jā ní nquívi Noé inī arca.

³⁹ De nduú ní ncándija nchiví jā cuun sāvi xéén, de ní ncuun, de ní ndaa ndute, de ní jíhi ndihi jíi. De suni sūcuán coo tá nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

⁴⁰ De quívi ñúcuán coo ū tēe satíñū nū itū. De iin dē naquehen nī, de incā dē ndōo, chí nduú ní ncándija dē.

⁴¹ De coo ū ñahan jā ndico cáhnū, de iin ña naquehen nī, de incā ña ndōo.

⁴² Túsaá de ndito coo inī ndá nū, chí nduú jíinī nū ná quívi nenda Jētohō nū.

⁴³ De chuhun inī nū jā cáhān tūhun yátá yáhá: Tēe xivéhe, tú ní jíinī dē ná hora quiji jācuíhna, de cundito dē, de mā cuáha dē tūhun jā sacuíhna ndatíñū vehe dē nícu.

⁴⁴ De saá-ni ndá ndóhó, suni sūcuán coo túha nū, chí maá hora jāá nduú ná cuá jíani inī nū, de nenda-ni nduhū, Yāā nī nduu tēe.

Tūhun mozo vāha jíin mozo nduú squíncuu (Lc. 12.41-48)

⁴⁵ Túsaá de coo ndá nū tá cúu iin mozo jā ndito xīnī de squíncuu vāha. De maá patrón

nī jani dē mozo ñúcuán jā coto ji nchiví vehe dē, tácuca scáji jíi maá hora.

⁴⁶ De nācā ndetū mozo ñúcuán jā tá nenda patrón, de cunī dē jā sūcuán squíncuu vāha jíi.

⁴⁷ De ndāā cáhān ni jíin ndá nū jā cani de mozo ñúcuán jā coto ji ndihi ndatíñū dē.

⁴⁸ Sochi tú mozo jā sáhá nēhén cúu jíi, de jáni inī jíi jā má nēndá ñamā patrón jíi,

⁴⁹ de quijéhé jíi cani jíi táhān mozo jíi, de cají jíi coho jíi jíin ndá tēe jíini,

⁵⁰ tú sūcuán de nenda-ni patrón quívi jāá nduú ndétu jíi jíin hora jāá nduú ná jáni inī jíi.

⁵¹ De sndóho ndasí dē jíi, de squívi dē jíi nū yihí ndá tēe stáhvi-ni. De ñúcuán cuacu jíi de nacayihí jíi ñii yúhū jíi jā ndoho ndasí jíi.

25

Tūhun yátá síquī ūxī ñahan lúli

¹ De suha cúu jā tátūni Yāā andiví nū nchiví: Cúu tá cúu iin vico tándahá. De ní Iyo ūxī ñahan lúli jā ní nquehen jíi linterna yindahá jíi, de ní nquee jíi cuatāhān jíi iin tēe tándahá.

² De ūhūn jíi chí nduú ndito jíi, de ūhūn jíi chí sūchí ndito cúu jíi.

³ De ndá sūchí jāá nduú ndito, yindahá jíi linterna jíi, sochi nduú ná petróleo yindahá jíi jā cuhun inī.

⁴ De ndá sūchí ndito, yindahá jíi botella petróleo jíin linterna jíi.

⁵ De juni cúcuéé tēe tándahá quenda, de ní nquiji máhnā, de ní nquixīn ndihi jíi.

⁶ De tá ní ncuu sava ñuú, de ní jíinī ndá jíi jā cána jee: Ja vāji tēe tándahá. Cuáhān ndá nū cuatāhān nū dē, ncachí.

⁷ Ñúcuán de ní nacōo ndá ñahan lúli, de ní nasáhá túha jíi linterna jíi.

⁸ De ndá sūchí jāá nduú ndito, ní ncāhān jíi jíin ndá sūchí ndito: Taji ndá nū jacū petróleo, chí cuándahvā linterna ndá ní, ncachí jíi.

⁹ De ní ncāhān ndá sūchí ndito: Mā cúu, chí mā quéndá jā cuu maá ní jíin ndá nū. Vāha cá quihīn ndá nū nū cūyāhvi, de cueen nū jā cuu ndá máá nū. Ncachí jíi.

¹⁰ De juni cuācuēen ndá jíi, de ní nquenda-ni tēe tándahá. De ndá sūchí jā íyó túha ní nquívi jíi jíin dē vico tándahá. De ní ndasí viéhé.

¹¹ De ní ncuunú, de ní nquenda ūhūn cá ñahan lúli ñúcuán. De ní ncāhān jíi jíin tēe tándahá: Señor, nacune ní viéhé ná quívi ndá sá, ncachí jíi.

¹² De ní ncāhān maá dē: ¿Ní nū vāji ndá nū? Chí nduú jíinī ni ndóhó, ncachí dē, ncachí yā.

¹³ Ñúcuán de ní ncāhān cá yā: Túsaá de ndito coo inī ndá nū, chí nduú jíinī nū ná quívi ná hora nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

Tūhun yátá tēe jā ní jēhe núú xūhún nūú ndá mozo

¹⁴ De suha cúu jā tátúnī Yāā andiví nūú nchiví: Cúu tá cúu iin tēe jā quihín jicá dē incá ñuū. De jondē ncháha ca quihín dē de ní ncana dē ndá mozo dē, de ní jēhe núú dē xūhún dē nūú ndá ji, jā satifúú ji jíin tácuu nducahā.

¹⁵ De nūú iin ji ní jēhe dē ūhūn mil xūhún cāa. De nūú incá ji ní jēhe dē ūū mil. De nūú incá ji ní jēhe dē iin mil. Súcuán ní jēhe dē, chí jíin dē nāsaa quenda iin iin ji satifúú ji jíin. Ūúcuán de ní nquehen dē ichi cuahān jicá dē.

¹⁶ De mozo jā ní nquehen ūhūn mil xūhún, ní nsatifúú dē jíin. De ní nihín dē ūhūn cā mil síquí.

¹⁷ De saá-ni mozo jā ní nquehen ūū mil xūhún, suni ní nihín dē ūū cā mil síquí.

¹⁸ Sochi mozo jā ní nquehen iin mil xūhún, ní jēhēn dē ní jete dē yaví, de ní nchiyuhú dē xūhún patrón dē.

¹⁹ De ní ncháha cuahā tiempo, de ní nenda patrón ndá mozo űúcuán. De ní nácān dē cuenta nūú ji.

²⁰ De ní nquenda mozo jā ní nquehen ūhūn mil xūhún, de ní nacuāha dē xūhún nūú patrón dē jíin ūhūn cā mil jā ní nihín dē síquí. De ní ncāhān dē: Señor, ní ntaji ní ūhūn mil nūú sá, de yáhá íyó ūhūn cā mil jā ní nihín sá síquí. Ncachí dē.

²¹ De ní ncāhān patrón jíin dē: Iyó vāha túsaa. Vāha ndasí mozo cúu núú jā squíncuu vāha nú. Chí vāha ní squíncuu núú iin tiñu lúlini, de mitan de taji ní iin tiñu ñáhnú nūú nū. De quívi núú nūú cusí iní nūú jíin ní. Ncachí dē.

²² űúcuán de ní nquenda mozo jā ní nquehen ūū mil xūhún. De ní ncāhān dē: Señor, ní ntaji ní ūū mil nūú sá, de yáhá íyó ūū cā mil jā ní nihín sá síquí. Ncachí dē.

²³ De ní ncāhān patrón jíin dē: Iyó vāha túsaa. Vāha ndasí mozo cúu núú jā squíncuu vāha nú. Chí vāha ní squíncuu núú iin tiñu lúlini, de mitan de taji ní iin tiñu ñáhnú nūú nū. De quívi núú nūú cusí iní nūú jíin ní. Ncachí dē.

²⁴ De ní nquenda mozo jā ní nquehen iin mil xūhún, de ní ncāhān dē jíin patrón: Señor, jā jíin sá nihín jā tēe xēen cúu ní. Chí cuahā cā cúní ní nsūú cā jā cuu sáhá mozo ní, de cuahā cā nácān ní nsūú cā jā ní jēhe ní.

²⁵ De jā űúcuán ní nchūhú sá, de ní jēhēn sá ní nchiyuhú sá xūhún ní chíjin ñuhun. De yáhá ná ná taji sá xūhún ní. Ncachí dē.

²⁶ De ní ncāhān patrón jíin dē: Mozo cúu núú de maá-ni tiñu nehén sáhá ní. Chí jáni iní nūú jā cuahā cā cúní ní nsūú cā jā cuu sáhá mozo ní, de cuahā cā nácān ní nsūú cā jā táji ní.

²⁷ Túsaa de tú ní nchūhūn núú xūhún ní nūú banco nícu, de tá nenda ní de naquehen ní

xūhún ní jondē jíin sēhe xūhún nícu. Ncachí dē jíin ji.

²⁸ De ní ncāhān dē jíin ndá cā mozo dē: Túsaa de candeē nūú mil xūhún jíin nūú ji, de cuahā nūú nūú mozo jā névāha ūxí mil.

²⁹ Chí nchiví jā névāha, sa quíji cā nūú ji, de jondē sobra cā cunevāha jí. Sochi nchiví jáa nduú, sa cujiyo-ni jacú jā névāha jí.

³⁰ De mozo yáhá jáa nduú squíncuu, tavā ndá núú jí ná quihín ji nūú nehē távehé. De űúcuán cuacu jí de nacayihí jí ñii yuhú jí jā ndoho ndasí jí, ncachí dē, ncachí yā.

Síqui jā coo juicio ndacá naci6n

³¹ De ní ncāhān cā yā: Iin quívi dē nenda maá Yāā ní nduu tēe, de cuu yā Rey nūú nchiví. De ndá ángel yā cuiñi níú xiin yā. De cundeē yā nūú mesa jā tátúní yā, de víi ndasí cuiáhnú yā.

³² De ndututú nchiví ndacá naci6n nūú yā. De sáhá síin yā ndá ji, tá cúu nūú ndúsíin ticachí jíin ndixúhú sáhá tēe ndéca tí.

³³ De nchiví vāha jā cúu tá cúu ticachí, caní yā jí lado cuahá yā. De nchiví nehén jā cúu tá cúu ndixúhú, caní yā jí lado sátin yā.

³⁴ űúcuán de cāhān maá Rey jíin nchiví jā íyó lado cuahá yā: Nacā ndetú ndá núú jí ní nsáhá Tatá ní jíin nú. Nehén de quívi ndá núú nūú tátúní nū. Chí jondē quívi jā ní jéc6o ñayiví de ja ní nsáhá túha yā nūú tátúní nū.

³⁵ Chí ní jíin ní sóco, de ní ntaji ndá núú jí ní nchaji ní. Ní nchíchi ní ndute, de ní ntaji ndá núú ní jíin ní. Ní nquíji ní jondē ñuú jicá, de ní ntanúú ndá núú vehe ní nd6o ní.

³⁶ Ní ncumaní sahma ní, de ní ntaji ndá nú. Ní ncuhi ní, de ní jendéhé ndá núú nduhú. De ní nchíhi ní vecaa, de suni ní jendéhé ndá núú nduhú. Súcuán cāhān yā jíin nchiví íyó lado cuahá yā.

³⁷ Sá de cāhān nchiví vāha űúcuán jíin yā: Señor, ¿nā quívi ní jíin ndá sá ní jí ní jíin ní sóco, de ní ntaji sá jí ní nchaji ní, á jí ní nchíchi ní ndute, de ní ntaji sá jí ní jíin ní?

³⁸ ¿De nā quívi ní jíin ndá sá ní jí ní nquíji ní jondē ñuú jicá, de ní ntanúú sá vehe ní nd6o ní, á jí ní ncumaní sahma ní, de ní ntaji sá?

³⁹ ¿De nā quívi ní jíin sá ní jí ní ncuhi ní, á jí ní nchíhi ní vecaa, de ní jendéhé sá ní? Cachí jí.

⁴⁰ űúcuán de cāhān Rey jíin jí: Ndāā cāhān ní jíin ndá núú tá ní nsáhá ndá núú súcuán jíin iin ndá hermano ní jā cándíja, víso nchiví nūú ndasí cúu jí, de nūú maá ní ní nsáhá ndá nú.

⁴¹ űúcuán de suni cāhān Rey jíin nchiví jā íyó lado sátin yā: Nchiví jā tánú táhvi cúu ndá nú. Cuijiyo quihín nūú nūú ñúhūn jā cáyú níú cání, nūú íyó túha jā cundeē táchi cúáhnú jíin ndá cā táchi jā jétifúú.

⁴² Chi nī jīhī nī sōco, de nduú ní ntáji ndá nú já caji ní. Nī nchichī nī ndute, de nduú ní ntáji ndá nú já coho nī.

⁴³ Nī nquiji nī jondē űū jicá, de nduú ní ntánúú ndá nú vehe quendōo nī. Nī ncumanī sahmanī, de nduú ní ntáji ndá nú. De nī ncuhū nī, de nī nchīhī nī vecāa, de nduú ní jéndéhē ndá nú nduhū. Súcuán cāhān yā jīn nchivī jā īfī lado sātīn yā.

⁴⁴ Sá de cāhān nchivī űūcuán jīn yā: Señor, ¿nā quivī nī jinī sá ní já nī jīhī ní sōco, á já nī nchichī nī ndute, á já nī nquiji nī jondē űū jicá, á já nī ncumanī sahmanī, á já nī ncuhū ní, á já nī nchīhī ní vecāa, de nduú ní ntáji sá já cumanī nū ní? Cachī jī.

⁴⁵ űūcuán de cāhān yā jīn jī: Jāndāā cāhān nī jīn ndá nú já siquī jāā nduú ní nsáhá nú súcuán jīn nī iin ndá hermano nī jā cándjja, vísō nchivī nū ndasí cúu jī, túsaa de suni nū maá nī nduú ní nsáhá ndá nú, cachī yā.

⁴⁶ Sá de quīhīn ndá nchivī űūcuán ndoho jī ní cání. De ndá nchivī vāha, quivī jī nū cutecū jī ní cání, ncachī Jesús.

26

Jā ní scāni táhān ndá dē tūhun jā tiin dē Jesús

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ De tá nī ndihī nī ncāhān Jesús ndācá tūhun yáhá, de nī ncāhān yā jīn ndá tē scuáha jīn yā:

² Já jinī ndá nú já űū-nī cā quivī de coo vico pascua. De nduhū, Yāā nī nduu tē, nastúu jī nduhū já cuū nī yicā cruz, ncachī yā.

³ űūcuán de ndá sūtū cūñáhnū, jīn ndá tē stéhēn ley janahán, jīn ndá tē űáhnū jā ndācu nū nchivī hebreo, nī ndutútú dē inī patio palacio maá sūtū cūñáhnū cā jā nání Caifás.

⁴ De nī natúhún ndá dē nāsa tiin dē Jesús jīn tūhun tūhún, de cahñī dē yā.

⁵ De nī ncāhān ndá dē: Mā tiin ó dē maá quivī vico, chí nenda nchivī siquī ō, ncachī dē.

Tūhun űahan jā ní jōsō perfume xīnī yā
(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ De iyó Jesús űū Betania, vehe Simón, tē jā ní ndoho cuēhē stéhyū.

⁷ De nī nguenda iin űahan nū yā, nēe űa iin frasco yūū luu jā űúhún aceite perfume jā ndēe yāhvi ndasí. De nī jōsō űa xīnī yā juni yáji yā stāā.

⁸ De nī jinī ndá tē scuáha jīn yā, de nī nquītī inī dē, de nī ncāhān dē: ¿Nājēhē cúu jā snāā cāhá űa perfume jīñā?

⁹ Chí cuu xīcō yāhvi ndasí űa, de cuāha ó xūhún nū nchivī ndāhvi nícu, ncachī dē.

¹⁰ De nī jinī Jesús jā súcuán cāhān ndá dē. De nī ncāhān yā: ¿Nūcu sáhá ndá nú jā nācani inī űahan yáhá? Chí iin tiñu vāha cúu jā ní nsáhá űa nduhū.

¹¹ Chi níni íyó nchivī ndāhvi jīn ndá nú, de nduhū chí mā cūndēē cā nī jīn nū.

¹² Chi jā ní jōsō űa perfume yáhá nduhū, de suu cúu jā ní nsáhá tūha űa nduhū jondē quivī jā quiyuhū nī.

¹³ De ndāā cāhān nī jīn ndá nú já ní cāhnū űayivī ní-nī cúu nū cūtē nuu tūhun yáhá jā scācu nī nchivī, de suni nacani jī tūhun jā ní nsáhá űahan yáhá, tácuā nūcūhun inī nchivī űa, ncachī yā.

Jā ní nastúu Judas yā
(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴ űūcuán de iin jā űxī űū tē scuáha jīn yā, nání dē Judas Iscariote, nī jēhēn dē nū ndá sūtū cūñáhnū.

¹⁵ De nī ncāhān dē jīn: ¿Nāsaa taji ní nū sá, de nastúu sá Jesús nū ní? ncachī dē. De nī jēhe ndá ōcō űxī xūhún plata nū dē.

¹⁶ Sá de jondē quivī űūcuán nī nquijéhē dē ndúcú dē modo nāsa nastúu dē yā nū ndá sūtū.

Jā ní jaquīn yā Cena yā

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷ De maá quivī jā quijéhē vico jā yáji nchivī stātīlā jāā nduú nā levadura yīhī, de ndá tē scuáha nī nguenda dē nū Jesús. De nī ncāhān dē jīn yā: ¿Ní cúu nū cūnī ní jā quísáhá tūha sá nū cuxíní ní vico pascua? ncachī dē.

¹⁸ De nī ncāhān yā: Cuáhān jondē űū, vehe tē jā nī ncachī ō, de cāhān nū jīn dē: Cáchī maá Maestro, jā ncuñatin quivī cúu yā. De mitan de caji yā vico pascua inī vehe ní jīn ndá tē scuáha jīn yā, cachī nū, ncachī yā.

¹⁹ De ndá tē scuáha jīn yā, nī nsáhá dē tá nī ndacu Jesús nū dē, de nī nsáhá tūha dē jā cuxíní yā vico pascua.

²⁰ De tá jā űatin cuaā, de nī nguenda yā, de nī jécundeē yā nū mesa jīn ndihūxī űū tē scuáha jīn yā.

²¹ De juni yáji yā jīn ndá dē de nī ncāhān yā: Jāndāā cāhān nī jīn ndá nú já iin nū nastúu nduhū mitan, ncachī yā.

²² De nī ncucucéca ndasí inī ndá dē. De tá iin iin dē ní jicā tūhún dē yā: ¿A sáán cúu, Señor? ncachī dē.

²³ De nī ncāhān yā: Iin ndóhó jā yáji cāhnū jīn nī iin cōhō, suu nū nastúu nduhū.

²⁴ De nduhū, Yāā nī nduu tē, jāndāā cúu jā quīhīn ní cuū ní, tá cúu nū yósō tūhun ní nū tutú ī. De nācā xēen cundoho tē jā nastúu nduhū. Vāha cā dē tú nduú ní ncācu tē űūcuán nícu, ncachī yā.

²⁵ Sá de nī ncāhān Judas, tē jā nastúu yā: ¿A sáán cúu, Maestro? ncachī dē. Suu nū cúu, ncachī yā.

²⁶ De juni yáji ndá dē jīn yā, de nī nquehen yā stātīlā, de xihna cā nī nacuetáhvi yā nū Tatá yā, de nī scuáchi yā, de nī jēhe yā

nū ndá tēe scuáha jíin yā. De nī ncāhān yā: Cajī ndá nú, chí yáhá cúu yiqui cúñu nī, ncachī yā.

²⁷ Sá de nī nquehen yā iin vaso já ñúhún ndūxi uva, de nī nacuetáhvi yā, de nī jēhe yā nū ndá dē. De nī ncāhān yā: Coho ndá nú.

²⁸ Chí yáhá cúu nīñi nī já sōcō nī já cúu trátū jeé, de cati já ndundoo cuāchi cuāhā nchivī, de coo tūhun cáhnū inī nūū cuāchi jí.

²⁹ De cáhān nī jíin ndá nú já jondē mitan de mā cōhó cā nī ndūxi uva yáhá, chí jondē quenda quivī já tatúni Tatá nī ní ñayivī, de sá de coho tucu nī jíin ndá nú, ncachī yā.

Jā nī ncachī yā já yūhū Pedro cáhān dē já jíin dē yā

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

³⁰ De nī jita yā jíin ndá dē iin yaā ī. De nī nquee yā cuāhān yā jíin dē jondē yucu Olivos.

³¹ Ñúcuán de nī ncāhān yā: Ndivii nū nayūhú nū já síquī nduhū jacuáa mitan. Chí suha yósō tūhun nī nūū tutū ī já nī ncachī Yāa Dios: Cuāhā nī tūhun já cahni nchivī tēe jíto ticáchí, de ndá ticáchí cūtē nuu tí já yūhú tí, cáchi.

³² Sochi tá natecū nī, de xihna cā nduhū cosō nūū quihīn nī región Galilea, de sá de cuēe ndá nú, ncachī yā.

³³ De nī ncāhān Pedro jíin yā: Visō ndihi dē nayūhú dē, sochi saán chí mā náyūhú cuiti sá, ncachī dē.

³⁴ De nī ncāhān yā jíin dē: Jāndāa cáhān nī jíin nú, jacuáa mitan jondē ncháha ca cana lohlo, de yūhú nū já tiin nchivī ndóhó, de cachī nū ūnī vuelta jáa nduú jíin nū nduhū, ncachī yā.

³⁵ De nī ncāhān Pedro jíin yā: Visō ná cúu sá jíin ní, sochi mā cáchi cuiti sá jáa nduú jíin sá ní, ncachī dē. De suni sūcuán nī ncāhān ndihi ndá tēe scuáha jíin yā.

Jā nī jicān táhvi yā nūū huerto Getsemani
(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

³⁶ Ñúcuán de nī nquenda Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yā iin lugar nūū nání Getsemani. De nī ncāhān yā jíin dē: Yáhá-nī cundeē ndá nú, de ná quihīn nī ñúcuán cācān táhvi nī, ncachī yā.

³⁷ De nī jeca yā Pedro jíin ndūū sehe Zebedeo cuāhān yā jíin dē. De nī nquijéhe yā cúcuécá ndasí inī yā de xii cúu inī yā já quiji tūndóhó síquī yā.

³⁸ Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin ndá dē: Cúcuécá ndasí inī nī jondē já ñatin cuū nī. Yáhá cundetū ndá nú de cundito nú jíin nī, ncachī yā.

³⁹ De nī jica yā jacū cā, de nī jecuñi jíití yā nī ntuu yā nūū yā nūū ñuhún, de suha nī jicān táhvi yā nūū Yāa Dios: Tatá maá sá, tú cuu de sáhá jíyo nī tūndóhó yáhá já má quiji síquī sá. Sochi nsūū já cúni maá sá, chí já cúni maá ní ná cóo, ncachī yā.

⁴⁰ Ñúcuán de nī nenda yā nūū ndinúni tēe scuáha jíin yā, de nī jinī yā já quixín ndá dē. De nī ncāhān yā jíin Pedro: ¿A nduú ní ncúndéé ndá nú cundito nú jíin nī visō iin hora?

⁴¹ Coo ndito inī ndá nú de cācān táhvi nū já chindeé yā ndóhó tácuā mā cōtō tūni jānēhén ndóhó já sáhá nú cuāchi. Chí cúni ndija ánō nū squíncuu vāha nú, sochi yiqui cúñu nú chí nduú fuerza, ncachī yā.

⁴² De nī jēhén tucu yā vuelta ūū, de suha nī jicān táhvi yā: Tatá maá sá, de tú mā cúu cujiyo tūndóhó yáhá já má ndóhó sá, de ná cóo já cúni maá ní, ncachī yā.

⁴³ De nī nenda tucu yā nūū dē, de nī jinī yā já quixín tucu ndá dē, chí ndasí jíhī dē máhná.

⁴⁴ De nī sndóo yā dē, de cuāhān tucu yā cuācācān táhvi yā vuelta ūnī, de suni tūhun ñúcuán nī ncāhān yā.

⁴⁵ Sá de nī nenda tucu yā nūū ndá dē, de nī ncāhān yā: Mitan de cūsūn ndá nú-nī cā de natátū nú. De nduú chí já nī nquenda hora, de nduhū, Yāa nī nduú tēe, natūu nī de tiin ndá tēe iyó cuāchi nduhū.

⁴⁶ Nacuñi ndá nú, chí já vāji tēe nastūu nduhū, de cōhōn jíin dē, ncachī yā.

Jā nī ntiin ndá dē Jesús

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ De juni sūcuán cáhān cā yā, de nī nquenda-ni Judas, iin táhān já ūxi ūū tēe scuáha jíin yā. De vāji cuāhā tēe jíin dē, ndíso ndá dē espada jíin ñutun. Chí ndá sūtū cúñáhnū jíin ndá tēe ñáhnū já ndácu nūū nchivī hebreo, nī nteñiñú ndá tēe ñúcuán.

⁴⁸ De Judas, tēe já nastūu yā, já nī jēhe dē iin seña nūū ndá tēe ñúcuán, chí nī ncachī dē: Tēe já techuhú nī, ñúcuán cúu. De tiin ndá nú dē, ncachī dē.

⁴⁹ De nī nquenda dē nūū Jesús, de nī ncāhān dē: Tancuaā, Maestro, ncachī dē. De nī ntechuhú dē yā.

⁵⁰ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Amigo, ¿nā tiñu vāji nū? ncachī yā. Ñúcuán de nī nquenda ndá cā tēe, de nī ntiin dē Jesús.

⁵¹ De iin tēe já iyó jíin Jesús, nī ntavā dē espada dē, de nī jehndē dē sōho iin mozo maá sūtū cúñáhnū cā.

⁵² Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jíin dē: Nachuvāha espada nū, chí ndácá já cánáa jíin espada, suni jíin espada cuū.

⁵³ ¿De á nduú jíin ndá nú já cuu cācān táhvi nī nūū Tatá nī, de mitan ñuhún tají yā víhī cā ūxi ūū mil ángel andiví já scácu nduhū?

⁵⁴ Sochi tú sūcuán, ¿de nāsa cuu squíncuu tūhun já yósō nūū tutū ī já cánuu ndoho nī sūcuán? ncachī yā.

⁵⁵ Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin nchivī cuāhā: ¿De va tēe cuñhá cuu nī já vāji ndá nú jíin espada jíin ñutun já tiin ndá nú nduhū, á naá cúu? Ndácá quivī nī iyo nī jíin ndá nú inī

templo cāhnú, nī stéhēn nī tūhun, de nduú nī ntiín ndá nú nduhū.

⁵⁶ De súcuán sáhá ndá nú tácuá quee ndaā jā cāhān tutū nī jā ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, ncachī yā. Nūcuán de ndihī tēe scuáha jíin yā, nī sndóo dē yā, de nī jinu dē cuāhān dē.

Jā ní tñi Jesús nūū junta ndá tēe cūñáhnú cā

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ De ndá tēe jā ní ntiin Jesús, cuāhān dē jíin yā nūū Caifás, tēe cúu sūtū cūñáhnú cā. De nūcuán iyó tutú ndá tēe stéhēn ley janahān, jíin ndá tēe ñáhnú jā ndácu tiñu.

⁵⁸ De Pedro chí jicá-ni níquín dē yā, de nī nquenda dē patio sūtū cūñáhnú cā. De nī nquívī dē inī patio, de nī jēcundeē dē jíin ndá policíá, tácuá cunī dē nāsa coo síquī yā.

⁵⁹ De ndá sūtū cūñáhnú jíin ndá tēe ñáhnú jíin ndihī tēe sáhá junta cūñáhnú cā, nī nducú dē tēe jā cāhān tūhun tūhún síquī Jesús, chí cahñī dē yā cunī dē.

⁶⁰ De visó nī nquenda cuāhā nchivī jā cāhān tūhún, sochī nduú ní nihīn ndá dē cuāchi síquī yā jā cuū yā. De jā sándihī de nī nquenda ūū testigo jā ní ncāhān tūhun tūhún síquī yā:

⁶¹ Tēe yáhá nī ncāhān dē jā cuu canī dē templo Yāā Dios, de nūū únī-ni quívī de nasáhá dē, ncachī ndúū dē.

⁶² Nūcuán de nī nacuiñī maá sūtū cūñáhnú cā, de nī ncāhān dē jíin yā: ¿Nūcu nduú cāhān cuitī nū? ¿A iyó ndaā jā cāhān ndá tēe yáhá síquī nū? ncachī dē.

⁶³ Sochī nduú ní ncāhān cuitī Jesús. De nī ncāhān maá sūtū cūñáhnú cā: Cāhān nihīn nī jíin nū jā cachī ndá nī cunini maá Yāā Dios, Yāā tēcū. Cachī cāñī tú maá nú cúu Cristo, Sēhe Yāā Dios, ncachī dē.

⁶⁴ De nī ncāhān Jesús: Suu cúu nī, tá cúu nūū cāhān nū. De suni cáchī tūhun nī nūū ndá nú jā ndácá quívī jā quijī de cunī nū jā nduhū, Yāā nī nduu tēe, cundeē ni lado cuáhá Yāā iyó poder, de ndijī nī ichi andivī jíin vícō, ncachī yā.

⁶⁵ Nūcuán de sūtū cūñáhnú cā nī ndatá dē-ni sahma dē jā ní nquítī ndasí inī de, de nī ncāhān dē: Tēe yáhá chí cāhān dē tūhun nāvāha jā quítī inī Yāā Dios, chí sáhá dē maá dē Sēhe Yāā Dios. ¿Nā testigo cā jíin ñūhún ó túsáa? Chí ja nī jíin ndá nú tūhun nāvāha jā cāhān dē.

⁶⁶ ¿De nāsa jáni inī ndá nú? ncachī dē. De nī ncāhān ndá nchivī cuāhā: Cuāchi cúu jā cāhān dē súcuán, de jíin ñūhún jā cuū dē, ncachī.

⁶⁷ Nūcuán de nī ntivī síí ndá dē nūū yā, de nī ncani dē yā. De sava cā dē nī ncatú dē nūū yā.

⁶⁸ De nī ncāhān ndá dē: De tú Cristo cúu nú, de cachī nā tēe nī ncani ndóhó, ncachī dē.

Jā ní ncachī Pedro jāā nduú jíin dē yā

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ De juni súcuán cúu, de ndēē Pedro tāvēhé inī patio. De nī nquenda iin ñāhan sátíñú vehe ñūcuán, de nī ncāhān ña jíin dē: Ndóhó chí suni nī jica nú jíin Jesús tēe Galilea, ncachī ña.

⁷⁰ De maá dē nduú ní ncachī dē, chí nī ncāhān dē nī jíin ndá nchivī: Nduú jíin nī nā tūhun cāhān nū, ncachī dē.

⁷¹ De nī nquee dē vihéhe quēhe, de nī jíin incā ñāhan nūū dē. De nī ncāhān ña jíin nchivī iyó ñūcuán: Tēe yáhá chí suni nī jica dē jíin Jesús, tēe ñūū Nazaret, ncachī ña.

⁷² Sochī nduú ní jétúhún tucu dē, chí sa nī ncāhān téyíí dē: Nduú jíin nī tēe ñūcuán, ncachī dē.

⁷³ De nī ncuñúú jacú cā, de nchivī iyó ñūcuán nī nquenda jíi nūū Pedro, de nī ncāhān jíi: Jāndáā ndija jā suni táhān ndá tēe ñūcuán cúu nú, chí níjin cāhān nū jā tēe Galilea cúu nú, ncachī jíi.

⁷⁴ Sá de nī nquijéhé dē cāhān téyíí dē jā ná cundeē cuāchi síquī dē de tú nduú cāhān ndáā dē: Nduú jíin cuitī nī tēe ñūcuán, ncachī dē. De nī ncana-ni lohló.

⁷⁵ De nī nūcūhun inī dē tūhun jā ní ncāhān Jesús jíin dē: Jondē tá ncháha ca cana lohló, de yūhú nú de cachī nū únī vuelta jāā nduú jíin nū nduhū. De nī nquee dē cuāhān dē, de nī jacu ndasí dē jā ní ncachī dē jāā nduú jíin dē yā.

27

Jā cuāhān ndá dē jíin yā nūū Pilato

(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

¹ De tá nī ncuñijīn, de ndácá sūtū cūñáhnú jíin ndá tēe ñáhnú jā ndácu nūū nchivī hebreo, nī scáni táhān dē tūhun nāsa sáhá dē jā cuū Jesús.

² De nī juhñī ndá dē yā, de cuāhān dē jíin yā nūū Poncio Pilato, tēe cúu gobernador.

Jā ní jñi Judas

(Hch. 1.16-19)

³ Nūcuán de Judas, tēe jā ní nastúu yā, nī jíin dē jā ní ncuñihīn síquī yā jā cuū yā. De nī ntahúhvī inī dē, de nī nacuaña dē ócō ūxī xūhún plata jā ní nihīn dē nūū ndá sūtū cūñáhnú jíin nūū ndá tēe ñáhnú.

⁴ De nī ncāhān dē jíin: Cuāchi nī nsáhá sá jā ní nastúu sá iin tēe jā cuū dē, de nduú nā cuāchi dē. De nī ncāhān ndá dē: ¿Nā cuá ndíhvī inī ndá ní? De cuāchi maá nú cúu, ncachī dē.

⁵ De nī nasquéne Judas xūhún ñūcuán inī templo. De nī nquee dē cuāhān dē, de nī scuehné dē maá dē.

⁶ De ndá sūtū cūñáhnú nī nastútú dē xūhún ñúcuán, de nī ncāhān dē: Mā cūū chuhun ó xūhún yáhá inī jātūn nūū sócō ndá nchivī, chí xūhún jā ní jecunáá jā cuū iin tēe cūū, ncachī dē.

⁷ Ñúcuán de nī nsáhá ndāā ndá dē jā xūhún ñúcuán cuen dē ñuhun jā nání Lugar Ñuhun Quixín, tácuā ñúcuán quiyuhū ndá nchivī jīcā.

⁸ De jā suu cūū jā jondē mitan nání ñuhun ñúcuán Lugar Ñuhun Nīñi.

⁹ De sūcuán nī nquee ndāā tūhun nī ncāhān Jeremías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán: Nī nquehen ndá dē ndihócō ūxī xūhún plata, de sūcuán-ni cūū iin yāhvi jā ní nsáhá nchivī Israel cuenta nāsaa-ni ndēē yā nūū jī.

¹⁰ De jīn xūhún ñúcuán nī jeen ndá dē ñuhun quixín, tá cūū nūū ní ndacu maá Jētohō ō Yāā Dios nūū nī. Ncachī Jeremías.

Jā ní tñi Jesús nūū Pilato

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ De tá nī nquenda ndá dē jīn Jesús nūū gobernador, tēe cūū Pilato, de nī jīcā tūhún dē yā: ¿A maá nú cūū Rey nchivī hebreo? ncachī dē. De nī ncāhān Jesús: Suu cūū nī, tá cūū nūū cáhān nū, ncachī yā.

¹² De ndá sūtū cūñáhnú jīn ndá tēe ñáhnú jā ndácu tiñu, nī ncāhān dē cuāchi sīquī yā. Sochī nduú ní sócōo cuitī yā.

¹³ Ñúcuán de nī ncāhān Pilato jīn yā: ¿A nduú jīni nú jā cuāhā cuāchi cáhān ndá dē sīquī nū? ncachī dē.

¹⁴ Sochī nduú ní ncāhān cuitī yā nī iin tūhun jīn dē. De nī nsáhvi ndasí inī gobernador jāā nduú ní ncāhān cuitī yā.

Jā ní nsáhá ndāā ndá dē jā cahñī dē yā

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

¹⁵ De iyó costumbre gobernador jā quivī vico ñúcuán siáā dē iin tēe yíhī vecāa, nā-ni tēe cúnī nchivī jā siáā dē.

¹⁶ De quivī ñúcuán iyó iin tēe yíhī vecāa, nání dē Barrabás, de jā nī jītē nuu tūhun jā ní nsáhá dē cuāchi xeēn.

¹⁷ De tá nī ndutútú nchivī, de nī ncāhān Pilato jīn jī: ¿Ní tēe cúnī ndá nú jā siáā nī mitan: A Barrabás á Jesús jā cūū Cristo, Yāā jā ní ntajī Yāā Dios? ncachī dē.

¹⁸ Sūcuán nī ncāhān dē chí cúnī dē siáā dē Jesús. Chí jā nī jīcūhun inī dē jā ní ncucuásún inī ndá sūtū ñúcuán, de jā suu cūū jā ní nasiáha ndá dē yā nūū dē.

¹⁹ De juni ndēē Pilato silla nūū sáhá ndāā dē tiñu, de ñasihí dē nī ntetīñū ña tūhun nī nquijī nūū dē: Mā quivī nduú nū jīn ndá nchivī sīquī tēe ndāā jīñā, chí cuni de ndasí ní nsíuhú jāni nduhū jā sīquī dē, ncachī ña.

²⁰ Sochī ndá sūtū cūñáhnú jīn ndá tēe ñáhnú, nī scāhān dē nchivī jā cācān jī jā ná siáā dē Barrabás, de ná cūū Jesús.

²¹ Ñúcuán de nī jīcā tūhún tucu gobernador: Jā nduú dē, ¿nī iin dē cúnī ndá nú jā siáā ni? ncachī dē. De nī ncāhān jī: Siáā ní Barrabás, ncachī jī.

²² De nī jīcā tūhún Pilato: ¿Túsaá de nāsa cúnī ndá nú jā sáhá nī jīn Jesús, tēe cūū Cristo? ncachī dē. De nī ncāhān ndihī jī: Cata caa ní dē yīcā cruz, ná cūū dē, ncachī jī.

²³ Ñúcuán de nī ncāhān Pilato: ¿Nā cuāchi nī nsáhá dē túsaá? De ndá nchivī nī ncana jee ndasí jī: Cata caa ní dē yīcā cruz, ná cūū dē, ncachī jī.

²⁴ De nī jīnī Pilato jāā nduú cūndēē dē jīn nchivī, chí sa víhī cā cúvaā jī. De nī ndacu dē jā ná quíjī ndute, de nī nandahá dē nūū nchivī cuāhā. De nī ncāhān dē: Jā nándahá nī yáhá cūū seña jāā nduú nā cuāchi cūndēē sīquī ní jā cuū tēe vāha yáhá. Chí sīquī ndá maá nú ná cūndēē, ncachī dē.

²⁵ De nī ncāhān ndihī nchivī: Suu sīquī ndá maá sá jīn sīquī sehe sá ná cūndēē cuāchi jā cuū dē, ncachī jī.

²⁶ Sá de nī nsíáā dē Barrabás cuāhān. De nī ndacu dē jā ná cáni ndá soldado Jesús, jīn jā cata caa dē yā yīcā cruz.

²⁷ Ñúcuán de ndá soldado cuāhān dē jīn Jesús inī palacio. De nī ncana dē ndihī táhān dē ní ncutútú dē nūū yā.

²⁸ De nī ntavā ndá dē sahma yā, de nī nchuhun dē yā iin sahma cuahá jā cūū sahma rey.

²⁹ De nī nsáhá ndá dē iin corona iñu, de nī nchuhun dē xīnī yā. De nī nchihī dē ndahá cuahá yā iin ñutun jā cūū tá cūū bastón. De nī nsáhá catá dē nūū yā, chí nī jēcuñīñī jītī dē, sáhá dē jā chíñúhún dē yā. Nācā vāha rey cūū Rey nchivī hebreo, ncachī dē.

³⁰ De nī ntvī sīí ndá dē nūū yā. De nī naquehen dē ñutun jā ní nchihī dē ndahá yā, de nī ncuun dē xīnī yā.

³¹ De tá nī ncuu nī nsáhá sácá dē yā, de nī ntavā dē sahma cuahá jā ñúhún yā, de nī nachuhun dē yā sahma maá yā. De cuāhān dē jīn yā jā cata caa dē yā yīcā cruz.

Jā ní jata caa dē yā yīcā cruz

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

³² De tá nī nquee ndá soldado jīn yā, de nī jēcutáhān dē jīn iin tēe ñuū Cirene, nání dē Simón. De nī ntee ndá dē tiñu tēe ñúcuán jā cuiso dē cruz yā.

³³ De nī nquenda ndá dē iin lugar nūū nání Gólgota, de tūhun ñúcuán cáhān: Lugar Yiqui Xínī.

³⁴ De nī jēhe ndá dē vino jā ní nsacā nuu jīn iin jā úguā jā coho yā. De tá nī jito tūñī yā, de nduú ní ncūñī yā coho yā.

³⁵ De tá nī ncuu nī jata caa dē yā yīcā cruz, de nī nsāhā dē suerte sīquī nāsa nīhīn iin iin dē sahma yā. De sūcuán nī nquee ndaā tūhun jā nī ntee tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán: Tavā ndá dē suerte sīquī nāsa nīhīn iin iin dē sahma nī, ncachī yā, cāchī tutū.

³⁶ Sá de nī jēcundeē ndá dē űúcuán jā coto dē jondē cuū yā.

³⁷ De nī ntee dē iin tūhun xīnī cruz yā jā cāhān nā sīquī nī jīhī yā: Yáhā cúu Jesús, Rey nchivī hebreo, cāchī.

³⁸ De suni nī jata caa ndá dē űū tēe cuihná yīcā űū cā cruz, iin dē lado cuáhā yā, de incā dē lado sātín yā.

³⁹ De nchivī jā yáha űúcuán, scuicó ji xīnī ji, de nī ncāhān yīchī ji:

⁴⁰ Ndóhó chí cāhān nū jā canī nū templo cāhnú, de nū űnī quivī de nasáhā nú. Túsaá de scácu nú maá nú mitan. De tú Sēhe Yāā Dios cúu nú, de nuu nú yīcā cruz vii, ncachī ji.

⁴¹ De ndá sūtū cúñáhnú, jíin tēe stéhēn ley janahán, jíin tēe grupo fariseo, jíin ndá tēe űáhnú, suni sūcuán nī ncāhān catá dē nū yā, de cāhān ndá maá dē:

⁴² Tú incā nchivī nī scácu dē, ¿de nūcu nduú cúu scácu dē maá dē mitan? Tú Rey nchivī Israel cúu dē, de ná nū dē yīcā cruz, tácuca candíja ó dē.

⁴³ Nī ncandíja dē Yāā Dios, de ná scácu yā dē mitan de tú cúndáhvī inī yā dē, chí nī ncāhān dē jā cúu dē Sēhe yā, ncachī ndá dē.

⁴⁴ De ndúū tēe cuihná jā ndíta caa xīin yā, suni sūcuán nī ncāhān návāha dē.

Jā ní jīhī Jesús

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

⁴⁵ De tá nī ncuu cahūxī űū, de nī ncunee ní cāhnú jondē cahūnī.

⁴⁶ De tá cahūnī, de nī ncana jee Jesús: Elí, Elí, ¿lama sabactani? De tūhun űúcuán cāhān: Yāā Dios maá sá, Yāā Dios maá sá, ¿nūcu nī sndóo ní sāán?

⁴⁷ De sava nchivī inī űúcuán, nī jini ji jā cāhān yā, de nī ncāhān ji: Tēe yáhā cána dē Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán, ncachī ji.

⁴⁸ De nī jinu-ni iin tēe, nī jēquēhen dē iin cāchī, de nī nchundaji dē nūū vinagre iyá. De nī ntee dē xīnī iin űutun, de nī ntee dē yuhú yā jā coho yā.

⁴⁹ De nī ncāhān sava cā dē: Cundetū nū, cundēhé ó tú quiji Elías scácu dē á nduú, ncachī ji.

⁵⁰ De maá Jesús nī ncana jee yā incā vuelta, de nī jīhī yā-ni.

⁵¹ De sahma jā ndíta caa jā ndási nūū cuarto ű inī templo cāhnú, nī ndātā-ni sava sava jondē xīnī jíin jondē jēhē. De nī ntāan, de nī ndātā toto.

⁵² De nī nune yavī nūū yíyuhū ndiyi, de cuáhā ndiyi jā ní ncandíja ji Yāā Dios, nī natecū ji.

⁵³ De nī nquee ndá ji nūū yíyuhū ji, de tá nī natecū Jesús de nī ndivi ji inī ciudad ű Jerusalén, de cuáhā nchivī nī jini nūū ji.

⁵⁴ De tá nī jīhī Jesús, de tēe cúu capitán jíin ndá tēe inī jíin dē jā jito dē jondē cuū yā, nī jini ndá dē jā ní ntāan, jíin ndá cā tiñu jā ní ncuu. De nī nchūhú ndási ndá dē, de nī ncāhān dē: Jāndaā ndíja jā Sēhe Yāā Dios cúu tēe yáhā, ncachī dē.

⁵⁵ De űúcuán inī cuáhā űahan, ndéhé jícā űa. De suu ndá űahan űúcuán nī jēcuniquīn űa Jesús jondē Galilea, vāji űa jā chíndēé űa yā.

⁵⁶ De űnī űa cúu María űūū Magdala, jíin María naná Jacobo jíin José, jíin naná ndúū sēhe Zebedeo.

Jā ní nchiyuhú dē yā

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷ De tá nī űini quivī űúcuán, de nī nquenda iin tēe cuicá, nání dē José, de tēe űūū Arimatea cúu dē.

⁵⁸ Tēe yáhā nī jēhēn dē nūū Pilato, de nī jícān dē yiqui cúñu Jesús. De nī ndacu Pilato jā ná cuáha ji nūū dē.

⁵⁹ De José nī nquehen dē yiqui cúñu yā, de nī nchusúcún dē iin sahma cuijín ndoo.

⁶⁰ De névāha dē iin yavī ndiyi jā ní ncaān jee yīcā iin cava, nūū ncháha ca quiyuhú ndiyi. De űúcuán nī nchiyuhú dē yā. De nī jasi dē iin yūū cāhnú yuhú yávi, de cuáhān dē.

⁶¹ De María űūū Magdala, jíin incā María, ndéé űa ichi nūū nūū yiyuhú yā.

Jā ní jito ndá soldado nūū yíyuhū yā

⁶² De nī ncuu ndácá tiñu yáhā maá quivī jā sáhā tūha nchivī jā quiji quivī nátátú. Sá de nī ncuinjīn maá quivī nátátú. De ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe grupo fariseo, nī jēhēn dē nūū Pilato.

⁶³ De nī ncāhān ndá dē: Señor, núcūhun inī ndá sá jā tá nī ntecū tēe stáhvī néhēn űúcuán, de nī ncāhān dē jā natecū dē nūū űnī quivī.

⁶⁴ Túsaá de ndacu ní jā ná cóto vāha ndá soldado yuhú yávi űúcuán jondē tá nī ncháha űnī quivī. Chí tú nduú de sanaā de quiji ndá tēe jā ní scuáha jíin dē, de natavā cuihná dē ndiyi űúcuán jacuáā, quihīn dē jíin. űúcuán de cachī ndá dē nūū nchivī jā ní natecū tēe űúcuán. De víhī cā cuu tūhun stáhvī űúcuán nsūū cā jā xīhna űúhún, ncachī ndá dē.

⁶⁵ De nī ncāhān Pilato jíin dē: Yáhā íyó ndá soldado. Cuáhān jíin dē, de sáhā cutú vāha ndá nú yuhú yávi, de coto vāha ndá nú, tú nāsa cuu vāha cā sáhā nú, ncachī dē.

⁶⁶ De cuáhān ndá dē, de nī nsáhā cutú dē yūū jā ndási yuhú yávi nūū yiyuhú yā, de nī stíin vāha dē. De nī jani dē ndá soldado jā coto.

28

*Jā ní natecū Jesús**(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)*

¹ De nī nchāha quīvī nātātú, de nī ncuñijīn quīvī domingo. De María űuū Magdala jíin incā María, nī jendéhé űa nūū ní nchiyuhū Jesús.

² űúcuán de iin sanaā-ni de nī ntāan nīhin ndasí. Chi iin ángel maá Jětohō ō Yāa Dios nī ncuun yā ichi andiví, nī nquenda yā nūū ní nchiyuhū Jesús. De nī stāá yā yūū jā ndásí yuhú yávi, de nī jécundeē yā sīquī.

³ De jéndüte nūū yā modo taja, de sahna űūhún yā yaa ndasí tá cáá yūhvā volcán.

⁴ De ndá soldado jito űúcuán nī nquisi dē jā yúhú dē ndéhé dē yā. De nī ncuu ndá dē modo ndiyi-ni.

⁵ De nī ncāhān ángel jíin ndúū űahan űúcuán: Mā cūyuhú nū, chí jíin nī jā nānducú nū Jesús, Yāa nī jíhī yīcā cruz.

⁶ Nduú cā yā yáhá, chí ja nī natecū yā, tá cúu nūū ní ncachī yā. Nehēn de cunī nū nūū ní jaquīn ndá dē yā.

⁷ De űamā quīnohōn nū, de cachī nū nūū ndá tēe scuáha jíin yā jā ní natecū yā. De xihna cā maá yā jíinū Galilea, sá de cuēē ndá máá nū, de űúcuán cunī nū nūū yā, cachī nū nūū ndá dē. Ja nī ncachī tūhun nī nūū nū, ncachī ángel.

⁸ űúcuán de nī nquee ndúū űa nūū ní nchiyuhū yā, de űamā cuāhān űa. De yúhú űa, de sunī cúsiī ndasí inī űa. De nī jínu űa cuācachī tūhun űa nūū ndá tēe scuáha jíin yā.

⁹ De juni cuāhān űa, de nī nquenda-ni Jesús nūū űa, de nī ncāhān yā jíin űa. De nī ntandēē űa nūū yā, de nī numi űa sūcūn jéhe yā, de nī nchiűūhún űa yā.

¹⁰ De nī ncāhān yā jíin űa: Mā cūyuhú ndúū nū. De cuāhān de cachī tūhun nū nūū ndá hermano nī, tēe nī scuáha jíin nī, jā ná quīnohōn ndá dē Galilea, de űúcuán cunī dē nūū nī, ncachī yā.

Tūhun jā ní ncāhān ndá soldado

¹¹ De juni cuāhān ndúū űa, de sava soldado jā ní jito űúcuán, cuānohōn dē jondē ciudad. De nī ncachī tūhun dē nūū ndá sūtū cúűáhnú ndácá tiűu jā ní ncuu.

¹² De ndá sūtū cúűáhnú nī ndutútú dē nūū ndá tēe űáhnú jā ndácu tiűu, de nī scáni táhán dē tūhun. űúcuán de nī jēhe dē cuāhā xūhún nūū ndá soldado.

¹³ De nī ncāhān dē: Cachī ndá nū jā ndá tēe scuáha jíin dē nī nquiji jacuáa, de nī natavā cuīhná ndiyi űúcuán juni quíxīn ndá nū, cachī nū.

¹⁴ De tú cunī gobernador tūhun yáhá, de ndá máá nī quīscāhān nī dē, tácuā mā nīhīn ndá nū castigo, ncachī dē.

¹⁵ De ndá soldado nī nquehen dē xūhún, de nī ncāhān dē tá ní ncachī ndá nūū dē.

De jondē mitan chí sūcuán cáhān ndá nchivī hebreo tá cúu nūū ní ncāhān ndá soldado.

*Jā ní nteűiűú yā dē jā nacani dē tūhun**(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)*

¹⁶ De ndihúxī iin tēe nī scuáha jíin yā, cuānohōn dē Galilea, jondē yucu nūū ní ncachī Jesús jā quīhīn dē.

¹⁷ De tá nī jíinī ndá dē nūū yā, de nī nchiűūhún dē yā. Sochi sava dē nduú cándíja vāha dē jā maá yā cúu.

¹⁸ De nī ntandēē yā nūū dē, de nī ncāhān yā jíin ndá dē: Ja nī ntaji Yāa Dios ndihī poder nūū nī jā tatúnī nī inī andiví jíin űayívī.

¹⁹ Túsaá de cuāhān ndá nū nūū nchivī ndácá nación, de stéhēn nū tūhun nī nūū jíi tácuā candíja jíi. De scuénduté nū jíi jā ní ncandíja jíi maá Tatá jíin Sēhe jíin Espírītu Santo.

²⁰ De stéhēn nū nūū jíi jā ná cuétáhvī jíi ndácá tiűu jā ní ndacu nī nūū nū. De cuhun inī nū jā maá ní íyó nī jíin nū níí cánī jondē quívī jā jínu űayívī, ncachī yā. De nī ncuu. Amén.

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN MARCOS

Tuhun Juan tēe scuénduté

(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Yáhá quijéhé tuhun vāha maá Jesucristo, Sēhe Yāā Dios, jā ní nquiji yā jā scácu yā yóhó.

² Isaías, tēe ní nacani tuhun Yāā Dios jondé janahán, sūcuán ní ntee dē tuhun Juan nūū tutū:

Tají ní tēe nacani tuhun ní cosó nūū dē ichi nūū nū,

tácuu coo tūha nchiví jā quiji nú, ncachí Yāā Dios jíin Cristo.

³ De tēe ñúcuán cana jee dē jondé nūū ñuhun tihá:

Sāhá tūha ndá nú maá nú, chi quenda maá Jētohō ō.

De sāhá ndá nú tiñu ndāā, chi vāji yā, cachí dē.

Ncachí Isaías.

⁴ De Juan ní jīnū dē jondé nūū ñuhun tihá, scuénduté dē nchiví. De cáhān dē jíin jī jā ná nacani iní jī jā sndóo jī cuāchi jī de cuenduté jī, tácuu cune cáhnú iní Yāā Dios nūū cuāchi jī.

⁵ De ndácá nchiví región Judea jíin nchiví ciudad Jerusalén, ní nguenda jī nūū dē. De ní nacani ndāā jī cuāchi jī nūū Yāā Dios, de ní scuénduté dē jī iní yūte Jordán.

⁶ De sahna ñúhún Juan cúu ixí camello, de núhní iin cinturón ñii chijin dē. De jā tēcū dē cúu tica langosta jíin ndúxi yōcō.

⁷ De suha ní nacani dē tuhun: Quiji maá Yāā jā cūñáhnú ndasí cā nsūū nduhū. Chi ndúū cūñáhnú cuiti ní nūū yā, ní jā cuetínú yā nduhū visó iin tiñu lúli cā jā jīqui ndeyi ní nandají ní correa nijān yā.

⁸ De nduhū chi jíin ndute scuénduté ní ndá nú, sochi Yāā ñúcuán chi modo jā scuénduté yā ndá nú cúu jā cuāha yā Espiritu Santo cundee iní ānō nū, ncachí Juan.

Jā ní jenduté Jesús

(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

⁹ De ní ncuu jacū quívi, de Jesús ní nquee yā ñuū Nazaret ndáñūū Galilea, de Juan ní scuénduté dē yā iní yūte Jordán.

¹⁰ De tá ní nquee yā ndute, de ní jīnī yā jā ní nune-ní nūū ndéē Yāā Dios andiví, de ní ncuun Espiritu Santo, ní jīnū xīnī yā, de cáá tá cáá iin paloma.

¹¹ De ichi andiví ní ncāhān iin tuhun: Maá nú cúu sēhe ní jā mānī ndasí ní jíin, de cúsi ndasí iní ní jíin nú, ncachí.

Jā ní jito túni Satanás Jesús

(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

¹² Ñúcuán de ní jīnū Jesús jondé nūū ñuhun tihá ní nsáhá Espiritu Santo.

¹³ De ūū xico quívi ní ndeē yā nūū ñuhun tihá ñúcuán nūū iyó ndá quiti yúcu. De ní jito túni Satanás yā. De tá cuāhān Satanás, de ní nquenda ndá ángel Yāā Dios, ní nchindeé ndá yā.

Jā ní nquijéhé Jesús nacani yā tuhun región Galilea

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

¹⁴ Ñúcuán de tá ní nchihí ndá dē Juan vecāa, de ní nenda Jesús región Galilea, nacani yā tuhun vāha nāsa tátúni Yāā Dios.

¹⁵ De ní ncāhān yā: Jā ní nguenda quívi, de jā ní ncuñatin jā tátúni Yāā Dios nūū ndá nú. Nacani iní nūū jā sndóo nūū cuāchi nú, de candíja nú tuhun jā scácu yā ndóhó, ncachí yā.

Jā ní ncana yā cūmī tēe tūn tiacá

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

¹⁶ De jíca Jesús yuhú mar Galilea cuāhān yā. De ní jīnī yā nūū Simón jíin ñani dē Andrés. De tēe tūn tiacá cúu dē, de squée ndúū dē ñunu dē iní mar.

¹⁷ De ní ncāhān yā jíin dē: Cuniquín nduhū ná cōhōn, de nasáhā ní ndóhó tēe jā níhn cuāhā nchiví jā candíja nduhū, tá cúu nūū níhn nū tiacá, ncachí yā.

¹⁸ Ñúcuán de ní sndóo-ni ndúū dē ñunu dē, de ní jēcuniquín dē yā.

¹⁹ De ní jíca yā jacū cā, de ní jīnī yā nūū Jacobo jíin ñani dē Juan, ndúū sēhe Zebedeo, suni ndéē dē iní barco dē, nchicátún dē ñunu dē.

²⁰ De suni ní ncana yā dē jā cuniquín dē yā. De ní sndóo-ni ndúū dē tatá dē Zebedeo iní barco jíin ndá mozo dē, de ní jēcuniquín dē yā cuāhān dē.

Jā ní ntavā yā tāchī iní iin tēe

(Mt. 7.28-29; Lc. 4.31-37)

²¹ De ní jīnū yā jíin ndá dē ñuū Capernaum. De quívi nátátú ní nquívi yā iní vehe íi sinagoga, de ní stéhēn yā tuhun.

²² De ní nsáhvi iní nchiví ní jīnī jī tuhun stéhēn yā. Chi stéhēn vāha yā nūū jī, chi maá yā ndíso tíñú síqui ndihi. De ndá tēe stéhēn ley janahán, nsūū sūcuán stéhēn dē.

²³ De iní vehe íi sinagoga ñuū ñúcuán iyó iin tēe jā ñúhún tāchī iní. De ní ncana cóhó dē:

²⁴ ¿Nūcu vāji ní nūū ndá sá, Jesús ñuū Nazaret? ¿A vāji ní jā snáá ní sáán, á naá cúu? Jā jíinī sá ní iin cúu ní, chi Sēhe íi Yāā Dios cúu ní, ncachí dē.

²⁵ De Jesús ní ncāhān xēēn yā nūū tāchī: Casí yuhú nú de quee nú iní dē, ncachí yā.

²⁶ De tāchī ní jahní yīhí ndasí tēe ñúcuán. De ní ncana cóhó, de ní nquee-ní cuāhān.

²⁷ De ndihi nchiví ní nchúhú jī, de jíca tuhún táhán jī: ¿Nā cuá cúu yáhá? ¿A iin

tūhun jeé cúu yáhá? Chi tēe yáhá cúñáhnú dē jā ndácu dē jondē nūū tächí de quée ndá, ncachí jī.

²⁸ De ñamā nī jītē nuu tūhun Jesús cuāhān níí cáhnú región Galilea.

Jā ní nasāhá vāha yā naná chíso Simón Pedro

(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

²⁹ De nī nquee yā jíin ndá dē inī vehe ī sinagoga. De Jesús cuāhān yā jíin Jacobo jíin Juan jondē vehe Simón jíin Andrés.

³⁰ De naná chíso Simón, cáá ña yíhí quíji ña. De nī ncachí tūhun ndá dē nūū yā jā cúhū ña.

³¹ Nūcuán de nī ntandēe yā nūū cáá ña, de nī ntiin yā ndahá ña, de nī nacani yā ña. De nī nquee-nī quíji ña, de nī nsāhá ña jā nī nchajī yā jíin ndá dē.

Jā ní nasāhá vāha yā cuāhā nchivī

(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

³² De tá nī nquēe ncandīi de nī ncuāā, de nī nquenda ndá nchivī vāsīahajī ndá jā cúhū jíin jā ñúhún tächí inī.

³³ De ndīhi nchivī ñuū nūcuán nī ncutútú jī viéhé ñūcuán.

³⁴ De nī nasāhá vāha yā cuāhā nchivī cúhū quéhén nūū cuēhē, de nī ntavā yā cuāhā tächí inī jī. De ndá tächí chi jā jíin jī yā, sochi nduú ní jéhe yā tūhun jā cachí tūhun jī ní iin cúu yā.

Jā ní nacani yā tūhun región Galilea

(Lc. 4.42-44)

³⁵ De nehēn ndasí nī nacōo yā, chí jondē níquín cá. De nī nquee yā cuāhān síin yā yātā ñūū nūū nduú nchivī, de ñūcuán nī jíicān táhvi yā.

³⁶ De Simón jíin ndá tēe íyó jíin dē, nī jenanducú dē yā.

³⁷ De nī nanīhīn ndá dē yā, de nī ncāhān dē jíin yā: Ndácá nchivī nānducú jī níhīn, ncachí dē.

³⁸ Sochi nī ncāhān maá yā: Sa cōhōn ndácá cá ñuū íyó ñatin, tácuā sunī nacani nī tūhun nūū jī, chí jā suu cúu jā vājí nī, ncachí yā.

³⁹ De súcuán nī jica nuu yā níí región Galilea, nī nacani yā tūhun inī vehe ī sinagoga ndácá ñuū, de nī ntavā yā tächí inī nchivī.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe ndóho cuēhē stéhyū

(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

⁴⁰ De iin tēe ndóho cuēhē stéhyū, nī nquenda dē nī jēcuīñī jītī dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Jínī sá jā cuu sáhá ní jā nduvāha sá, de tú cúni ní, ncachí dē.

⁴¹ De Jesús nī ncundáhvī inī yā dē, de nī ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Cúni nī nasāhá vāha nī ndóhó. De ná ndúvāha nú, ncachí yā.

⁴² Te tá nī ncāhān yā súcuán, de nī nduvāha-nī tēe ndóho cuēhē stéhyū.

⁴³ Nūcuán de nī natajī yā dē jā quínohōn dē, de nī ncāhān níhīn yā jíin dē:

⁴⁴ Mā cāchí cuiti nī nūū ní iin. Chi quíhīn nū stéhén nū maá nú nūū sūtú, de cundahá nú jā sōcō nū nūū Yāā Dios síquī jā ní ndundoo nū nūū yā, tá cúu nūū ní ndacu Moisés janahán. De súcuán de cunī nchivī jā ní nduvāha nú, ncachí yā.

⁴⁵ De nī nquee dē cuāhān dē, de nī nquijéhé dē nācani dē tūhun nūū ndīhi nchivī nāsa nī nduvāha dē. De síquī ñūcuán nduú cá ní ncuú quívi Jesús ndácá ñuū, chí cúchitú ndasí nchivī nūū yā. De nī jica yā yātā ndácá ñuū nūū nduú cúchitú nchivī. Sochi ndácá lado nī nquiji nchivī nūū yā.

2

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe nī nduvehlé

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

¹ De nī ncuu jacú quívi, de nī nquívi tucu Jesús ñuū Capernaum. De nī jíin nchivī jā ndéē yā vehe.

² De ñamā nī ncutútú cuāhā nchivī, de nī nchitú vehe chí jondē viéhé nduú cá núne. De nī nacani yā tūhun Yāā Dios nūū jī.

³ Nūcuán de nī nquenda cūmī tēe nūū yā, ndíso ndá dē iin tēe jā ní nduvehlé.

⁴ De nduú ní ncuú quívi ndá dē nūū yā síquī jā íyó chitú nchivī. De nī ncaa dē síquī véhé, de nī nacune dē xīnī véhé ndāā nūū íñī yā, de yavī ñūcuán ní scūun dē tēe cúhū, yósó dē nūū iin camilla.

⁵ De nī jíin Jesús jā cándíja ndá dē jā cuu nasāhá vāha yā tēe cúhū. De nī ncāhān yā jíin tēe cúhū: Lílú, jā née cáhnú inī ní nūū ndá cuāchi nū, ncachí yā.

⁶ De ñūcuán ndéē jacú tēe stéhén ley janahán, de ndá tēe ñūcuán nī jani inī dē síquī yā:

⁷ ¿Nūcu cáhān tēe yáhá súcuán? Cáhān dē tūhun nāvāha jā quítī inī Yāā Dios. Chi nduú cá nā incá cuu cune cáhnú inī nūū cuāchi, chí mátúhūn-nī Yāā Dios.

⁸ De nī jíin Jesús jā súcuán jáni inī ndá dē, de nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nūcu jáni inī ndá nú jā cáhān ní tūhun nāvāha?

⁹ Já nduú tūhun yáhá, ¿ní iin cúu jā víjín cá? ¿A jā cáhān ní jíin tēe cúhū: Ja née cáhnú inī ní nūū ndá cuāchi nú? ¿A víjín cá jā cáhān ní: Nacōo de naquehen nú camilla nū, de caca nú, cachí ní?

¹⁰ De mitan de ná stéhén ní jā maá ní, Yāā ní nduu tēe, ndíso tíñú ní inī ñayivī yáhá jā cune cáhnú inī ní nūū cuāchi. Sá de nī ncāhān yā jíin tēe ní nduvehlé:

¹¹ Cáhān ní jíin nú, nacōo de naquehen nú camilla nū de quínohōn nū vehe nú, ncachí yā.

¹² Nūcuán de nī nacōo dē-nī, de nī naquehen dē camilla dē, de nī nquee dē cuāhān dē, ní jíin jíinú ndīhi nchivī. De ndivīi jī ní

nsáhvi iní ji ndéhé ji, de ní ncāhān ji jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios. De cáhī ji: Nchāha ca cuní cuití ō ní iin tiñu sūcuán, ncachī ji.

*Jā ní ncana yā Leví
(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)*

¹³ Sá de ní nquee tucu yā cuāhān yā jondē yuhú mar. De ndácá nchiví ní nquenda ji nūū yā, de ní stēhēn yā tūhun nūū ji.

¹⁴ Sá de ní nchāha yā cuāhān yā, de ní jiní yā nūū Leví sēhe Alfeo, ndéé de nūū nástútú de xūhún renta. De ní ncāhān yā jín de: Cuniqñū nduhū ná cōhōn, ncachī yā. De ní nacuiñi de-ni, de cuāhān de jín yā.

¹⁵ Nūcuán de ní jēhēn yā ní nchají yā stāā vehe de. De cuāhā tēe stútú xūhún renta jín ndá cá tēe sáhá cuāchi, suni ndéé de yājí de stāā jín Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā, chí iyó cuāhā de jā níquín de yā.

¹⁶ De ndá tēe stēhēn ley janahán jín tēe grupo fariseo, ní jiní de jā yājí yā stāā jín ndácá tēe nūcuán. De ní ncāhān ndá de jín ndá tēe scuáha jín yā: ¿Nūcu yājí maestro nū jín ndá tēe stútú xūhún renta jín ndá cá tēe sáhá cuāchi? ncachī de.

¹⁷ De ní jiní Jesús, de ní ncāhān yā jín de: Nchiví iyó vāha, nduú jíní nūhún ji tēe tátán, chí nchiví cúhū cúu jā jíní nūhún. De nduhū chí nduú vāji ní jā cana ní nchiví jāá nduú cuāchi, jā cúu ji tá cúu nchiví iyó vāha. Chí sa vāji ní jā cána ní nchiví iyó cuāchi, jā ná nácani iní ji de sndóo ji cuāchi ji, ncachī yā.

Jā ní jīcā tūhún ndá de yā síquī jā conditē iní

(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

¹⁸ De ní ncuu iin quiví jā iyó nditē iní ndá tēe scuáha jín Juan, jín ndá tēe scuáha jín grupo fariseo. De ní nquenda jacú tēe, ní ncāhān de jín Jesús: Ndá tēe scuáha jín Juan jín jā scuáha jín grupo fariseo, quéhén vuelta iyó nditē iní de nūū Yāā Dios. De ndá tēe scuáha jín maá ní, ¿nūcu nduú sáhá de sūcuán?

¹⁹ De ní ncāhān Jesús jín de: ¿A cuu conditē iní de juni iyó cá ní jín de? ¿A cuu conditē iní nchiví jā iyó vico tándahá juni ndéé tēe tándahá jín ji? Chí tá ndéé tēe tándahá, de mā cúu conditē iní ji.

²⁰ Sochi quiji quiví jā quijoy tēe tándahá, de quiví nūcuán chí conditē iní ji.

²¹ De ní ncāhān yā ūū tūhun yátá síquī jāá nduú quitáhān tūhun jeé jā stēhēn yā jín ndá tūhun janahán. Ncachī yā: Ní iin nduú náchuhun iin pedazo sahma jéé nūū iin sahma tūhú. Chí tú sūcuán de ndiyi pedazo jeé de téhndē cá jā tūhú, de cundícā cá nūū téhndē.

²² De ní nduú chúhun vino jeé iní nūū tūhú. Chí tú sūcuán de vino jeé ndatá nūū, de naā vino jín nūū. Jā nūcuán cánuú jā chuhun ji vino jeé iní nūū jéé.

*Jā ní jehndē ndá de xīnī trigo quiví nátātú
(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)*

²³ De iin quiví nátātú ní nchāha Jesús cuāhān yā nūū cáá trigo. De ndá tēe scuáha jín yā ní nquijéhé de jēhndē de xīnī trigo yājí de.

²⁴ Nūcuán de ndá tēe grupo fariseo ní ncāhān de jín yā: Cūndéhé. ¿Nūcu sáhá ndá tēe scuáha jín nū sūcuán? Chí cáhī ley Moisés jā má cúu sáhá ō ní iin tiñu quiví nátātú, ncachī de.

²⁵ De ní ncāhān maá yā jín de: ¿A nduú ní ncáhvi ndá nū tutú nāsa ní nsāhá David, iin quiví jā ní ncuamani jā cají de, de ní jihí de sóco jín ndá tēe jā ní iyo jín de?

²⁶ De ní nquivi de iní vehe Yāā Dios. De Abiatar ní ncuu sūtú cúñahnú cá. De ní nchají de pan ī jā yósó nijin nūū Yāā Dios. De nduú ná ley jā cají ní iin tēe, chí maá-ni sūtú cúu jā yājí. De suni ní jēhe de ní nchají ndá tēe iyó jín de. De nduú ná cuāchi ní iyo síquī de, ncachī yā.

²⁷ De suni ní ncāhān yā jín ndá de: Nduú ní jécōo nchiví jā ndoho ji nūū quiví nátātú, chí sa ní jécōo quiví nūcuán jā síquī nchiví tácuá natátú ji.

²⁸ Túsáa de nduhū, Yāā ní nduú tēe, maá ní cúu jā tátúní síquī nāsa sáhá nchiví quiví nátātú, ncachī yā.

3

*Jā ní nduvāha tēe ní nchīchī ndahá
(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)*

¹ De ní nquivi tucu Jesús iní iin vehe ī sinagoga. De nūcuán iyó iin tēe jā ní nchīchī iin ndahá de.

² De ndá tēe grupo fariseo ndéhé yuhū de yā, tú nasáhá vāha yā tēe nūcuán quiví nátātú, tácuá nihín de cuāchi síquī yā.

³ Nūcuán de ní ncāhān yā jín tēe jā ní nchīchī ndahá: Nacuiñi de cuiñi nū máhñú yáhá, ncachī yā.

⁴ De ní jīcā tūhún yā ndá de: ¿Nāsa cáhān ley síquī quiví nátātú? ¿A jā sáhá vāha ō, á jā sáhá nēhēn ō? ¿A jā nasáhá vāha ō nchiví jā ñatin cuú, á sáhá ō jā cuú ji? ncachī yā. De ndá máá de chí nduú ní ncāhān cuití de.

⁵ De quiti iní yā ndéhé yā nūū ndá de, de ní ncuucéca iní yā jā nihin iní de. De ní ncāhān yā jín tēe jā ní nchīchī ndahá: Scāá ndahá nū, ncachī yā. De ní scāá de, de ní nduvāha-ni ndahá de.

⁶ Nūcuán de ní nquee ndá tēe grupo fariseo, de ní scāni táhān de tūhun jín ndá tēe grupo Herodes jā síquī yā, nāsa cahñí de yā.

Jā ní nquenda cuāhā nchiví nūū yā yuhú mar

⁷ De Jesús cuāhān yā jondē yuhú mar jín ndá tēe scuáha jín yā. De cuāhā nchiví región Galilea ní jécuniqñū ji yā.

⁸ De saá-ni nchiví región Judea, jíin nchiví Jerusalén, jíin nchiví Idumea, jíin nchiví já ndéé lado yúte Jordán nūú quénda ncandii, jíin nchiví región Tiro jíin Sidón, cuāhā ndasí nchiví nī jinī jī tūhun tá ñáhnú ndasí tíñu sáhá yā, de nī nquenda ndá jī nūú yā.

⁹ De nī ncāhān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā já ná cóo tūha iin barco quívi yā, tácuā mā chítú nīhin nchiví cuāhā níú xiín yā.

¹⁰ Chī ja nī ncuu cuāhā nchiví nī nasáhá vāha yā, de jā nūcuán vāji cuāhā cā nchiví já ndóho ndácá nūú cuéhē, de chítú nīhin jī níú xiín yā já quehé jī yā cūnī jī.

¹¹ De ndá nchiví já ñúhún tächí inī, tá nī jinī nūú yā, de jécúñī jítí nūú yā, de cána cóhó: Maá ní cúu Sēhe Yāá Dios, cáchi.

¹² De nī ndacu nīhin yā nūú ndá tächí já má cáhān cá já cúu yā Sēhe Yāá Dios.

*Jā ní nacāji yā ūxi ūú tēe scuáha jíin yā
(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)*

¹³ Nūcuán de nī ncaa yā cuāhān yā iin yucu. De nī ncanā yā ndá tēe já cūnī maá yā cundeca yā, de nī nquenda ndá dē nūú yā.

¹⁴ De nī jani yā ūxi ūú de jā cuñí dē jíin yā, de tají yā ndá dē quíhín dē nacani dē tūhun.

¹⁵ De nī nsáhá yā já cundiso tíñu dē já nasáhá vāha dē nchiví cúhū de tavá dē ndá tächí inī nchiví.

¹⁶ De yáhá cúu ndihúxi ūú tēe já ní nacāji yā: Simón já ní nascúnani yā dē Pedro.

¹⁷ De saá-ni Jacobo jíin ñani dē Juan, ndúú sēhe Zebedeo. De nī nascúnani yā ndúú dē Boanerges, já cáchi: Tēe iyó fuerza nacani tūhun, tá cúu nūú iyó fuerza taja.

¹⁸ De sava cá dē nání dē Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo sēhe Alfeo, Tadeo, Simón tēe grupo cananista,

¹⁹ jíin Judas Iscariote, tēe já ní nastúu dē yā.

Jā ní ncāhān nchiví já sátiñú yā jíin fuerza tächí

(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10)

Sá de nī nquívi yā iin vehe jíin ndá tēe scuáha jíin yā.

²⁰ De nī ncutútú tucu cuāhā nchiví, de nī ndúú cá ní ncúu cají yā stāá jíin ndá dē.

²¹ De ndá táhān vehe yā ní jinī tūhun já sūcuán cúu. De nī nquenda ndá dē já nacueca dē yā, chí cáhān ndá já ní nsana xīnī yā.

²² De saá-ni ndá tēe stéhēn ley janahán já ní nquiji jondé Jerusalén, nī ncāhān dē: Tēe yáhá ñúhún Satanás inī dē, já cúu tächí cúñáhnú cá. De jíin fuerza nūcuán tává dē ndá tächí, ncachí dē.

²³ De nī ncanā yā ndá dē, de nī ncāhān yā iin tūhun yátá jíin dē: ¿Nāsa cuu tavá Satanás maá?

²⁴ De tú iin nación sáhá síin maá de cánāá maá, de nación nūcuán chí mā cúu cá coo cáhnú.

²⁵ De tú nchiví iin vehe sáhá síin maá de cánāá maá, de nchiví vehe ñúcuán suni mā cúu cá cundeē cáhnú.

²⁶ De saá-ni Satanás jíin ndá táhān tächí, tú sáhá síin maá de cánāá maá, túsáá de mā cúu coo cá, chí sa naá.

²⁷ De nī iin tēe mā cúu quívi dē inī vehe tēe ndacuí já sacuíhná dē ndatíñú, chí cánuú já xihna cuhni dē tēe ndacuí, sá de cuu sacuíhná dē ndatíñú tēe ñúcuán. De suni sūcuán cúu já júhni ní Satanás de tává ní tächí.

²⁸ De ndāá cáhān ní jíin ndá nú já iyó modo já coo tūhun cáhnú inī nūú ndácá cuāchi sáhá nchiví, de saá-ni nūú ndá tūhun nēhēn já cáhān jī.

²⁹ Sochi tú cáhān nāvāha jī sīquí Espíritu Santo, de mā cúne cáhnú inī Yāá Dios nūú jī, chí sa cundeē cuāchi sīquí jī níú cáni, ncachí yā.

³⁰ Sūcuán ní ncāhān yā, chí ní ncāhān ndá jī já tává yā tächí jíin fuerza Satanás.

*Naná yā jíin ndá ñani yā
(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)*

³¹ Nūcuán de nī nquenda naná yā jíin ndá ñani yā. De inī ña távéhé, de nī nteñú ña tūhun cuāhān já cána ña yā.

³² De nchiví já ndéé níú xiín yā, ní ncāhān jī jíin yā: Naná ní jíin ndá ñani ní inī ña távéhé, de cūnī ña cáhān ña jíin ní, ncachí jī.

³³ De nī ncāhān maá yā: ¿Ní iin cúu naná ní jíin ndá ñani ní? ncachí yā.

³⁴ De ndéhé yā nūú nchiví ndéé níú xiín yā, de nī ncāhān yā: Suni naná ní jíin ñani ní cúu ndá nchiví yáhá.

³⁵ Chī ndácá nchiví já squíncuu tíñu cūnī Yāá Dios, suu cúu ñani ní, cuāha ní, naná ní, ncachí yā.

4

*Tūhun yátá tēe jítē tatá
(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)*

¹ De yuhú mar ní nquijéhé tucu Jesús stéhēn yā tūhun. De nī ncutútú cuāhā ndasí nchiví nūú yā, de jā ñúcuán ní nquívi yā ní jécundeē yā inī iin barco nūú mar. De ndá nchiví ndéé jī yuhú mar.

² De jíin tūhun yátá ní stéhēn yā cuāhā tūhun nūú jī, de sūcuán ní ncāhān yā:

³ Cūnini ndá nú: Iin tēe jítē tatá, ní nquēe dē já cuté dē.

⁴ De tá ní nquijéhé dē jítē dē, de jacū tatá ní jítē yuhú íchí. De nī nquenda ndá saá, de ní nchají tī.

⁵ De jacū cá tatá ní jítē nūú ñuhun yúu, nūú ndúú iyó cócón ñuhun. De ñamā-ni ní ntáhvi, chí ndúú iyó cócón.

⁶ De tá ní nquenda ncandii, de ní nchíchī-ni, de ní ncasūn, chí ndúú ní nīhin nūú quíhín yoho.

7 De jacü cã tatã nĩ jítë mãhñú nũ cãá niquin iñu. De nĩ jahnu iñu, de nĩ jasĩ nũ, de nduú ní jêhe nũni.

8 De jacü nĩ jítë nũ ñuhun váha. De nĩ ntãhvĩ, de nĩ jahnu, de nĩ jêhe cuahã nũni. Sava nĩ jêhe ócõ ùxĩ já iin iin tatã, de sava cã nĩ jêhe ùni xico, de sava cã nĩ jêhe ciento, ncachĩ yã.

9 Ñúcuán de nĩ ncãhãn yã jíin ndá ji: Ndã ndóhó já nĩni, tee sôho váha nú, ncachĩ yã.

Ñajêhë cúu já cãhãn yã maã-ni tũhun yátã (Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10)

10 Ñúcuán de cuahãn ndã nchivĩ, de nĩ nguendõo yã jíin ndihúxi ù tõe scuáha jíin yã, jíin jacü cã nchivĩ iñi jíin dë. De nĩ jicã tũhun ndã dë yã nã cuã cúu tũhun yátã ñúcuán.

11 De nĩ ncãhãn yã jíin dë: Ndã ndóhó, chi sáhã Yãã Dios já cuu jicũhun inĩ nũ tũhun yáhã já ní nchiyuhũ, nãsa quivĩ nchivĩ ndahã yã já tatũni yã nũu ji. Sochi nchivĩ já sín siquĩ iñi, chi maã-ni jíin tũhun yátã cãhãn ni jíin ndá ji.

12 Súcuán cãhãn ni tácuã visõ ndéhé ji, de quendõo ji modo jáã nduú jíin ji. De visõ jíin sóho ji, de mã jicũhun inĩ ji, de mã ndicó cóo inĩ ji nũu ni, de mã cóo tũhun cáhnú inĩ nũu cuãchi ji, ncachĩ yã.

Jã ní ncachĩ cãji yã tũhun yátã tõe jítë tatã (Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15)

13 De nĩ ncãhãn cã yã jíin ndã dë: Tú nduú jicũhun inĩ nũ tũhun yátã yáhã, ¿de nãsa jicũhun inĩ nũ ndãcã cã tũhun yátã túsaã?

14 Tee jítë tatã cúu tõe scütë nuu tũhun Yãã Dios.

15 De tatã já ní jítë yuhũ íchi cúu tá cúu sava nchivĩ já nĩni ji tũhun yã, de tá nĩ jini ji, de quenda-ni Satanás de cãndë tũhun inĩ ãno ji.

16 De tatã já ní jítë nũu ñuhun yúu, chi cúu tá cúu sava nchivĩ já nĩni tũhun, de jétãhvĩ ji de cúsĩ inĩ ji jíin.

17 Sochi nduú cúcutú tũhun inĩ ãno ji, de jacü-ni quivĩ jétãhvĩ ji. De tá quíji tũndóhó, á já jíin ùhvi nchivĩ ji já siquĩ tũhun ñúcuán, sã de quíjéhé nãcani yátã inĩ ji.

18 De já ní jítë mãhñú niquin iñu cúu tá cúu sava cã nchivĩ já jíin ji tũhun,

19 sochi ndihvi inĩ ji siquĩ ndã já íyó inĩ ñayivĩ yáhã. De cúnĩ ji cucucá ji, de stãhvĩ ndã ñúcuán já cútóo inĩ ji ndãcã ndatĩñú. De ndihvi yáhã cútëñú ji jíin, de jasĩ nũu tũhun yã, de nduú jíja ji jíin tũhun yã.

20 De tatã já ní jítë nũu ñuhun váha cúu ndã nchivĩ já jíin tũhun, de jétãhvĩ ji, de jíja ji jíin tũhun yã. De sava ji cúu tá cúu tatã já jêhe ócõ ùxĩ já iin iin, de sava cã ji jêhe ùni xico, de sava cã ji jêhe ciento, ncachĩ yã.

Tũhun yátã siquĩ lámpara (Lc. 8.16-18)

21 De suni nĩ ncãhãn cã yã: Tá scuíquĩn nchivĩ iin lámpara, ¿de á chíhi ji chíjin iin cajón á chíjin jito? Nduú chi jáni ji nũu sũcũn tácuã cutúu.

22 De suni sũcuán, nduú íyó ni iin tũhun yíyuhũ já mã cúnĩ nchivĩ, chí ndihvi-ni tũhun natũu nijin de cunĩ nchivĩ.

23 Ndã ndóhó já nĩni, tee sôho váha nú, ncachĩ yã.

24 De suni nĩ ncãhãn yã jíin ndã ji: Cunini váha ndã nú tũhun Yãã Dios. Chi tú nãsa medida chũhun inĩ nũ, suni sũcuán cuãha yã nũu nũ, de víhi cã cuãha yã nũu maã nú já tõe váha nú sóho nú.

25 Chi nchivĩ já jicũhun inĩ, stéhën cã yã nũu ji. Sochi nchivĩ jáã nduú cándija, visó já jíin ji jacü, de sa naã.

Tũhun yátã siquĩ trigo

26 De nĩ ncãhãn cã yã: Súcuán cúu já tátũni Yãã Dios nũu nchivĩ: Cúu tá cúu tatã já ní jítë iin tõe.

27 Ñúcuán de quíxin dë de nãcõ dë, de sũcuán jica quivĩ cuãhãn. De tatã ñúcuán táhvĩ de jáhnu. De maã dë chi nduú jíin dë nãsa jáhnu.

28 Chi maã ñuhun sáhã já jáhnu, xihna cã yücü, sã de quenda yoco, ñúcuán de jíja maã nũni.

29 De tá nĩ ncuãan trigo, de quíjéhé nchivĩ jéhnđë ji, chi ja nĩ nguenda quivĩ tēhnđë, ncachĩ yã.

Tũhun yátã siquĩ niquin mostaza

(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

30 De suni nĩ ncãhãn yã: Ná cãhãn ni iin tũhun yátã tácuã cunĩ ndã nú nãsa cúu já ndúcuahã nchivĩ já tátũni Yãã Dios nũu.

31 Ndúcuahã ji tá cúu nũu jáhnu iin niquin mostaza já jáquĩn ji nũu ñuhun. De ñúcuán cúu iin niquin lúli cã nsũu cã ndã cã niquin.

32 Sochi tá nĩ jáquĩn ji, de táhvĩ de jáhnu cã nsũu cã ndã cã yücü, de cúnãhnú ndahã, chi jondë cuu sãhá ndã saã tacã tĩ chíjin cõndãhvĩ, ncachĩ yã.

Jã maã-ni tũhun yátã cãhãn yã jíin ji

(Mt. 13.34-35)

33 De cuãhã tũhun yátã sũcuán nĩ stéhën yã nũu nchivĩ, tú nãsa quenda ji jicũhun inĩ ji.

34 De ndãcã já ní stéhën yã, maã-ni tũhun yátã nĩ ncãhãn yã jíin ndã ji. Sochi nũu ndã tõe scuáha jíin yã chí nĩ ncachĩ cãji yã ndãcã tũhun ñúcuán.

Jã ní jencuĩni tãchĩ ñuhin jíin mar nĩ nsãhá yã

(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

35 De já cúncaã quivĩ ñúcuán, de nĩ ncãhãn yã jíin ndã tõe scuáha jíin yã: Ná yãhá ó cõhõn incã lado mar, ncachĩ yã.

36 De nĩ sndõo ndã dë nchivĩ cuãhã, de nĩ nguivĩ ndã dë inĩ barco nũu ja ndëë Jesús,

de cuāhān dē jīn yā. De suni cuāhān jacū cā barco jīn ndá dē.

³⁷ De nī jīquīhi iin tāchī nihin, de nī scāa ndute mar, de nī nquīvi inī barco. De ja ñatin chitú ndute inī barco.

³⁸ De Jesús chi cáa yā ichi chátā ndá dē inī barco, quixīn yā de yixīnī yā iin sahma. De nī sndóto ndá dē yā, de nī ncāhān dē: Maestro, ¿á nduú sáhá ní cuenta já queé ó chījin ndute de naā ó da? ncachī dē.

³⁹ De nī nacōo yā, de nī ncāhān yā nūū tāchī nihin jīn nūū mar: Jencuīñi de nañiñi coo nú, ncachī yā. De nī jencuīñi tāchī, de nī ncuu nañiñi ndihī-ni.

⁴⁰ De nī ncāhān yā jīn ndá dē: ¿Nūcu yuhú ndasí ndá nú? ¿De nūcu nduú cándija nú já cācu ní sáhá ní? ncachī yā.

⁴¹ De yuhú ndasí ndá dē, de nī ncāhān dē jīn táhān dē: ¿Nā tēe cúu tēe yáhá já jondē tāchī nihin jīn mar jétáhvī já cāhān dē? ncachī ndá dē.

5

*Tēe Gadara já ndóho tāchī
(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)*

¹ De nī nquenda Jesús jīn ndá dē incā lado mar, región Gadara.

² De tá nī nquee yā inī barco, de iin tēe ñūhūn tāchī inī, nī nquee dē jondē nūū yiyuhū ndá ndiye, de nī nquenda dē nūū yā.

³ Tēe ñūcuán ndéé dē nūū yiyuhū ndiye. De nduú jétíñū já jūhni nchivi dē, ni jīn cadena.

⁴ Chi cuāhā vuelta ní nuhni jēhē dē ndahá dē jīn cadena. De ndācā vuelta jéhdē dē, de scuáchi dē. De nī iin nduú cúndeé jīn dē.

⁵ De nduú ñuú jica dē yucu jīn nūū yiyuhū ndiye, de cána cóhó dē, de stácuēhé dē maá dē jīn yūu.

⁶ De jondē jícā cā vāji Jesús, de nī jinī dē nūū yā. De jīnu dē nī nquenda dē nūū yā, de nī jēcuīñi jiti dē nūū yā.

⁷ De nī ncana cóhó dē: ¿Nūcu vāji ní nūū sá, Jesús Sēhe Yāā Dios, Yāā cúñáhnú ndasí? Cāhān ndāhvī sá jīn ní, já níni Yāā Dios, mā sndóho ní sāán, ncachī dē.

⁸ Súcuán ní ncāhān dē, chi já nī ncachī Jesús: Tāchī, quee nú quihīn nū inī tēe yáhá, ncachī yā.

⁹ De nī jicā tūhūn yā dē: ¿Nā cuá nāní nú? De nī ncāhān dē: Legión nāní sá, chi cuāhā tāchī ñūhūn inī sá, ncachī dē.

¹⁰ De nī ncāhān ndāhvī ndasí dē jīn yā já má táji yā ndá tāchī já quee ji inī región ñūcuán.

¹¹ De ñatin yucu ñūcuán ñūhūn cuāhā quini jitu ti.

¹² De ndá tāchī já ñūhūn inī tēe ñūcuán ní ncāhān ndāhvī jīn yā: Tú táji ní ndá sá de cuāhā ní tūhūn já quivi sá inī ndá quini ñūcuán, ncachī.

¹³ De nī jēhe Jesús tūhūn. De nī nquee ndá tāchī inī tēe ñūcuán, de nī nquivi inī quini,

de iyó tá ūū mil ti. De nī jinu ndá ti, de nī nincava ti iin yuhú cávā jondē inī mar. De nī nquee ti chījin ndute, de nī jihī ti.

¹⁴ De ndá tēe jito ti, nī jinu dē cuāhān dē já ní nchūhú dē. De nī nquenda dē nī ncachī tūhūn dē nūū ndá nchivi ñuū jīn ndá rancho. De nī jēhēn ndá nchivi ní jēndēhé ji nāsa ní ncuu.

¹⁵ De nī nquenda ndá ji nūū iyó Jesús, de nī jinī ji nūū tēe já ní ñūhūn cuāhā tāchī inī. De ndéé dē, de ñūhūn dē sahma, de ja nī nducájí xini dē. De nī nchūhú ndá nchivi ñūcuán.

¹⁶ De ndá tēe já ní jinī, ní nacani dē tūhūn nūū nchivi, nāsa ní nduvāha tēe já ní ñūhūn tāchī inī, jīn nāsa ní ndoho ndá quini.

¹⁷ Ñūcuán de nī nquijéhé ndá ji ní ncāhān ndāhvī ji jīn yā já ná quee yā región ñūcuán quihīn yā.

¹⁸ De nī ndivi yā inī barco. De tēe já ní ñūhūn tāchī inī, ní ncāhān ndāhvī dē jīn yā já cuāha yā tūhūn quihīn dē jīn yā.

¹⁹ De Jesús nduú ní jēhe yā tūhūn, chi ní ncāhān yā jīn dē: Cuánohōn vehe nú nūū ndá táhān nú, de nacani nú tūhūn nūū ji nāsa ñāhnú ndasí tiñu ní nsáhá maá Jetohō nū ndóhó, de nāsa ní ncundāhvī inī yā ndóhó, ncachī yā.

²⁰ De cuāhān dē, de nī nquijéhé dē nācani dē tūhūn ndācā ñuū Decápolis nāsa ñāhnú ndasí tiñu ní nsáhá Jesús jīn dē. De ndivi nchivi ní nsāhvi inī ji ní jinī ji.

Tūhūn sēhe síhī Jairo jīn ñahan jā ní nquehé sahmayā

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

²¹ De nī nayāha tucu Jesús cuānohōn yā incā lado mar jīn barco. De nī nquenda cuāhā ndasí nchivi nūū yā, nūū iyó yā yuhú mar.

²² De nī nquenda iin tēe cúñáhnú inī vehe ñi sinagoga, nāní dē Jairo. De tá ní jinī dē nūū yā, de nī jēcuīñi jiti dē nūū jēhé yā.

²³ De nī ncāhān ndāhvī ndasí dē jīn yā: Sēhe síhī sá já ñatin cuū ji. De á mā cóhōn de tee ní ndahá ní xini ji, tácuá ná nduvāha ji de cutecū ji, ncachī dē.

²⁴ Ñūcuán de cuāhān yā jīn dē. De cuāhā nchivi ní jēcuniquin ji yā, de nī nchitú nihin ji ní xiln yā cuāhān ji.

²⁵ De máhñú ndá nchivi cuāhān iin ñahan cūhū, de ja ní ncuu ūxī ūū cuiyā ndóho ña cuēhé játi niñi ña.

²⁶ De ní ndoho ndasí ña, chi ní jāxin ña ndihī já névāha ña jīn cuāhā tēe tátán, de nduú ní jétíñū já nduvāha ña, chi sa víhī cā sáhá.

²⁷ De ñahan yáhá tá ní jinī ña tūhūn Jesús, de nī nquenda ña ichi chátā yā máhñú nchivi cuāhā, de nī nquehé ña yuhú sáhmá yā.

²⁸ Chi ní jani inī ña: Vísō sahmayā ná nihin ní quehé ní, de nduvāha ní.

²⁹ De nī jencuifī-ni jā jāti nīfī ña, de nī jinī ña jā ní nduvāha ña cuehē ndóho ña.

³⁰ De Jesús nī jinī yā jā ní nduvāha iin nchivī jín fuerza yā. De nī jicó coto yā nū nchivī cuāhā, de nī ncāhān yā: ¿Nī iin nī nquehé sahma nī? ncachī yā.

³¹ De ndá tēe scuāha jín yā, nī ncāhān dē: Ndéhé ní jā nchivī cuāhā yáhá nī nchitú nihin ji xiín ní de cáquihi ji nihín ní ichi, de mitan jicá tühún ní ní iin nī nquehé sahma ní, ncachī ndá dē.

³² De maá yā ndéhé yā cháhá chúcuán, cunī yā jā ná cáhān nchivī jā ní nsáhá.

³³ De ñahan ñúcuán yuhú ña de quisi ña, de ja jinī ña jā ní nduvāha ña. De nī nquenda ña, de nī jēcuifī jiti ña nū yā, de nī ncachī ña ndihī nāsa nī ncuu jín ña.

³⁴ De nī ncāhān yā jín ña: Tihī, nī ncandija nú jā cuu nasáhá vāha nī ndóho, de jā ñúcuán nī nduvāha nú. Cuáhán de ndusi inī nū, chí ja ní nduvāha nú cuehé ja ní ndoho nú, ncachī yā.

³⁵ De juni cáhān cā yā sūcuán, de nī nquenda sava nchivī jā ndéē vehe tēe cuñáhnú inī vehe iī sinagoga, de nī ncāhān ji jín dē: Ja nī jihī sēhe síhí ní. De mā sātēñú ní cā Maestro, ncachī ji.

³⁶ De Jesús chi nduú ní nsáhá yā cuenta jā sūcuán cáhān ji, chí nī ncāhān yā jín tēe cuñáhnú inī vehe iī sinagoga: Mā cūyuhú nú, chí candija nú-ni jā nastēcū ní ji, ncachī yā.

³⁷ De nduú ní jēhe cā yā tūhun jā cuniquín ndá nchivī yā, chí maá-ni Pedro jín Jacobo, jín Juan ñanī Jacobo.

³⁸ De nī jinū yā vehe tēe cuñáhnú inī vehe iī sinagoga, de nī jinī yā nchivī, de cúvaā ji, de jácu ji, de jácu cóhó ji.

³⁹ De nī nquivi yā, de nī ncāhān yā: ¿Nūcu cúvaā ndasí ndá nú de jácu nú? Ñahan lúli ñúcuán nduú ní jihī ji, chí quixín ji-nī, ncachī yā.

⁴⁰ De nī jácū catá ndá ji jā ní ncāhān yā, chí jinī ji jā ní jihī sūchí ñúcuán. De nī ntavā ndihī yā ji cuāhān ji tāvéhé. De nī ncana yā maá-ni tatá jín naná ñahan lúli, jín ndá tēe iyó jín yā, de nī nquivi yā nū cā ndiyi.

⁴¹ De nī ntiin yā ndahá ji, de nī ncāhān yā jín ji: Talita cumi, ncachī yā. De tūhun yáhá cáchi: Tihī, cáhān ní ndóho, nacōo.

⁴² De nī natecū-ni ñahan lúli ñúcuán, chí nī nacuiñī ji de nī nacaca ji, chí ja iyó ji ūxi ūu cuñyā. De nī nsáhvi ndasí inī ndá nchivī ní jinī ji.

⁴³ De nī ndacu nihin yā nū ndá ji jā má cāchí cuiti ji nū ni iin. De nī ncachī yā jā ná cuāha ña jā cajī ñahan lúli.

6

*Jā cuánohōn yā ñuū Nazaret
(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)*

¹ De nī nquee Jesús ñúcuán, de cuánohōn yā ñuū yā. De ndá tēe scuāha jín yā, cuāhān dē jín yā.

² De maá quivi nátatú nī stéhēn yā tūhun inī vehe iī sinagoga. De cuāhā nchivī ní nsáhvi inī ji ní jinī ji, de nī ncāhān ji: ¿Nī cūcu nū ní ncutūha tēe yáhá ndá tūhun yáhá? ¿De nāsa cūcū jā cáhān dē ndá tūhun ndíchí yáhá jín jā sáhá dē ndá tiñu ñáhnú yáhá?

³ Chi tēe yáhá cūcū carpintero, de sēhe María cūcū dē, de ñanī Jacobo jín José jín Judas jín Simón cūcū dē. De suni ndéē ndá cuāha dē jín ó yáhá, ncachī ji. De sūcuán nī nsáhá jēhe inī ndá ji nū yā.

⁴ De nī ncāhān yā jín ji: Ndácá tēe nācani tūhun Yāa Dios, iyó yifūhún nchivī jín dē, chí maá-ni nchivī ñuū dē, jín táhān dē, jín nchivī vehe dē cūcū jáa nduú iyó yifūhún jín dē, ncachī yā.

⁵ De nduú ní ncūcu sáhá yā cuāhā tiñu ñáhnú ñúcuán. Chí jacū-ni nchivī cūhū ní ntee yā ndahá yā ji, de nī nduvāha ji.

⁶ De sáhvi inī yā ndéhé yā jáa nduú cándija ndá ji. Ñúcuán de nī jica nuu yā ndá ñuū ñatin, nī stéhēn yā tūhun.

Jā ní ntaji yā ndihúxi ūu dē cuānacani dē tūhun

(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷ De nī ncana yā ndihúxi ūu tēe scuāha jín yā, de nī ntaji yā ndihuū ndihuū dē jā quihín dē. De nī nsáhá yā jā cundiso tiñú dē jā tavā dē ndá táchi inī nchivī.

⁸ De nī ndacu yā jā má cuiśó dē jā cuetiñú dē ichi, ní ñunu, ní stāā, ní xūhún. Chí maá garrote-ni cundahá dē.

⁹ De quihí dē nijān, de nī mā quihín dē jín ūu camisa, ncachī yā.

¹⁰ De suni nī ncāhān yā jín dē: Nā-ni vehe quivi ndá nú, de ñúcuán cundeē nū jondē quee tucu nú quihín nū incá ñuū.

¹¹ De tú iin ñuū nduú jétáhvī ji ndóho, ní nduú cunī ji cunini ji tūhun cáhān nū, de quee ndá nú ñúcuán, de scóyo nū ticāchāā jēhē nū, chí suu cūcū jā stéhēn nū jā iyó cuāchi ji jáa nduú ní jétáhvī ji. De ndāā cáhān ní jín ndá nú jā quivi juicio de xēēn cā coo castigo síqui ndá ñuū sáhá sūcuán nsūū cā síqui ñuū Sodoma jín ñuū Gomorra nū ní nsáhá ndasí nchivī cuāchi, ncachī yā.

¹² De nī nquee ndá dē cuāhān dē, de nī nacani dē tūhun jā ná nācani inī ndá nchivī jā sndóo ji cuāchi ji.

¹³ De suni nī ntavā dē cuāhā táchi inī nchivī. De nī nchihí dē aceite cuāhā nchivī cūhū, de nī nduvāha ji.

Jā ní jihī Juan tēe scuénduté

(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴ De rey Herodes nī nihín dē tūhun tá sáhá Jesús, chí ní jitē nuu tūhun yā ní cáhnú. De nī ncāhān dē: Tēe ñúcuán cūcū Juan, tēe jā ní scuénduté, de nī natecū dē. Jā suu cūcū jā iyó

poder dē jā sáhá dē ndá tiñu ñáhnú, ncachí dē.

¹⁵ De sava cā nchiví nī ncāhān jī: Tēe ñúcuán cúu Elías jā ní nacani tūhun janahán. De sava cā jī ní ncāhān: Nduú chí iin tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu dē, tá cúu ndá tēe ní nacani tūhun yā jondē janahán, ncachí jī.

¹⁶ De tá nī jini Herodes, de nī ncāhān dē: Nduú chí ñúcuán cúu Juan jā ní ndacu nī jā tēhndē xīnī, de nī natecú dē túsaá, ncachí dē.

¹⁷ Chí maá Herodes nī ndacu dē jā ná quívi Juan vecāa, jíin jā cunuhnī dē jíin cadena. Súcuán nī nsáhá dē jā síquī Herodías, ñasihí ñani dē Felipe. Chí Herodes nī nacueca dē ña jā cúu tucu ña ñasihí dē.

¹⁸ De Juan nī ncāhān dē nū Herodes: Nduú ná ley iyó jā nacueca nú ñasihí ñani nū, ncachí dē.

¹⁹ De jā ñúcuán nī jini úhvī Herodías Juan, de cúni ña jā ná cúu dē, sochi nduú ní nihīn ña modo.

²⁰ Chí Herodes yúhū dē jā cahni dē Juan, chí jini dē jā tēe ndāa tēe ndoo cúu Juan. De jā ñúcuán nī jasí dē jā ndúcú ña cahni ña Juan. De jétahān inī dē níni dē tūhun yā jā cáhān Juan, visó nduú jíicuhun vāha inī dē.

²¹ De nī nquenda iin quívi jā ní ncundee Herodías. Chí nī nsáhá Herodes iin vico quívi jā ní ncacu dē, de nī jēhe dē jā ní ncuxini ndá tēe ndiso tiñú nū dē, jíin ndá tēe cúu capitán, jíin ndá tēe cúñáhnú región Galilea.

²² De nī nquívi sēhe síhī Herodías, nī jita jéhé jí nū chitú ñúcuán. De nī ncusi inī rey Herodes jíin ndá tēe jā cúxini jíin dē. De nī ncāhān dē jíin ñahan lúli: Cācān nā cuá cúni nū de taji nī nū nū, ncachí dē.

²³ De nī ncāhān téyí dē jā cuāha dē nā-ni cúu jā cúni jí cācān jí, visó jondē sava región jā tūn dē.

²⁴ De nī nquee jí ní jicā tūhūn jí naná jí: ¿Nā cuá cúu jā cācān sá nū dē? ncachí jí. De nī ncāhān ña: Xīnī Juan tēe scuénduté cācān nū nū dē, ncachí ña.

²⁵ Ñúcuán de nī ndivi jí-ni nū rey, de nī ncachí jí: Cúni sá jā mitan ñúhūn-ni taji ní xīnī Juan tēe scuénduté, cuhun nū iin cōhō, ncachí jí.

²⁶ Ñúcuán de nī ncucuecá ndasi inī rey, Sochi síquī jā ní ncāhān téyí dē, jíin síquī jā ní jini ndá tēe yájí stāa jíin dē, jā ñúcuán nduú ní nsásáhān dē jā ní jicān jí.

²⁷ De nī ntaji dē-ni iin soldado jā quíquēhen dē xīnī Juan.

²⁸ De nī jēhēn soldado inī vecāa, de nī jehndē dē xīnī Juan. De nī nenda dē jíin xīnī Juan, ñúhūn nū iin cōhō. De nī jēhe dē nū ñahan lúli, de maá jí ní jēhe jí nū naná jí.

²⁹ De ndá tēe nī scuáha jíin Juan ní nihīn dē tūhun, de nī jēhēn ndá dē, ní nanea dē yiqui cúñu Juan, de nī nchiyuhú dē.

Jā ní scájī yā úhūn mil tēe

(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

³⁰ Ñúcuán de ndá tēe cúu apóstol jā ní ntaji Jesús jā nacani tūhun, ní nenda ndá dē nū yā. De ní nacani dē ndacá tiñu jā ní nsáhá dē, jíin tūhun jā ní stéhēn dē.

³¹ De ní ncāhān yā jíin dē: Ná cōhōn iin lugar nū nduú nchiví, de natátú ó jacū, ncachí yā. Chí cuāhā nchiví cuāhān vājí jí nū yā, de nduú ní nūne yā jā cají yā stāa jíin ndá dē.

³² Ñúcuán de nī nquívi yā iin barco jíin ndá apóstol, de cuāhān síin yā jíin dē iin lugar nū nduú nchiví.

³³ Sochi ní jini cuāhā nchiví jā cuāhān ndá dē jíin yā, de ní jini jí jā maá yā cúu. De jondē ndacá ñuú ñúcuán ní nquee ndá jí, de ñamā ní jica jéhé jí, de xihna cā jí ní nquenda nsúú cā maá yā.

³⁴ De tá nī nquee Jesús inī barco, de nī jini yā nchiví cuāhā ñúcuán. De ní ncundáhvī inī yā jí, chí cúu jí tá cúu ticáchí jāa nduú jētohō tí. De ní stéhēn yā cuāhā tūhun nū jí.

³⁵ De tá ní ñini, de ndá tēe scuáha jíin yā, ní nquenda dē nū yā, de ní ncāhān dē: Já ní ñini, de nduú nā nchiví ndée yáha.

³⁶ Túsaá de taji ní nchiví nā quihīn ndá jí ndá rancho jíin ndá ñuú ñatin, de cueen jí stāa cají jí, chí nduú nā cuá ndiso jí jā cají jí, ncachí dē.

³⁷ De ní ncāhān Jesús jíin dē: Cuāha ndá maá nú jā cají jí, ncachí yā. De ní ncāhān ndá dē: ¿De nása cuu? Chí ní mā cúu visó ná quícuēen sá ū ciento denario stāa cají nchiví, ncachí dē.

³⁸ De ní ncāhān yā jíin dē: ¿Nāsaa stāa névāha ndá nū? Cuándéhé, ncachí yā. De tá ní jini ndá dē, de ní ncachí dē: Uhūn-ni stāa jíin ū tiacá iyó, ncachí dē.

³⁹ Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin ndá nchiví jā ná cúndee síin jí cuenta grupo nū ite.

⁴⁰ De ní jēcundee síin ciento ciento jí, jíin cincuenta cincuenta jí.

⁴¹ De ní nquehen yā ndihúhūn stāa jíin nduú tiacá ñúcuán, de ní nūcūndéhé yā ichi andiví, de xihna cā ní nacuetáhvī yā nū Tatá yā. De ní scuáchi yā stāa, de ní jēhe yā nū ndá tēe scuáha jíin yā, de ndá maá dē ní nsaji nū nchiví cuāhā. De suni súcuán ní nsáhá yā jíin nduú tiacá, de ní nsaji ndá dē nū jí.

⁴² De ndivi jí ní nchají, de ní ndahā chíjin jí.

⁴³ Sá de ní nastútú ndá dē pedazo stāa jíin tiacá jí ní nquendōo, de ní nchitú ūxī ū tiacá.

⁴⁴ De tēe jā ní nchají cúu úhūn mil.

Jā ní jica jéhé yā nū mar

(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)

⁴⁵ Ñúcuán de nī ncachí-ni Jesús nū ndá tēe scuáha jíin yā jā ná quívi dē inī barco, de cosō nū dē yāha dē incā lado mar ñuú

Betsaida. De maá yā natajī yā ndá nchivi quínohōn jī, sá de suni quihīn yā.

⁴⁶ De tá nī ncuu nī natajī yā ndá jī, de nī ncaa yā yucu cuācācān táhvi yā.

⁴⁷ De tá nī ncuāā, de ja ñúhún barco jondé sava mar cuāhān, de mátúhún yā-ni cā nī ndōo nūū ñuhun yíchi.

⁴⁸ De nī jinī yā jā tündóhó ndasí scáca ndá dē barco, chí ñihin vāji táchi ichi nūú dē. De yíneē cā nī nquenda yā nūú dē, jīca jéhé yā nūú mar. De yáha yā-ni nūú dē quihīn yā nīcu.

⁴⁹ De nī jinī ndá dē jā jīca yā nūú mar, de nī jani inī dē jā ñíhna cūu, de nī ncana cohó ndá dē.

⁵⁰ Chí ndihi dē nī jinī nūú yā, de nī nchúhú ndasí dē. De nī ncāhān yā-ni jín dē: Ndeé coo inī ndá nū, de mā cūyúhú nū, chí maá nī cūu, ncachī yā.

⁵¹ De nī ncaa yā nī nquivi yā inī barco, de nī jencuñī-ni táchi. De nī nsáhvi ndasí inī ndá dē ndéhé dē jā nī ncuu.

⁵² Chí iyó nee cā jāá ntúni ndá dē, chí juni jín tiñu ñáhnú jā nī nducahā stāā, de nduú nī jícuhun inī dē jā cūu yā Yāā jā nī ntaji Yāā Dios.

Jā ní nasāhā vāha yā nchivī cūhū región Genesaret

(Mt. 14.34-36)

⁵³ De nī nchāha yā jín ndá dē incā lado mar, de nī nquenda yā región Genesaret. De yuhú nduté ñúcuán nī juhni ndá dē barco.

⁵⁴ De tá nī nquee ndá dē jín yā inī barco, de ndá nchivī ñúcuán nī nacunī jī-ni yā.

⁵⁵ De ñamā nī jēhēn jī ndācā ndáñú ñúcuán, de nī nquisiāha jī ndá nchivī cūhū, yósó jī nūú camilla, vāji ndá nchivī nūú nī ñihin jī tūhun nūú iyó yā.

⁵⁶ De ní-ni cūu nūú ní nquivi yā, á ñuū lulí, á ñuū cāhnú, á rancho, de jaqūn jī nchivī cūhū inī ichi, de cāhān ndáhvi jī jín yā jā ná quéhé jī visó yuhú sáhmá yā. De ndācā nchivī jā ní nquéhé sahna yā, nī nduvāha jī-ni.

7

Siquí nāsa cútéhén nchivī

(Mt. 15.1-20)

¹ Ñúcuán de ndá tēe grupo fariseo jín jacú tēe stéhēn ley janahán, vāji ndá dē ichi Jerusalén, de nī nquenda dē nūú Jesús.

² De ndá tēe ñúcuán nī jinī dē jā sava tēe scuáha jín Jesús, nī nchaji téhén dē stāā, chí nduú ní squíncuu dē costumbre jā nandahá dē nūú Yāā Dios. De nī ncāhān siquí ndá dē.

³ Chí tēe fariseo jín ndihi nchivī hebreo, névāha jī costumbre janahán jā má cājī jī stāā de tú nduú xihna cā nandahá vāha jī.

⁴ De tá nénda jī jā jēhēn jī nūú yáhvi, de nduú yájī jī de tú nduú nándahá jī. De iyó cuāhā cā costumbre janahán jā squíncuu

ndá jī, tá cūu jā ndúndoo taza, tīndōhō, cōhō cāa, jín jīto.

⁵ De ndá tēe fariseo jín ndá tēe stéhēn ley janahán, nī jīcā tūhún dē yā: Ndá tēe scuáha jín nū, ñnūcu nduú squíncuu dē costumbre nchivī janahán, chí sa yájī téhén dē stāā? ncachī dē.

⁶ De nī ncāhān yā jín dē: Ndāā nī nacani Isaías tūhun siquí ndá nū jā tēe stáhvi-ni cūu nū. Chí súcuán nī ntee dē tūhun jā ní ncāhān Yāā Dios janahán: Nchivī yáhá chí jín yuhú jī-ni jétáhvi jī nduhū,

sochi nsūú jondé jín inī jín ánó jī.

⁷ De chíñúhún cāhā jī nduhū, chí tūhun stéhēn jī cūu tiñu jā ní ndacu ndá tēe,

de nsūú jā ní ndacu maá nī cūu.

Ncachī Yāā Dios jā ní ntee Isaías.

⁸ Súcuán cūu ndá nū, chí nī nsiāā nū tiñu jā ní ndacu Yāā Dios nūú nū, de squíncuu nū costumbre jā ní jaquín nchivī, jā ndúndoo tīndōhō jín taza. De cuāhā cā costumbre súcuán squíncuu nū, ncachī yā.

⁹ De suni nī ncāhān yā: Ndá ndóhó chí siāā nū tiñu jā ní ndacu Yāā Dios tácuu squíncuu nū costumbre jā ní jaquín ndá máá nū.

¹⁰ Chí Moisés nī ncāhān dē: Coo yínúhún nū nūú tatá nū nūú naná nū. De tú ní iin cāhān siquí tatá á siquí naná, de ná cūu, ncachī Moisés.

¹¹ Sochi ndá máá nū chí cāchi nū jā cuu cāhān iin tēe jín tatá dē á naná dē: Mā cūú chindee sá ní jā taji sá jā cajī ní á jā cusúcun ní, chí ndihi jā névāha sá, chí Corbán cūu, cāchi nū. (De tūhun Corbán cāchi: Ja ní nsócó dē nūú Yāā Dios.)

¹² De cāchi ndá nū jā tú súcuán cāhān iin tēe de nduú cā jini ñúhún chindee dē tatá dē á naná dē.

¹³ De súcuán stívī ndá nū tiñu jā ní ndacu Yāā Dios, jā siquí costumbre jā ní jaquín nchivī janahán. De cuāhā cā tiñu súcuán sáhá nū, ncachī yā.

¹⁴ De nī ncana tucu yā nchivī cuāhā, de nī ncāhān yā jín jī: Cunini vāha ndá nū de chuhun inī nū:

¹⁵ Ndācā jā iyó de tú quivi inī yuhú nchivī, de mā cútéhén jī sáhá. Chí jā quée inī ánó nchivī, ñúcuán cūu jā cútéhén jī sáhá.

¹⁶ Ndá ndóhó jā níni, tee sōho vāha nū, ncachī yā.

¹⁷ De nī sndóo yā nchivī cuāhā, de nī nquivi yā inī vehe. De ndá tēe scuáha jín yā, nī jīcā tūhún dē yā siquí tūhun yátá yáhá jā ní ncāhān yā.

¹⁸ De nī ncāhān yā jín dē: ¿A suni nduú jícuhun inī ndá máá nū? ¿A nduú jini nū jā ndācā jā quivi inī nchivī, nduú cútéhén jī sáhá?

¹⁹ Chí nduú quivi inī ánó jī, chí chíjin jī quivi, de quée-ni cuāhān, ncachī yā. Súcuán

nī stéhēn yā jā ndācā jā yājī nchivī, nduú cútéhén áno ji sáhá.

²⁰ De nī ncāhān cā yā: Jā quée inī áno nchivī, űucúan cūu jā cútéhén ji sáhá.

²¹ Chi jondē inī áno nchivī quée jā jáni nēhén inī, jā cásiqui ndéé táhán, jā sáhá ndīi, jā jáhnī ndīyi,

²² jā sácuihná, jā ndíyo inī ndatīñu táhán, jā sáhá nēhén, jā stáhvi táhán, jā maá-ni cuāchi sáhá, jā cúcuásún inī, jā cáhān síqui táhán, jā sáhá víxi maá, jā íyo naá xīni.

²³ Ndācā tiñu nēhén yáhá chi inī áno nchivī quée, de cútéhén ji sáhá, ncachī yā.

Ñahan incā naciōn jā nī ncandīja vāha

(Mt. 15.21-28)

²⁴ De nī nquee Jesús űucúan cuāhān yā región Tiro jíin Sidón. De nī nquívī yā iin vehe, de cūni yā jā má cūni ni iin nchivī jā íyo yā űucúan. De vísō sūcuán, de nduú ní ncúu cundeē yuhú yā.

²⁵ De iin ñahan jā íyo sēhe síhī ña jā űúhún táchi inī, nī nīhīn ña tūhun jā íyo yā. De nī nquenda ña, de nī jēcuiñī jiti ña nūū jéhé yā.

²⁶ De ñahan incā naciōn cūu ña, chi Sirofenicia cūu naciōn ña. De nī ncāhān ndāhvi ña jíin yā jā ná táva yā táchi inī sēhe síhī ña.

²⁷ De nī ncāhān Jesús jíin ña: Nsūū nūū ndá máá ní vāji sá, chi maá-ni nūū nchivī yā cūu sēhe Israel. Chi nduú vāha jā candeē ō stāā sēhe ó de cuāha ó nūū tiná, ncachī yā.

²⁸ De nī ncāhān ña: Ndāā cáhān ní Señor, sochi chindeē ní sāān vísō cūu sá modo tiná. Chi suni íñi ndá tí chījin mesa, de nīhīn tí yuchi stāā jā cōyo yuhú sūchí lúli yājī tí, ncachī ña.

²⁹ űucúan de nī ncāhān yā jíin ña: Vāha nī ncāhān ní. Cuāhān ní túsáá, chi ja nī nquee táchi inī sēhe síhī ní, ncachī yā.

³⁰ De nī najinū ña vehe ña, de nī jinī ña jā cáá sēhe síhī ña nūū jito, de ja nī nquee táchi inī ji.

Jā ní nasáhá vāha yā iin tēe sóhó stété

³¹ De nī nquee tucu yā región Tiro, nī nchāha yā Sidón jíin ndācā űuū Decápolis, de nī nquenda yā mar Galilea.

³² De nī nquisiáha ndá ji iin tēe sóhó stété nūū yā, de nī ncāhān ndāhvi ji jíin yā jā ná tēe yā ndahá yā tēe űucúan.

³³ De nī ntavá sīn yā dē nūū ndá nchivī cuāhā, de nī nchuhun yā xīni ndahá yā sōho dē, de nī ntiví sīi yā, de nī nquehé yā yáá dē.

³⁴ De nī nūcūndéhé yā ichi andiví, de nī jēca inī yā, de nī ncāhān yā: Efata, ncachī yā, jā cáchi: Nanune.

³⁵ De nī nune-ni sōho dē, de nī nduvāha yáá dē, de nī ncāhān vāha dē.

³⁶ De nī ndacu yā nūū ndá nchivī jā má cáchi ji nūū ni iin. De vísō nī ncāhān nīhin yā jíin ji, de sa víhī cā nī scútē nuu ji tūhun.

³⁷ Chi nī nsāhvi ndasí inī ji ndéhé ji, de nī ncāhān ji: Vāha sáhá yā ndācā tiñu, chi jondē

ndá tēe sóhó nūne sōho dē, de ndá tēe űūhīn nácahān vāha dē sáhá yā, ncachī ji.

8

Jā ní scājī yā cūmī mil nchivī

(Mt. 15.32-39)

¹ De tiempo űucúan nī ndutútú cuāhā ndasí nchivī, de nduú ná cuá cajī ji. De nī ncana Jesús ndá tēe scuāha jíin yā, de nī ncāhān yā:

² Cúndáhvi inī ni ndá nchivī yáhá, chi ja nī ncuu űni quívī íyo ji jíin nī, de nduú cā jā cajī ji.

³ De tú natajī nī ji quīnohōn nditē ji vehe ji, de sava ichi de cuitá ndasí ji, chi íyo sava ji jā jíca vāji ji, ncachī yā.

⁴ De nī ncāhān ndá tēe scuāha jíin yā: ¿De ní nīhīn ō stāā jā cajī ndá ji? Chi yáhá nduú ná nchivī ndéé, ncachī dē.

⁵ De nī jíca tūhún yā dē: ¿Nāsaa stāā névāha ndá nū? Uja-ni, ncachī ndá dē.

⁶ űucúan de nī ncāhān yā jíin nchivī cuāhā jā ná cūndeē ji. De nī nquehen yā ndihújā stāā, de xihna cā nī nacuetáhvi yā nūū Yāā Dios. De nī scuāchi yā, de nī jēhe yā nūū ndá tēe scuāha jíin yā. De ndá máá dē nī nsaji de nūū nchivī cuāhā.

⁷ De suni íyo jacū tiacá lúli. De nī jícan táhvi yā jéhé, de nī ncāhān yā jā suni sajī ndá dē.

⁸ De ndihī ji nī nchajī, de nī ndahā chījin ji. űucúan de nī nastútú ndá dē pedazo jā nī nquendoō, de nī nchitú űjā tíca.

⁹ De tēe jā nī nchajī, íyo tá cūmī mil dē. Sá de nī nacuetáhvi yā nūū nchivī, de cuānohōn ji.

¹⁰ De nī ndivi yā-ni inī barco jíin ndá tēe scuāha jíin yā, de cuāhān yā región Dalmanuta.

Jā ní jícan ndá dē iin tiñu ñáhnú nūū yā

(Mt. 12.38-40; 16.1-4; Lc. 11.29-30; 12.54-56)

¹¹ űucúan de nī nquenda ndá tēe grupo fariseo, de nī nquijéhé dē stíchi dē Jesús. De cūni ndá dē coto tūni dē yā, de nī jícan dē jā sáhá yā iin tiñu ñáhnú jā coo iin seña ichi andiví.

¹² De nī jēca inī yā síqui jāá nduú cándija ndá dē, de nī ncāhān yā: ¿Nūcu jícan ndá nchivī yáhá iin tiñu ñáhnú nūū ni? De ndāā cáhān nī jā nī iin tiñu ñáhnú mā stéhēn ni nūū nchivī yáhá.

¹³ De nī sndóo yā ndá dē, de nī ndivi tucu yā inī barco, de cuāhān yā incā lado mar.

Tūhun levadura ndá tēe fariseo

(Mt. 16.5-12)

¹⁴ De ndá tēe scuāha jíin yā, nī naá inī dē cuiso dē jā cajī dē, chi iin-ni státílā névāha ndá dē inī barco.

¹⁵ De nī ndacu yā nūū dē: Coto má candíja ndá nú levadura ndá tēe grupo fariseo jíin levadura Herodes, ncachī yā.

¹⁶ De nī ncāhān ndá tēe scuáha jíin ndá táhān dē: Va síquī jāá nduú nā stāā ndíso ó, jā űúcuán cáhān yā súcuán, ncachī dē.

¹⁷ De nī jini Jesús, de nī ncāhān yā: ¿Nājhēhē cúu jā nátúhūn ndá nú jā nī ncāhān nī súcuán síquī jāá nduú nā stāā ndíso nú? ¿A ncháha ca cunī nū, á ncháha ca jícūhun inī nū jāá nsūū síquī űúcuán cáhān nī? ¿A uun ndasí inī ndá nú jā candíja nú?

¹⁸ Iyó tīnūū nú, ¿de á nduú ndéhé nú? Iyó sōho nú, ¿de á nduú jíni nú? ¿De á nduú núcūhun inī nū?

¹⁹ Chi tá nī scuáchi nī űhūn stāā jā nī nchaji űhūn mil tēe, ¿de nāsaa tīcá nī nchitú pedazo stāā jā nī nastútú nú? ncachī yā. űxī űū, ncachī ndá dē.

²⁰ De saá-ni tá nī scuáchi nī űjā stāā jā nī nchaji cūmī mil nchivī, ¿de nāsaa tīcá nī nchitú jā nī nastútú nú pedazo stāā? ncachī yā. űjā, ncachī ndá dē.

²¹ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿De jondē mitan á ncháha ca jícūhun inī ndá nú? ncachī yā. Súcuán nī ncāhān yātá yā jā má cándíja ndá dē tūhun stáhvi jā stéhēn ndá tēe űúcuán.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe cuáá űuū Betsaida

²² űúcuán de nī nquenda yā jíin ndá dē űuū Betsaida. De nī nquisiáha nchivī iin tēe cuáá nūū yā, de nī ncāhān ndáhvi jíi jíin yā jā ná tēe yā ndahá yā nūū dē.

²³ űúcuán de nī ntiin yā ndahá tēe cuáá, de nī ntavá yā dē yātá űūū. De nī ntee yā ntesíi yā tīnūū dē, de nī ntee yā ndahá yā dē. De nī jícā tūhūn yā dē tú cuu cunī dē jacū.

²⁴ De nī núcūndéhé dē, de nī ncāhān dē: Jini sá nchivī jā jíca jí, de nduú jíni cājí sá, chí tá cáá űutun cáá jí, ncachī dē.

²⁵ űúcuán de nī ntee tucu yā ndahá yā tīnūū dē. De nī núcūndéhé vāha dē, de nī nduvāha-ni tīnūū dē, de nī jini cājí dē ndihi-ni.

²⁶ De nī natajī yā dē jā quínohōn dē vehe dē, de nī ncachī yā: Mā quívi nú űuū, de mā cáchi cuitī nū nūū nī iin, ncachī yā.

Jā ní ncachī Pedro jā Jesús cúu Cristo
(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

²⁷ Sá de Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yā, cuāhān yā ndacá ndáűúū Cesarea Filipino. De ichi nī jícā tūhūn yā dē: De nduhū, ¿nī iin cúu nī cáchi ndá nchivī?

²⁸ De nī ncāhān ndá dē: Sava jíi cáhān jā cúu ní Juan, tēe jā nī scuéndutē. De sava cá jíi cáhān jā cúu ní Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān. De sava cá jíi cáhān jā cúu ní incá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, ncachī ndá dē.

²⁹ űúcuán de nī jícā tūhūn yā dē: De ndá máá nú, ¿nī iin cúu nī cáchi ndá nú? De nī

ncāhān Pedro: Maá ní cúu Cristo, Yāā jā nī ntajī Yāā Dios, ncachī dē.

³⁰ De nī ndacu yā nūū ndá dē jā má cáchi dē tūhun yáhá nūū nī iin nchivī.

Jā ní ncachī tūhun Jesús jā cuū yā
(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

³¹ De nī nquijéhé yā stéhēn yā nūū ndá dē: Maá ní, Yāā nī nduu tēe, cánuū jā ndoho ndasí nī. De ndá tēe űáhnú jíin ndá sūtū cúűáhnú jíin ndá tēe stéhēn ley janahān, cuyichī inī dē nduhū, de cahni dē nduhū. Sochi nūū űni quívi de natecū nī, ncachī yā.

³² De cājí nī ncāhān yā tūhun yáhá. űúcuán de Pedro nī ncana síin dē yā, de nī nquijéhé dē cáhān dē nūū yā jā má cuáha yā tūhun jā coo súcuán.

³³ De maá yā nī jicó cóto yā, nī ndéhé yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā. De nī ncāhān yā nūū Pedro: Cujíyo quíhīn nū, chí cáhān nū tá cáhān Satanás. Chi nduú jāni inī nū tá cúu nūū jāni inī Yāā Dios, chí sa jāni inī nū tá cúu nūū jāni inī nchivī, ncachī yā.

³⁴ De nī ncana yā ndá tēe scuáha jíin yā jíin ndá nchivī cuáhā, de nī ncāhān yā: Nā-ni nchivī tú cūnī jíi cuniquín jíi nduhū jā scuáha nī jíi, de ná cásí jíi jā cūnī maá jíi, de ná cūniquín jíi nduhū de cuāha jíi tūhun jā cundoho jíi tūndóhó jā síquī nī, visó ná cúu jíi.

³⁵ De tú ní nchivī cūnī jíi cácu jíi nūū tūndóhó jā quíji nūū jíi jā síquī nduhū, túsaa de tánū táhvi jíi níi cáni. De tú ní nchivī visó ná cúu jíi jā síquī nduhū jíin síquī jā scáca jíi tūhun jā scácu nī nchivī, túsaa de cutecū jíi níi cáni.

³⁶ ¿Chi ní cuetíűū visó ná cúndeé nchivī nīhīn jíi níi űayivī, de tú quívi jíi nūū tánū táhvi jíi?

³⁷ Chi nduú ná jíin cuitī chunáá nchivī jā cácu ánō jíi.

³⁸ De nchivī yáhá nduú cándíja cuitī jíi, de cúsa maá cuāchi sáhá jíi. De tú nā-ni nchivī cúcanoō jíi nūū nchivī yáhá jā síquī nduhū, Yāā nī nduu tēe, jíin síquī tūhun cáhān nī, de suni súcuán cucanoō níi jā síquī maá jíi, quívi jā nenda nī jíin ndacá ángel ndoo nī. De quívi űúcuán chí víi ndasi cuáhnú nī, tá cúu nūū cúűáhnú Tatá nī, ncachī yā.

9

¹ De suni nī ncāhān yā jíin ndá dē: Ndāā cáhān nī jíin ndá nú jā sava tēe iyó yáhá, mā cúu cuitī dē chí jondē cunī dē nāsa tátūnī Yāā Dios jíin poder yā, ncachī yā.

Jā tucu nī nduu yā
(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

² űúcuán de nūū íűū quívi, de Jesús nī jeca yā Pedro jíin Jacobo jíin Juan, de cuāhān síin yā jíin dē iin yucu súcūn. De űúcuán, tucu nī nduu yā nūū dē.

³ De sahna yā nī jēndutē, de nī nduyaa ndasí tá cáá yūhá volcán. De nduú nī iin

nchivi ñayivi yáhá cuu naquete ji já nduyaa ndasí sũcuán.

⁴ De nĩ jinĩ ndá dē jā Elías jín Moisés, tēe nĩ Iyo janahán, nátúhún ndúú dē jín Jesús.

⁵ Ñũcuán de nĩ ncāhān Pedro jín yā: Maestro, nācā vāha jā iyó ndá sá yáhá, de ná sáhá ndá sá únĩ vehe ramáda, iin cuu maá ní, incá cuu Moisés, de incá cuu Elías, ncachĩ dē.

⁶ Chi nĩ nchuhú ndasí ndá dē, de Pedro nduú ní nsáhá dē cuenta nā cuá cúu jā cāhān dē.

⁷ De nĩ nguji iin vícō nũhún, de nĩ jasĩ-ni nũú ndá dē. De nũú vícō ñũcuán nĩ ncāhān iin tũhun: Yáhá cúu Sēhe nĩ jā mānĩ ndasí nĩ jín. De cunini ndá nú tũhun cāhān yā, ncachĩ.

⁸ De nĩ nũcũndēhē ndá dē-ni, de nduú cā ní jín dē ndúú tēe ñũcuán, chi maá-ni cā Jesús.

⁹ De nĩ nuu ndá dē jín yā yucu. De nĩ ndacu nĩhin yā nũú dē jā má cāchĩ dē nũú ni iin jā sũcuán nĩ jinĩ ndá dē, chi jondē tá natecũ maá yā, Yāā nĩ nduu tēe, ncachĩ yā.

¹⁰ Jā ñũcuán nĩ nchuhun inĩ ndá dē ndácá jā ní ncuu ñũcuán, de jicā tũhún táhán dē nā tũhun cúu jā natecũ yā.

¹¹ De nĩ jicā tũhún dē yā: De ndá tēe stéhēn ley janahán, ¿nājēhē cāhān dē jā cánuú jā xihna cā Elías nenda, sá de quiji Yāā cúu Cristo? ncachĩ dē.

¹² De nĩ ncāhān yā jín dē: Jándáa cúu jā xihna cā quiji iin tēe cuu tá ncuu Elías, de sáhá tũha dē ndihĩ, cāchĩ tutũ. ¿De nā cuá cāhān tucu tutũ ñĩ siquĩ nduhũ. Yāā nĩ nduu tēe? Cāhān jā ndoho ndasí nĩ, de sáhá jēhe inĩ ji nũú ni.

¹³ Sochi cāhān ni jín ndá nú, ja nĩ nguji tēe jáá ncuu tá cúu nũú ní ncuu Elías, de nĩ nsáhá nāvāha ndá ji dē ndihĩ jā ní ncuu inĩ ji, tá cúu nũú cāhān tũhun dē nũú tutũ, ncachĩ yā.

Jā ní nasáhá vāha yā iin sũchĩ jā ñũhún tächĩ inĩ

(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴ De nĩ nenda yā jín ndá dē nũú ndá cā tēe scuáha jín yā, de nĩ jinĩ yā nchivi cuáhā ndasí, nĩ jicó ndúú ji ndá dē. De suni iyó ndá tēe stéhēn ley janahán, stáhān táhán dē jín ndá tēe scuáha jín yā.

¹⁵ De tá nĩ jinĩ ndá nchivi jā vāji yā, de sáhvi inĩ ji, de jínu ji cuáhān ji nũú yā jā cāhān ji jín yā.

¹⁶ De nĩ jicā tũhún yā ndá tēe stéhēn ley janahán: ¿Nā siquĩ stáhān táhán ndá nú jín ndá dē? ncachĩ yā.

¹⁷ De nĩ ncāhān iin tēe iyó ñũcuán: Maestro, nĩ nquisiáha sá sēhe yíi sá nũú ní, chi ñũhún iin tächĩ inĩ ji, de nĩ ncuñihĩn ji ní nsáhá.

¹⁸ De ní-ni cúu nũú iyó ji, de tächĩ ñũcuán jáhni yíhi ji de scóváva ji nũú ñũhún. De jēe tiñũ yuhũ ji, de cāhñĩ nũhun ji sáhá. De

cuācuxĩ ndasí ji. De nĩ ncāhān ndáhvi sá jín ndá tēe scuáha jín ni jā ná távā dē tächĩ, de nduú ní ncuú sáhá dē, ncachĩ dē.

¹⁹ Ñũcuán de nĩ ncāhān Jesús: Tēe nduú cándija cuitĩ cúu ndá nú. ¿De nāsaa cā quívi cundeé ní jā ndoho nĩ jín nú? ¿De nāsaa cā quívi cuandēé inĩ ni jín nú? Cuáquēhen sũchĩ ñũcuán ná quíji ji, ncachĩ yā.

²⁰ De nĩ nquisiáha ndá dē ji nũú yā. De tá nĩ jinĩ tächĩ nũú yā, de nĩ jahni yíhi ji-ni. De nĩ jicó cáva ji nũú ñũhún, de nĩ ntuũ ji, de nĩ jee tiñũ yuhũ ji.

²¹ De Jesús nĩ jicā tũhún yā tatá ji: ¿Nāsaa tiempo cúu jā sáhá sũcuán jín ji? ncachĩ yā. De nĩ ncāhān dē: Jondē lulí ji.

²² De nĩ ncuu cuáhā vuelta nĩ scóváva tächĩ ji nũú ñũhún jín nũú nduté, jā cahni ji cunĩ. De tú cuu sáhá ní, de cundáhvi inĩ ní sáan de chindeé chituu ní sáan jā nduvāha sēhe sá, ncachĩ dē.

²³ De nĩ ncāhān Jesús jín dē: Tú cuu candija cúu jā sáhá ní, chi nchivi cándija de cuu ndácá-ni jā cunĩ ji, ncachĩ yā.

²⁴ De maá tatá sũchĩ ñũcuán nĩ ncāhān jee dē: Cándija sá, de chindeé chituu ní sáan jā candija nĩhin cā sá, ncachĩ dē.

²⁵ De nĩ jinĩ Jesús jā távi ndasí nchivi nũú yā. De nĩ ncāhān yā nũú tächĩ: Ndóhó tächĩ jā ní nsáhá jáá ncuñihĩn ncuosóhó ji, nduhũ tátunĩ ni nũú nú jā quee nú inĩ sũchĩ yáhá, de mā ndívi nú cā inĩ ji, ncachĩ yā.

²⁶ Ñũcuán de nĩ ncana cóhó tächĩ, de nĩ jahni yíhi tucu ji, de nĩ nquee cuáhān. De sũchĩ ñũcuán nĩ ncuu ji modo ndívi, de nĩ ncāhān cuáhā nchivi jā ní jíhi ji.

²⁷ Sochi Jesús nĩ ntiin yā ndahá ji, de nĩ nacani yā ji, de nĩ ncuñihĩ ji.

²⁸ Sá de nĩ nguivi Jesús inĩ iin vehe, de ndá tēe scuáha jín yā nĩ jicā tũhún síin dē yā: ¿Nājēhē cúu jáá nduú ní ncuú tavā ndá sá tächĩ ñũcuán? ncachĩ dē.

²⁹ De nĩ ncāhān yā: Iin tächĩ sũcuán, chi mā queé cuiti quihĩn de tú mā cācān táhvi nú de tú mā cóo nditē inĩ nũ, ncachĩ yā.

Jā ní ncāhān tucu yā jā cuũ yā

(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

³⁰ De nĩ nquee yā ñũcuán jín ndá dē, de nĩ ncháha yā ndánuú Galilea cuáhān yā. De nduú cunĩ yā jā cunĩ ni iin nchivi.

³¹ Chi stéhēn yā nũú ndá tēe scuáha jín yā, de ncachĩ yā: Maá ní, Yāā nĩ nduu tēe, nastúu ndá ji nduhũ nũú ndá tēe xēen. De cahni dē nduhũ, de tá nĩ jíhi ni, de nũú únĩ quívi de natecũ ní, ncachĩ yā.

³² De nduú ní jicũhun inĩ ndá dē tũhun yáhá, de nĩ nchuhú dē cātũhún dē yā siquĩ tũhun jā ní ncāhān yā.

Nĩ nchivi cúu jā cúñahni cā

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

³³ De nĩ nguenda yā jín ndá dē ñuũ Capernaum, de tá nĩ nguivi yā inĩ vehe, de nĩ jicā

tühún yā ndá dē: ¿Nā tūhun nī natúhún ndá nú já wáji ó ichi? ncachī yā.

³⁴ De nduú ní ncáhān cuitī ndá dē, chi ichi nī ncáhān ndá dē sīquī nī iin dē cúnáhnú cá.

³⁵ Nūcuán de nī jécundeē yā, de nī ncana yā ndihúxi ūū dē, de nī ncáhān yā: Tú nī iin nú cunī já cuáhnú cá, de sa sáhá nú maá nú já cuu nú tēe núu cá nūū ndá táhān nú, de cuu nú mozo nūū táhān nú.

³⁶ Nūcuán de nī ntiin yā ndahá iin sūchí lúli, de nī jani yā jí mahñú ndá dē. De nī numi yā jí, de nī ncáhān yā jíin ndá dē:

³⁷ Nā-ni nchivī de tú já sīquī nduhū jétáhvī jí iin sūchí lúli tá cúu nūū cúu sūchí yáhá, de nduhū jétáhvī jí. De nchivī já jétáhvī nduhū, de nsūū maá-ni nduhū, chi suni Yāā já ní ntají nduhū jétáhvī jí, ncachī yā.

Nchivī jáá nduú cáhān sīquī yā, inī jí jíin yā (Lc. 9.49-50; Mt. 10.42)

³⁸ Nūcuán de nī ncáhān Juan jíin yā: Maestro, nī jinī ndá sá iin tēe já jíin sívī ní távā dē táchī inī nchivī. De nī jasí ndá sá já sáhá dē, chi nduú jíca dē jíin ó, ncachī dē.

³⁹ De nī ncáhān Jesús jíin dē: Mā cásī ndá nú já sáhá dē. Chi nī iin tēe já jíin sívī ní sáhá dē tíñu ñáhnú, mā cúū nacahān dē sīquī ní.

⁴⁰ Chi iin tēe jáá nduú cáhān contra sīquī ó, íñí dē jíin ó.

⁴¹ De nā-ni nchivī de tú já sīquī nduhū tají jí visó iin ñajin ndute coho nú, sīquī já cándija nū nduhū, de ndāā ndija cúu já nīñin jí táhvī jí.

Xēēn coo sīquī nchivī quívi nūū cuāchi (Mt. 18.6-9; 5.13; Lc. 17.1-2; 14.34-35)

⁴² De tú iin sūchí lúli yáhá cándija jí nduhū, de tú quívi jí cuāchi sáhá nā-ni nchivī, de vāha cá de tú ní nūñni iin yosó cáhnú sūcūn nchivī nūcuán, de quēe jí chíjin ndute mar nīcu.

⁴³ De tú ndahá nú sáhá já quívi nú cuāchi, de vāha cá quehndē nū ná quíñin, tácuā nduú cá sáhá nú cuāchi. Chi vāha cá já coo iin-ni ndahá nú de quívi nú nūū cutecū nū níí cání, nsūū cá já coo nduú ndahá nú de quívi nú infierno, nūū cáyū ñuhūn já má ndáhvā cuitī.

⁴⁴ De nūcuán chi nduú jíhī tīndacú, de nduú ndáhvā cuitī ñuhūn.

⁴⁵ De tú jēhē nū sáhá já quívi nú cuāchi, de suni vāha cá quehndē nū ná quíñin, tácuā nduú cá sáhá nú cuāchi. Chi vāha cá já coo tícuñlu nú de quívi nú nūū cutecū nū níí cání, nsūū cá já coo nduú jēhē nū de quívi nú infierno, nūū cáyū ñuhūn já má ndáhvā cuitī.

⁴⁶ De nūcuán chi nduú jíhī tīndacú, de nduú ndáhvā cuitī ñuhūn.

⁴⁷ De tú tīnūú nú sáhá já quívi nú cuāchi, de vāha cá tavā nū ná quíñin, tácuā nduú cá sáhá nú cuāchi. Chi vāha cá já quívi nú nūū tátunī Yāā Dios jíin iin-ni tīnūú nú, nsūū cá já coo nduú tīnūú nú de quívi nú infierno.

⁴⁸ De nūcuán chi nduú jíhī tīndacú, de nduú ndáhvā cuitī ñuhūn.

⁴⁹ Chi tá cúu nūū quēe vāha oro sáhá ñuhūn, suni sūcuán quēe vāha nchivī sáhá tūndóhó. De ndacá cúñu já sócō nchivī nūū yā, cúu uhguā sáhá ñīi.

⁵⁰ Vāha íyó ñīi, de tú ñīi ná nāā já úhguā, ¿de nāsa nduū uhguā tucu sáhá nú? Túsaá de cuu nú nchivī vāha, tá cúu nūū íyó vāha ñīi. De cundeē vāha ndá nú jíin táhān nú, ncachī yā jíin ndá dē.

10

Sīquī já má sndóo táhān tēe jíin ñahan (Mt. 19.1-12; 5.31-32; Lc. 16.18)

¹ De nī nquee yā ñuū Capernaum, de nī jinū yā región Judea jíin incā lado yūte Jordán ichi nūū quēnda ncanđīi. De nūcuán nī ncututú tucu nchivī nūū yā, de nī stēhēn tucu yā tūhun nūū jí, tá-ni sáhá yā.

² Nūcuán de jacū tēe grupo fariseo nī nguenda de nūū yā, chi cunī dē coto túni de yā, tú nāsa cáhān yā. De nī jíca tūhún dē yā tú íyó ley já cuu ndusín iin tēe jíin ñasíhí dē.

³ De nī ncáhān yā jíin dē: ¿Nā tíñu nī ndacu Moisés nūū nī jondē janahān?

⁴ De nī ncáhān ndá dē: Moisés nī jēhe dē tūhun já cuvāha iin acta já ndusín dē jíin ña, de ndóo ña, ncachī dē.

⁵ De nī ncáhān Jesús jíin dē: Sīquī já nīhin inī ndá nú, de já nūcuán cúu já ní ndacu dē tíñu yáhá nūū nū.

⁶ Sochi jondē quívi xíñna ñuhún tá ní nsáhá Yāā Dios ndihī, chi tēe jíin ñahan ní nsáhá yā, cáchī tutū.

⁷ Já nūcuán cúu já sndóo tēe tatá dē naná dē, de quétáhān dē jíin ñasíhí dē.

⁸ De iin-ni cá cúu nduú dē, cáchī Yāā Dios. Túsaá de nduú cá cúu ūū táhān dē, chi iin-ni cá cúu.

⁹ Já nūcuán nduú vāha já sndóo táhān, chi já ní squétáhān Yāā Dios cúu, ncachī yā.

¹⁰ De tá nī nquívi ndá dē vehe, de ndá tēe scuáha jíin yā ní jíca tūhún tucu dē yā sīquī tūhun nūcuán.

¹¹ De nī ncáhān yā jíin dē: Tú nā-ni tēe sndóo dē ñasíhí dē, de nacueca dē incā ñahan, túsaá de cásiquí ndēe dē ñasíhí dē.

¹² De tú iin ñahan sndóo ña yíí ña de nacueca ña incā tēe, suni cásiquí ndēe ña dē, ncachī yā.

Jā ní jícān táhvī Jesús jēhē ndá sūchí lúli (Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

¹³ Nūcuán de nī nguenda nchivī nūū yā jíin ndá sūchí lúli, já tee yā ndahá yā xini jí. De ndá tēe scuáha jíin yā, nī ncáhān dē nūū ndá nchivī já wáji jíin jí.

¹⁴ De nī jinī Jesús, de nī nquítī inī yā, de nī ncáhān yā jíin ndá dē: Cuáha tūhun ná quíji ndá sūchí lúli jíñā nūū ní, de mā cásī ndá nú já quíji jí. Chi nchivī já ndicó cóo inī já canī

inĩ ji modo ndá sũchĩ yáhá, suu ji cúu já quĩvi ndahá Yāa Dios já tatũni yā nũu ji.

¹⁵ De ndāā cáhān ni jín ndá nú, tú iin nchivĩ nduú jétáhvi ji já tatũni Yāa Dios nũu ji, tá cúu nũu jétáhvi iin sũchĩ lúlí, de má quĩvi cuitĩ ji ndahá yā, ncachĩ yā.

¹⁶ De nĩ numi yā ndá ji, de nĩ ntee yā ndahá yā xĩnĩ ji, de nĩ jicān táhvi yā jēhē ji.

Tũhun tēe cuicá

(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

¹⁷ Nũcuán de nĩ nquehen tucu yā ichi cuahān yā. De jĩnu iin tēe ni nquenda dē, de nĩ jecũĩnĩ jĩtĩ dē nũu yā, de nĩ jicā tũhún dē yā: Tēe vāha cúu ní Maestro. De cachĩ ní, ¿nā tiũu vāha sáhá sá de nĩhĩn táhvi sá cutecũ sá ní cáni andivĩ? ncachĩ dē.

¹⁸ De nĩ ncāhān yā jín dē: ¿A jáni inĩ nũu já iin tēe-ni cúu nĩ já cáhān nũu tēe vāha jín nĩ? Nduú ni iin tēe vāha iyó, chí mátũhún-ni Yāa Dios.

¹⁹ Ja jínĩ nũu ndá tiũu já ní ndacu Yāa Dios: Mā cásiquĩ ndēē táhān nũ. Mā cáhni nũ ndiyi. Mā sácũhná nũ. Mā cáhān nũ tũhun tũhún. Mā stáhvi nũ táhān nũ. Cuetáhvi nũ nũu tatá nũ nũu naná nũ, ncachĩ yā.

²⁰ De nĩ ncāhān tēe nũcuán jín yā: Ndācá tiũu yáhá ja nĩ squĩncuu sá jondē tá lulí sá, Maestro, ncachĩ dē.

²¹ Nũcuán de nĩ ncumanĩ Jesús jín dē, de nĩ ncāhān yā: Iin-nĩ cá tiũu cúmani sáhá nũ túsaa: Cuahān de xĩcõ ndihĩ nũ já névāha nũ, de cuāha nũ nũu nchivĩ ndāhvi. De jondē andivĩ cuāha yā já vāha ndasĩ nũu nũ. Sá de quiji nũ cuniquĩn nũ nduhũ cõhõn, de cuāha nũ tũhun já cundoho nũ tũndóhõ já síquĩ ní, ncachĩ yā.

²² De tá nĩ jini dē tũhun yáhá, de nĩ ntahũhvi inĩ dē. De cúucécá inĩ dē cuahān dē, chí cuicá ndasĩ dē.

²³ Nũcuán de nĩ ndehē Jesús ní xiĩn yā, de nĩ ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Nchivĩ cuicá chí ũhvi ndasĩ quĩvi ji ndahá Yāa Dios já tatũni yā nũu ji, ncachĩ yā.

²⁴ De ndá tēe scuáha jín yā nĩ nsáhvi inĩ dē nĩ jini dē tũhun yáhá. De nĩ ncāhān tucu yā jín ndá dē: Ndá nchivĩ já cutóo xũhún, ũhvi ndasĩ quĩvi ji ndahá Yāa Dios já tatũni yā nũu ji.

²⁵ Namā cá yāha iin camello yavĩ yitĩcũ nsũu cá já quĩvi iin nchivĩ cuicá inĩ ndahá Yāa Dios já tatũni yā nũu ji, ncachĩ yā.

²⁶ De vhi cá nĩ nsáhvi inĩ ndá dē nĩ jini dē, de nĩ jicā tũhún táhān dē: ¿De nĩ nchivĩ cúu já cácu túsaa? ncachĩ dē.

²⁷ De nĩ ndehē yā nũu ndá dē, de nĩ ncāhān yā: Nchivĩ chí má cúu squĩvi ji máa ji ndahá Yāa Dios, sochi máa yá chí cuu sáhá yā, chí ndihĩ-nĩ tiũu cuu sáhá yā, ncachĩ yā.

²⁸ Nũcuán de nĩ ncāhān Pedro jín yā: Señor, de ndá sáan chí nĩ sndóo sá ndihĩ já névāha sá, de níquĩn sá níhĩn, ncachĩ dē.

²⁹ De nĩ ncāhān Jesús: Ndāā cáhān ni jín ndá nú, tú nā-nĩ nchivĩ sndóo vehe, á ñani, á cuāha, á tatá, á naná, á ñasíhĩ, á sēhe, á ñuhun, já síquĩ nduhũ jín já síquĩ já scútē nuu ji tũhun já scácu nĩ nchivĩ,

³⁰ túsaa de nanihĩn ji iin ciento cá já súcuán mitan, cúu vehe, cúu ñani, cúu cuāha, cúu naná, cúu sēhe, cúu ñuhun, de suni jondē jín já cuni ũhvi nchivĩ ji. De incá vida já quiji de cutecũ ji ní cáni andivĩ.

³¹ Sochi cuāha nchivĩ já cúñáhnũ mitan, nduu ji nchivĩ núu cá. De nchivĩ já núu cá mitan, chí nduñáhnũ ji, ncachĩ yā.

Jā ní ncāhān tucu yā já cuũ yā

(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

³² De ñũhún ndá dē ichi já cáa cuahān Jerusalén. De Jesús yósnũu yā nũu ndá tēe scuáha jín yā. De ndá nchivĩ já níquĩn ji yā, sáhvi inĩ ji ní jini ji tũhun cáhān yā, de yũhũ ji. Nũcuán de nĩ ncana síin tucu yā ndihũxi ũũ tēe scuáha, de nĩ nquijéhé tucu yā cáhĩ tũhun yā ndācá já quiji síquĩ yā:

³³ Cunini ndá nú, chí mitan de ja cuahān õ Jerusalén, de nũcuán nastũu nchivĩ nduhũ, Yāa nĩ nduu tēe, nũu ndá sũtũ cúñáhnũ jín nũu ndá tēe stéhēn ley janahān. De nenda ndá dē síquĩ ní já cuũ ni. De nasiáha dē nduhũ nũu ndá tēe nación Roma já tátũni já ndēē Jerusalén.

³⁴ De ndá tēe nũcuán sáhá catá dē nũu ni, de canĩ dē nduhũ, de tivĩ síĩ dē nũu ni, de sá de cahni dē nduhũ. Sochi nũu ũnĩ quĩvi de natecũ ni, ncachĩ yā.

Jā ní jicān Jacobo jín Juan iin favor nũu yā

(Mt. 20.20-28)

³⁵ Nũcuán de Jacobo jín Juan, nduú sēhe Zebedeo, nĩ nquenda dē nũu Jesús, de nĩ ncāhān dē: Maestro, cúni sá já sáhá ní iin já cácan sá nũu ní, ncachĩ nduú dē.

³⁶ De nĩ ncāhān yā jín dē: ¿Nā cuá cúu já sáhá ní jín nũu cúni nũ? ncachĩ yā.

³⁷ De nĩ ncāhān nduú dē: Cuāha ní tũhun já cundeē sá xiĩn ní quĩvi nduñáhnũ ní, iin sá lado cuáhá ní, de incá sá lado sátĩn ní, ncachĩ dē.

³⁸ Nũcuán de nĩ ncāhān Jesús jín nduú dē: Nduú jínĩ nũu ná cuá cúu já jicān nũ. ¿A cuu cundoho nũ tũndóhõ tá cúu nũu quiji síquĩ ní? ¿De á quenda nũ cundoho xēēn nũ tá cúu nũu cundoho ní? ncachĩ yā.

³⁹ De nĩ ncāhān nduú dē: Cuu sáhá sá, ncachĩ dē. De nĩ ncāhān yā jín dē: Jándāa cúu já ndoho nũ tũndóhõ tá cúu nũu quiji síquĩ ní, de ndoho xēēn nũ tá cúu nũu cundoho ní.

⁴⁰ Sochi já cundeē nũ lado cuáhá ní jín lado sátĩn ní, de nsũu nduhũ cúu já cuāha tũhun. Chí ja iyó tũha já cuu ndá tēe já ní nacāji Tatá ní, de tēe nũcuán níhĩn, ncachĩ yā.

⁴¹ De ndihúxi cá tēe scuáha jíin yā, nī jini dē tūhun yāhá, de nī nquiti inī dē nī jini dē Jacobo jíin Juan.

⁴² De Jesús nī ncana yā ndá dē, de nī ncāhān yā jíin dē: Jíni ndá nú nāsa sáhá ndá tēe já cūñáhnú nūu nchivī ndá nación. Chi ndácu nihin ndá dē nūu ji, de maá dē cáchi nāsa coo.

⁴³ Sochi ndá maá nú, chi mā sáhá nú sūcuán. Chi tú nī iin nú cūnī jā cuu nú nūu, de sa sáhá nú maá nú mozo nūu ndá táhán nú.

⁴⁴ De tú nī iin nú cūnī jā cuu nú nūu, de sa sáhá nú maá nú mozo nūu ndá táhán nú.

⁴⁵ Chi suni sūcuán sáhá maá nī, Yāa nī nduu tēe, chi nsūú jā vāji nī jā cuetínú nī nchivī, chi sa vāji nī jā cuetínú nchivī nduhú. De cuāha nī maá nī jā cuu nī tácuu scácu nī cuāhā nchivī, ncachī yā.

Jā ní nasáhá vāha yā Bartimeo tēe cuáá
(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

⁴⁶ Nūcuán de nī nquenda yā űuū Jericó jíin ndá tēe scuáha jíin yā. Sá de nī nquee yā űūcuán cuāhān yā jíin ndá dē jíin ndá cá nchivī cuāhā. De Bartimeo tēe cuáá, sehe Timeo, ndéē dē yuhú íchí, jícān dē caridad.

⁴⁷ De nī jini dē tūhun jā vāji Jesús tēe űuū Nazaret. De nī nquijéhé dē cána jee dē: Jesús, maá nī jā cūu nī tatá rey David, cundáhvī inī ní sáán, ncachī dē.

⁴⁸ De cuāhā nchivī nī ncāhān ji nūu dē jā ná cāsí dē yuhú dē. Sochi víhí cá nī ncana jee dē: Maá nī jā cūu nī tatá rey David, cundáhvī inī ní sáán vii, ncachī dē.

⁴⁹ Nūcuán de nī jencuñi Jesús, de nī ncāhān yā: Cana dē ná quíji dē. De nī ncana ndá ji tēe cuáá űūcuán: Ndeé coo inī nū. Nacuñi ná cōhōn, chi cána yā ndóhó, ncachī ji.

⁵⁰ Nūcuán de nī squéne dē sōo dē, de űamā nī nacuiñí dē, de nī nquenda dē nūu Jesús.

⁵¹ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nā cuá cūnī nū jā sáhá nī ndóhó? De nī ncāhān dē: Maestro, jā ná ndúnijīn tinūú sá cūnī sá, ncachī dē.

⁵² De nī ncāhān Jesús jíin dē: Cuáhán túsáá, chi nī ncandija nū jā cuu nasáhá vāha nī ndóhó, de suu cūu jā ní nduvāha nú, ncachī yā. De nī ndunijīn-ni tinūú dē, de nī jēcuniquín dē Jesús cuāhān dē jíin yā ichi űūcuán.

11

Jā ní nquivi Jesús Jerusalén
(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ De cuācuñatin yā ciudad Jerusalén, de nī ncuñatin yā űuū Betfagé jíin űuū Betania, jā cáá jēhé yucu Olivos. De nī ntaji yā űū tēe scuáha jíin yā jā quihín dē.

² De nī ncāhān yā jíin dē: Cuáhán űuū luli jā cáá ichi nūu. De tá nī nquivi nūu de cunī nū

iin burro nūhni tī, jā nī iin tēe nchāha ca cosō dē tī. De nandají nū tī, de quiji nū jíin tī.

³ De tú nī iin cātūhūn nūcu nándají nū tī, de cachī nū jā maá Jētohō ō jíni űūhún yā tī, de űamā natajī yā tī ndiji tī, cachī nū, ncachī yā jíin ndúu dē.

⁴ De cuāhān ndúu dē, de nī nihin dē burro űūcuán nūhni tī viéhé quēhe inī ichi. De nī nandají dē tī.

⁵ De sava nchivī inī űūcuán nī ncāhān jíin dē: ¿Nā cuá sáhá nī jā nándají nī burro jíinā? ncachī ji.

⁶ Nūcuán de nī ncāhān ndúu dē tá cūu nūu nī ncachī Jesús nūu dē. Sá de nī nsiáa ji tī cuāhān dē jíin tī.

⁷ De nī nenda ndúu dē jíin tī nūu Jesús. De nī nchisó ndá dē sōo dē siquí tī, de nī jēcōsō yā tī.

⁸ De cuāhā nchivī nī scāá ji sōo ji inī ichi. De sava cá ji nī jāhnú ji ndahá űuū, de nī jaquín ji inī ichi.

⁹ De nchivī cuāhān ichi nūu yā jíin nchivī níquín ichi chátā yā, cána jee ji: Vii ndasí cūñáhnú yā. De vāha ndasí Yāa cūu yā chi vāji yā jíin tīnu maá Jētohō ō Yāa Dios.

¹⁰ De vāha ndasí coo, chi jā űatin tatúni yā tá cūu nūu níntatúni tatá ō rey David. De vii ndasí cūñáhnú maá Yāa Dios, ncachī ji.

¹¹ Sá de nī nquivi Jesús maá Jerusalén jíin inī templo cāhnú. De nī ndehé yā nūu ndacá ndatínú jā iyó ní űūcuán. De ja nī űini, de nī nquee yā cuāhān yā űuū Betania jíin ndihúxi űū tēe scuáha jíin yā.

Jā ní ncāhān yā nūu űutun higo
(Mt. 21.18-19)

¹² De quivi tēen, tá nī nquee yā űuū Betania jíin ndá dē, de cócon yā.

¹³ De jondé jícá nī jini yā iin űutun higo jā ndéē yūcū. De nī jēndéhé yā tú sanaa nihin yā higo jā cají yā. De nduu ní nihin cuiti yā, chi maá-ni yūcū ndéē, chi nsūú tiempo cūun higo cūu.

¹⁴ Nūcuán de nī ncāhān yā nūu űutun higo: Mitan de mā cūun cuiti cá higo xini nū, ncachī yā. De ndá tēe scuáha jíin yā nī jini dē jā sūcuán nī ncāhān yā.

Jā ní ntavā yā nchivī inī templo
(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹⁵ De nī nenda yā jíin ndá dē Jerusalén. De nī ndivi yā inī patio templo cāhnú, de nī ntavā yā ndá nchivī jā jéen quiti de nāxícō nūu nchivī jā sōcō ji. De nī scócava yā mesa ndá nchivī jā sáma xūhún, jíin silla ndá nchivī jā xícō paloma.

¹⁶ De nduu ní jéhe yā tūhun yā vāha nchivī inī templo jíin ndatínú ndiso ji.

¹⁷ De nī stéhēn yā tūhun nūu ji, nī ncachī yā: Yósō nūu tutú űi jā cāhān Yāa Dios: Vehe nī chi vehe nūu jícān táhvī nchivī ndacá nación cūu, cáchi yā. Sochi ndá ndóhó,

chi modo yaví cava jācuīhná nī nasáhá nú, ncachí yā.

¹⁸ De ndá tēe stéhēn tutū ley jíin ndá sūtū cūñáhnú, nī jini dē tūhun yáhá, de nī nquijéhé dē nducú dē modo nāsa cahni dē yā. Chi yúhú ndá dē jā cuñáhnú cā maá yā nsūú cā ndá máá dē, chi ndácá nchiví cūsī ndasí iní ji níni ji tūhun cuāhēn yā.

¹⁹ De tá ja ñatin cuaa, de nī nquee yā Jerusalén cuāhān yā.

*Jā ní nchichí ñutun higo
(Mt. 21.20-22)*

²⁰ De jānehēn quiví tēen nī nayāha yā jíin ndá dē cuāhān yā. De nī jini ndá dē jā ñutun higo ñúcuán ja nī nchichí níi jondé jíin yoho.

²¹ Ñúcuán de nī nūcūhun iní Pedro, de nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, cūndéhé ní ñutun higo ñúcuán jā ní ncāhān ní nūú, de mitan ja nī nchichí, ncachí dē.

²² De nī ncāhān Jesús jíin ndá dē: Candíja ndá nú jā sáhá Yāa Dios jā jícān nū.

²³ Chi ndāá cāhān nī jíin nū, tú nā-ni nchiví cāhān ji jā cujiyo yucu yáhá quihīn jondé nūú mar, de tú nduú jáni síqui iní ji, chi sa cándíja ji jā coo tá cúu nūú cāhān ji, ñúcuán de quee ndaá jā ní ncāhān ji.

²⁴ Já ñúcuán cúu jā cāhān nī jíin ndá nú, ndácá jā jícān táhvi nū, de tú cándíja nú jā nihīn nū, de nihīn nū.

²⁵ De tá jícān táhvi nū, de cune cáhnú iní nū nūú nchiví jā sáhá cuāchi nūú nū, tácuá maá Tatá nú, Yāa ndéé andiví, suni cune cáhnú iní yā nūú cuāchi nū.

²⁶ Chi tú mā cūne cáhnú iní nū nūú táhān nú, de saá-ni maá Tatá nú, Yāa ndéé andiví, mā cūne cáhnú iní yā nūú cuāchi nū, ncachí yā.

*Síqui jā ndíso tíñú Jesús
(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)*

²⁷ Ñúcuán de nī nenda tucu yā Jerusalén, de jíca nuu yā iní templo cáhnú. De ndá sūtū cūñáhnú, jíin tēe stéhēn ley janahán, jíin tēe ñáhnú jā ndácu tíñú, nī nquenda ndá dē nūú yā.

²⁸ De nī jícā tūhún dē yā: ¿Níi jondé nī nihīn tíñú nú ndá tíñú jā sáhá nú yáhá? ¿De ní iin nī ntee tíñú ndóhó jā sáhá nú sūcuán? ncachí ndá dē.

²⁹ De nī ncāhān Jesús: Saá-ni nduhū suni cātūhún nī ndá nú iin tūhun. De tú cuu scóco nū, ñúcuán de cachí nī nūú nū ní jondé nī nihīn tíñú nī jā sáhá nī tíñú yáhá.

³⁰ ¿Níi iin nī ntee tíñú síqui Juan jā ní scuénduté dē? ¿A Yāa Dios á ndá tēe? Cachí nūú nī, ncachí yā.

³¹ Ñúcuán de nī natúhún ndá máá dē: Tú cachí ó jā Yāa Dios nī ntee tíñú ñúcuán síqui Juan, de cāhān dē jíin ó: ¿Túsaá de nājéhé cúu jáá nduú ní ncándíja ndá nú jā ní ncāhān dē?

³² De tú cāhān ó jā nchiví nī ntee tíñú síqui dē, de quítí iní nchiví cuní ji yóhó, ncachí

ndá dē jíin táhān dē. Chi yúhú ndá dē jā quítí iní nchiví, chi ndivíi ji cándíja ji jā tēe nī nacani tūhun Yāa Dios nī ncuu ndíja Juan.

³³ Já ñúcuán nī ncāhān ndá dē jíin yā: Nduú jíini nī, ncachí dē. Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: De saá-ni nduhū, suni mā cáchí nī nūú nū ní iin nī ntee tíñú síqui nī jā sáhá nī tíñú yáhá, ncachí yā.

12

*Tūhun yátá síqui ndá tēe nēhēn jā sátíñú
nūú yūcú uva*

(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

¹ De nī nquijéhé yā cāhān yā tūhun yátá jíin ndá dē: Iin tēe nī nchuhun dē cuāhā yūcú uva. De nī jasi dē corral, de nī nsáhá dē iin nūú cāxīn dē uva. De nī nsáhá dē iin vehe sūcún tácuá cuu coto dē níi cáhnú. De nī sndóo dē nūú sava tēe jā sátíñú nūú, de cuu sava dē ndihá jíin. De nī nquehen dē ichi cuāhān jícá dē.

² De maá tiempo jā ndututú uva, de nī ntají dē iin mozo jā cuānquēhen ji sava ndihá uva nūú ndá tēe sátíñú.

³ De ndá tēe ñúcuán nī ntiin dē mozo, de nī ncani dē ji, de nī ntají uun dē ji cuānohōn ji.

⁴ Ñúcuán de tēe xíi uva nī ntají dē incā mozo cuāhān. De ndá tēe sátíñú nī jēhe dē yūú xīnī mozo ñúcuán, de nī stácuéhé dē, de nī ncāhān nāvāha dē nūú.

⁵ De tēe xíi uva nī ntají tucu dē incā mozo cuāhān. De nī jahni ndá dē ji. De suni sūcuán nī ntají dē cuāhā cā mozo cuāhān, de sava ji nī ncani ndá dē, de sava cā ji nī jahni dē.

⁶ De tēe xíi uva, iyó iin sēhe dē de māni ndasí dē jíin. De jā sándihí de nī ntají dē sēhe dē cuāhān nūú ndá tēe sátíñú. De jáni iní dē jā cuetáhvi ndá tēe ñúcuán nūú sēhe dē.

⁷ Sochi ndá tēe sátíñú nī natúhún ndá máá: Tēe xíi táhvi cúu yáhá. Ná cáhni ó ji, de ndóo táhvi ji cuu ó, ncachí ndá.

⁸ De nī ntiin ndá dē ji, de nī jahni dē, de nī squéne dē ji yuhú ñúhún ñúcuán, ncachí yā.

⁹ Ñúcuán de nī jícā tūhún yā ndá dē: ¿Túsaá de nāsa sáhá tēe xíi uva? Nenda dē de cahni dē ndá tēe sátíñú, de cuāha dē ñuhun jā cáá uva nūú sava cā tēe jā sátíñú nūú.

¹⁰ ¿De á ncháha ca cahvi ndá nú tūhun yáhá jā yósó nūú tutú ii, jā nduhū cúu tá cúu iin yūú? Chi cáchí tutú:

Yūú jā ní squéne yichí ndá tēe jā sáhá vehe, maá yūú yáhá nduu jā quituu squiná vehe.

¹¹ Maá Jétoho ó Yāa Dios nī nsáhá yā sūcuán, de sáhvi iní ó jíni ó tíñú yáhá.

Cáchí tutú, ncachí yā.

¹² Ñúcuán de nī nducú ndá dē modo jā tiin dē yā. Chi nī jicūhun iní dē jā síqui ndá máá dē cúu jā ní ncāhān yā tūhun yátá síqui ndá tēe jā sátíñú nūú uva jíin ndá tēe jā sáhá vehe. Sochi síqui jā yúhú ndá dē jā quítí iní nchiví, de nī sndóo dē yā, de cuāhān dē.

*Sīquī xūhún renta**(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)*

¹³ Nūcuán de nī ntají ndá dē sava tēe grupo fariseo jíin grupo Herodes, cuāhān dē nūū yā, chí nducū ndá dē nāsa sáhá dē tácuca cāhān yā iin tūhun jā nīhīn dē cuāchi sīquī yā.

¹⁴ De nī nguenda ndá dē, de nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, jíin ndá sá jā tēe cāhān ndāā cúu ní, de nduú yúhú ní jā cāhān ní iin nchivī sīquī ní. Chí nduú sáhá ní cuenta nāsa cúu iin iin nchivī, chí inuú-ni sáhá ní jíin ndá jí. De stéhēn ndāā ní nāsa squīncuu nchivī nūū Yāā Dios. ¿De á íyó vāha jā chunáá ó xūhún renta nūū rey nación Roma jā tíin nación máá ó? ¿A chunáá ó, á mā chunáá ó? ncachī dē.

¹⁵ De maá yā jíin yā jā stáhvi-ni ndá dē, de nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nājehe cúu jā jíto túni ndá nū nduhū? Taji iin xūhún ná cūndehé nī, ncachī yā.

¹⁶ De nī jēhe ndá dē xūhún, de nī ndehé yā nūū, de nī jíicā tūhún yā dē: ¿Nā tēe cúu jā ndéē nūū xūhún yáhá, de nā sívī cúu jā ndéē yáhá? De nī ncāhān ndá dē jíin yā: Rey űūcuán cúu.

¹⁷ De nī ncāhān yā jíin ndá dē: Túsaá de nacuaña nū nūū rey űūcuán jā cúu cuenta dē, de nacuaña nū nūū Yāā Dios ndacá jā cúu cuenta maá yā, ncachī yā. De nī nsāhvi ndasí inī ndá dē nī jíin dē jā ndíchí nī ncāhān yā.

Jā ní jíicā tūhún ndá dē sīquī jā natecū ndīyi
(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

¹⁸ Nūcuán de jacū tēe grupo saduceo nī nguenda dē nūū yā. De ndá tēe űūcuán cáchi dē jáá nduú nátecū cuítī ndīyi. De nī jíicā tūhún dē yā sīquī iin tūhun:

¹⁹ Maestro, de Moisés nī ntee dē nūū tutū jā névāhá ó: Tú iin tēe cuū dē, de ndōō űāsíhí dē, de tú nduú ní íyó sēhe dē jíin űā, túsaá de cánuú jā űānī dē nacueca űāsíhí dē, de sēhe dē jā coo jíin űā, nūcuñī jíi nūū ndīyi űānī dē, cáchi tutū.

²⁰ De nī íyo űjā űānī. De tēe xīhna űūhún nī jeca dē iin űāhan. De nī jíhī dē, de nduú nā sēhe dē ní íyo.

²¹ De tēe űū nī nacueca dē űā, de suni nī jíhī dē, de suni nduú nā sēhe dē ní íyo. De saā-ni tēe űnī.

²² De ndihújā dē nī nacueca dē űā, de nī iin dē nduú ní íyo sēhe dē. De jā sándihí de nī jíhī űāhan űūcuán.

²³ Túsaá de tá natecū ndá dē quívi jā natecū ndīyi, ¿de ní iin dē cuu űā űāsíhí dē? Chí ndihújā dē nī ndeē jíin űā, ncachī ndá dē jíin yā.

²⁴ Nūcuán de nī ncāhān yā jíin dē: Ndasí stívī ndá nū tūhun sīquī jáá nduú jíicūhun inī nū jā cāhān tutū űī, de nī nduú jíin nū jā íyó poder Yāā Dios jā nastecū yā ndīyi.

²⁵ Chí quívi jā natecū ndá ndīyi, de nduú cā nā tūhun jā quetáhān tēe jíin űāhan coo. Chí coo ndá jíi tá cúu ndá ángel Yāā Dios andívī.

²⁶ De sīquī jā natecū ndīyi, ¿á nduú ní ncāhvi ndá nū tutū jā ní ntee Moisés, nāsa nī ncāhān Yāā Dios jíin dē máhñū yūcū jā cáyū űūhūn? Maá nī cúu Yāā Dios Abraham jíin Isaac jíin Jacob, ncachī yā nūū Moisés.

²⁷ Chí visō jā nī jíhī ndá dē sochi tēcū dē nūū íyó maá yā, chí cúu yā Yāā jā sáhá jā tēcū nchivī níi cání. Ndasí stívī ndá nū tūhun yā túsaá, ncachī yā jíin ndá dē.

Tūhun cánuú ndasí cā jā ní ndacu Yāā Dios
(Mt. 22.34-40)

²⁸ De nī nguenda iin tēe stéhēn ley janahán, de nī jíin dē jā stíchī táhān ndá tēe űūcuán jíin Jesús. De nī jíin dē jā vāha nī scócoo yā tūhun. De nī jíicā tūhún dē yā: ¿Ní tūhun cúu jā ndacu tíñu jā cánuú ndasí cā nūū ndá cā tūhun jā ní ndacu yā janahán? ncachī dē.

²⁹ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Yáhá cúu tíñu jā cánuú ndasí cā nūū ndacá cā: Cáchi tutū: Nchivī Israel, cunini nū: Maá Jētoho ō Yāā Dios chí mátúhún yā-ni íyó.

³⁰ Túsaá de coo manī ndasí nū jíin maá Jētoho nū Yāā Dios jondē jíin inī jíin ánō nū, jíin níi jáá ntúni nū, jíin níi fuerza nū. Yáhá cúu tūhun ndacu yā jā cánuú ndasí cā.

³¹ De tūhun űū jā ní ndacu yā, suni súcuán cāhān: Cundáhvi inī nū táhān nū tá cúu nūū cundáhvi inī nū maá nū, cáchi tutū. Nduú cā nā incā tūhun ndacu tíñu cánuú cā íyó, chí yáhá-ni cúu, ncachī yā jíin dē.

³² Nūcuán de tēe stéhēn ley janahán, nī ncāhān dē jíin yā: Vāha nī ncāhān ní Maestro. Chí ndāā jā iin-ni Yāā Dios íyó, de nduú cā nā incā yā íyó.

³³ De cánuú jā coo manī ndasí ó jíin yā jondē jíin inī jíin ánō ō, jíin níi jáá ntúni ō, jíin níi fuerza ō, de cundáhvi inī ō táhān ó tá cúu nūū cundáhvi inī ō maá ó. De cánuú ndasí cā yáhá nsūū cā jā teñuhūn ō quiti jíin ndá cā jā sōcō ō nūū yā, ncachī dē.

³⁴ De nī jíin Jesús jā vāha nī scócoo dē tūhun, de nī ncāhān yā jíin dē: Já űātin cuu quívi nū ndahá Yāā Dios jā tatúni yā nūū nū, ncachī yā. Nūcuán de nī iin cā ndá dē, nduú cā ní nchúndēe inī dē jā catúhún dē yā.

Sīquī jā cúu Cristo tatā David
(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

³⁵ De stéhēn Jesús tūhun inī templo, de nī ncāhān yā: ¿Nāsa cúu jā cáchi ndá tēe stéhēn ley janahán jā Cristo cúu tatā rey David?

³⁶ Chí maá David súcuán nī ncāhān dē tūhun yā nī nsáhá Espíritu Santo jondē janahán:

Maá Jētoho ō Yāā Dios nī ncāhān yā jíin Jētoho ní, Yāā jā quíji:
Cundeē nū lado cuáhá nī nūū cuñáhnú nū, de ná sáhá níi jā candeē nū poder ndacá jā jíin űhvi ndóhó.
Ncachī Yāā Dios. Ncachī David.

³⁷ Túsaá de visó chĩjin tatá David cacu Cristo, de nĩ ncāhān dē Jētohō dē yā, chi jondē nūū Yāā Dios vāji yā, ncachī yā. De ndá nchivī cuāhā jētāhān inī ji nīni ji tūhun cāhān yā.

*Jā nĩ ncāhān yā jā iyó cuāchi ndá dē
(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)*

³⁸ De stēhēn yā tūhun, de nĩ ncāhān yā jīn ji: Coto má candíja ndá nú ndá tēe stēhēn ley janahān. Chi cúsī inī ndá dē jīca nuu dē jīn sahma cānī jā stēhēn jā cūñāhnū dē, jīn jā cāhān yīñūhūn nchivī dē nūū yāhvi.

³⁹ De jētāhān inī ndá dē yāndē dē nūū silla yīñūhūn cā inī vehe ī sinagoga, jīn silla yīñūhūn cā nūū iyó vico jā yāji nchivī.

⁴⁰ De cāndē dē vehe ndá ñahan quēndōo ndāhvi. De nahān jīcān tāhvi dē tācua canī inī nchivī jāā nduū nā cuāchi dē. Ndá tēe yāhā chi sa vīhī cā ndoho dē castigo, ncachī yā.

*Jā nĩ nsōcō ñahan viuda xūhūn
(Lc. 21.1-4)*

⁴¹ De iin quivī ndēē Jesús inī templo cāhnū ichi nūū ndá jātūn nūū sócō ji xūhūn. De ndéhē yā nāsa chūhun nchivī xūhūn inī jātūn. De cuāhā nchivī cuīcā nĩ nchuhun ji cuāhā xūhūn.

⁴² De nĩ nguenda iin ñahan viuda jā ndóho ndāhvi. De nĩ nchuhun ña ūū centavo lulī inī iin jātūn.

⁴³ Nūcuán de nĩ ncana yā ndá tēe scuāha jīn yā, de nĩ ncāhān yā jīn dē: Ndāā cāhān nĩ jīn ndá nú jā ñahan viuda ndāhvi yāhā, cuāhā cā nĩ nsōcō ña nsūū cā jā nĩ nsōcō ndá nchivī cuīcā.

⁴⁴ Chi ndá máá ji nĩ nsōcō ji jā nĩ ndōo nūū xūhūn cuāhā ji. De ñahan yāhā, visó ndāhvi ndóho ña, de nĩ nchuhun ña ndihī jā cutecū ña, ncachī yā jīn ndá dē.

13

*Jā nĩ ncachī yā jā naā templo
(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)*

¹ De tá nĩ nquee Jesús inī templo cāhnū, de iin tēe scuāha jīn yā nĩ ncāhān dē: Maestro, cūndéhē nĩ nācā vīi ndasī cāā ndá vehe yāhā jā cūu templo, jīn ndá yūū jā nĩ ncuvāha, ncachī dē.

² De nĩ ncāhān yā jīn dē: Ndācā vehe nāhnū yāhā jā ndéhē nū, chi iin quivī mā cósō tāhān cā nĩ iin yūū, chi ndihī tānī, ncachī yā.

*Nā seña coo tá cuācuñatin ndihī ñayivī
(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24, 31)*

³ De cuāhān yā jīn ndá dē yucu Olivos, jā fñī ichi nūū templo cāhnū. De nĩ jēcundē yā ñūcuán. De Pedro jīn Jacobo jīn Juan jīn Andrés, nĩ jīcā tūhūn sīn dē yā:

⁴ Cachī tūhun nĩ nūū sá, ¿nā quivī coo ndācā jā nĩ ncachī ní jā coo? ¿De nā seña

coo tá jā ñatin squīncuu ndá jā nĩ ncachī ní? ncachī dē.

⁵ De nĩ ncāhān yā: Coto má stāhvi nĩ iin dē ndá ndóhó.

⁶ Chi quiji cuāhā tēe jīn sívī nĩ jā stāhvi: Maá nĩ cūu Cristo, cachī dē. De sūcuán de stāhvi dē cuāhā nchivī.

⁷ De nīhīn nū tūhun jā ndācā lado iyó guerra, á jā ñatin coo guerra. De mā cūyūhū nū, chi cānuū jā sūcuán coo, sochi nchāha ca quenda quivī jā ndihī ñayivī.

⁸ Chi nenda nación sīquī incā nación, de nenda ñuū sīquī incā ñuū jā canāā. De chāhā chūcuán tān, de coo tamā, de nenda nchivī sīquī tāhān ji. De ndācā yāhā cūu tūndóhó jā quijéhē xihna ñūhūn cā.

⁹ De coto ndá nú maá nú, chi nastūu ndá ji ndóhó nūū justicia, de inī ndá vehe ī sinagoga canī ndá ji ndóhó. De quīnasíaha ji sava ndá nú nūū ndá gobernador jīn nūū ndá rey, de cāhān ji cuāchi sīquī nū sīquī jā cāndíja nú nduhū. De sūcuán de cuu nacani nū tūhun nĩ nūū ndá dē.

¹⁰ Chi cānuū jā xihna cā cūtē nuu tūhun nūū nchivī ndācā nación nāsa scācu nĩ ji, sá de jīnu quivī.

¹¹ De tá quīnasíaha ndá dē ndóhó nūū justicia, de mā nacani tūha inī nū nāsa nascócōo nū tūhun nūū ndá dē. Chi hora ñūcuán de maá Yāā Dios cuāha yā tūhun nūū nū nāsa cāhān nū, de tūhun ñūcuán cāhān nū. Chi nsūū maá nú cūu jā cāhān, chi Espiritu Santo cūu jā cāhān.

¹² De ñanī jīn ñanī nastūu tāhān jā ná cūū. De tatā nastūu sēhe jā cūū. De sēhe nenda sīquī tatā jīn nanā jā cahnī.

¹³ De ndācā nchivī quītī inī ji nūū nū jā sīquī nduhū. Sochi nchivī jā cuiñī nīhīn jīn tūhun nĩ jondē quivī jīnu, chi cācu ji.

¹⁴ De Daniel, tēe nĩ nacani tūhun Yāā Dios, nĩ ntee dē tūhun iin tēe nēhēn jā quiji. De ndá ndóhó jā cāhvi tutū ñūcuán, de ná jīcūhun inī nū. Chi iin quivī de cunī ndá nú jā cuiñī dē inī maá templo nūū nduū nā ley jā cuiñī dē, de sāhā nāvāha dē jā stívī dē ndá ndatīñū ī. De tá cunī nū jā sūcuán cūu, de nchivī ndēē región Judea, ná cūnu ji caa ji yucu quīhīn ji.

¹⁵ De nchivī ndēē yātā vehé, mā ndivī ji inī vehe jā tavā ji ndatīñū ji, chi cānuū jā cūnu ñamā ji tācua cācu ji.

¹⁶ De nchivī iyó nūū itū, mā nōhōn ji vehe jā naquehen ji sahma ji.

¹⁷ De quivī ñūcuán, nācā ndāhvi ndoho ndá ñahan ñūhūn sēhe jīn jā ndēca ñiquín, chi mā cūñamā ña cūnu ña.

¹⁸ Túsaá de cācān tāhvi nū jā má quijī tūndóhó ñūcuán jā cūnu nú maá tiempo cūnu yūhā.

¹⁹ Chi tá quijéhē ñūcuán de coo cuāhā tūndóhó xēēn, jāā nchāha ca coo sūcuán jondē quivī jā nĩ nsāhā Yāā Dios ñayivī de

jondê mitan. De tá yáha tündóhó ñúcuán de ni mā cóo cā jā sūcuán.

²⁰ De tú mā násndíyí maá Jētohō ō Yāa Dios tiempo coo tündóhó ñúcuán, de ni iin nchiví mā cácu cuiití jī. De jā síquī nchiví cándíja jā ní nacāji yā, jā ñúcuán cúu jā nasndíyí yā quívi.

²¹ Túsaá de tú iin nchiví cáhān jíin nú: Yáhá cūndēhé nú jā ndēē Cristo, á: Ñúcuán cūndēhé nú jā ndēē yā, cachī jī, de mā cándíja nú jā cáhān jī.

²² Chi quenda ndá tēe stáhvī jā cachī dē jā cúu dē Cristo, á cachī dē jā tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu dē. De sáhá ndá dē tiñu ñáhnú jā sáhvī iní nchiví cuní jī, tácuca stáhvī dē jondê maá nchiví jā ní nacāji yā, de tú ná cúu sáhá dē.

²³ Sochi ndito coo iní ndá nú, chi ja ní ncachí ndihi ní nūū nú mitan jondê ncháha ca coo.

Nāsa coo quívi tá nenda Yāa ní nduu tēe (Mt. 24.29-36, 42-44; Lc. 21.25-36)

²⁴ De quívi ñúcuán, tá ja ní ndihi ndācá tündóhó yáhá, de cutuún ncandii, de yōo chi mā cútúu cā.

²⁵ De nincava tiūūn, de ndācá jā jíca andiví chi quisi.

²⁶ Ñúcuán de cuní ndá nchiví nūū maá ní, Yāa ní nduu tēe, nenda ní jíin vico, de cundiso ní cuáhā poder, de víi ndasi cuñáhnú ní.

²⁷ Ñúcuán de tají ní ndá ángel ní quiji jā nastútú ndācá nchiví jā ní nacāji ní ndicuní lado ñayívi, jondê nūū ndihi ñayívi de jondê nūū ndihi andiví.

²⁸ Mitan de scuáha ndá nú nāsa sáhá ñutun higo: Tá ja ní nene numa, de ní nacóco yūcū, de ja jíiní ndá nú ja ní ncuñatin tiempo ihní.

²⁹ De suni sūcuán tá cuní ndá nú jā ní nquijéhé ndá tiñu yáhá, ñúcuán de jíicūhun iní nú ja ní ncuñatin quívi nenda ní, de ñamā coo.

³⁰ De ndāā cáhān ní jíin ndá nú jā má cúu ndihi nchiví jā cuní ndá tündóhó yáhá, chi jondê quee ndāā ndihi tá ncachí ní.

³¹ Andiví jíin ñayívi chi naā, sochi ndācá tūhun cáhān ní chí mā náā, chí quee ndāā ndihi.

³² Sochi quívi jíin hora jā nenda ní, chí ní iin nchiví nduú jíiní, ní ndá ángel andiví, ní maá ní jā cúu Sēhe Yāa Dios. Chí mátúhún-ni Tatá ní cúu jā jíiní.

³³ Túsaá de cūhun iní ndá nú ndá tūhun yáhá, de ndito coo iní nú, de cācān táhvī nú, chí nduú jíiní nú nā quívi nenda ní.

³⁴ Chí coo modo iin tēe jā quíhin jíca dē, de tá ncháha ca quee dē vehe dē, de ní ndacu dē nūū ndá mozo dē nā tiñu sáhá iin iin dē. De ní ndacu dē nūū tēe jíto viéhé jā ná cóo ndito dē.

³⁵ De saá-ni ndá máá nú, ndito coo iní nú. Chí cúu ní tá cúu jētohō vehe, de nduú jíiní nū nā hora nenda ní, á ja ñatin cuaā, á ñuú, á jā cána lohlo, á jānehēn.

³⁶ Chí iin sanaā-ni de nenda ní, de ndito coo nú tácuca mā níhin ní ndóhó jáá nduú íyó tūha nú.

³⁷ De tūhun cáhān ní jíin ndá nú yáhá, suni cáhān ní jíin ndivíi nchiví: Ndito coo iní ndá nú, ncachí yā.

14

Jā ní scáni táhān ndá dē tūhun jā tiin dē Jesús

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ De cúmani ūū cā quívi sá de quijéhé vico pascua jā yáji ndá nchiví hebreo státilā jáá nduú nā levadura yíhi. De ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe stéhēn ley janahán, ní nducú dē modo nása tiin dē Jesús jíin tūhun tūhún, de cahní dē yā.

² De ní ncāhān ndá dē: Mā tíin ó dē maá quívi vico, chí nenda nchiví síquī ō, ncachí dē.

Tūhun ñahan jā ní jōsō perfume xīnī yā (Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³ De íyó Jesús ñuū Betania, vehe Simón, tēe jā ní ndoho cuéhé stéhyū. De juni yáji yā stāā, de ní nquenda iin ñahan nūū yā, nēe ña iin frasco yūū luu jā ñúhún aceite perfume, jā maá-ni itā nardo cúu, de yāhvi ndasi ndéē. De ní ntahví ña frasco, de ní jōsō ña xīnī yā.

⁴ De sava tēe íyó ñúcuán ní nquiti iní dē, de ní ncāhān ndá máá dē: ¿Njēhé cúu jā snāā cáhá ña perfume yáhá?

⁵ Chí cuu cuyāhvi víhi cā ūnī ciento denario, de cuāha ó xūhún ñúcuán nūū nchiví ndāhví nícu, ncachí jī. De ní ncāhān sóo ndá dē jíiní ña.

⁶ De ní ncāhān Jesús: Mā stāhān ndá nú ña. ¿Nūcu sáhá ndá nú jā nacani uhvī iní ña? Chí iin tiñu váha cúu jā ní nsáhá ña nduhū.

⁷ Chí níni íyó nchiví ndāhví jíiní nú, de tú cuní ndá nú de cuu sáhá váha nú jíiní jī. De nduhū chí mā cūndēē cā ní jíiní nú.

⁸ Chí ní nsáhá ña ndihi jā cuu sáhá ña jā mānī ña jíiní ní. Chí jondê ncháha ca quiyuhū ní de ja ní nsáhá tūha ña nduhū jā ní jōsō ña perfume nduhū.

⁹ De ndāā cáhān ní jíin ndá nú, ní cāhnú ñayívi ní-ni cúu nūū cūtē nuu tūhun jā scácu ní nchiví, de suni nacani jī tūhun jā ní nsáhá ñahan yáhá, tácuca nūcūhun iní nchiví ña, ncachí yā.

Jā ní nastúu Judas yā (Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

¹⁰ Ñúcuán de Judas Iscariote, iin jā úxī ūū tēe scuáha jíin yā, ní jēhēn dē nūū ndá sūtū cúñáhnú, de ní nsáhá ndāā dē jíiní jā nastúu dē Jesús nūū ndá.

¹¹ De tá nī jini ndá sūtū jā cāhān dē, de nī ncusii inī. De nī nquee yuhú ndá jā cuāha xūhún nūū dē. De jondē quīvī űūcuán de ndúcú dē modo nāsa nastúū de yā.

Jā ní jaquūn yā Cena yā

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹² De nī nquenda maá quīvī jā quijéhé vico pascua jā yáji nchivī stātílā jāá nduú nā levadura yihí, de suni quīvī űūcuán jáhnī ndá jī ticāchī lúli tá cúu nūū ní ndacu Yāa Dios jā sáhá jī vico pascua. De ndá tēe scuáha ní jicā tūhún dē yā: ¿Ní cúu nūū cūnī ní jā quisáhá tūha sá nūū cuxiní ní vico pascua? ncachī dē.

¹³ De nī ntají yā űū tēe scuáha jín yā jā quihín dē, de nī ncāhān yā jín dē: Cuáhān jondē űūū, de űūcuán jēcutáhān nū jín iin tēe ndiso quīyī ndute. De cuniquūn nū dē quihín nū jín dē.

¹⁴ De vehe nūū ndivī dē, űūcuán cāhān nū jín tēe xivéhe: Cáchī maá Maestro: ¿Ní iin cuarto vehe ní cúu jā cuāha nūū ní nūū cuxiní yā vico pascua jín ndá tēe scuáha jín yā? Cachī nū.

¹⁵ De maá dē chi stéhēn dē iin cuarto cāhnú jondē xīnī vehé nūū ja íyó tūha. De űūcuán sáhá tūha nū jā cuxiní ó, ncachī yā jín dē.

¹⁶ De cuahān ndúū tēe scuáha jín yā, de nī nquenda dē űūū űūcuán, de nī nihín dē tá cúu nūū ní ncachī yā jín dē. De nī nsáhá tūha dē jā cuxiní yā vico pascua.

¹⁷ De tá ja ñatin cuaá, de nī nquenda yā jín ndihúxī űū dē.

¹⁸ De nī jēcundeē ndá dē nūū mesa yáji dē stāā, de nī ncāhān yā: Jāndāā cāhān ní jín ndá nū jā iin nū jā yáji jín ní mitan, nastúū nū nduhū, ncachī yā.

¹⁹ űūcuán de nī ncucuécá inī ndá dē, de tá iin iin dē ní jicā tūhún dē yā: ¿A sáán? ncachī iin dē. De saá-ni incá dē: ¿A sáán? ncachī ndá dē.

²⁰ De nī ncāhān yā jín dē: Iin jā úxī űū nū jā yáji cāhnú jín ní iin cōhō, suu nastúū nduhū.

²¹ De nduhū, Yāa ní nduu tēe, jāndāā cúu jā quihín ní cuū ní, tá cúu nūū yósō tūhun ní nūū tutū ī. De nācā xēēn cundoho tēe jā nastúū nduhū. Vāha cā de tú nduú ní ncácu tēe űūcuán nícu, ncachī yā.

²² De juni yáji ndá dē jín yā, de nī nquehen yā stātílā, de xihna cā ní nacuetáhvī yā nūū Tatá yā, de nī scuáchi yā, de nī jēhe yā nūū ndá tēe scuáha jín yā. De nī ncāhān yā: Cajī ndá nū, chi yáhá cúu yiqui cúūnī ní, ncachī yā.

²³ űūcuán de nī nquehen yā iin vaso jā űūhún ndūxi uva, de nī nacuetáhvī yā, de nī jēhe yā ní jihī ndihī dē.

²⁴ De nī ncāhān yā jín dē: Yáhá cúu niñī ní jā sōcō ní jā cúu trátū jēé, de cati jā ndundoo cuāchi cuāhā nchivī.

²⁵ De jāndāā cāhān ní jín ndá nū jā má cōhō cā ní ndūxi uva yáhá, chi jondē quenda quīvī jā tatúnī Yāa Dios ní űayiví, sá de coho tucu ní jín ndá nū, ncachī yā.

Jā ní ncachī yā jā yūhú Pedro cāhān dē jā jín dē yā

(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

²⁶ De ní jita yā jín ndá dē iin yaá ī. De nī nquee yā cuāhān yā jín dē jondē yucu Olivos.

²⁷ űūcuán de nī ncāhān yā: Ndivū nū nayūhú ní jā síquī nduhū jacuáá mitan. Chi suha yósō tūhun ní nūū tutū ī jā ní ncachī Yāa Dios: Cuāha ní tūhun jā cahnī nchivī tēe jito ticāchí, de ndá ticāchí cūtē nuu tí jā yūhú tī, cāchī.

²⁸ Sochi tá natecū ní, de xihna cā ní cosō nūū quihín ní región Galilea, de sá de cuēē ndá nū, ncachī yā.

²⁹ űūcuán de nī ncāhān Pedro jín yā: Visō ndihī dē nayūhú dē, sochi sáán chí mā náyūhú cuitī sá, ncachī dē.

³⁰ De ní ncāhān yā jín dē: Jāndāā cāhān ní jín nū, jacuáá mitan jondē nchāha ca cana lohlo űū vuela, de yūhú nū jā tiin nchivī ndóhó, de cachī nū űnī vuela jāá nduú jín nū nduhū, ncachī yā.

³¹ Sochi ní ncāhān téyí dē jín yā: Visō ná cúu sá jín ní, sochi mā cāchí cuitī sá jāá nduú jín sá ní, ncachī dē. De suni sūcuán ní ncāhān ndihī dē.

Jā ní jicān táhvī yā nūū huerto Getsemani

(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

³² űūcuán de nī nquenda yā jín ndá tēe scuáha jín yā iin lugar nūū nání Getsemani. De ní ncāhān yā jín dē: Yáhá-ni cundeē ndá nū de ná quihín ní cācān táhvī ní, ncachī yā.

³³ De ní jeca yā Pedro jín Jacobo jín Juan cuāhān yā jín dē. De ní nquijéhé yā xii cúu inī yā de cúcuécá ndasí inī yā jā quiji tūndóhó síquī yā.

³⁴ De ní ncāhān yā jín ndá dē: Cúcuécá ndasí inī ní jondē jā ñatin cuū ní. Yáhá cundetu ndá nū de cundito nū, ncachī yā.

³⁵ De ní jica yā jacū cā, de ní jēcūñī jiti yā ní ntuū yā nūū yā nūū űūhún. De ní jicān táhvī yā nūū Yāa Dios jā tú cuu de mā cūndoho yā tūndóhó jā vāji síquī yā.

³⁶ De suha ní ncāhān yā: Tatá maá sá, ndihī-ni tiñu cuu sáhá maá ní. De sáhá jíyo ní tūndóhó yáhá jā má quijí síquī sá. Sochi nsúū jā cūnī maá sá, chí jā cūnī maá ní ná cóo, ncachī yā.

³⁷ De ní nenda yā nūū ndinúnī tēe scuáha jín yā, de ní jinī yā jā quixín ndá dē. De ní ncāhān yā jín Pedro: Simón, ¿á jā quixín nū? ¿A nduú ní ncúu cundito nū jín ní visō iin hora?

³⁸ Coo ndito inī ndá nú de cācān táhvi nū jā chindeé yā ndóhó tácuā mā cōtó túni jānehén ndóhó jā sáhá nú cuāchi. Chi cūni ndija ánō nū squincuu vāha nū, sochi yiqui cūnu nū chi nduú fuerza, ncachī yā.

³⁹ De nī jēhēn tucu yā, nī jīcān táhvi yā, de suni tūhun űúcuán nī ncāhān yā.

⁴⁰ De nī nenda tucu yā nū dē, de nī jini yā jā quixīn tucu ndá dē, chi ndasí jíhi dē máhná. De nduú cá nī nīhīn ndá dē tūhun scócóo dē nū yā.

⁴¹ De nī nenda yā vuelta űni, de nī ncāhān yā jíin ndá dē: Mitan de cūsūn ndá nū-nī cā dē natátu nū. De nduú chi ja nī ncuu, chi ja nī nquenda hora, de nduhū, Yāā nī nduu tēe, natūu nī de tiin ndá tēe iyó cuāchi nduhū.

⁴² Nacuiñi ndá nú, chi ja vāji tēe nastúu nduhū, de cōhōn jíin dē, ncachī yā.

Jā ní ntiin ndá dē Jesús

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴³ De juni sūcuán cāhān cā yā, de nī nquenda-ni Judas, iin táhān jā űxi űū tēe scuáha jíin yā. De vāji cuāhā tēe jíin dē, ndiso ndá dē espada jíin űnutun. Chi ndá sūtū cūñáhnú jíin ndá tēe stēhēn ley janahān jíin ndá tēe űáhnú jā ndácu tiñu, nī ntetífūn ndá tēe űúcuán.

⁴⁴ De Judas, tēe jā nastúu yā, ja nī jēhe dē iin seña nū ndá tēe űúcuán, chi nī ncachī dē: Tēe jā techuhú nī, űúcuán cúu. Tiin ndá nú quihīn nū jíin, de mā siáá cuiti nū, ncachī dē.

⁴⁵ De nī nquenda dē nū Jesús, de nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, Maestro, ncachī dē. De nī ntechuhú dē yā.

⁴⁶ De ndá cá tēe űúcuán nī ntiin dē yā, de cuāhān dē jíin yā.

⁴⁷ De iin tēe iyó jíin yā nī ntavá dē espada dē, de nī jehndé dē sōho iin mozo maá sūtū cūñáhnú cā.

⁴⁸ De nī ncāhān Jesús jíin nchivī cuāhā: ¿De va tēe cuíhná cúu nī jā vāji ndá nú jíin espada jíin űnutun jā tiin ndá nú nduhū, á naá cúu?

⁴⁹ Ndácá quivī nī iyo nī jíin ndá nú inī templo cāhnú, nī stēhēn nī tūhun, de nduú nī ntīin ndá nú nduhū. De sūcuán sáhá ndá nú tácuā quee ndaā jā cāhān tutū ĩ, ncachī yā.

⁵⁰ űúcuán de ndihi tēe scuáha jíin yā, nī sndóo dē yā, de nī jinu dē cuāhān dē.

Tēe suchí jā ní jinu

⁵¹ De iin tēe suchí níquīn dē yā cuāhān dē jíin yā. De níjin dē iin sahma cuijīn-ni, chi iyó űíi dē. De nī ntiin ndá tēe űúcuán dē.

⁵² De maá-ni sahma cuijīn űúcuán nī nīhīn ndá. De nī jinu űíi dē cuāhān dē.

Jā ní űni Jesús nū junta ndá tēe cūñáhnú cā

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵³ űúcuán de cuāhān ndá dē jíin Jesús nū sūtū cūñáhnú cā. De ndácá sūtū cūñáhnú jíin ndá tēe űáhnú jā ndácu tiñu jíin ndá tēe stēhēn ley janahān, nī ncutútú dē.

⁵⁴ De Pedro chi jíicá-nī níquīn dē yā, de nī nquenda dē inī patio sūtū cūñáhnú cā. De nī jēcundeē dē jíin ndá policia, násaā dē nū űúhūn.

⁵⁵ De ndá sūtū cūñáhnú jíin ndihi tēe sáhá junta cūñáhnú cā, nī nducú dē cuāchi síquī Jesús, chi cahni dē yā cūni dē. Sochi nduú nī nīhīn ndá dē.

⁵⁶ Chi cuāhā dē nī ncāhān tūhūn dē síquī yā, sochi nduú nī nquetáhān tūhun jā nī ncāhān ndá dē.

⁵⁷ űúcuán de nī nacuiñi sava dē, de nī ncāhān tūhūn dē cuāchi síquī yā, ncachī dē:

⁵⁸ Ndá maá sá nī jini sá jā ní ncāhān dē jā canī dē templo yáhá jā nī ncuváha jíin ndahá tēe, de nū űni quivī de nasáhá dē incá jā má cúváha jíin ndahá tēe, ncachī ndá dē.

⁵⁹ De nī jíin tūhun yáhá de nduú ní nquetáhān tucu tūhun jā cāhān ndá dē síquī yā.

⁶⁰ űúcuán de sūtū cūñáhnú cā nī nacuiñi dē nū nchivī cuāhā, de nī jíicá tūhūn dē Jesús: ¿Nūcu nduú cāhān cuiti nū? ¿A iyó ndaā jā cāhān ndá tēe yáhá síquī nū? ncachī dē.

⁶¹ Sochi maá yā nduú ní ncāhān yā, chi nduú ní náscócóo cuiti yā. De sūtū cūñáhnú cā nī jíicá tūhūn tucu dē yā: ¿A maá nú cúu Cristo, Sēhe Yāā vāha jā cūñáhnú? ncachī dē.

⁶² De nī ncāhān yā: Suu cúu nī. De cūni nū jā nduhū, Yāā nī nduu tēe, cundeē ni lado cuáhá Yāā iyó poder, de ndiji nī ichi andivī jíin vícō, ncachī yā.

⁶³ űúcuán de sūtū cūñáhnú cā nī ndatá dē-ni sahma dē jā ní nquiti inī dē, de nī ncāhān dē: ¿Nā testigo cā jíini űúhūn ó túsaá?

⁶⁴ Chi ja nī jini ndá nú jā cāhān dē tūhun nāvāha jā quiti inī Yāā Dios, chi sáhá dē maá dē Sēhe Yāā Dios. ¿De nása jáni inī ndá nú? ncachī dē. De ndihi dē nī ncāhān dē jā ná cúu yā.

⁶⁵ De sava dē nī ntivī síi dē nū yā, de nī jasí dē sahma nū yā, de nī jēhe dē jíiquí yā, de nī ncāhān ndá dē jíin yā: Cachī nī iin cúu jā ní ncani ndóhó, ncachī dē. De ndá policia nī ncani dē nū yā.

Jā ní ncachī Pedro jāā nduú jíni dē yā

(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ De ndéē Pedro inī patio ichi chíjin nū iyó Jesús. De nī nquenda iin űāhan sátiñū vehe sūtū cūñáhnú cā.

⁶⁷ De nī jini űā nū dē jā ndéē dē násaā dē yúñūhūn. De nī ndéhé vāha űā nū dē, de nī ncāhān űā: Ndóhó chi suni nī jica nú jíin Jesús, tēe űuū Nazaret, ncachī űā.

⁶⁸ De maá dē nduú ní ncáchī dē, chi ní ncāhān dē: Nduú jíni ní dē, de ní nduú jíni ní nā tūhun cáhān nū, ncachī dē. De ní nquee dē viéhé tāvéhé, de ní ncana-ni lohló.

⁶⁹ De ñahan sátiñú ñúcuán, ní jíni tucu ña nū dē, de ní nquijéhé ña cáhān ña jíni ndá nchiví já íyó ñúcuán: Tee yáhá chí suni táhān ndá tēe ñúcuán cúu, ncachī ña.

⁷⁰ Sochi nduú ní ncáchī tucu dē. De ní ncuunú jacú cá, de nchiví íyó ñúcuán ní ncāhān tucu jí jíni Pedro: Jándáa ndija já suni táhān ndá dē cúu nū, chí tēe Galilea cúu nū, de iin nuú-ni cáhān nū jíni ndá dē, ncachī jí.

⁷¹ Sá de ní nquijéhé dē cáhān téyí dē já ná cúndeē cuāchi síquí dē de tú nduú cáhān ndáa dē: Nduú jíni cuití ní tēe ñúcuán já cáhān ndá nū tūhun dē, ncachī dē.

⁷² Ñúcuán de ní ncana-ni lohló vuelta ũ. De ní núcūhun iní dē tūhun já ní ncāhān Jesús jíni dē: Jondé tá ncháha ca cana lohló vuelta ũ, de yūhú nū de cachí nū ũnī vuelta jáá nduú jíni nū nduhú, ncachí yā. De ní nacani iní dē síquí tūhun ñúcuán, de ní jacu dē.

15

Jā ní tñi Jesús nū Pilato
(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ De tá ní ncuunijin, de ndá sūtū cúñáhnú ní ndutútú dē jíni ndá tēe ñáhnú já ndácu tiñu, jíni ndá tēe stēhēn ley janahán, jíni ndihí tēe sáhá junta cúñáhnú cá, de ní scáni táhān dē tūhun. De ní juhni ndé dē Jesús de cuāhān dē jíni yā nū Pilato, tēe cúu gobernador.

² De Pilato ní jicā tūhún dē yā: ¿A maá nū cúu Rey nchiví hebreo? ncachí dē. De ní ncāhān yā: Suu cúu ní, tá cúu nū cáhān nū.

³ De ndá sūtū cúñáhnú ní ncāhān dē cuāhá cuāchi síquí yā.

⁴ De Pilato ní jicā tūhún tucu dē yā: ¿Nūcu nduú cáhān cuití nū? ¿A nduú jíni nū já cuāhá cuāchi cáhān ndá dē síquí nū? ncachí dē.

⁵ Sochi nduú ní ncāhān cuití yā ní iin tūhun jíni dē. De ní nsáhvi ndasí iní Pilato ndéhé dē nūū yā.

Jā ní nsáhá ndáa ndá dē jā cahni dē yā
(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

⁶ De íyó costumbre Pilato já ndácá vico pascua siáa dē iin tēe yíhí vecāa, nā-ni tēe cúni nchiví.

⁷ De íyó iin tēe nání Barrabás, yíhí dē vecāa jíni ndá táhān dē síquí já ní nenda ndá dē síquí gobierno de ní jahni ndá dē ndiyi.

⁸ De ní nquenda nchiví cuāhá, de ní ncāhān jí jíni Pilato já ná sáhá dē tá-ni íyó costumbre dē.

⁹ De ní ncāhān Pilato jíni jíni: ¿A cúni ndá nū já siáa ní tēe cúu Rey ndá ndóhó nchiví hebreo? ncachí dē.

¹⁰ Súcuán ní ncāhān dē, chí cúni dē siáa dē Jesús. Chi já ní jicūhun iní dē já ní ncu-cuásun iní ndá sūtū cúñáhnú, de já ñúcuán ní nasiáha ndá dē yā nū dē.

¹¹ Sochi ndá sūtū cúñáhnú ní scāhān dē nchiví cuāhá já vāha cá ná cācān jí já siáa Pilato Barrabás.

¹² Ñúcuán de ní jicā tūhún tucu Pilato: ¿Túsaá de nása cúni ndá nū já sáhá ní jíni tēe já cáhí ndá nū já cúu dē Rey ndá ndóhó nchiví hebreo? ncachí dē jíni jí.

¹³ De ní ncana jee ndá jí: Cata caa ní dē yicā cruz, ná cúu dē, ncachí jí.

¹⁴ De ní ncāhān Pilato: ¿Nā cuāchi ní nsáhá dē túsaá? De ndá nchiví ní ncana jee tucu jí: Cata caa ní dē yicā cruz, ná cúu dē, ncachí jí.

¹⁵ De Pilato chí cúni dē já cusii iní nchiví jíni dē, de ní nsíáa dē Barrabás. Ñúcuán de ní ndacu dē já ná cáni ndá soldado Jesús, sá de cata caa dē yā yicā cruz.

¹⁶ Ñúcuán de ndá soldado cuāhān dē jíni yā, de ní nquivi dē patio maá palacio. De ní nastútú dē ndihí táhān dē.

¹⁷ De ní nchuhun ndá dē yā iin sahma cuāhá ndihí já cúu sahma rey. De ní nsáhá dē iin corona iñu, ní nchuhun dē xini yā.

¹⁸ Ñúcuán de ní ncāhān sácá ndá dē jíni yā: Nācā vāha rey cúu Rey nchiví hebreo, ncachí dē.

¹⁹ De ní ncuun dē ñutun xini yā, de ní ntivi síí dē nūū yā, de ní jēcuiñi jiti ndá dē nūū yā, sáhá dē já chíñúhún dē yā.

²⁰ De tá ní ncuu ní nsáhá sácá dē yā, de ní ntavā dē sahma cuāhá ndihí, de ní nachuhun dē yā sahma maá yā. De ní ntavā ndá dē yā cuāhān dē jíni yā já cata caa dē yā yicā cruz.

Jā ní jata caa dē yā yicā cruz
(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

²¹ De iin tēe nání Simón ñuū Cirene, tēe cúu tatá Alejandro jíni Rufo, vándiji dē já ní jēhēn dē rancho. De ní ncháha dē ñúcuán, de ní ntee ndá soldado tiñu dē já cuiso dē cruz yā.

²² De cuāhān ndá dē jíni yā iin lugar nūū nání Gólgota, de tūhun ñúcuán cáhān: Lugar Yiqui Xini.

²³ De ní jēhe ndá dē vino já ní nsacā nuu jíni sūja ũguā já coho yā, sochi nduú ní jíhi yā.

²⁴ De ní jata caa ndá dē yā yicā cruz. De ní nsáhá dē suerte síquí nása nihin iin iin dē sahma yā.

²⁵ De cahiin ní jata caa dē yā.

²⁶ De tūhun já ní ntee dē xini cruz já cáhān nā síquí ní jíhi yā, súcuán cáhān: Yáhá cúu Rey nchiví hebreo, cáhí.

²⁷ De suni nī jata caa ndá dē ūū tēe cuihná yicā ūū cā cruz, iin dē lado cuahá yā, de incā dē lado sátin yā.

²⁸ De nī nquee ndaā tūhun jā cāhān tutū īi: Nī squétahān ndá dē yā jīn ndá tēe nēhén, cáchī.

²⁹ De nchivī jā yāha űúcuán, scuícó jí xīnī jī, de nī ncāhān yichī jī jīn yā: Jā jāān. Ndóhó chí cāhān nū jā canī nū templo cāhnú, de nūū ūnī quivī de nasāhā nū.

³⁰ Tūsaá de scācu nū maá nū, de nuu nū yicā cruz vī, ncachī jī.

³¹ De suni sūcuán nī ncāhān catá ndá sūtū cuñáhnú jīn ndá tēe stēhēn ley janahán, de cāhān ndá máá dē: Tú incā nchivī nī scācu dē, ¿de nūcu nduú cúu scācu dē maá dē mitan?

³² Tú cunī ō jā Cristo, Rey nchivī Israel, nuu dē yicā cruz mitan, űúcuán de candija ó, ncachī ndá dē. De nduú tēe jā ndíta caa jīn yā yicā cruz, suni sūcuán nī ncāhān yichī dē jīn yā.

Jā ní jīhī Jesús

(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

³³ De tá nī ncuu cahūxī ūū, de nī ncunee ní cāhnú jondē cahūnī.

³⁴ De tá nī ncuu cahūnī, de nī ncana jee Jesús: Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? ncachī yā. De tūhun űúcuán cāhān: Yāā Dios maá sá, Yāā Dios maá sá, ¿nūcu nī sndóo ní sáán?

³⁵ De sava nchivī íñī űúcuán, nī jini jī jā cāhān yā, de nī ncāhān jī: Cunini ndá nū, chí cána dē Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán, ncachī jī.

³⁶ De nī jinu iin tēe, nī jēchundajī dē iin cāchī nūū vinagre iyā. De nī ntee dē xīnī iin űutun, de nī ntee dē yuhú yā jā coho yā. De nī ncāhān dē: Ná cūndēhé ó tú quiji Elías snūū dē tēe yáhá, ncachī dē.

³⁷ De maá Jesús nī ncana jee yā, de nī jīhī yā-ni.

³⁸ Sá de sahma jā ndíta caa jā ndási nūū cuarto īi inī templo cāhnú, nī ndātā sava sava jondē xīnī jīn jondē jēhe.

³⁹ De tēe Roma jā cúu capitán, íñī dē nūū yā, de nī jini dē jā nī ncana jee yā de nī jīhī yā. De nī ncāhān dē: Jāndáā ndija jā Sehe Yāā Dios cúu tēe yáhá, ncachī dē.

⁴⁰ De suni íñī sava ñahan, ndéhé jíca ña. De ūnī ña cúu María űūū Magdala, jīn María naná José jīn Jacobo suchí, jīn ñahan nání Salomé.

⁴¹ De ndá ñahan yáhá nī niquín ña yā, de nī nchindeé ña yā tá nī jica yā región Galilea. De suni íñī cuahā cā ndá ñahan jā ní nquiji jīn yā Jerusalén.

Jā ní nchiyuhū dē Jesús

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁴² De nī ñini quivī űúcuán. De quivī sātūha cúu, chí stēen cúu quivī nátātū.

⁴³ De nī nquenda José, tēe űūū Arimatea. De cúu dē iin tēe cuñáhnú nūū junta cuñáhnú cā. De suni űūhún inī dē jā quiji quivī jā tattūnī Yāā Dios. De nduú yúhú dē chí nī nquivī dē nūū Pilato, de nī jicān dē yiqui cúūu Jesús.

⁴⁴ De Pilato chí nī nsāhvi inī dē jā ñamā nī jīhī yā. De nī ncana dē capitán, de nī jicā tūhún dē tēe űúcuán tú ja nī jīhī yā.

⁴⁵ űúcuán de nī ncucáhnú inī dē jā ní ncāhān capitán jīn dē, de nī jēhe dē tūhun jā snūū José yiqui cúūu yā.

⁴⁶ De nī jeen José iin sahma cuijín váha. De nī snūū dē yiqui cúūu yā, de nī nchusúcún dē sahma űúcuán. De nī nchiyuhū dē yā inī iin yavī ndiyi jā ní ncaān yicā iin cava. De nī jasi dē iin yūū yuhú yāvī űúcuán.

⁴⁷ De María űūū Magdala, jīn María naná José, nī jini nduú ña nūū ní nchiyuhū dē yā.

16

Jā ní natecū Jesús

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ De nī ñini quivī nátātū, de María űūū Magdala, jīn María naná Jacobo, jīn Salomé, nī jeen ndá ña ndacá perfume jā quíchīhī ña yiqui cúūu yā.

² De jānehēn quivī domingo, tá cáta nquenda ncandīi, de nī nquenda ndá ña nūū yíyuhū yā.

³ De nī ncāhān ndá ña: ¿Ní nīhīn ō tēe jā sáhá jíyo yūū ndási yúyávī yáhá? ncachī ña.

⁴ De nī nūcūndēhé ndá ña, de nī jini ña ja nī ncujiyo yūū cāhnú űúcuán.

⁵ De nī nquivī ndá ña inī yavī ndiyi. De nī jini ña iin ángel Yāā Dios jā cáá tá cáá tēe suchí, ndéé yā lado cuahá, űūhún yā iin sahma cuijín caní. De nī nchūhú ndá ña.

⁶ De nī ncāhān yā jīn ña: Mā cúyūhú ndá nū. Chí nānducú ndá nū Jesús űūū Nazaret, Yāā nī jīhī yicā cruz. Nduú cā yā yáhá, chí ja nī natecū yā. Yáhá cūndēhé nū nūū ní jaquín ndá dē yā.

⁷ Cuānohōn ndá nū tūsaá, de cachī nū nūū ndá tēe scuáha jīn yā, jīn nūū Pedro, jā xihna cā maá yā jīn Galilea, sá de cuēé ndá máá nū. De űúcuán cunī nū nūū yā, tá cúu nūū ní ncāhān yā jīn nū jondē saá, ncachī ángel.

⁸ űúcuán de nī nquee ndá ña nūū ní nchiyuhū yā, de jīnu ña cuahān ña. Chí quisi ña jā yúhú ña. De nduú ní ncáchī cuitī ña nūū ní iin, chí yúhú ndá ña.

Jā ní nenda nijin yā nūū María űūū Magdala

(Jn. 20.11-18)

⁹ De Jesús nī natecū yā jānehēn quivī domingo. De xihna cā nūū María űūū Magdala ní nenda nijin yā, ñahan jā ní ntavā yā ūjā táchī inī.

¹⁰ De cuānohōn ña cuācachī tūhun ña nūū ndá tēe jā ní jica jíin yā, jā ní nenda nijin yā nūū ña. De cúcuécá inī ndá dē de jácu ndá dē.

¹¹ De tá nī jini ndá dē tūhun jā ní jini ña nūū yā jā tēcū yā, de nduú ní ncándíja dē tūhun cáhān ña.

Jā ní nenda nijin yā nūū ūū tēe scuáha jíin yā

(Lc. 24.13-35)

¹² Nūcuán de nī nquee ūū táhān tēe ñūcuán, jica dē cuāhān dē ichi rancho, de síin modo nī nquenda nijin yā nūū dē.

¹³ De nī ndicó ndúū dē, de nī ncachī tūhun dē nūū ndá cā táhān dē. De nduú ní ncándíja tucu táhān dē jā cáhān ndúū dē.

Jā ní nteñúū yā dē jā nacani dē tūhun

(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁴ De cuéé cā de nī nenda nijin yā nūū ndihúxī iin dē, ndéé ndá dē nūū mesa yáji dē stāā. De nī ncāhān yā nūū dē, chi ñihin inī ndá dē jāā nduú cándíja dē tūhun jā ní ncāhān ndá táhān dē jā ní natecū yā nī jini dē yā.

¹⁵ De nī ncāhān yā jíin dē: Cuáhān ndá nú ní ñayiví, de nacani nú tūhun nī nūū ndacá nchiví nāsa scácu nī ji.

¹⁶ De nchiví jā cándíja de cuenduté ji, chi cācu ji. De nchiví jā má cándíja, chi tánū táhvī ji.

¹⁷ De nchiví cándíja, sáhá ji ndá tiñu ñáhnú yáhá jā stéhēn jā íyó nī jíin ji: Jíin sívī nī de tavā ji ndá táchī inī nchiví. De cáhān ji quéhén yuhú jéé.

¹⁸ De tú nī ntiin ji cōō, á nī jihī ji veneno, de mā sáhá dañō jíin ji. De suni tee ji ndahá ji nchiví cūhū, de nduvāha, ncachī yā jíin ndá dē.

Jā ní ndaa yā cuānohōn yā andiví

(Lc. 24.50-53; Hch. 1.9-11)

¹⁹ Nūcuán de tá nī ndihī nī ncāhān maá Jētohō ō jíin ndá dē, de nī ndaa yā cuānohōn yā andiví, de nī jécundeé yā lado cuáhá Yāā Dios nūū cūñáhnú yā.

²⁰ De ndá máá dē nī nquee dē, nī nacani dē tūhun yā ndacá lado nāsa scácu yā nchiví. De maá Jētohō ō nī nchindeé nī nchituu yā ndá dē. De nī jēhe yā fuerza jā sáhá dē ndá tiñu ñáhnú jā stéhēn jā íyó ndāā tūhun yā jā nācani ndá dē. De nī ncuu. Amén.

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN LUCAS

¹ Cuahā tēe nī nducú ndéé dē nī ntavā vāha dē historia Jesús, ndácá tiñu jā ní nsáhá yā ní jiní ndácá ó.

² De nī ntee ndá dē ndá tūhun jā ní ncachī tūhun ndá nchivī nūū ō, jā ní jiní jī tiñu ñúcuán jondē tá ní nquijéhé, de nī nacani jī tūhun yā.

³ De saán, suni nī nanducú vāha sá ndá tūhun yā jondē tá ní nquijéhé. De nī jani iní sá jā suni vāha jā tee cájí sá ndácá tūhun yáhá nūū ní, amigo Teófilo.

⁴ De súcuán de cunī ní jā iyó ndāā ndácá tūhun jā ní ncachī tūhun ndá jī nūū ní.

Jā ní ncachī ángel jā cacu Juan tēe scuénduté

⁵ Tiempo jā ní ncuu Herodes rey Judea, de nī iyo iin sūtū nchivī hebreo, nání dē Zacarías, de grupo Abías cúu dē. De ñasíhí dē nání ña Elisabet, de suni tatá maá sūtū Aarón cúu ña.

⁶ De ndúú dē chí nchivī ndāā cúu dē nūū Yāā Dios, de vāha ndāā squíncuu dē tiñu jā ndácu ley maá Jētohō ō Yāā Dios, jiní ndá nchivī.

⁷ De nduú nā sēhe dē iyó, chí ñahan nūmā cúu Elisabet, de jā ñáhnú ndúú dē.

⁸ De iin quiví de sátíñú Zacarías nūū tiñu jā cúu dē sūtū nūū Yāā Dios, chí ní nquenda quiví jā ndiví grupo dē.

⁹ De ní nsáhá ndá dē suerte tá cúu nūū iyó costumbre ndá sūtū. De ní nsáhá to-car Zacarías jā quiví dē iní cuarto ñi templo Jētohō ō Yāā Dios, de teñuhūn dē incienso.

¹⁰ De hora jā cáyū incienso, de ndá nchivī cuahā íñí jī yātá templo, jícán táhví jī.

¹¹ De ní nquenda iin ángel maá Jētohō ō nūū Zacarías, íñí yā lado cuahá altar nūū cáyū incienso.

¹² De ní ncuñehén iní Zacarías jā ní jiní dē nūū yā, de ní nchuhú ndasí dē.

¹³ De ní ncāhān ángel jiní dē: Zacarías, mā cúyūhú nū, chí mitan de sáhá Yāā Dios jā ní jícán táhví nū. De ñasíhí nū Elisabet, scácu ña iin sēhe yíí, de scúnani nū jī Juan.

¹⁴ De cusíí ndasí iní nū. De cuahā nchiví cusíí iní jā cacu jī.

¹⁵ Chí cuñáhnú sēhe nū sáhá maá Yāā Dios. De mā cōhó jī vino ní ntexéén, de cunuú maá Espíritu Santo jiní jī jondē ncháha ca cacu jī.

¹⁶ De sáhá jī jā cuahā nchiví nación nū Israel ndicó iní jī nūū Jētohō jī Yāā Dios.

¹⁷ De xihna cá Juan quiji, nacani tūhun Jētohō ō Jesús, sá de quiji maá yā. De sáhá jī tá cúu nūū ní nsáhá Elías, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán, de cunevāha jī poder jā nacani jī tūhun, tá cúu nūū ní

nevāha Elías. De sáhá jī jā ndácá yuvá ndu-maní dē jiní sēhe dē. De suni sáhá jī jā nchiví nīhin iní cuetáhví jī nūū Yāā Dios, nduu jī nchiví ndāā. Súcuán sáhá tūha jī nchiví tácuca candíja jī maá Jētohō ō Jesús tá quiji yā, ncachí ángel.

¹⁸ De Zacarías ní jicā tūhún dē yā: ¿Nāsa cucáhnú iní sá tú jandāā cúu? Chí tēe ñáhnú cúu sá, de suni ñáhnú ñasíhí sá, ncachí dē.

¹⁹ De ní ncāhān ángel jiní dē: Maá ní cúu Gabriel, de iyó ní nūū Yāā Dios, jétíñú yā nduhū. De ní nteñú yā nduhū vāji ní jā cāhān ní jiní nū, de nácani ní tūhun vāha yáhá nūū nū.

²⁰ De síquí jáá nduú ní ncándíja nū tūhun jā ní ncāhān ní, de cuñíhín nū, de mā cúu cā cāhān nū, chí jondē tá cacu sēhe nū jiní ña. De quee ndāā ndíja tūhun jā cāhān ní yáhá tá quenda quiví, ncachí ángel.

²¹ De ndá nchiví íñí yātá templo, ndétu jī Zacarías, de jani iní jī nā cuá cúu jā cúcuéé dē iní cuarto ñi templo.

²² De tá ní nquēe dē, de nduú cā ní ncúu cāhān dē jiní jī. De ní jicūhun iní jī jā iní templo ní jiní njin dē iin jā ní stēhēn yā nūū dē. De maá seña-ni cā ní nsáhá dē nūū jī, chí ní ncuñíhín dē.

²³ De tá ní jinu quiví jā sátíñú dē iní templo, de cuānohōn dē vehe dē.

²⁴ De ní ncuu jacú quiví, de ñasíhí dē Elisabet ní jicūhun sēhe ña. De ní nquendo ña vehe ña ūhūn yōō jáá nduú cā ní jēhēn ña. De jani iní ña:

²⁵ Súcuán ní nsáhá maá Jētohō ō jiní ní, de ní ncandeē yā tūhun jā cúcanoō ní nūū nchiví jáá nduú sēhe ní, jani iní ña.

Jā ní ncachī ángel jā cacu Jesús

²⁶ De nūū íñú yōō, de ní ntají Yāā Dios ángel Gabriel, ní jēhēn yā iin ñuū nání Nazaret, ndáñúū Galilea.

²⁷ De ní jēhēn yā nūū iin ñahan lúlí jā nání María. De jā ní ncuñdaā jā cueca iin tēe nání José ña, de tatá rey David cúu dē.

²⁸ De ní nquiví ángel nūū ndéé ña, de ní ncāhān yā: Ncu tandíí, de nācā ndetú táhví nū. Chí maá Jētohō ō Yāā Dios iyó yā jiní nū, de ní nsáhá yā jā ndetú ndasí cā nū nūū ndá cā ñahan, ncachí yā.

²⁹ De tá ní jiní ña nūū ángel, de ní ncuñehén iní ña jā súcuán cāhān yā, de ní jani iní ña nūcu cāhān yā súcuán jiní ña.

³⁰ De ní ncāhān cā ángel jiní ña: Mā cúyūhú nū María, chí ní nsáhá Yāā Dios jā váha ndóhó.

³¹ De jicūhun sēhe nū de scácu nū iin sēhe yíí, de scúnani nū jī Jesús.

³² De cuñáhnú jī, de cunaní jī Sēhe Yāā cúñáhnú ndasí. De maá Yāā ñúcuán jā cúu yā Jētohō ō sáhá yā jā cuu jī rey, tá cúu tatá jī David jā ní ncuu dē rey.

³³ De ní cáni tatúní ji nūū nchivī naciōn nū Israel. De mā ndíhí cuitī jā tatúní ji, ncachī ángel.

³⁴ Ñúcuán de nī jicā tūhún María yā: ¿Nāsa coo tiñu jā ní ncāhān ní? Chi nchāha ca coo yíí sá, ncachī ña.

³⁵ De nī ncāhān ángel: Maá Espíritu Santo sáhá jā jicūhun sēhe nú, de poder maá Yāā cūñáhnú ndasí sáhá iin tiñu ñáhnú jíin nú. De jā ñúcuán maá sūchí ī jā cacu, quíhi cuenta ji nūū Yāā Dios, de cunaní ji Sehe Yāā Dios.

³⁶ De suni cáchi tūhun nī nūū nū jā táhán nū Elisabet, suni scácu ña iin sēhe yíí, vísō ja ñáhnú ña. De mitan iyó iñu yōō jaá nduú cá cáhān nchiví jā cúu ña ñahan nūmā.

³⁷ Chi ndíhi-ní cuu sáhá Yāā Dios, de nduú nī iin iyó jā má cúu sáhá yā, ncachī ángel.

³⁸ Ñúcuán de nī ncāhān María: Cuu túsaa, de ná sáhá sá ndacá jā ndácu Jētohō ō Yāā Dios, de ná cóo jíin sá tá ní ncachí ní, ncachí ña. Sá de cuāhān-ni ángel.

Jā ní jēndēhé María Elisabet

³⁹ De nī ncuu jacū quiví, de ñamā cuāhān María, nī ncaa ña yucu cuāhān ña iin ñuū región Judea.

⁴⁰ De nī jíin ña vehe Zacarías, de nī ncāhān jíitáhán ña jíin Elisabet.

⁴¹ De tá nī jini Elisabet jā cáhān María jíin ña, de sūchí ñúhún chíjin ña nī ncandā ji-ni. De nī ncuuú Espíritu Santo jíin ña.

⁴² De nī ncāhān jee ña: Nī nsáhá Yāā Dios jā ndetū cá cúu nū nūū ndá cá ñahan, jíin jā coo ndetū ndasí sēhe nú.

⁴³ ¿De nāsa cúu jā ní nguenda naná Jētohō nī nūū ní? Chi nduú ná cúu cuití ní.

⁴⁴ Chi tá nī jini nī tūhun jā ní ncāhān nū jíin nī, de sūchí ñúhún chíjin nī nī ncandā ji-ni jā cúsiī iní ji.

⁴⁵ De nācā ndetū nū jā ní ncandíja nú, chi quee ndaā ndacá tūhun jā ní ncāhān Jētohō ō Yāā Dios jíin nú, ncachí Elisabet.

⁴⁶ Ñúcuán de nī ncāhān María: Cáhān nī jā cúñáhnú ndasí maá Jētohō ō Yāā Dios,

⁴⁷ de cúsiī iní nī jíin maá yā jā scácu yā nduhū.

⁴⁸ Chi nī nsáhá yā cuenta nduhū, vísō nduú cúñáhnú ní.

De ná squíncuu nī jā ndácu yā. De jondē mitan de ndá nchiví jā nacacu, cáhān ji jā ndetū ndasí ní.

⁴⁹ Chi Yāā tūn ndíhi-ní poder, nī nsáhá yā tiñu ñáhnú jíin ní.

De Yāā ī Yāā ndoo cúu yā.

⁵⁰ De ní cáni cundáhví iní yā ndá nchiví jā ndíhví iní ji jā má stíví ji nūū yā.

⁵¹ Nī nsáhá yā tiñu ñáhnú jíin poder yā, chí nī scúnu yā ndá nchiví sáhá víxí maá,

⁵² de ndá nchiví cúñáhnú, nī ncandē yā jā cúñáhnú ji.

De nchiví ndáhví, chí nī nsáhá ñáhnú yā ji, ⁵³ de nchiví jíhi sōco, ní jēhe yā jā cají vāha ji, de nchiví cuicá, chí nī natajái yā ji sūcuán-ni.

⁵⁴ De nī nchindeé nī nchituu yā yóhó nchiví naciōn Israel, jā cúu ó mozo yā,

chí nduú náa iní yā jā cundáhví iní yā yóhó.

⁵⁵ Chi sūcuán nī nquee yuhú yā nūū ndacá tatā ō,

nūū Abraham jíin ndacá tatā dē jā coo níí cáni.

Ncachí María.

⁵⁶ De nī ndeé ña jíin Elisabet tá ūni yōō. Sá de cuānohōn ña vehe ña.

Jā ní ncacu Juan tēe scuénduté

⁵⁷ De nī nguenda quiví jā scácu Elisabet sēhe ña, de nī scácu ña iin sēhe yíí.

⁵⁸ De ndá nchiví ndeé ñatin jíin ña jíin ndá táhán ña, ní jiní ji jā ní ncundáhví ndasí iní Yāā Dios ña, de nī nguenda ji ní ncāhān ji tūhun sīí jíin ña.

⁵⁹ Ñúcuán de nūū ūnā quiví jā ní ncacu ji, de nī jēhēn ndá nchiví ní nsáhá ji circuncidar sūchí ñíquin ñúcuán. (De ñúcuán cúu iin tuní nūū yiquí cúu ndá sūchí yíí hebreo jā stéhēn jā cúu ji nchiví Yāā Dios.) De scúnani jíi sūchí ñúcuán sívī tatá ji Zacarías nícu.

⁶⁰ De nī ncāhān naná ji: Mā cúu, chí Juan cunaní ji, ncachí ña.

⁶¹ De nī ncāhān ndá ji jíin ña: ¿De nūcu? De nduú ní iin táhán nū nání sūcuán, ncachí ji.

⁶² Ñúcuán de jíin seña nī jicā tūhún ndá ji tatá sūchí ñúcuán nāsa cúni dē jā cunaní ji.

⁶³ De nī jicān dē iin tutū, de nī ntee dē: Juan cunaní ji, cáchi. De ndacá nchiví ní nsáhvi iní ji ní jiní ji.

⁶⁴ De nī nacahān-ni Zacarías jā ní ncuñíhín dē, de nī nquijéhé dē cáhān dē jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios.

⁶⁵ De ndá nchiví ndeé ñatin jíin dē, ní nsáhvi ndasí iní ji. De ní yucu región Judea ní jíitē nuu ndá tūhun yáhá jā sūcuán ní ncuu.

⁶⁶ De nchiví jā ní jini tūhun, ní nquijéhé ji nācani iní ji, de jicā tūhún táhán ji: ¿Nāsa coo tá cuahnu sūchí yáhá? ncachí ji. Chí maá Jētohō ō Yāā Dios ní nsáhá yā jā vāha ndasí ji.

Tūhun víi jā ní nacani Zacarías

⁶⁷ De tatá ji Zacarías ní ncuuú Espíritu Santo jíin dē, de ní nācani dē tūhun jā ní stéhēn Yāā Dios nūū dē:

⁶⁸ Nācā vāha ndasí Yāā cúu Jētohō ō, suu Yāā Dios maá ó nchiví Israel,

chí nī nquiji yā nūū ō jā cúu ó nchiví yā, de ní scácu yā yóhó.

⁶⁹ De ní jani yā iin Yāā iyó poder jā scácu yóhó,

de Yāā ñúcuán cacu nūū tatā maá mozo yā rey David.

⁷⁰ Chí sūcuán ní nquee yuhú yā, de ní nācani ndá tēe ndoo jā ní nācani tūhun yā janahān.

71 De nī ncāhān ndá dē jā scácu yā yóhó nūū ndá jā jínī ūhvi yóhó, jíin nūū ndá jā quítī inī nūū ó.

72 Chi nī ncundáhvī inī yā ndácá tatá ó, de nduú ní náa inī yā trátū ū yā.

73 Chi suu trátū ūcúan, nī ncāhān téyí yā jíin tatá ó Abraham,

74 suu jā scácu yā yóhó nūū ndá jā jínī ūhvi yóhó,

tácuca sáhá ó tínu cúnī yā de mā cúyuhú ó,

75 de coo ndáā coo ndoo ánó ó jā cuetifíu yā yóhó ndihi quívi jā cutecū ó.

76 De ndóhó sūchí lúli, cuu nú tēe nacani tūhun Yāā cúñáhnú ndasí.

Chi cosó nūū nú ichi nūū maá Jētohó ó Jesús, tácuca sáhá tūha nú nchiví, sá de quíji yā.

77 De cachí tūhun nú nūū nchiví maá yā jā scácu yā jí,

jíin jā cune cáhnú inī yā nūū cuāchi jí.

78 Chi Yāā Dios maá ó, vāha inī yā de cundáhvī inī yā yóhó.

Jā ūcúan tají yā maá Yāā jā stúu inī ánó ó, quíji yā jondē andiví,

79 tácuca jícūhun inī ndá yóhó jā ndéé ó modo nūū neé nūū jā ūatin cuū ó.

De chuhun yā yóhó ichi nūū coo ndeé coo síi inī ó.

Ncachí Zacarías.

80 De sūchí lúli ūcúan nī jahnu jí de nī jíja jí jíin tūhun yā. De nī íyo jí nūū ūhun tihá jondé quívi jā ní nquenda nijin jí nūū nchiví Israel.

2

*Jā ní ncacu Jesús
(Mt. 1.18-25)*

1 De ní ncuu jacū quívi, de Augusto, tēe cúu rey, nī ndacu dē tínu jā coo censo jā nūcōsō sívi ndivíi nchiví ní cáhnú nūū tátūni dē.

2 Yáhá cúu censo jā xihna ūhún jā ní nsáhá ndá dē tá ní ncuu Cirenio gobernador nación Siria.

3 De ndivíi nchiví cuānohōn jí tá ūū tá ūū jí jí jā nacuāha jí sívi jí.

4 De saá-ní José ní nquēe dē ūū Nazaret ndáñū Galilea. De cuānohōn dē región Judea, de ní jínū dē ūū Belén, jā cúu ūū nūū ní ncacu rey David janahán. Chi tatá David cúu dē.

5 De ní jēhēn dē tácuca nacuāha dē sívi dē jíin María, chí jā ūatin cundeē dē jíin ūa. De ūhún sēhe ūa ní nsáhá Espíritu Santo.

6 De juni íyó ndúū dē ūcúan de ní nquenda quívi jā cacu sēhe ūa.

7 De ní scácu ūa sēhe yíi xihna ūhún ūa, de ní nchusúcún ūa jí sahna vítá, de ní jaquín ūa jí inī iin tūndóo nūū yáji quiti, chí nduú cā nūne mesón cundeē ndá ūa.

Jā ní nquenda ndá ángel nūū ndá pastor

8 De ūatin ūū Belén íyó ndá tēe cúu pastor, de ní níñū jíto ndá dē tícachí dē jondé yucu.

9 De iin sanaā-ni de ní nquenda iin ángel maá Jētohó ó nūū dē, de nduva maá Jētohó ó ní jendūtē ní nūū íyó dē. De ní nchuhú ndasí ndá dē.

10 De ní ncāhān ángel ūcúan jíin dē: Mā cúyuhú ndá nú, chí vāji ní jā cachí tūhun ní iin tūhun vāha nūū nū, de sáhá jā cusíi ndasí inī ndácá nchiví:

11 Chi mítan de inī ūū David ní ncacu iin Yāā jā scácu ndá ndóhó, de maá Jētohó ó Cristo cúu yā.

12 De yáhá cúu seña jā nanihín nū sūchí ūquín ūcúan, chí ūsúcún jí sahna vítá, de cáá jí inī iin tūndóo nūū yáji quiti, ncachí ángel.

13 De sanaā-ni de ní nquenda cuāhā cā ángel andiví, ífí ndá yā jíin ángel ūcúan, de cáhān ndá yā jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios. De suni cáhān yā:

14 Vii ndasí cúñáhnú maá Yāā Dios jā ndéé nūū sūcún.

De ná ndúvāha inī ndá nchiví ūayívi sáhá yā jā cúsi inī yā jíin jí.

Ncachí ndá ángel.

15 ūcúan de cuānohōn ndá ángel andiví. De ndá tēe cúu pastor ní ncāhān dē jíin táhān dē: Ná cóhōn ūū Belén, de cunī ó ná cuá cúu jā ní ncuu jā ní ncachí tūhun Jētohó ó nūū ó, ncachí ndá dē.

16 De ūamā cuāhān ndá dē, de ní nanihín dē María jíin José jíin sūchí ūquín, cáá jí inī tūndóo nūū yáji quiti.

17 De tá ní jínī ndá dē nūū jí, de ní nacani dē tūhun jā ní ncachí ángel nūū dē síquí sūchí ūquín.

18 De ní nsáhvi inī ndá nchiví ní jini jí tūhun jā cáhān ndá tēe cúu pastor.

19 De María ní nchuhun inī ūa ndácá tūhun yáhá, de nácani inī ūa síquí.

20 De cuānohōn ndá pastor, de cáhān ndá dē jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios síquí ndácá jā ní jini dē jíin jā ní jini dē, chí ní nquēe ndaa ndá tūhun jā ní ncachí ángel nūū dē.

Jā ní stēhēn dē jí nūū Yāā Dios inī templo

21 De ní ncuu ūnā quívi jā ní ncacu yā, de ní nsáhá ndá dē circuncidar sūchí ūquín ūcúan. De ní scúnani dē jí Jesús, chí sívi ūcúan ní ncachí ángel nūū María jondē ncháha ca jícūhun jí.

22 De ní jinu quívi jā ní squincuu ndá ūa costumbre jā ndúndoo ndá ūa nūū Yāā Dios, tá cúu nūū cáhān ley jā ní jēhe yā nūū Moisés. De ní jēhēn ndúū dē jíin jí Jerusalén tácuca stēhēn dē jí nūū Jētohó ó Yāā Dios.

23 Súcúan ní nsáhá ndúū dē, chí yósó nūū tutú ley yā: Ndácá sūchí yíi jā cacu xihna ūhún, quíhi cuenta jí nūū Jētohó ó Yāā Dios, cáchí tutú.

²⁴ De suni cuāsōcō dē tá cūu nūū cáhān ley maá Jētohō ō: Sōcō ndá nú ūū livi á ūū paloma, cáchī tutū.

²⁵ De nī iyo iin tēe nání Simeón, ndēē dē Jerusalén tiempo ñúcuán. De tēe ndāā tēe chíñúhún vāha nūū Yāā Dios cūu dē. De ñúhún inī dē jā quenda maá Yāā jā scácu ndá nchivī naciōn dē Israel. De maá Espírītu Santo iyó yā jíin dē,

²⁶ de ja nī ncachī tūhun yā nūū dē jā má cūu cuiñī dē chí jondē cunī dē nūū Cristo jā tetíñú maá Jētohō ō Yāā Dios.

²⁷ De nī stéhēn yā nūū dē jā quihīn dē templo quivī ñúcuán. De saá-ni tatá jíin naná sūchí ñiquín Jesús, nī nquívī dē templo jíin ji jā sáhá dē ji tá cūu nūū cáhān ley Moisés.

²⁸ De Simeón nī numi ndeē dē ji, de nī ncāhān dē jā vāha ndasí Yāā cūu Yāā Dios, de ncachī dē:

²⁹ Tatá Yāā Dios, mitan de cuu cuāha ní tūhun jā cuū sá da, chí ja nī ncusiī inī sá, chí ja nī squíncuu ní tūhun jā ní nquee yuhú ní nūū sá jā cūu sá mozo ní.

³⁰ Chí nī jini jínúú sá nūū Yāā jā scácu ndá saán.

³¹ De nī jani ní yā jā scácu yā ndá nchivī ñayivī.

³² De maá yā sáhá jā cutūu inī ánō nchivī ndácá naciōn,

tácuva jíicūhun inī ji nāsa Yāā cūu ní.

De sáhá yā jā cuñáhnú nchivī maá ní Israel. Ncachī Simeón.

³³ De José jíin naná ji nī nsáhvi inī ndúū dē nī jini dē tūhun yā jā nī ncāhān Simeón.

³⁴ De nī jíicān táhvi Simeón jēhē ndá dē, de nī ncāhān dē jíin naná ji María: Sūchí yáhá vāji jíi tácuva candíja cuāhā nchivī naciōn maá ó Israel, de cācu jíi. De sava jíi chí mā cāndíja jíi, de tánū táhvi jíi. Chí sūchí yáhá cūu jíi Yāā jā ní ntetíñú Yāā Dios, de vísō sūcuán de squéne yichí cuāhā nchivī jíi.

³⁵ De sūcuán de tūu níjin nāsa jáni inī ndá nchivī. De maá nú chí tahúhvi ndasí inī nú jíi cunī nú jā ndoho jíi, ncachī Simeón.

³⁶ De suni iyó iin ñahan nācani tūhun Yāā Dios, nání ña Ana. De sehe Fanuel, tatá Aser cūu ña. De jā ñáhnú ndasí ña. De jondē tá lulí ña de nī ndeē ña jíin yií ña ūjá cuiyā.

³⁷ Sá de nī nquendōo ndáhvi ña, de ja iyó ña cūmī xico cūmī cuiyā. De nduú quée ña inī templo, chí nduú ñuū sáhá ña ndácá jā cūmī Jētohō ō Yāā Dios, de nditē inī ña de jíicān táhvi ña.

³⁸ De suni maá hora ñúcuán nī nquenda ña nūū íñi ndá dē, de nī nacuetáhvi ña nūū Yāā Dios. De nī ncachī ña tūhun sūchí ñiquín ñúcuán nūū ndá nchivī Jerusalén jā ñúhún inī jíi jā quenda maá Yāā jā scácu jíi.

Jā cuānohōn ndá dē ñuū Nazaret

³⁹ De nī ncuu nī squíncuu ndúū dē ndácá tíñu jā cáhān ley maá Jētohō ō Yāā Dios, de cuānohōn dē ñuū dē Nazaret región Galilea.

⁴⁰ De sūchí lúli ñúcuán nī jahnu jíi, de nī jíja jíi, de nī ncundíchi jíi. De nī nsáhá Yāā Dios jā vāha ndasí jíi.

Jā ní iyo sūchí lúli Jesús inī templo

⁴¹ De ndácá cuiyā jéhēn tatá jíi naná jíi Jerusalén, jā cūu vico pascua nchivī hebreo.

⁴² De tá nī ncuu ūxi ūū cuiyā jíi, de cuāhān tucu ndá dē Jerusalén, tá cūu nūū jéhēn dē vico ñúcuán.

⁴³ De tá nī ncāhā vico, de cuānohōn ndúū dē. De sūchí lúli Jesús nī nquendōo jíi Jerusalén, de nduú ní jíin José jíin naná jíi.

⁴⁴ De jáni inī ndúū dē jā cuāhān jíi máhñú nchivī ñúhún ichi. De nī jica dē iin quivī, sá de nī nanducú dē jíi máhñú ndá táhān dē jíin nchivī jíin táhān dē jíin.

⁴⁵ De nduú ní nānihn dē jíi. Ñúcuán de nī ndicó cóo ndúū dē Jerusalén, cuānanducú dē jíi.

⁴⁶ De nūū únī quivī de nī nānihn dē jíi inī templo, ndēē jíi máhñú ndá tēe stéhēn ley janahān, de níni jíi jā cáhān ndá dē, de jíicá tūhún jíi dē síquī tūhun ñúcuán.

⁴⁷ De ndá nchivī jā níni tūhun cáhān jíi, sáhvi inī jíi jā vāha cájí xīnī jíi de vāha scócoo jíi tūhun.

⁴⁸ De tá nī jíin naná jíi tatá jíi nūū jíi, de nī nsáhvi inī ndúū dē. De nī ncāhān naná jíi: Séhē, ¿nūcu nī nsáhá nú nduhū sūcuán? Chí ndúū ní jíin tatá nú, nācani ndasí inī ní nanducú ní ndóhō, ncachī ña.

⁴⁹ Ñúcuán de nī ncāhān jíi: ¿Nūcu nanducú ní saán? Chí cānuú jā cucuu sá jíin tíñu Tatá sá Yāā Dios, ncachí jíi.

⁵⁰ De nduú ní jíicūhun inī ndúū ña tūhun cáhān jíi jíin ña.

⁵¹ Sá de cuānohōn jíi jíin ndúū dē ñuū Nazaret, de nī jetáhvi jíi nūū dē. De naná jíi ní nchuvāha ña ndácá jā ní ncuu yáhá inī ánō ña.

⁵² De Jesús ní jahnu cā jíi de nī ncundíchi cā jíi. De cúsiī inī Yāā Dios jíin jíi, de saá-ni ndácá nchivī.

3

Tūhun Juan tēe scuéndutē

(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

¹ De nī ncuu xāhōn cuiyā jā tátuni Tiberio ní naciōn. De Poncio Pilato cūu dē gobernador Judea, de Herodes cūu gobernador Galilea, de ñanī dē Felipe cūu gobernador Iturea jíin Traconite, de Lisantias cūu gobernador Abilinia.

² De sūtū cūñáhnú cā cūu Anás jíin Caifás. De nī ncāhān Yāā Dios jíin Juan sehe Zacarías, jā iyó dē ñuhun tíhā.

³ De nī jica nuu dē ndácá ñuū jā iyó ñatin yūte Jordán. De cáhān dē jíin nchivī jā ná

nácani iní ji já sndóo ji cuáchi ji de cuenduté ji, tácuá cune cáhnú iní Yáa Dios nūu cuáchi ji.

⁴ De súcuán nī nquee ndaā tūhun Juan jā yósō nūu tutū jā nī ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yáa Dios jondē janahán:

Coo iin tēe jā cana jee jondē nūu űuhun tihá: Sáhá tūha ndá nú maá nú, chi quenda maá Jētoho ō,

de sáhá ndá nú tiñu ndāā, chi vāji yā.

⁵ De ndācá xehvā ná ndúndaā, de ndācá yucu jíin lómō ná ndúu nduhā, de ná ndúndoō ichi tiácuá, de ichi ndáyí ná ndúu inuú.

De suu cúu jā ndundaā ánō nchiví nūu yā.

⁶ De ndihí ji cuni ji já scácu Yáa Dios ji.

Súcuán cāhān Juan, cáchi tutū.

⁷ De nī nquenda cuāhā nchiví nūu dē jā scuénduté dē ji. De nī ncāhān dē nūu ji: Va sēhe cōō cúu ndá nú, chi xēen nū tá cúu cōō. ¿A jáni iní ndá nú jā cuu cunu nú cācu nú nūu castigo xēen jā quiji?

⁸ Túsáá de sáhá ndá nú tiñu váha, de súcuán stéhēn nū jā nī nacani ndija iní nū jā sndóo nú cuáchi nú. De mā cāni iní ndá nú cāhān nū jā cuu cācu nú síqui jā cúu nú tatá Abraham. Chi cāhān nī jíin ndá nú jā cuu sáhá Yáa Dios jā ndācá yūu yáhá nduu sēhe Abraham jā candíja váha, de tú cúní yā.

⁹ De cúu ndá nú tá cúu tūndihá jáá nduú jéhe jāvíxí váha. De mitan de ja iyó tūha Yáa Dios jā cuāha yā castigo xēen, tá cúu nūu iyó tūha iin cāa jā quehndē jondē yoho űutun. Túsáá de sáhá yā jíin ndá nú tá cúu nūu sáhá yā jíin ndācá űutun jáá nduú jéhe jāvíxí váha, jā téhndē de cāyū nūu űúhūn, ncachí Juan.

¹⁰ De ndá nchiví nī jicā tūhún ji dē: ¿De nása sáhá ndá sá túsáá? ncachí ji.

¹¹ De nī ncāhān dē: Ndá ndóhó jā névāha űū sahna, de cuāha nú iin nūu nchiví jáá nduú ná névāha. De ndá ndóhó jā iyó jā yáji, suni súcuán sáhá nú, ncachí dē jíin ji.

¹² De suni jacū tēe stútú xūhún renta nī nquenda dē jā cuenduté dē. De nī jicā tūhún ndá dē Juan: Maestro, ¿de ndá sáán, nása sáhá sá?

¹³ De nī ncāhān Juan jíin ndá dē: Mā scáa nú cācān nū xūhún, chi tá-ni jā nī ndacu nūu nū, ncachí dē.

¹⁴ De suni nī jicā tūhún jacū soldado: ¿De ndá sáán, nása sáhá sá? ncachí dē. De nī ncāhān Juan jíin dē: Mā cāndeē nū ndatíñú nī iin nchiví jíin tūhun siúhú nī jíin tūhun stáyávi, de mā ndíyo iní nū jā caa yáhvi nú, ncachí dē.

¹⁵ De ndācá nchiví ndétu ji jā quiji Cristo, Yáa jā tetíñú Yáa Dios, de jáni iní ji jā sanaā de suu cúu Juan.

¹⁶ De nī ncāhān Juan jíin ndá ji: Nduhū chi jíin ndute scuénduté nī ndá ndóhó. De vāji iin Yáa jā modo jā scuénduté yā ndá nú cúu jā cuāha yā Espiritu Santo cundeē iní ánō nū,

de poder yā cúu tá cúu űuhūn. De cuñáhnú ndasí cā yā nsúu nduhū, chi nduú cúñáhnú cuití nī nūu yā, nī jā cuetíñú yā nduhū vísō iin tiñu lúli cā jā nandají nī correa nījān yā.

¹⁷ De sáhá yā tá sáhá tēe stéchi trigo, chi sáhá síin yā nchiví váha jíin nchiví néhēn, tá cúu nūu cúndoo trigo jā quée síin paja. De nastútú yā trigo yā ndiví iní yacā yā. Sochi paja chi teñuhūn yā nūu űúhūn jā má ndáhvā cuití, ncachí Juan.

¹⁸ De jíin ndá tūhun yáhá jíin cuāhā cā tūhun nī sndihví iní dē nchiví, de nī nacani dē tūhun váha Yáa Dios nūu ndá ji.

¹⁹ De suni nī ncāhān dē nūu Herodes, tēe cúu gobernador, chi tēe űúcuán nī nacueca dē Herodías, űasihí űani dē Felipe. De cuāhā cā tiñu néhēn súcuán nī nsáhá Herodes.

²⁰ De sa víhí cā nī nsáhá néhēn dē, chi nī nchihí dē Juan vecāa.

Jā nī jenduté Jesús

(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

²¹ De jondē ncāhā ca quívi Juan vecāa, tá nī iyo dē jā nī scuénduté dē ndá nchiví, de suni nī scuénduté dē Jesús. De jicān táhvi yā, de nī nune-ni nūu ndēē Yáa Dios andiví.

²² De nī ncuun Espiritu Santo nī jinú xīni yā, de cáá tá cáá iin paloma. De ichi andiví nī ncāhān iin tūhun: Maá nú cúu Sēhe nī jā māni ndasí nī jíin, de cúsiñ ndasí iní nī jíin nū, ncachí.

Lista nása nquiji tatá Jesucristo

(Mt. 1.1-17)

²³ De tá nī nquijéhe Jesús stéhēn yā tūhun, de iyó yā tá ōcō űixí cuíyā. De jáni iní nchiví jā sēhe José cúu yā. De José nī ncuu sēhe Elí,

²⁴ de Elí nī ncuu sēhe Matat, de Matat nī ncuu sēhe Leví, de Leví nī ncuu sēhe Melqui, de Melqui nī ncuu sēhe Jana, de Jana nī ncuu sēhe José,

²⁵ de José nī ncuu sēhe Matatías, de Matatías nī ncuu sēhe Amós, de Amós nī ncuu sēhe Nahum, de Nahum nī ncuu sēhe Esli, de Esli nī ncuu sēhe Nagai,

²⁶ de Nagai nī ncuu sēhe Maat, de Maat nī ncuu sēhe Matatías, de Matatías nī ncuu sēhe Semei, de Semei nī ncuu sēhe José, de José nī ncuu sēhe Judá,

²⁷ de Judá nī ncuu sēhe Joana, de Joana nī ncuu sēhe Resa, de Resa nī ncuu sēhe Zorobabel, de Zorobabel nī ncuu sēhe Salatiel, de Salatiel nī ncuu sēhe Neri,

²⁸ de Neri nī ncuu sēhe Melqui, de Melqui nī ncuu sēhe Adi, de Adi nī ncuu sēhe Cosam, de Cosam nī ncuu sēhe Elmodam, de Elmodam nī ncuu sēhe Er,

²⁹ de Er nī ncuu sēhe Josué, de Josué nī ncuu sēhe Eliezer, de Eliezer nī ncuu sēhe Jorim, de Jorim nī ncuu sēhe Matat,

³⁰ de Matat nī ncuu sēhe Leví, de Leví nī ncuu sēhe Simeón, de Simeón nī ncuu sēhe Judá, de Judá nī ncuu sēhe José, de José

nī ncuu sēhe Jonán, de Jonán nī ncuu sēhe Eliaquim,

³¹ de Eliaquim nī ncuu sēhe Melea, de Melea nī ncuu sēhe Mainán, de Mainán nī ncuu sēhe Matata, de Matata nī ncuu sēhe Natán,

³² de Natán nī ncuu sēhe David, de David nī ncuu sēhe Isaí, de Isaí nī ncuu sēhe Obed, de Obed nī ncuu sēhe Booz, de Booz nī ncuu sēhe Salmón, de Salmón nī ncuu sēhe Naasón,

³³ de Naasón nī ncuu sēhe Aminadab, de Aminadab nī ncuu sēhe Aram, de Aram nī ncuu sēhe Esrom, de Esrom nī ncuu sēhe Fares, de Fares nī ncuu sēhe Judá,

³⁴ de Judá nī ncuu sēhe Jacob, de Jacob nī ncuu sēhe Isaac, de Isaac nī ncuu sēhe Abraham, de Abraham nī ncuu sēhe Taré, de Taré nī ncuu sēhe Nacor,

³⁵ de Nacor nī ncuu sēhe Serug, de Serug nī ncuu sēhe Ragau, de Ragau nī ncuu sēhe Peleg, de Peleg nī ncuu sēhe Heber, de Heber nī ncuu sēhe Sala,

³⁶ de Sala nī ncuu sēhe Cainán, de Cainán nī ncuu sēhe Arfaxad, de Arfaxad nī ncuu sēhe Sem, de Sem nī ncuu sēhe Noé, de Noé nī ncuu sēhe Lamec,

³⁷ de Lamec nī ncuu sēhe Matusalén, de Matusalén nī ncuu sēhe Enoc, de Enoc nī ncuu sēhe Jared, de Jared nī ncuu sēhe Mahalaleel, de Mahalaleel nī ncuu sēhe Cainán,

³⁸ de Cainán nī ncuu sēhe Enós, de Enós nī ncuu sēhe Set, de Set nī ncuu sēhe Adán, de Adán nī ncuu sēhe Yāa Dios, chi nī nsáhá yá dē.

4

*Jā ní jito túnī tächí Jesús
(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)*

¹ De Jesús nī ncuuú Espíritu Santo iní yá, de nī nquee yá yūte Jordán cuāhān yá. De nī jínū yá jondē nūū ñuhun tihá nī nsáhá Espíritu Santo.

² De nī iyo yá ñúcuán ū xico quívi, de nī jito túnī tächí cúñáhnú yá, chi cúní já sáhá yá cuáchi. De ndá quívi ñúcuán nduú ní nchájí cuítí yá, de tá nī nchāha quívi ñúcuán, de nī nquijí sóco nūū yá.

³ Ñúcuán de nī ncāhān tächí cúñáhnú jín yá: Tú maá nú cúu Sēhe Yāa Dios, de cāhān nū já ndá yūū yáhá ná ndúu stāā cají nū, ncachí.

⁴ De nī ncāhān Jesús jín: Nduú chi yósó nūū tutū ñ: Nsúú mátúhún-ni stāā cúu já tēcū nchiví, chi suni jín ndacá tūhun já cāhān Yāa Dios, ncachí yá.

⁵ Ñúcuán de cuāhān tächí cúñáhnú jín yá jondē xíní iin yucu súcún, de iin núnúú-ni nī stéhēn nūū yá ndacá naciōn ní cahnú ñayívi.

⁶ De nī ncāhān jín yá: Nūū maá nú cuāha nī já cuñáhnú nú nūū ndivíi naciōn yáhá, chi

vīi ndasí cáá. Chi maá nī tūn ndihi, de cuu cuāha nī nūū ní-ni iin cúní ní.

⁷ Túsaá de tú cuíñi jítí nú chiñúhún nú nduhū, de cuāha ndihi nī nūū nū, ncachí tächí.

⁸ De nī ncāhān Jesús jín: Satanás, cujiyo cuāhān, chi yósó nūū tutū já chiñúhún nchiví maá Jētohō ji Yāa Dios, de nūū mátúhún-ni yá satíñú ji, ncachí yá.

⁹ Ñúcuán de cuāhān tächí cúñáhnú jín yá jondē Jerusalén. De nī jani yá xíní torre templo. De nī ncāhān jín yá: De tú Sēhe Yāa Dios cúu nú, de squíncava nú maá nú jondē nūū ñuhún, chi scácu yá ndóhó.

¹⁰ Chi yósó nūū tutū: Tetíñú yá ndá ángel yá já coto ndóhó.

¹¹ De canee ndá yá ndóhó, tácu mā scáchihi nú jēhé nū nūū yúū. Cáchi tutū. Cáchi tächí.

¹² De nī ncāhān Jesús: Nduú chi suni yósó nūū tutū já má cōtó túní nchiví Jētohō ji Yāa Dios, á scácu yá ji á nduú, ncachí yá.

¹³ De nduú cá ní nīhīn tächí cúñáhnú modo já coto túní ji Jesús quívi ñúcuán, de nī ncujiyo cuāhān jacū tiempo.

Jā ní nquijéhé Jesús nacani yá tūhun región Galilea

(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

¹⁴ De nī ncuuú fuerza Espíritu Santo iní Jesús, de cuānohōn yá Galilea. De níi región ñatin ñúcuán nī jítē nuu tūhun yá.

¹⁵ De nī stéhēn yá tūhun iní ndá vehe ñi sinagoga, de ndihi nchiví ní jetúhún ji yá.

*Jā cuānohōn yá ñuū Nazaret
(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)*

¹⁶ De nī nenda yá ñuū Nazaret nūū ní jahnu yá. De quívi nátátú nī nquívi yá iní vehe ñi sinagoga, tá-ni sáhá yá. De nī nacuíñi yá já cahvi yá tutū ñi.

¹⁷ De nī jēhe ndá dē tutū já ní ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios janahán. De nī nacune yá tutū, de nī nanihīn yá nūū yósó iin tūhun, nī ncahvi yá:

¹⁸ Espíritu maá Jētohō ō Yāa Dios íyo yá jín nī,

chi nī ntee yá tiñu nduhū já nacani nī tūhun váha nūū ndá nchiví ndáhví.

De nī ntají yá nduhū vaji nī jín tūhun já nduváha iní nchiví cúcuécá iní.

De cachi tūhun nī nūū nchiví já yíhi ndahá tächí já coo libre ji.

De sáhá ní já ndunijñ iní anō nchiví jáá nduú jícūhun iní,

de scácu nī nchiví já ndóho ji sáhá táhán ji.

¹⁹ De nacani nī tūhun já ní nquenda tiempo já sáhá Jētohō ō Yāa Dios já váha nchiví.

Cáchi tutū já ní ncahvi yá.

²⁰ De nī nacasi yá tutū, de nī nacuíha yá nūū tēe sátfíñ iní sinagoga, de nī núcundeé

yā jā stéhēn yā tūhun nū nchivī iyó inī sinagoga. De ndihī ji ndéhé vāha ji nūū yā.

²¹ De nī nquijéhé yā cáhān yā jín ndá ji: Mitān de nī nquee ndāā tūhun cáhān tutū ī yáhā, nī jini ndá nū, ncachī yā.

²² De ndivī ji nī jetúhún ji yā, de sáhvi inī ndá ji nini ji ndācā tūhun vī jā cáhān yā. De nī jīcā tūhún táhān ji: ¿A nsūū sēhe José cúu tēe yáhā?

²³ De nī ncāhān yā jín ndá ji: Jini vāha nī jā jāni inī ndá nū de suni cáhān nū tūhun yátā yáhā jín nī: Tēe tátān, sáhā tátān nū maá nū tūsaá. De tūhun yáhā cáhī jā tá cúu nūū nī nasáhā vāha nī cuāhā nchivī cúhū inī űū Capernaum nī nīhīn nū tūhun, suni sūcuán cūnī nū jā sáhā nī űū ō yáhā, tácuā candija ndá nū jāni inī nū, ncachī yā jín ji.

²⁴ De nī ncāhān cā yā: Ndāā cáhān nī jín ndá nū, nī iin ndá tēe nācāni tūhun Yāā Dios, chí nduú jétáhvi nchivī űūū maá dē nūū dē.

²⁵ De suni ndāā cáhān nī jín ndá nū jā nī iyo cuāhā űāhan jā nī nquendōo ndáhvi inī naciōn maá ó Israel, tiempo jā nī iyo Elías, tēe nī nacāni tūhun Yāā Dios. De tiempo űūcuán nduú nī ncuūn cuitī sāvī űni cuiyā yósāva, de nī iyo iin tāmā xēēn nī cáhnū naciōn.

²⁶ De nduú nī ntājī Yāā Dios Elías quīhīn dē nūū nī iin űāhan viuda naciōn maá ó Israel, chí sa nūū iin űāhan viuda jā ndēē űūū Sarepta ndānūū Sidón, nī jēhēn dē nī jito dē jā nī nchajī űā.

²⁷ De inī naciōn maá ó Israel suni nī iyo cuāhā tēe nī ndoho cuēhē stéhyū, tiempo jā nī iyo Eliseo, tēe nī nacāni tūhun Yāā Dios. De nī iin tēe űūcuán nduú nī ncándija dē jā nduvāha dē sáhā Eliseo, chí sa Naamán, tēe naciōn Siria, nī nduvāha, ncachī yā.

²⁸ űūcuán de ndá nchivī ndēē inī sinagoga, nī nquīti ndasī inī ji jā nī jini ji tūhun cáhān yā.

²⁹ De nī nacuiñī ndá ji, de nī ntavā ji yā yātā űūū, de cuāhān ji jín yā xīnī yūcú nūū iyó űūū ji, chí cūnī ji jā chindahā ji yā nincava yā cava űūcuán.

³⁰ Sochi nduú nī ncuū sáhā ji, chí nī nchāha yā-ni māhñū ji cuāhān yā.

Jā nī ntavā yā tāchī inī iin tēe
(Mr. 1.21-28)

³¹ űūcuán de cuāhān Jesús űūū Capernaum región Galilea. De quivī nātātū nī stéhēn yā tūhun nūū ndá nchivī.

³² De nī nsáhvi inī ji nī jini ji tūhun stéhēn yā. Chí stéhēn vāha yā nūū ji, chí maá yā ndiso tīñū sīquī ndihī.

³³ De inī vehe sinagoga iyó iin tēe jā űūhún tāchī inī dē, de nī ncāna cóhó dē:

³⁴ Cuijiyo nī. ¿Nūcu vāji nī nūū ndá sá, Jesús tēe űūū Nazaret? ¿A vāji nī jā snāā nī ndá sá, á naá cúu? Ja jini sá nī iin cúu nī, chí Sēhe ī Yāā Dios cúu nī, ncachī dē.

³⁵ De Jesús nī ncāhān xēēn yā nūū tāchī: Casī yuhú nū de quee nū inī tēe yáhā, ncachī yā. De nī jicó cáva-ni tēe űūcuán nūū ndá nchivī, nī nsáhā tāchī. De nī nquee-ni inī dē cuāhān, de nduú nā cuā nī nsáhā cā jín dē.

³⁶ De ndihī nchivī nī nchūhū ji, de nī ncāhān ji jín táhān ji: ¿Nā tūhun cúu yáhā jā nī ncuū sūcuán? Chí cūñāhnū tēe yáhā jā ndācu nīhīn dē nūū ndá tāchī, de quēe-ni cuāhān, ncachī ji.

³⁷ De tūhun yā nī jītē nuu nī cáhnū región űūcuán.

Jā nī nasáhā vāha yā nanā chíso Simón Pedro

(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

³⁸ űūcuán de nī nquee Jesús inī vehe ī sinagoga, de cuāhān yā nī nquenda yā vehe Simón. De nanā chíso Simón yíhī ndasī quiji űā. De nī ncāhān ndáhvi ndá dē jín yā jēhē űā.

³⁹ De nī jaquūn nūū yā nūū űā, de nī ncāhān yā jā ná ndico quiji. De nī nquee-ni quiji űā, de nī nacōo űā-ni, de nī nsáhā űā jā nī nchajī yā jín ndá dē.

Jā nī nasáhā vāha yā cuāhā nchivī

(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)

⁴⁰ De tá nī nquēe nandūū, de ndá nchivī jā iyó táhān ji jā cúhū ndācā nūū cuēhē, nī nquisiáha ndá ji nūū yā. De nī ntee yā ndahā yā iin iin ji, de sūcuán nī nasáhā vāha yā ji.

⁴¹ De suni cuāhā nchivī nī nquee tāchī inī ji, de cána cóhó ndá tāchī: Maá nī cúu Sēhe Yāā Dios, cáhī. De nī ncāhān xēēn yā nūū ji, de nduú nī jēhe yā tūhun cáhān cā ji sūcuán, chí ja jini ndá ji jā maá yā cúu Cristo, Yāā jā nī ntājī Yāā Dios.

Jā nī nacāni yā tūhun región Galilea

(Mr. 1.35-39)

⁴² De tá nī ntūu, de nī nquee yā cuāhān sīn yā yātā űūū nūū nduú nchivī. De ndá nchivī nānducú ji yā, de nī nquenda ji nūū iyó yā. De jécāni ji yā tácuā mā cújiyo yā nūū jī.

⁴³ De nī ncāhān yā jín ji: Suni cánuú jā nacāni nī tūhun vāha nūū ndá cā űūū sīquī nāsa tátūnī Yāā Dios, chí suu cúu jā nī ntājī yā nduhū vāji nī, ncachī yā.

⁴⁴ De nī jica nuu yā nī región Galilea, nī nacāni yā tūhun inī ndá vehe ī sinagoga.

5

Jā nī nīhīn ndá dē cuāhā tiacā nī nsáhā yā
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

¹ De iin quivī de ífī Jesús yuhú mar Genesaret. De nī nquenda cuāhā nchivī, nī nchitū nīhīn ji nūū yā, chí cūnī ji cunini ji tūhun Yāā Dios.

² De nī jini yā jā ífī űū barco űātin yuhú mar. De ndá tēe tīn tiacā, ja nī nquee dē inī barco, náquete dē űūnu dē.

³ De nī nquīvi yā inī iin barco jā cúu barco Simón. De nī ncāhān yā jín dē jā ná scāca yátá dē quihīn jacū cā ichi inī ndute. De nī jécundeē yā, de jondē inī barco nī stéhēn yā tūhun nūū nchivī cuāhā jā íyó ji yuhū nduté.

⁴ De tá nī jīnu nī stéhēn yā, de nī ncāhān yā jín Simón: Scāca barco nū ná cōhōn nūū cūnū ndute, de squée ndá nū űnuu nū, de tiin nū tiacá, ncachī yā.

⁵ De nī ncāhān Simón: Maestro, ní niñū nī squée ndá sá űnuu jā tiin sá tí, de nduú nī nīhīn cuitī sá ni iin tí. De jā cáchī maá ní, de ná squée tucu sá űnuu, ncachī dē.

⁶ De nī squée ndá dē, de nī nquīvi cuāhā ndasí tiacá, chí jondē ndúcú tēhdē űnuu dē.

⁷ De nī nsāhā ndahá ndá dē nūū ndá cā táhán dē jā űhūn inī incā barco, jā ná quíji chindeé táhán jín dē. De nī nguenda ndá dē, de nī nchuhun chítú ndá dē tí ndúū barco, de jondē ndúcú quēe barco.

⁸ De nī jīnī Simón Pedro jā sūcuán nī ncuu. De nī jécuiñī jítí dē nūū Jesús, de nī ncāhān dē: Vāha cā cujiyo ní Señor, chí tēe íyó cuāchi cúu sá, ncachī dē.

⁹ Chí maá dē jín ndá tēe íyó jín dē, nī nchūhú dē jā ní nīhīn cuāhā dē tiacá nī nsāhā yā.

¹⁰ De suni nī nchūhú Jacobo jín Juan, ndúū sēhe Zebedeo, chí tēe chindeé táhán jín Simón cúu ndúū dē. De nī ncāhān Jesús jín Simón: Mā cūyūhú nū, chí jondē mitan de sáhā nī jā nīhīn nū cuāhā nchivī jā candíja nduhū, tá cúu nūū ní nīhīn nū cuāhā tiacá, ncachī yā.

¹¹ űúcuán de tá nī nenda ndá dē jín barco nūū űhuhun yíhí, de ná sndóo ndá dē ndihī ndatíñū dē, de nī jécuniquin dē yā cuāhān dē.

Jā ní nasāhā vāha yā iin tēe ndóho cuēhē stéhyū

(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

¹² űúcuán de íyó Jesús inī iin űuū, de nī nguenda iin tēe jā ndóho cuēhē stéhyū. De nī jīnī dē nūū Jesús, de nī jécuiñī jítí dē nī ntuu dē nūū dē nūū űhūn, de nī ncāhān ndāhvī dē jín yā: Señor, jīnī sá jā cuu nasāhā vāha ní sáán de tú cūnī ní, ncachī dē.

¹³ űúcuán de nī ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Cūnī ní nasāhā vāha nī ndóhó, de ná ndúvāha nū, ncachī yā. De tá nī ncāhān yā sūcuán, de nī nduvāha-ni tēe ndóho cuēhē stéhyū.

¹⁴ De nī ndacu yā nūū dē jā má cáchī cuitī dē nūū ni iin. De nī ncāhān yā: Quístéhēn nū maá nū nūū sūtú, de cundahá nū jā sōcō nū nūū Yāā Dios síquī jā ní ndundoo nū nūū yā, tá cúu nūū ní ntatūnī Moisés janahán. De sūcuán de cunī nchivī jā ní nduvāha nū, ncachī yā.

¹⁵ Sochí víhí cā nī jītē nuu tūhun yā cuāhān. De nī ncutútú cuāhā nchivī jā cunini ji tūhun

jā stéhēn yā, jín jā nasāhā vāha yā ji nūū ndácá cuēhē jā ndóho ji.

¹⁶ Sochí maá yā chí cuāhān sīn yā nūū nduú nchivī, de nī jīcān táhvī yā.

Jā ní nasāhā vāha yā iin tēe nī nduvehlé
(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

¹⁷ De iin quīvi de stéhēn yā tūhun, de jacū tēe grupo fariseo jín tēe stéhēn ley janahán, ndéē ndá dē űúcuán. De nī nguenda dē nūū yā jā vāji dē ndácá ndáñúū Galilea, jín ndáñúū Judea, jín ciudad Jerusalén. De poder maá Yāā Dios íyó jín yā jā násāhā vāha yā nchivī cúhū.

¹⁸ űúcuán de nī nguenda jacū tēe, de ndíso ndá dē iin tēe nī nduvehlé, yosō dē nūū iin camilla. De ndúcú ndá dē squivi dē tēe űúcuán inī vehe jā caquín dē nūū íyó yā.

¹⁹ De nduú ní nīhīn ndá dē modo jā quīvi dē jín tēe űúcuán, chí íyó chítú nchivī. De nī ncaa ndá dē síquī vēhē, de nī nacune dē teja. De nī scūdn dē tēe cúhū jín camilla dē jondē nūū íyó Jesús máhñū nchivī.

²⁰ De nī jīnī Jesús jā candíja ndá dē jā cuu nasāhā vāha yā tēe cúhū. De nī ncāhān yā jín tēe cúhū: Lílū, ja née cáhnū inī ní nūū ndá cuāchi nū, ncachī yā.

²¹ űúcuán de ndá tēe stéhēn ley janahán jín tēe grupo fariseo, nī nquijéhé ndá dē jāni inī dē síquī yā: ¿Ní iin cā cúu tēe yáhā jā cāhān dē tūhun nāvāha jā quítí inī Yāā Dios? Chí nduú cā nā incā cuu cune cáhnū inī nūū cuāchi, chí mátúhūn-ni Yāā Dios.

²² De nī jīnī Jesús jā sūcuán jāni inī ndá dē, de nī ncāhān yā: ¿Nūcu jāni inī ndá nū jā cāhān ní tūhun nāvāha?

²³ De jā ndúū tūhun yáhā, ¿ní iin cúu jā vjín cā? ¿A jā cāhān ní jín tēe cúhū: Née cáhnū inī ní nūū ndá cuāchi nū? ¿A vjín cā jā cāhān ní: Nacōo de caca nū, chí ja ní nduvāha nū, cachī ní?

²⁴ De mitan de ná stéhēn ní jā maá ní, Yāā ní nduu tēe, ndíso tíñū ní inī űayivī yáhā jā cune cáhnū inī ní nūū cuāchi. Sá de nī ncāhān yā jín tēe nī nduvehlé: Cāhān ní jín nū, nacōo de naquehen nū camilla nū de quínohōn nū vehe nū, ncachī yā jín dē.

²⁵ De nī nacōo-ni tēe űúcuán, ní jīnī jínūū nchivī. De nī naquehen dē camilla jā ní nchosō dē, de cuānohōn dē vehe dē. De nácutatáhvī dē nūū Yāā Dios.

²⁶ De nī nsāhvi ndasí inī ndácá nchivī ní jīnī ji, de nī ncāhān ndá ji jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios. De suni yúhú ndasí ji de cāhān ji: Mitan de nī jīnī o tíñū űáhnū ndasí, ncachī ji.

Jā ní ncana yā Levi
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

²⁷ űúcuán de nī nquee yā cuāhān yā, de nī jīnī yā nūū iin tēe stútú xūhūn renta, nání dē Leví, ndéē dē nūū nástútú dē xūhūn renta.

De nī ncāhān yā jīn dē: Cuniquīn nduhū nā cōhōn, ncachī yā.

²⁸ De nī nacuiñi dē, de nī sndóo dē ndihi ndatīñú dē, de cuāhān dē jīn yā.

²⁹ Sá de nī nsáhá Leví iin vico cáhnú inī vehe dē jā cūsū inī dē jīn Jesús. De cuāhā tēe stútú xūhún renta jīn sava cā tēe, ndéé ndá dē mesa yáji dē stāā jīn yā.

³⁰ De ndá tēe grupo fariseo jīn tēe stéhēn ley janahán, nī nquijéhé ndá dē cáhān dē sīquī ndá tēe scuáha jīn yā, de nī jīcā tūhún dē: ¿Nūcu yáji ndá nú jīhi ndá nú jīn ndá tēe stútú xūhún renta jīn ndá cā tēe sáhá cuāchi? ncachī dē.

³¹ De nī ncāhān Jesús: Ndá nchivī iyó vāha, nduú jīni ñūhún ji tēe tátán, chí nchivī cūhū cúu jā jīni ñūhún.

³² De nduhū chí nduú vāji nī jā cana nī nchivī jāá nduú cuāchi, jā cúu ji tá cúu nchivī iyó vāha. Chí sa vāji nī jā cana nī nchivī iyó cuāchi, jā ná nácani inī ji de sndóo ji cuāchi ji, ncachī yā.

Jā ní jīcā tūhún ndá dē yā sīquī jā conditē inī

(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

³³ Ñūcuán de nī ncāhān ndá dē jīn yā: Ndá tēe scuáha jīn Juan, jīn ndá tēe scuáha jīn grupo fariseo, cuāhā vuelta iyó nditē inī dē de jīcān táhvi dē. De ndá tēe scuáha jīn maá ní, ¿nūcu nduú sáhá dē sūcuán? Chí yáji ndá dē jīhi dē.

³⁴ De nī ncāhān yā jīn dē: ¿A cuu conditē inī dē juni iyó cā nī jīn dē? ¿A cuu sáhá nú jā conditē inī nchivī iyó vico tándāhá juni ndéé tēe tándāhá jīn ji?

³⁵ Sochi quiji quīvi jā cujiyo tēe tándāhá, de quīvi ñūcuán chí conditē inī ji, ncachī yā.

³⁶ De suni nī ncāhān yā iin tūhun yátá sīquī jāá nduú quétáhān tūhun jeé jā stéhēn yā jīn ndá tūhun janahán. Ncachi yā: Nī iin nchivī nduú jéhdē ji iin pedazo sahma jéé, de nachuhun ji nūu iin sahma tūhú. Chí tú sūcuán, de stívī ji sahma jéé, de suni nduú quétáhān jā jéé jīn jā tūhú.

³⁷ De nduú nī iin chūhun vino jeé inī ñii tūhú. Chí tú sūcuán, de vino jeé ndatá ñii, de naā vino jīn ñii.

³⁸ Chí sa cánuú jā chuhun ji vino jeé inī ñii jéé, de sūcuán de quendōo vāha ndúu.

³⁹ De nchivī chí nduú cúnī ji sndóo ji tūhun janahán, modo jāá nduú cúnī ji coho ji vino jeé, chí jā tūhú cúu jā vāha cā, jáni inī ji, ncachī yā.

6

Jā ní jéhdē ndá dē xīnī trigo quīvi nátātú

(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

¹ De iin quīvi nátātú nī nchāha Jesús cuāhān yā nūu cáá trigo. De ndá tēe scuáha jīn yā nī jéhdē dē xīnī trigo, de nī ncavā ndáhá dē, de nī nchajī dē.

² De sava tēe grupo fariseo nī ncāhān dē: ¿Nājéhē cúu jā sáhá ndá nú tiñu jāá nduú iyó vāha jā sáhá nú quīvi nátātú, cáchi ley Moisés? ncachī dē.

³ De nī ncāhān Jesús jīn dē: ¿A nduú ní ncáhvi ndá nú tutú nāsa nī nsáhá David iin quīvi jā ní jīhi dē sóco jīn ndá tēe jā ní iyo jīn dē?

⁴ De nī nquīvi dē inī vehe Yāā Dios. De nī nquehen dē pan ī jā yósó nijīn nūu Yāā Dios. De nī nchajī dē, de suni nī jéhe dē nī nchajī ndá tēe iyó jīn dē. De nduú nā ley jā caji nī iin tēe, chí maá-nī ndá sūtú cúu jā yáji. De visó sūcuán de nduú nā cuāchi ní iyo sīquī dē, ncachī yā.

⁵ De nī ncāhān cā yā jīn dē: Nduhū, Yāā nī nduú tēe, maá nī cúu jā tátúnī sīquī nāsa sáhá nchivī quīvi nátātú, ncachī yā.

Jā ní nduvāha tēe nī nchīchī ndahá

(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶ De incā quīvi nátātú suni nī nquīvi yā inī vehe ī sinagoga, de nī stéhēn yā tūhun. De ñūcuán iyó iin tēe nī nchīchī ndahá cuáhá dē.

⁷ De ndá tēe stéhēn ley janahán jīn tēe grupo fariseo, ndéhé yuhú dē yā tú nasáhá vāha yā tēe ñūcuán quīvi nátātú, tácuca ñīhīn dē cuāchi sīquī yā.

⁸ De maá yā chí jīnī yā nāsa jáni inī ndá dē. De nī ncāhān yā jīn tēe nī nchīchī ndahá: Nacuiñi de cuiñi nú mähñú yáhá, ncachī yā. De nī nacuiñi dē, de nī jēcuñi dē mähñú.

⁹ Ñūcuán de nī ncāhān yā jīn ndá dē: Jīcā tūhún nī ndá nú iin tūhun: ¿Nāsa cáhān ley sīquī quīvi nátātú? ¿A jā sáhá vāha ó, á jā sáhá nēhén ó? ¿A jā nasáhá vāha ó nchivī ja ñatin cuú, á sáhá ó jā cuú ji? ncachī yā.

¹⁰ De ndéhé yā nūu ndá dē jā inī dē ní xiin yā, de nī ncāhān yā jīn tēe cūhū: Scāā ndahá nú, ncachī yā. De nī scāā dē, de nī nduvāhāni ndahá dē.

¹¹ De ndá tēe ñūcuán nī nquīti ndasí inī dē, de nī nquijéhé ndá dē nátúhún dē sīquī Jesús, nāsa cahñi dē yā.

Jā ní nacāji yā ūxī ūū tēe apóstol

(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

¹² De nī ncuu jacú quīvi, de nī nquee yā cuācācān táhvi yā yucu. De níi ñiñ nī jīcān táhvi yā nūu Yāā Dios.

¹³ De tá nī ntūu, de nī ncana yā ndá tēe scuáha jīn yā. De nī nacāji yā ūxī ūū dē, de nī ncachī yā jā cuu ndá dē apóstol, chí cundiso tiñú dē jā nacani dē tūhun yā.

¹⁴ De yáhá cúu síví ndá dē: Simón jā ní nascunani yā dē Pedro, jīn ñani dē Andrés, de saá-ni Jacobo jīn Juan, Felipe jīn Bartolomé,

¹⁵ Mateo, Tomás, Jacobo sēhe Alfeo, Simón tēe grupo cananista,

¹⁶ Judas ñani Jacobo, jīn Judas Iscariote, tēe jā ní nastúu dē yā.

Jā ní stéhēn yā nūū nchivī cuāhā

(Mt. 4.23-25)

¹⁷ De ní nuu yā yucu jíin ndá tēe ñúcuán já scuáha jíin yā, de ní jencuñi yā iin nduhā jíin dē. De cuāhā nchivī níi región Judea jíin ciudad Jerusalén, jíin nchivī jondē yuhú mar ñuū Tiro jíin ñuū Sidón, ní nguenda ndá jíi já cunini jíi tūhun stéhēn yā, jíin já nduvāha jíi cuēhē ndóho jíi.

¹⁸ De ndācā nchivī já ñúhún tächī inī, suni ní nduvāha jíi ní nsāhā yā.

¹⁹ De ndiviī nchivī cúnī jíi já quehé jíi yā, chí súcuan ndúvāha jíi sáhā yā jíin poder yā.

Tūhun nchivī nācā ndetū jíin nchivī já xēēn cundoho

(Mt. 5.1-12)

²⁰ De ní núcundehé yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā, de ní ncāhān yā: Nācā ndetū ndá ndóhó já ndóho ndáhvī, chí quiví nū ñuū nūū tátúnī Yāā Dios.

²¹ Nācā ndetū ndá nū já jíhī nū sōco mitan, chí quijí quiví já ndahā chíjin nū. Nācā ndetū ndá nū já jácu nū mitan, chí quijí quiví já cuācū nū.

²² Nācā ndetū ndá nū de tú quiítī inī nchivī nūū nū já síqui nduhū, Yāā ní nduu tēe, de tú squéne yichī jíi ndóhó, de tú cáhān nāvāha jíi nūū nū, de cáhān jíi já nchivī sáhā tíñu néhén cūū ndá nū.

²³ De sáhā sīi nū inī nū quiví já sáhā jíi súcuan, de sa víhī cā cusii inī nū, chí cáhnú ndasí coo táhvī nū jondē andivī. Chí suni súcuan ní nsáhā úhvī ndá tatá jíi ndá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán.

²⁴ De nācā xēēn cundoho ndá nū nchivī cuicá, chí mitan-ni cúu já íyó sīi inī nū.

²⁵ Nācā xēēn cundoho ndá nū já ní ndahā chíjin nū mitan, chí quijí quiví já cuū nū sōco. Nācā xēēn cundoho ndá nū já jácū nū mitan, chí quijí quiví já nducuécā inī nū de cuacu nū.

²⁶ Nācā xēēn cundoho ndá nū já jétúhún ndá nchivī ndóhó, chí suni súcuan ní jetúhún ndá tatá jíi ndá tēe ní nacani tūhun stáhví jondē janahán.

Tūhun já cundáhvī inī ō nchivī já jíinī úhvī yóhó

(Mt. 5.38-48; 7.12)

²⁷ De cáhān ní jíin ndá nū já níni: Cundáhvī inī nū ndá nchivī já jíinī úhvī ndóhó, de sáhā vāha nū jíin nchivī já quiítī inī jíinī ndóhó.

²⁸ De cācān nū já vāha cuu nchivī já cáhān nāvāha síqui nū, de cācān táhvī nū jēhē nchivī já cáhān néhén nūū nū.

²⁹ De tú ní tēe cani dē iin lado cūñu nūū nū, de vāha cā suni cuāha nū incā lado cani dē, nsūū cā já nacuāha nū já ndutahví dē. De tú ní tēe cúnī dē candē dē sōo nū, de suni cuāha nū tūhun já quíñin dē jíin jondē camisa nū.

³⁰ De nā-ni nchivī jíicān nūū nū de cuāha nū nūū jíi. De nchivī quehen ndatíñú nū, de mā nācān nū.

³¹ De tá cúu nūū cúnī nū já sáhā vāha nchivī jíin nū, suni súcuan sáhā vāha nū jíi.

³² De tú íyó māni nū jíin maá-ni nchivī já māni jíin nū, ¿de nā tíñu vāha cúu já sáhā nū súcuan túsaa? Chí jondē ndá tēe sáhā cuāchi, suni íyó māni dē jíin tēe íyó māni jíin maá dē.

³³ De tú sáhā vāha nū jíin maá-ni nchivī já sáhā vāha jíin maá nū, ¿de nā tíñu vāha cúu já sáhā nū súcuan túsaa? Chí jondē ndá tēe sáhā cuāchi, suni súcuan sáhā ndá dē.

³⁴ De tú cuāha nūū nū nūū maá-ni nchivī já ñúhún inī nū já nacuāha jíi nūū nū, ¿de nā tíñu vāha cúu já sáhā nū súcuan túsaa? Chí jondē ndá tēe sáhā cuāchi, suni jéhe núú dē nūū ndá cā tēe sáhā cuāchi, tácuva nanihín tucu dē.

³⁵ Túsaa de cundáhvī inī ndá nū nchivī já jíinī úhvī ndóhó, de sáhā vāha nū jíi, de cuāha nūū nū nūū jíi. De mā cuāha nū maá síqui já cani inī nū já suni nacuāha jíi nūū nū. De súcuan de cáhnú coo táhvī nū, de stéhēn nū já cúu nū sehe Yāā cūñáhnú ndasí. Chí maá yā vāha inī yā jíin nchivī jáa nduú nácuuetáhvī nūū yā jíin nchivī já sáhā néhén.

³⁶ Túsaa de cundáhvī inī nū nchivī, tá cúu nūū cundáhvī inī maá Tatá nū nchivī.

Mā cáhān ō síqui cuāchi táhán ō

(Mt. 7.1-5)

³⁷ Mā cáhān ndá nū síqui cuāchi nchivī nāsa sáhā jíi, tácuva suni mā cáhān Yāā Dios cuāchi síqui nū já sáhā nū súcuan. Mā cáhān xēēn nū síqui jíi jáa nduú vāha sáhā jíi, tácuva suni mā cáhān Yāā Dios súcuan síqui nū. Cune cáhnú inī nū nūū jíi, de suni cune cáhnú inī yā nūū nū.

³⁸ Cuāha nū nūū nchivī, de suni súcuan cuāha Yāā Dios nūū nū. Chí vāha ndasí cuāha yā nūū nū, chí modo já chicuāha vāha yā, quisi yā, sáhā níhin yā, de jondē scāa yā cuāha yā nūū nū. Chí medida já jéhe ndá nū nūū nchivī, suni medida ñúcuán cuāha yā nūū nū, ncachi yā.

³⁹ De ní ncāhān yā iin tūhun yátá jíin jíi: Ndá tēe já stéhēn tūhun jáa nduú ndāā, cúu dē tá cúu tēe cuáá. De iin tēe cuáá, ¿á cuu stéhēn dē ichi nūū incā tēe cuáá? ¿A nduú nincava nduú dē inī xēhvā?

⁴⁰ Iin tēe scuáha, nduú cūñáhnú dē nūū maestro dē. De tēe scuáha, tá já ní ncutúha vāha dē, de jíin dē cuu dē tá nūū cuu maestro dē.

⁴¹ De cuāchi táhán nū cúu modo já ñúhún iin yācá lúli tinúú jíi. ¿De nūcu sáhā nū cuenta já súcuan, de nduú sáhā nū cuenta cuāchi maá nū já cúu modo já ñúhún iin vitū tinúú máá nū?

⁴² ¿De nūcu cáhān ndá nū jíin táhán nū: Cundetú, de ná távā ní yācá já ñúhún tinúú

nú, de nduú sáhá nú cuenta já ñúhún iin vītū tīnūú máá nú? Tēe stáhvi-ni cúu ndá nú túsaa. Xihna cá tīnūú máá nú tavā nū vītū, sá de cuu cūndēhé vāha nú já tavā nū yācá tīnūú táhán nú.

Jíin tiñu já sáhá nchivī de cunī ō nāsa nchivī cúu ji

(Mt. 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Nduú iyó ñutun váha já jéhe jávixī nēhén, de ni nduú iyó ñutun nēhén já jéhe jávixī váha.

⁴⁴ Chi jíin jávixī já jéhe iin iin ñutun de jíin ō tú ñutun váha cúu. Chi nduú cándeē ō higo xīnī ñutun íñú, de ni nduú cándeē ō uva xīnī yūcū zarza.

⁴⁵ De saá-ni cúu tēe váha, chi cáhán dē tūhun váha, chi váha ánō dē. De tēe nēhén cáhán dē tūhun nēhén, chi cánēhén ánō dē. Chi nāsa iyó ánō nchivī, de cúsá ñúcuán cúu já cáhán ji.

Tūhun síquī ūū vehe

(Mt. 7.24-27)

⁴⁶ Nājēhé cúu já cáhán yíñúhún ndá nú jíin nī: Jētoho sá, cáchī nū, de nduú squíncuu ndá nú tiñu já ndácu nī?

⁴⁷ Ndácá nchivī já vāji nūū ni de níni ji tūhun cáhán ni de squíncuu ji, ná stéhén ni nūū nū nāsa cúu ji:

⁴⁸ Cúu ji tá cúu iin tēe já ní jaquín dē vehe dē, de ní jete cúnú dē jondē ní níhin dē toto, de ní nchisó dē síquī. De tá ní ndaa ndute yúte, de ní nchindahá vehe ñúcuán, de nduú ní ncándá cuitī sáhá, chi síquī toto yósó.

⁴⁹ Sochi ndá nchivī já jíin tūhun já cáhán ni, de nduú squíncuu ji, cúu ji tá cúu iin tēe já ní jaquín dē vehe dē nūū ñúhún, de nduú yítuu jēhé. De tá ní ndaa ndute yúte, de ní nchindahá vehe ñúcuán, de ní scócaá-ni, de ní naā ndihi-ni vehe, ncachī yá jíin ndá ji.

7

Já ní nasáhá váha yā mozo capitán

(Mt. 8.5-13)

¹ De tá ní jíin nī ncāhān yā ní jíin nchivī, de cuāhān yā ñuū Capernaum.

² De iin tēe nación Roma já cúu capitán, iyó iin mozo dē já mānī ndasí dē jíin. De mozo ñúcuán cúhū ji de ja ñatin cuū ji.

³ De ní jíin capitán tūhun Jesús. De ní ntají dē jacū tēe ñáhnú já ndácu nūū nchivī hebreo, cuāhān dē nūū yá já cáhán ndáhvī dē jíin yá já ná quíji yá nasáhá váha yá mozo dē.

⁴ De ní nquenda ndá tēe ñúcuán nūū Jesús, de ní ncāhān ndáhvī ndasí dē jíin yá: Chindeé ní tēe cúu capitán, chi tēe váha cúu dē.

⁵ Chi mānī dē jíin nación maá ó, de maá dē ní ndacu tiñu já ní ncuváha iin vehe íi sinagoga já cuu ndácá ó, ncachī ndá dē.

⁶ Ñúcuán de cuāhān Jesús jíin ndá dē. De tá ní ncuñatin yá vehe capitán, de ní ntají dē

jacū amigo dē cuātahān dē yá. De ní ncāhān ndá dē jíin yá: Cáchī capitán jáá nduú cúni dē já sáhá tēúú dē ní, Señor, chi nduú cúñáhnú dē já quíhin ní quívi ní vehe dē.

⁷ Já ñúcuán nduú ní nsáhá ñáhnú dē maá dē já quíji dē nūū ní, cáchī dē. De maá já cáhān ní-ni, de ná ndúvāha mozo dē, cáchī dē.

⁸ Chi maá dē suni ndíso tíñú dē ní nsáhá ndá tēe cúñáhnú cá. De cúñáhnú dē nūū ndá soldado dē, cáchī dē. De tú cáhān dē jíin iin tēe já ná quíhin dē, de cuāhān dē. De tú cáhān dē jíin incā tēe já ná quíji dē, de quíji dē. De tú ndácu dē iin tiñu nūū mozo dē, de sáhá ji, cáchī dē, ncachī ndá tēe ñúcuán jíin yá.

⁹ De tá ní jíin Jesús tūhun yáhá, de ní nsáhvi inī yá. De ní ndicó cóto yá, de ní ncāhān yá jíin ndá nchivī cuāhā já níquín yāta yá: Ndāá cáhān ní jíin ndá nūū já júni nación maá ó Israel, nduú ní níhin ní ni iin nchivī já cándíja níhin súcuán, tá cúu nūū cándíja tēe yáhá, visó tēe nación jáá nduú jíin tūhun Yāa Dios cúu dē, ncachī yá.

¹⁰ De ndá tēe já ní ntají capitán nūū yá, ní nenda ndá dē vehe, de ní jíin dē ja ní nduvāha mozo ñúcuán.

Já ní nastécū yā sēhe yíi ñahan viuda

¹¹ Ñúcuán de cuāhān yá iin ñuū nání Naín. De ndá tēe scuáha jíin yá, jíin nchivī cuāhā, suni cuāhān ji jíin yá.

¹² De tá ní ncuñatin yá yuhú ñuū, de ñúcuán ní nquēe nchivī já quichuhū ji iin tēe suchí já ní jíhī. De mátúhún ji-ni nūū naná ji, de ñahan viuda cúu ña. De cuāhā nchivī ñuū ñúcuán vāji jíin ña.

¹³ De tá ní jíin maá Jētoho ō nūū ña, de ní ncundáhvī inī yá ña, de ní ncāhān yá jíin ña: Mā cuácú ní, ncachī yá.

¹⁴ Ñúcuán de ní jíin yá jondē nūū ndíyi, de ní ntiin yá jātūn. De ní jencuñí ndá tēe ndíso. De ní ncāhān yá jíin sūchí já ní jíhī: Cáhān ní ndóhó, nacóo lílú, ncachī yá.

¹⁵ Ñúcuán de ní núcundeē-ni sūchí já ní jíhī, de ní nquijéhé ji nácahān ji. De ní nasiáha yá ji nūū naná ji.

¹⁶ De ndivíi nchivī ní nchúhú ji ní jíin ji, de ní ncāhān ji já váha ndasí Yāa cúu Yāa Dios. De cáhān ji: Māhñú ndácá ó ní nquenda iin tēe cúñáhnú já nácani tūhun Yāa Dios. De suni cáhān ji: Maá Yāa Dios ní nquijéhé yá chíndeé yá nchivī yá, ncachī ji.

¹⁷ De ní jíitē nuu tūhun yá níi cáhnú región Judea jíin ndácá región ñatin ñúcuán.

Já ní ntají Juan ūū tēe nūū yá

(Mt. 11.2-19)

¹⁸ De yíhí Juan vecāa, de ndá tēe scuáha jíin dē ní ncachí tūhun nūū dē já súcuán ní ncuu ndá tiñu yáhá.

¹⁹ De ní ncana Juan ūū tēe scuáha jíin dē, de ní ntají dē tēe ñúcuán cuāhān dē nūū Jesús, tácuca cáhūhún dē yá tú maá yá cúu

ndija Cristo já ní ncachí Yāa Dios já tají yā, á já cundetu dē quiiji incā tēe cuu Cristo.

²⁰ De nī nquenda ndúú dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Juan tēe scuéndutē nī ntají dē ndúú sá wāji sá cātuhún sá ní tú maá ní cúu Cristo já cáchí tutú já quiiji, á cundetu ó incā tēe já quiiji, ncachí dē.

²¹ De maá hora ñúcuán nī nasáhá wāha yā cuāhā nchiví cūhū, jíin nchiví ndóho ndá cuēhē xēen, jíin nchiví ñúhún táchí iní. De suni cuāhā nchiví cuāá, nī ndunijín tūnūú ji nī nsáhá yā.

²² De nī ncāhān yā jíin ndúú dē: Cuáhán de cachí tūhun nū nūū Juan ndacá tíñu já ní jini nū jíin já ní jini nū. De cachí nū já nchiví cuāá nūne tūnūú ji, de nchiví cojo nácaca ji, de nchiví ndóho cuēhē stéhyū ndúvāha ji, de nchiví sōho nūne sōho ji, de nchiví jíihí nátecū jí sáhá nī. De suni nácani nī tūhun nūū nchiví ndáhvi já scácu Yāa Dios ánó ji.

²³ De nācā ndetú tēe já má nácani yátá iní dē já nduhú cúu Cristo. Súcuán cachí nū nūū Juan, ncachí yā jíin ndúú dē.

²⁴ De tá cuānohōn ndúú tēe já ní ntají Juan, de nī nquiijé Jesús cáhān yā tūhun Juan jíin nchiví: ¿Nā cuá cúu já ní jendēhé ndá nū nūū ñuhun tíhá? ¿A iin tēe jáni iin jáni ūū iní já cúu tá cúu itē já cándá sáhá táchí?

²⁵ De tú nduú, ¿de nā cuá cúu já ní jendēhé ndá nū túsáá? ¿A iin tēe nácani tūhun Yāa Dios? Cáhān ní jíin nū já suu nī jendēhé nū. De cúnáhnú cá Juan yáhá nsúū cá ndá cá tēe já ní nacani tūhun Yāa Dios.

²⁶ ¿De nā cuá cúu já ní jendēhé ndá nū túsáá? ¿A iin tēe nácani tūhun Yāa Dios? Cáhān ní jíin nū já suu nī jendēhé nū. De cúnáhnú cá Juan yáhá nsúū cá ndá cá tēe já ní nacani tūhun Yāa Dios.

²⁷ Chi tūhun Juan cúu já yósō nūū tutú ī: Tají nī tēe nacani tūhun nī, cosō nūū dē ichi nūū Cristo,

tácua coo tūha nchiví já quenda yā.

Ncachí Yāa Dios, cáchí tutú.

²⁸ De cáhān ní jíin ndá nū já iní ñayívi yáhá cúnáhnú cá Juan tēe scuéndutē nsúū cá ndá cá tēe já íyó iní ñayívi. De visō súcuán de ndá nchiví já nūū cá iní ñuū nūū tátúní Yāa Dios, cúnáhnú cá ji nsúū cá Juan, ncachí yā.

²⁹ De ndacá nchiví jíin ndá tēe stútú xūhún renta, tá nī jini ji tūhun cáhān yā, de nī jetáhvi ji já Yāa ndāá cúu Yāa Dios, chí ja nī jendutē ji nūū Juan.

³⁰ Sochí ndá tēe grupo fariseo jíin tēe stéhēn ley janahán, nduú ní jetáhvi dē tūhun já cúni Yāa Dios sáhá yā já váha dē, chí nduú ní jendutē ndá dē nūū Juan.

³¹ De nī ncāhān cá maá Jēthōō ō: Yáhá cáchí nī iin tūhun yátá tácua cuní ndá nū nāsa íyó nchiví tiempo mitan.

³² Cúu ji tá cúu ndá sūchí lúli já ndéē ji nūū yáhvi cásíquí ji. De cána jee ji nūū táhán ji:

Nī ntivi ndá nī tūyōō nūū ndá nū, de nduú ní jita jéhé nū. De nī jita ndá nī yāá já cuécá jita, de nduú ní jácu nū, cáchí ndá ji. De tá cúu ndá sūchí ñúcuán jáá nduú ní jétahān iní ji nī iin ní incā, súcuán cúu ndá nū.

³³ Chi nī nquiiji Juan tēe scuéndutē, de cuāhā vuelta nī iyo nditē iní dē, chí nduú ní nchájī dē stāā de nduú ní jíihí dē vino. De nduú ní jétahān iní ndá nū, chí nī ncāhān nū já ñúhún táchí iní dē.

³⁴ De nī nquenda maá nī, Yāa nī nduū tēe, de yájī ní jíihí nī, de suni nduú jétahān iní ndá nū, de scāa nū cá chí cáhān nū já maá-ni já yájī ní jíihí nī vino. De quétáhān nī jíin ndá tēe stútú xūhún renta jíin ndá cá tēe sáhá cuāchi, cáchí ndá nū.

³⁵ De tú cúndichí iin tēe jíin tūhun Yāa Dios, de jíin tíñu sáhá dē de jíin ndá cá tēe ndichí já ndichí dē, ncachí yā.

Jā íyó Jesús vehe Simón tēe fariseo

³⁶ De iin tēe grupo fariseo nī ncana dē Jesús já cají yā stāā jíin dē. De nī jéhēn yā vehe dē, de nī jécundeē yā mesa já cají yā stāā.

³⁷ Ñúcuán de iin ñahan sáhá cuāchi, ndéē ña ñuū ñúcuán, de nī jini ña já ní jinu Jesús vehe tēe fariseo, yájī yā stāā. De nī nquiiji ña jíin iin frasco yūū luu já ñúhún chitú aceite perfume.

³⁸ De nī jecuñí jiti ña nūū jéhé yā, de jácu ña. De nī nquiijé ña sáchí ña jéhé yā jíin ndute tūnūú ña, de nī nasichí ña jíin ixi xini ña. De nī ntechuhú ña jéhé yā, de nī nchihí ña perfume.

³⁹ De tēe fariseo já ní ncana dē yā, nī jini dē já súcuán ní nsáhá ña, de nī jani iní dē: Tú tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu tēe yáhá, de cuní dē nāsa ñahan cúu ñahan yáhá já quéhé ña dē, chí ñahan sáhá cuāchi cúu ña, jáni iní dē.

⁴⁰ Núcuán de nī ncāhān Jesús jíin dē: Simón, cúni nī cáhān nī jíin nū iin tūhun. De nī ncāhān maá dē: Cáhān ní Maestro.

⁴¹ De nī ncāhān Jesús: Iin tēe jéhe nūū xūhún, nī iyo ūū tēe ndita nūū dē. Iin dē ndita ūhūn ciento xūhún já nání denario, de incā dē ndita ūū xico ūxí denario.

⁴² De nduú nā cuá névāha ndúú tēe ñúcuán já nachunáá dē. De tēe jéhe nūū xūhún nī nee cáhnú iní dē nūū ndúú tēe ñúcuán. Túsáá de cachí nū: Já ndúú tēe ñúcuán, ¿ní iin dē cúu já coo maní cá jíin dē? ncachí yā.

⁴³ De nī ncāhān Simón: Jáni iní sá já tēe nī ndita cuāhā cá, ncachí dē. De nī ncāhān yā: Ndāá cáhān nū, ncachí yā.

⁴⁴ De ndéhe yā nūū ñahan ñúcuán, de nī ncāhān cá yā jíin Simón: ¿A ndéhe nū tá sáhá ñahan yáhá? Já nī nquenda nī vehe nū, de nduú ní jéhe nū ndute já ndundoo jéhé nī, tá cúu nūū íyó costumbre. De ñahan yáhá nī nsáhá chí ña jéhé nī jíin ndute tūnūú ña, de nī nasichí ña jíin ixi xini ña.

⁴⁵ De nduú ní ntéchuúhú nú nduhú, tá cúu núu iyó costumbre. De ñahan yáhá, jondé nī nquīvi nī vehe nú, de nduú jéncuīñi ña já téchuúhú ña jēhē nī.

⁴⁶ De nduú ní nchihī nú aceite xīnī nī, tá cúu núu iyó costumbre. De ñahan yáhá nī nchihī ña aceite perfume jēhē nī.

⁴⁷ Túsaá de cáhān nī jīn nú já ní stēhēn ña já ndasí iyó māñi ña jīn nī síquī já nēe cáhnú inī nī núu ndācá cuāchi ña, vísō cuāhā cúu. Sochi tú nēe cáhnú inī nī núu nchivī já iyó jacū-nī cuāchi, de jacū-nī stēhēn jī já māñi jī jīn nī, ncachī yā.

⁴⁸ De nī ncāhān yā jīn ña: Ja nēe cáhnú inī nī núu ndācá cuāchi nú, ncachī yā.

⁴⁹ Ñúcuán de ndá nchivī yājī stāā jīn yā, nī nquijéhé ndá jī cáhān jī: ¿Nī iin cá cúu tēe yáhá jī cáhān dē já nēe cáhnú inī dē núu cuāchi? ncachī jī.

⁵⁰ Sochi Jesús nī ncāhān cá yā jīn ñahan ñúcuán: Nī ncandíja nú nduhú, de já ñúcuán cúu já ní scácu nī ndóhó núu cuāchi nú. Cuáhān de ndusii inī nú, ncachī yā.

8

Tūhun ndá ñahan já jito ña yā

¹ Ñúcuán de nī ncuu jacū quīvi, de nī jica nuu Jesús ndācá ñuū nāhnú jīn ñuū lulí. De nācani yā tūhun váha, de cáchi yā nāsa tátunī Yāā Dios. De ndihúxi ūū tēe cúu apóstol, suni jáca dē jīn yā.

² De suni iyó jacū ñahan jáca jīn yā, já ní ntavā yā táchi inī sava ña, de nī nasáhá váha yā sava ña já ndóho cuēhē. De iin ña cúu María ñuū Magdala, de inī ñahan ñúcuán nī ntavā yā ūjā táchi.

³ De incā ña cúu Juana, ñasíhí Chuza, tēe ndíso tīñú inī vehe Herodes. De incā ña cúu Susana, jīn cuāhā cá ñahan já chindeé ña yā jēhe ña ndācá já jīn ñuhun yā jīn ndá de.

*Tūhun yátá tēe jité tatá
(Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)*

⁴ De cuāhā nchivī ndācá ñuū ñúcuán nī nguenda jī núu Jesús. De nī ncututú cuāhā ndasí nchivī, de nī ncāhān yā iin tūhun yátá núu ndá jī:

⁵ Iin tēe jité tatá, nī nquee dē já cuté dē. De tá nī nquijéhé dē jité dē, de jacū tatá nī jité yuhú íchí, de nī jāñū nchivī síquī, de nī nchajī-nī ndá saā.

⁶ De jacū cá nī jité núu ñuhun yūū. De nī ntāhvī, de nī nchīchī-nī, chí nduú iyó cuāhā cōhyo.

⁷ De jacū cá tatá nī jité māñū núu cáá niqun inū. De iin nuú-nī nī ntāhvī inū jīn, de nī jasí núu.

⁸ De sava nī jité núu ñuhun váha. De tá nī ntāhvī, de nī jēhe cuāhā nūñi, chí iin iin tatá nī jēhe jondé ciento, ncachī yā. Ñúcuán de nī ncāhān jee yā: Ndá ndóhó já níni, tee sōho váha nú, ncachī yā.

*Nājēhē cúu já cáhān yā maá-ni tūhun yátá
(Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)*

⁹ De ndá tēe scuáha jīn yā nī jicā tūhún dē yā ná cuá cáchi tūhun yátá yáhá.

¹⁰ De nī ncāhān yā: Ndá ndóhó, chí sáhá Yāā Dios já cuu jícūhun inī nú tūhun já ní nchiyuhú yáhá, nāsa quīvi nchivī ndahá Yāā Dios já tatunī yā núu jī. Sochi sava cá nchivī chí maá-ni jīn tūhun yátá cáhān nī jīn jī, tácuva vísō ndéhé jī de quéndōo jī modo jáá nduú jīn jī. De vísō jīn jīn sóho jī, de mā jícūhun inī jī.

*Jā ní ncachī cāji yā tūhun yátá tēe jité tatá
(Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20)*

¹¹ De súcuán cúu já cáhān tūhun yátá yáhá: Tatá ñúcuán cúu tūhun Yāā Dios.

¹² De tatá já ní jité yuhú íchí cúu tá cúu ndá nchivī já jīn tūhun, sochi quéndā-ni táchi cúñáhnú, de cāndeé tūhun inī áno jī, tácuva mā cāndíja jī de mā cácu jī sáhá yā.

¹³ De tatá já ní jité núu ñuhun yūū cúu tá cúu ndá nchivī já jīn tūhun, de jétáhvī jī de cúsi inī jī jīn. Sochi nduú cúcutú tūhun inī áno jī, de jacū-ni quīvi cāndíja jī. De tá quiji tūndóhó síquī jī, de jáca yátá jī.

¹⁴ De tatá já ní jité māñū niqun inū cúu tá cúu nchivī jīn tūhun, de cuāhān ndá jī de cutéñú jī jīn tīñu jī de cūni jī cucucá jī de cusii inī jī. De nduú jīja jī jīn tūhun yā.

¹⁵ De tatá já ní jité núu ñuhun váha cúu tá cúu ndá nchivī jīn tūhun, de tīn váha jī, chí iyó váha iyó ndāā áno jī. De jīja jī jīn tūhun yā, chí cāndíja váha jī.

*Tūhun yátá síquī lámpara
(Mr. 4.21-25)*

¹⁶ Tá scuīquīn nchivī iin lámpara, de nduú jásí jī nī iin síquī, de nī nduú chíhí jī chíjīn jito. Chí sa jáni jī núu sūcūn, tácuva cutūu núu ndá nchivī já quīvi vehe.

¹⁷ De suni súcuán, nduú iyó nī iin tūhun yiyuhú já má cūni nchivī, chí ndihī-ni tūhun já cáhān jī natūu nijīn de cunī nchivī.

¹⁸ Túsaá de cunini váha ndá nú, chí nchivī ja jícūhun inī, stēhēn cá yā núu jī. Sochi nchivī jáá nduú cāndíja, chí maá jacū já jáni inī jī já jīn jī, de sa naā, ncachī yā.

*Tūhun naná yā jīn ñanī yā
(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)*

¹⁹ Ñúcuán de nī nguenda naná yā jīn ndá ñanī yā núu iyó yā. De nduú ní ncuu quīvi ndá ña núu yā, síquī já iyó chitú nchivī.

²⁰ De nī ncachī tūhun iin nchivī núu yā: Naná ní jīn ndá ñanī ní inī ña távehé, de cáhān ña jīn ní cūni ña, ncachī jī.

²¹ De nī ncāhān maá yā: Suni naná nī jīn ñanī ní cúu ndá nchivī níni tūhun Yāā Dios de squīncuu jī, ncachī yā jīn jī.

*Jā ní jencuīñi táchi níhin jīn mar nī nsáhá yā
(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)*

²² De iin quívi ní nquívi yá iin barco jíin ndá tēe scuáha jíin yá, de ní ncāhān yá jíin dē: Ná yáha ó cōhōn incā lado mar. De ní scāca ndá dē barco cuāhān dē.

²³ De juni scāca dē barco de ní nquixīn yá. De ní jíiquhi iin tächī níhin nūū mar. De ja ñatin chitú ndute iní barco, de ndúcú quēe barco.

²⁴ De ní sndóto ndá dē yá, de ní ncāhān dē: Maestro, Maestro, mitan de quēe ó chījin ndute de naā ó, ncachí dē. De ní nacuíñi yá, de ní ncāhān yá nūū tächī níhin jíin nūū mar. De ndihi ní jencuíñi, de ní ncuu nañíi-ni.

²⁵ De ní ncāhān yá jíin ndá tēe scuáha jíin yá: ¿Nūcu nduú cándija ndá nú? De ndá máa dē chí ní nchūhú ndasí dē, de sáhvi iní dē, de cáhān dē jíin ndá táhān dē: ¿Ní iin cá cuu tēe yáhá já jondé nūū tächī níhin jíin nūū nduté tátúni dē, de jétáhvi já cáhān dē? ncachí ndá dē.

*Tēe ñuū Gadara já ndóho tächī
(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)*

²⁶ Ñúcuán de ní nquenda yá jíin ndá dē región Galilea, de cuāhān yá región Gadara já iyó incā lado mar Galilea.

²⁷ De tá ní nuu yá nūū ñuhun yíchí, de iin tēe ñuū ñúcuán ní nquenda dē nūū yá. De ja ní ncuu cuāhā cuiyā já ñuhún cuāhā tächī iní dē. De nduú ñuhún cuiñi dē sahma, de ní nduú ndéé dē vehe, chí sa máhñú nūū yíyuhú ndíyi ndéé dē.

²⁸ De tá ní jiní dē nūū Jesús, de ní jécuiñi jiti dē nūū yá, de ní ncana cóhó dē: ¿Nūcu vāji ní nūū sá, Jesús Sēhe Yāā Dios, Yāā cúñáhnú ndasí? Cáhān ndáhvi sá jíin ní já má sndóho ní sáán.

²⁹ Súcuán ní ncāhān dē, chí ja ní ndacu yá nūū ndá tächī já ná quēe iní dē. De ja ní ncuu cuāhā vuelta já ní nsahá xēen tächī dē. De ní nuhñi ndahá dē jēhē dē jíin cadena ní nsahá nchivi, tácuu nduú ná cuá sáhá dē. De ndihi-ni jéhdē dē, de jínu dē jēhēn dē nūū ñuhun tíhá sáhá ndá tächī.

³⁰ De Jesús ní jicā tūhún yá dē: ¿Nā cuá nāni nú? De ní ncāhān dē: Legión nání sá. De ní ncāhān dē já súcuán nání dē, chí ñuhún cuāhā tächī iní dē.

³¹ De ní ncāhān ndáhvi ndá tächī ñúcuán jíin yá já má táji yá jíi cundasí jíi máa yavi cūnú ndasí.

³² De yucu ñúcuán iyó cuāhā quini jitu tí. De ndá tächī ní ncāhān ndáhvi jíin yá já ná cuāha yá tūhun quívi ndá iní quini. De ní jēhe yá tūhun.

³³ De ní nquēe ndá tächī iní tēe ñúcuán, de ní nquívi iní quini. De ndá quini ní jinu tí ní nincava tí iin yuhú cává, de ní nquēe tí iní mar, de ní jíhi tí nūū nduté.

³⁴ De ndá tēe jito tí, ní jiní dē já súcuán ní ncuu, de ní nchūhú ndá dē. De ní jinu dē

cuācachí tūhun dē nūū ndá nchivi ñuū jíin ndá rancho.

³⁵ De ní jēhēn ndá nchivi ní jēndēhé jíi nāsa ní ncuu. De ní nquenda jíi nūū iyó Jesús. De ní jiní jíi nūū tēe já ní nquēe ndá tächī iní, ndéé dē nūū jēhé Jesús, de ñuhún dē sahma, de ja ní nducájí xīnī dē. De ní nchūhú ndá nchivi.

³⁶ De ndá tēe já ní jiní, ní nacani dē tūhun nūū nchivi, nāsa ní ncuu já ní nduvāha tēe já ní ñuhun tächī iní.

³⁷ Ñúcuán de ndá nchivi ní región Gadara, ní nquijéhé jíi cáhān ndáhvi jíi jíin yá já ná cújiyo yá quíhín yá, chí yuhú ndasí jíi. De ní ndivi yá iní barco já quínohōn yá.

³⁸ De tēe já ní nquēe tächī iní, ní ncāhān ndáhvi dē jíin yá já cuāha yá tūhun quíhín dē jíin yá. Sochi Jesús ní ncāhān yá já ná quéndōo dē, de ncachí yá:

³⁹ Cuānohōn vehe nú, de nacani nú tūhun nāsa ñáhnú ndasí tíñu ní nsahá Yāā Dios ndóho, ncachí yá jíin dē. De cuāhān dē, de ní nacani dē tūhun nú ñuū ñúcuán já nāsa ñáhnú ndasí tíñu ní nsahá Jesús jíin dē.

Tūhun sēhe síhi Jairo jíin ñahan já ní nquéhé sahma yá

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ De tá ní nenda Jesús incā lado mar, de ndá nchivi ní ncusií iní jíi já ní nenda yá, chí ndihi jíi ndétu jíi yá.

⁴¹ De ní nquenda iin tēe cúñáhnú iní vehe íi sinagoga, nání dē Jairo. De ní jécuiñi jiti dē nūū jēhé yá, de ní ncāhān ndáhvi dē já ná quíhín yá jíin dē vehe dē.

⁴² Chí iyó iin sēhe síhi dē já mátuhún jíi-ni nūū dē, de iyó jíi tá úxi úu cuiyā. De súchí ñúcuán ja ñatin cuú jíi. De cuāhān yá jíin dē, de cuāhā nchivi níquin jíi yá, de ní nchitú níhin jíi ní xiin yá cuāhān jíi.

⁴³ De máhñú ndá nchivi cuāhān iin ñahan cúhú, de ja ní ncuu úxi úu cuiyā ndóho ña cuēhé játi níñi ña. De ní jāxín ña ndihi já névāha ña jíin tēe tátán, de nduú ní nduvāha ña sáhá ní iin dē.

⁴⁴ De ní nquenda ña ichi chátá Jesús, de ní nquéhé ña yuhú sáhmá yá. De ní jencuiñi-ni já játi níñi ña.

⁴⁵ Ñúcuán de ní ncāhān Jesús: ¿Ní iin ní nquéhé sahma ní? ncachí yá. De ndivií jíi ní ncāhān jáá nduú ní nquéhé jíi. De Pedro jíin ndá tēe iyó jíin dē, ní ncāhān dē: Maestro, ndéhé ní já nchivi cuāhā yáhá ní nchitú níhin jíi xiin ní, de cáquihí jíi níhín, de mitan jícā tūhún ní ní iin ní nquéhé sahma ní.

⁴⁶ De ní ncāhān Jesús: Nduú chí iin nchivi ní nquéhé sahma ní, chí ní jiní ní já jíin fuerza ní de ní nduvāha iin nchivi, ncachí yá.

⁴⁷ De ní jiní ñahan ñúcuán jáá nduú ní ncuu coo yuhú já ní nsahá ña. De quisi ña ní nquenda ña, de ní jécuiñi jiti ña nūū jēhé yá.

De jíni jínúú ndá nchiví, de ní ncachí cájí ña nájehé cúu já ní nquehé ña yuhú sáhmá yá, jíin já ní nduváha ña-ni.

⁴⁸ De ní ncáhān yá jíin ña: Tíhí, ní ncardíja nú já cuu nasáhá vāha ní ndóhó, de já ñúcuán ní nduváha nú. Cuáhān de ndusií iní nū, ncachí yā.

⁴⁹ De juni cāhān cā yā súcuán, de ní nquenda iin tē ndēē vehe Jairo, tē cúñáhnú iní vehe í sinagoga. De ní ncachí dē nūú Jairo: Ja ní jíhí sēhe síhí ní. De mā sátēñú ní cā Maestro, ncachí dē.

⁵⁰ De ní jini Jesús tūhun yáhá, de ní ncáhān yá jíin Jairo: Mā cúyuhú nú, chí candíja nú-ni, de nastécú ní sēhe nú, ncachí yā.

⁵¹ De ní jínú yá vehe, de nduú ní jéhe yá tūhun já quívi ndá nchiví jíin yā, chí maá-ni Pedro jíin Jacobo jíin Juan, jíin tatá naná sūchí ñúcuán.

⁵² De cúcuécá iní ndá nchiví ndēē iní vehe, de jácu jí jēhé sūchí ñúcuán. Sochi ní ncáhān yā: Mā cuácú ndá nú. Chí ñahan lúli ñúcuán nduú ní jíhí jí, chí quíxīn jí-ni, ncachí yā.

⁵³ De ní jácú catá ndá jí já ní ncáhān yā, chí jíni jí já ní jíhí sūchí ñúcuán.

⁵⁴ De ní ntiin yá ndahá jí, de ní ncáhān jee yá jíin jí: Tíhí, nacuíñi, ncachí yā.

⁵⁵ De ní natecú jí de ní nacuíñi jí-ni. De ní ndacu yá já ná cuáha ndá já caji jí.

⁵⁶ De ní nsáhvi ndasí iní tatá jí naná jí ndéhé dē. De ní ndacu nihin yá nūú dē já má cāchí dē nūú ní iin já súcuán ní ncuu.

9

Jā ní ntají yá ndihúxi úú dē cuānacani dē tūhun

(Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

¹ De ní nastútú Jesús ndihúxi úú tēe scuáha jíin yā, de ní nsáhá yá já cundiso tíñú dē de coo poder dē já tava dē ndá tachi iní nchiví, jíin já nasáhá vāha dē nchiví cūhū.

² De ní ntají yá ndá dē já nacani dē tūhun nāsa tátúni Yāā Dios, jíin já nasáhá vāha dē nchiví cūhū.

³ De ní ncáhān yá jíin dē: Mā cuísó nú já cuetíñú nú ichi, ní garrote, ní ñunu, ní stāā, ní xūhūn. De quíhīn nū jíin iin-ni camisa, de mā cuísó nú incā.

⁴ De nā-ni vehe quívi ndá nú, de ñúcuán cundeē nū jondē quee tucu nú quíhīn nū incā ñuū.

⁵ De tú iin ñuū nduú jétáhví jí ndóhó, de quee ndá nú ñúcuán, de scóyo nú ticāchāā jēhé nū, chí suu cúu já stēhēn nū já iyó cuāchi jí jáá nduú ní jétáhví jí, ncachí yā.

⁶ De ní nquee ndá dē cuāhān dē, ní jicó nūú dē ndácá ñuū. De ní nacani dē tūhun vāha nāsa scácu Yāā Dios nchiví, de ní nasáhá vāha dē nchiví cūhū.

Jā ní jíhí Juan tēe scuéndutē
(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

⁷ De Herodes, tēe cúu gobernador, ní ñihīn dē tūhun ndácá tíñú já sáhá Jesús. De ní ncunéhēn iní dē, chí jáni iní sava nchiví cāhān jí já Juan ní natecú dē.

⁸ De sava cā nchiví cāhān já ní nenda Elías, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios janahán. De sava cā jí cāhān já ní natecú incā tēe ní nacani tūhun Yāā Dios janahán.

⁹ De ní ncáhān Herodes: Juan chí ní ndacu ní já tēhndē xīnī dē. ¿Túsaá de nā tēe cúu yáhá já nihin ní tūhun já sáhá dē cuāhā tíñú ñáhnú? ncachí dē. De ní nducú dē modo nāsa cuní dē nūú Jesús.

Jā ní scájí yá úhūn mil tēe

(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)

¹⁰ De ní nenda ndá tēe cúu apóstol já ní ntají yá dē ní nacani dē tūhun. De ní ncachí ndá dē nūú yá ndácá tíñú já ní nsáhá dē. De ní jeca yá ndá dē cuāhān sūn yá jíin dē iin lugar nūú nduú nchiví, ñatin ñuū Betsaida.

¹¹ De ní jini ndá nchiví, de suni cuāhān ndá jí. De ní jétáhví yá jí, de ní nacani yá tūhun nāsa tátúni Yāā Dios, de ní nasáhá vāha yá nchiví cūhū.

¹² De tá cuāñini, de ní nquenda ndihúxi úú apóstol, de ní ncáhān dē jíin yá: Tají ní nchiví cuāhā yáhá ná quíhīn jí ndácá ñuū jíin ndácá rancho ñatin yáhá, de nducú jí nūú quendōo jí de cuen jí já caji jí, chí nduú ná cuá iyó yáhá, ncachí ndá dē.

¹³ De ní ncáhān Jesús: Cuāha ndá máá nú já caji jí, ncachí yā. De ní ncáhān ndá dē: Nduú ná névāha sá, chí úhūn-ni stāā jíin úú-ni tiacá. De visó tú quícuēen sá stāā caji ndihí nchiví cuāhā yáhá, de ní mā cúu, ncachí dē.

¹⁴ Chí iyó tá úhūn mil tēe. De ní ncáhān yá jíin ndá tēe scuáha: Cāhān ndá nú jíin nchiví já ná cúndeē sīn cincuenta cincuenta jí, ncachí yā.

¹⁵ De súcuán ní nsáhá ndá dē, de ní jēcundeē ndihí nchiví.

¹⁶ De ní nquehen yá ndihúhūn stāā jíin nduú tiacá ñúcuán, de ní nūcūndēhé yá ichi andiví, de xihna cā ní nacuetáhví yá nūú Tatá yā. De ní scuáchi yā, de ní jēhe yá nūú ndá tēe scuáha jíin yā, de ní nsaji dē nūú ndá nchiví cuāhā.

¹⁷ De ndivíi jí ní nchaji, de ní ndahā chījin jí. De ní nastútú ndá dē pedazo já ní nquendōo, de ní nchítú úxi úú ticá.

Jā ní ncachí Pedro já Jesús cúu Cristo
(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)

¹⁸ De iin quívi ní ncusiín Jesús, jícān táhví yá, de maá-ni ndá tēe scuáha jíin yá iyó dē jíin yā. De ní jícā tūhūn yá ndá dē: De nduhū, ¿ní iin cúu ní cāchí ndá nchiví?

¹⁹ De ní ncáhān ndá dē: Sava jí cāhān já cúu ní Juan, tēe já ní scuéndutē. De sava cā jí cāhān já cúu ní Elías, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. De sava cā jí cāhān

jā cúu ní incā tēe nī nacani tūhun yā, de nī natecū dē, ncachī ndá dē.

²⁰ Ņúcuán de nī jīcā tūhún yā dē: De ndá máá nú, ¿ní iin cúu nī cáchī ndá nú? De nī ncāhān Pedro: Maá ní cúu Cristo, Yāā jā nī ntajī Yāā Dios, ncachī dē.

*Jā ní ncachī tūhun Jesús jā cuū yā
(Mt. 16.20-28; Mr. 8.30-9.1)*

²¹ Ņúcuán de nī ndacu nīhin yā nūū ndá dē jā má cáchī dē tūhun yáhá nūū nī iin nchivī.

²² De nī ncāhān yā: Nduhū, Yāā nī nduu tēe, cánuú jā ndoho ndasí nī. De ndá tēe ñáhnú jín ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe stéhēn ley janahán, squéne yichī dē nduhū. De cahní dē nduhū, de nūū únī quívi de natecū nī, ncachī yā.

²³ Ņúcuán de nī ncāhān yā jín ndihi dē: Nā-nī nchivī tú cúnī jī cuniquín jī nduhū jā scuáha nī jī, de ná cásī jī jā cúnī maá jī, de ná cúniquín jī nduhū ndacá quívi, de cuāha jī tūhun cundoho jī tündóhó jā síquī nī, visó ná cúū jī.

²⁴ Chi tú ní nchivī cúnī jī cácu jī nūū tündóhó jā quívi nūū jī jā síquī nduhū, túsaá de tánū táhvi jī níí cánī. De tú ní nchivī visó ná cúū jī jā síquī nduhū, sochī cutecū jī níí cánī.

²⁵ ¿Chi ní cuetíñú visó ná cundeé nchivī nīhīn jī níí ñayívī, de tú quívi jī nūū tánū táhvi jī?

²⁶ Chi tú nā-nī nchivī cúcanoō jī jā síquī nduhū, Yāā nī nduu tēe, jín síquī tūhun cáhān nī, suni sūcuán cucanoō nī jā síquī maá jī, quívi nenda nī. De quívi űúcuán chí víi ndasí cuñáhnú nī, tá cúu nūū cúñáhnú Tatá nī, de suni cúñáhnú ndacá ángel ndoo yā sáhá yā.

²⁷ De ndāā cáhān nī jín ndá nú jā sava tēe iyó yáhá, má cúū dē chí jondē cunī dē nāsa tátúnī Yāā Dios jín poder yā, ncachī yā.

*Jā tucu nī nduu yā
(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)*

²⁸ Ņúcuán de tá únā quívi jā ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de nī ncaa yā iin yucu, cuacacān táhvi yā. De Pedro jín Jacobo jín Juan cuāhān ndá dē jín yā.

²⁹ De juni jīcān táhvi yā, de tucu nī nduu yā, de sahna yā nī nduyaa ndasí, de jéndütē.

³⁰ Ņúcuán de nī nquenda űū tēe, nátúhún dē jín yā, de cúu dē Moisés jín Elías, tēe jā nī Iyo janahán.

³¹ De víi ndasí jéndütē níí tēe űúcuán, de cáhān ndūū dē jín yā síquī jā ní ncuñatin jā cuū yā Jerusalén.

³² De Pedro jín ndūū cá tēe iyó jín dē, jīhī ndasí dē māhná, sochī nduú ní nquixín dē. De nī jín ndá dē jā víi jéndütē maá yā jín ndūū tēe íñī jín yā.

³³ De tá nī ncujjiyo-nī ndūū tēe űúcuán nūū yā, de nī ncāhān Pedro jín yā: Maestro, nācā vāha jā iyó ndá sá yáhá. De ná sáhá ndá sá

únī vehe ramādā, iin cuu maá ní, de incā cuu Moisés, de incā cuu Elías, ncachī dē. De nduú sáhá dē cuenta nā cuá cúu jā cáhān dē.

³⁴ De juni cáhān dē sūcuán, de nī nquiji iin vícō nūhún, de nī jasi-nī nūū ndá dē. De nī nchūhú ndá dē jā iyó dē chíjin vícō nūhún.

³⁵ De nūū vícō űúcuán nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī jā mānī ndasí nī jín. De cuninī ndá nú tūhun cáhān yā, ncachī.

³⁶ De tá nī ncuu nī ncāhān tūhun űúcuán, de mátúhún-nī cá Jesús íñī yā nūū ndá dē. De nduú ní ncāhān cuitī cá ndá dē, de ndá quívi űúcuán nduú ní ncachī dē nūū nī iin jā sūcuán nī jín dē.

*Jā ní nasáhá vāha yā iin sūchī űúhún táchī
inī*

(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

³⁷ De quívi tēen nī nuu yā jín ndá dē yucu. De cuāhā nchivī nī jētahān jī yā.

³⁸ De máhñú nchivī cuāhā nī ncana jee iin tēe: Maestro, jīcān táhvi sá nūū nī jā cūndēhé ní sēhe yíi sá, chí mátúhún jī-nī iyó nūū sá.

³⁹ De maá-nī jā sáhá xēen táchī jín jī, de cána cohó jī sáhá, de jáhnī yíhī jī, de jée tíñū yuhú jī. De sndóho jī, de űhvi ndasí siáa jī.

⁴⁰ De nī ncāhān ndāhvi sá jín ndá tēe scuáha jín nī jā ná távā dē táchī, de nduú ní ncuú sáhá dē, ncachī dē.

⁴¹ űúcuán de nī ncāhān Jesús: Nchivī nīhin ndasí inī cúu ndá nú, chí nduú cándija nú jā cuu nduvāhaji. ¿Nāsa cá quívi cundeē nī jín ndá nú jā cuandeē inī nī jín nú? Cuáquēhen sēhe nú ná quíji jī, ncachī yā.

⁴² De juni vāji jī nūū yā, de nī jicó cáva jī nūū űúhún nī nsáhá táchī, de nī jahní yíhī jī. De nī ncāhān xēen Jesús nūū táchī, de nī nasáhá vāha yā sūchī űúcuán, de nī nasiáha yā jī nūū tatá jī.

⁴³ De ndivíi nchivī nī nsāhvi inī jī nī jín jī jā ñáhnú ndasí tíñū sáhá Yāā Dios.

*Jā ní ncāhān tucu yā jā cuū yā
(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)*

De juni sáhvi inī jī ndéhé jī ndacá tíñū jā ní nsáhá Jesús, de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā:

⁴⁴ Chuhun vāha inī nū tūhun cáhān nī yáhá, de má nāā inī nū, chí nduhū, Yāā nī nduu tēe, nastúu jī nduhū jā quívi nī ndahá ndá tēe xēen.

⁴⁵ Sochī nduú ní jícūhun inī ndá dē jā ní ncāhān yā, chí nduú ní ncuú cuitī jícūhun inī dē. De nī nchūhú ndá dē cātúhún dē yā síquī tūhun jā ní ncachī yā.

*Nī nchivī cúu jā cúñáhnú cá
(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)*

⁴⁶ űúcuán de ndá tēe scuáha jín yā nī nquijéhé dē cáhān dē síquī ní iin dē cúñáhnú cá.

47 De nī jini Jesús jā sūcuán jāni inī ndá dē. De nī ntiin yā ndahá iin sūchí lúli, de nī jani yā ji xiín yā.

48 De nī ncāhān yā jín ndá dē: Nā-ni nchivī tú jā sīquī nduhū jétáhvī ji sūchí lúli yáhá, de nduhū jétáhvī ji. De nchivī jā jétáhvī nduhū, suni jétáhvī ji Yāā jā ní ntají nduhū vāji nī. De nchivī nūu cā māhñū ndá nú, suu ji cūñáhnū cā, ncachī yā.

Nchivī jāá nduú cāhān sīquī yā, inī ji jín yā (Mt. 9.38-40)

49 Nūcuán de nī ncāhān Juan: Maestro, nī jini ndá sá iin tēe jā jín sivi ní táva dē tāchī inī nchivī. De nī jasi ndá sá jā sáhá dē, chi nduú jica dē jín ó, ncachī dē.

50 De nī ncāhān Jesús jín dē: Mā cāsī nū jā sáhá dē, chi tēe jāá nduú cāhān contra sīquī ó, inī dē jín ó, ncachī yā.

Jā ní ncāhān yā nūu Jacobo jín Juan

51 De nī ncuñatin quīvi jā quínohōn yā andiví, de nī jani téyú inī yā jā quihīn yā Jerusalén.

52 De nī ntají yā sava tēe nī jecōsō nūu dē jín tūhun jā vāji yā. De cuāhān ndá dē iin ñuū Samaria tácuā nducú dē nūu quendōo yā.

53 Sochi nchivī Samaria nduú ní jéhe ji vehe ndōo yā, chi ní jini ji jā jondé Jerusalén quihīn yā.

54 De Jacobo jín Juan, nduú tēe scuáha jín yā, nī jini dē jā sūcuán cúu, de nī ncāhān dē jín yā: Señor, ¿á cúní ní jā ndacu ó tiñu jā quiji ñuhūn ichi andiví, de naā nchivī yáhá, tá cúu nūu ní nsáhá Elías, tēe nī nacani tūhun janahán? ncachī dē.

55 Nūcuán de nī ndicó coto Jesús nūu nduú dē, de nī ncāhān yā nūu dē: Nduú jini ndá nú nā nūu vāji tūhun cāhān nū.

56 Chi nduhū, Yāā nī nduú tēe, nduú vāji nī jā snáa nī nchivī, chi sa vāji nī jā scácu nī nchivī, ncachī yā. Sá de cuāhān yā jín ndá dē incá ñuū.

Tūhun nchivī jā cúní ji cuniquīn ji yā (Mt. 8.19-22)

57 De juni jica ndá dē jín yā ichi, de nī ncāhān iin tēe jín yā: Señor, cuniquīn sá ní cōhōn ní-ni cúu nūu quihīn ní, ncachī dē.

58 De nī ncāhān Jesús jín dē: Ndácá xūncuui chi íyó yaví cava tí, de ndá saā suni íyó tacā tí. Sochi maā nī, Yāā nī nduú tēe, nduú nūu cūsūn nī, ncachī yā.

59 De nī ncāhān yā jín incá dē: Cuniquīn nduhū ná cōhōn. De nī ncāhān dē: Señor, cundetu ní de ná quichuhū sá tatá sá xihna cā, ncachī dē.

60 De nī ncāhān Jesús jín dē: Sndóo ndá ndīyi, ná chūhū ndá cā ndīyi, chi ndīyi cúu ndá nchivī jāá nduú cándija. De maā nú, chi quihīn nū nacani nū tūhun nāsa tátúni Yāā Dios, ncachī yā.

61 Nūcuán de suni nī ncāhān incá dē: Señor, cúní sá cuniquīn sá ní, de cuāha ní tūhun jā xihna ná quicāhān sá jín nchivī vehe sá, ncachī dē.

62 De nī ncāhān Jesús jín dē: Tú nā-ni tēe quijéhe dē cuniquīn dē nduhū, de tú maā-ni jā nácani cuécá inī dē sīquī ndácá jā ní sndóo dē, túsaá de cúu dē tá cúu iin tēe sátiñū jín arado, de jícó coto dē ndéhé dē ichi vehe dē. Túsaá de nsūu tēe vāha cúu dē jā cuniquīn dē nduhū sīquī tiñu tátúni Yāā Dios, ncachī yā.

10

Jā ní ntají yā unī xico ūxi dē

1 De tá nī ncuu ndácá tiñu yáhá, de maā Jētohō ó nī nacāji yā unī xico ūxi cā dē. De nī ntají yā ndihuū ndihuū dē jā cosō nūu dē nūu yā quihīn dē ndácá ñuū jín ndácá lugar nūu jā ñatin quihīn maā yā.

2 De nī ncāhān yā: Ndá nchivī yáhá chi cúu ji tá cúu trigo jā tēhndé, de ndāā jā cuāhā cúu, de tēe jā quehndé chi jacū dē-ni cúu. Túsaá de cācān táhvī ndá nú nūu maā Jētohō nū Yāā Dios jā ná tētiñū yā cuāhā tēe quehndé dē trigo, cúu jā nacani dē tūhun yā nūu nchivī.

3 De cuāhān ndá nú, de ná cāchi tūhun nī nūu nū jā tētiñū nī ndá nú quihīn nū tá cúu ticāchí lúli māhñū yhi.

4 De mā cuīsó nū ñuun, ni itīn xūhún, ni nījān. De ichi mā cúcuéé nú jā natúhún nū jín ni iin nchivī.

5 De nā-ni vehe quīvi ndá nú, de xihna cā cāhān nū: Ná quiji tūhun ndeé tūhun sī inī nūu ndá nú, nchivī vehe yáhá, cachī nū.

6 De tú vehe ñūcuán íyó nchivī vāha, de tūhun ndeé jā ní ncāhān nū jín sīquī ji. De tú nduú, de tūhun ndeé jā ní ncāhān nū mā jín sīquī ji.

7 De suni vehe ñūcuán cundeé nū, de caji nū coho nú jā cuāha nchivī nūu nū. Chi sīquī tiñu jā nácani nū tūhun nūu nchivī, de cánuú coto ji ndá nú. De mā cúndeé nū quehén vehe, chi iin-ni vehe.

8 De nā-ni ñuū quīvi ndá nú, de tú cuetáhvi ji ndóhó, de caji nū nā-ni cúu jā cuāha ji nūu nū.

9 De nasáhá vāha nū ndá nchivī cúhū ñuū ñūcuán. De cachī nū nūu ji: Ja nī ncuñatin jā tátúni Yāā Dios nūu ndá nú, cachī nū.

10 De nā-ni ñuū quīvi ndá nú, de tú mā cuetáhvi ji ndóhó, de quee nú inī calle ñūcuán de cāhān nū:

11 Jondé ticācháā ñuū ndá nú yáhá jā ní ntiin jēhé ni, ná scóyo nī jā cúu seña jā íyó cuāchi ndá nú jāá nduú ní jétáhvī nū. De cunahán ndá nú jā Yāā Dios jā nī ncuñatin yā jā tátúni yā nūu nū nīcu. Cachī ndá nú.

12 De cāhān ni jín ndá nú jā quīvi juicio de xēen cā coo castigo sīquī ñuū jā sáhá sūcuán nsūu cā jā coo sīquī ñuū Sodoma nūu ní nsáhá ndasi nchivī cuāchi.

Jā ní ncāhānyā nūū sava űuū nīhin inī
(Mt. 11.20-24)

¹³ Nācā xēēn cundoho ndá nú, nchivī űuū Corazin. De nācā xēēn cundoho ndá nú, nchivī űuū Betsaida. Chi tú inī űuū Tiro jíin űuū Sidón ní nsáhá ní tiū űáhnú já ní nsáhá ní inī űuū maá nú, de űamā nacani inī nchivī űuū űúcuán já sndóo ji cuāchi ji nícu. De sáhá ji seña já stéhēn já nācani inī ji síquī cuāchi ji, chi cahun ji sahama túún de chihi ji yāā xīnī ji nícu.

¹⁴ Túsaá de quivī juicio de xēēn cā coo castigo síquī ndá nú nsūū cā já coo síquī űuū Tiro jíin űuū Sidón.

¹⁵ De ndá ndóhó nchivī űuū Capernaum, ¿á jáni inī nū já cuñáhnú nū tá cúu iin já cāa cuāhān ichi andiví? Nduú chi sa cuun nū quihñ nū jondē lugar nūū iyó ndá ánó ndiyi, ncachī yā.

¹⁶ De nī ncāhān cā yā jíin ndá tēe já taji yā quihñ: Nchivī já tee sōho tūhun já cāhān ndá nú, suni tee sōho ji já cāhān maá nī. De nchivī já squéne yichī ndóhó, suni nduhū squéne yichī ji. De nchivī já squéne yichī nduhū, suni squéne yichī ji Yāā já ní ntaji nduhū vāji nī, ncachī yā.

Jā ní nenda ndá tēe já ní ntajiyā

¹⁷ De nī nenda ndihúni xico úxi tēe űúcuán, de cúsi inī ndá dē, de cāhān dē jíin Jesús: Señor, jondē ndá táchi jétáhvī ji nūū sá já jíin sívī maá ní, ncachī ndá dē.

¹⁸ De nī ncāhān yā jíin dē: Súcuán cúu, chi nī jíni nī já modo iin taja nī nincava Satanás ichi andiví, chi nī ncandē nī ndihi poder.

¹⁹ De mitan de ja nī jēhe nī poder nūū ndá nú já cuāñú nū síquī ndácá cōo jíin tishumá, cúu já cundeé nū síquī ndácá fuerza maá já jíni úhvī yóhó, de nduú nā cuá sáhá jíin nū.

²⁰ Sochi mā cúsi inī ndá nú maá-ni já jétáhvī ndá táchi nūū nū, chi sa cúsi cā inī nū já yósó sívī nū jondē andiví, ncachī yā.

Jā ní ncusi inī Jesús
(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

²¹ De suni hora űúcuán nī ncusi inī Jesús ní nsáhá Espiritu Santo, de nī ncāhān yā: Ná cútahví sá nūū ní Tatá, já cúu ní Jétohó andiví jíin űayiví. Chi nī jasi ní ndácá tūhun ndichí ní, já má cūni nchivī ndichí jíin nchivī tūha cuenta űayiví yáhá. De nī stéhēn nī nūū ndá nchiví cúu tá cúu súchí lúli. Chi súcuán nī jétahān inī ní Tatá, ncachī yā.

²² De nī ncāhān cā yā: Ndiví nī jēhe Tatá nī nūū nī. De nduú jíni ndá nchiví ní iin cúu nduhū, Sēhe Yāā Dios, chi maá-ni Tatá ní cúu já jíni yā nduhū. De nī nduú jíni nchiví nāsa Yāā cúu maá Tatá, chi maá-ni Sēhe cúu já jíni. De iyó nchiví já cūni maá Sēhe stéhēn yā nūū ji nāsa Yāā cúu Tatá yā, de maá ji suni cūni ji, ncachī yā.

²³ űúcuán de nī ndéhé yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā, de nī ncāhān yā jíin ndá máa

dē-ni: Nācā ndetū ndá nchiví já ndéhé tiū űáhnú já ndéhé ndá máa nú.

²⁴ Chi cāhān nī jíin nū já cuāhā ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, jíin cuāhā ndá rey, nī ncuu inī dē cūndéhé dē já ndéhé ndá máa nú, de nduú ní jíni dē. De nī ncuu inī dē cūni dē já níni ndá máa nú, de nduú ní jíni dē, ncachī yā.

Tūhun tēe Samaria, tēe vāha inī

²⁵ űúcuán de iin tēe stéhēn ley janahān, nī nacuiñī dē, de nī jēcāhān dē jíin Jesús já coto túni dē yā. De nī jíicá tūhún dē: Maestro, ¿nā cuá sáhá sá de nīhñ táhvī sá cutecū sá níi cāni andiví? ncachī dē.

²⁶ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nāsa yósó nūū tutū ley? ¿Nāsa cāhān já cāhvī nū? ncachī yā.

²⁷ De tēe űúcuán nī ncāhān dē nāsa cāhān nūū tutū: Coo manī ndasi nū jíin maá Jétohó nū Yāā Dios, jondē jíin inī jíin ánó nū, jíin níi fuerza nū, jíin níi jáá ntūni nū. De cundáhvī inī nū táhān nū tá cúu nūū cundáhvī inī nū maá nú, cáchī tutū, ncachī dē.

²⁸ De nī ncāhān yā jíin dē: Vāha nī ncāhān nū. De tú cuu sáhá nū súcuán de nīhñ táhvī nū cutecū nū níi cāni, ncachī yā.

²⁹ De tēe űúcuán cūni dē já quendōo ndāā dē nūū yā jíin tūhun já ní jíicá tūhún dē, de nī ncāhān dē: ¿De ní nchiví cúu ndá táhān sá? ncachī dē.

³⁰ űúcuán de nī ncāhān Jesús: Iin tēe nī nquee dē Jerusalén, nī ncuu dē cuāhān dē űuū Jericó. De ichi nī nquenda ndá tēe cuñhá nūū dē, de nī ncandēē ndihi ndatínú dē, de jondē sahama űūhún dē. De nī ncani nāvāha ndá tēe űúcuán dē, jondē já űatin cuú dē nícu. De ní sndóo ndá, de cuāhān ndá.

³¹ De ichi űúcuán nī ncāhā iin sutū cuāhān dē, de nī jíni dē nūū tēe űúcuán, de nī nsáhá jíyo dē-ni cuāhān dē.

³² De saá-ni iin tēe grupo levita já sátínú inī templo, vāji dē ichi űúcuán, de suni ní jíni dē nūū tēe űúcuán, de nī ncāhā jíicá dē-ni cuāhān dē.

³³ De iin tēe nación Samaria, suni jíicá dē ichi űúcuán. De nī jíni dē nūū tēe űúcuán, de nī ncundáhvī inī dē.

³⁴ De nī nquenda dē nūū cáá tēe űúcuán, de nī nchuhun dē aceite jíin vino nūū ní ntacuehé, de nī juhñ dē sahama nūū. De nī nchisó dē tēe űúcuán síquī quiti dē, de cuāhān dē jíin tēe űúcuán iin mesón, de nī jito dē.

³⁵ De quiví téen, hora já quihñ dē, de nī ntavá dē űū xūhún cāa, de nī jēhe dē nūū tēe xíi mesón, de nī ncāhān dē: Coto ní tēe yáhá, de tú cāxñ ní cā xūhún jíin dē, de tá nenda sá de nachunáá sá, ncachī dē.

³⁶ ¿Túsaá de nāsa jáni inī nū? Já ndinúni tēe űúcuán, ¿nī iin dē ní nsáhá cuenta já táhān dē cúu tēe já ní nquenda jácuñhá nūū? ncachī yā jíin tēe stéhēn ley janahān.

³⁷ De nī ncāhān dē: Tēe jā nī ncundāhvī inī tēe jā nī ntačuēhé, visō tēe űūū jīcā cúu dē, ncachī dē. űūcuán de nī ncāhān Jesús jīn dē: Cuáhān túsáá, de suni sūcuán cundāhvī inī nū ndacá nchivī, ncachī yā.

Jā ní űō yā vehe Marta jīn María

³⁸ Sá de nī nquehen tucu yā ichi cuāhān yā, de nī jīnū yā iin űūū lulí. De iin űāhan nānī Marta nī ncana űā yā nī jēhēn yā vehe űā.

³⁹ De Marta, íyō iin cūhū űā nānī María. De María nī jēcundeē űā nūū jēhē Jesús, nīnī űā ndacá tūhun jā cāhān yā.

⁴⁰ De Marta chí cútēñū űā jīn cuāhā tiñū sáhā űā. De nī nquenda űā nūū yā, de nī ncāhān űā: Señor, ¿á nduú sáhā ní cuenta jā cūhū sá ní sndóo űā sáán nūū tiñū? De cāhān ní jīn űā ná chíndeē táhān űā jīn sá, ncachī űā.

⁴¹ De nī ncāhān Jesús jīn űā: Marta, nācā ndīhvī ndasí inī nūū jīn cuāhā tiñū, de ndasí sndóho nū maá nū jīn.

⁴² De íyō iin-nī tiñū cánuú. De María chí nī nacāji űā tiñū cánuú, suu jā ndīhvī inī űā síquī tūhun Yāā Dios, de mā cāndeē űā nūū tiñū űūcuán, ncachī yā.

11

*Jā ní stēhēn yā nāsa cācān táhvī dē
(Mt. 6.9-13; 7.7-11)*

¹ De iin quīví íyō Jesús iin lugar, jīcān táhvī yā. De tá nī ncuu nī jīcān táhvī yā, de iin tēe scuáha jīn yā, nī ncāhān dē: Señor, stēhēn ní nūū ndá sá nāsa cācān táhvī sá, tá cúu nūū ní stēhēn Juan nūū ndá tēe nī scuáha jīn dē, ncachī dē.

² De nī ncāhān yā jīn ndá dē: Jā cācān táhvī ndá nū, de suha cāhān nū: Tatá ndá sá jā ndēē ní andiví, nīnī ná cóo yīñúhún sá nūū ní, chí Yāā ī cúu nī.

De űūhún inī sá jā űāmā ná quíji quīví tatúnī ní ní űāyívī yáhā.

De ná cóo ndacá tiñū jā jētāhān inī maá ní, tá cúu nūū íyō inī andiví, suni sūcuán ná cóo inī űāyívī.

³ Stāā jā tēcū ndá sá ndacá quīví, cuāha ní nūū sá mitan.

⁴ De cune cāhnū inī ní nūū cuāchi jā sáhā ndá sá nūū ní, tá cúu nūū nēe cāhnū inī ndá sá nūū nchivī jā sáhā cuāchi nūū sá.

De mā cuāha ní tūhun jā coto tūñī tāchī sáán, chí sa scācu ní sáán nūū ndacá jānehén. Cachī ndá nū, ncachī yā.

⁵ De nī ncāhān cā yā: Tú ní iin nū íyō iin amigo nū, de quīhīn nū vehe dē sava űūū de cāhān nū jīn dē: Amigo, tanúú nū űnī stāā nūū nī.

⁶ Chí iin amigo ní jā jīca viaje, ní nquenda dē vehe nī, de nduú ná cuá névāha ní jā cuāha ní cajī dē, cachī nū.

⁷ De cāhān tēe ndēē inī vehe: Mā stāhān nū nduhū, chí jā ndásī viéhē ní, de ja quixīn ní jīn ndá sēhe ní, de mā cúu nacōo ní jā taji ní nūū nū, cachī dē.

⁸ De cāhān ní jīn ndá nū, visō mā nácōo dē taji dē nūū nū síquī jā cúu dē amigo nū, sochī síquī jā stāhān ndasí nū dē, jā űūcuán nacōo dē taji dē ndihī jā jīnī űūhún nū.

⁹ Túsáá de cāhān ní jīn ndá nū jā suni sūcuán cācān táhvī nū nūū Yāā Dios, de taji yā nūū nū. De nducú nū ndacá jā váha jā íyō nūū yā, de nīhīn nū. De cācān táhvī nū jondē nīhīn nū, tá cúu nūū sáhā nchivī jā scájān viéhē jondē nune quīví jī.

¹⁰ Chí ndacá nchivī jā jīcān, cuāha yā nūū jī. De nchivī ndúcú, chí nīhīn jī. De nchivī cāhān, nune yā ichi jā nīhīn jī jā cúni jī.

¹¹ ¿De ní iin nū cúu tatá, de tú sēhe nū jīcān jī stāā nūū nū, de á cuāha nū iin yūū nūū jī? De tú jīcān jī iin tiacá, ¿de á cuāha nū iin cóo nūū jī?

¹² De tú jīcān jī iin ndiví, ¿de á cuāha nū iin tīsumā nūū jī? Nduú cuitī jā sūcuán.

¹³ Túsáá de ndá máá nū visō nchivī íyō cuāchi cúu nū, de jīnī ndá nū cuāha nū jā váha nūū sēhe nū. De nā oncá cúu maá Tatá nū andiví jā má cuāha yā Espiritu Santo nūū nchivī jīcān nūū yā, ncachī yā.

Jā ní ncāhān ndá dē jā sātīñū yā jīn fuerza Satanás

(Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27)

¹⁴ De távā yā iin tāchī inī iin tēe, jā ní ncuñihín dē ní nsáhā. De tá nī nquee tāchī, de ní nacāhān tēe jā ní ncuñihín. De ní nsāhvi inī ndá nchivī ndéhé jī.

¹⁵ Sochī sava nchivī ní ncāhān jī: Jīn fuerza Satanás jā cūñāhnū nūū ndá tāchī, de távā tēe yáhā ndá tāchī inī nchivī, ncachī jī.

¹⁶ De sava cā jī cúni jī coto tūñī jī yā, de ní jīcān jī jā sáhā yā jā coo iin seña ichi andiví.

¹⁷ De maá yā chí jīnī yā jā sūcuán jāni inī ndá jī, de ní ncāhān yā: Ndacá nación jā sáhā síin maá de cānāá maá, túsáá de snāā jā íyō váha maá. De tú nchivī iin vehe sáhā síin maá de cānāá maá, de mā cúu cā cundee cāhnū jī.

¹⁸ De saá-nī Satanás, tú sáhā síin maá jīn ndá táhān tāchī, ¿de nāsa cuiñī nīhīn jā tatúnī túsáá? Chí cāhān ndá nū jā jīn fuerza Satanás távā ní ndá tāchī.

¹⁹ De tú sūcuán cúu de ndá nchivī scuáha jīn ndá nū, ¿nā jīn fuerza távā maá jī tāchī? Túsáá de ndá máá jī cachī jī jā ní stívī ndasí nū ní ncāhān nū jā távā ní tāchī jīn fuerza Satanás.

²⁰ De nduú chí jīn fuerza Yāā Dios cúu jā távā ní tāchī. Túsáá de ja ndēē Yāā Dios māhñū ndá nū jā tátúnī yā.

²¹ De tú iin tēe ndacuí jīto dē vehe dē jīn tūjī dē, túsáá de ní iin ndatīñū dē mā ndóñúhún.

²² De tú quiji incā tēe ndacuī cā, de cundeē jín tēe ñúcuán, túsaá de candeē tūjī dē jā jito dē vehe dē, de sáhā dē nāsa cúnī maá dē jín ndatúñū jā candeē dē. De tá nūū cūū tēe ndacuī cā ñúcuán, sūcuán cūū maá nī nūū Satanás.

²³ De nchivī jāá nduú iyó māñī jín nī, túsaá de jínī ūhvī jī nduhū. De nchivī jāá nduú nástútū jín nī, túsaá de sa scútē nuu jī nchivī jā vāji nūū nī.

*Tāchī jā nástúú táhān ndivi inī nchivī
(Mt. 12.43-45)*

²⁴ Tú nī nquee iin tāchī inī iin tēe jāá nduú cándija, de jica nuu nūū ñuhun tihá, ndúcú nūū natátú, de nduú níhīn, sá de jáni inī maá: Ná quínohōn nī vehe nūū ní nquee nī.

²⁵ De tá nī nenda tucu, de jínī jā tēe jāá nduú cándija, cūū dē tá cūū iin vehe jā nī ndundo.

²⁶ Ñúcuán de jéhēn jénacuēca ūjā cā tāchī nēhén cā nsūū cā maá. De quívi ndá inī tēe ñúcuán de jécundeē ndá. Túsaá de xēēn cā cundoho tēe ñúcuán jā sándihī nsūū cā jā xihna ñúhún, ncachī yā.

Nācā ndetū nchivī nīni tūhun yā

²⁷ De juni cáhān yā tūhun yáhā, de iin ñahan inī māñū nchivī cuāhā, nī ncāhān jee ña jín yā: Nācā ndetū ñahan jā nī scācu ña nī de nī scāxīn ña ní, ncachī ña.

²⁸ De nī ncāhān yā: Sa ndetū ndasí cā ndá nchivī nīni tūhun Yāā Dios de squíncuū jī, ncachī yā.

Jā ní jicān ndá nchivī jāá nduú cándija iin tiñū ñáhnū

(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

²⁹ De nī ntacá cuāhā cā nchivī nūū Jesús, de nī nquijéhe yā cáhān yā: Nchivī tiempo mitan chí maá-nī jā sáhā nēhén jī. De jicān jī iin tiñū ñáhnū jā stéhēn tú Yāā jā ní ntají Yāā Dios cūū nī. De nduú nā incā tiñū ñáhnū stéhēn nī nūū jī, chí maá-nī tiñū ñáhnū tá cūū nūū nī ncuu jín Jonás, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán.

³⁰ Chí tá cūū nūū ní jínī nchivī ñuū Nínive jā ní ncuu iin tiñū ñáhnū jín Jonás, suni sūcuán cunī nchivī tiempo yáhā jā coo iin tiñū ñáhnū jín nduhū, Yāā nī nduū tēe, jā quetáhān jín modo jā ní ndoho Jonás.

³¹ De reina jā ní ncuñáhnū nación ichi sur, natecū ña jín nchivī tiempo yáhā, quívi juicio jā sáhā ndāā yā cuāchi, de cáhān ña cuāchi siquī jī. Chí jondé jicá ndasí nī nquiji ña nī nīni ña ndá tūhun ndíchí jā nī ncāhān rey Salomón, de nī ncandija ña. De mitan chí cuñáhnū cā nduhū, Yāā iyó yáhā, nsūū cā Salomón, de nduú cándija ndá nī nduhū.

³² De ndá nchivī ñuū Nínive nūū ní nacani Jonás tūhun, natecū jī jín nchivī tiempo yáhā, quívi juicio jā sáhā ndāā yā cuāchi, de cáhān jī cuāchi siquī nchivī yáhā. Chí ndá

maá jī nī nacani inī jī nī sndóo jī cuāchi jī quívi jā ní nacani Jonás tūhun nūū jī. De mitan chí cuñáhnū cā nduhū, Yāā iyó yáhā, nsūū cā Jonás, de nduú cándija ndá nī nduhū.

*Tūhun yátā siquī lámpara
(Mt. 5.15; 6.22-23)*

³³ Tá nástīn nchivī iin lámpara, de nduú chíyuhū jī, nī nduú chíhī jī chíjin iin cajón. Chí sa jáni jī nūū sūcún, tácuu cutūū nūū ndá nchivī jā quívi vehe.

³⁴ De tīnūū ndá nūū cūū tá cūū lámpara nūū yiqui cūñū nū. Túsaá de tú tīnūū nū iyó nijīn, de ní-nī yiqui cūñū nū cunijīn. Sochí tú nduú iyó nijīn tīnūū nū, de ní-nī yiqui cūñū nū iyó neē.

³⁵ De suni sūcúán cūū ánō nū, de coto ndá nū jā má cāñī nēhén inī nū, tácuu mā cōo neē inī ánō nū.

³⁶ Chí tú sáhā ndá nū maá-nī tiñū váha, de nduú nā tiñū nēhén sáhā nū, túsaá de luz yā cunijīn váha inī ánō nū, tá nūū cūū iin lámpara jā sáhā jā cunijīn váha, ncachī yā.

Jā ní ncāhān yā jā iyó cuāchi ndá dē

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

³⁷ De tá nī ncuu nī ncāhān yā, de iin tēe grupo fariseo nī ncana dē yā jā caji yā stāā vehe dē. De nī nquívi yā, de nī jécundeē yā mesa jā caji yā stāā.

³⁸ De tēe fariseo nī nsáhvi inī dē ndéhé dē jāá nduú squíncuū yā costumbre jā nandahá yā de caji yā stāā.

³⁹ De nī ncāhān maá Jētohō ō jín dē: Ndá ndóhō tēe fariseo, chí modo jā náquete nū yātā vásō jín cōhō, cūū jā nándahá nū. De ichi inī ndá nū chí ñúhún maá-nī tūhun cuñhá jín tūhun nēhén.

⁴⁰ Tēe naā cūū ndá nū. ¿A nduú jínī nū jā Yāā jā nī nsáhā yiqui cūñū nū, suni nī nsáhā yā ánō nū?

⁴¹ De jā jéhe ndá nū caridad nūū nchivī ndáhvi, de sáhā nū siquī jā cundáhvi ndija inī nū jī. De sūcuán de coo ndāā ánō nū.

⁴² De nācā xēēn cundoho ndá nū tēe fariseo, chí squíncuū nū ndācā tiñū lúli, de nduú squíncuū nū tiñū cānuú. Chí sáhā ndá nū ūxī ūxī nuhnī mīnu jín ruda jín ndācā yuvā, de sócō nū iin iin jā ūxī nūū Yāā Dios. Sochí nduú sáhā cuitī nū tiñū ndāā, nī nduú iyó māñī nū jín Yāā Dios. Ndācā yáhā cānuú jā sáhā nū nīcu, de suni mā sndóo nū jā sócō nū ndá yčūc ñúcuán.

⁴³ De nācā xēēn cundoho ndá nū tēe fariseo, chí jétahān inī nū cundeē nū nūū silla yíñuhún cā inī vehe īī sinagoga, de jétahān inī nū jā cáhān yíñuhún nchivī jín nū nūū yáhvi.

⁴⁴ De nācā xēēn cundoho ndá nū tēe stéhēn ley janahán, jín ndá nū tēe fariseo, chí tēe stáhvi-nī cūū nū. Chí cūū nū tá cūū iin yaví

ndiŷi jāá nduú nijīn, chi snáá nū ánō nchivī, de nduú jīnī ji jā sūcuán sáhá nū ji, ncachī yā.

⁴⁵ De nī ncāhān iin tēe stéhēn ley janahán: Maestro, jā cāhān nī ndācá tūhun yáhá, de suni síquī ndá máá sá nī ncāhān nī, ncachī dē.

⁴⁶ De nī ncāhān yā: Suni nācā xēēn cundoho ndá nū tēe stéhēn ley janahán. Chi suni stéhēn nū ndācá ley jā ní ntavá maá nū jā vjín sáhá, de nduú cūndeē nchivī squíncuu ji. De ndá máá nū chi ní iin xīnī ndāhá nū nduú scāndā nū jā squíncuu nū.

⁴⁷ Nācā xēēn cundoho ndá nū. Chi sáhá ndá nū namā ndá ndiŷi tatā nū, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán. De suni ndá tatā nū nī jahni ndá tēe űūcuán.

⁴⁸ De jā sáhá nū sūcuán cúu jā quétáhān nū jīn ndá dē síquī tiñu jā ní nsáhá dē. Chi ndá máá dē nī jahni ndá tēe űūcuán, de ndá máá nū chi sáhá nū namā síquī dē.

⁴⁹ Jā űūcuán cúu jā jondē janahán nī ncāhān Yāā Dios iin tūhun ndichí: Tají nī ndá tēe nacani tūhun nī jīn ndá tēe cúu apóstol quihīn dē nū ndá ji. De sava dē cahni ji, de sava cā dē cuni űhvi ji, ncachī Yāā Dios.

⁵⁰ De sūcuán de síquī nchivī tiempo yáhá ná cūndeē cuāchi jā ní jahni tatā ji ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, jondē tá nī jēcāva űayivī jīn jondē mitan,

⁵¹ jondē Abel jīn jondē Zacarías, tēe jā ní jahni ndá dē sava máhñu altar jīn cuarto ī inī templo. Túsaá de cāhān nī jīn ndá nū jā síquī nchivī tiempo mitan cundeē ndācá cuāchi űūcuán.

⁵² Nācā xēēn cundoho ndá nū, tēe stéhēn ley janahán, chi jāsī nū ichi jā jicūhun inī nchivī tūhun yā. De nī ndá máá nū nduú cūnī nū jicūhun inī nū, de nī nduú jéhe nū tūhun jā jicūhun inī nchivī jā cūnī, ncachī yā.

⁵³ De jā ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de ndá tēe stéhēn ley janahán jīn ndá tēe fariseo, nī nquiti ndasí inī dē nī jinī dē yā. De nī nquijéhē dē stíchī dē yā síquī cuāhá cā tūhun.

⁵⁴ De ndúcú ndá dē modo tú sanaá de stívī yā tūhun cāhān yā, tácuā nīhīn dē cuāchi síquī yā.

12

Siqui tūhun stáhvi jā cāhān ndá tēe fariseo (Mt. 10.26-27)

¹ De juni sūcuán cúu, de nī ncutútú cuāhá ml nchivī, chí jondē jāñu ji síquī jéhē táhān ji. De xihna cā nī nquijéhē yā cāhān yā jīn ndá tēe scuáha jīn yā: Coto má cándija ndá nū levadura ndá tēe grupo fariseo, chi suu cúu tūhun stáhvi jā cāhān ndá dē. Chi jitē nuu nū ndá nchivī tá cúu nū sndāa levadura űujjan.

² Chi ndācá tūhun stáhvi mā quéndōo yuhū cuiŷi, chi ndihī natūu nijin de cuni nchivī.

³ Túsaá de suni ndá ndóhō, ndācá tūhun jā ní ncāhān nū jāá nduú ní jīnī nchivī, iin quivī de cuni vāha ji. De ndācá tūhun jā ní ncāhān yuhū nū jā ndāsī viéhē, iin quivī de cāhān jee nchivī yātā ndācá vehe.

Jā ní ncachī yā ní iin cúu jā cuyūhū ó (Mt. 10.28-31)

⁴ Cāhān nī jīn ndá nū, amigo: Mā cuyūhū nū nchivī jā cahni yiqui cúñu nū, chí tá nī jahni ji ndóhō, de nduú nā cuá cuu cā sáhá ji.

⁵ De ná cáchī nī nū nū ní iin cúu jā cuyūhū nū: Jā cuyūhū nū cúu Yāā Dios jā tú sáhá yā jā cuū nū, de iyó poder yā jā chuhun yā ndóhō infierno. Suu maá yā cúu jā cuyūhū nū jā má stívī nū nū yā.

⁶ De ndācá saā chí nduú yāhvi ndéē tī, chí jondē űhūn tī jā űū centavo. De nī iin tī nduú náā inī Yāā Dios jāá nduú jito yā tī.

⁷ De nā oncā cúu ndá máá nū, chí jondē ndihī ixi xīnī nū ja nī ncahvi yā. Túsaá de mā cuyūhū ndá nū, chí cānuú ndasí cā ndá máá nū nū yā nsūū cā cuāhá ndá saā.

Nchivī jā jétuhún ji Jesucristo nū incā nchivī (Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ De cāhān nī jīn ndá nū jā ndācá nchivī jā cuetūhūn nduhū nū incā nchivī, de saā-ni nduhū, Yāā nī nduu tēe, cuetūhūn nī ji nū ndá ángel Yāā Dios.

⁹ De ndācá nchivī jā má cuetūhūn nduhū nū incā nchivī, suni sūcuán mā cuetūhūn nī ji nū ndá ángel Yāā Dios.

¹⁰ De tú nā-nī nchivī cāhān ji síquī nduhū, Yāā nī nduu tēe, de cune cáhnū inī Yāā Dios nū ji. Sochi tú nā-nī nchivī cāhān nāvāha ji síquī Espiritu Santo, de mā cūne cáhnū inī Yāā Dios nū ji.

¹¹ De tú quisiáha ndá ji ndóhō ndācá vehe ī sinagoga nū justicia jīn nū ndá cā tēe tátūnī, de mā nacani ndasí inī nū nāsa scócoo nū tūhun jīn nāsa cāhān nū.

¹² Chi maá hora űūcuán de Espiritu Santo stéhēn yā nū nū nāsa cāhān nū, ncachī yā.

Siqui jā má cutóo ó ndatñū cuićá

¹³ űūcuán de iin tēe iñī máhñu nchivī cuāhá, nī ncāhān dē jīn Jesús: Maestro, cāhān nī jīn ñani sá jā ná táhvi sáva dē táhvi ndúú sá, ncachī dē.

¹⁴ De nī ncāhān yā jīn dē: Lílū, nduú ní jāni yā nduhū jā sáhá ndāā ní tiñu nū jā tahvi sáva nī táhvi nū, ncachī yā.

¹⁵ De nī ncāhān cā yā: Coto vāha ndá nū maá nū jā má cutóo cuiŷi nū xūhūn jīn ndá cā. Chi vísō cuāhá ndasí ndatñū névāha iin tēe, de nsūū űūcuán sáhá jā quendōo ndetu dē űayivī yáhá, ncachī yā.

¹⁶ űūcuán de nī ncāhān yā iin tūhun yātā jīn ji: Nī iyo iin tēe cuićá jā névāha űuhun jā vāha ndasí cúu itū.

17 De tēe cuicá ñúcuán nī nacani inī dē: ¿Nāsa sáhá nī? Chi nduú cá núne nūū cuhun niñi nī. Ncachi dē.

18 De nī jani inī dē: Suha ná sáhá nī: Cani ni ndá yacá nī, de nasáhá nī já náhnú cá. De ñúcuán natañ nndihi nī niñi nī jíin ndácá ndatíñú nī.

19 Ñúcuán de cani inī ni: Mitan de cuāhá ndasí névāha ó já quenda cuāhá cuīyā. Ná nātātú ó, de caji ó coho ó, de ná cúsi inī ó, nī jani inī dē.

20 Sochi nī ncāhān Yāa Dios jíin dē: Tēe naā cúu nú, chi jacuāa mitan de cuū nú, de ndácá já nī nchuvāha nú, ¿nī tēe cuu? Ncachi Yāa Dios jíin dē.

21 De suni súcuán cundoho ndácá tēe já sáhá cuicá dē maá dē, de nduú ndúcú dē já quendōo ndetū dē nūū Yāa Dios, ncachi yā.

Yāa Dios jito yā yóhó

(Mt. 6.25-34)

22 De nī ncāhān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā: Túsaá de cáhān nī jíin ndá nú: Mā nācani ndasí inī nū síquī já cutecū nú, tú nása caji nū, nī síquī sahma nú, tú nása cuhun nú.

23 Chi Yāa Dios nī nsáhá yā já tēcū nū jíin yiqui cúñu nú, de ná oncá cúu já má cuáha yā já caji nū jíin já cuhun nú.

24 Cūndéhé ndá nú nása tēcū ndá tīcācá, de nduú jáquín tī, nī nduú nástútú tī, nī nduú nūū tavāha tī nī yacá tī. De visó súcuán de maá Yāa Dios scájī yā tī. ¿De á nduú cánuú ndasí cá ndá ndóhó nsūú cá ndá quiti ñúcuán?

25 ¿De ní iin nú, á cuu chisó nú iin yiquí cá maá nú, visó ná nācani ndasí inī nū?

26 De tú má cúu sáhá nú iin tiñu lúli súcuán, ¿de nājēhé cúu já nācani ndasí inī nū síquī já caji nū já cuhun nú?

27 Cūndéhé ndá nú nása jée ndá itā yucú. Chi nduú sátíñú nī nduú quēhen. De cáhān nī jíin ndá nú já juni rey Salomón, quiví já ní ñúhūn dē sahma váha ndasí, de nī nduú ní ñúhūn dē sahma víi súcuán tá cúu nūū iyó ndá itā.

28 De tú súcuán jéhe Yāa Dios sahma víi nūū itā yucú já iyó nūū ñúhūn mitan de teēn de cāyū nūū ñúhūn, de ná oncá cúu ndá ndóhó já má cuáha yā sahma. ¿De nūcu nduú cándija niñin ndá nú já jito yā ndóhó?

29 Túsaá de má nācani cuécá inī nū nása caji nū nása coho nú.

30 Chi maá-ni síquī yáhá cúu já ndíhvī inī nchiví ñayiví jáá nduú cándija. Sochi ndá máa nū chi iyó Tatá nū andiví, de jíin yā já jíin ñúhūn nú ndácá yáhá.

31 De sa cánuú cá já cundíhvī inī nū síquī tiñu já ndácu Yāa Dios nūū nū. Ñúcuán de sáhá yā já niñin nū ndácá yáhá.

Nāsa coo cuicá ó jondé andiví

(Mt. 6.19-21)

32 Mā cúyūhú ndá nú chi cúu nú tá cúu tīcāchí nī. Chi visó jacū nchiví ndá nú-ni cúu, de maá Tatá nú cúsi inī yā já quiví nú ñuū nūū tátúñi yā.

33 Xicó ndá nú já névāha nú, de cuāha nú xúhūn ñúcuán nūū nchiví ndáhvī. De súcuán de scáyā nū táhvī nū jondé andiví nūū má cútúhú, tá cúu nūū tavāha nú xúhūn inī itān. Chi jondé andiví de má náá já váha já cunevāha nú. Chi ñúcuán má quiví jácuñhá, nī má cúu stívī tīquixín.

34 Chi jondé nūū niñin nū táhvī váha nú, ñúcuán cúu nūū cundíhvī inī nū síquī.

Jā ná cóo tūha ó já nenda yā

35 Coo tūha ndá nú já nenda Jētoho nū, de sáhá nú tá sáhá ndá mozo já náscuíquín jíi lámpara jíi.

36 Chi iyó tūha jíi de ndétu jíi já nenda patrón jíi já cuāhān dē vico tándáhá. Chi tá nenda dē de cáhān dē, de nacune nī ndá jíi viéhé.

37 De nācā ndetū ndá mozo ñúcuán já tá nenda patrón jíi, de cuní dē já ndító jíi. De ndāá cáhān nī jíin nú já maá patrón sáhá tūha dē maá dē, de tenee dē jíi nūū mesa já cani dē cōhó jíi.

38 De visó cucuécé dē nenda dē jondé sava ñuú, á ja nī nchāha ñuú, de tú cuní dē já súcuán ndító ndá mozo dē, de nācā ndetū ndá jíi túsaá.

39 De chuhun inī ndá nú já cáhān tūhun yátá yáhá: Tēe xivéhe, tú ní jíin dē ná hora quíji jácuñhá, de cundito dē, de má cuáha de tūhun sacuíñhá vehe dē nícu.

40 De saá-ni ndá ndóhó, coo tūha nú, chi tú nduú, de maá hora jáá nduú ná jáni inī nū, de nenda nduhū, Yāa nī nduú tēe, ncachi yā jíin ndá dē.

Tūhun mozo vāha jíin mozo nduú squíncuu

(Mt. 24.45-51)

41 Ñúcuán de Pedro nī jíicā tūhún dē yā: Señor, ¿á jíin ndá máá sá-ni cáhān ní tūhun yátá yáhá, á suni cáhān ní jíin ndihí cá nchiví? ncachi dē.

42 De nī ncāhān maá Jētoho ó: Cáhān nī jíin ná-ni nchiví já cúu tá cúu mozo já ndito xīnī de squíncuu vāha. De maá patrón nī jani dē jíi já coto jíi nchiví vehe dē, tácuu scájī jíi maá hora.

43 De nācā ndetū mozo ñúcuán já tá nenda patrón jíi, de cuní dē já súcuán squíncuu vāha jíi.

44 De ndāá cáhān nī jíin ndá nú já cani dē mozo ñúcuán já coto jíi ndihí ndatíñú dē.

45 Sochi tú jáni inī jíi já má nēndá ñamā patrón jíi, de quijéhé jíi cani jíi ndá tēe jíin ñahan já cúu táhān mozo jíi, de caji jíi coho jíi de jíin jíi.

46 Tú súcuán de nenda-ni patrón jíi quiví jáá nduú ndétu jíi jíin hora jáá nduú ná jáni inī jíi. De sndóho ndasí dē jíi, de chihí dē jíi cundoho jíi nūū yihí ndá nchiví jáá nduú squíncuu.

⁴⁷ De mozo já jíni nāsa jétahān inī patrón ji, de tú nduú sātūha ji de nduú squíncuu ji já cúnī dē, de cundoho xēēn ji jíni ntuxíi.

⁴⁸ De mozo jáá nduú jíni nāsa jétahān inī patrón ji, de tú sáhá ji tíñu já canī dē ji ntuxíi, túsaá de jacū-ni canī dē ji. Chi ndá nchivī já stéhēn cuāhā yā nūū ji, suni cuāhā nācān yā nūū ji. De ndá nchivī já cuāhā cā tíñu ní ntee yā ji, suni cuāhā cā nācān yā nūū ji.

*Jā síquī Jesús de cusíin inī nchivī
(Mt. 10.34-36)*

⁴⁹ Nī nguenda nī já modo já scuíquīn nī ñuhūn inī ñayiví, de suu cúu já cusíin inī nchivī já síquī nduhū. De cúnī nī já ñamā coo súcuán, tácuā quívi ndá nchivī ndahá Yāā Dios.

⁵⁰ De iyó iin tūndóhó já cánuú cundoho nī, de cúcuécá ndasí inī ní chi jondē jínu cundoho nī, sá de ndusiī inī nī.

⁵¹ ¿De á jáni inī ndá nū já vāji nī já cundeē māni nchivī ñayiví? Cáhān nī jíni ndá nū jáá nduú, chi sa cusíin inī nchivī já síquī nduhū.

⁵² Chi jondē mitan de quijéhé já ūhūn nchivī iin vehe cusíin inī ji. De nenda ūni síquī ūū, de ūū síquī ūni.

⁵³ Chi tatá cusíin inī jíni sēhe yíi, de sēhe yíi jíni tatá, de naná jíni sēhe síhí, de sēhe síhí jíni naná, de naná chíso jíni sēhe jānū, de sēhe jānū jíni naná chíso, ncachī yā.

*Jā ní ncāhān yā síquī seña andiví
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)*

⁵⁴ De suni ní ncāhān yā jíni nchivī cuāhā: Tá jíni ndá nū já nénda vícō ichi nūū quée ncanđiī, de cáhān nū já cuun sāvī, de súcuán cúu.

⁵⁵ De tá vāji tāchī ichi sur, de cáhān nū já nandīi, de súcuán cúu.

⁵⁶ Vāchi tēe stáhvi-ni cúu ndá nū. Ja jícuhun inī nū nāsa stéhēn seña andiví jíni inī ñayiví, ¿de nūcu nduú jícuhun inī nū ní iin cúu nduhū já sáhá ní ndacá tíñu ñáhnū tiempo yáhá?

*Jā cundihvī inī ō jā má cundeē cuāchi síquī
ō
(Mt. 5.25-26)*

⁵⁷ ¿De nūcu nduú sáhá ndá máá nū cuenta ní iin cúu tíñu ndāā já sáhá nū?

⁵⁸ De tú iin nchivī quíhīn ji jíni nū nūū justícia já cāhān ji cuāchi síquī nū, túsaá de juni cuāhān nū jíni ji ichi de cundihvī inī nū sáhá ndāā nū jíni ji. Chi tú nduú, de squívi ji ndóhó nūū juez, de juez síaha dē ndóhó nūū policía, de policía chíhi dē ndóhó vecāa.

⁵⁹ De ndāā cāhān ní jíni nū já má quée cuiti nū ñúcuán chi jondē chunáá nū ndihi cuiti xūhūn já jícān ndá dē, ncachī yā.

13

Jā cánuú nacani inī ō jā sndóo ó cuāchi ó

¹ De iin quívi ñúcuán ní nguenda jacū tēe, ní nacani dē túhun nūū yā nāsa ní ndoho sava tēe Galilea. Chi tá jáhnī ndá dē quiti já sōcō dē, de ní nguenda-ni ndá mozo Pilato ní jáhnī tēe ñúcuán.

² De ní ncāhān Jesús: Ndá tēe Galilea ñúcuán, ¿já jáni inī ndá nū já súcuán ní ndoho dē síquī já ndasí cā ní iyo cuāchi dē nsúū cā ndá cā nchivī Galilea?

³ Cáhān ní jíni ndá nū jáá nduú. De ndá máá nū suni tñnū tāhvī nū de tú mā nācani inī nū já sndóo nū cuāchi nū.

⁴ De xāhōn ūni tēe já ní jícō cáva torre Siloé síquī dē, de ní jíni ndá dē, ¿já jáni inī nū já ndasí cā ní nsáhá ndá dē cuāchi nsúū cā ndá cā nchivī Jerusalén?

⁵ Cáhān ní jíni ndá nū jáá nduú. De ndá máá nū suni tñnū tāhvī nū de tú mā nācani inī nū já sndóo nū cuāchi nū.

Tūhun yátá ñutun higo

⁶ Ñúcuán de ní ncāhān yā tūhun yátá yáhá já stéhēn yā tá cúu nchivī jáá nduú squíncuu tūhun ndácu Yāā Dios: Cúu ji tá cúu iin ñutun higo já íñi nūū ñuhun iin tēe. De ní jēndéhé dē tú iyó javíxi xīnī, de nduú nā cuá iyó.

⁷ De ní ncāhān dē jíni mozo já sátíñū nūū ñuhun dē: Mitan de ja iyó ūni cuiyā já quínductū ní javíxi xīnī ñutun higo yáhá, de nduú nā cuá cúun. Túsaá de quehndē nū, chi vāchi sátēñū nūū ñuhūn, ncachī dē.

⁸ De ní ncāhān mozo jíni dē: Señor, sndóo ní ná cuiñi iin cuiyā yáhá cā, de ná nāstāyā sá jēhé de chuhun sá jēhen.

⁹ De cūndéhé ó tú cuun javíxi incā cuiyā. De tú nduú, de tēhndē, ncachī mozo, ncachī yā.

Jā ní nasáhá vāha yā iin ñahan quívi nātātú

¹⁰ De iin quívi nātātú de stéhēn Jesús tūhun inī vehe īi sinagoga.

¹¹ De iyó iin ñahan já ní ncuu xāhōn ūni cuiyā cúhū ña. Chi iin tāchī ní nsáhá já jíca tihí ña, de nduú cā cúu cuiti caca tuun ña.

¹² De ní jíni Jesús nūū ña, de ní ncana yā ña, de ní ncāhān yā jíni ña: Nánā, mitan de nduvāha ní já cúhū ní, ncachī yā.

¹³ De ní ntee yā ndahá yā ña, de ní nūcuiñi tuun ña-ni, de ní nacuetáhvi ndasí ña nūū Yāā Dios.

¹⁴ De tēe cúñáhnū inī vehe īi sinagoga, ní nquiti inī dē ní jíni dē Jesús já ní nasáhá vāha yā ñahan ñúcuán quívi nātātú. De ní ncāhān dē jíni ndá nchivī: Iyó íñi-ni quívi sátíñū ó, de ndá quívi ñúcuán quíni ndá nū já nduvāha nū. De quívi nātātú chi mā cúu, ncachī dē.

¹⁵ Ñúcuán de ní ncāhān máá Jētohō ō jíni dē: Vāchi tēe stáhvi-ni cúu ndá nū. De quívi nātātú, ¿já nduú nāndají ndá nū stíquī nū jíni burro nū já quíscóho nū tī ndute?

¹⁶ De ñahan yáhá já cúu ña tatá Abraham, chi modo já ní nuhnī ña xāhōn ūni cuiyā ní nsáhá Satanás. ¿De á nduú iyó vāha já ní

mandají nī ña nūū cuēhē ña quívi nátátú? ncachí yā.

¹⁷ De jā ní ncāhān yā sūcuán, de nī ncu-canoō ndá tēe jā jíní ūhvi dē yā. De ndihí nchiví nī ncusiī ndasí iní jī nī jíní jī ndá tiñu ñāhnú sáhá yā.

Tūhun yátá sīquī niquin yuvá mostaza
(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

¹⁸ De nī ncāhān yā: Ná cāhān ni iin tūhun yátá tácuca cunī ndá nú nāsa cúu jā ndúcuahā nchiví jā tátúní Yāā Dios nūū.

¹⁹ Ndúcuahā jī tá cúu nūū jāhnu iin niquin yuvá mostaza jā ní jaquin iin tēe nūū ñuhun dē. De nī jahnu, de nī ncuu iin ñutun cáhnú, de ndá saā chí sáhá tí tacá tí chijin ndahá yúcú, ncachí yā.

Tūhun yátá sīquī levadura
(Mt. 13.33)

²⁰ De nī ncāhān tucu yā: Súcuán cúu jā ndúcuahā nchiví jā tátúní Yāā Dios nūū:

²¹ Cúu tá cúu levadura jā ní nquehen iin ñahan, de nī nsacā ña jíin ūnī kilo harina, de nī ndaa ndihí ñujan nī nsáhá, ncachí yā.

Sīquī jā quívi ó viéhé tūū
(Mt. 7.13-14, 21-23)

²² De ñuhún Jesús ichi cuahān yā Jerusalén, de yāha yā ndacá ñuū ñāhnú jíin ñuū lulí, de stēhēn yā tūhun.

²³ De iin nchiví nī jīcā tūhún jī yā: Señor, ¿á jacu-ni nchiví cúu jā scácu Yāā Dios, á naá cúu? ncachí dē. De nī ncāhān yā jíin ndá jī:

²⁴ Cundihiví iní ndá nú quívi nú ndahá Yāā Dios. Chí cúu tá cúu iin viéhé tūū. De cāhān nī jíin ndá nú jā iin quívi de cuahā nchiví nducú jī quívi jī, de mā cūū cā quívi jī.

²⁵ De quívi ñúcuán chí sáhá nī tá cúu nūū sáhá iin tēe xívéhe, jā nacuíñí dē de nacasí dē viéhé. De tāvéhé cuiñí ndá nú, de scáján nū viéhé, de cāhān nū: Señor, nacune ní viéhé ná quívi ndá sá. De cāhān dē jíin nú: ¿Ní nūū vāji ndá nú? Chí nduú jíin ní ndóhó, cachí dē.

²⁶ Ñúcuán de quijéhe ndá nú cāhān nū jíin dē: Nī nchají ndá sá ní jihí sá jíin ní, de nūū yáhvi ñuū sá ní stēhēn ní tūhun, cachí nū.

²⁷ De cāhān maá dē: Cāhān nī jíin ndá nú jāā nduú jíin ní ní jondē vāji nū. Cuijyo ndá nú quíhīn nū, chí nchiví jā sáhá tiñu néhēn cúu nú, cachí dē.

²⁸ De quívi ndá nú nūū cuacu nú de nacayhí nū ñii yúhú nú jā ndoho xēēn nū. De cunī nū nūū Abraham jíin Isaac jíin Jacob jíin ndacá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios, iyó ndá dē ñuū nūū tátúní Yāā Dios. De ndá ndóhó, visó cúu nú tatá ndá dē, sochí quívi nū nūū ndoho nú.

²⁹ Sochí cuahā nchiví, visó nduú cúu jī tatá ndá dē, de quijí ndá jī ichi nūū quēnda ncandíi jíin nūū quēe ncandíi, jíin ichi norte

jíin ichi sur. De cundeē jī mesa jā cají jī stāā ñuū nūū tátúní Yāā Dios.

³⁰ De sava nchiví jā mitan cúu jī jā sándihí, de ichi ñúcuán nduú jī nūū. De sava nchiví jā mitan cúu jī nūū, de ichi ñúcuán nduú jī jā sándihí, ncachí yā.

Jā ní ncuacuécá iní yā ní ndéhé yā Jerusalén
(Mt. 23.37-39)

³¹ De maá quívi ñúcuán nī nguenda jacú tēe fariseo, de nī ncāhān dē jíin yā: Cuijyo ní quíhīn ní incá lado, chí cunī Herodes cahní dē ní, ncachí ndá dē.

³² De nī ncāhān yā: Cuahán ndá nú de cachí tūhun nú nūū tēe stáhvi ñúcuán jāā ncháha ca quenda quívi cuū ní, chí mitan jíin tēēn tavā ní táchí iní nchiví, de nasáhá vāha nī nchiví. De quívi ūnī de jínu tiñu sáhá nī, cachí nū.

³³ Chí cánuú jā caca nī quíhīn ní mitan jíin tēēn jíin isá, de jíin ní Jerusalén. Chí ndá tēe nácani tūhun Yāā Dios, nduú jíhí dē incá lado, chí maá-ni iní Jerusalén jāhní jī ndá dē.

³⁴ Ndá ndóhó nchiví Jerusalén, jāhní nū ndá tēe nácani tūhun Yāā Dios, de cáni nú yūū xīnī ndá tēe jā táji Yāā Dios vāji nūū nū. De cuahā vuelta nī ncuu iní ní nastútú ní sēhe nú, tá cúu nūū sáhá iin ñihín jā nastútú tí sēhe tí chijin níjīn tí, sochí nduú ní ncúní ndá nū.

³⁵ Túsaá de mitan de sndóo uun nī ndóhó jíin ndá sēhe nú. Chí cāhān nī jíin nú jā jondē mitan de mā cuní cuití cá nū nūū ní, chí jondē quenda quívi jā cāhān ndá sēhe nú: Vāha ndasí Yāā cúu Yāā jā ní nenda jíin tiñu maá Jētohó ō Yāā Dios, cachí nū, ncachí yā.

14

Jā ní nasáhá vāha yā iin tēe cúhū cuēhé cuiñí

¹ De iin quívi nátátú nī jēhēn yā vehe iin tēe fariseo jā cúñáhnú, nī jēcāji yā stāā jíin dē. De ndá cá tēe fariseo chí ndéhé yuhú dē yā tú stíví yā.

² De ñúcuán iyó iin tēe cúhū cuēhé cuiñi, íñí dē nūū yā.

³ De nī jīcā tūhún yā ndá tēe stēhēn ley janahān jíin ndá tēe grupo fariseo: ¿A iyó ley jā nasáhá vāha nī nchiví cúhū quívi nátátú, á nduú? ncachí yā.

⁴ Sochí nduú ní ncāhān cuití ndá dē. De nī ntiin yā tēe cúhū, de nī nasáhá vāha yā dē, de nī ncāhān yā jā ná quínohōn dē.

⁵ De nī ncāhān yā jíin ndá dē: ¿Ní iin nú de tú burro nú á stīquī nū nincava tí iní iin pozo, de á nduú ñamā natavá nū tí, visó quívi nátátú cúu? ncachí yā.

⁶ De nduú ní ncuu scócoo ndá dē ní iin tūhun nūū yā jā sūcuán nī ncāhān yā.

Tūhun sīquī nchiví jā jēhēn vico tándāhā

7 De nī jinī Jesús jā ndá tēe jā ní ntacá, nácaji dē silla yíñúhún cā nūū mesa jā cundeē dē. De nī ncāhān yā tūhun yáhá jíín ndá dē:

8 Tú cana iin tēe jā quihīn nū vico tándāhá, de mā cundeē nū lugar yíñúhún cā. Chi tú sūcuán de sanaā de ja nī ncana dē iin tēe cūñáhnú cā nsūū cā ndóhó.

9 De quiji tēe jā ní ncana ndóhó, de cāhān dē jíín nū: Nacuiñi, chi jíín cundeē tēe yáhá. Nūcuán de cucanoō nū de quihīn nū jondē jā sándihí.

10 Chi tú cana iin tēe ndóhó, de sa cundeē nū jondē lugar jā sándihí. De tá quiji tēe jā ní ncana ndóhó, de cāhān dē jíín nū: Amigo, nehēn cundeē nū iin lugar nūū yíñúhún cā, cachī dē. Nūcuán de ndá nchivī ndēē jíín nū nūū mesa, cunī ji jā sáhá ñáhnú dē ndóhó.

11 Sūcuán nī ncāhān nī tūhun yáhá tácuca cunī ndá nū jā ndácá nchivī jā sáhá ñáhnú ji maá ji, sa nuu ji sáhá Yāā Dios. De nchivī jā sáhá nūū ji maá ji, sa nduñáhnú ji sáhá yā, ncachī yā.

12 De suni nī ncāhān yā jíín tēe jā ní ncana dē yā jā cajī yā stāā: Tú sáhá nū jā cusamá nchivī á jā cuxinī ji, de mā cāná nū ndá nchivī cúu amigo nū jíín ñani nū jíín táhán nū jíín ndá nchivī cuicá. Chi tú sūcuán de suni nacana ndá maá ji ndóhó, de sūcuán nanihīn nū jā ní jēhe nū.

13 Chi tá sáhá nū vico, de sa cana nū ndá nchivī ndáhvī, nchivī cuhlu, nchivī cojo, nchivī cuáá.

14 De sūcuán de quendōo ndetū nū, chi mā cúū nacuáha ji nūū nū. De nihīn nū táhvī nū quívi jā natecū ndá nchivī ndāā, ncachī yā.

Tūhun yátá síquī vico cúxini

15 De iin tēe jā yáji stāā jíín yā, nī jinī dē tūhun yáhá, de nī ncāhān dē jíín yā: Nācā ndetū ndá tēe jā cajī stāā inī ñuū nūū tátúni Yāā Dios, ncachī dē.

16 Nūcuán de nī ncāhān Jesús iin tūhun yátá jā stéhēn yā jā cána Yāā Dios nchivī jā quívi ji inī ñuū nūū tátúni yā: Iin tēe nī nsáhá dē iin vico cáhnú jā cuxinī, de nī ntaji dē mozo dē jā cana cuāhā nchivī.

17 De maá quívi jā cuxinī, de nī ntaji dē mozo dē cuācāna ndá nchivī ñūcuán jā ná quíji ji cuxinī ji: Nehēn ndá ní, chi ja íyó tūha ndihī, ncachī mozo.

18 De ndihī nchivī nī ncāhān ji jā ná cúne cáhnú inī dē chi mā quihīn ji. Iin tēe nī ncāhān dē: Cáta nī jeen nī iin ñuhun de cánuu quíndéhé nī, de ná cúne cáhnú inī dē chi mā cuéē nī, ncachī dē.

19 De incā dē nī ncāhān: Nī jeen nī ūhūn yunta síquī, de quihīn nī coto túni nī tī, de ná cúne cáhnú inī dē chi mā cuéē nī, ncachī dē.

20 De incā dē nī ncāhān: Cáta nī ntandāhá nī, de jā ñūcuán mā cúū cuéē nī, ncachī dē.

21 De cuānohōn mozo, de nī ncachī tūhun dē nūū patrón dē nāsa nī ncāhān ndá nchivī. Nūcuán de nī nquiti inī patrón, de nī ncāhān dē jíín mozo dē: Nāmā quihīn nū ndá calle nāhnú jíín calle lulí, de cana nū ndá nchivī ndáhvī, nchivī cuhlu, nchivī cojo, jíín nchivī cuáá, ná quíji ndá ji vico, ncachī dē.

22 De nī jēhēn mozo, de nī nenda dē, de nī ncāhān dē: Señor, ja nī nsáhá sá tá ncachī ní, de cúmanī cā nchivī de chitú vehe ní, ncachī dē.

23 De nī ncāhān tucu patrón: Quihīn tucu nū ndácá calle jíín ichi, de cana fuerza nū nchivī ná quíji ji, tácuca cuchiitú vehe nī.

24 Chi cāhān nī jíín nū jā ní iin nchivī jā ní ncana nī jā xihna ñúhún, mā cuáha cuiti nī tūhun jā cuxinī ji vehe nī, ncachī dē, ncachī yā.

Tūhun jā cánuú nacani vāha inī ō de cuniquīn ō Cristo

(Mt. 10.37-39)

25 De cuāhā ndasí nchivī níquīn ji Jesús cuāhān ji jíín yā, de nī ndicó cóto yā, de nī ncāhān yā jíín ji:

26 Tú nā-nī nchivī cúni ji cuniquīn ji nduhū jā scuáha nī ji, de tú māni cā ji jíín tatá ji, naná ji, ñasihī ji, sēhe ji, ñani ji, cuáha ji, nsūū cā jíín nduhū, de mā cúū cuu ji nchivī scuáha jíín nī. De tú ndihī cā inī ji síquī jā coo vāha maá ji nsūū cā jā cuniquīn ji nduhū, de suni mā cúū tucu.

27 De nā-nī nchivī tú mā cuáha ji tūhun cundoho ji tūndóhó visó jondē cuū ji síquī jā cuniquīn ji nduhū, de mā cúū cuu ji nchivī scuáha jíín nī.

28 Chi tú ní iin nū cúni nū caquīn nū iin vehe cáhnú, ¿de á nduú cánuú jā xihna cā cundeē nū tava nū cuenta tú quenda xūhún jā sínu nū vehe?

29 Chi tú nduú, de tá ja nī ntavā nū cimientó, de mā quēndá xūhún sínu nū, de ñūcuán de ndá nchivī chi sáhá catá ji nūū nū.

30 De cāhān ji: Tēe yáhá chi nī nquijéhé dē sáhá dē vehe, de nduú ní ncúndéé dē sínu dē, cachī ji.

31 De saá-ni tú iin rey quīcanāá dē jíín incā rey jā vāji síquī dē, ¿de á nduú cánuú jā xihna cā cundeē dē nacani inī dē tú cundeē dē jíín ūxī mil soldado jā canāá dē jíín incā rey jā vāji síquī dē jíín ōcō mil soldado?

32 Chi tú mā cúndéé dē, de juni jíicā cā vāji incā rey, de tajī dē sava tēe ndíso tíñū jā quihīn ndá dē cātūhūn dē nā cuá cúni incā rey jā cuáha dē, de jencuiñi-ni.

33 De ndá maá nū, suni sūcuán cánuú jā xihna cā nacani inī nū de quehndē inī nū jā sndóo nū ndihī jā névāha nū, chi tú nduú dē mā cúū cuu nū nchivī scuáha jíín nī.

Tūhun yátá síquī ñī

(Mt. 5.13; Mr. 9.50)

³⁴ De nchiví cándija cúu ji tá cúu ñiñ. Vāha iyó ñiñ, de tú ñiñ ná náa jā úhguā, ¿de nāsa nduu uhguā tucu?

³⁵ Nduú cā tiñu cuitī cā, ni jā chuhun nchiví nū itū, ni jā nduu jēhen, chí sa cutē-ni nchiví. Ndá ndóhó jā níni, tee sōho vāha nū, ncachī yā.

15

*Tūhun yátá sīquī ticāchí jā ní nsana
(Mt. 18.10-14)*

¹ De ndá tee stútú xūhún renta jíin ndá cā tee sáhá cuāchi, ní nguenda dē nūū Jesús jā cunini dē tūhun cāhān yā.

² De ndá tee grupo fariseo jíin ndá tee stéhēn leyjanahān, ní ncāhān dē sīquī yā: Tee yáhá chí jétáhvi dē ndá tee sáhá cuāchi de yáji dē jíin, ncachī dē.

³ De ní ncāhān yā tūhun yátá yáhá jíin ndá dē:

⁴ ¿Ní iin nú de tú névāha nú iin ciento ticāchí, de tú scuita nú iin tí, de á nduú sndóo nú cūmí xico xāhōn cūmí cā tí yucu, de quīnanducú nú quití jā ní nsana jondē nanihīn nū tí?

⁵ De tá ní nanihīn nū tí, de chisó nú tí nūū chíyó nū, de cusī inī nū.

⁶ De tá nenda nú vehe nú de nastútú nú ndacá amigo nū jíin nchiví ndéē ñatin jíin nú, de cāhān nū jíin ji: Ná cusī inī ō, chí ní nanihīn ní ticāchí ní jā ní nsana, cachī nū.

⁷ De cāhān ní jíin ndá nú jā suni sūcuán cúu jondē andiví. Chí cusī cā inī yā jíin iin nchiví jā iyó cuāchi de nācani inī ji jā sndóo ji cuāchi ji, nsūú cā jíin cūmí xico xāhōn cūmí nchiví iyó ndāā jā nduú cā cánuú nācani inī ji, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī ñahan jā ní scuita xūhún

⁸ De tú iin ñahan névāha ña úxī xūhún plata, de tú scuita ña iin, ¿de á nduú scuíquīn ña lámpara, de nastáá ña vehe, de nanducú vāha ña jondē nanihīn ña?

⁹ De tá ní nanihīn ña, de nastútú ña ndacá amiga ña jíin nchiví ndéē ñatin jíin ña, de cāhān ña jíin ji: Ná cusī inī ō, chí ní nanihīn ní xūhún jā ní scuita ní, cachī ña.

¹⁰ De cāhān ní jíin ndá nú jā suni sūcuán cusī inī ndá ángel Yāā Dios sīquī iin nchiví jā iyó cuāchi de nācani inī ji jā sndóo ji cuāchi ji, ncachī yā.

Tūhun yátá sūchí jā ní snāā cāhá xūhún

¹¹ De ní ncāhān tucu yā: Iin tee ní iyo ūū sehe yí dē.

¹² De tee suchí cā ní ncāhān ji jíin tatá ji: Tatá, tahví sáva ní ndatíñú ní, de taji ní sava cuu táhvi sá, ncachī ji. De ní ntahví sáva dē táhvi ndúú ji.

¹³ De ní ncuu jacū-ni quīvī, de tee suchí ñūcuán ní stútú ndihí ji ndatíñú ji, de ní nquee ji cuāhān ji iin ñuū jīcā. De ñūcuán ní snāā cāhá ji táhvi ji chí ní jāxīn nāvāha ji.

¹⁴ De tá ní ndihí ní jāxīn ji, de ní nquiji iin tāmā xéēn inī ñuū ñūcuán, de ní nquijéhé cúmani jā caji ji.

¹⁵ De cuānducú tíñú ji nūū iin tee ñuū ñūcuán. De ní ntaji dē ji cuāhān ji rancho dē jā coto ji quini dē.

¹⁶ De cūni ji caji ji sōō ndūchí jā yáji quini tácuā ndahā chījin ji. De ní iin nchiví nduú ná jēhe nūū ji.

¹⁷ Ñūcuán de ní nācani inī ji, de ní ncāhān ji: Ndacá mozo jā sátíñú vehe tatá ní, iyó cuāhā stāā yáji ji. De nduhū jíhí ní sōco yáhá.

¹⁸ Ná quīnohōn ní nūū tatá ní, de cāhān ní jíin dē: Tatá, ní nsáhá sá cuāchi nūū Yāā Dios jíin nūū maá ní.

¹⁹ Mitan de nsūú cā tee vāha cúu sá jā cunani sá sehe ní. De cuāha ní tūhun cuu sá tá cúu iin mozo ní, cachī ní.

²⁰ Sá de ní naquehen ji ichi cuānohōn ji nūū tatá ji. De cáta jícā cā vāji ji, de ní jíin tatá ji nūū ji, de ní ncundāhví inī dē ji. De jínu dē cuāhān dē ji, de ní numi táhān dē jíin ji, de ní nchitū dē nūū ji.

²¹ Ñūcuán de ní ncāhān ji jíin dē: Tatá, ní nsáhá sá cuāchi nūū Yāā Dios jíin nūū maá ní. Mitan de nsūú cā tee vāha cúu sá jā cunani sá sehe ní, ncachī ní.

²² Sochi maá tatá ji ní ncāhān dē jíin ndá mozo dē: Cuāquehen nūū iin sahma vāha cā de chuhun nū ji. De chuhun nūū iin xehe ndahá ji, de chíhi nūū njān jēhē ji.

²³ De quīcuēca nú becerro jā ní neñu, de cahní nūū ní ná cāji ō, chí sáhá ó vico.

²⁴ Chí sehe yí ní yáhá, modo ja ní jíhí ji, de ní natecū ji. Chí nduú ní jíin ní ní ichi ní jēhēn ji, de ní nenda ji, ncachī dē. De ní nquijéhé ndá dē sáhá dē vico.

²⁵ De sūchí ñāhnú cā, ndéē ji jondē rancho, de vāndiji ji, de ní nduñatin ji vehe. De ní jíin ji jā tívi música de jíta jēhē nchiví.

²⁶ De ní ncana ji iin mozo, de ní jīcā tūhún ji ná cuá cúu.

²⁷ De ní ncachī mozo nūū ji: Ní nenda ñani nū, de tatá nú ní jahní dē becerro jā ní neñu, chí ní nenda vāha ji nūū dē, ncachī mozo.

²⁸ Ñūcuán de ní nquiti inī sūchí ñāhnú, de nduú ní ncuní ji ndivi ji. De ní nquee tatá ji, de ní ncāhān ndāhví dē jíin ji jā ná ndivi ji.

²⁹ De ní ncāhān ji jíin tatá ji: Níni sáhá sá tiñu ndācu ní, de nduú táji ní visó iin lítú nūū sá jā sáhá sá vico jā caji sá jíin ndá amigo sá.

³⁰ De ní nenda sehe ní yáhá jā ní jāxīn cāhá ji xūhún ní jíin ndá ñahan ndi. De ní jahní ní becerro jā ní neñu jā caji ji, ncachī ji jíin tatá ji.

³¹ Ñūcuán de ní ncāhān dē: Séhē, ndóhó chí níni ndéē nū jíin ní, de ndihí jā névāha ní chí suni cuenta maá nú cúu.

³² De mitan de iyó vāha jā sáhá ó vico de cusī inī ō. Chí ñani nūū yáhá, modo ja ní jíhí

ji, de nī natecū ji. Chi nduú ní jínī ō ní ichi nī jēhēn ji, de nī nenda ji, ncachī dē, ncachī yā.

16

Tūhun yátá mozo já ní stáhvī dē patrón dē (Mt. 6.24)

¹ De suni nī ncāhān Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yā: Iin tēe cuicá nī Iyo iin mozo dē já ndiso tíñu nū ndá cā mozo. De nī ncāhān ndá jíin patrón já mozo ñúcuán snāá cāhá ndatíñú dē.

² De nī ncana dē mozo ñúcuán, de nī ncāhān dē jíin: ¿Nā tūhun cúu yáhá já ní nīhīn nī síquī nū? Nacuāha nú cuenta tíñu ndiso nú, chí mā cūndiso tíñu nú cā nū ndá mozo ní, ncachī dē.

³ Ñúcuán de nī jani inī mozo: ¿Nāsa sáhá nī mitan? Chi patrón nī candē dē tíñu ndiso nī. Chí nduú ndacuú nī já quete nī ñuhun, de já cācān nī caridad chí cucanoō nī.

⁴ Túsaá de jíin nī nāsa sáhá nī jíin ndá nchivī já jēen nū patrón nī, tácuca tajī ji vehe cundē nī tá quenda quívi candē dē tíñu nī. Ncachi dē.

⁵ De nī ncana dē tá iin iin tēe já ndíta nū patrón dē. De nī ncāhān dē jíin iin: ¿Nāsa ndíta nú nū patrón nī?

⁶ De nī ncachī tēe ñúcuán: Ciento barril aceite. De nī ncāhān mozo: Yáhá ná táji nī vale nū, de ñamā cundē nū sáhá nú incā vale já ūū xico ūxī-ni, ncachī dē.

⁷ Ñúcuán de nī ncāhān dē jíin incā tēe: ¿De ndóhó, nāsa ndíta nú? De nī ncāhān tēe ñúcuán: Ciento cajón trigo, ncachī dē. De nī ncāhān dē jíin: Yáhá ná táji nī vale nū, de sáhá nú incā vale já cūmī xico-ni, ncachī dē.

⁸ Sá de nī ncāhān maá patrón já ndichí ndasí nī nsáhá tēe nēhēn ñúcuán jíin nchivī já ndíta nū patrón dē, tácuca cuāha ji vehe cundē dē. De cāhān nī jíin ndá nú já nchivī ñayiví yáhá, ndito cā sáhá ji já quendōo vāha ji nū táhán ji, nsūú cā ndá nchivī já cándíja Yāá Dios.

⁹ Túsaá de cāhān nī jíin ndá nú já ndichí cā sáhá nú nsūú cā já ní nsáhá mozo ndichí ñúcuán. Chí inī ñayiví yáhá nū íyó cuāchi, sáhá ndá nú tíñu vāha jíin xūhūn nū, chí cuāha nú nū nchivī ndáhvī, tácuca vísō tú ndihī xūhūn nú ñayiví yáhá, de quívi nú andiví nū coo vehe nú ní cáni.

¹⁰ Nchivī já squíncuu vāha jíin iin tíñu lúlī-ni, suni squíncuu vāha ji jíin tíñu cáhnú. De nchivī já stáhvī jíin iin tíñu lúlī-ni, suni stáhvī ji jíin tíñu cáhnú.

¹¹ Túsaá de tú nduú squíncuu vāha nú jíin xūhūn já íyó ñayiví yáhá nū íyó cuāchi, de mā cuāha yā já vāha já cuu nú ní cáni andiví.

¹² De tú nduú squíncuu vāha nú jíin ndatíñú já ní jēhe núú yā nū nū ñayiví yáhá, de mā cuāha yā táhvī já cuu nú ní cáni.

¹³ Nī iin mozo mā cúu satíñú dē nū ūū patrón. Chí quítī inī dē nū iin de coo manī dē jíin incā, á squíncuu vāha dē nū iin de sáhá jēhe inī dē nū incā. De suni súcuán mā cúu satíñú nú nū Yāá Dios de tú maá-ni síquī xūhūn ndíhvī inī nū, ncachī yā.

¹⁴ De ndá tēe fariseo nī nsáhá catá dē nū yā já ní jini dē ndacá tūhun cāhān yā, chí tēe cútóó xūhūn cúu ndá dē.

¹⁵ De nī ncāhān yā jíin dē: Ndá máá nú chí sáhá nú já tēe ndāá cúu nú nū nchivī. Sochi Yāá Dios chí jíin yā nāsa cáá ánō ndá nú. Chí tíñu já jáni inī nchivī já tíñu ñáhnú cúu, de nū Yāá Dios chí tíñu nēhēn cúu.

Síquī ley Yāá Dios jíin síquī já tátúnī yā

¹⁶ Jondē nchāha ca quíji Juan tēe scuénduté, de nī Iyo ley já ní jēhe Yāá Dios nū Moisés, de suni nī stēhēn ndá tēe nī nacani tūhun yā. Ñúcuán de tá nī nquíji Juan, de nī nquíjéhé jíitē nuu tūhun vāha nāsa tátúnī Yāá Dios. De ndá nchivī chí ndúcu ndéé ji quívi ji ndahá yā.

¹⁷ De víjin cā cúu já naá iin letra nū tutú ley yā nsúú cā já naá andiví jíin ñayiví, chí quee ndāá ndihī tūhun já cāhān.

Tūhun já má sndóo táhán tēe jíin ñahan (Mt. 5.31-32; 19.3-12; Mr. 10.2-12)

¹⁸ De tú nā-ni tēe sndóo dē ñasihí dē de nacueca dē incā ñahan, túsaá de cásíquí ndéé dē ña. De tú iin tēe nacueca ñahan já ní ndusíin, suni cásíquí ndéé dē ña, ncachī yā.

Tūhun tēe cuicá jíin Lázaro

¹⁹ De nī ncāhān cā yā: Nī Iyo iin tēe cuicá, nī ñuhun dē sahma fino ndasí. De ndiquívī nī Iyo vāha ndasí já ní nchajī dē.

²⁰ De suni nī Iyo iin tēe ndáhvī, nání dē Lázaro, de ndéé dē viéhé tēe cuicá ñúcuán, de ní dē nī nquene ndihyi.

²¹ De cúnī dē já ndahā chījin dē jíin pedazo stāá já cóyo yuhú mesa tēe cuicá. De quéndā ndá tinā de náyuú tí nū ndihyi dē.

²² De nī jíhi tēe ndáhvī ñúcuán, de ndá ángel Yāá Dios nī nacueca yā dē cuāhān yā jíin ánō dē jondē andiví nū íyó Abraham. De suni nī jíhi tēe cuicá, de nī jíquiyuhū dē.

²³ De tēe cuicá ñúcuán ndóho ndasí dē íyó dē lugar nū íyó ánō ndá ndīyi jáá nduú ní ncándíja. De nī núcūndehé dē, de jondē jíicá nī jíin dē nū Abraham, de ndéé iin ncáá Lázaro jíin dē.

²⁴ Ñúcuán de nī ncana cóhó dē: Tatá Abraham, cundáhvī inī ní saán, de tajī ní Lázaro, ná quíchundaji dē xínī ndáhá dē nū nduté, de ná quíji dē sndájī dē yáá sá. Chí xēen ndóho sá nū yáñuhūn yáhá, ncachī dē.

²⁵ De nī ncāhān Abraham jíin dē: Lílū, núcūhun inī nū já ní nīhīn nū ndacá já vāha tá nī ntecū nū, de Lázaro chí sa tūndóhó nī nīhīn dē. De mitan de ja nī ndundéé inī dē yáhá, de ndóhó chí ndóho nú jíñā.

²⁶ De suni iyó iin já cūnú ndasi iyó mǎhñú ó jín ndá nú. De nchivi iyó yáhá, visó cūni ji já yáha ji cuēē ji nū nū, de mā cūú. De suni mā cūú yáha ndá máá nú quiji nú yáhá. Ncachī Abraham.

²⁷ Ñúcuán de nī ncāhān tēe cuicá: Túsaá de cāhān ndāhvī sá jín ní, tatá Abraham, tají ní dē ná quihīn dē vehe tatá sá.

²⁸ Chi iyó tūhun cā ñani sá, de ná quicachi dē nū ndá ji já ná nacani inī ji de sndóo ji cuāchi ji, tácuā mā quívi ndá ji nū ndóho sá yáhá, ncachī dē.

²⁹ De nī ncāhān Abraham jín dē: Ja névāha ji tutú já ní ntee Moisés jín ndá cā tēe nī nacani tūhun Yāa Dios janahān. Ñúcuán ná chūhun inī ji, ncachī Abraham.

³⁰ De nī ncāhān tucu tēe cuicá: Nduú, tatá Abraham, chi tú iin nchivi ja nī jīhī quihīn nū ndá ji, ñúcuán de nacani inī ji já sndóo ji cuāchi ji, ncachī dē.

³¹ De nī ncāhān Abraham jín dē: Tú mā chūhūn inī ji tūhun já ní nacani Moisés jín ndá cā tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, de suni mā cándija cuitī ji tú natecū iin ndiyi quihīn nū ji, ncachī dē, ncachī yā.

17

Xēen coo sīqui nchivi já squívi táhán nūú cuāchi

(Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)

¹ De nī ncāhān Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā: Maá-ni iyó já ndúcú squívi nchivi nūú cuāchi. De náca xēen cundoho nchivi já squívi táhán nūú cuāchi.

² Vāha cā de tú ní nūhni iin yōsó cáhnú sūcūn ji, de quēe ji chíjin ndute mar, nsūú cā já squívi ji iin sūchi lūli yáhá nūú cuāchi.

³ Coto má sáhá ndá nú sūcuán túsaá. De tú táhán nú sáhá de cuāchi sīqui nū, de cāhān nū nū dē. De tú nacani inī dē, de cune cáhnú inī nū nū dē.

⁴ De tú ūjā vuelta sáhá dē cuāchi sīqui nū já iin quívi, de tú ūjā vuelta nacani inī dē de cāhān dē jín nū já cune cáhnú inī nū chi mā sáhá cā dē, cāchi dē, de cánuú cune cáhnú inī nū nū dē, ncachī yā.

Jā cúñáhnú ndasi tūhun cándija

⁵ De ndá tēe cúu apóstol nī ncāhān dē jín Jētoho ó: Sáhá ní já ná cándija nihin cā ndá sá já sáhá Yāa Dios já jicān sá nūú yā, ncachī dē.

⁶ De nī ncāhān Jētoho ó jín ndá dē: Tú cándija ndá nú visó iin lūli-ni, tá cúu iin niquin yuvā mostaza já lūli-ni, de cuu cachī nū já tūhndú yáhá ná quēe de nūcūhun jondē nūú mar, de coo tá cúu nūú cāchi nū.

Jā ná squíncuu vāha ó nūú yā

⁷ Tú ní iin nú iyó mozo já jitu dē á já scájī dē ndá quiti nú, de tá nenda dē vehe nú já ní jēhēn dē yucu, de nduú cāhān nū jín dē já cundēe dē caji dē stāa.

⁸ Chi sa cāhān nū: Sáhá nú ndeyu cuxinī nī, de cani nú cōhō nī. De tá nī ncuu nī nchaji nī nī jīhi nī, sá de caji maá nú coho nú, cāchi ndá nū.

⁹ De cāchi ndá nú jáá nduú cánuú nacuetáhvī nū nūú mozo tá nī nsáhá dē tiñu já ní ndacu nú, chi já cánuú sáhá dē cúu.

¹⁰ De saá-ni ndá máá nú, cúu nú mozo Yāa Dios. De tú nī squíncuu nú ndacá tiñu já ní ndacu yā nūú nū, de cachī nū: Nduú cánuú nacuetáhvī yā nūú nī, chi sūcuán cánuú já squíncuu nī, cachī nū, ncachī yā.

Jā ní nasáhá vāha yā ūxi tēe ndóho cuēhē stéhyū

¹¹ De ñúhūn Jesús ichi cuāhān yā ciudad Jerusalén, de nī nchāha yā cuāhān yā mǎhñú región Samaria jín Galilea.

¹² De nī jín yā iin ñuú, de ūxi tēe ndóho cuēhē stéhyū nī nquenda dē, de jícá nī jencuñi dē.

¹³ De nī ncana jee ndá dē: Jesús, Maestro, cundáhvī inī ní ndá sáán, ncachī dē.

¹⁴ De tá nī jini Jesús nūú ndá dē, de nī ncāhān yā: Cuāhān ndá nú de stēhēn nū maá nú nūú ndá sūtū já ní nduvāha nú, ncachī yā. De juni cuāhān ndá dē de nī nduvāha dē-ni.

¹⁵ Ñúcuán de iin dē nī ndicó cóo dē nūú Jesús, de nácana jee dē, nacuetáhvī dē nūú Yāa Dios já ní nduvāha dē.

¹⁶ De ní jēcuñi jiti dē nūú yā, de nī ntuu dē nūú dē nūú ñuhūn, de nī nacuetáhvī dē nūú yā. De tēe Samaria cúu dē.

¹⁷ De nī ncāhān Jesús: ¿A nsúú ndihúxi dē ní nduvāha? De iin cā dē, ¿nūcu nduú ní ndicó dē já nacuetáhvī dē?

¹⁸ ¿A mátúhūn-ni tēe ñuú jícá yáhá cúu já ní ndicó já nacuetáhvī dē nūú Yāa Dios?

¹⁹ De nī ncāhān yā jín dē: Nacuiñi de quínohōn nū. Chi nī ncandija nú já cuu nasáhá vāha nī ndóhō, de já suu cúu já ní nduvāha nú, ncachī yā.

Nāsa coo quívi tá nenda yā já tátunī yā

(Mt. 24.23-28, 36-41)

²⁰ De ndá tēe fariseo nī jicā tūhūn dē Jesús ná quívi quijéhá já tátunī Yāa Dios inī ñayívi. De nī ncāhān yā jín dē: Mā quíji niñin já tátunī Yāa Dios.

²¹ Ni mā cūú cachī nchivi: Cūndéhé chi yáhá ndéē yā já tátunī yā, á: Ñúcuán ndéē yā, cachī ji. Chi já tátunī Yāa Dios mǎhñú ndá nú, ncachī yā.

²² Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Quiji tiempo já cuu ndasí inī nū cūndéhé nú nūú nduhū, Yāa nī nduú tēe, de mā cūni ndá nū.

²³ De cāhān nchivi jín nú: Yáhá ndéē yā, á: Ñúcuán ndéē yā, cachī ji. De mā quíndéhé ndá nú, ní mā cūniquin nū ji.

²⁴ Chi tá cúu nūú sáhá taja já jéndūtē iin lado andiví de nátūu jondē incá lado, de

suní sūcuán coo quívi já nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe, chí ndíhi nchiví cuní.

²⁵ Sochi cánuú já xihna cā cundoho xēēn nī, de nchiví iyó mitan chí squéne yichí ji nduhū.

²⁶ De tá cúu nūū ní ncuu ndá quívi já ní Iyo Noé, suní sūcuán coo quívi nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

²⁷ Chí quívi űúcuán nī nchají ndá ji, nī jihí ji, nī ntandáhá ji, nī jēhe ji sēhe síhí ji já tandáhá, jondē nī nguenda quívi já ní nquívi Noé iní barco cáhnú já nání arca. De nī ncuun sávi xēēn, de nī ndaa ndute de nī jihí ji.

²⁸ De suní sūcuán nī ncuu quívi tá ní Iyo Lot. Nī nchají ji, nī jihí ji, nī jeen ji, nī yícó ji, nī jaquín ji itū, nī nsáhá ji vehe.

²⁹ De quívi já ní nquee Lot iní űūū Sodoma cuāhān de, de nī ncuun űuhūn jín azufre ichi andiví, de nī snáá ndíhi nchiví.

³⁰ De suní sūcuán coo quívi já nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

³¹ De quívi űúcuán de nchiví ndēē yātā vēhé, de ndatíűú ji űuhún iní vehe, cáhān nī jín ji já má ndiví ji naquehen ji, chí cánuú cunu űamā ji já cácu ji. De saá-ni nchiví satíűú nūū itū, má quínohōn ji vehe ji já naquehen ji ndatíűú ji.

³² De nūcūhun iní nū nāsa nī ndoho űasíhí Lot já ní jihí űa.

³³ De tú ní nchiví cúni ji cácu ji nūū tūndóhó já quíji nūū ji já síquí nduhū, túsaá de tánū táhvi ji ní cání. De tú ní nchiví vísō ná cúu ji já síquí nduhū, túsaá de cutecū ji ní cání.

³⁴ De cáhān nī jín ndá nú já quívi nenda nī de cūsūn űū tēe nūū iin jito jacuáá, de iin de naquehen nī, de incā de ndōo, chí nduú ní ncándija dē.

³⁵ De coo űū űahan já ndico cáhnú, de iin űa naquehen nī, de incā űa ndōo.

³⁶ De űū tēe satíűú de nūū itū, de iin de naquehen nī, de incā de ndōo, ncachí yā.

³⁷ De já ní jini ndá de tūhun yáhá, de nī jicā tūhún de yā: Señor, ¿ní cúu nūū coo sūcuán ndācá já ní ncāhān ní? ncachí dē. De nī ncāhān yā jín dē: Tá cúu nūū cutútú ndá tiōcō ní-ni cúu nūū cáá quiti já ní jihí, suní sūcuán coo ndācá já ní ncāhān nī, ní-ni cúu nūū iyó nchiví.

18

Tūhun yátá síquí juez jín űahan viuda

¹ De nī ncāhān yā iin tūhun yátá jín ndá dē já cánuú já níni cācān táhvi dē, de mā nūū iní dē jín.

² De nī ncāhān yā: Nī Iyo iin juez iní iin űūū. De nī nduú yúhú dē Yāā Dios, de nī nduú sáhá dē cuenta nī iin nchiví.

³ De suní űūū űúcuán iyó iin űahan já ní nguendōo ndáhví. De jēhēn jēhēn űa nūū dē,

jícān űa já ná sáhá ndāā dē síquí iin nchiví já jíní űhvi ji űa.

⁴ De cuāhā quívi nduú ní ncúní dē sáhá ndāā dē, sá de nī jani iní dē: Vísō nduú yúhú nī Yāā Dios nī nduú sáhá nī cuenta nī iin nchiví,

⁵ sochi űahan viuda yáhá, ndasí stáhān űa nduhū, de já űúcuán ná sáhá ndāā nī síquí nchiví já jíní űhvi ji űa. Chí tú nduú de mā cúndéé cā iní nī sáhá űa já quíji quíji űa, ncachí dē, ncachí maá Jētohō ō.

⁶ De nī ncāhān cā yā: Sūcuán cúu já ní ncāhān juez, tēe jáá nduú iyó ndāā.

⁷ De Yāā Dios chí nsūū sūcuán sáhá yā, chí sáhá ndāā yā síquí tiűu nchiví já ní nacāji yā já nduú űūū cáhān ndáhví ji jín yā. Chí scácu yā ji nūū ndācá já jíní űhvi nūū ji. ¿De á cuéé scácu yā ji, á naá cúu?

⁸ Cáhān nī jín ndá nú já űamā. De quívi nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe, ¿de á níhīn cā nī nchiví cándija níhīn iní űayívi? ncachí yā.

Tūhun yátá síquí tēe fariseo jín tēe stútú xūhún renta

⁹ De suní nī ncāhān yā tūhun yátá yáhá jín jacū nchiví já jani iní ji já nchiví ndāā cúu ji, de jani iní ji já sava cā nchiví nduú iyó ndāā:

¹⁰ Iin tēe fariseo cuāhān dē templo já cācān táhvi dē. De iin tēe stútú xūhún renta suní cuāhān dē já cācān táhvi dē templo.

¹¹ De íni tēe fariseo, de nī jicān táhvi dē tūhun yáhá: Tátá Yāā Dios, ná cútahvi sá nūū ní, chí nduú cúu sá tá cúu nūū cúu sava cā tēe, tēe cuíhná, tēe nēhén, tēe cásiquí ndēē táhān cúu ndá dē. De nī nduú cúu sá tá cúu nūū cúu tēe stútú xūhún renta űúcuán já scāa cā de jicān de nūū nchiví.

¹² De űū vuelta já semana iyó nditē iní sá nūū ní, de suní jēhe sá nūū ní iin iin síquí ndācá já űxí ndatíűú já níhīn sá, ncachí dē.

¹³ Sochi tēe stútú xūhún renta, nī jēcuíűi jicá dē nūū templo, de nī nduú ní ncúndéé iní dē já nane nuū dē, chí sa nī ncani dē ndahá dē ndica dē já cúcuécá iní dē. De nī ncāhān dē: Tátá Yāā Dios, cundáhví iní ní sáán, chí tēe iyó cuāchi cúu sá, ncachí dē.

¹⁴ De cáhān nī jín ndá nú já tēe stútú xūhún renta, nī nee cáhnú iní yā nūū cuāchi dē, de cuānohōn dē vehe dē. Sochi tēe fariseo, chí nduú. Chí nchiví já sáhá űahnú ji maá ji, sa nuu ji. De nchiví já sáhá nūu ji maá ji, sa nduñáhnú ji, ncachí yā.

Jā ní jicān táhvi Jesús jēhē ndá sūchí lúli
(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

¹⁵ De nī nguenda ndá nchiví jín ndá sūchí lúli nūū Jesús, já tee yā ndahá yā xīni ji. De tá nī jini ndá tēe scuáha jín yā, de nī ncāhān dē nūū nchiví já vāji jín ndá ji.

¹⁶ De nī ncana Jesús ndá dē, de nī ncāhān yā: Cuāha tūhun ná quíji ndá sūchí lúli jín nūū nī, de mā cásí ndá nú já quíji ji. Chí nchiví já ndicó cōo iní ji já caní iní ji modo

ndá süchí yáhá, suu ji cúu ja quívi ndahá Yāa Dios jā tatúni yā nūu ji.

¹⁷ De ndāā cāhān ni jín ndá nú, tú iin nchivi nduú jétáhví ji jā tatúni Yāa Dios nūu ji, tá cúu nūu jétáhví iin süchí lúli, de mā quívi cuiti ji ndahá yā, ncachí yā.

Tūhun tēe cuicá
(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

¹⁸ De iin tēe cúñáhnú nī jīcā tūhún dē yā: Tēe vāha cúu ní Maestro. De cachí ní, ¿nā tiñu vāha sáhá sá de nīhīn táhví sá cutecū sá ní cání andiví? ncachí dē.

¹⁹ De nī ncāhān Jesús jín dē: ¿A jāni inī nū jā iin tēe-ni cúu nī jā cāhān nū tēe vāha jín nī? Chi nduú nī iin tēe vāha íyó, chi mátúhún-ni Yāa Dios.

²⁰ Ja jín nū ndá tūhun jā ní ndacu yā: Mā cásquí ndēe táhān nú. Mā cāhni nū ndíyi. Mā sácúhñá nú. Mā cāhān nū tūhun tūhún. Cuetáhví nú nūu tatá nú nūu naná nú, ncachí yā.

²¹ De nī ncāhān dē: Ndacá tiñu yáhá ja nī squíncuu sá jondē tá lúli sá, ncachí dē.

²² De nī jini Jesús tūhun yáhá, de nī ncāhān yā jín dē: Iin-ni cā tiñu cúmani sáhá nú túsaa. Xicó ndihí jā névāha nú, de cuāha nú nūu nchivi ndáhví. De jondē andiví cuāha yā jā vāha ndasi nūu nū. Nūcuán de quiji nū cuniquín nū nduhū cōhōn, ncachí yā.

²³ De tá nī jini dē tūhun yáhá, de nī ncu-cuécá ndasi inī dē, chi cuicá ndasi dē.

²⁴ De nī jini Jesús jā nī ncu-cuécá ndasi inī dē, de nī ncāhān yā: Nchivi cuicá chi tūhví ndasi quívi ji ndahá Yāa Dios jā tatúni yā nūu ji.

²⁵ Namā cā yāha iin camello yaví yitícu nstú cā jā quívi iin nchivi cuicá inī ndahá Yāa Dios jā tatúni yā nūu ji, ncachí yā.

²⁶ De ndá tēe jā ní jini tūhun yáhá, nī ncāhān dē: ¿De ní nchivi cúu jā cācu túsaa? ncachí dē.

²⁷ De nī ncāhān yā: Nchivi chi mā cūu squívi ji maá ji ndahá Yāa Dios, sochi maá yā chi cuu sáhá yā, ncachí yā.

²⁸ Nūcuán de nī ncāhān Pedro: Señor, de ndá sáán chi nī sndóo sá ndihí jā névāha sá, de níquín sá nīhín, ncachí dē.

²⁹ De nī ncāhān yā jín ndá dē: Ndāā cāhān ni jín ndá nú, tú nā-ni nchivi sndóo ji vehe, á tatá, á naná, á ñani, á ñasíhí, á sēhe, jā síquí jā scāca ji tūhun jā tátúni Yāa Dios nūu nchivi,

³⁰ túsaa de nanihīn cuāhā cā ji inī ñayívi yáhá, de tiempo jā quiji de cutecū ji ní cání, ncachí yā.

Jā ní ncāhān tucu Jesús jā cuú yā
(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

³¹ De nī ncana síin yā ndihúxi ūu tēe scuáha jín yā, de nī ncāhān yā jín ndá dē: Mitān de ja cuāhān ō Jerusalén. De nūcuán quee ndaā ndihí tūhun nāsa ndoho nduhū,

Yāa nī nduu tēe, tá cúu nūu ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahān.

³² Chi nastúu nchivi nduhū nūu ndá tēe nación Roma jā tátúni jā ndēe Jerusalén. De sáhá catá ndá dē nūu ni, de sáhá nāvāha dē nduhū, de tiví síi dē nūu ni.

³³ De caní dē nduhū, de sá de cāhni dē nduhū. Sochi nūu ūni quívi de natecū ni, ncachí yā.

³⁴ De nduú ní jícūhun cuiti inī ndá dē ndá tūhun yáhá. Chi tūhun vjín cúu, de nduú ní ncúu jícūhun inī dē jā cāhān yā.

Jā ní nasáhá vāha yā iin tēe cuáá ñuū
Jericó

(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

³⁵ De nī ncuñatin yā cuāhān yā ñuū Jericó. De iin tēe cuáá ndēe dē yuhú íchi, jicān dē caridad.

³⁶ De nī jini dē jā yāha cuāhā nchivi cuāhān ji, de nī jicā tūhún dē nā cuá cúu jā cuāhān ndá ji.

³⁷ De nī ncāhān ndá ji jín dē jā Jesús, tēe ñuū Nazaret, yāha yā cuāhān yā.

³⁸ Nūcuán de nī ncana cohó dē: Jesús, maá ní jā cúu ní tatá rey David, cundáhví inī ní sáán, ncachí dē.

³⁹ De ndá nchivi jā cuāhān ichi nūu, nī ncāhān ji nūu dē jā ná cási dē yuhú dē. Sochi víhi cā nī ncana jee de: Maá ní jā cúu ní tatá rey David, cundáhví inī ní sáán vīi, ncachí dē.

⁴⁰ De nī jencuñi Jesús, de nī ncachí yā jā ná quívi nchivi jín dē. De tá nī nquenda dē, de nī jicā tūhún yā dē:

⁴¹ ¿Nā cúu cúní nū jā sáhá nī ndóhó? ncachí yā. De nī ncāhān dē: Jā ná ndúnijín tīnūú sá cúní sá, Señor, ncachí dē.

⁴² De nī ncāhān Jesús jín dē: Ná ndúnijín tīnūú nú túsaa. Chi nī ncandíja nú jā cuu nasáhá vāha nī ndóhó, de suu cúu jā ní nduvāha nú, ncachí yā.

⁴³ De nī ndunijín-ni tīnūú dē, de nī jēcuniquín dē yā, de nācuetáhví dē nūu Yāa Dios. De ndihí nchivi jā ní jini, suni nī ncāhān ji jā vāha ndasi Yāa cúu Yāa Dios.

19

Tūhun Zaqueo

¹ De nī nquívi Jesús inī ñuū Jericó, de nī nchāha yā-ni cuāhān yā.

² De nūcuán íyó iin tēe cuicá, nání dē Zaqueo, de cúñáhnú dē nūu ndá tēe stútu xūhún renta.

³ De cúní dē cūndéhé dē ní iin cúu Jesús. Sochi nduú ní ncúu, chi cuāhā nchivi ní jasi ji nūu yā, de liquí dē-ni.

⁴ De jinu dē ní jēcōsō nūu dē. De nī ncaa dē xīni iin tūhndú tácuā cuní dē nūu yā, chi nūcuán yāha yā quíhīn yā.

⁵ De tá nī nquenda yā ñúcuán, de nī núcúndehé yā nūū dē, de nī ncāhān yā: Zaqueo, ñamā nuu nú, chí cánuú já quendōo nī vehe nú mitan, ncachī yā.

⁶ Ñúcuán de ñamā-ni nī nuu dē, de nī ncusī ndasī inī dē, de nī jeca dē yā cuāhān dē jíin yā vehe dē.

⁷ De nī jíiní ndá nchivī já sūcuán nī ncuu, de nī ncāhān jí sīquī yā já cuāhān yā ndōo yā vehe iin tēe sáhá cuāchī.

⁸ Ñúcuán de nī núcúñī Zaqueo, de nī ncāhān dē jíiní maá Jētoho ō: Señor, mitan de ndihī ndatīñú já névāha sá, cuāha sá sava nūū nchivī ndāhvi, de tú nī scāa cā sá nī jíicān sá xūhún nūū nchivī, de nacuāha sá cūmī já sūcuán nūū jí, ncachī dē.

⁹ De nī ncāhān Jesús: Mitan de vehe yáhá ja nī ncācu iin tēe já má tánú táhvi dē, chí nī ncandíja dē tá cúu nūū ní ncandíja tatá dē Abraham.

¹⁰ Chí nduhū, Yāā nī nduu tēe, vāji nī nánducú nī nchivī já ní ntānū táhvi, de scācu nī jí, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī ūxī mozo jíin xūhún

¹¹ De nūū ndá nchivī já ní jíiní ndá tūhun yáhá nī ncāhān Jesús iin tūhun yátá já stéhēn yā nāsa coo quīvi nenda yā. Chí ja nī ncuñatin yā Jerusalén, de jáni inī ndá jí já mitan ñúhún quijéhé já tatúní yā sáhá Yāā Dios.

¹² De nī ncāhān yā: Iin tēe cūñáhnú nī jēhēn jícá dē incā nación, tácuca nīhīn tíñú dē já cuu dē rey, de nenda dē já tatúní dē.

¹³ De jondē ncháha ca quīhīn dē, de nī ncāna dē ūxī mozo dē, de nūū iin jíin jí nī jēhe dē iin xūhún já ndēe yāhvi ndasí. De nī ncāhān dē jíin jí: Satīñú ndá nú tácuca nducuahā xūhún yáhá juni quīhīn ní de nenda ní, ncachī dē.

¹⁴ De ndá nchivī nación dē, quítí inī jí jíiní jí dē, de nī ntají jí sava tēe ndíso tíñú, cuāhān yátá dē já cāhān: Nduú jétahān inī nchivī ñuū sá já cuāha ní tíñú nūū tēe yáhá já cuu dē rey ndá sá, ncachī.

¹⁵ De visó sūcuán de nī nīhīn tíñú dē já cuu dē rey, de nī nenda dē ñuū dē. De tá nī nenda dē de nī ndacu dē já ná quijí ndá mozo já ní jēhe dē xūhún nūū, tácuca cuní dē nāsaa nī nīhīn iin jíin jí sīquī.

¹⁶ De nī nquenda iin mozo nūū dē, de nī ncāhān jí: Señor, iin xūhún já ní ntají ní nūū sá, ní nduu ūxī, ncachī jí.

¹⁷ De nī ncāhān maá rey: Vāha mozo cúu nú, de vāha nī nsáhá nú. Chí nī squīncuu vāha nú jíin iin tíñú lúli-ni, de mitan de sáhá nī já cuñáhnú nú tatúní nū nūū ūxī ñuū já tíin ní, ncachī dē.

¹⁸ De nī nquenda incā mozo, de nī ncāhān jí: Señor, iin xūhún já ní ntají ní nūū sá, ní nduu ūhūn, ncachī jí.

¹⁹ De suni nī ncāhān dē jíin mozo ñúcuán: De ndóho, suni cuñáhnú nú tatúní nū nūū ūhūn ñuū já tíin ní, ncachī dē.

²⁰ De nī nquenda incā mozo, de nī ncāhān jí: Señor, yáhá ntají sá xūhún ní, chí nī nchuvāha sá inī iin pañito.

²¹ Chí nī nchūhú sá ní, chí tēe xēēn cúu ní. Chí cuāhā cā náquehen ní nsūū cā já ní ntají ní, de cuāhā cā cūnī ní nsūū cā já cuu sáhá mozo ní, ncachī dē.

²² Ñúcuán de nī ncāhān rey: Mozo nēhēn cúu nú túsaa, de jíin tūhun já ní ncachī nū yáhá de sáhá ndāā ní já iyó cuāchī nū jáa nduu ní nsatīñú nū jíin xūhún ní. Chí jáni inī nū já tēe xēēn cúu ní, de cuāhā cā náquehen ní nsūū cā já ní ntají ní, de cuāhā cā cūnī ní nsūū cā já cuu sáhá mozo ní.

²³ ¿Túsaa de nūcu nduu ní nchíhi nú xūhún ní visó nūū banco? De tá nenda ní de nanihīn ní xūhún ní jondē jíin sēhe xūhún nícu, ncachī dē.

²⁴ Ñúcuán de nī ncāhān dē jíiní ndá nchivī íñí ñúcuán: Candee nū xūhún jíñā nūū jí, de cuāha nú nūū mozo ja névāha ūxī, ncachī dē.

²⁵ De nī ncāhān nchivī ñúcuán jíin dē: Señor, nduu chí ja névāha dē ūxī, ncachī jí.

²⁶ De nī ncāhān tucu rey: Cāhān ní jíiní ndá nú já nchivī ja névāha, sa quijí cā nūū jí, de cuāhā cā cunevāha jí. Sochí nchivī jáa nduu névāha, sa cujiyo-ni jacú já névāha jí.

²⁷ De ndá tēe já jíiní ūhvi nduhū, jáa nduu ní jétahān inī dē já cuu ní rey dē, cuācuēca ndá nú dē quijí dē yáhá. De cahni nū ndá dē cuní ní, ncachī dē, ncachī Jesús.

Jā ní nquivi Jesús Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

²⁸ De tá nī ndihī ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de nī jica cā yā já cuāhān yā ciudad Jerusalén.

²⁹ De tá nī ncuñatin yā ñuū Betfagē jíin ñuū Betania, ñatin nūū iyó yucu nání Olivos, de nī ntají yā ūū tēe scuāha jíin yā já quīhīn dē.

³⁰ De nī ncachī yā nūū dē: Cuāhān ñuū lúli já iyó ichi nūū. De tá nī nquivi nú de cuní nū iin burro núhni tí, já ní iin tēe ncháha ca cosó dē tí. De nandají nú tí quijí nú jíin tí.

³¹ De tú ní iin carūhún nūcu nándají nú tí, de cachī nū: Maá Jētoho ō jíiní ñúhún yā tí, cachī nū, ncachī yā.

³² De cuāhān nduū tēe já ní ntají yā, de nī nīhīn dē tá nī ncachī yā.

³³ De tá nándají dē tí, de nī ncāhān ndá jētoho tí jíin nduū dē: ¿Nūcu nándají nú burro ní? ncachī jí.

³⁴ De nī ncāhān nduū dē: Maá Jētoho ō jíiní ñúhún yā tí.

³⁵ De nī nenda nduū dē jíin tí nūū Jesús. De nī nchisó ndá dē sōo dē sīquī burro, de nī nchisó dē Jesús sīquī tí.

³⁶ De juni jíca yā cuāhān yā jíin tí, de scāā ndá nchivī sahama jí inī ichi.

³⁷ De tá nī ncuñatin yā nūū cúun ichi yucu Olivos, de ndihi nchivī cándija jā níquín ji yā, nī nquijéhé ji cúsi inī ji, de nácana jee ji Yāā Dios síquī ndácá tiñu ñáhnú jā ní jinī ji nī nsáhá yā.

³⁸ De cáhān ndá ji: Vāha ndasí Yāā cúu Rey jā vāji jíin tiñu maá Jētohō ō Yāā Dios. Chī sáhá yā jā ndúmanī ō jíin Yāā Dios jā ndéē andiví, de vīi ndasí cúñáhnú Yāā Dios, ncachī ndá ji.

³⁹ Ñúcuán de sava tēe fariseo jā iyó máhñú nchivī cuāhā, nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, cáhān ní nūū ndá nchivī jā níquín ji níhín jā ná cásí ji yuhú ji, ncachī dē.

⁴⁰ De nī ncāhān Jesús: Cáhān ní jíin ndá nú jā tú ndá nchivī yáhá casí ji yuhú ji, de ndácá yūū chí cana jee, ncachī yā.

⁴¹ De tá nī ncuñatin yā Jerusalén, de nī ndéhé yā, de nī jacu yā síquī.

⁴² De nī ncāhān yā: Ndá ndóhó nchivī Jerusalén, ndasí nī ncuu inī ní jā ná jíicūhun inī nū jā cuu ndumanī nū jíin Yāā Dios sáhá nī. De síquī jāá nduú cándija ndá nú, de mitan chí mā cúū jíicūhun inī nū.

⁴³ Chī quiji quiví jā coo tūndóhó, de ndá nchivī jā jíin ūhvī ndóhó, cuicó ndúū ji ñūū nū, de casí cutú ji jíin yūū, de ndácá lado nenda ji síquī nū.

⁴⁴ De ndihi vehe scúnúu ji, de cahñi ji ndá nú. De mā sndóo ji ní iin vehe jā cosó táhān cā yūū. Chī ní nquiji ní jondé nūū Yāā Dios jā scácu ní ndá nú, de nduú ní ncándija nú, ncachī yā.

*Jā ní ntavā yā nchivī inī templo
(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)*

⁴⁵ De nī nquiví yā inī patio templo cáhnú, de nī nquijéhé yā táva yā ndá nchivī jā jéen quiti de náxicó nūū nchivī jā sócō ji.

⁴⁶ De nī ncāhān yā jíin ji: Yósó nūū tutú īī jā cáhān Yāā Dios: Vehe ní chí vehe nūū jíicān táhvī cúu, cáchī Yāā Dios. Sochī ndá ndóhó chí modo yaví cava jācuíhná ní nasáhá nú, ncachī yā.

⁴⁷ De ndiquiví nī stéhēn yā tūhun inī templo. De ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe stéhēn ley janahán jíin ndá tēe cúñáhnú nūū nchivī ciudad, ndúcú ndá dē modo nāsa cahñi dē yā.

⁴⁸ De nduú ní níhín dē modo sáhá dē, chí ndivíi nchivī jétáhvī ndasí ji níni ji tūhun cáhān yā.

20

*Síquī jā ndíso tíñú Jesús
(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)*

¹ De iin quiví stéhēn yā tūhun nūū ndá nchivī inī templo, de nácana yā tūhun jā scácu Yāā Dios nchivī. De ndá sūtū cúñáhnú, jíin tēe stéhēn ley janahán, jíin tēe ñáhnú jā ndácu tiñu, ní nquenda ndá dē nūū yā.

² De nī jíicā tūhún dē yā: Cachí, ¿ní jondé ní níhín tíñú nú jā sáhá nú tíñu yáhá? ¿De ní iin ní ntee tíñu ndóhó jā sáhá nú súcuán? ncachī ndá dē.

³ De nī ncāhān Jesús: Saá-ni nduhū suni cáthūhún ní ndá nú iin tūhun. Cachí nūū ní:

⁴ ¿Ní iin ní ntee tíñu síquī Juan jā ní scuénduté dē? ¿A Yāā Dios, á ndá tēe? ncachī yā.

⁵ Ñúcuán de nī natúhún ndá máá dē: ¿Nāsa cáhān ō? Tú cachí ō jā Yāā Dios ní ntee tíñu ñúcuán síquī Juan, de cáhān dē jíin ó: ¿Túsaá de nájhé cūū jāá nduú ní ncándija ndá nú jā ní ncāhān dē?

⁶ De tú cáhān ō jā nchivī ní ntee tíñu síquī dē, de ndihi nchivī cahñi ji yóhó jíin yūū, chí cándija ji jā tēe ní nacani tūhun Yāā Dios ní ncuu ndija Juan, ncachī ndá dē jíin táhān dē.

⁷ De nī ncāhān dē jíin Jesús jāá nduú jíin dē ní iin ní ntee tíñu síquī Juan jā ní scuénduté dē.

⁸ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: De saá-ni nduhū, suni mā cáchī ní nūū nú ní iin ní ntee tíñu síquī ní jā sáhá ní tíñu yáhá, ncachī yā.

*Tūhun yátá síquī ndá tēe nēhén jā sátíñú
nūū yūcú uva
(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)*

⁹ De nī nquijéhé Jesús cáhān yā tūhun yátá yáhá jíin nchivī: Iin tēe ní nchuhun dē cuāhā yūcú uva nūū ñuhun dē. De ní sndóo dē nūū sava tēe jā sátíñú nūū, de cuu sava dē ndihā jíin. De ní nquehen dē ichi jā cuāhān nahán dē incā ñūū.

¹⁰ De maá tiempo jā ndututú uva, de ní ntají dē iin mozo cuāhān nūū ndá tēe sátíñú ñúcuán, tácuā naquehen dē sava ndihā uva. De ndá tēe ñúcuán ní ncani dē mozo, de ní ntají uun dē ji cuānohōn ji.

¹¹ De tēe xíí uva ní ntají dē incā mozo cuāhān. De ndá tēe sátíñú, suni ní ncāhān návāha dē nūū ji, de ní ncani dē ji, de ní ntají uun dē ji cuānohōn ji.

¹² De tēe xíí uva ní ntají tucu dē incā mozo cuāhān. De ndá tēe sátíñú suni ní stácuéhé dē mozo ñúcuán, de ní scúnu dē.

¹³ Ñúcuán de nī ncāhān tēe xíí uva: ¿Nāsa sáhá ní? Ná tájī ní sehe ní, súchī jā mānī ní jíin, chí sanaā de cuetáhvī ndá dē ji, ncachī dē.

¹⁴ Sochí ndá tēe sátíñú, tá ní jinī dē jā vāji ji, de ní ncāhān ndá dē: Tēe xíí táhvī cúu jā vāji ñúcuán. Ná cáhñī ō ji, de ndóo táhvī ji coo ó, ncachī ndá dē.

¹⁵ De nī ntavā ndá dē ji yuhú ñúhún, de ní jahñi dē ji, ncachī yā. Ñúcuán de nī jíicā tūhún yā ndá dē: ¿Túsaá de nāsa sáhá tēe xíí uva jíin ndá tēe sátíñú?

¹⁶ Nenda dē de cahñi dē ndá tēe ñúcuán, de cuāha dē ñuhun jā cáá uva nūū sava cā tēe sátíñú nūū, ncachī yā. De tá ní jinī ndá

nchiví tūhun yáhá, de nī ncāhān jī: Aī, vāha de tú mā cōó cuítī sūcuán vī, ncachī jī.

¹⁷ De ndéhé maá yā nūū jī, de nī ncāhān yā: ¿Túsaá de á jīcūhun inī ndá nú tūhun yáhá jā yósó nūū tutū ī, jā nduhū cúu tá cúu iin yūū? Chī cáchī tutū:

Yūū jā ní squéne yichī ndá tēe jā sáhá vehe, yūū yáhá nduū jā quituu squínā vehe. Cáchī tutū.

¹⁸ De nchiví jāá nduū cándija, ndoho jī tá cúu nūū ndóho nchiví jā jícó cáva síquī yūū de táhnū jī. De quívī jā sáhá ndāā Yāā Dios cuāchi, de nchiví jāá nduū ní ncándija, cundoho jī tá cúu nūū ndóho nchiví jā nīncava iin yūū síquī jī de cūndihī jī sáhá, ncachī yā.

Sīquī xūhún renta

(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

¹⁹ Nūcuán de ndá sūtū cūñáhnū jīn ndá tēe stéhēn ley janahán, cūnī de tiin de yā maá hora nūcuán. Chī nī jīcūhun inī ndá de jā síquī ndá máá de cúu jā nī ncāhān yā tūhun yátá síquī ndá tēe jā sátiñū nūū uva jīn ndá tēe sáhá vehe. Sochī nduū ní ncúu tiin de yā, chí yuhú de jā quítī inī nchiví.

²⁰ Nūcuán de nī ntají ndá de sava tēe cuāhān jā cūndéhé yuhú de yā. De tēe nūcuán chí sáhá-nī ndá de jā tēe ndāā cúu de. De ndúcú de sáhá de jā cāhān yā iin tūhun jā nīhīn de cuāchi síquī yā, de quisiáha de yā nūū tēe cúu gobernador.

²¹ De nī ncāhān ndá de jīn yā: Maestro, jīnī ndá sá jā cāhān vāha ní, de ndāā stéhēn ní. De nduū sáhá ní cuenta nāsa cúu iin iin nchiví, chí inuū-nī sáhá ní jīn ndá jī. De stéhēn ndāā ní nāsa squíncuu nchiví nūū Yāā Dios.

²² Túsaá de cachī ní: ¿A iyó vāha jā chunáá ó xūhún renta nūū rey nación Roma jā tīn nación maá ó, á nduū? ncachī ndá de.

²³ De nī jīnī yā jā cūnī ndá de stáhí de yā, de nī ncāhān yā jīn de: ¿Nājēhē cúu jā jīto tūnī ndá nú nduhū?

²⁴ Stéhēn iin xūhún ná cūndéhé nī. ¿Nā tēe cúu jā ndéē nūū xūhún yáhá, de nā sívī cúu jā ndéē yáhá? De nī ncāhān ndá de: Rey nūcuán cúu.

²⁵ Nūcuán de nī ncāhān yā jīn ndá de: Túsaá de nacuāha nú nūū rey nūcuán jā cúu cuenta de, de nacuāha nú nūū Yāā Dios ndācá jā cúu cuenta maá yā, ncachī yā.

²⁶ De ndá tēe nūcuán nduū ní ncúu nīhīn de cuāchi síquī yā jīn ní iin tūhun jā cāhān yā, ní jīnī ndá nchiví. De ní nsáhvi inī ndá de jā ndíchī ní scócoo yā tūhun nūcuán, de nduū cá ní ncāhān de.

Jā ní jīcā tūhún ndá de síquī jā natecū ndiyi
(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

²⁷ Nūcuán de sava tēe grupo saduceo ní nguenda de nūū yā. De ndá tēe nūcuán cáchī de jāá nduū nátecū cuítī ndiyi.

²⁸ De nī ncāhān de jīn yā: Maestro, de Moisés ní ntee de nūū tutū jā névāha ó: Tú iin tēe cuū de, de ndōo ñasíhī de, de tú nduū ní iyó sēhe de jīn ña, túsaá de cánuū jā ñanī de nacueca ñasíhī de, de sēhe de jā coo jīn ña nūcuñī jī nūū ndiyi ñanī de, cáchī tutū.

²⁹ Túsaá de nī iyó ūjā ñanī. De tēe xíhna nūhún ní jeca de iin ñahan. De ní jīhī de, de nduū nā sēhe de ní iyó.

³⁰ De tēe uū ní nacueca de ña. De suni ní jīhī de, de nduū nā sēhe de ní iyó.

³¹ De saá-nī tēe unī ní nacueca de ña, de jondē jīn ndihūjā de, de ní jīhī ndá de, de ní iin de nduū nā sēhe de ní iyó.

³² De jā sándihī de ní jīhī ñahan nūcuán.

³³ Túsaá de quívī natecū ndiyi, ¿de ní iin de cuu ña ñasíhī de? Chī ndihūjā de ní ndeē jīn ña, ncachī ndá tēe saduceo.

³⁴ Nūcuán de nī ncāhān Jesús jīn ndá de: Ñayiví yáhá chí quetáhān tēe jīn ñahan.

³⁵ De ndá nchiví vāha jā natecū jī de quívī jī andiví, mā cuēcá cá jī táhān jī nūcuán, chí nduū cá nā tūhun jā quetáhān tēe jīn ñahan coo.

³⁶ De ní mā máa cúu cuítī cá jī, chí coo jī tá cúu ndá ángel Yāā Dios. De sēhe Yāā Dios cuu jī, chí ja ní natecū jī.

³⁷ De suni maá Moisés cāhān de jā natecū ndiyi, chí ní ntee de nūū tutū nāsa ní ncāhān yā jīn de máhñū yūcū jā cáyū ñuhūn. Chī ní ncāhān de jā cúu yā Yāā Dios ndiyi Abraham jīn Isaac jīn Jacob. De jā ní ncāhān de sūcuán cúu jā cáchī de jā tēcū ndá ndiyi.

³⁸ Chī visó ja ní jīhī ndá jī, sochī tēcū jī nūū iyó maá yā, chí cúu yā Yāā jā sáhá jā tēcū nchiví ní cánī, ncachī yā jīn ndá de.

³⁹ De jacū tēe stéhēn ley janahán ní ncāhān de: Vāha ní ncāhān ní Maestro, ncachī de.

⁴⁰ De nduū cá ní nchūndeē inī ndá de jā cātūhún de yā.

Sīquī jā cúu Cristo tatā David

(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

⁴¹ De nī ncāhān yā jīn ndá de: ¿Nāsa cúu jā cáchī nchiví jā Cristo cúu tatā rey David?

⁴² Chī maá David sūcuán ní ncāhān de tūhun yā nūū tutū Salmo:

Maá Jētohō ō Yāā Dios ní ncāhān yā jīn Jētohō ní, Yāā quiji:

Cundeē nū lado cuáhá ní nūū cuñáhnū ní, ⁴³ de ná sáhá ní jā candee nū poder ndācá jā jīnī ūhvī ndóhó.

Ncachī Yāā Dios. Ncachī David.

⁴⁴ Túsaá de visó chíjin tatā David cacu Cristo, de ní ncāhān de Jētohō de yā, chí jondē nūū Yāā Dios vāji yā, ncachī yā.

Jā ní ncāhān yā jā iyó cuāchi ndá de

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

⁴⁵ De nī ncāhān yā jīn ndá tēe scuáha jīn yā, de suni ní jīnī ndá nchiví:

⁴⁶ Coto má cándija ndá nú ndá tēe stéhēn ley janahán. Chī cūsī inī ndá de jīca nuu

dē jíin sahma caní já stéhēn já cúñáhnú dē, jíin já cāhān yíñúhún nchiví dē nū yáhví. De jétahān iní ndá dē cundeē dē nū silla yíñúhún cā iní vehe ī sinagoga, jíin silla yíñúhún cā nū íyó vico já yáji nchiví.

⁴⁷ De cándeē dē vehe ndá ñahan quéndōo ndáhví. De nahān jícān táhví dē tácuca caní iní nchiví jáá nduú ná cuāchi dē. Ndá tēe yáhá chi sa víhí cā ndoho dē castigo, ncachí yā.

21

Tūhun já ní nsōcō ñahan viuda xūhún
(Mr. 12.41-44)

¹ De íyó yā iní templo, de nī jini yā nū ndá nchiví cuicá já chúhun ji cuāhā xūhún iní ndá jātūn nū sócō ji.

² De suni nī jini yā nū iin ñahan viuda já ndóho ndáhví. De nī nchuhun ña ū centavo lulí iní iin jātūn.

³ De nī ncāhān yā: Ndāā cāhān nī jíin ndá nū já cuāhā cā nī nsōcō ñahan viuda ndáhví yáhá nsūú cā já nī nsōcō ndá cā nchiví.

⁴ Chi ndá máá ji nī nsōcō ji já nī ndōo nū xūhún cuāhā ji. De ñahan yáhá, visō ndáhví ndóho ña, de nī nchuhun ña ndihi já cutecū ña, ncachí yā.

Jā ní ncachí yā já naā templo
(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

⁵ De sava dē nī ncāhān dē já víi cáá templo cāhnú, chí nī ncuváha jíin ndácá yūú víi jíin ndácá já nī nsōcō nchiví. Nūcuán de nī ncāhān yā:

⁶ Ndihi já ndéhé ndá nū yáhá, quiiji quívi já má cóso táhān cā nī iin yūú, chí ndihi tāni, ncachí yā.

Nā seña coo tá cuācuñatin jīnu ñayívi
(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23; Lc. 17.22-25,

31)

⁷ De nī jicā tūhún ndá dē yā: Maestro, ¿ná quívi coo ndácá já ní ncachí ní já coo? ¿De ná seña coo tá já ñatin squíncuu ndá já ní ncachí ní? ncachí dē.

⁸ De nī ncāhān yā: Coto má stáhví ndá nchiví ndóhó. Chí quiiji cuāhā tēe jíin sívi nī já stáhví, de cāhān dē: Maá nī cúu Cristo. De suni cāhān dē: Já nī nguenda quívi ndihi ñayívi, cachí dē. De má cándija ndá nū dē.

⁹ De tá nihin nū tūhun já ndácá lado íyó guerra jíin já nénda nchiví síqui ndá tēe ndíso tíñú, de má cūyūhú nū, chí cánuú já xihna cā súcuán coo, de nī má jínu ñamā quívi já ndihi ñayívi, ncachí yā.

¹⁰ De nī ncāhān cā yā: Nenda nación síqui incā nación, de nenda ñuú síqui incā ñuú já canāá.

¹¹ De cháhá chúcuán tāan ndasí, de coo tamā jíin cuéhē xēen. De coo ndá seña cāhnú ichi andiví já cuyūhú ndasí nchiví cuní ji.

¹² De jondē ncháha ca coo ndá tiñu yáhá, de cuní ūhví ji ndá nū, de tiin ji ndóhó. De

quísíaha ji sava nū ndácá vehe ī sinagoga já cāhān ji cuāchi síqui nū. De chíhi ji sava nū vecāa. De quísíaha ji sava nū nū ndá rey jíin gobernador, de cāhān ji cuāchi síqui nū síqui já cándija nū nduhú.

¹³ De já súcuán coo, de cūte nuu cā tūhun nī, chí nacani nū nū ndá ji.

¹⁴ Túsaá de cuhun iní ndá nū já má nācani tūha iní nū nása scócōo nū tūhun nū ndá dē já cācu nū.

¹⁵ Chi maá nī taji nī tūhun ndíchi já cāhān nū, tácuca nchiví já jíni ūhví ndóhó, má cūndéé ji jíin nū nī má cúu cāhān ji síqui nū.

¹⁶ De jondē tatá ndá nū, naná nū, ñani nū, táhān nū, jíin amigo nū, nastúu ji ndóhó nū nchiví xēen. De sava nū cahni ji.

¹⁷ De ndácá nchiví chí quíti iní ji nū nū já síqui nduhú.

¹⁸ Sochi nī iin ixí xíní nū má náā, chí coto yā ndá nū.

¹⁹ De tú cuiñi nihin nū jíin tūhun nī, de cutecū nū ní caní.

²⁰ De tá nī jini nū já ní jicó ndúu ndá soldado yūñúú Jerusalén, de jíicuhun iní nū já ja ñatin náá ciudad ñácuán.

²¹ Nūcuán de nchiví ndéé Judea, ná cūnu ji caa ji yucu quíhín ji. De nchiví ndéé Jerusalén, ná queé ji quíhín ji. De nchiví ndéé jondé rancho, má nándicó ji ciudad.

²² Chi ndá quívi nūcuán cuāha Yāa Dios castigo nū nchiví já síqui cuāchi ji, tácuca quee ndaá ndá tūhun já yósō nū tutú.

²³ De quívi nūcuán nācā ndáhví ndoho ndá ñahan ñúhún sēhe, jíin ñahan ndéca ñiquín, chí má cúu cunu ñamā ña. Chí xēen ndasí coo tūndóhó iní ñayívi, de quiiji castigo xēen síqui nchiví yáhá.

²⁴ De sava ji cuú nū guerra, de sava ji quíhin preso jondé ndá cā nación. De nchiví ndá cā nación tatúni nihin ji nū nchiví Jerusalén, jondé ndihi tiempo já jéhe Yāa Dios tūhun já tatúni ji.

Nāsa coo quívi tá nenda Yāa nī nduu tēe
(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

²⁵ Nūcuán de coo seña nū nū ncandí jíin nū yōó jíin nū tiūn. De iní ñayívi de quiiji tūndóhó xēen síqui nchiví ndácá nación. De cunehén iní ji de cuyūhú ji já nihin xēen mar de scuíso ndasí ndute mar.

²⁶ De cuú sóo sava nchiví já cuyūhú ji já ndétu ji ndácá tūndóhó já quiiji síqui ñayívi. De jondé ndácá já jica andiví chí quisi.

²⁷ Nūcuán de cuní ndá nchiví nū maá nī, Yāa nī nduu tēe, nenda nī jíin vícō, de cundiso nī cuāhā poder, de víi ndasí cuñáhnú nī.

²⁸ De tá nī nguíjéhé ndá tiñu yáhá, de ndéé coo iní ndá nū, de cunuú nū andiví, chí ja ñatin scācu yā ndá nū, ncachí yā jíin ndá dē.

²⁹ De suni nī ncāhān yā tūhun yátá yáhá: Cūndéhé ndá nú nāsa sáhá űutun higo jín ndá cā űutun.

³⁰ Tá jini ndá nú jā ní nquijéhé nácōco yūcū ji, de ja jini nú ja ní ncuñatin tiempo ihní.

³¹ De suni sūcuán tá cuní ndá nú jā ní nquijéhé ndá tiñu yáhá, űúcuán de jicūhun iní nú ja ní ncuñatin quívi tatúni Yāā Dios.

³² De ndāā cāhān ní jín ndá nú jā má cūū ndihi nchiví jā cuní ndá tūndóhó yáhá, chí jondé tēe ndāā ndihi tá ncachí ní.

³³ Andiví jín űayiví chí naā, sochi ndācá tūhun cāhān ní mā nāā, chí quee ndāā ndihi.

³⁴ De coto má stíví ndá nú maá nú jā sáhá nú ndá cuāchi, jín jā jini nú, jín jā cutéñú nú jín ndācá jā cutecū nú, tácuā mā quíji quívi űúcuán iin sanaā-ni síquí nú.

³⁵ Chí tá cūū núū nú iin trampa, sūcuán jínū tūndóhó síquí nchiví jā ndéē ní cāhnú űayiví.

³⁶ Tú sūcuán de ndito coo nú, de níni cācān táhví nū, tácuā cuu cācu nú núū ndācá tūndóhó jā quíji, de cuu cuiñí nú núū maá ní, Yāā ní nduu tēe, ncachí yā.

³⁷ De ndiquiví stéhēn yā tūhun iní templo, de ndācá jacuāā ní jēndōo yā yucu nání Olivos.

³⁸ De ndācá stēēn nehēn quíji ndá nchiví núū yā iní templo jā cunini ji tūhun stéhēn yā.

22

Jā ní scāni táhān ndá dē tūhun jā tiin dē Jesús

(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

¹ űúcuán de ní ncuñatin vico pascua jā yáji nchiví stātílā jāá nduú nā levadura yíhi.

² De ndá sūtū cūñáhnú jín ndá tēe stéhēn ley janahān, ní nducú yuhū dē modo nāsa cāhní dē Jesús, chí yuhū ndá dē jā quiti iní nchiví.

³ De ní nquívi Satanás iní ánō Judas jā nastúu dē yā. De suni nání dē Iscariote, de cūū dē iin táhān ndihúxi űū tēe apóstol.

⁴ De ní jēhēn dē ní natúhún dē jín ndá sūtū cūñáhnú jín ndá tēe ndíso tiñú iní templo jā nāsa nastúu dē yā núū ndá tēe űúcuán.

⁵ De ní ncusií iní ndá dē, de ní nquee yuhū dē jā cuāha dē xūhún núū Judas.

⁶ De ní jetáhví Judas, de ní nducú dē modo nāsa nastúu yuhū dē yā hora jāá nduú nā nchiví iyó.

Jā ní jaquīn yā Cena yā

(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

⁷ De ní nquenda maá quívi vico jā yáji nchiví stātílā jāá nduú nā levadura yíhi, de suni quívi űúcuán jāhní ji ticāchí lúli tá cūū núū ní ndacu Yāā Dios jā sáhá ji vico pascua.

⁸ De Jesús ní ntají yā Pedro jín Juan quíhīn dē, de ní ncāhān yā jín dē: Cuáhān de sáhá tūha nú jā cuxiní ó vico pascua, ncachí yā.

⁹ De ní jicā tūhún ndúū dē yā: ¿Ní cūū núū cūni ní jā quísáhá tūha sá? ncachí dē.

¹⁰ De ní ncāhān yā jín dē: Cuáhān ndúū nú űūū űúcuán de tá ní nquívi nú de jēcutáhān nú jín iin tēe ndíso quívi ndute. De cuniquīn nú dē quíhīn nú jín dē vehe núū ndívi dē.

¹¹ De cāhān nú jín tēe xivéhe űúcuán: Vāji sá cáchí Maestro: ¿Ní iin cuarto vehe ní cuāha núū ní jā cuxiní yā vico pascua jín ndá tēe scuāha jín yā? cachí nú.

¹² űúcuán de stéhēn dē iin cuarto cāhnú jondé xini véhē núū ja iyó tūha, de űúcuán sáhá tūha nú jā cuxiní ó, ncachí yā.

¹³ De cuáhān ndúū dē, de ní nīhīn dē tá cūū núū ní ncachí yā. De ní nsáhá tūha dē jā cuxiní yā vico pascua.

¹⁴ űúcuán de ní nquenda hora jā cuxiní, de ní nquenda Jesús, de ní jēcundeē yā núū mesa jín ndá tēe cūū apóstol.

¹⁵ De ní ncāhān yā jín ndá dē: Ní ncuu ndasí iní ní jā cuxiní ní jín ndá nú vico pascua yáhá, mitan ncháha ca cuū ní.

¹⁶ Chí cāhān ní jín nú jā má cāji cuití cā ní vico pascua, chí jondé tá quenda quívi jā tatúni Yāā Dios ní űayiví, sá de caji tucu ní, ncachí yā.

¹⁷ De ní nquehen yā iin vaso ndúxi uva, de xihna cā ní nacuetáhví yā núū Tatá yā, de ní ncāhān yā: Quehen ndá nú vaso yáhá, de coho nú jín táhān nú.

¹⁸ Chí cāhān ní jín ndá nú jā jondé mitan de má cōhó cā ní ndúxi uva, chí jondé quenda quívi jā tatúni Yāā Dios ní űayiví, sá de coho tucu ní, ncachí yā.

¹⁹ De ní nquehen yā stātílā, de ní nacuetáhví yā, de ní scuáchi yā, de ní jēhe yā núū ndá dē. De ní ncāhān yā: Yáhá cūū yiqui cūñu ní jā sōcō ní jā chunāā ní cuāchi ndá nú. De níni cāji ndá nú sūcuán jā nūcūhun iní nú jā ní jihí ní jā jéhé nū, ncachí yā.

²⁰ De suni sūcuán ní nsáhá yā jín vaso ndúxi uva, tá ní ncuu ní ncuxiní yā. De ní ncāhān yā: Yáhá cūū níñi ní jā sōcō ní jā cūū trátū jēe, de cati jā ndundoon cuāchi ndá nú.

²¹ De mitan chí tēe nastúu nduhū, ndéē dē jín ní núū mesa yáhá.

²² Chí nduhū, Yāā ní nduu tēe, jāndāā cūū jā quíhīn ní cuū ní, tá cūū núū ní nsáhá ndāā Yāā Dios jā sūcuán coo. De nācā xēēn cundoho tēe jā nastúu nduhū, ncachí yā.

²³ űúcuán de ní nquijéhé ndá dē jicā tūhún táhān dē ní iin dē cūū jā nastúu dē yā.

Jā ní ncāhān ndá dē síquí ní iin dē cūñáhnú cā

²⁴ űúcuán de ní ncāhān ndasí ndá dē síquí ní iin dē cūñáhnú cā núū táhān dē.

²⁵ De ní ncāhān Jesús jín ndá dē: Rey ndācá nación chí ndácu nīhīn ndá dē tiñu

nū nchiví jā tíin dē, de cáhān ndá ji jā tēe sáhá vāha cúu ndá tēe jā cúñáhnú nūu ji.

²⁶ Sochi ndá maá nú, chi mā cōó nú sūcuán. Chi tú ní iin nú cúñáhnú cā, de sa nasáhá lulí nú maá nú. De tú ní iin nú ndácu tíñu, de sa nasáhá nú maá nú tēe jā jétíñú táhān.

²⁷ ¿De ní iin cúu jā cúñáhnú cā, á tēe yáji nūu mesa, á tēe jáni cōhō? ¿A nsūu tēe jā yáji nūu mesa cúu jā cúñáhnú cā? Sochi nduhū, nsūu sūcuán cúu ní, chí ní nasáhá ní maá ní tá cúu tēe jā jétíñú nchiví, chí vāji ní sáhá ní jā níñin táhvī jl.

²⁸ De ndá maá nú cúu tēe jā níni íyó jíin ní ndácá quívi jā ndóho ní tūndóhó.

²⁹ Túsaá de tá cúu nūu ní nsáhá Tatá ní jā tatúní ní, suni sūcuán sáhá ní jā tatúní ndá nú.

³⁰ De cají ndá nú coho nú jíin ní iní ñūu nūu tatúní ní. De cundeē nū iin mesa jā sáhá ndāa nū tíñu ndihúxi ūu tatá Israel, ncachí yā.

Jā ní ncachí yā jā yūhū Pedro cāhān dē jā jíin dē yā

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

³¹ De suni ní ncāhān maá Jētohō ō jíin Simón Pedro: Simón, cunini nú, chí ní jicān Satanás ndá nú jā coto túni jí ndóhó tá cúu nūu síjin trigo, de stúu ní iin nú cúu modo paja jā nayúhú nú, de ní iin nú cúu modo trigo jā cándíja níhlin nú.

³² De ní jicān táhvī ní jēhē nū, tácuā mā náyúhú nú jā má cándíja cā nū. De tá ní nacani tucu iní nū, de scúja nú iní ndá táhān nú jíin túhun ní, ncachí yā.

³³ De ní ncāhān dē jíin yā: Señor, ja íyó túha sá jā quíñin sá jíin ní vecāa visó ná cúu sá jíin ní, ncachí dē.

³⁴ De ní ncāhān yā: Pedro, cáhān ní jíin nú jā jondē ncháha ca cana lohlo mitan, de yūhú nú jā tíin nchiví ndóhó, de cachí nū ūni vuelta jáá nduú jíin nū nduhū, ncachí yā.

Jā ní ncuñatin cuní yā tūndóhó

³⁵ Ñúcuán de ní jicā túhún yā ndá dē: Tá ní ntají ní ndá nú ní jēhēn nū jáá nduú ní ndiso nú ñunu ní itñ xuhún ní níñān, ¿de á ní íyo iin jā ní ncuñatí nūu nū? ncachí yā. De ní ncāhān ndá dē: Ní iin nduú ní ncuñatí.

³⁶ De ní ncāhān yā: Sochi mitan de sa cáhān ní jā cundiso nú ñunu nú, de saá-ni itñ xuhún. De tēe jáá nduú névāha espada jā coto dē maá dē, ná xícó dē sōo dē de quehen dē.

³⁷ Chí cáhān ní jíin ndá nú jā quíji quívi jā cundoho ó tūndóhó, chí cánuu quee ndāa túhun yáhá jā cáhān nūu tutú síqui ní: Sáhá nchiví jíin yā tá cúu nūu sáhá jí jíin ndá tēe sáhá cuāchi xēen, cáchi tutú. Chí ndácá túhun yósó ñúcuán jā cáhān síqui ní, quee ndāa ndíhi, ncachí yā.

³⁸ Ñúcuán de ní ncāhān ndá dē: Señor, yáhá íyó yó espada, ncachí dē. De ní ncāhān yā jíin ndá dē: Ja ndóo cā yáhá-ni, ncachí yā.

Jā ní jicān táhvī yā nūu huerto Getsemaní
(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

³⁹ De ní nquee yā cuāhān yā yucu Olivos, tá-ni sáhá yā. De ndá tēe scuáha jíin yā, ní jécuniquin dē yā cuāhān dē jíin yā.

⁴⁰ De tá ní nquenda yā ñúcuán, de ní ncāhān yā jíin dē: Cácan táhvī ndá nú jā chindee yā ndóhó ná má sáhá nú cuāchi tá coto túni jānehén ndóhó, ncachí yā.

⁴¹ De ní jica yā jacú nūu ndá dē, tá iin medida jā quenda yūu jā squéne ó. De ní jécuníñi jíti yā, de ní jicān táhvī yā suha:

⁴² Tatá, tú cuní ní de sáhá jíyo ní tūndóhó yáhá jā má quíji síqui sá. Sochi nsūu jā cuní maá sá, chí jā cuní maá ní ná cōo, ncachí yā.

⁴³ De ní nquenda iin ángel andiví nūu yā, de ní jēhe fuerza nūu yā.

⁴⁴ De ndóho yā chí cúcuécá ndasí iní yā jā quíji tūndóhó síqui yā, de ní nducú ndeé cā yā ní jicān táhvī yā. De ní jēhe táan yā, de tóo nūu níhún modo yuyú náhnú níñi.

⁴⁵ De tá ní nacuíñi yā jí ní jicān táhvī yā, de ní nenda yā nūu ndá tēe scuáha jíin yā. De ní jíin yā jā quíxin ndá dē, chí nduú cā íyó ndeé iní dē cácan táhvī de síqui jā cúcuécá ndasí iní dē.

⁴⁶ De ní ncāhān yā jíin dē: ¿Nūcu quíxin ndá nú? Nacōo de cácan táhvī nū jā chindee yā ndóhó jā má sáhá nú cuāchi jā coto túni jānehén ndóhó, ncachí yā.

Jā ní ntiin ndá dē Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ De juni cáhān cā yā sūcuán, de ní nquenda cuāhā nchiví. De tēe nání Judas, iin táhān jā úxi ūu tēe scuáha jíin yā, yósó nūu dē nūu nchiví vāji dē. De ní nquenda dē jondē nūu Jesús, de ní ntechuhú dē yā, de sūcuán ní nastúu dē yā.

⁴⁸ De ní ncāhān Jesús jíin dē: Judas, ¿á jíin jā téchuhú nū nduhú cúu jā nastúu nú nduhú, Yāá ní nduú tēe? ncachí yā.

⁴⁹ De ndá tēe íyó jíin yā, ní jíin dē jā sūcuán ní nquijéhé cúu, de ní ncāhān dē jíin yā: Señor, ¿á nenda ndá sá síqui ndá dē jíin espada? ncachí dē.

⁵⁰ De iin dē ní stácuéhé dē mozo maá sūtú cúñáhnú cā, chí ní jehndé dē sōho lado cuáhá.

⁵¹ De ní ncāhān Jesús: Siáá, ná jécuníñi, ncachí yā. De ní ntee yā ndahá yā sōho mozo, de ní nasáhá vāha yā dē.

⁵² Sá de ní ncāhān yā jíin ndá sūtú cúñáhnú jíin ndá tēe ndiso tíñú iní templo jíin ndá tēe ñáhnú jā ní nquenda ndá dē jā tíin dē yā: ¿De va tēe cuíhná cúu ní jā vāji ndá nú síqui ní jíin machete jíin ñutun, á naá cúu?

⁵³ Ndácá quívi ní íyo ní jíin ndá nú iní templo cáhnú, de nduú ní ntíin ndá nú nduhū.

De mitan de nī nquenda hora jā tiin nū nduhū jīn jā sáhá nú ndá tiñu jā ndácu jānehēn jā ndēē nū neē, ncachī yā.

Jā ní ncachī Pedro jāá nduú jini dē yā

(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72;

Jn. 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ De nī ntiin ndá dē yā cuāhān dē jīn yā vehe sūtū cūñáhnū cā. De Pedro chí jicá-ni niquin dē yā.

⁵⁵ De ndá policia nī stáhān dē ñuhūn inī patio, de nī jicó nduú dē yūñuhūn ndēē dē. De suni nī jécundeē Pedro jīn ndá dē.

⁵⁶ De iin ñahan sátiñū vehe ñúcuán, nī jini ña nū dē jā ndēē dē yūñuhūn. De nī ndēhé vāha ña nū dē, de nī ncāhān ña: Tēe yáhá chí suni nī jica dē jīn tēe ñúcuán, ncachī ña.

⁵⁷ De maá dē nduú ní ncachī dē, chí nī ncāhān dē: Nduú jini nī tēe ñúcuán tíhī, ncachī dē.

⁵⁸ De nī ncuunúu jacū cā, de nī jini tucu incā dē nū Pedro, de nī ncāhān dē: Ndóhó chí suni táhān ndá tēe ñúcuán cúu nú, ncachī dē. De nī ncāhān Pedro: Nsúú cúu nī lílū, ncachī dē.

⁵⁹ De nī ncuu tá iin hora cā, de nī ncāhān nihin incā dē: Jándáa ndija jā tēe yáhá nī jica dē jīn tēe ñúcuán, chí suni tēe región Galilea cúu dē, ncachī dē.

⁶⁰ De nī ncāhān Pedro: Nduú jini cuitī nī nā tūhun cāhān nū lílū, ncachī dē. De juni súcuán cāhān cā dē, de nī ncana-ni lohló.

⁶¹ Ñúcuán de nī ndicó cóto maá Jethō ō, de nī ndēhé yā nū Pedro. De nī nūcūhūn inī dē tūhun jā nī ncāhān yā jīn dē: Jondē tá nchāha ca cana lohló, de yūhú nú de cachī nū ūnī vuelta jāá nduú jini nū nduhū.

⁶² De nī nquee dē cuāhān dē, de nī jacu ndasí dē jā nī ncachī dē jāá nduú jini dē yā.

Jā ní nsāhá catá ndá dē nū yā

(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

⁶³ De ndá tēe jā jito Jesús, nī nsāhá catá dē nū yā, de nī ncani dē yā.

⁶⁴ De nī jasi ndá dē nū yā, de nī ncani dē nū yā, de nī ncāhān dē: Cachī, ní iin cúu jā ní ncani ndóhó, ncachī dē.

⁶⁵ De cuāhā cā tūhun súcuán nī ncāhān nāvāha ndá dē nū yā.

Jā ní ñi Jesús nū junta ndá tēe cūñáhnū cā

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

⁶⁶ De tá nī ncuinjīn, de nī ncutítú ndá tēe ñáhnū jā ndácu nū nchivī hebreo, jīn ndá sūtū cūñáhnū, jīn ndá tēe stēhēn ley janahán. De cuāhān ndá dē jīn yā nū junta, de ñúcuán de nī jicá tūhūn dē yā:

⁶⁷ Cachī, ¿á maá nú cúu Cristo jā ní ntajī Yāá Dios? ncachī dē. De nī ncāhān yā jīn dē: Vísó ná cáhī nī jā suu nī cúu, de mā cándija cuitī ndá nú.

⁶⁸ De saá-ni tú cātūhūn maá nī ndá ndóhó, de suni mā scócoo nú nū nī, nī mā siáá nū nduhū.

⁶⁹ De nduhū, Yāá nī nduú tēe, ndácá quivī jā quiji de cundeē ni lado cuáhá maá Yāá iyó poder, ncachī yā.

⁷⁰ Ñúcuán de ndihi dē nī jicá tūhūn dē yā: ¿De á maá nú cúu Sēhe Yāá Dios túsáá? ncachī dē. De nī ncāhān yā jīn dē: Suu cúu nī, tá cúu nū cāhān ndá nú, ncachī yā.

⁷¹ Ñúcuán de nī ncāhān ndá dē: ¿Nā testigo cā jini ñuhūn ó túsáá? Chí nī jini ndácá ó jīn yuhú maá dē jā cāhān nāvāha dē jā cúu dē Sēhe Yāá Dios, ncachī ndá dē.

23

Jā ní ñi Jesús nū Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5;

Jn. 18.28-38)

¹ Ñúcuán de nī nacuiñi ndihi ndá dē, de cuāhān dē jīn yā nū Pilato.

² De ñúcuán nī nquijéhé ndá dē cāhān tūhūn dē cuāchi síqui yā: Nī nihin ndá sá tēe yáhá jā snénda dē nchivī síqui ndá tēe cūñáhnū. De cāhān dē jāá nduú vāha jā cuāha ndá sá xūhūn renta nū rey nación Roma jā tátūnī nū nación sá. De suni cāhān dē jā maá dē cúu Cristo, Rey jā ní ntajī Yāá Dios, ncachī ndá dē.

³ Ñúcuán de Pilato nī jicá tūhūn dē yā: ¿A maá nú cúu Rey nchivī hebreo? De nī ncāhān yā: Suu cúu nī, tá cúu nū cāhān nū, ncachī yā.

⁴ De nī ncāhān Pilato jīn ndá sūtū cūñáhnū jīn ndá nchivī cuāhā: Nduú nī iin tūhun stivī cāhān tēe yáhá jā nihin nī cuāchi síqui dē, ncachī dē.

⁵ De víhī cā nī ncāhān ndá dē: Tēe yáhá snénda ndasí dē nchivī síqui ndá tēe cūñáhnū jīn tūhun jā stēhēn dē ní Judea. Chí nī nquijéhé dē stēhēn dē jondē Galilea de mitan de jondē yáhá, ncachī dē.

Jā ní ñi Jesús nū Herodes

⁶ De tá nī jini Pilato jā Galilea cāhān ndá dē, de nī jicá tūhūn dē tú tēe región Galilea cúu yā.

⁷ De tá nī ncachī ndá dē jā cúu yā tēe Galilea, de nī ndacu dē jā ná quihīn ndá dē jīn yā nū Herodes, tēe cúu gobernador Galilea. Chí quivī ñúcuán suni iyó Herodes Jerusalén.

⁸ De tá nī jini Herodes nū Jesús, de nī ncusiñi ndasí inī dē, chí ja nī ncuu cuāhā tiempo jā cūnī dē cūndéhé dē yā. Chí nī nihin dē tūhun yā, de ñuhūn inī dē jā sáhá yā iin tiñu ñáhnū cūnī dē.

⁹ De nī jicá tūhūn dē yā cuāhā tūhun, de nduú ní scócoo yā nī iin tūhun nū dē.

¹⁰ De suni ifní ndá sūtū cūñáhnū jīn ndá tēe stēhēn ley janahán, de nihin nī ncāhān ndá dē cuāchi síqui yā.

11 Ñúcuán de Herodes jíin ndá soldado dē nī ncāhān nēhén dē jíin yā, de nī nsáhá catá dē nūū yā, chí nī nchuhun dē yā iin sahma fino jā cúu sahma rey. De Herodes nī ndacu dē jā ná quínasiáha dē yā nūū Pilato.

12 De maá quíiví ñúcuán nī ndumaní tǎhán Pilato jíin Herodes, chí quíiví yātá nī nquiti nūū tǎhán iní ndúú dē.

*Jā ní nsáhá ndāā ndá dē jā cahni dē yā
(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.38-19.16)*

13 Ñúcuán de nī ncana Pilato ndá sūtú cúǎhnmú jíin ndá tēe ndíso tíñú jíin ndá cǎ nchiví, nī ndutútú jí.

14 De nī ncāhān dē: Nī nquisiáha ndá nú tēe yáhá nūū nī, jā cáchí ndá nú jā snēnda dē nchiví síquí gobierno. De jā nī stíchi nī dē, nī jiní jíinú ndá nú. De nduú ní níhīn nī nī iin cuáchi síquí dē tá cúu nūū cáhān ndá nú.

15 De nī Herodes nduú ní níhīn dē, chí nī natají tucu dē tēe yáhá nūū nī. Chí nduú nī nsáhá cuití dē nī iin cuáchi jā cuú dē.

16 Túsaá de ná cuáha nī castigo dē de siáá nī dē quihīn dē, ncachí Pilato.

17 De iyó costumbre jā ndácá vico pascua siáá Pilato iin preso, ná-nī tēe cúni nchiví.

18 De ndá nchiví cuáhā, iin nuú nī ncana jee jí: Ná cúu tēe jíñā, de siáá ní Barrabás, ncachí jí.

19 De Barrabás yihí dē vecāa síquí jā ní snēnda dē nchiví síquí gobierno nī ncanáá jí iní ciudad, de nī jahní dē ndiyi.

20 De Pilato cúni dē siáá dē Jesús, de nī ncāhān tucu dē jíin nchiví.

21 De víhí cǎ nī ncana jee ndá jí: Cata caa ní dē yicǎ cruz, ná cúu dē, ncachí jí.

22 De nī ncāhān tucu dē jíin jí vuelta ũni: ¿Nā cuáchi nī nsáhá dē túsaá? Nduú ní níhīn cuití nī nī iin cuáchi síquí dē jā cuú dē. Túsaá de ná cuáha nī castigo dē, de siáá nī dē quihīn dē, ncachí Pilato.

23 Sochi víhí cǎ nī ncana jee ndá nchiví, de nī ncāhān níhīn jí jā ná cúu yā yicǎ cruz. De ndá maá jí jíin ndá sūtú cúǎhnmú, nī ncana jee ndasí jí. De nī ncundeé jí nī scáhān jí Pilato jā ná cúu yā.

24 Ñúcuán de nī ndacu Pilato jā ná cóo tá cúu nūū cúni ndá jí.

25 De nī nsiáá dē tēe jā jícān ndá jí, tēe jā yihí vecāa síquí jā ní snēnda dē nchiví síquí gobierno, de nī jahní dē ndiyi. De nī jēhe dē tūhun jā ná cúu Jesús tá cúu nūū cúni jí.

*Jā ní jata caa dē yā yicǎ cruz
(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)*

26 De cuáhān ndá soldado jíin yā jā cahni dē yā yicǎ cruz. De nī níhīn ndá dē iin tēe ñuū Cirene, nání dē Simón, vāndjí dē jā ní jēhén dē rancho. De nī ntee ndá dē tíñu tēe ñúcuán jā cuiso dē cruz yā quihīn dē yātá yā.

27 De cuáhā ndasí nchiví níquín jí yātá yā cuáhān jí. De suni cuáhā ñahan níquín ña yā de jácu cóhó ña jā cúcuécá iní ña jēhē yā.

28 De nī ndicó cóto Jesús nūū ndá ña, de nī ncāhān yā: Ndá ndóhó ñahan Jerusalén, mā cuácú nūū jēhē nduhū, chí sa jēhē maá nú jíin ndá sēhe nú cuacu nú.

29 Chí quíiví quíiví jā coo tūndóhó xēén síquí nū, de cáchí ndá nú: Nācǎ ndetú ndá ñahan nūmā, jíin jāá nduú ní scácu sēhe, jíin jāá nduú ní ndéca ñiquín, chí nduú sēhe ña jā tahúhví iní ña jā ndoho jí, cáchí ndá nú.

30 De quíiví ñúcuán de quíjéhé nchiví cáhān jí jíin ndá yucu: Ndicó cǎva síquí ndá ní tácuca cuú nī. De saá-ní jíin ndá lómō: Casí síquí ndá nī, cáchí jí.

31 Chí tú sáhá xēén ndá jí nduhū jāá nduú ná cuáchi ní, de ná oncǎ cúu ndá nchiví ñúcuán jā má cóo xēén síquí jí, chí ndihí jí iyó cuáchi, ncachí yā.

32 De suni cuáhān ndá dē jíin ũū tēe jā ní nsáhá cuáchi xēén, jā suni cuú dē jíin yā.

33 De nī nquenda ndá dē lugar jā nání Yiquí Xíní, de ñúcuán nī jata caa dē yā yicǎ cruz. De suni nī jata caa dē ndúú tēe jā ní nsáhá cuáchi xēén yicǎ ũū cǎ cruz, iin dē lado cuáhá yā, de incǎ dē lado sátín yā.

34 De juní jata caa ndá dē yā, de nī ncāhān Jesús: Tatá, cune cáhnú iní ní nūū ndá dē, chí nduú jíiní dē ná cuá cúu jā sáhá dē, ncachí yā. De nī ntavá ndá soldado suerte síquí sahma yā, nása níhīn iin iin dē.

35 De íñí ndá nchiví ñúcuán, ndéhé jí nūū yā. De ndá tēe ndíso tíñú suni nī ncāhān yichí dē nī jiní dē yā: Tú incǎ nchiví ní scácu dē, de ná scácu dē maá dē mitan, de tú ndāá jā Cristo jā ní nacǎjí Yāá Dios cúu dē, ncachí ndá dē.

36 De saá-ní ndá soldado, nī nsáhá sácá dē yā, chí nī ntandee dē nūū yā, de nī jēhe dē vinagre iyá jā coho yā.

37 De nī ncāhān dē jíin yā: Tú maá nú cúu Rey nchiví hebreo, de scácu nú maá nú, ncachí ndá dē.

38 De suni nī Iyo iin tūhun jā ndéé xíní cruz yā jā cáhān ná síquí ní jíhí yā, de suha yósó jíin letra griego jíin latín jíin hebreo: Yáhá cúu Rey nchiví hebreo, cáchí.

39 De iin tēe jā ndíta caa jíin yā jā ní nsáhá cuáchi xēén, nī ncāhān návāha dē nūū yā: Tú maá nú cúu Cristo, de scácu nú maá nú de suni scácu nú ndúú nī, ncachí dē.

40 Sochi incǎ dē nī ncāhān dē nūū tǎhán dē: ¿A nduú yúhú nú Yāá Dios? Chí iin nuú-ní ndóhó ó jíin Yāá yáhá.

41 De maá ó chí vātu-ní ndóhó ó, chí yáhá níhīn ó castigo síquí tíñu nēhén jā ní nsáhá ó. Sochi Yāá yáhá chí nī iin cuáchi nduú ní nsáhá yā, ncachí dē.

42 De nī ncāhān dē jíin yā: Jesús, nūcūhun iní ní sáán tá quenda quíiví jā tatúní ní, ncachí dē.

⁴³ Nūcuán de nī ncāhān Jesús jíin dē: Jándáa cāhān nī jíin nū jā mitan de cundeē nū jíin nī andiví nūū vii ndasí cáá, ncachī yā.

Jā ní jīhī Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

⁴⁴ De nī ncuu tá cahūxī ūū, de nī ncunee ní cāhnū jondē cahūnī.

⁴⁵ De nī ncutuún ncandī. De sahma jā ndíta caa jā ndásí cuarto ī inī templo cāhnū, nī ndātā-ni sava sava.

⁴⁶ Nūcuán de nī ncana jee Jesús: Tatá, naquehen ní ánō sá. De sūcuán nī ncāhān yā, de nī jīhī yā-ni.

⁴⁷ De tēe naciōn Roma jā cúu capitán, nī jíinī dē jā sūcuán nī ncuu, de nī ncāhān dē jā cūñāhnū ndasí Yāā Dios, de ncachī dē: Jándáa ndija jā tēe nduú nā cuāchi cúu tēe yáhá, ncachī dē.

⁴⁸ De ndivī nchivī jā íñī nūcuán nī jíinī jī ndacá jā ní ncuu, de nī ncani jī ndahá jī ndīca jī jā táhūhvi inī jī, de nī ndicó cóo ndá jī cuāhōhōn jī.

⁴⁹ De ndá nchivī jā jíinī tāhān jíin yā, jíin ndá ñahan Galilea jā ní jīca jíin yā, íñī jíicá ña ndéhé ña ndacá jā ní ncuu.

Jā ní nchiyuhū dē Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

⁵⁰ De nī iyo iin tēe vāha tēe ndāā, nání dē José. De tēe ñuū Arimatea ndāñūū Judea cúu dē. De cúu dē iin tāhān ndá tēe hebreo jā sáhá junta cūñāhnū cā.

⁵¹ De suni nūhún inī dē jā quiji quivī jā tatúnī Yāā Dios, de nduú ní jétahān inī dē jā ní nsáhá ndāā junta jā cuū Jesús.

⁵² De tēe nūcuán nī jēhēn dē nūū Pilato, de nī jīcān dē yiqui cúñu Jesús.

⁵³ De nī snúu dē yā yīcā cruz, de nī nchuscún dē yā iin sahma cuijín. De nī nchiyuhū dē yā inī iin yaví jā ní ncaān yīcā iin cava, nūū nchāha ca quihī ndiyi.

⁵⁴ De quivī nūcuán cúu jā sātūha nchivī, chi jañínī nūcuán cúu jā quijéhé quivī nátātū.

⁵⁵ De ndá ñahan jā ní nquiji jíin yā jondē Galilea, nī jēhēn ña jíin José, de nī jíinī ña yaví cava nūcuán, jíin nāsa nī nchiyuhū ndá dē yā.

⁵⁶ De cuāhōhōn ndá ña vehe ña, de nī nsáhá tūha ña ndá perfume jíin aceite yūcū jēhēn āsīn. De nī natātū ña quivī nátātū, tá cúu nūū ndácu ley Yāā Dios.

24

Jā ní natecū Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

¹ De nehēn ndasí quivī domingo de nī jēhēn ndá ñahan nūcuán nūū yiyuhū Jesús, de nēe ña ndá perfume jíin aceite jā ní nsáhá tūha ña. De suni cuāhān sava cā ñahan jíin ña.

² De tá nī nquenda ndá ña, de nī jíinī ña jā ní ncujio yūū jā ndásí yuhú yaví ndiyi.

³ De nī nquiví ndá ña yaví, de nduú cā ní jíinī ña yiqui cúñu jētōhō ō Jesús.

⁴ De nī ncunehēn inī ña ndéhé ña jāá nduú cā ndiyi. Sá de nī jíinī ña ūū ángel Yāā Dios jā cáá tá cáá tēe, nī jēcuñī yā xiín ña, de nūhún yā sahma jā jéndūtē.

⁵ De nī nchūhū ndasí ndá ña, de nī jíquindeyi ña nūū nūhún. De nī ncāhān ndūū ángel nūcuán jíin ña: ¿Nūcu sa nūū yiyuhū ndiyi nánducū ndá nū Yāā tēcū?

⁶ Nduú cā yā yáhá, chi jā nī natecū yā. De nūcūhun inī ndá nū nāsa nī ncāhān yā jíin nū tá nī iyo cā yā jíin nū región Galilea.

⁷ Chí nī ncachī yā jā maá yā, Yāā nī nduu tēe, cánuú natūu yā nūū ndá tēe íyó cuāchi, jā tiin dē yā cahnī dē yā yīcā cruz, de nūū únī quiví de natecū yā, ncachī ndūū ángel.

⁸ Nūcuán de nī nūcūhun inī ña ndá tūhun jā ní ncāhān Jesús.

⁹ De nī nquee ndá ña nūū ní nchiyuhū yā, de cuāhōhōn ña. De nī nacani ña ndacá tūhun yáhá nūū ndihūxī iin apóstol jíin nūū ndá cā dē.

¹⁰ De ndá ñahan jā ní nacani tūhun yáhá nūū ndá tēe apóstol, cúu ña María ñuū Magdala, jíin Juana, jíin María naná Jacobo, jíin sava cā ña.

¹¹ Sochí ndá tēe apóstol chi jáni inī dē jā tūhun naā cúu jā cāhān ña, de nduú ní ncāndíja dē.

¹² De visó sūcuán de nī nquee Pedro, de jíinu dē cuāndéhé dē nūū ní nchiyuhū yā. De nī jito nihni dē inī yaví, de nī jíinī dē jā maā-ni cā sahma cuijín cáá. De cuāhōhōn dē vehe dē, de sáhvi inī dē ní jíinī dē jāá nduú cā yā.

Jā ní natūhún yā jíin ūū dē ichi cuāhān Emaús

(Mr. 16.12-13)

¹³ De suu quiví nūcuán cuāhān ūū tāhān dē iin ñuū nání Emaús, jā nēe tá ūxī iin kilómetro jíin ciudad Jerusalén.

¹⁴ De natūhún ndūū dē síquī ndacá tiñu jā ní ncuu nūcuán.

¹⁵ De juni natūhún dē de jíicā tūhún táhān de, de maá Jesús nī ncuñatin yā yātā dē, de jíca yā cuāhān yā jíin dē.

¹⁶ De nī nsáhá jíin dē jāá nduú ní nácunī dē yā visó ndéhé dē nūū yā.

¹⁷ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nā tūhun cúu jā natūhún ndūū nū juni jíca nū? ¿De nājēhē cúu jā cúcuéca inī nū? ncachī yā.

¹⁸ De iin dē jā nání Cleofas nī ncāhān jíin yā: Ndihi cuitī nchivī jíinī jī ndacá tiñu jā ní ncuu inī Jerusalén ndá quiví yáhá. ¿De á mátūhún-ni ní cúu jā ní nquenda ní yáhá jāá nduú jíinī ní nā cúu cúu jā ní ncuu? ncachī dē.

¹⁹ De nī jíicā tūhún yā dē: ¿De nā cuá cúu jā ní ncuu? ncachī yā. De nī ncāhān ndūū dē jíin yā: Jesús tēe ñuū Nazaret, nī nacani yā tūhun Yāā Dios, de jíin poder Yāā Dios

nī nsáhá yá ndá tíñu ñáhnú de nī nacani yá tūhun, nī jíní Yāā Dios jíin ndá nchiví.

²⁰ De ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe cúñáhnú nūū sá, nī nastúu ndá dē yá nūū ndá tēe Roma, de nī nsáhá ndāā ndá tēe ñúcuán já cuū yá yícá cruz.

²¹ De ndá máá sá chí nī ñūhun iní sá já maá yá scácu nchiví nación maá sá Israel nūū nchiví Roma nícu. De síquí ndá tíñu yáhá, de íyó incá tūhun. Chí mitan ja íyó ūnī quívi já ní jíhi yá.

²² De sava ñahan já jíin táhán sá jíin, nī nacani ña iin tūhun já sáhvi ndasí iní sá, chí nī ncachí ña já ní natecū yá. Chí nehēn ndasí ní jehēn ndá ña yaví ndiyi ñúcuán.

²³ De nduú cá ní jíin ña yiquí cúñu yá. De nī nenda ndá ña nūū ndá sá, de nī ncachí ña já ní jíin ña ūū ángel Yāā Dios ní nquenda nūū ña, de nī ncachí ángel já ní natecū Jesús.

²⁴ Sá de nī jehēn sava táhán sá yaví ndiyi, de nī jíin dē já sūcuán íyó tá cúu nūū ní ncáhān ndá ña, sochi nduú ní jíin cuití ndá dē nūū yá, ncachí ndúū dē.

²⁵ Ñúcuán de nī ncáhān maá yá jíin dē: Tēe jáá nduú jícuñun cuití iní cúu ndúū nū. Nācā ūhví cándija nū ndācá tūhun Cristo já ní ncáhān ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán.

²⁶ ¿A nduú cánuú já sūcuán ndoho Cristo ndācá tūndóhó yáhá, de sá de quínohōn yá nūū víi ndasí nduñáhnú yá? ncachí yá.

²⁷ De nī nacani cájí yá ndá tūhun já yósō nūū tutú ūū já cáhān síquí maá yá. De nī nquijéhé yá jíin tūhun já ní ntee Moisés, de nī ncáhān cá yá tūhun já ní ntee ndá cá tēe nī nacani tūhun yá janahán.

²⁸ De tá ní jíin ndá dē ñuū nūū cuáhān dē, de Jesús ní nsáhá yá-ni já quíhīn cá yá.

²⁹ De nī ndeē tuu ndúū dē yá, nī ncáhān dē jíin yá: Ndōo ní vehe sá, chí ja ní ñini de ja ñatin cuaā, ncachí dē. Ñúcuán de nī nquívi yá já quendōo yá jíin dē.

³⁰ De tá ní jécundeē yá nūū mesa já caji yá jíin dē, de nī nquehen yá stāā, de nī nacuetáhví yá, de nī scuáchi yá, de nī jēhe yá nūū ndúū dē.

³¹ De já sáhá yá sūcuán, de modo já ní nune tūnū dē, de nī nacuní dē yá. De nī ndoñhún yá-ni nūū dē cuáhān yá.

³² De nī ncáhān ndúū maá dē: Jāndāā já ní ncusíi ndasí iní ō tá ní nacani yá tūhun nūū ō ichi, de nī ncachí tūhun cájí yá nāsa cáhān tutú ūū, ncachí dē.

³³ Ñúcuán de ñamā ní naquehen ndúū dē ichi cuānohōn dē Jerusalén. De nī naquetáhān de jíin ndihúxi iin apóstol, íyó tūtú dē jíin sava cá táhán dē.

³⁴ De nī ncáhān ndá tēe íyó tūtú: Jāndāā ndija já ní natecū Jētohō ō, de ní nenda nijīn yá nūū Simón, ncachí ndá dē.

³⁵ Sá de ndúū tēe ñúcuán nī nacani dē tūhun nāsa ní nquetáhān dē jíin yá ichi, jíin nāsa ní nacuní dē yá tá ní scuáchi yá stāā.

Jā ní nenda yá nūū ndá tēe scuáha jíin yá (Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

³⁶ De juní sūcuán cáhān cá dē ndá tūhun yáhá, de nī jécuiñí ndeē-ni maá Jesús máhñú ndá dē. De nī ncáhān yá jíin dē: Coo ndeē coo síi iní ndá nú, ncachí yá.

³⁷ De nī nchúhú ndasí ndá dē ní jíin dē yá, chí ní jani iní dē já ánō cúu yá.

³⁸ De nī ncáhān yá jíin ndá dē: ¿Nūcu yúhú ndá nú, de nūcu jáni síquí iní nū sūcuán?

³⁹ Cūndehé ndahá ní jíin jehē ní, de cuní nū já maá ní cúu. Tiin nduhú de cuní nū, chí iin ánō nduú névaha cúñu ní yiquí tá cúu nūū ndehé nú já névaha maá ní, ncachí yá.

⁴⁰ De tá ní ncáhān yá sūcuán, de nī stéhēn yá ndahá yá jíin jehē yá nūū ní nchihí ndūyu cáa.

⁴¹ De ndasí ní ncusií iní ndá dē, de sáhvi iní dē. Sochi ncháha ca cándija váha dē já maá yá cúu. De nī ncáhān yá jíin ndá dē: ¿A névaha nū jacú já caji ní yáhá? ncachí yá.

⁴² Ñúcuán de nī jēhe ndá dē iní pedazo tiacá táví jíin iin yōcō já ñūhún ndúxi.

⁴³ De nī nquehen yá, de nī nchaji yá nūū ndá dē.

⁴⁴ De nī ncáhān yá jíin dē: Ndācá já ní ndoho ní cúu já ní ncáhān ní tá ní iyo ní jíin ndá nú saá, já cánuú quee ndāā ndācá tūhun ní já yósō nūū tutú ley Moisés, jíin nūū tutú ndá cá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios, jíin nūū tutú salmo, ncachí yá.

⁴⁵ De nī nacune yá jáá ntúní ndá dē, tácuca cuu jícuñun iní dē já cáhān tutú ūū.

⁴⁶ De nī ncáhān yá: Sūcuán yósō nūū tutú já sūcuán cánuú cundoho nduhú já cúu ní Cristo, de nūū úní quívi de natecū ní.

⁴⁷ De cūtē nuu tūhun ní já cánuú nacani iní nchiví já sndóo jíi cuáchi jíi, tácuca cune cáhnú iní Yāā Dios nūū cuáchi jíi. De Jerusalén quijéhé cūtē nuu tūhun yáhá, de quíhīn nūū nchiví ndācá nación.

⁴⁸ De ndá máá nú cúu tēe já nacani tūhun síquí ndācá já ní jíin nūū.

⁴⁹ De tetíñú ní Espiritu Santo quiji yá nūū ndá nú, tá cúu nūū ní nquee yuhú Tatá ní. De quendōo ndá nú Jerusalén cundetu nú jondē nihīn nū poder Espiritu Santo já quiji jondē andiví, ncachí yá.

Jā ní ndaa yá cuānohōn yá andiví (Mr. 16.19-20; Hch. 1.9-11)

⁵⁰ Ñúcuán de nī nquee yá Jerusalén cuáhān yá jíin ndá dē jondē ñuū Betania. De nī naneeyá ndúū ndahá yá, de nī jíicān táhvi yá jehē ndá dē.

⁵¹ De juní jíicān táhvi yá jehē dē, de nī ncuijiyo yá-ni nūū ndá dē, ní ndaa yá cuānohōn yá andiví.

⁵² De ndá máá dē chi nī nchiñúhún dē yā.
Sá de cuānohōn dē Jerusalén, de cúsiī ndasí
inī dē.

⁵³ De níní íyó ndá dē inī templo, jícān táhvi
dē de nácuétáhví dē nūū Yāā Dios. De nī
ncuu. Amén.

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN JUAN

Yāā nání Tuhun Yāā Dios nī nduu yā tēe

¹ Jondē jā xihna ñúhún tá ní jécōo ndihi jā iyó, de ja iyó Yāā jā nání Tuhun Yāā Dios, chi stéhēn yā ndihi tūhun nāsa Yāā cúu Yāā Dios. De Yāā jā nání Tuhun ndéē yā jín Yāā Dios, de Yāā Dios cúu yā.

² Maá yā ndéē yā jondē jā xihna ñúhún jín Yāā Dios.

³ De nī nsáhá Yāā Dios jā jín maá yā nī jécōo ndihi ndácá jā iyó. De mā jécōo nī iin jā iyó de tú nduu ní nsáhá maá yā.

⁴ Maá yā sáhá jā técū ndihi-ni, de maá yā cúu luz jā stúu iní ánō nchiví, cúu jā sáhá yā jā jicūhun iní ji sīquí Yāā Dios.

⁵ De Yāā cúu luz ñúcuán stúu iní ánō nchiví jáá nduú jica ndaā, de modo jā iyó ji nūū neē. De nchiví jā iyó nūū neē nduú cúu sndáhvā ji luz yā.

⁶ De nī iyo iin tēe jā ní ntají Yāā Dios, nání dē Juan.

⁷ Tēe ñúcuán nī nquiji dē nī nacani cájī dē tūhun maá Yāā cúu luz, tácuā candija ndácá nchiví jín tūhun cáhān dē.

⁸ Nsúú maá Juan cúu luz ñúcuán, chi cúu dē iin jā ní nacani cájī tūhun maá Yāā cúu luz.

⁹ De Yāā cúu luz ndāā jā stúu iní ánō ndácá nchiví, nī nquiji yā iní ñayíví.

¹⁰ De Yāā ñúcuán jā cúu Tuhun Yāā Dios nī ndéē yā iní ñayíví, de visó jín maá yā nī nsáhá Yāā Dios ñayíví, sochi nchiví ñayíví nduú ní ncúní ji cuetáhví ji jā maá yā cúu.

¹¹ Nī nquiji yā nūū nchiví maá yā nacióñ hebreo, de nchiví ñúcuán nduú ní jétáhví ji yā.

¹² De visó súcuán de sava nchiví chi nī jétáhví ji yā, de nī ncandíja ji jā sáhá yā jēhē ji. De nūū maá ji nī jēhe yā tūhun jā nduu ji sēhe Yāā Dios.

¹³ De jā nduu ji sēhe Yāā Dios, nsúú jín modo jā cácu nchiví iní ñayíví, nī nsúú sīquí jā cúní ndá tēe, chi maá Yāā Dios sáhá yā jā nduu ji sēhe yā.

¹⁴ Maá Yāā jā cúu Tuhun Yāā Dios nī nduu yā tēe, de nī ndéē yā jín ó. De nī jíní ó jā víi ndasí cúnáhnú yā, chi mátúhún-ni yā cúu Sēhe Yāā cúu Tatá, Yāā cúnáhnú súcuán. De maá-ni jā váha sáhá yā yóhó, de maá-ni tūhun ndāā cáhān yā.

¹⁵ De Juan nī nacani dē tūhun yā, de nī ncāhān dē: Yāā yáhá cúu jā ní ncāhān ni tá nī ncachí ni jā Yāā quiji chi cúnáhnú cá yā nsúú cá nduhū, chi ja iyó yā jondē ncháha ca cacu nī, ncachí dē.

¹⁶ De ndihi ó nī nīhīn ó cuāhā ndasí jā váha jā iyó nūū yā, chi maá-ni jā váha sáhá sáhá yā yóhó.

¹⁷ Moisés nī stéhēn dē ley Yāā Dios nūū nchiví janahán, de Jesucristo chi sa sáhá yā jā váha yóhó de stéhēn yā ndácá tūhun ndāā Yāā Dios nūū ó.

¹⁸ Nduú ní jíní cuití nī iin nchiví nūū Yāā Dios. De mátúhún-ni Sēhe yā jā ndéē yā jín Tatá yā, suu yā nī stéhēn nūū ó nāsa Yāā cúu Yāā Dios.

Tuhun Jesús jā ní ncāhān Juan tēe scuénduté

(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ De nchiví hebreo ciudad Jerusalén, nī ntají ji jacú sūtú jín ndá tēe grupo levita jā ndiso tíñú iní templo cáhnú. De nī nquenda ndá dē nūū Juan tácuā cātúhún dē ní iin cúu Juan de nā tíñú ndiso dē.

²⁰ De Juan cájī nī ncachí de: Nsúú nduhū cúu Cristo, ncachí dē.

²¹ De nī jicā tūhún tucu ndá dē: ¿Túsaá de ní iin cúu nú? ¿A cúu nī Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán, á naá cúu? ncachí dē. Nsúú dē cúu nī, ncachí Juan. De nī jicā tūhún tucu ndá dē: ¿Túsaá de á cúu nú tēe nacani tūhun Yāā Dios jā cáhí tutú ñi jā quiji? Nduú, ncachí tucu Juan.

²² De nī ncāhān tucu ndá dē: ¿De ní iin cúu nú túsaá? Cachí nūū ndá nī, chi jíní ñúhún jā cachí tūhun nī nūū ndá tēe jā ní ntají nduhū vāji nī. Cachí nā tíñú ndiso nú víi.

²³ De nī ncāhān Juan: Maá ní cúu tēe jā ní ncāhān Isaias, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán, jā quiji ní cana jee ní jondē nūū ñuhun tíhá. De cáhān nī jín nchiví jā ná sáhá túha ji maá ji, chi quiji maá Jētohó ó, ncachí Juan.

²⁴ De ndá tēe grupo fariseo cúu jā ní ntají dē ndá tēe jā ní nquiji nūū Juan.

²⁵ De nī jicā tūhún ndá dē Juan: ¿Túsaá de nūcu scuénduté nú de tú nsúú Cristo nī Elías nī maá tēe jā quiji jā nacani tūhun Yāā Dios cúu nú?

²⁶ De nī ncāhān Juan: Nduhū chi jín ndute scuénduté nī. Sochi máhñú ndá nú iyó iin Yāā jáá nduú jíní ndá nú.

²⁷ De Yāā ñúcuán cúu jā ní ncāhān ni jā quiji yā de cúnáhnú cá yā nsúú cá nduhū. Chi nduú cúnáhnú cuití nī nūū yā, nī jā cuetiñú yā nduhū visó iin tíñú lúli cá jā nandají nī correa nijān yā, ncachí dē.

²⁸ Súcuán nī ncuu jā ní natúhún ndá dē jín Juan jondē Betábara jā iyó ichi nūū quenda ncandí yūte Jordán, nūū scuénduté Juan.

Sīquí jā cúu yā Tīcāhí lúli Yāā Dios

²⁹ De quívi téen de nī jíní Juan nūū Jesús jā vāji yā nūū dē. De nī ncāhān dē jín nchiví: Cúndehé ndá nú, chi yáhá vāji maá Yāā jā cúu Tīcāhí lúli jā ní ntají Yāā Dios, de cuu yā jā sáhá ndoo yā cuāchi nchiví ñayíví.

³⁰ Yāá yáhá cúu já ní ncachī ni já quiji iin Yāá cúñáhnú ndasí, chí ja iyó yá jondē ncháha ca cacu nī.

³¹ De jondē saá de ncháha ca cunī ni ní iin cúu yá, sochí nī nquiji nī já scuénduté nī nchiví nación maá ó jíin ndute, tácuu stéhén ni yá nūū jī.

³² De suni nī ncāhān cā dē tūhun yā: Nī jini ni Espiritu Santo, nī ncuun yā ichi andiví, cáá yá tá cáá paloma, de nī jécōsō yá xīnī Jesús.

³³ De jondē saá de ncháha ca cunī ni já suu yá cúu. De maá Yāá Dios já ní nteftínú yá nduhū já scuénduté nī jíin ndute, nī ncāhān yá jíin nī: Tá cunī nū já cuun Espiritu Santo de jécōsō xīnī iin tēe, suu tēe ñúcuán cúu Yāá já cuāha Espiritu Santo já cundeē inī áno nchiví, ncachī Yāá Dios.

³⁴ De ja nī jini ni, de nācani cájī nī tūhun já maá yá cúu Sēhe Yāá Dios, ncachī Juan.

Tūhun ūū tēe já ní ncana Jesús xihna cā

³⁵ De incā quiví tēen de Juan iyó tucu de ñúcuán jíin ūū tēe jíca jíin dē.

³⁶ De nī jini dē nūū Jesús já jíca yá ñúcuán. De nī ncāhān dē: Cūndéhé ndá nú, chí ñúcuán cúu maá Yāá já cúu Ticāchí lúli já ní ntají Yāá Dios.

³⁷ De ndúú tēe jíca jíin Juan nī jini dē tūhun yáhá, de nī jēcuniquín dē Jesús.

³⁸ De nī ndicó cóto Jesús, de nī jini yá já niqūn ndúú dē yātā yá. De nī ncāhān yá jíin dē: ¿Nā cuá ndúcu ndúú nū? De nī ncāhān dē: Maestro, ¿ní cúu nūū ndéé ní?

³⁹ De nī ncāhān yá: Ná cōhōn de cunī nū, ncachī yá. De nī jēhēn ndúú dē, de nī jini dē nūū ndéé yá. De nī nquendoō dē jíin yá quiví ñúcuán, chí ja iyó tá cacūmī jañīni.

⁴⁰ De Andrés, ñanī Simón Pedro, cúu iin dē já nī jini dē tūhun nī ncāhān Juan de nī jēcuniquín dē Jesús.

⁴¹ De Andrés, ñamā nī jēnanducú dē ñanī dē Simón, de nī ncāhān dē jíin: Nī nquetáhán ndá nī jíin Mesías, ncachī dē. De tūhun yáhá cáhān: Cristo, Yāá nī ntají Yāá Dios.

⁴² Ñúcuán de cuānohōn dē nūū Jesús jíin ñanī dē Simón. De tá nī jini Jesús nūū Simón, de nī ncāhān yá: Maá nú cúu Simón sēhe Jonás. De jondē mitan de cunaní nū Cefas, ncachī yá. De tūhun yáhá cáhān: Pedro, de suu cúu yūū.

Jā ní ncana yá Felipe jíin Natanael

⁴³ De incā quiví tēen de cúnī Jesús quihīn yá región Galilea. De nī jēcutáhán yá jíin Felipe, de nī ncāhān yá jíin dē: Cuniqūn nduhū ná cōhōn.

⁴⁴ De Felipe cúu tēe ñuū Betsaida, já cúu ñuū Andrés jíin Pedro.

⁴⁵ De nī jēnanducú dē Natanael, de nī ncāhān dē jíin: Nī nquetáhán ndá nī jíin Yāá já yósō tūhun yá nūū tutú ley já ní ntee Moisés, jíin nūū tutú já ní ntee ndá tēe ní

nacani tūhun Yāá Dios janahán. De Jesús sēhe José ñuū Nazaret cúu yá, ncachī dē.

⁴⁶ De nī ncāhān Natanael jíin dē: ¿De nāsa cúu cúñáhnú iin tēe já nī ncacu ñuū ndáhví Nazaret? De nī ncāhān Felipe: Ná cōhōn de cunī nū, ncachī dē.

⁴⁷ De nī jini Jesús já váji Natanael, de ncāhān yá: Yáhá váji iin tēe ndāā já cúu ndija tata Israel, chí nduú stáhví cuití dē, ncachī yá.

⁴⁸ De nī ncāhān Natanael jíin yá: ¿Nāsa jíin ní sáán? De nī ncāhān Jesús: Ja nī jini ní ndóhó jondē ncháha ca cana Felipe ndóhó, tá nī Iyo nú jēhē ñutum higo, ncachī yá.

⁴⁹ Ñúcuán de nī ncāhān Natanael jíin yá: Maestro, maá ní cúu Sēhe Yāá Dios, maá ní cúu Rey nación maá ó Israel, ncachī dē.

⁵⁰ De nī ncāhān Jesús: ¿A já ní ncāhān ni já ní jini ní ndóhó tá nī Iyo nú jēhē ñutum higo, á suu cúu já ní ncandíja nū nduhū, á naá cúu? Sochí coo tiñu ñáhnú cā cunī nū nsúú cā yáhá, ncachī yá jíin dē.

⁵¹ De nī ncāhān cā yá: Jándáá cáhān ni jíin ndá nú já jondē mitan de cunī nū já nune nūū ndéé Yāá Dios andiví, de ndá ángel yá ndaa yá nuu yá nūū nduhū, Yāá nī nduu tēe, ncachī yá.

2

Jā ní jēhēn yá iin vico tándāhá ñuū Caná

¹ De nī ncháha ūnī quiví, de nī Iyo iin vico tándāhá ñuū Caná ndáñúū Galilea. De ñúcuán iyó naná Jesús.

² De suni nī ncana nchiví Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yá, nī jēhēn yá vico jíin ndá dē.

³ De nī ndoco vino. De naná Jesús nī ncāhān ña jíin yá: Nī ndoco vino ndá jī, ncachī ña.

⁴ De nī ncāhān Jesús jíin ña: ¿De nūcu cáhān ní súcuán jíin sá, naná? Chi ncháha ca quenda quiví já sáhá sá tiñu ñáhnú, ncachī yá.

⁵ De naná yá chí nī ncāhān ña jíin ndá nchiví jíco ndíso cōhō: Sáhá ndá nú ndácá já cáchí yá nūū nū, ncachī ña.

⁶ De ñúcuán iyó ññú tinaja yūū já ñūhun ndute nándahá ndá nchiví hebreo já ndúndoo jī nūū Yāá Dios. De iin iin tinaja quénda cūmī xico á ciento litro ndute.

⁷ De nī ncāhān Jesús jíin nchiví jíco ndíso cōhō: Chuhun chitú ndá nú ndute tinaja yáhá. De nī nchuhun chitú ndá jī.

⁸ De nī ncāhān yá: Mitan de tavā ndá nú jacú de quisiáha nú coto túní tēe cúu encargado vico, ncachī yá. De nī jésiáha jī nūū dē.

⁹ De nī jito túní dē ndute já ní nduu vino, de nduú jíin dē ní cúu nūū ní nīhīn ndá jī. Chí maá-ni ndá mozo cúu já jíin, chí maá jī ní ntavā ndute. Ñúcuán de tēe encargado nī ncana dē tēe tándāhá.

¹⁰ De nī ncāhān dē: Ndācā nchivī chi xihna cā vino vāha jéhe ji, de tá nī jihī vāha nchivī iyó vico, de sá de jéhe ji vino jā iyó núu cā. Sochi maá nú tucu nī nsáhá nú, chí jā sándhí de jéhe nú vino jā vāha ndasí cā, ncachī dē.

¹¹ Tiñu yáhá jí ní nsáhá Jesús inī ñuū Caná ndáñúu Galilea cúu tiñu ñáhnú jā xihna ñúhún jā ní nsáhá yā jā stéhēn yā poder yā. De súcuán nī stéhēn yā jā cúñáhnú ndasí yā. De ndá tēe scuáha jíin yā ní ncandíja dē yā.

¹² De sá de cuáhān yā ñuū Capernaum jíin naná yā jíin ndá ñanī yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā. De nī ndeē yā ñúcuán jacū quivī.

Jā ní ntavā yā nchivī inī templo

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ De jā cuacuñatin vico pascua jā sáhá ndá táhān yā hebreo, de cuáhān yā Jerusalén.

¹⁴ De inī patio templo cāhnú nī jinī yā ndá nchivī jā xícó stíqui jíin ticāchí jíin paloma, jíin ndá nchivī sáma xúhún, ndeē ndá ji núu mesa jí.

¹⁵ De jā súcuán nī jinī yā, de nī nsáhá yā iin cuarta ñii. De nī ntají yā ndācá ji inī templo, jondē jíin ticāchí jíin stíqui jí. De nī jité yā xúhún nchivī sáma. De nī scócáva yā ndá mesa jí.

¹⁶ De nī ncāhān yā jíin nchivī xícó paloma: Tavā ndá quiti yáhá. De mā sáhá nú yāhvi inī vehe Tatá nī, ncachī yā.

¹⁷ Núcuán de ndá tēe scuáha jíin yā, nī núcūhun inī de tūhun yósó núu tutú ii: Ja ñatin cuū sá jā ndíhvi ndasí inī sá síqui vehe ní, cáchi yā jíin Tatá yā, cáchi tutú.

¹⁸ De ndá táhān yā hebreo nī jicā tūhún dē yā: ¿De ná tiñu ñáhnú sáhá nú jā stéhēn nū poder nū, de cucáhnú inī ní jā ndiso tíñú nū jā sáhá nú súcuán? ncachī dē jíin yā.

¹⁹ De nī ncāhān yātá yā: Scócáva ndá nū templo yáhá, de núu únī quivī de nacani nī, ncachī yā.

²⁰ Núcuán de nī ncāhān ndá tēe hebreo: Uū xico iñu cuiyā de nī jinu templo yáhá. De ndóhó, ¿á núu únī-nī quivī de nacani nú, á naá cúu? ncachī dē.

²¹ Sochi templo jā ní ncāhān Jesús cúu maá yiqui cúñu yā, chí cahni nchivī yā de natecū yā núu únī quivī.

²² Jā ñúcuán cúu jā tá nī natecū yā jā ní jihī yā, de ndá tēe nī scuáha jíin yā nī núcūhun inī dē jā ní ncāhān yā tūhun yáhá. De nī ncandíja ndá dē tūhun jā yósó núu tutú ii, jíin tūhun yáhá jā ní ncāhān Jesús.

Jā jíin Jesús nāsa cáa inī áno nchivī

²³ De tá iyó Jesús Jerusalén maá vico pascua, de cuáhā nchivī ní ncandíja jíi jā cúu yā Cristo, chí nī jinī jíi ndācá tiñu ñáhnú jā sáhá yā jā stéhēn yā poder yā.

²⁴ Sochi maá Jesús nduú ní jétáhvī yā jíi, chí ja jíin yā nāsa cáa inī áno ndá jí.

²⁵ De nduú jíin ñúhún jā cachī ní iin nchivī núu yā nāsa iyó ndá nchivī, chí maá yā ja jíin yā nāsa cáa inī áno jí.

3

Jā ní natúhún Jesús jíin Nicodemo

¹ De iyó iin tēe grupo fariseo, nání dē Nicodemo, de cúñáhnú dē núu nchivī nació n dē hebreo.

² Tēe yáhá nī nquiji dē núu Jesús iin jacuáa, de nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, ja jíin ndá sá ja maá Yāa Dios ní ntaji yā níhín jā stéhēn ní tūhun yā núu ndá sá. Chí tú nduú iyó Yāa Dios jíin ní, de mā cúu sáhá ní ní iin tiñu ñáhnú tá cúu núu sáhá ní jā stéhēn ní poder ní, ncachī dē.

³ De nī ncāhān Jesús: Jándāa cáhān ní jíin nú jā tú mā nācacu jeé iin nchivī, de mā cúu quivī jíi ndahá Yāa Dios jā tatúni yā núu jíi, ncachī yā jíin dē.

⁴ De nī ncāhān Nicodemo jíin yā: ¿De nāsa cuu nacacu iin tēe de tú ja ní jahnu dē? ¿A cuu núcūhun tucu dē chíjin naná dē de nacacu tucu dē? ncachī dē.

⁵ De nī ncāhān Jesús: Jándāa cáhān ní jíin nú jā tú mā nācacu iin nchivī, de mā cúu quivī jíi ndahá Yāa Dios jā tatúni yā núu jíi. De jā nācacu jíi cúu jā ndúndo cuachi jíi tá cúu núu sáhá ndute, de cundeē Espíritu Santo inī áno jí.

⁶ Já cácu sáhá nchivī, chí sēhe nchivī cúu. Sochi jā cácu sáhá Espíritu yā, chí sēhe yā cúu.

⁷ Mā sáhvi inī nū cani inī nū nāsa cúu tūhun nī ncāhān ní jíin nú jā cánuu nacacu jeé ndá nú.

⁸ De táchī chí quéne ní-ni cúu núu cúní maá, de jíin nú jā cáyu, sochi nduú jíin nū ní jondē vāji ní jondē quihín. De suni súcuán cúu ndācá nchivī jā nācacu sáhá Espírítu, chí nduú jíin nū nāsa sáhá yā tiñu ñúcuán, ncachī yā.

⁹ De nī jicā tūhún tucu Nicodemo: ¿De nāsa cúu túsaá?

¹⁰ De nī ncāhān Jesús: Maá nú cúu iin maestro jíi cúñáhnú núu ndá táhān ó Israel, ¿de á nduú jíicūhun inī nū tūhun yáhá, á naá cúu?

¹¹ Jándāa cáhān ní jíin nú jā tūhun jā jíicūhun inī ní cúu jā cáhān ní jíin nú. De nācaci cáji ní síqui tiñu jā ní jinī ní. Sochi nduú cándíja ndá nū tūhun jā cáhān ní.

¹² Chí nī ncāhān ní tūhun nāsa sáhá Yāa Dios inī ñayiví, de nduú cándíja ndá nú. ¿Túsaá de nāsa cuu cándíja nú de tú cáhān ní tūhun nāsa sáhá yā jondē andiví?

¹³ Chí ní iin nduú ní ncāa andiví jā cuní nāsa iyó ñúcuán, chí mátúhún-ni nduhū, Yāa ní nduú tēe. Chí andiví ndéē ní, de nī ncuun ní vāji ní.

¹⁴ De tá cúu núu ní jata caa Moisés iin cōo cáa, tá ní jica ndá nchivī núu ñuhun thá, suni

súcuán maá nī, Yāā nī nduu tēe, cánuú já cundita caa nī yicā cruz.

¹⁵ De súcuán cánuú tácuā ndācá nchivī já candija ji já scácu nī ji, mā tánū tāhvi ji, chi sa cutecū ji níí cání andiví.

Ndasí nī ncundáhvī inī yā nchivī ñayiví

¹⁶ Chi Yāā Dios nī ncundáhvī ndasí inī yā nchivī ñayiví. De já ñúcuán nī ntají yā Sēhe yā nī nquiji, visō mātúhún-nī yā iyó, tácuā ndācá nchivī já cándija ji já scácu yā ji, mā tánū tāhvi ji chi sa cutecū ji níí cání andiví.

¹⁷ Chi nduú ní ntají Yāā Dios Sēhe yā inī ñayiví já stánū tāhvi yā nchivī, chi sa já scácu yā ji.

¹⁸ Nchivī já cándija ji já scácu yā ji, mā tánū tāhvi ji. Sochi nchivī nduú cándija, ja nī ntānū tāhvi ji, chi nduú ní ncándija ji maá Sēhe Yāā Dios, já mātúhún-nī yā iyó.

¹⁹ Maá Yāā já stúu inī áno nchivī, ja nī nquenda yā inī ñayiví. Sochi nchivī nī jétahān cā inī ji caca ji modo nūū neē nsūú cā já stúu yā inī áno ji, chi tiñu sáhá ji cúu tiñu néhén. Já ñúcuán cúu já tánū tāhvi nchivī jáá nduú cándija.

²⁰ Chi ndācá nchivī já sáhá tiñu néhén, nduú jétahān cuiti inī ji luz yā. De nduú jéhe ji tūhun já stúu yā inī áno ji, chi nduú cúni ji já natūu tiñu néhén já sáhá ji.

²¹ Sochi nchivī já sáhá tiñu ndāā, jéhe ji tūhun já stúu yā inī áno ji, tácuā natūu já ndācá tiñu sáhá ji cúu tiñu jétahān inī Yāā Dios, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu Juan tūhun Jesús

²² Ñúcuán de Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yā, cuāhān yā región Judea. De nī ndeē yā ñúcuán jacū tiempo jíin ndá dē, de scuénduté ndá dē nchiví.

²³ De suni scuénduté Juan, ndeē dē lugar já nání Enón ñatin ñuū Salim, chi ñúcuán iyó cuāhā ndute. De nī nquiji ndá nchiví nūū dē, de nī scuénduté dē ji.

²⁴ Súcuán nī nsáhá dē jondē ncháha ca quivi dē vecāa.

²⁵ Ñúcuán de sava tēe scuáha jíin Juan ndasí nī ncāhān ndá dē jíin sava táhān dē hebreo siquí ní iin cúu modo vāha cā já cuenduté nchiví já ndundoō ji nūū Yāā Dios.

²⁶ De nī nquiji ndá dē nūū Juan, de nī ncāhān dē: Maestro, tēe já ní Iyo jíin ní yūte Jordán ichi nūū quēnda ncandī, já ní nacani ní tūhun dē nūū sá, mitan de scuénduté maá dē, de ndivií nchiví jéhēn ji nūū dē.

²⁷ De nī ncāhān Juan: Nī iin tēe mā cúu sáhá dē tiñu Yāā Dios de tú mā tétiñū yā dē.

²⁸ Ndá máá nú chi ní jini nú já ní ncāhān cājí nī jáá nsūú maá nī cúu Cristo, chi cúu ní iin já ní ntají Yāā Dios já cosō nūū nacani tūhun já quiji yā.

²⁹ De tá sáhá nchiví vico tándāhá, de maá tēe tándāhá cúu já ndéca ñasihí. De amigo tēe tándāhá chí iyó jíin dē, de níni tūhun cáhān

dē. De cúsií ndasí inī dē já níni dē tūhun cáhān tēe tándāhá. De saá-nī nduhū, chí cúu ní tá cúu amigo tēe tándāhá. Chí nī nquenda maá Cristo, de cúsií ndasí inī ní já níni ní tūhun cáhān yā.

³⁰ De cánuú já nduáhnū cā maá yā de nuu cā maá nī, ncachī Juan.

Jā ní nquiji yā jondē nūū súcūn

³¹ De Yāā já vāji jondē andiví, cúñáhnū yā nūū ndihi. Chí ndācá já ní ncacu inī ñayiví yáhá, sēhe ñayiví cúu, de maá-nī tūhun ñayiví cáhān. Sochi Yāā já vāji ichi andiví, chí cúñáhnū yā nūū ndihi nchiví.

³² De nácani yā tūhun já ní jini yā jíin já ní jini yā. De nchiví chi nduú cándija ji tūhun cáhān yā.

³³ Sochi tú iin nchiví cándija ji tūhun cáhān yā, suu cúu já jétúhún ji já Yāā ndāā cúu Yāā Dios.

³⁴ Chi Yāā já ní ntají Yāā Dios vāji, chí maá-nī tūhun Yāā Dios cáhān yā. Chí Yāā Dios nduú jéhe yícuāhá yā Espíritu yā nūū Yāā já ní ntají yā.

³⁵ Maá yā já cúu yā Tatá, ndasí māni yā jíin Sēhe yā, de ndivií ní nchihí yā ndahá Sēhe yā já tatúni yā nūū.

³⁶ Nchiví já cándija maá Sēhe yā já scácu yā ji, cutecū ji níí cání andiví. De nchiví jáá nduú cúni cándija sēhe yā, mā cutecū ji, chí sa cuāha Yāā Dios castigo já ndoho ji níí cání.

4

Jā ní ncāhān Jesús jíin ñahan Samaria

¹ De ndá tēe grupo fariseo, nī nīhīn dē tūhun já iyó cuāhā cā nchiví scuáha jíin Jesús nsūú cā jíin Juan, jíin já cuāhā cā nchiví scuénduté yā nsūú cā Juan.

² Sochi nsūú maá yā cúu já scuénduté, chí ndá tēe scuáha jíin yā cúu já scuénduté.

³ De tá ní jini Jesús já súcuán nī nihīn ndá dē tūhun, de nī nquee yā región Judea, de cuānohōn yā región Galilea.

⁴ De ichi já nóhōn yā chí yáha región Samaria.

⁵ De ní nquenda yā iin ñuū región Samaria já nání Sicar, ñatin ñuhun já ní jéhe Jacob nūū sēhe dē José jondē janahān.

⁶ De ñúcuán iyó pozo já nání pozo Jacob. De ní jécundeē Jesús xiin pozo ñúcuán, chí ní ncuítá yā já cuāhān yā ichi. De cúu tá cahūxi ūū.

⁷ De ní nquenda iin ñahan Samaria, vāji ña já quehen ña ndute. De ní ncāhān Jesús jíin ña: Cúni māni ní ndute coho sá, ncachī yā.

⁸ De ndá tēe scuáha jíin yā, ja cuāhān ndá dē ñuū cuacuēen dē já cājí dē jíin yā.

⁹ De ñahan Samaria ní ncāhān ña jíin yā: ¿Nūcu jícān ní ndute nūū sá coho ní? Chí tēe hebreo cúu ní, de ñahan Samaria cúu sá, ncachī ña. Súcuán nī ncāhān ña, chí

nchivi hebreo nduú cáhān ndá ji jín nchivi Samaria.

¹⁰ De nī ncāhān Jesús: Tú jā jīnī ní nāsa cūnī Yāā Dios sáhá yā jā váha níhīn, jín ní iin cúu sáān jā jīcān sá ndute nūū ní, ñúcuán de maá ní cācān ní nūū sá, de cuāha sá ndute jā cutecū ní níí cání sáhá, ncachī yā.

¹¹ De nī ncāhān ña jín yā: Señor, cūnú ndasí pozo yáhá, de nduú ná nēe ní jā tava ní ndute. ¿Túsaá de ní níhīn ní ndute jā cutecū sá sáhá?

¹² ¿De á cúñáhnú cā maá ní nsūū cā tatá ó Jacob, á naá cúu? Chi maá dē ní sndóo dē pozo yáhá nūū ó. De yáhá ní jihī maá dē ndute, jín ndá sēhe dē, jín ndá quiti ndéca dē, ncachī ña.

¹³ De nī ncāhān Jesús: Ndácá nchivī jā jihī ndute yáhá, chí yíchī tucu ji.

¹⁴ Sochi nchivī jā coho ndute jā cuāha sá nūū ji, chí mā yíchī cuitī cā ji. Chi ndute jā cuāha sá quene inī ji tá cúu ndute jā quēne nūū ñūhún, de sáhá jā cutecū ji níí cání, ncachī yā jín ña.

¹⁵ De maá ña nduú ní jícūhun inī ña, de nī ncāhān ña jín yā: Señor, cuāha ní ndute ñúcuán coho sá, tácuā mā yíchī cuitī cā sá, de ní nduú cā jīnī ñūhūn quiquehen sá ndute pozo yáhá, ncachī ña.

¹⁶ De nī ncāhān Jesús jín ña: Cuácāna ní yīí ní de quiji ní jín dē, ncachī yā.

¹⁷ Nduú ná yīí sá iyó, ncachī ña. De nī ncāhān Jesús: Ndāā cáhān ní jāā nduú ná yīí ní iyó.

¹⁸ Chi jā ní iyó ūhūn yīí ní, de tēe ndéca ní mitan chí nsūū yīí ní cúu dē. Yáhá cúu jā ní ncāhān ndāā ní, ncachī yā.

¹⁹ De jā súcuán nī ncāhān yā, de nī ncāhān ña: Señor, iin tēe nācāni tūhun Yāā Dios cúu ní, jāni inī sá.

²⁰ Ndá ndīyi tatá sá nchivī Samaria, yucu yáhá ní nchíñhún ji Yāā Dios. Sochi ndá máá ní nchivī hebreo, cáhān ní jā Jerusalén cúu nūū cánuú chíñhún ó yā, ncachī ña.

²¹ De nī ncāhān Jesús jín ña: Nānā, candíja ní tūhun cáhān sá, chí quiji quīvi jāā nsūū yucu yáhá ní nsūū Jerusalén cúu nūū chíñhún ní maá Yāā cúu Tatá, chí ndihī-ni lugar de cuu chíñhún ní yā.

²² Ndá máá ní nchivī Samaria chí nduú jīnī ní ní iin cúu jā chíñhún ní. Sochi ndá máá sá chí jīnī sá ní iin cúu jā chíñhún sá. Chí jondē nūū ndá máá sá nchivī hebreo cúu nūū vāji Yāā jā scācu nchivī.

²³ De jā ní nquenda quīvi jā ndá nchivī jā chíñhún Yāā cúu Tatá, mitan de vīhī cā chíñhún ndija ji yā, chí jondē jín inī jín ánó ji. Chí maá Tatá súcuán cūnī yā jā chíñhún nchivī yā.

²⁴ Yāā Dios cúu Espírītu, de nchivī jā cūnī ji chíñhún ji yā, cánuú jā chíñhún ndija ji yā jondē jín inī jín ánó ji, ncachī yā.

²⁵ De nī ncāhān tucu ña: Jīnī sá jā quiji Mesias jā cúu Cristo, Yāā jā tajī Yāā Dios. De tá quenda maá yā, de stéhēn cāji yā ndácá tūhun nūū ó.

²⁶ De nī ncāhān Jesús: Maá sá jā cáhān sá jín ní, suu sá cúu Yāā ñúcuán.

²⁷ De jūni cáhān cā yā súcuán, de nī nenda ndá tēe scuáha jín yā. De sáhvi inī ndá dē ndéhé dē jā nátúhūn yā jín ñahan ñúcuán. De ní iin dē nduú ní jícá tūhún dē yā naá cúu jā jícá tūhún yā ña á naá cúu jā nátúhūn yā jín ña.

²⁸ Ñúcuán de ní sndóo ña quīyi ña, de cuāhān ña jondē ñuū. De ní ncāhān ña jín ndá nchivī ñúcuán:

²⁹ Nehēn ndá nú ná cóhōn de cūnī nū iin tēe jā ní ncachī ndihī ndácá jā ní nsáhá ní. Sanaā de maá yā cúu Cristo jā ndétu ó jā quiji, ncachī ña.

³⁰ Ñúcuán de ní nquee ndá ji ñuū, de cuāhān ji nūū iyó Jesús.

³¹ De jūni cuāhān ndá ji nūū yā, de ndá tēe scuáha jín yā ní ncāhān ndáhvi dē jín yā: Maestro, caji ní stāā vī, ncachī dē.

³² De nī ncāhān yā jín ndá dē: Iyó stāā caji ní jāā nduú jīnī ndá nú nāsa cúu, ncachī yā.

³³ Ñúcuán de ndá tēe scuáha jín yā ní jícá tūhún táhān ndá de: ¿A jā ní nquisiáha iin nchivī jā ní nchaji yā, á naá cúu? ncachī dē.

³⁴ De nī ncāhān Jesús: Jā ní ncachī ní jā iyó jā caji ní cúu jā cūsī inī ní sáhá ní tiñu cūnī Yāā ní ntaji nduhū vāji ní, jín jā sínu ní tiñu jā ní jēhe yā nūū ní.

³⁵ De cáhān ndá nú jā cúmani cūmī cā yōó de tēhndē trigo. Sochi nduhū chí cáhān ní jín ní: Cūndéhé ndá nú, chí nchivī cuāhā cúu ji tá cúu trigo jā ní ncuāān jā tēhndē, chí jā iyó tūha ji candíja ji nduhū.

³⁶ De ndá tēe scándíja nchivī, cúu dē tá cúu tēe jēhndē trigo, de níhīn dē yáhvi dē. De jā nástútú ndá dē nchivī cúu jā cutecū ji níí cání andivī. De ndá tēe jā scútē nuu tūhun ní xihna cū, cúu dē modo tēe jítē trigo, de inuú-ni cusū inī dē jín ndá cā tēe jā stéhēn cā síquī ñúcuán.

³⁷ Chí ndāā cáhān iin tūhun: Iin tēe jítē, de incā tēe nástútú, cáchi.

³⁸ De jā suu cúu jā ní ntaji ní ndá ndóhó jā scándíja ní nchivī yā ní jīnī tūhun ní ní nacani incā tēe. Chí ndá cā tēe chí jā ní nacani dē tūhun nūū nchivī, de ndá máá nú chí modo jā nástútú nú ji cúu jā scándíja nú ji, ncachī yā.

³⁹ De cuāhā nchivī Samaria jā ndéē ñuū ñúcuán, ní ncandíja ji Jesús jā ní jīnī ji tūhun jā ní ncāhān ñahan ñúcuán. Chí ní ncāhān ña jā ní ncachī yā ndihī ndácá jā ní nsáhá ña.

⁴⁰ Jā suu cúu jā ndá nchivī Samaria ñúcuán ní nquenda ji ní nūū yā, de ní ncāhān ndáhvi ji jín yā jā ná quéndōo yā ñuū ji. De ní ndōo yā ñúcuán ūū quīvi.

⁴¹ De cuāhā cā ji nī ncandíja ji yā jíin tūhun cāhān maá yā.

⁴² De nī ncāhān ndá ji jíin ñahan ñúcuán: Nduú cā jíni ñúhún jā cāhān maá nú de candíja nī yā, chí ja nī jíni ndá nī tūhun jā cāhān maá yā. De jíni ndácá ó jā maá yā cúu ndíja Cristo, Yāā jā scácu nchiví ñayiví, ncachí ndá ji.

Jā ní nasāhá vāha yā sēhe tēe ndiso tíñú nūū rey

⁴³ De tá nī nchāha ūū quívi, de Jesús nī nquee yā Samaria, de nī naquehen yā ichi cuānohōn yā región Galilea.

⁴⁴ Chí ja nī ncāhān maá yā jā ndá tēe nācāni tūhun Yāā Dios, nduú íyó yíñúhún nchiví ñuū dē jíin dē, de saá-ni jíin maá yā.

⁴⁵ De tá nī nenda yā Galilea, de nchiví ñúcuán nī jetáhví ji yā, chí suni maá ji nī jēhēn ji vico pascua Jerusalén, de nī jíni ndá ji ndácá tíñú nī nsāhá yā quívi jā ní íyo vico ñúcuán.

⁴⁶ Ñúcuán de nī jēhēn tucu yā ñuū Caná ndáñúū Galilea, nūū ní nsāhá yā jā ndute nī nduu vino. De iní ñuū Capernaum nī íyo iin tēe cúñáhnú jā ndíso tíñú nūū rey. De cūhū sēhe dē.

⁴⁷ Tēe ñúcuán nī nīhīn dē tūhun jā ní nquenda tucu Jesús región Galilea jā ní jēhēn yā región Judea. De nī jēndēhé dē yā, de nī ncāhān ndáhví dē jā ná quíhīn yā jíin dē vehe dē, de nasāhá vāha yā sēhe dē, chí ja ñatin cuū ji.

⁴⁸ De nī ncāhān yā jíin dē: Tú mā cūní nú ndá tíñú ñáhnú jā sáhvī iní nū sáhá, de mā cándíja cuiñí ndá nū, ncachí yā.

⁴⁹ De tēe ndíso tíñú nūū rey, nī ncāhān dē: Señor, sáhá ní favor ná cóhōn, chí tú ná cúcuéé ní de cuū sēhe sá, ncachí dē.

⁵⁰ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Cuānohōn vehe nú, chí cutecū sēhe nú. De nī ncandíja dē tūhun nī ncāhān Jesús, de cuānohōn dē-ni.

⁵¹ De júni jíca dē cuānohōn dē vehe dē, de nī nquenda ndá mozo dē nī nquitahān jí dē, de nī ncāhān jí: Ja nī nduvāha sēhe ní, ncachí jí.

⁵² De nī jíca tūhún dē nā hora cúu jā ní nquijéhé nī nduvāha jí. De nī ncāhān ndá jí jíin dē: Cahíin icu ní nquee cahní jí.

⁵³ Ñúcuán de maá tatá jí nī nsāhá dē cuenta jā hora ñúcuán cúu jā ní ncāhān Jesús jíin dē jā cutecū sēhe dē. De nī ncandíja dē jíin ní vehe dē jā cúu yā Yāā jā ní ntají Yāā Dios.

⁵⁴ Yáhá cúu vuelta ūū jā ní nsāhá Jesús tíñú ñáhnú jā ní stēhēn yā poder yā región Galilea, tá nī nenda yā jā ní jēhēn yā región Judea.

5

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe jā cáá nūū pila Betesda

¹ Ñúcuán de cuāhān tucu Jesús Jerusalén, chí íyó tucu vico jā sáhá ndá táhān yā hebreo.

² De Jerusalén íyó iin pila ndute ñatin maá viehé jā nání viehé ticachí. De yuhú hebreo nání Betesda. De nūū íyó pila ñúcuán íyó ūhūn corredor.

³ De ndá corredor ñúcuán cáá cuāhā nchiví cūhū, jā cuaá, jā cojo, jā vehlé. De ndétu ndá jí jā candá ndute ñúcuán.

⁴ Chí íyó quívi jā cúun iin ángel yā nūū pila, de scándá yā ndute. De nchiví jā quívi xihna cā iní pila tá scándá yā ndute, de nduvāha jí nā-ni cuēhē ndóho jí.

⁵ De ñúcuán cáá iin tēe jā ní ncuu ócō xāhōn ūñi cuīyā cūhū dē.

⁶ De nī jíni Jesús jā cáá dē, de nī jíni yā jā ní ncuu cuāhā cuīyā cūhū dē. De nī ncāhān yā jíin dē: ¿A cūní nū nduvāha nú? ncachí yā.

⁷ De nī ncāhān tēe cūhū: Señor, nduú nīhīn sá ní iin tēe squívi sáan iní pila tá cándá ndute. Chí ndácá vuelta jā cūní sá quívi sá, de quívi-ni incá nchiví xihna cā, ncachí dē.

⁸ De nī ncāhān Jesús: Nacōo de naquehen nú camilla nú de caca nú, ncachí yā.

⁹ De tēe ñúcuán nī nduvāha dē-ni. De nī naquehen dē camilla dē, de nī nquijéhé dē jíca dē. De quívi nátátú cúu quívi ñúcuán.

¹⁰ De nī ncāhān ndá táhān dē hebreo jíin dē: Quívi nátátú cúu mitan. De cáchí ley jā má cúu cuiso nú camilla nū.

¹¹ De nī ncāhān tēe nī nduvāha: Tēe jā ní nasāhá vāha nduhū, nī ncāhān dē jíin nī jā naquehen nī camilla ní de caca ní, ncachí dē.

¹² Ñúcuán de nī jíca tūhún ndá dē: ¿Ní tēe nī ncāhān jíin nú jā naquehen nú camilla nú de caca nú?

¹³ De tēe nī nduvāha, nduú jíni dē ní iin tēe cúu jā ní nasāhá vāha dē. Chí íñi cuāhā nchiví ñúcuán, de Jesús ja cuāhān yā.

¹⁴ De cuéé cā de nī naquetáhān Jesús jíin dē iní templo cāhnú. De nī ncāhān yā: Mitan chí nī nduvāha nú. De mā sáhá cā nū cuāchi, chí tú nduú, de quívi iin tūndóhó xéēn cā síquī nū, ncachí yā.

¹⁵ Sá de cuāhān tēe ñúcuán de nī ncachí tūhun dē nūū ndá táhān dē hebreo jā Jesús cúu jā ní nasāhá vāha yā dē.

¹⁶ De síquī jā ní nsāhá Jesús tíñú yáhá quívi nátátú, jā ñúcuán cúu jā ndá tēe hebreo jíni ūhví dē yā, de cūní ndá dē cahní dē yā.

¹⁷ De nī ncāhān Jesús jíin ndá dē: Maá Tatá nī chí ní cáni sáhá yā tíñú vāha, de suni súcuán sáhá maá ní tíñú vāha.

¹⁸ De síquī jā ní ncāhān yā súcuán, de ndá tēe hebreo víhí cā cūní dē cahní dē yā. Chí nsúú maá-ni jáá nduú squíncuu yā jā cāhān ley síquī quívi nátátú, chí suni jā ní ncāhān yā jā Tatá yā cúu Yāā Dios de súcuán sáhá inuú yā maá yā jíin Yāā Dios.

Siqui já ndiso tíñú Sêhe Yāā Dios

19 De nī ncāhān Jesús: Jāndāā cāhān nī jīn ndá nú: Nduhū já cūu Sêhe Yāā Dios, nī iin mā cūu sáhá nī já maá nī, chí sáhá nī maá-ni tíñu já jíni nī já sáhá Tatá nī. Chí ndacá já sáhá Tatá nī, suni sáhá nduhū já cūu nī Sêhe yā.

20 Chí Tatá nī mānī yā jíin nduhū já cūu nī Sêhe yā, de stéhēn yā nūu nī ndihi já sáhá yā. De coo tíñu ñáhnū cā já stéhēn cā yā nsūu cā já nī ncuu mitan, já sáhvi inī ndá nú cunī nū.

21 Chí tá cūu nūu nástécū Tatá nī ndiyyi de cutecū tucu ji, saá-ni nduhū já cūu nī Sêhe yā, suni sáhá nī já cutecū nī-ni cūu já cunī maá nī.

22 De maá Tatá nī, nduu sándaā yā síquī nī iin nchivī, chí nī jêhe yā tūhun já sándaā maá nī síquī ndacá nchivī, chí Sêhe yā cūu nī.

23 De sūcuán de coo yíñúhún ndihi nchivī nūu nī, tá cūu nūu íyó yíñúhún ji nūu Tatá nī. De nchivī jáá nduu íyó yíñúhún nūu nī, tūsaá de suni nduu íyó yíñúhún ji nūu maá Tatá nī, Yāā já nī ntají nduhū vāji nī.

24 Jāndāā cāhān nī jíin ndá nú: Tú iin nchivī chuhun inī ji tūhun cāhān nī, de candija ji já Yāā ndāā cūu Yāā já nī ntají nduhū vāji nī, nchivī ñúcuán cutecū ji níí cání andiví, de mā tánū táhvi ji. Chí mā cóo cā ji tá cūu ndiyyi, chí sa cutecū ji níí cání.

25 Jāndāā cāhān nī jíin ndá nú já quiji quívi, de mitan de ja nī nquijéhé, já ndacá nchivī já cūu tá cūu ndiyyi, cunī ndá ji tūhun já cāhān nduhū, Sêhe Yāā Dios. De nchivī cuetáhvi chí cutecū ji níí cání.

26 Chí tá cūu nūu íyó poder maá Tatá nī já sáhá yā já técu ndacá-ni, suni sūcuán nī jêhe yā poder nūu maá nī já sáhá nī já cutecū ndacá-ni.

27 De suni nī nsáhá yā já ndiso tíñú nī já sándaā nī síquī nchivī, chí cūu nī Yāā nī nduu tēe.

28 Mā sáhvi inī ndá nú canī inī nū síquī tūhun cāhān nī. Chí quiji quívi já ndacá ndiyyi cunī ji tūhun cāhān nī,

29 de quee ji nūu yíyuhū ji. De ndá ndiyyi já ní nsáhá tíñu váha, natecū ji já cutecū ji níí cání. De ndá ndiyyi já ní nsáhá tíñu néhén, natecū ji de quívi ji nūu tánū táhvi ji.

Jā ní stéhēn yā já nī nteitíñú Yāā Dios yā

30 Nī iin mā cūu sáhá nī já maá nī. Chí nāsa ndacū Yāā Dios nūu nī, sūcuán sándaā nī tíñu nchivī. De ndāā sándaā nī, chí nduu sáhá nī já cūnī maá nī, chí sáhá nī já cūnī maá Tatá nī, Yāā nī ntají nduhū vāji nī.

31 Tú maá nī cāhān já cūu nī Sêhe Yāā Dios, de cachī nchivī jáá nduu jéitíñú tūhun cāhān nī.

32 Sochi íyó incá já cāhān já cūu nī Sêhe yā. De jíni nī já tūhun cāhān yā, chí níhín tíñú.

33 Ndá maá nú nī ntají nú ndá tēe já ní jícā tūhún dē Juan. De Juan chí ndāā nī ncāhān dē tūhun nī.

34 De visó sūcuán de nsūu nduhū cūu já jíni ñúhún já stéhēn iin tēe já Sêhe Yāā Dios cūu nī. Chí ndá maá nú cūu já jíni ñúhún, tácuca candija ndá nú de cācu nú. Já ñúcuán nī ncāhān nī já íyó ndāā tūhun nī já ní nacani Juan.

35 Maá Juan nī ncuu dē tá cūu iin lámpara já cáyū de cútūu, cūu já ní nacani dē tūhun nī. De ndá maá nú chí jacū-ni quívi nī jétahān inī nū já ní stéhēn dē nūu nū.

36 Sochi íyó já stéhēn cāji cā já cūñáhnū nī nsūu cā já ní ncāhān Juan. Maá tíñu sáhá nī, suu stéhēn cāji já Tatá nī nī ntají ndiyyi yā nduhū vāji nī, chí tíñu yáhá nī nteitíñú yā nduhū já sáhá nī.

37 De Tatá nī já ní ntají yā nduhū vāji nī, suni maá yā cāhān nūu tutū ĩi já cūñáhnū nī, visó nduu ní jíni jíin sóho ndá nú já cāhān yā, de ní nduu ní jíni jíinú nū yā.

38 Sochi nduu nī nchúhun inī ndá nú tūhun já ní ncāhān Tatá nī, chí nduu cándija ndá nú nduhū, Yāā já ní ntají yā.

39 De ndāncúu víi ndá nú ndacá tūhun cāhān tutū ĩi, chí jáni inī nū já ñúcuán níhín nū tūhun já cutecū nū níí cání sáhá. De síquī maá nī cūu já cāhān tutū ĩi.

40 Sochi nduu cūnī ndá nú cuetáhvi nū nduhū já quívi nū ndahá nī tácuca cutecū nū níí cání.

41 Nduu sáhá nī cuenta tūhun já cāhān ndá nchivī já cūñáhnū nī.

42 Chí já jíni nī nāsa cūu ánō ndá nú jáá nduu íyó mānī nū jíin Yāā Dios.

43 Nduhū vāji nī jíin tíñu cūnī Tatá nī, de nduu jétáhvi ndá nú nduhū. Sochi tú incá tēe quenda dē jíin tíñu cūnī maá dē, de sa tēe ñúcuán ñamā cuetáhvi nū dē.

44 ¿Nāsa cuu candija ndá nú? Chí máni já cūnī ndá nú já cuñáhnū nī sáhá ndá táhán nū, de nduu ndúcu nū já cuñáhnū nū sáhá Yāā Dios, já íyó mátúhún-ni yā.

45 Mā cání inī ndá nú já cāhān nī cuāchi síquī nū nūu Tatá nī. Chí íyó iin já cāhān cuāchi síquī nū, suu Moisés, tēe já ñúhún inī ndá nú já quendōo ndāā nū jíin ley já ní ntee dē.

46 Chí tú ní ncándija ndá nú já ní ntee Moisés, de suni candija nū nduhū nícu, chí tūhun maá nī cūu já ní ntee dē.

47 Te tú nduu cándija ndá nú tūhun nī já ní ntee dē, ¿de nāsa candija nū tūhun cāhān maá nī tūsaá? ncachī yā jíin ndá dē.

6*Jā ní scāji yā ūhūn mīl nchivī
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)*

1 Ñúcuán de cuāhān Jesús incá lado mar Galilea, já cūu mar Tiberias.

² De cuahā ndasí nchiví nī jēcuniquín ji yā, chi nī jini ji ndacá tiñu ñáhnú já stéhén yā poder yā já ní nasahá vāha yā nchiví cúhu.

³ De nī ncaa yā iin yucu, de nī jēcundeē yā ñúcuán jíin ndá tēe scuáha jíin yā.

⁴ De ja nī ncuñatin vico pascua já núcūhun iní ndá táhān yā hebreo já ní ncacu ji nūu nchiví naciōn Egipto.

⁵ De nī núcūndehé yā, de nī jini yā já vāji cuahā ndasí nchiví. De nī ncāhān yā jíin Felipe: ¿Ní jondē cuen ó já cají ndá nchiví yáhá?

⁶ De sūcuán nī ncāhān yā já jíto túni yā de tú nāsa cāhān dē. Chi ja jíiní maá yā nāsa sáhá yā.

⁷ De nī ncāhān Felipe jíin yā: Ni mā quēndá ūu ciento denario stāā já cají ndá ji visō jacū-ni, ncachī dē.

⁸ Ñúcuán de nī ncāhān incā tēe scuáha jíin yā, já cúu Andrés, ñani Simón Pedro:

⁹ Yáhá iyó iin tēe lulí já ndiso ji ūhūn stāā cebada jíin ūu tiacá. ¿De ní quenda ñúcuán, chí nchiví cuahā ndasí cúu? ncachī dē.

¹⁰ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Cāhān ndá nú jíin nchiví ná cūndeē ji, ncachī yā. De ñúcuán iyó cuahā itē, de nī jēcundeē ndá ji, de tá ūhūn mil tēe cúu.

¹¹ De nī nquehen Jesús stāā ñúcuán, de xihna cā nī nacuetáhví yā nūu Yāā Dios. De nī jēhe yā nūu ndá tēe scuáha jíin yā, de ndá máá dē nī nsaji dē nūu ndá nchiví ndéē ñúcuán. De suni sūcuán nī nsáhá yā jíin tiacá, de nī nchají ndá ji nāsa cūnī ji cají ji.

¹² De tá nī ndahā chíjin ji, de nī ncāhān yā jíin ndá tēe scuáha: Nastútú ndá nú ndá pedazo já ní nquendōo, tácuca mā náa cuiñí.

¹³ De nī nastútú ndá dē, de nī nchitú ūxí ūu tíca pedazo já ní nquendōo cā síqui ndihūhūn stāā cebada.

¹⁴ De ja ní jini ndá nchiví tiñu ñáhnú já ní nsáhá Jesús já stéhén yā poder yā, de nī ncāhān ji: Jāndāā ndija já tēe yáhá cúu já cāhān tutú já quiji iní ñayiví já nacani túhun Yāā Dios, ncachī ndá ji.

¹⁵ De nī jini Jesús já cūnī ndá ji sáhá ji fuerza já cuu yā rey ji nícu. De nī ncujiyo tucu mátúhūn yā-ní, nī ncaa yā cuahān yā nūu sūcún cā yucu.

*Jā ní jica jéhe yā nūu mar
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)*

¹⁶ De ja cuácuneē, de ndá tēe scuáha jíin yā nī nuu dē yucu cuahān dē nūu mar.

¹⁷ De nī ndivi ndá dē iní barco, de nī scáca dē já quihín dē incā lado mar jondē ñuñ Capernaum. De ja nī ncuneē, de ncháha ca nenda Jesús nūu ndá dē.

¹⁸ Ñúcuán de nī jíiquihí iin táchí níhin, de jíisō ndute mar sáhá.

¹⁹ De tá nī ncuu tá cúu ūhūn á iñū kilómetro jica ndá dē jíin barco, de nī jini dē já jica Jesús

nūu mar, de nī ncuñatin yā nūu barco. De nī nchūhú ndá dē.

²⁰ De maá yā nī ncāhān yā jíin dē: Maá nī cúu, de mā cūyūhú ndá nú.

²¹ De nī ncuñi iní ndá dē já ná quiví yā iní barco. De nī nsáhá yā já ñamā-ní nī nquenda barco nūu ñuhun yíchí nūu cuahān ndá dē.

Jā ní nanducú ndá nchiví Jesús

²² De quiví téen de ndá nchiví já ní nquendōo incā lado mar, nī jini ji já ndá tēe scuáha jíin yā cuahān dē jíin mátúhūn-ni barco já ní iyo ñúcuán, jíin jáá nduú ní nquiví Jesús já quihín yā jíin dē.

²³ Sá de sava cā barco já vāji ichi ñuñ Tiberias, nī nquenda ñatin lugar nūu ní nchají ndá ji stāā já ní nacuetáhví máá Jētohō ō jēhe.

²⁴ De ja ní jini nchiví jáá nduú cā Jesús iyó yā ñúcuán, de nī ndá tēe scuáha jíin yā, de nī nquiví ji ndá barco ñúcuán, de cuahān ji ñuñ Capernaum cuānanducú ji yā.

Jesús cúu stāā já cutecū ō ní cání

²⁵ De tá nī nquenda ji jondē incā lado mar, de nī nanihín ji Jesús. De nī jíicá túhūn ji yā: Maestro, ¿ná hora nī nquenda nī yáhá?

²⁶ De nī ncāhān Jesús: Jāndāā cāhān nī jíin ndá nú já nānducú nú nduhú síqui já ní nchají nū jondē nī ndahā chíjin nú, de nsūú síqui já ní jini nū ndacá tiñu ñáhnú já ní stéhén nī poder nī.

²⁷ Mā cūndihví iní nū maá-ní síqui já cají nū já ñamā nataxín, chí sa cūndihví iní nū já níhin nū stāā já cutecū nū ní cání sáhá. De nduhū, Yāā nī nduu tēe, taji ní maá stāā já cutecū nū ní cání. Chi Tatá nī Yāā Dios ní jani yā nduhū já sáhá nī sūcuán, ncachī yā jíin ndá ji.

²⁸ Ñúcuán de nī jíicá túhūn ji yā: ¿Nāsa sáhá ndá sá tácuca squíncuu sá tiñu cūnī Yāā Dios?

²⁹ De nī ncāhān Jesús: Tiñu já cūnī Yāā Dios cúu já candíja ndá nú nduhū, Yāā já ní ntají yā vāji.

³⁰ Ñúcuán de nī ncāhān ndá ji: ¿Túsaá de nā tiñu ñáhnú sáhá ní cūnī ndá sá de candíja sá já ní ntají yā níhin? ¿Nā tiñu cúu já sáhá ní?

³¹ Chi ndá tatá ō janahān nī nchají dē maná já ní ncuun ichi andiví jondē nūu ñuhun tíhā, tá cúu nūu yosō nūu tutú i: Yāā Dios nī jēhe yā stāā nī ncuun ichi andiví nī nchají ndá ji, cāchí tutú, ncachī ndá ji jíin yā.

³² De nī ncāhān Jesús: Jāndāā cāhān nī jíin ndá nú: Nsūú Moisés nī jēhe stāā ñúcuán nūu ndá dē já ní ncuun ichi andiví, chí maá Tatá nī nī jēhe. De maá yā jēhe stāā andiví já cutecū nū ní cání sáhá.

³³ Chí stāā já jēhe Yāā Dios cúu maá Yāā já ní ncuun ichi andiví, de sáhá yā já nchiví ñayiví cutecū ji ní cání andiví, ncachí yā.

³⁴ De nī ncāhān ndá ji: Señor, níni cuāha ní stāā ñúcuán cají ndá sá túsaá.

³⁵ De nī ncāhān Jesús: Maá nī cúu maá stāā jā cutecū nū ní cání sáhá. Nā-ni nchivī quívi ndahá nī, mā cōcón cuitī cā ji. De nā-ni nchivī cándíja nduhū, mā yichī cuitī cā ji.

³⁶ Sochi ndá ndóhó ja nī ncāhān nī jín nū jáá nduú cándíja nū nduhū, vísō nī jín nū nū nī.

³⁷ Ndācá nchivī jā sáhá Tatá nī jā cándíja ji nduhū, maá ji quívi ndahá nī. De jétáhvi nī ndācá ji jā cúnī ji quívi nī ndahá nī, chí mā tajī cuitī nī ji.

³⁸ Chí nī nquiji nī jondē andiví tácuá sáhá nī tíñu jā cúnī Yāā jā ní ntaji nduhū, de nsūú jí sáhá nī jā cúnī maá nī.

³⁹ De tíñu jā cúnī Tatá nī, Yāā nī ntaji nduhū, cúu jā má scuíta nī nī iin nchivī jā jéhe yā nūú nī, chí coto nī ji de nastécū nī ji quívi jīnu ñayívi.

⁴⁰ De Yāā nī ntaji nduhū, cúnī yā jā ndācá nchivī jā níhīn ji tūhun nduhū de cándíja ji nduhū jā cúu nī Sēhe Yāā Dios, cutecū ji ní cání andiví. Chí nastécū nī ji quívi jīnu ñayívi, ncachī yā.

⁴¹ Ñúcuán de nī nquijéhé ndá táhān yā hebreo cáhān ji contra síquī yā, chí nī ncāhān yā jā maá yā cúu stāā jā nī ncuun ichi andiví.

⁴² De nī ncāhān ji: ¿A nsūú tēe yáhá cúu Jesús sēhe José? De jínī ó tatá dē naná dē. ¿De nāsa cúu jā cáhān dē jā nī ncuun dē ichi andiví túsaá?

⁴³ De nī ncāhān Jesús jín ndá ji: Mā cáhān ndá nū síquī nī.

⁴⁴ Nī iin nchivī mā cúu quívi ji ndahá nī de tú mā sáhá Tatá nī jā cuu inī ji quívi ji, chí maá yā nī ntajī nduhū vāji nī. De nastécū nī ji quívi jīnu ñayívi.

⁴⁵ De suha yósō nūú tutū jā ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán: Ndācá ji chí stéhēn Yāā Dios nūú ji, cáchī. Túsaá de ndācá nchivī jā jínī tūhun jā cáhān Tatá nī de jétáhvi ji jā stéhēn yā nūú ji, nchivī ñúcuán chí quívi ji ndahá nī.

⁴⁶ Nī iin nchivī nduú ní jínī cuitī ji nūú maá Tatá nī. Chí mátúhūn-nī nduhū cúu jā ní jínī nūú yā, chí jondē nūú maá yā vāji nī.

⁴⁷ Jāndāā cáhān nī jín ndá nū jā nchivī jā cándíja jā scácu nī ji, maá ji cutecū ji ní cání.

⁴⁸ Maá nī cúu stāā jā cutecū nū ní cání sáhá.

⁴⁹ Ndá tatá nū janahán, nī nchajī dē stāā maná jí ní ncuun ichi andiví jondē nūú ñuhun tíh, sochi nduú ní nsáhá jā cutecū dē ní cání.

⁵⁰ De stāā jā cáhān nī jā vāji ichi andiví, chí nā-ni nchivī cajī, de cutecū ji ní cání andiví.

⁵¹ De suu maá nī cúu stāā ñúcuán jā ní nquiji ichi andiví jā sáhá jā cutecū nū ní cání. De nchivī jā cajī stāā yáhá, cutecū ji ní cání andiví. De stāā jā cuáha nī cúu yiqui cúñu nī, de cuáha nī tácuá nchivī ñayívi cutecū ji ní cání, ncachī yā.

⁵² Ñúcuán de ndá táhān yā hebreo nī ncāhān ji jín táhān ji: ¿Nāsa cuu cuáha tēe yáhá yiqui cúñu dē cajī ó? ncachī ji.

⁵³ De nī ncāhān Jesús jín ji: Jāndāā cáhān nī jín ndá nū: Tú mā cándíja nū jā yiqui cúñu nduhū, Yāā nī nduu tēe, cúu tá cúu stāā, de níñī nī cúu tá cúu ndute, túsaá de mā cutecū nū ní cání sáhá.

⁵⁴ Chí ndá nchivī jā cándíja jā yiqui cúñu nī cúu tá cúu stāā de níñī nī cúu tá cúu ndute, maá ji cutecū ní cání. De nastécū nī ji quívi jā jīnu ñayívi.

⁵⁵ Chí yiqui cúñu nī jín níñī nī cúu ndíja jā sáhá jā cutecū ji ní cání.

⁵⁶ De ndá nchivī jā cándíja jā yiqui cúñu nī jín níñī nī cúu tá cúu stāā jín ndute jā cutecū ji ní cání sáhá, maá ji íñī níñī nī jín nī, de íyó nī jín ji.

⁵⁷ Maá Tatá nī, Yāā tēcū, nī ntajī yā nduhū vāji nī, de tēcū nī sáhá maá yā. De saá-ni ndá nchivī jā cándíja jā cúu nī tá cúu stāā ji jín ndute ji, suni súcuán cutecū ji ní cání sáhá nī.

⁵⁸ Maá nī cúu stāā jā ní nquiji ichi andiví. De stāā jā cáhān nī nduú cúu tá cúu stāā maná jā ní nchajī ndá tatá nū janahán, chí nduú ní nsáhá jā cutecū ji ní cání. Chí stāā jā cáhān nī, de nchivī jā cajī, cutecū ji ní cání sáhá, ncachī yā.

⁵⁹ Ndá tūhun yáhá nī stéhēn Jesús nūú nchivī jā ní ndutútú inī vehe ñī sinagoga ñuú Capernaum.

Tūhun jā cutecū ó ní cání

⁶⁰ De cuáha nchivī scuáha jín yā, nī jínī ji tūhun yáhá jā ní stéhēn yā, de nī ncāhān ndá ji: Vjín ndasi tūhun yáhá. ¿Nāsa cuu cuetáhvi ó túsaá?

⁶¹ De nī jínī Jesús jā cáhān ndá ji jā vjín cúu tūhun yáhá, de nī ncāhān yā: ¿A vjín sáhá tūhun yáhá jín ndá nū?

⁶² ¿De nāsa sáhá nū de tú cúnī nū jā nduhū, Yāā nī nduu tēe, ndaa nī quínohōn nī nūú ní ndeē nī xihna ñúhún?

⁶³ Maá ánō nchivī cúu jā sáhá jā tēcū ji. Chí yiqui cúñu ji nduú jétíñū cuitī súcuán. De ndá tūhun jā ní ncāhān nī jín nū cúu jā quendōo vāha ánō nū, de cutecū nū ní cání sáhá.

⁶⁴ Sochi sava nū chí nduú cándíja nū, ncachī yā. Chí jondē jā xihna ñúhún ja jínī Jesús nā nchivī cúu jā má cándíja, jín nī iin dē cúu jā nastúu dē yā.

⁶⁵ De nī ncāhān cā yā: Já ñúcuán nī ncāhān nī jín ndá nū jā má cúu quívi nī iin nchivī ndahá nī de tú mā sáhá Tatá nī ja cuu inī ji quívi ji, ncachī yā.

⁶⁶ De jondē quívi ñúcuán de cuáha nchivī scuáha jín yā, nī sndóo ji yā, de nduú cā ní jica ji jín yā.

⁶⁷ Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndihúxī ūū tēe scuáha jín yā: ¿A suni cúnī ndá máá nú quihīn nū, á naá cúu?

⁶⁸ De nī ncāhān Simón Pedro: Señor, ¿nā nūū cā quihīn sá? Chi máá ní cúu jā nācani tūhun jā cutecū sá ní cání sáhá.

⁶⁹ De nī ncañdija ndá sá de jinī sá jā maá ní cúu Cristo, Sēhe Yāa Dios, Yāa tēcū, ncachī dē.

⁷⁰ De nī ncāhān Jesús: De visō nī nacāji nī ndihúxī ūū ndá nú, de iyó iin nú jā ní nquivi tächī inī, ncachī yā.

⁷¹ De sūcuán nī ncāhān yā sīquī Judas Iscariote, sēhe Simón. Chi máá dē nastúu dē yā, visō iin táhán jā ūxī ūū tēe scuáha jín yā cúu dē.

7

Jāa nduú ní ncándija ndá ñanī Jesús

¹ Ñúcuán de jīca nuu Jesús región Galilea. Chi nduú cúnī yā caca nuu yā región Judea, chi ndá táhán yā hebreo jā ndéé ñúcuán, cúnī dē cahñī dē yā.

² De cuacuñatin vico jā sáhá ndá táhán yā hebreo vehe ramádá jā cundeē ji.

³ De ndá ñanī yā nī ncāhān dē jín yā: ¿Nūcu máá yáhá-nī iyó nú? Vāha cā quihīn nū región Judea, tácuā ndá tēe ñúcuán jā cándija dē ndóhó, suni cúnī dē tiñu ñáhnú jā sáhá nú.

⁴ Chi tú cúnī iin tēe jā cūtē nuu tūhun dē, de mā sáhá yuhū dē tiñu. De tú sáhá nú ndácá tiñu ñáhnú, vāha cā sáhá nú jā cunī ndivīi nchivī túsaa.

⁵ Súcuán nī ncāhān ndá ñanī yā jín yā, chi ní ndá máá dē nduú cándija dē yā.

⁶ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Ncháha ca quenda máá quivi jā quihīn nī. De ndá máá nú chi nā-nī quivi de cuu quihīn nū.

⁷ Chi mā quiti inī nchivī ñayivi cunī ji ndóhó, de máá nī chi quiti inī ji jín ji, chi cáhān nī jā maá-nī tiñu néhén sáhá ndá ji.

⁸ Cuáhán ndá máá nú vico. De maá ní chi mā quihīn nī mitan, chi ncháha ca quenda máá quivi jā cánuú quihīn nī, ncachī yā.

⁹ Súcuán nī ncāhān yā tūhun yáhá jín ndá dē, de nī nquendōo yā Galilea.

Jā ní jēhēn Jesús vico vehe ramádá

¹⁰ De tá nī ncháha ndá ñanī yā cuāhān dē vico ñúcuán, de sá de suni cuāhān máá yā. De nduú ní jēhēn nijin yā, chi nduú ní stúu yā máá yā.

¹¹ De ndá táhán yā hebreo nānducú ji yā vico ñúcuán, de cáhān ndá ji: ¿Ní cúu nūū iyó tēe ñúcuán? ncachī ji.

¹² De ndasí nī ncāhān nchivī jā sīquī yā, chi sava ji cáhān: Tēe vāha cúu dē. De sava cā ji cáhān: Nduú chi stáhvi dē nchivī.

¹³ De yuhū-ni nī ncāhān ji tūhun yā, chi yuhú ji jā quiti inī ndá táhán ji hebreo.

¹⁴ De tá nī ncuu sava vico, de nī nquenda Jesús, nī nquivi yā templo cáhnú, de nī nquijéhe yā stéhēn yā tūhun.

¹⁵ De nī nsáhvi inī ndá táhán yā hebreo níni ji, de nī ncāhān ji: ¿Nāsa jínī tēe yáhá cuāhá tūhun ndíchi? Chi nduú ní jīca dē escuela, ncachī ji.

¹⁶ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Tūhun jā stéhēn nī chi nsúu tūhun máá ní cúu, chi tūhun jā ní jēhe máá Yāa jā ní ntajī nduhū cúu.

¹⁷ Tú iin nchivī cúnī ji sáhá ji tiñu cúnī Yāa Dios, nchivī ñúcuán chi jicūhun inī ji á jondē nūū Yāa Dios vāji tūhun stéhēn nī, á tūhun jā jāni inī máá ní cúu.

¹⁸ Tēe jā cáhān tūhun jāni inī máá dē, tēe ñúcuán ndúcú dē jā sáhá ñáhnú nchivī dē. De tú iin tēe ndúcú dē sáhá ñáhnú dē Yāa jā ní ntajī dē, tēe ñúcuán cúu tēe ndāā, de nduú nā tūhun stáhvi iyó jín dē.

¹⁹ ¿A nsúu jā ní jēhe Moisés ley yā nūū nū jā squíncuu nú? De ní iin nū nduú squíncuu. Chi sa jā cúnī ndá nú cahñī nū nduhū, ¿de nājēhē cúu? ncachī yā.

²⁰ De nī ncāhān ndá nchivī ñúcuán: Tächī ndóho nú. ¿Ní iin cúnī cahñī ndóhó?

²¹ De nī ncāhān Jesús: Nī nasáhá vāha nī iin tēe quivi nátátú, de ndivīi nū nī nsáhvi inī nū ní jinī nū jā quivi nátátú nī nsáhá ní tiñu ñúcuán.

²² De Moisés nī jēhe dē ley jā cúu circuncidar nūū ndá nú. De sáhá ndá nú circuncidar sūchí yíi nūū unā quivi jā ní ncacu ji, visō quivi nátátú cúu. (Sochi nsúu máá Moisés ní jáquīn ley ñúcuán, chi ja ní iyo nūū ndácá tatá dē.)

²³ Túsaa de tú sáhá ndá nú circuncidar visō quivi nátátú cúu, tácuā squíncuu nú ley Moisés, ¿de nūcu quiti inī ndá nú jā ní nasáhá vāha ndasí nī iin tēe quivi nátátú?

²⁴ Mā cání ñamā inī nū jā cuāchi sáhá nī. Chi sa canī vāha inī nū sīquī ndácá tiñu vāha, ncachī yā.

Jā ní ncachī Jesús ní jondē vāji yā

²⁵ Ñúcuán de sava nchivī Jerusalén nī jīcā tūhún táhán ji: ¿A nsúu tēe yáhá cúu jā nānducú ndá tēe cúñáhnú jā cahñī dē, á naá cúu?

²⁶ De yáhá cáhān nijin dē nūū chitú, de nduú ní iin jásí jā sáhá dē. ¿A sanaā de nī ncundaā inī ndá tēe cúñáhnú jā tēe yáhá cúu Cristo jā cáchī tutú jā quiji, á naá cúu?

²⁷ De nduú chi ja jínī ō ní nūū vāji tēe yáhá. De tá quiji Cristo, chi ní iin ó mā cúnī ō ní jondē quiji yā, ncachī ji.

²⁸ Ñúcuán de nī ncāhān jee Jesús jā stéhēn yā tūhun inī templo: Jínī ndá nú nduhū, de jínī nū nā ñuū vāji nī. De visō sūcuán de máá Yāa ndāā cúu jā ní ntajī nduhū vāji nī, de nduú vāji nī jā cúnī máá nī. De nduú jínī ndá nú nāsa Yāa cúu yā.

²⁹ De maá nī chi jínī ni yā, chi jondē nūū maá yā vāji nī, de maá yā nī ntajī nduhū, ncachī yā.

³⁰ Ñúcuán de nī nducú ndá dē tiin dē yā. De nī iin dē nduú nī ncúu tiin dē yā, chi ncháha ca quenda maá quívi jā tiin dē yā.

³¹ Sochi cuāhā nchivī nī ncañdija ji yā, de nī ncāhān ji: ¿A nsúū tēe yáhá cúu Cristo, Yāā ndétu ó jā quíji? Chi cuāhā ndasi tiñū ñáhnú sáhá yā jā stéhēn yā poder yā, ncachī ji.

Jā ní ntajī ndá dē policia jā tiin dē Jesús

³² De nī jini ndá tēe fariseo jā súcuán cáhān ndá nchivī tūhun yā. De ndá maá dē jíin ndá sūtū cúñáhnú, nī ntajī dē ndá policia jā jito templo, vāji dē jā tiin dē yā.

³³ De nī ncāhān Jesús: Jacū-ni cā quívi coo nī jíin ndá nú. Ñúcuán de quínohōn ni nūū Yāā nī ntajī nduhū vāji nī.

³⁴ De nanducú ndá nū nduhū, sochi mā nánihīn nū nduhū. Chi mā cúu cuēē nū nūū cundeē nī, ncachī yā.

³⁵ Ñúcuán de ndá táhān yā hebreo nī jīcā tūhūn táhān dē: ¿De ní cúu nūū quíhīn tēe yáhá jā mā nánihīn ó dē? ¿A quíhīn dē nūū ndá táhān ó hebreo jā ní jītē nuu jā ndéē naciōn Grecia? ¿De á stéhēn dē tūhun nūū nchivī Grecia, á naá cúu?

³⁶ ¿De nā tūhun cúu jā ní ncāhān dē jā nanducú ó dē de mā nánihīn ó dē, jā má cúu cōhōn nūū cundeē dē? ncachī ndá dē.

Sīquí ndute jā cutecū ó níí cání sáhá

³⁷ De quívi sándihí vico ñúcuán de íyó vico cáhnú cā. De quívi ñúcuán nī nacuíñī Jesús, de nī ncāhān jee yā: Tú nā-nī nchivī cúu ndasí inī ji ndácá jā váha jā sáhá nī jēhē ji, jondē tá cúu nūū yichí ndasí ji ndute, túsáá de ná quívi ji ndahá nī de coho ji ndute, cúu jā nīhīn ji ndácá jā váha ñúcuán.

³⁸ De nchivī jā candija jā sácuu nī ji, chi inī ánō ji cundeē Espíritu Santo, de cuu yā tá cúu iin yūte jā quēne de níí cání jíca ndute. De suu cúu jā sáhá yā jā cutecū ji níí cání, tá cúu nūū cáhān tutū īī, ncachī yā.

³⁹ De súcuán nī ncāhān yā jā nchivī candija jā scácu yā ji, nīhīn ji Espíritu Santo. Chi ncháha ca quenda maá Espíritu, chi ncháha ca ndaa Jesús quínohōn yā nūū nduñáhnú yā.

Jā ní ncusúin inī nchivī jā síquí yā

⁴⁰ De sava ndá nchivī cuāhā, tá nī jini ji tūhun yáhá, de nī ncāhān ji: Jāndáá jā tēe yáhá cúu jā cáchī tutū jā quíji dē nacani dē tūhun Yāā Dios, ncachī ji.

⁴¹ De sava cā ji nī ncāhān: Tēe yáhá cúu Cristo, Yāā nī ntajī Yāā Dios. Sochi sava cā ji nī ncāhān ji: Nduú chi nsúū Galilea quíji Cristo.

⁴² Chi cáchī tutū īī jā chíjin tatā rey David cacu Cristo, de cacu yā ñuū Belén, ñuū nūū ní ncacu maá David, ncachī ji.

⁴³ De súcuán nī ncusúin inī ndá nchivī jā síquí yā.

⁴⁴ De sava ji cúni ji tiin ji yā jā chindasi ji yā, de ni iin ji nduú ní ntíin ji yā.

Jāā nduú ní ncánáija ndá tēe cúñáhnú

⁴⁵ Ñúcuán de ndá policia jā jito templo, nduú ní ntíin ndá dē Jesús, de cuānohōn ndá dē nūū ndá tēe fariseo jíin ndá sūtū cúñáhnú. De ndá tēe ñúcuán nī jīcā tūhūn dē policia: ¿Núcu nduú ní nquíji ndá nū jíin dē?

⁴⁶ De nī ncāhān ndá policia: Nduú cuiti nī iin tēe cáhān váha ndasí tá cúu nūū cáhān tēe ñúcuán, ncachī dē.

⁴⁷ De nī ncāhān ndá tēe fariseo: ¿De á suni jondē ndá maá nū nī stáhvi dē, á naá cúu?

⁴⁸ Nī iin táhān nī ndá sūtū cúñáhnú jíin tēe fariseo, nduú cándija ndá nī tūhun cáhān tēe ñúcuán, ¿de nūcu cándija ndá maá nú?

⁴⁹ De ndá nchivī cuāhā ñúcuán jāā nduú jíicūhun inī ji ley Moisés, chi tñū táhvi ji, ncachī ndá dē.

⁵⁰ De nī ncāhān Nicodemo, tēe jā ní jēhēn nūū yā iin jacuāā, de suni iin tēe fariseo cúu dē:

⁵¹ Cáchī ley jā má cúu tee ó cuāchi síquí iin tēe, de tú mā cúnini ó xihna cā nása cáhān dē, tácuu cucáhnú inī ó nā cuāchi nī nsáhá dē, ncachī dē.

⁵² De nī ncāhān ndá dē: De ndóhó, ¿á suni jondē Galilea vāji nū jā cáhān nū jēhe tēe ñúcuán? Nanducú víi nū nūū tutū īī de cunī nū jā Galilea nduú quēe cuiti nī iin tēe nácani tūhun Yāā Dios, ncachī ndá dē.

⁵³ De cuānohōn ndá dē tá vehe tá vehe dē.

8

Tūhun ñahan jā ní ncasíquí ndéē táhān

¹ De nī ncaa Jesús cuāhān yā yucu Olivos.

² De jā cuácunijīn incá quívi, de nī nquenda tucu yā templo. De ndihī nchivī nī nquenda ji nūū yā. De nī jēcundeē yā, de nī stéhēn yā tūhun nūū ndá ji.

³ Ñúcuán de ndá tēe stéhēn ley janahán jíin ndá tēe grupo fariseo, nī nquíji ndá dē jíin iin ñahan jā ní nīhīn dē ñā jā casíquí ndéē ñā. De nī jani dē ñā māñū.

⁴ De nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, nī nīhīn ndá sá ñahan yáhá jā casíquí ndéē ñā.

⁵ De ley Moisés ndácu nūū ó jā cuāha ó yūū xīnī ndá ñahan sáhá súcuán tácuu cuū ñā. De maá ní, ¿nása cáchī nī?

⁶ De súcuán nī ncāhān ndá dē jā jito túni dē yā tú cuetáhvi yā jā cáhān ley ñúcuán, chi tú nduú de cáhān dē cuāchi síquí yā. De Jesús nī jíquindeyi yā, de nī ntee yā nūū ñūhūn jíin xīnī ndáhá yā.

⁷ De jā cáhān cáhān ndá dē, de nī nūcuñī yā, de nī ncāhān yā jíin dē: Tú ní iin ndá maá nū nduú nā cuāchi nú, de xihna cā ndóhó cuāha yūū xīnī ñā túsáá, ncachī yā.

⁸ De nī jiquindeyi tucu yā, de nī ntee tucu yā nūū űuhūn.

⁹ De tá nī jini ndá dē jā súcuán nī ncāhān yā, de nī jicūhun inī dē jā suni iyó cuāchi dē. De tá iin tá iin dē nī nquee dē cuāhān dē, de xihna cá tēe űáhnū cá nī nquee, de jondē nī ndihi. De nī nquendōo maá-ni cá Jesús jíin űahan jā inī űúcuán.

¹⁰ De nī nūcuānī tucu yā, de nduú cá nī iin tēe űúcuán nī jini yā, chí maá-ni cá űahan inī. De nī ncāhān yā jíin űa: ¿Ní cuāhān ndá tēe jā ní ncāhān cuāchi siquī nū? ¿A nduú cá ní nēnda ní iin dē jā cáhān dē cuāchi siquī nū?

¹¹ De nī ncāhān űa: Nduú ní iin dē, Señor. űúcuán de nī ncāhān Jesús jíin űa: Ní nduhū, mā cáhān ní cuāchi siquī nū. De cuáhān de mā sáhá cá nū cuāchi, ncachī yā.

Jesús cúu maá luz jā stúu inī áno nchivī

¹² De incá vuela nī ncāhān Jesús jíin nchivī: Maá ní cúu tá cúu luz jā stúu inī áno nchivī űayivī, jā sáhá nī jā jicūhun inī jī siquī Yāa Dios. De nchivī jā candija nduhū, mā cáca cá jī modo nūū nee, chí sa cnevāha jī luz inī áno jī jā sáhá jā cutecū jī ní cáni.

¹³ űúcuán de nī ncāhān ndá tēe fariseo jíin yā: Ndóhó chí cáhān nū jēhē maá nū, de nduú jētíñū tūhun cáhān nū.

¹⁴ De nī ncāhān yā jíin ndá dē: Visō cáhān ní jēhē maá nī, de iyó ndāā tūhun cáhān nī. Chí jini ní ní jondē vāji ní ní jondē quihīn nī. Sochi ndá ndóhó nduú jíin nū ní jondē vāji ní ní jondē quihīn nī.

¹⁵ Ndá ndóhó chí modo nchivī űayivī sándāā nū siquī tūhun cáhān nī. De nduhū chí nduú sándāā mátúhūn nī-ni siquī ní iin nchivī.

¹⁶ De tú sáhá ndāā ní siquī jī, de ndāā sándāā nī, chí nduú sáhá mátúhūn nī-ni, chí sándāā ní jondē jíin maá Tatá nī, Yāa nī ntají nduhū vāji nī.

¹⁷ De yósō nūū tutū ley jā névāha ndá nū jā tú inuú cáhān űū testigo, de cánuú cuetáhvi nū jā cáhān dē, chí iyó ndāā tūhun cáhān dē.

¹⁸ Túsaá de nduhū cúu iin jā cáhān ndāā ní jēhē nī. De incá jā cáhān ndāā jēhē ní cúu maá Tatá nī, Yāa nī ntají nduhū, ncachī yā.

¹⁹ De nī ncāhān ndá dē jíin yā: ¿Ní cúu nūū ndéē Tatá nū túsaá? De nī ncāhān yā: Nduú jíin ndá nū ní iin cúu nduhū ní Tatá nī. De tú jā jini nū nduhū, de suni cunī nū Tatá ní nícu.

²⁰ Ndá tūhun yáhá nī ncāhān Jesús jā stéhēn yā inī templo nūū iyó ndá jātūn nūū sócō nchivī xūhūn. De nduú ní ntīn ní iin dē yā, chí ncháha ca quenda quivī jā tiin dē yā.

Jā ní ncāhān yā jā má cúu quihīn jī nūū cundeēyā

²¹ De nī ncāhān tucu Jesús jíin ndá dē: Nduhū chí quihīn nī, de nanducú ndá nū nduhū, de mā nánihīn nū nduhū, chí quendōo cuāchi nū siquī nū tá cuū nū. De

jā űúcuán mā cúu cuēē nū nūū quihīn nī, ncachī yā.

²² űúcuán de ndá tēe hebreo nī ncāhān dē jíin táhān dē: ¿A cahni tēe yáhá maá dē, de á suu űúcuán cúu jā cáhān dē jā má cúu cōhōn nūū quihīn dē, á naá cúu? ncachī ndá dē.

²³ De nī ncāhān yā: Ndá maá nū chí űayivī yáhá vāji nū, sochi nduhū chí jondē andivī vāji nī. Ndá maá nū cúu nchivī űayivī yáhá, de nduhū chí nsūū tēe űayivī yáhá cúu nī.

²⁴ Já űúcuán cúu jā ní ncāhān ní jā quendōo cuāchi nū siquī nū tá cuū nū. Chí tú mā cándija nū jā maá ní cúu Cristo, de quendōo ndija cuāchi nū siquī nū tá cuū nū, ncachī yā.

²⁵ De nī jica tūhūn ndá dē yā: ¿Túsaá de ní iin cúu nū? De nī ncāhān yā: Já ní ncachī ní nūū nū jondē jā xihna űuhūn ní iin cúu nī.

²⁶ De iyó cuāhā cá tūhun jā cuu cáhān ní jíin nū de sáhá ndāā ní siquī nū. Sochi mā cáhān nī, chí inī űayivī yáhá cáhān ní maá-ni tūhun jā ní jini ní ní ncāhān Yāa nī ntají nduhū vāji nī. De maá-ni tūhun ndāā cáhān yā, ncachī yā.

²⁷ De nduú ní jicūhun inī ndá dē jā cáhān yā tūhun Tatá yā andivī.

²⁸ Já űúcuán nī ncāhān cá yā: Tá ní ncháha jā ní jata caa ndá nū nduhū, Yāa ní nduú tēe, yicā cruz, űúcuán de cunī nū ní iin cúu nī. De cunī nū jāá nduú nā cuá sáhá ní jā cunī maá nī, chí cáhān ní maá-ni tūhun jā ní stéhēn Tatá ní nūū nī.

²⁹ Chí maá Tatá nī, Yāa nī ntají nduhū, iyó yā jíin nī. De nduú sndōo mátúhūn yā nduhū, chí níni sáhá nī tiñū jā jétahān inī maá yā, ncachī yā.

³⁰ De jā ní ncāhān yā tūhun yáhá, de cuāhā nchivī ní ncandija jī yā.

Siquī ní-ni nchivī cúu sēhe Yāa Dios jíin sēhe tachi cúñáhnū

³¹ űúcuán de nī ncāhān Jesús jíin ndá táhān yā hebreo jā ní ncandija jī yā: De tú cuiñi nūhin nū jíin tūhun stéhēn ní nūū nū, de cuu ndija nū nchivī scuáha jíin nī.

³² De jicūhun inī nū tūhun ndāā, de tūhun ndāā sáhá jā nduú libre nū nūū maá jā yihí nū ndahá.

³³ De nī ncāhān ndá jī jíin yā: Nduú yihí cuiti ní ndahá ní iin, chí tatá Abraham cúu ndá nī. ¿De nūcu cáhān nū jā nduú libre ní túsaá?

³⁴ De nī ncāhān Jesús: Jāndāā cáhān ní jíin ndá nū jā ndácá nchivī jā sáhá cuāchi, nduú iyó libre jī, chí yihí jī chijin cuāchi jā sátiñú cáhā jī nūū.

³⁵ De nchivī jā sátiñú cáhā, chí nduú cúu jī iin táhān nchivī vehe nūū sátiñú jī. Sochi iin sēhe chí sa cúu ndija jī táhān nchivī vehe jī.

³⁶ Túsaá de maá nī jā cúu Sēhe Yāa Dios, tú sáhá ní jā má sátiñú cáhā nū cá nūū cuāchi, túsaá de nduú libre ndija ndá nū, de cuu nū sēhe yā.

³⁷De jíni ní jã tatã Abraham cúu ndá nú, de visó súcuán de cúni ndá nú cahni nú nduhú, chi nduú jétáhví nú tũhun cáhãni.

³⁸Nduhũ chi cáhãni ní tũhun jã ní stéhẽn Tatã ní nũu ni. De ndá ndóhó chi sáhã nú tiũu jã ní ncãhãni tatã ndá máã nú, tãchi cúñãhnũ, ncachĩ yã.

³⁹De ní ncãhãni ndã ji: Tatã Abraham cúu ndã ní. De ní ncãhãni Jesús: Tú jã candíja ndã nú tá cúu nũu ní ncandíja Abraham, tácuã cuu ndíja nú tatã dẽ, ñúcuán de tiũu váha jã ní nsáhã dẽ suni sáhã ndã máã nú nícu.

⁴⁰De mitan chi cúni ndã nú cahni nú nduhũ, visó ní ncãhãni ní jíni nú ndãcã tũhun ndãã jã ní stéhẽn Tatã ní nũu ni. De Abraham chi nduú ní nsáhã cuiti dẽ tá sáhã ndã máã nú.

⁴¹Chi inuú-ni sáhã ndã nú tá sáhã máã tatã nú, ncachĩ yã. Ñúcuán de ní ncãhãni ndã ji: Ndã máã ní chi nduú cúu ní sêhe ndáhví jáã nduú tatã. Chi íyó iin-ni tatã ní, de Yãã Dios cúu yã.

⁴²Ñúcuán de ní ncãhãni Jesús: Tú Yãã Dios cúu ndíja tatã nú, de coo manĩ nũ jíni ní nícu. Chi jondẽ nũu Yãã Dios ní nquee ní vãji ní. De nduú vãji ní jã cúni máã ní, chi máã yã ní ntãji nduhũ.

⁴³¿De nãjẽhẽ cúu jáã nduú jícuahun inĩ ndã nú tũhun cáhãni ní túsãã? Suu síquĩ jáã nduú cúni nũ chuhun inĩ nũ tũhun cáhãni.

⁴⁴Ndã máã nú chi tatã nú cúu tãchi cúñãhnũ. De cúni ndã nú sáhã nú tiũu jã cúni tatã nú ñúcuán. Máã tãchi cúñãhnũ ní jahni ndíyi jondẽ jã xihna ñũhũn. De nduú cuiti nã tũhun ndãã íñi jíni, de nduú cuiti nã tũhun ndãã cáhãni. De cáhãni tãchi cúñãhnũ tũhun stáhví síquĩ jã súcuán cáã máã. Chi máã tãchi cúu jã ndiso tũhun stáhví, de ní squíjéhẽ ndihi tũhun stáhví.

⁴⁵Sochi nduhũ chi cáhãni ní tũhun ndãã, de jã ñúcuán cúu jáã nduú cándíja ndã nú nduhũ.

⁴⁶De ní iin nú mã níhĩn nũ cuãchi síquĩ ní, chi nduú cuiti nã cuãchi ní. De máã-ni tũhun ndãã cáhãni, ¿de nũcu nduú cándíja ndã nú nduhũ?

⁴⁷Ndã nchivĩ jã cúu sêhe Yãã Dios, chi chũhun inĩ jã tũhun Yãã Dios. De ndã ndóhó chi nduú cúu nú sêhe Yãã Dios, de jã ñúcuán nduú cúni nũ chuhun inĩ nũ, ncachĩ yã jíni ndã dẽ.

Iyó Jesús jondẽ ncháha ca coo Abraham

⁴⁸Ñúcuán de ní ncãhãni ndã táhãni yã hebreo: Ndãã cáhãni ndã ní jã cáneẽ nũ tá cúu nchivĩ Samaria, de ndóho nú tãchi.

⁴⁹De ní ncãhãni Jesús: Nduú ndóho ní tãchi, chi íyó yíñũhũn ní nũu Tatã ní. De ndã ndóhó chi nduú íyó yíñũhũn nú nũu ni.

⁵⁰Nduhũ chi nduú ndúcú ní jã cuñãhnũ ní. Iyó iin jã sáhã jã cúñãhnũ ní, de máã yã sãndaã síquĩ tũhun cáhãni ndã nú.

⁵¹Jãndãã cáhãni ní jíni nú, tú ní nchivĩ squíncuu tũhun cáhãni, de mã cúu cuiti jí, ncachĩ yã.

⁵²De ndã tẽe hebreo nduú ní jícuahun inĩ dẽ, de ní ncãhãni dẽ: Mitãni de ní ncucáhnũ inĩ ndã ní jã ndóho ndíja nú tãchi. Chi Abraham jíni ndã tẽe ní nacani tũhun Yãã Dios jondẽ janahãni, ní jíhĩ ndã dẽ. De ndóhó chi cáhãni nũ, tú ní iin squíncuu tũhun cáhãni nũ, de mã cúu cuiti jí, cáchi nũ.

⁵³¿De á cúñãhnũ cá mãã nú nsũu cá tatã õ Abraham, á mãã cúu? Chi ní jíhĩ dẽ, de suni ní jíhĩ ndã tẽe ní nacani tũhun yã. ¿De ní iin cá sáhã nú mãã nú túsãã? ncachĩ ndã dẽ.

⁵⁴De ní ncãhãni Jesús: Tú nduhũ sãñãhnũ ní mãã ní, de nduú níhĩn tiũu. Máã Tatã ní cúu jã sãñãhnũ nduhũ. De cáhãni ndã nú jã mãã yã cúu Yãã Dios mãã nú.

⁵⁵De visó súcuán de nduú jíni nũ nãsa Yãã cúu yã. De nduhũ chi jíni ní yã. De tú cáhãni ní jáã nduú jíni ní yã, de cuu ní tẽe stáhví tá cúu ndã máã nú. De nduú chi jíni ndíja ní yã, de squíncuu ní tũhun cáhãni yã.

⁵⁶De tatã õ Abraham ní ncusiĩ inĩ dẽ jã cuni dẽ quivĩ quenda ní. De jã ní jíni dẽ, de ní jíni ní jã ní ncusiĩ ndasi inĩ dẽ, ncachĩ yã.

⁵⁷Ñúcuán de ní ncãhãni ndã tẽe hebreo jíni yã: Va ncháha ca coo nú tũ xico úxi cuyã, ¿de nãsa cúu jã cáhãni nũ jã ní jíni nũ nũu Abraham? ncachĩ dẽ.

⁵⁸De ní ncãhãni Jesús: Jãndãã cáhãni ní jíni ndã nú jã jondẽ ncháha ca cacu Abraham de jã íyó ní, ncachĩ yã.

⁵⁹Ñúcuán de ní nquehen ndã dẽ yũu jã cuãha dẽ yã. Sochi ní nquee yuhũ yã-ni, ní ncháha yã máhñũ ndã dẽ, de ní nquee yã inĩ templo cuãhãni yã.

9

Jã ní nasáhã váha yã iin tẽe ní ncacu cuáã

¹De jã jíca Jesús cuãhãni yã, de ní jíni yã nũu iin tẽe ní ncacu cuáã.

²De ndã tẽe scuáha jíni yã ní jíca tũhũn dẽ yã: Maestro, ¿nũcu ní ncacu cuáã tẽe yáhã? ¿A cuãchi tatã dẽ nanã dẽ cúu, á cuãchi máã dẽ cúu?

³De ní ncãhãni Jesús: Nsũu cuãchi máã dẽ, ní nsũu cuãchi tatã dẽ nanã dẽ cúu jã ní ncacu dẽ súcuán, chi sa ní ncacu dẽ súcuán tácuã cuni nchivĩ tiũu ñãhnũ jã sáhã Yãã Dios jíni dẽ.

⁴Juni cúu inĩ ñayiví tá nũu cúu nduú, de cánuu sáhã ní tiũu Yãã jã ní ntãji nduhũ. Chi quíji tiempo jã cuu tá nũu cúu jacuãã, jáã nduú cá nã tiũu cuu sáhã ní iin.

⁵Juni ndẽe ní inĩ ñayiví, de cúu ní luz jã cútũu inĩ anõ nchivĩ ñayiví, tácuã jícuahun inĩ jí síquĩ Yãã Dios, ncachĩ yã.

⁶De tá ní ncuu ní ncãhãni yã súcuán, de ní jati yã ntesĩ yã nũu ñũhũn, de ní nsáhã yã

ndēhyū jín ntesí yā, de nī ntee yā sīquī tīnūú tēe cuáá.

⁷ De nī ncāhān yā jín dē: Cuáhán nūū pila Siloé de naquete nú tīnūú nú, ncachī yā. De tūhun Siloé cáhān: Ndute jā ní scáca ndá dē nī nquenda. Ñúcuán de cuáhān dē, de nī naquete dē tīnūú dē, de nī ndunijīn-ni, de cuāhōhōn dē.

⁸ Ñúcuán de ndá nchivī ndéē ñatin jín dē, jín ndá nchivī jā ní jinī jā ní ncuu dē tēe cuáá, nī jīcā tūhún táhān jī: ¿A nsūú tēe yáhá cúu jā jīcān caridad jā ndéē yáhá?

⁹ De sava jī nī ncāhān: Suu dē cúu. De sava cá jī nī ncāhān: Nsūú dē cúu, sochi súcuán cáá dē. De maá dē chí nī ncāhān dē: Suu nī cúu.

¹⁰ Ñúcuán de nī jīcā tūhún ndá jī: ¿De nāsa cúu jā ní nune tīnūú nú túsáá?

¹¹ De nī ncāhān dē: Tēe nání Jesús nī nsáhá dē ndēhyū, de nī ntee dē tīnūú nī, de nī ncāhān dē jín nī: Cuáhán nūū pila Siloé de naquete nú tīnūú nú. De nī jēhēn nī, de nī naquete nī, de nī nune-ni tīnūú nī, ncachī dē.

¹² Ñúcuán de nī jīcā tūhún jī dē: ¿Ní cúu nūū iyó tēe ñúcuán? ncachī jī. Nduú jinī nī, ncachī dē.

Jā ní stíchī ndá tēe fariseo tēe nī ncacu cuáá

¹³ Ñúcuán de nī jēsíaha ndá jī tēe nī ncacu cuáá nūū ndá tēe fariseo.

¹⁴ De quívī nátátú cúu jā ní nsáhá Jesús ndēhyū jā ní nacune yā tīnūú dē.

¹⁵ De ndá tēe fariseo nī jīcā tūhún tucu dē nāsa nī nune tīnūú dē. De nī ncāhān dē: Nī ntee dē ndēhyū sīquī tīnūú sá, de nī naquete sá, de nī ndunijīn-ni tīnūú sá, ncachī dē.

¹⁶ Ñúcuán de nī ncāhān sava tēe fariseo: Tēe ñúcuán chí nstúú jondē nūū Yāa Dios vāji dē, chí nduú nēe ī dē quívī nátátú. Sochi sava cá dē nī ncāhān: ¿Nāsa cuu sáhá tēe ñúcuán ndá tīñu ñáhnú de tú tēe iyó cuāchi cúu dē? De nī ncsuín inī ndá dē sīquī yā.

¹⁷ De nī jīcā tūhún tucu ndá dē tēe nī ncacu cuáá: Ndóhó, ¿nāsa cáhān nū sīquī tēe jā ní nacune tīnūú nú túsáá? De maá dē nī ncāhān dē: Iin tēe nācani tūhun Yāa Dios cúu dē, ncachī dē.

¹⁸ Sochi ndá tēe hebreo ñúcuán nduú ní ncándija dē jā ní Iyo cuáá tēe ñúcuán de nī ndunijīn tīnūú dē. De nī ncana ndá dē tatá naná tēe cuáá.

¹⁹ De nī jīcā tūhún ndá dē: ¿A yáhá cúu sēhe nú jā ní ncacu cuáá cáchi nū? ¿Túsáá de nāsa nī ndunijīn tīnūú dē mitan?

²⁰ De nī ncāhān tatá dē jín naná dē: Suu sēhe ní cúu tēe yáhá jā ní ncacu cuáá.

²¹ Sochi nduú jinī nī nāsa nī ndunijīn tīnūú dē mitan, de nī nduú jinī ní nī tēe ní nacune tīnūú dē. Cātuhún ndá nú maá dē, chí ja ñáhnú dē, de ná cáchi maá dē.

²² Súcuán nī ncāhān tatá dē jín naná dē, chí yúhú dē ndéhé dē ndá táhān dē tēe hebreo. Chí ja nī nsáhá ndāá ndá tēe ñúcuán jā tú ní iin nchivī cachī jī jā Jesús cúu Cristo, Yāa nī ntají Yāa Dios, de tavá dē jī jā má cúu cá quívī jī inī vehe ī sinagoga.

²³ Jā ñúcuán nī ncāhān tatá dē jín naná dē: Cātuhún ndá nú maá dē, chí ja ñáhnú dē.

²⁴ Ñúcuán de ndá tēe hebreo nī ncana tucu dē tēe nī Iyo cuáá. De nī ncāhān dē jín: Cachī cáji nú nūū nī jā cunī jinūú Yāa Dios. Chí jinī ndá nī jā tēe iyó cuāchi cúu tēe nī nacune tīnūú nú.

²⁵ Ñúcuán de nī ncāhān dē: Nduú jinī sá tú iyó cuāchi dē, á naá cúu. De iyó iin jā jinī sá, cúu jā tēe cuáá nī ncuu sá, de mitan chí nī ndunijīn tīnūú sá, ncachī dē.

²⁶ De nī jīcā tūhún tucu ndá dē: ¿Nāsa nī nsáhá dē jín nū? ¿Nāsa nī nacune dē tīnūú nú túsáá?

²⁷ De nī ncāhān dē: Ja nī ncachī tūhun sá nūū ndá ní, de nduú cunī ní cuetáhvi ní. ¿De nūcu cunī ndá ní jā cachī tucu sá nūū ní? ¿De á suni cunī ndá ní candija ní dē, á naá cúu?

²⁸ Ñúcuán de nī ncāhān nēhēn ndá jín dē, sá de nī ncāhān cá: Maá nú chí cándija nú tēe ñúcuán, sochi ndá máá nī chí cándija nī Moisés.

²⁹ De jinī ndá nī jā ní ncāhān Yāa Dios jín Moisés. Sochi tēe ñúcuán, nī nduú jinī nī ní jondē vāji dē.

³⁰ De nī ncāhān tēe nī Iyo cuáá: Sáhvi inī sá jā cáhān ndá ní jāá nduú jinī ní jā vāji dē nūū Yāa Dios, visó nī nacune dē tīnūú sá.

³¹ De jinī ó jā Yāa Dios nduú nínī yā jā jīcān táhvi nchivī iyó cuāchi. Chí nínī yā jā cáhān ndá máa-nī nchivī jā chíñuhún nūū yā de sáhá jī jā cunī yā.

³² De ní tiempo vāji ó, de nduú ní jinī cuiti ó jā nacune iin tēe tīnūú incá tēe nī ncacu cuáá.

³³ De tú nsūú jondē nūū Yāa Dios vāji tēe ñúcuán, de mā cúu cuiti sáhá dē iin tīñu súcuán, ncachī dē.

³⁴ De nī ncāhān ndá tēe hebreo: Ndóhó chí iyó ndasí cuāchi nú jondē quívī nī ncacu nú, ¿de á maá nú stēhēn nūū nī, á naá cúu? ncachī dē. De nī ntavā ndá dē tēe ñúcuán yātā vehe ī sinagoga.

Sīquī nchivī jā iyó cuáá áno

³⁵ De nī nihñ Jesús tūhun jā ní ntavā ndá dē tēe ñúcuán. De nī naquetáhān yā jín dē, de nī ncāhān yā: ¿A cándija nú Sēhe Yāa Dios?

³⁶ De nī ncāhān dē: Señor, ¿ní iin cúu yā tácuca cándija sá yā?

³⁷ De nī ncāhān Jesús: Ja nī jinī nū nūū yā, de suu cúu nduhū jā cáhān ní jín nú, ncachī yā.

³⁸ Ñúcuán de nī jēcuiñī jiti dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Cándija sá jā maá ní cúu Jētohó sá.

³⁹ De nī ncāhān Jesús: Vāji nī inī űayiví yáhá já sáhá ndāā ni sīquī nchivī. Chi nchivī iyó cuáá ánō, ndunijīn inī ánō ji já jícūhun inī ji sīquī nī. De nchivī já jāni inī ji já jícūhun inī ji, sochi nduú, chi sa nducuaá ánō ji, ncachī yā.

⁴⁰ De sava tēe fariseo já űnī jīn yā, tá nī jini dē tūhun yáhá, de nī ncāhān ndá dē: ¿De á jāni inī nū já suni tēe nduú jícūhun inī cúu ndá máá nī túsáá?

⁴¹ De nī ncāhān Jesús: Tú já cúu ndá nū tēe nduú jícūhun inī, de mā cōō cuāchi nū. De sīquī já nī ncāhān ndá nū já jícūhun inī nū, sochi nduú jétáhvī nū, já űncuán cúu já cundeē cuāchi nū sīquī nū, ncachī yā.

10

Tūhun yátá sīquī ticāchí

¹ De nī ncāhān cā yā: Jāndāā cāhān ni jīn ndá nū, tá yíhí ndá ticāchí inī corral já névaha cáhnú nchivī, de tú iin tēe nduú quívi dē ichi viéhé corral, chí sa incā lado corral cáa dē quívi dē, tēe űncuán cúu jācuíhná, chí vāji já sacuíhná.

² Sochi tēe quívi ichi viéhé, tēe űncuán cúu pastor já jito ticāchí.

³ De tēe jito viéhé, nácune dē já quívi tēe űncuán. De ticāchí dē nácunī tī tāchī dē. De cána dē sivi ticāchí maá dē, de táva dē tī.

⁴ De tá nī ntavá dē ndihī ticāchí maá dē, de yósō nūú dē nūú tī cuāhān dē. De ndá ticāchí chí níquīn tī dē, chí nácunī tī tāchī dē.

⁵ De mā cúniquīn tī yátá incā tēe, chí sa cunu tī cunī tī dē, chí nácunī tī jāá nsūú jétohō tī cúu.

⁶ Tūhun yátá yáhá nī ncāhān Jesús jīn nchivī, de nduú ní jícūhun inī ji ná tūhun cúu já ní ncāhān yā.

Jesús cúu maá pastor vāha

⁷ űncuán de nī ncāhān cā Jesús jīn nchivī: Jāndāā cāhān ni jīn ndá nū: Maá nī cúu tá cúu viéhé corral nūú quívi ndá nchivī já cúu tá cúu ticāchí nī.

⁸ Ndácá tēe jāá nduú ní ntájí Yāa Dios, já ní nquiji ndá dē jondē ncháha ca quenda nī, cúu ndá dē tá cúu jācuíhná, chí nduú ní stéhēn dē tūhun ndāā. De nchivī já cúu tá cúu ticāchí nī, nduú ní jétáhvī ji ndá dē.

⁹ Maá nī cúu tá cúu viéhé. De nchivī já jīn maá nī quívi ji, scácu nī ji. De cúu ji tá cúu ticāchí já ndívi ndá tī nūú yíhí vāha tī, de quēe tucu tī nūú cají vāha tī.

¹⁰ Tēe cuíhná chí maá-ni já vāji dē já sacuíhná dē ticāchí, de cahní dē, de snáa dē tī. De nduhū chí vāji nī tácuu cutecū nchivī cúu tá cúu ticāchí nī, de jondē ndetū ndasi coo ji ní cání.

¹¹ Maá nī cúu maá pastor vāha. De pastor vāha chí jito vāha dē ticāchí dē, vísō jondē cuú dē já jéhé tī.

¹² Sochi iin tēe já quēhen yāhvi, nsūú pastor tī cúu dē, chí nsūú ticāchí maá dē cúu tī. De tú jīnī dē já vāji yíhí, de sndóo dē ticāchí, de jīnu dē cuāhān dē. De yíhí chí tīn tī ticāchí, de sáhá tī já jítē nuu ticāchí.

¹³ De tēe quēhen yāhvi chí jīnu dē cuāhān dē sīquī já ticāchí tátú cúu já jito dē, de já űncuán nduú cundáhvī inī dē tī.

¹⁴ Maá nī cúu maá pastor vāha. De jīnī nī ndácá nchivī já cúu tá cúu ticāchí nī, de ndá máá ji jīnī ji nduhū.

¹⁵ De yáhá cúu tá cúu já Tatá nī jīnī yā nduhū, de maá nī jīnī nī Tatá nī. De cuú nī já sīquī nchivī cúu ticāchí nī.

¹⁶ De suni iyó cā nchivī cúu ticāchí nī, de sīn sīn nchivī cúu ndá ji. De cánuú já suni quícuēca nī ndá nchivī űncuán. De cuetáhvī ji tūhun já cāhān nī. De cundeē cáhnú-ni ndihī nchivī cándija, de coo iin-ni pastor ji.

¹⁷ De Tatá nī mānī ndasí yā jīnī nī sīquī já jéhe nī maá nī já cuú nī já jéhé nchivī, de natecū tucu nī.

¹⁸ Nī iin mā cuú cahní nduhū, chí maá nī cúu já jéhe tūhun já cuú nī. Já cáchí maá nī de cuú nī, de já cáchí maá nī de natecū nī, chí sūcuán iyó poder nī. Sūcuán nī ncāhān Tatá nī já sáhá nī, ncachī yā.

¹⁹ De já ní jini ndá táhān yā hebreo tūhun yáhá, de nī ncusín tucu inī ji.

²⁰ De cuāhā ji nī ncāhān: ¿Nūcu níni ndá nū tūhun já cāhān dē? Chí ndóho dē tāchī, de nī ntívi xīnī dē.

²¹ Sochi sava gā ji nī ncāhān: Nsūú sūcuán cāhān tēe ndóho tāchī, tá cúu nūú cāhān tēe yáhá. De iin tēe ndóho tāchī, ¿á cuu nacune dē tīnūú tēe cuáá? ncachī ndá ji.

Jā nī ncuyichí inī ndá ji Jesús

²² De tiempo vījin cúu, de ciudad Jerusalén násáhá ndá nchivī vico já nūcūhun inī ji quívi já ní ncuhī templo cáhnú.

²³ De jīca nuu Jesús inī templo, inī corredor já nání Salomón.

²⁴ De ndá táhān yā hebreo nī ncutútú ji nūú yā, de nī ncāhān ji: ¿Nāsaa cā quívi sáhá nū já má cūcáhnú inī ndá nī? Chí tú maá nū cúu Cristo, de cachí cají nū nūú ndá nī.

²⁵ De nī ncāhān Jesús: Já nī ncachī tūhun nī nūú ndá nū, de nduú ní ncándija nū. Ndácá tiñū já ní nteñū Tatá nī nduhū já sáhá nī, űncuán cúu já stéhēn cají já maá yā nī ntájí nduhū.

²⁶ De nduú cándija ndá nū, chí nsūú ticāchí nī cúu nū, tá cúu nūú ní ncāhān ni jīn nū.

²⁷ Ndá nchivī já cúu ticāchí nī, chí nácunī ji já maá nī cúu já cāhān jīn ji. De jīnī nī ji, de níquīn ndá ji nduhū.

²⁸ De cutecū ji ní cání sáhá nī, de mā tánū táhvī cuiti ji. De nī iin mā cuú nacandeē ji inī ndahá nī.

²⁹ Maá Tatá nī nī squívi yā jī ndahá nī. De cúñáhnú cá maá yā nsúú cá ndacá cá. De ní iin má cúú nacandéé jī iní ndahá yā.

³⁰ Maá nī jín Tatá nī, chí iin-ni cúú nī, ncachí yā.

³¹ Nūcuán de ndá táhán yā hebreo nī nquehen tucu dé yūú já cuáha dé yā.

³² De nī ncāhān yā jín dē: Nī stéhēn nī cuāhā tíñu váha núú nū já ní nsáhá nī jín poder Tatá nī. ¿De á síquí já ní nsáhá nī ndá tíñu váha cúú já cuáha nú yūú nduhú, á naá cúú? ncachí yā.

³³ De nī ncāhān ndá dē: Nsúú síquí já ní nsáhá nū tíñu váha cúú já cuáha nī yūú ndóhó, chí síquí já cáhān nū tūhun návāha já quítí iní Yāá Dios, chí cáchí nū já inuú cúú nū jín Yāá Dios. Chí tēe-ni cúú nū, de sáhá nū já inuú cúú nū jín Yāá Dios, ncachí ndá dē.

³⁴ De nī ncāhān Jesús: Yósó núú tutú ley já névāha ndá nū já ní ncāhān Yāá Dios: Tá cúú yāá cúú ndá nchiví cándíja, cáchí Yāá Dios, cáchí tutú.

³⁵ De jíní ó já má cúú cáhān ó jáá nduú cáhān ndáá tutú íi. Chí ní ncāhān yā já ndá nchiví já ní ncandíja tūhun yā, cúú jí tá cúú yāá. De víhí cá cúú nduhú.

³⁶ ¿Túsaá de núcu cáhān ndá nū já tūhun návāha cúú já ní ncāhān nī já Sēhe Yāá Dios cúú nī? Chí maá Yāá Dios nī jani yā nduhú síquí tíñu íi, de ní ntaji yā nduhú vāji nī iní ñayívi.

³⁷ Tú nduú sáhá nī tíñu sáhá Tatá nī, túsaá de má cándíja ndá nū nduhú.

³⁸ Sochí tú sáhá nī, de visó nduú cándíja nū nduhú, de candíja nū síquí ndá tíñu sáhá nī. De súcuán de cucáhnú iní nū já iin-ni cúú Tatá nī jín nī, de iin-ni cúú nī jín Tatá nī, ncachí yā.

³⁹ Nūcuán de ndúcú tucu ndá dē tíin dē yā. Sochí nī ndoñuhún yā-ni núú ndá dē cuāhān yā.

⁴⁰ De cuānohōn yā yūte Jordán ichi núú quēnda ncandíi, núú ní Iyo Juan nī scuénduté dē. De ní ndeé yā nūcuán.

⁴¹ De ní nquenda cuāhā nchiví núú yā, de ní ncāhān ndá jí jín táhán jí: Ndāá chí visó nduú ní nsáhá Juan nī iin tíñu ñáhnú, de ní ncundaá ndihí tūhun já ní ncāhān dē síquí nása sáhá tēe yáhá, ncachí jī.

⁴² De cuāhā nchiví nūcuán nī ncandíja jí yā.

³ De ndúú cuāha dē nūcuán nī ntefínú ña tūhun cuāhān núú Jesús: Señor, tēe já mání ní jín, cúhú dē, cáchí ña, ncachí mozo.

⁴ De tá nī jini Jesús tūhun, de ní ncāhān yā: Cuēhē yáhá chí nsúú cuēhē já cuú de cúú. Chí sa sáhá Yāá Dios já cuní nchiví nása cúñáhnú yā. Chí nduhú, Sēhe Yāá Dios, jín cuēhē yáhá de stéhēn ní já suni cúñáhnú maá nī, ncachí yā.

⁵ De mání Jesús jín Marta jín cúhú ña jín Lázaro.

⁶ De visó súcuán de tá nī nīhīn yā tūhun já cúhú dē, de ní nquendóo yā úú cá quívi núú ndeé yā.

⁷ Nūcuán de ní ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Ná cóhōn quínohōn ó región Judea.

⁸ De ní ncāhān ndá tēe scuáha jín yā: Maestro, cáta ñatin-ni quívi cúú já ndúcú ndá táhán ó hebreo cuāha dē yūú ní. ¿De á cuní ní quíhīn tucu ní nūcuán, á naá cúú? ncachí dē.

⁹ De ní ncāhān Jesús: Má cúú cahní nchiví nduhú de tú ncháha ca quenda maá quívi cúú ní. Chí já íyó ní ñayívi yáhá cúú tá cúú já íyó úxí úú hora iin nduú. De já sáhá nī já cuní Yāá Dios, de súcuán cúú ní tá cúú tēe já jíca nduú, de nduú scáchihi dē jēhē dē, chí nijin núú dē ñayívi yáhá.

¹⁰ Sochí tēe jáá nduú sáhá já cuní Yāá Dios, chí modo já jíca dē jacuáá, de modo já scáchihi dē jēhē dē, chí nduú cútuú iní ánó dē, ncachí yā.

¹¹ Nūcuán de ní ncāhān tucu yā: Amigo ó Lázaro quíxin dē, de quíhīn ní já sndóto ní dē, ncachí yā.

¹² Nūcuán de ndá tēe scuáha ní ncāhān dē: Señor, tú quíxin dē de jíní ó já nduvāha dē.

¹³ Sochí Jesús chí súcuán ní ncāhān yā já ní jihí dē. De jáni iní ndá tēe scuáha já quíxin ndíja dē.

¹⁴ Nūcuán de ní ncāhān cáji yā: Ja ní jihí Lázaro.

¹⁵ De cúsi iní ní jáá nduú ní íyo ní nūcuán, tácuva váha cá candíja ndá nū tá cuní nū tíñu ñáhnú já sáhá nī. Túsaá de ná cóhōn núú ndíyi nūcuán, ncachí yā.

¹⁶ Nūcuán de Tomás, tēe cúú cuátí, ní ncāhān dē jín ndá táhán dē já scuáha jín yā: Suni ná cóhōn tácuva cuú ó jín yā, ncachí dē.

Jesús cúú já sáhá já natecū de cutecū ní cáni

¹⁷ De tá ní nquenda Jesús, de jíní yā já ní ncuu cuní quívi já ní ncuuyuhú Lázaro.

¹⁸ De ñatin-ni íyó ñuú Betania jín ñuú Jerusalén, chí tá úú kilómetro yósává.

¹⁹ De Marta jín María, ní nquenda cuāhā táhán ña hebreo já cáhān jí tūhun ndeé iní jín ña já ní jihí cuāha ña.

11

Jā ní jihí Lázaro

¹ De ní Iyo iin tēe cúhú, nání dē Lázaro. De maá dē jín cuāha dē María jín Marta, cúú ndá dē nchiví ñuú Betania.

² De María já cúú cuāha Lázaro, suu ña cúú já ní nchihí aceite perfume jēhē Jētohó ó, de ní nasichí ña jín íxi xíní ña.

²⁰ De tá nī nhīn Marta tūhun jā vāji Jesús, de nī nquee ña cuātahān ña yā. De María chi nī ndōo ña vehe.

²¹ De nī ncāhān Marta jíin Jesús: Señor, tú ní íyo ní yáhá, de mā cūu cuāha sá nīcu.

²² De visō sūcuán de jíin sá jā ndácá jā cācān ní nūu Yāa Dios, de sáhá yā, ncachī ña.

²³ De nī ncāhān Jesús jíin ña: Natecū cuāha nū, ncachī yā.

²⁴ De nī ncāhān Marta: Jíin sá jā natecū de quívi jā natecū ndácá ndiyi jondē quívi jíinu ñayívi.

²⁵ De nī ncāhān Jesús: Maá nī cūu Yāa jā sáhá jā natecū nchivi jíin jā cutecū ji ní cáni. Nchivi cándija jā scācu ní jí, visō ná cūu jí, de natecū jí.

²⁶ De nchivi jā tēcū de candija ji nduhū, cutecū ji ní cáni andiví. ¿A cándija nū tūhun yáhá? ncachī yā.

²⁷ De nī ncāhān ña: Señor, cándija sá jā maá ní cūu Cristo Sēhe Yāa Dios, jā cáchī tutū jā quíji iní ñayívi, ncachī ña.

Jā ní jacu Jesús nūu yíyuhū Lázaro

²⁸ De tá nī ncāhān ña sūcuán, de cuāhān ña-ni, cuācana yuhū ña cūhū ña María: Maá Maestro nī nquenda yā, de cána yā ndóhó, ncachī ña.

²⁹ De jā ní jíin María tūhun yáhá, de ñamā nī nacuíñi ña, de cuāhān ña nūu yā.

³⁰ De ncháha ca quívi Jesús ñūu, chi nī nquendōo yā nūu ní jētahān Marta yā.

³¹ De nchivi hebreo jā ndēē iní vehe jíin María jā cāhān jí tūhun ndēē iní jíin ña, ní jíin jí jā ñamā nī nacuíñi ña cuāhān ña. De nī jēcuniqūin ndá jí ña, chí jáni iní jí jā cuāhān ña cuacu ña jondē nūu yíyuhū ndiyi.

³² Nūcuán de nī nquenda María nūu íyo Jesús, de nī jēcuiñi jíití ña nūu jéhē yā, de nī ncāhān ña: Señor, tú ní ndēē ní yáhá, de mā cūu cuāha sá nīcu, ncachī ña.

³³ De nī jíin Jesús jā jácu ña jíin jā jácu ndá nchivi jā vāji jíin ña. De nī ncuucécá ndasí iní yā, de nī ntahúhvi iní yā jā cundáhvi iní yā jí.

³⁴ De nī jíicā tūhún yā ña: ¿Ní cūu nūu ní nchiyuhū ndá nū de? De nī ncāhān ña jíin yā: Ná cóhōn de cuní ní, Señor, ncachī ña.

³⁵ De nī jacu Jesús.

³⁶ Nūcuán de nī ncāhān ndá nchivi hebreo jíin táhān jí: Cundéhé nācā māni ndasí ní íyo de jíin ndiyi nūcuán.

³⁷ De sava jí chi nī ncāhān jí: Tēe yáhá jā ní nacune de tīnūu tēe cuáá, ¿á mā cūu sáhá de jā má cūu Lázaro nīcu? ncachī jí.

Jā ní nastécū yā Lázaro

³⁸ De nī ntahúhvi ndasí tucu iní Jesús, de nī nquenda yā nūu yíyuhū ndiyi. De iin yavi cava cūu, de yíyávi nūcuán ndasí iin yūu.

³⁹ De nī ncāhān yā: Sáhá jíyo ndá nū yūu jíñā, ncachī yā. De Marta, cuāha ndiyi

ñūcuán, nī ncāhān ña: Señor, jā jéhēn xicō dē, chí jā ní ncuu cūmí quívi yíyuhū dē.

⁴⁰ De nī ncāhān Jesús jíin ña: ¿A nsūu jā ní ncāhān ní jíin nū jā tū candija nū de cuní nū jā cūñáhnū ndasí Yāa Dios jíin poder yā? ncachī yā.

⁴¹ Nūcuán de nī nsáhá jíyo ndá dē yūu jā ndasí yíyávi ndiyi. De nī nūcūndéhē-ni Jesús ichi andiví, de nī ncāhān yā: Tatá, ná cútahvi sá nūu ní jā sáhá ní jā jíicān sá.

⁴² De jíin sá jā níin sáhá ní jā jíicān sá. De jā quendōo vāha nchivi íñi yáhá cūu jā sūcuán cāhān sá, tácuca ná cándija jí jā maá ní ní ntají sáan.

⁴³ De tá nī ncāhān yā sūcuán, de nī ncāhān jee yā: Lázaro, quee quíji nū, ncachī yā.

⁴⁴ De nī nquee-ni tēe jā ní jíhí, de ñūsúcūn ndahá dē sīhin de jíin tira sahma. De nūu de ñūsúcūn iin sahma. De nī ncāhān Jesús jíin ndá nchivi: Nandaji ndá nū sahma ñūsúcūn dē, tácuca cuu caca dē, ncachī yā.

Jā ní scáni táhān ndá dē tūhun jā cahni de Jesús

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Nūcuán de cuāhā nchivi hebreo jā ní nquenda nūu María, ní ncandija jí Jesús, chí ní jíin jí tíñu jā ní nsáhá yā.

⁴⁶ Sochi sava jí cuāhān jí nūu ndá tēe fariseo, de nī ncachī tūhun jí nāsa ní nsáhá Jesús.

⁴⁷ Nūcuán de ndá tēe fariseo jíin ndá sūtū cūñáhnū ní ndutūtū dē junta jíin ndá cā tēe cūñáhnū. De nī ncāhān ndá dē: ¿Nāsa sáhá ó? Chí tēe nūcuán sáhá ndasí dē tíñu ñáhnū.

⁴⁸ De tū cuāha ó tūhun jā sáhá cā dē sūcuán, de ndiví nchivi candija jí dē. De quíji ndá tēe nación Roma jā cūñáhnū, de caní dē templo cāhnū ó, de scútē nuu dē nchivi nación ndácá ó, ncachī ndá dē.

⁴⁹ De iin táhān dē jā nání Caifás, jā cūu maá sūtū cūñáhnū cā cuíyā nūcuán, ní ncāhān dē: Ndá ndóhó chí nduú jíin cuití nū,

⁵⁰ ní nduú jíicūhun iní nū jā vāha cā jā cuū iin tēe jā jéhē nchivi nación ndácá ó nsūu cā jā naā ndiví o, ncachī dē.

⁵¹ De nduú ní ncāhān dē tūhun yáhá jā jáni iní maá dē. Chí síqui jā cūu dē sūtū cūñáhnū cā cuíyā nūcuán, de nī nsáhá Yāa Dios jíin dē jā ní nacani dē tūhun jā cuū Jesús jā jéhē nchivi nación hebreo.

⁵² De nsūu maá-ni jā jéhē nación hebreo, chí suni jā jéhē ndiví nchivi jā cūu sēhe Yāa Dios jā ní jíitē nuu ndácá nación, tácuca inuú-ni cuu ndá jí.

⁵³ De jondē quívi nūcuán de ndácá tēe hebreo jā cūñáhnū, ní scáni táhān ndá dē tūhun jā cahni dē Jesús.

⁵⁴ De jā nūcuán nduú cā ní jíca níjin yā nūu ndá táhān yā hebreo, chí ní nquee yā región Judea, de cuāhān yā iin ñuú nání Efraim, nūu

íyó ñatin ñuhun tihá. De ñúcuán nī ndeē yá jíin ndá tēe scuáha jíin yá.

⁵⁵ De nī ncuñatin vico pascua já násahá ndá nchiví hebreo. De cuáhā nchiví ndácá ñuū ñúcuán cuáhān ji Jerusalén, tácuá squíncuū ji já cáhān ley já cuchi ji ndundoo ji nūū Yāā Dios, de sá de quijéhé vico pascua.

⁵⁶ De nánducú ndá ji Jesús, de jíicā tūhún táhān ji iní templo: ¿Nāsa jáni iní ndá nú? ¿A quíji dē vico, á nduú? ncachí ji.

⁵⁷ De ndá sūtū cūñáhnú jíin ndá tēe fariseo nī ndacu dē tiñu já tú ní iin nchiví jíin ji ní nūū íyó yá, de ná cáchí tūhun ji, tácuá tiin ndá dē yá.

12

*Jā ní nchihi María perfume jēhē Jesús
(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)*

¹ De cúmaní iñū cā quiví de coo vico pas-cua. De nī jēhēn tucu Jesús ñuū Betania nūū ndéē Lázaro, tēe já ní jíihí de ní nastécú yá dē.

² De nī nsáhá ndá ji iin vico já cuxíní ji jíin yá já íyó yíñuhún ji jíin yá. De Marta ní jani ña cōhō. De Lázaro yájí dē stāā jíin yá nūū mesa jíin ndá cā nchiví.

³ Ñúcuán de María nī nquenda ña jíin tá sava litro aceite perfume já cúu ndinuhun itá nardo, já yáhvi ndasí ndéē. De nī nchihi ña jēhē Jesús, de nī nasichí ña jíin xixi ña. De ní iní vehe nī nchitú xicō perfume.

⁴ Ñúcuán de nī ncāhān Judas Iscariote sēhe Simón, iin tēe scuáha jíin yá, de suu dē cúu já nastúu dē yá:

⁵ ¿Núcu nduú ní ncúyáhvi perfume yáhá já ũnī ciento denario, de cuáha ó nūū nchiví ndáhvi nícu?

⁶ Súcuán nī ncāhān dē, nsūū já cúndáhvi ndija iní dē nchiví ndáhvi, chí sa já cúu dē tēe cuíhná. Chí maá dē néē itín xūhún, de quéhen cuíhná dē já jáquín ndá tēe ñúcuán.

⁷ Sá de nī ncāhān Jesús: Mā stāhān nū ña. Chí já ní nsáhá ña yáhá cúu já ní nsáhá tūha ña nduhū jōndē quiví já quiyuhū ní.

⁸ Chí ní cání ndéē nchiví ndáhvi jíin nú, sochí nduhū chí mā cūndeē ní cā jíin nú, ncachí yá.

*Jā ní scání táhān ndá dē tūhun já cahñí dē
Lázaro*

⁹ De cuáhā nchiví hebreo nī jini ji tūhun já ndéē yá ñuū Betania. De nī nquenda ndá ji, de nsūū maá-ni já cúni ji cūndéhé ji nūū Jesús, chí suni cúni ji cūndéhé ji nūū Lázaro, tēe já ní nastécú yá.

¹⁰ Ñúcuán de ndá sūtū cūñáhnú nī scání táhān dē tūhun já suni cahñí dē Lázaro.

¹¹ Chí já síquí Lázaro de nī ncujiyo cuáhā táhān dē hebreo nūū dē, de cándija ji Jesús.

*Jā ní nquíví Jesús Jerusalén
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)*

¹² De incá quiví, de ndá nchiví cuáhā já ní nquenda vico pascua, ní jini ji tūhun já vají Jesús Jerusalén.

¹³ De nī jahnú ji ndahá ñuū, de nī nquēe ji cuātahān ji yá. De nī ncana jee ndá ji: Cūñáhnú ndasi Yāā Dios. Váha ndasi Yāā cúu Yāā já vají jíin tiñu maá Jētohō ō Yāā Dios. Váha ndasi Yāā cúu Rey maá ō nchiví Israel, ncachí ji.

¹⁴ De nī nīhīn Jesús iin burro, de nī jēcōsō yá tī, tá cúu nūū cáhān tutū īī.

¹⁵ Nchiví Jerusalén já suni nání Sión, mā cúyuhú ndá nú.

Yáhá cūndéhé nú já vají Rey nū, de yósó yá iin burro. Cáchí tutū.

¹⁶ De quiví ñúcuán de ndá tēe scuáha jíin yá nduú ní jíicūhun iní dē já súcuán quēe ndāā ndacá já yósó nūū tutū īī. De jōndē tá nī nduñáhnú Jesús já cuánohōn yá andiví, de sá de nī núcūhun iní dē ndá tūhun já yósó síquí yá, jíin já súcuán nī nsáhá ndá dē jíin yá.

¹⁷ De ndá nchiví já ní íyo jíin yá tá ní ncana yá Lázaro nūū yíyuhū dē, de nī nastécú yá dē, ní nacani ji tūhun nása ní nsáhá yá.

¹⁸ Já ñúcuán cúu já ní nquēe nchiví cuáhā, ní jētahān ji yá, chí ní jini ji tūhun já ní nsáhá yá tiñu ñáhnú já ní stēhēn yá poder yá.

¹⁹ Ñúcuán de nī ncāhān ndá máá tēe fariseo: Mitan de ja ní jini ō já má cúu cuití cā casí ō. Chí ndéhé ō já ndiví cuití nchiví cuáhān ji jíin dē, ncachí ndá dē.

Nchiví nación Grecia nánducú ji Jesús

²⁰ De sava nchiví nación Grecia, suni ní nquenda ji Jerusalén vico pascua já chíñuhún ji Yāā Dios.

²¹ De nī nquenda ndá ji nūū Felipe, tēe ñuū Betsaida ndáñuū Galilea. De nī ncāhān ji jíin dē: Señor, cúni ndá sá cáhān sá jíin Jesús, ncachí ji.

²² De nī jēhēn Felipe, ní ncachí tūhun dē nūū Andrés. De nduú dē cuáčachí tūhun dē nūū Jesús.

²³ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Ja ní nquenda quiví já nduñáhnú maá Yāā ní nduú tēe.

²⁴ De ndāā cáhān ní jíin ndá nú, iin nūñí trigo tú mā níncava nūū ñuhún já quiyuhū, túsaá de coo mátuhún-ni. Sochí tú quiyuhū, de nacayá cuáhā ndasí. De suni súcuán cánuú já cuū ní de quiyuhū ní, tácuá coo cuáhā nchiví já nduú ji sēhe Yāā Dios.

²⁵ De nā-ni nchiví tú nduú jēhe ji tūhun cundoho ji já síquí nduhū, de tánū táhvi ji. De nchiví já jēhe ji tūhun cundoho ji já síquí nduhū iní ñayiví yáhá, cutecú ji ní cání andiví.

²⁶ De tú ní nchiví cúni ji satíñú ji nūū ní, de ná cúniquín ji nduhū. De nūū cundeē maá ní, suni ñúcuán cundeē nchiví satíñú nūū ní. De nchiví já satíñú nūū ní chí sáhá Tatá ní já cuñáhnú ji.

Jā ní ncāhān Jesús jā cuū yā

²⁷ De mitan de cúcuécá ndasi iní ní sáhá tündóhó jā quiji síquí ní. ¿De nāsa cāhān ní? ¿A cāhān ní jín Tatá ní: Scácu ní sáan nūū tündóhó jā quiji síquí sá, cachí ní? Mā cūū, chí jā síquí ñúcuán cúū jā ní nquiji ní ñayíví.

²⁸ Tatá, stéhēn ní jā cúñáhnú ndasi ní jín poder ní, ncachí yā. Ñúcuán de ichi andiví ní ncāhān iin tūhun: Ja ní stéhēn ní jā cúñáhnú ní, de stéhēn tucu ní incá vuelta, ncachí yā.

²⁹ De ní jini ndá nchiví iní ñúcuán, de ní ncāhān jí jā taja cána. De sava cā jí ní ncāhān: Iin ángel Yāā Dios ní ncāhān jín yā.

³⁰ De ní ncāhān Jesús jín jí: Nduú ní ncāhān Yāā Dios tūhun yáhá jā síquí nduhū, chí sa síquí ndá máá nú tácuca cuní nū jā ní ncāhān yā jín ní.

³¹ Mitan cúū jā sándaā Yāā Dios síquí cuāchi nchiví ñayíví yáhá. Mitan cúū jā scūnu yā jānēhén jā tátúní iní ñayíví yáhá.

³² De nduhū, tá jīnu cundita caa ní cuū ní iní ñayíví, de sáhá ní jā cuu iní ndá nchiví quíví jí ndahá ní, ncachí yā.

³³ Súcuán ní ncāhān yā jā stéhēn yā nāsa modo cuū yā.

³⁴ De ní ncāhān nchiví jín yā: Ní jini ndá sá tūhun jā cāhān tutū ley Yāā Dios jā névaha ó, jā Cristo cutecū yā ní cání. ¿De nūcu cāhān ní jā Yāā ní nduu tēe, cánuú cundita caa yā cuū yā? ¿Ní iin cúū maá Yāā ní nduu tēe túsáá? ncachí jí.

³⁵ Ñúcuán de ní ncāhān Jesús: Jacū-ni cā quíví cundeē ní jín ndá nú jā cúū ní luz jā cúnijín iní áno nū. Túsáá de mitan juni iyó cā luz ní jín nū, de caca nú jín, chí iin sanaā-ni de cuāhān ní, de quendōo nú modo nūū neē. Chí nchiví jíca modo nūū neē, nduú jín jí ní cúū nūū quíhín jí.

³⁶ Túsáá de juni ndēē cā ní jín nū, de candíja nú nduhū jā cúū ní luz, tácuca nduu nú nchiví jíca jín luz, ncachí yā. Súcuán ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de cuāhān yā-ni, de nduú cā ní stéhēn yā maá yā nūū jí.

Jāá nduú ní ncándíja nchiví hebreo jā cúū yā Cristo

³⁷ De visó cuāhā tíñu ñáhnú ní nsáhá Jesús jā stéhēn yā poder yā nūū nchiví, de nduú ní ncándíja jí yā.

³⁸ Chí cánuú quee ndaā tūhun jā ní ncāhān Isaías, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios janahán: Tatá Yāā Dios, nduú ní ncándíja ndá nchiví tūhun jā ní nacani sá, de nduú ní ncándíja jí tíñu ñáhnú jā ní stéhēn ní poder ní nūū jí.

Ncachí Isaías.

³⁹ Já ñúcuán nduú ní ncūcu candíja ndá jí, chí ní ncāhān tucu Isaías:

⁴⁰ Ní nsáhá Yāā Dios modo jā cuáá áno ndá jí,

jín jā cúnihín iní jí,

tácuca coo modo jā má cūní ndá jí,

de ní mā jícūhun iní jí,

ní mā nāsama iní jí quíví jí nūū ní, jā nasáhá vaha ní áno jí nūū cuāchi jí. Ncachí Cristo, cáchi tutū.

⁴¹ Ndá tūhun yáhá ní ncāhān Isaías, chí ja ní jini de nāsa cúñáhnú ndasi Jesús, de ní ncāhān de nāsa coo quíví jí quíjí yā.

⁴² De visó súcuán de cuāhā nchiví hebreo chí ní ncandíja jí yā, de suni jondé jín sava tēe tátúní. Sochi nduú ní ncáchí ndá de jā cándíja de yā, chí síquí jā yúhú de tēe fariseo. Chí tú súcuán de mā cuāha cā ndá tūhun jā quíví de vehe í sinagoga.

⁴³ Chí ndá tēe tátúní cúsi cā iní de jā cúñáhnú de sáhá nchiví, nsuú cā jā cúñáhnú de sáhá Yāā Dios.

Tūhun jā cāhān Jesús cúū jā sáhá ndaā síquí nchiví

⁴⁴ De ní ncāhān jee Jesús: Nchiví cándíja nduhū, de nsuú mátúhún-ni nduhū cándíja jí, chí suni cándíja jí jondé maá Tatá ní, Yāā ní ntají nduhū.

⁴⁵ De nchiví jíní nūū ní, suni jíní jí nūū Yāā ní ntají nduhū.

⁴⁶ Maá ní jā cúū luz jā cúnijín iní áno nchiví, ní nquiji ní iní ñayíví tácuca ndá nchiví cándíja nduhū, mā cáca jí modo nūū neē.

⁴⁷ De tú iin nchiví jíní jí tūhun cāhān ní, de tú nduú jétáhví jí, de nsuú nduhū cúū jā sáhá ndaā síquí jí. Chí nduú vají ní jā nacunehen ní cuāchi síquí nchiví ñayíví, chí sa jā scácu ní jí.

⁴⁸ De nchiví jā squéne yichí nduhū, de nduú jétáhví jí tūhun cāhān ní, iyó iin jā sáhá ndaā síquí jí. Suu ndacá tūhun jā ní ncāhān ní, tūhun ñúcuán cúū jā nacunehen cuāchi síquí jí quíví jínú ñayíví.

⁴⁹ Chí nduú cāhān ní jā cúū iní maá ní, chí Tatá ní, Yāā ní ntají nduhū, maá yā ní ndacu nūū ní nāsa cāhān ní jín nāsa stéhēn ní.

⁵⁰ De jíní ní jā tūhun ndacu Tatá ní sáhá jā cutecū nchiví ní cání. Túsáá de ndá tūhun jā cāhān ní, chí maá-ni tūhun jā ní ncachí Tatá ní cúū, ncachí yā.

13

Jā ní naquete yā jehē ndá tēe scuáha

¹ De jañíni incá quíví de quijéhé vico pas-cua. De jā jíní Jesús jā ní nquenda quíví jā quee yā ñayíví yáhá quínohón yā nūū Tatá yā. De níni cundáhví iní yā nchiví maá yā jā iyó iní ñayíví. De mitan jā ní ndihí quíví jā iyó yā ñayíví, de sáhá yā iin tíñu jā stéhēn cájí yā jā cundáhví iní yā jí.

² De táchi cúñáhnú ja ní scūu iní áno Judas Iscariote sēhe Simón, jā mitan nastúu de yā.

³ De jíní Jesús jā vají yā jondé nūū Yāā Dios, de quínohón yā nūū Yāā Dios. De jíní yā jā ní nsáhá Tatá yā jā cúñáhnú yā síquí ndihí-ni.

⁴ De cúxini yá jíin ndá tēe scuáha jíin yá, de ní nacuíni yá. De ní stáá yá sahma níjin yá, de ní juhní yá iin toalla chíjin yá.

⁵ De ní nchuhun yá ndute iní iin tíjēhēn. De ní nquijéhé yá náquete yá jēhé ndá tēe scuáha. De násíchi yá jíin toalla já núhni chíjin yá.

⁶ De ní nguenda yá nūu Simón Pedro. De ní ncāhān Pedro jíin yá: Señor, ¿á sa maá ní naquete ní jēhé sá?

⁷ De ní ncāhān Jesús: Nduú jíicūhun iní nū já sáhá ní mitan, de cúcuéé cá de jíicūhun iní nū.

⁸ De ní ncāhān Pedro jíin yá: Mā náquete cuití ní jēhé sá. De ní ncāhān Jesús: Tú mā náquete ní jēhé nū, de mā cúu coo inuú ní nū jíin ní.

⁹ De ní ncāhān Simón Pedro: Señor, tú súcuán cúu de nsúu mátúhún-ni jēhé sá, chí saá-ni ndahá sá jíin xīnī sá naquete ní, ncachí dē.

¹⁰ De ní ncāhān Jesús jíin dē: Tēe já cáta ní jichi, nduú jíini níhún ndundoo ní dē, chí maá-ni jēhé dē, chí ja iyó ndoo ní dē. De ndá ndóhó, chí ja ní ndundoo nū. Sochi nsúu ndihi ndá nū iyó ndoo, ncachí yá.

¹¹ Chí ja jíini yá ní iin dē cúu já nastúu dē yá, de já nícuán ní ncāhān yá: Nsúu ndihi ndá nū iyó ndoo.

¹² De tá ní ncuu ní naquete yá jēhé ndá dē, de ní naquehen yá sahma níjin yá, de ní núcundeē yá nūu mesa. De ní ncāhān yá: ¿A jíicūhun iní ndá nū ná cuá cúu já ní nsáhá ní jíin nū?

¹³ Cáhān ndá nū já Maestro nū jíin Jētohō nū cúu ní, de ndáá cáhān ndá nū, chí suu cúu ndija ní.

¹⁴ Túsaá de visō Maestro nū jíin Jētohō nū cúu ní, de ní naquete ní jēhé ndá nū, de suni súcuán cánuú já naquete ndá máá nū jēhé táhán nū.

¹⁵ Chí tínu yáhá ní nsáhá ní já stēhēn ní nūu nū já suni súcuán cánuú sáhá nū maá nū mozo nūu táhán nū, tá cúu nūu ní nsáhá ní maá ní mozo nūu ndá nū.

¹⁶ Jándáá cáhān ní jíin nū já iin mozo nduú cúñáhnú dē nūu patrón dē, de tēe jíca tínu nduú cúñáhnú dē nūu tēe já ní ntají dē. Túsaá de ndá máá nū cúu mozo ní, de suni súcuán cánuú sáhá nū maá nū nūu táhán nū tá cúu nūu ní stēhēn ní nūu nū.

¹⁷ De tú ní jíicūhun iní ndá nū ndá tūhun yáhá, de nācā ndetū táhvī nū tú squíncuu nū.

¹⁸ Sochi nduú cáhān ní já ndihi nū ndetū, chí ja jíini ní ndá nū já ní nacáji ní. De cánuú quee ndaá tūhun yáhá já cáhān tutú íi: Tēe yáji stáá jíin ní, ní ndicó cóo dē síquī ní, cáchi tutú.

¹⁹ De mitan de ja cáchi tūhun ní nūu nū ndacá já coo jondē ncháha ca coo, tácuá tá coo, de candíja nū já maá ní cúu Yāá ní ntají Yāá Dios.

²⁰ Jándáá cáhān ní jíin ndá nū já nā-ni nchiví cuetáhvī jíi ndacá já tají ní, de nduhū cuetáhvī jíi. De nchiví jétáhvī nduhū, suni jétáhvī jíi Yāá ní ntají nduhū vāji ní, ncachí yá.

*Jā ní ncachí yá já nastúu Judas yá
(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)*

²¹ De tá ní ncāhān Jesús ndá tūhun yáhá, de ní ncucuéé cá ndasi iní yá. De ní ncāhān cáji yá: Jándáá cáhān ní jíin ndá nū já iin nū nastúu nduhū, ncachí yá.

²² Nícuán de ndá tēe scuáha jíin yá, ní núcundēhé nūu táhán dē, jáni iní ndá dē ní iin dē cúu já ní ncāhān yá.

²³ De iin tēe scuáha já mání cá yá jíin, ndēé dē xíin yá nūu mesa já cúxini ndá dē jíin yá.

²⁴ De ní nsáhá Simón Pedro seña nūu dē já ná cātúhún dē yá ní iin dē cúu já ní ncāhān yá.

²⁵ De tēe nícuán ní scáyí dē maá dē nūu Jesús, de ní jícā tūhún dē yá: Señor, ¿ní iin dē cúu? ncachí dē.

²⁶ De ní ncāhān Jesús: Ná chúndaji ní stāá de cuáha ní nūu iin dē, de suu tēe nícuán cúu, ncachí yá. De ní nchundaji yá stāá, de ní jēhe yá nūu Judas Nchariote sehe Simón.

²⁷ De tá ní nquehen dē stāá nícuán, de ní nquívi-ni Satanás iní ánó dē. Nícuán de ní ncāhān Jesús jíin dē: Tínu já sáhá nū, de ñamā sáhá nū, ncachí yá.

²⁸ De ní iin tēe yáji stāá jíin yá, nduú ní jíicūhun iní dē nūcu cáhān yá súcuán jíin dē.

²⁹ Chí sava deen dē já ní ncāhān yá jíin Judas já cueen dē já jíini níhún yá vico, á já cuáha dē jacū xūhún nūu nchiví ndáhvī. Chí maá dē ndíso itin xūhún.

³⁰ De tá ní nchaji dē stāá nícuán, de ní nquee dē-ni cuáhān dē. De ja ní ncuáa.

Jā ní ndacu yá tínu jéé

³¹ Nícuán de tá cuáhān Judas, de ní ncāhān Jesús: Mitan de nduhū, Yāá ní nduu tēe, stēhēn ní nāsa cúñáhnú ní, de suni jíin nduhū de cuní nchiví nāsa cúñáhnú Yāá Dios.

³² De tú jíin nduhū cuní nchiví nāsa cúñáhnú Yāá Dios, túsaá de suni stēhēn Yāá Dios nāsa cúñáhnú nduhū já cúu ní Sehe yá. De ñamā-ni stēhēn yá.

³³ Séhé, nduú cá nahán cundeē ní jíin ndá nū. De nanducú nū nduhū, de tá cúu nūu ní ncāhān ní jíin ndá táhán ó hebreo, suni súcuán cáhān ní jíin ndá nū mitan já mā cúu cuēé nū nūu quíhín ní.

³⁴ De mitan de ndacu ní iin tínu jéé nūu ndá nū, já cundáhvī iní nū táhán nū. Tá cúu nūu cundáhvī iní ní ndá máá nū, suni súcuán cundáhvī iní nū táhán nū.

³⁵ De tú cundáhvī iní nū táhán nū, de súcuán de cuní ndacá nchiví já cúu nū tēe scuáha jíin ní, ncachí yá.

Jā ní ncachī yā jā yūhú Pedro cachī dē jā jīnī dē yā

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ De nī ncāhān Simón Pedro jīnī yā: Señor, ¿nī cūu nūū quihīn ní tūsaá? De nī ncāhān Jesús: Nūū quihīn ní chí mā cūū cuniquīn nū nduhū mitan, de cūcuéé cā de cuēē nū.

³⁷ De nī ncāhān Pedro: Señor, ¿nūcu mā cūū cuniquīn sá nīhīn mitan? Nduú yūhú sá visō cūū sá jā jēhē ní, ncachī dē.

³⁸ De nī ncāhān Jesús: ¿A jānī inī nū jā mā cūyūhū nū cūū nū jā jēhē ní? Jāndāā cāhān nī jīnī nū jā jondē nchāha ca cana lohló, de ūnī vuelta cūyūhū nū de cāhān nū jāā nduú jīnī nū nduhū, ncachī yā.

14

Jesús cūu ichi jā jīnū ō nūū Tatá yā

¹ De nī ncāhān cā yā: Mā cūcuéá inī ndá nū sīquī ndācá tūndóhō. Candija nū jā sáhá Yāā Dios jēhē nū, de suni candija nū jā sáhá nī jēhē nū.

² Chí nūū ndēē Tatá nī, íyó cuāhā vehe jā cundeē ndá nū. De tú nsūū sūcuán íyó, de ja nī ncachī tūhun nī nūū nū nícu. Tūsaá de quihīn nī sáhá tūha nī nūū cundeē ndá nū.

³ De jā quihīn nī sáhá tūha nī, de ndiji nī quinacueca nī ndá nū cōhōn, tácuca suni cundeē nū nūū cundeē maá nī.

⁴ De ja jīnī ndá nū ní jondē quihīn nī, de ja jīnī nū nāsa cuēē nū űūcuán, ncachī yā.

⁵ De nī ncāhān Tomás jīnī yā: Señor, nduú jīnī ndá sá ní jondē quihīn nī, ¿de nāsa cunī sá ichi cuēē sá űūcuán tūsaá?

⁶ De nī ncāhān Jesús jīnī dē: Maá nī cūu ichi jā jīnū nū andivī, de maá nī cūu tūhun ndāā jīnī tūhun jā cutecū nū níf cānī. De nī iin mā cūū jīnū nūū Tatá nī de tú nduú nduhū.

⁷ De tú ja nī jīnī nū nduhū, de suni ja nī jīnī nū Tatá nī tūsaá. De mitan de ja jīnī ndá nū yā, chí ja nī jīnī nū nūū nī, ncachī yā.

⁸ De nī ncāhān Felipe jīnī yā: Señor, stéhēn ní Tatá ní nūū sá, de ná cūvāha inī ndá sá, ncachī dē.

⁹ De nī ncāhān Jesús: Felipe, ja nī ncuu cuāhā quīvī jīca nī jīnī ndá nū, ¿de á nchāha ca cunī nū nī iin cūu nduhū? Tēe jā ndéhe nūū nī, suni ndéhe dē nūū Tatá nī. ¿Tūsaá de nūcu cāhān nū jā stéhēn nī Tatá nī nūū nū?

¹⁰ ¿A nduú cándija nū jā iin-ni cūu nī jīnī Tatá nī, de Tatá nī iin-ni cūu yā jīnī nī? Ndācá tūhun jā cāhān nī jīnī nū, nsūū tūhun maá nī cūu. Chí Tatá nī jā iin-ni cūu yā jīnī nī, maá yā sáhá ndācá tiñū jā sáhá nī.

¹¹ Candija ndá nū jā iin-ni cūu nī jīnī maá Tatá nī, de Tatá nī iin-ni cūu yā jīnī nī. De tú nduú cūu candija ndá nū, sochī candija nū maá sīquī ndācá tiñū sáhá nī.

¹² Jāndāā cāhān nī jīnī ndá nū, tú ní iin nchivī candija jī nduhū, de tiñū űāhnú jā sáhá nī yáhá, suni sáhá jī. De űāhnú cā tiñū

sáhá jī nsūū cā yáhá, chí quīnohōn nī nūū ndēē Tatá nī.

¹³ De ndācá nā-ni cūu jā cācān nū nūū Tatá nī sīquī jā cándija nū jā cūu nī Sēhe yā, de sáhá nī jā cācān nū, de sūcuán stéhēn nī jā cūűāhnú ndasi Tatá nī.

¹⁴ Chí níni sáhá nī ndācá nā-ni cūu jā cācān nū sīquī jā cándija nū nduhū.

Jā ní nquee yuhú yā jā tetiñū yā Espiritu Santo

¹⁵ De tú mānī ndá nū jīnī nī, de squīncuu nū tiñū ndācu nī nūū nū.

¹⁶ De cācān táhvī nī nūū Tatá nī, de tetiñū yā incā Yāā jā chindeē chituu ndá ndóhō, de sáhá yā jā coo sīi inī nū. De Yāā űūcuán cūu maá Espiritu Santo jā stéhēn tūhun ndāā, de coo yā jīnī nū níf cānī.

¹⁷ De nchivī űayivī mā cūū cuetáhvī jī yā, chí nduú cūu cūndéhē jī nūū yā, nī nduú cūu cunī jī nāsa Yāā cūu yā. Sochī ndá maá nū chí ja jīnī nū nāsa Yāā cūu yā, chí ndēē yā jīnī nū, de cundeē yā inī ánō nū níf cānī.

¹⁸ Mā sndóo uun nī ndá nū, chí ndiji nī nūū nū.

¹⁹ Jacū-ni cā quīvī de mā cūnī cā nchivī űayivī nūū nī. Sochī ndá maá nū chí cunī nū nūū nī, chí cutecū nī níf cānī, de jā űūcuán suni cutecū ndá maá nū.

²⁰ De quīvī űūcuán de cunī nū jā iin-ni cūu nī jīnī Tatá nī, de ndá maá nū suni iin-ni cūu nū jīnī nī jā ndēe nī inī ánō nū.

²¹ Tú nā-ni nchivī űūhūn inī jī tiñū ndācu nī, de squīncuu jī, suu nchivī űūcuán cūu jā mānī ndija jīnī nī. De nchivī jā mānī jīnī nī, suni coo manī Tatá nī jīnī jī. De saá-ni nduhū coo manī nī jīnī jī, de stéhēn nī maá nī nūū jī jā íyó nī jīnī jī, ncachī yā.

²² De nī ncāhān Judas jīnī yā (de nsūū tēe cūu Iscariote): Señor, ¿nūcu stéhēn ní maá ní nūū ndá maá sá, de nūū nchivī űayivī chí nduú?

²³ De nī ncāhān Jesús: Nchivī jā mānī jīnī nī, chí squīncuu jī tūhun jā cāhān nī. De coo manī Tatá nī jīnī jī. De Tatá nī jīnī maá nī quījī nī coo nī jīnī jī.

²⁴ De nchivī jāā nduú mānī jīnī nī, chí nduú squīncuu jī jā cāhān nī. De tūhun níni ndá nū jā cāhān nī, nsūū tūhun maá nī cūu, chí tūhun maá Tatá nī jā ní ntajī nduhū nū.

²⁵ Ndācá tūhun yáhá cāhān nī jīnī nū juni ndēē nī cā jīnī nū.

²⁶ De Tatá nī chí tetiñū yā Espiritu Santo, quījī nūcuñī nūū nī. De maá yā chindeē chituu yā ndá ndóhō, de sáhá yā jā coo sīi inī nū. De stéhēn yā ndācá tūhun nūū nū, de nacachī yā ndācá jā ní ncāhān nī jīnī nū.

²⁷ De jā quihīn nī, de sáhá nī jā coo ndēē coo sīi inī ndá nū. Tá cūu nūū íyó ndēē íyó sīi inī maá nī, suni sūcuán coo ndēē coo sīi inī ndá nū sáhá nī. De jā sáhá nī jā coo ndēē coo sīi inī nū, nduú quítáhn jīnī tūhun ndēē inī

jā cāhān nchivī ñayivī. Mā cúcuécá inī ndá nū síquī ndácá tündóhó, de ní mā cūyūhú nū.

²⁸ Ja ní jini ndá nū jā ní ncāhān ni jā quihīn ni, de ndiji ní coo tucu ní jíin nū. De tú iyó mānī váha nū jíin ni, de cusii inī nū jā ní ncāhān ni jā quínohōn ni nū Tatá nī. Chi cúñáhnú cá Tatá ní nsūú cá nduhū.

²⁹ Ja ní ncachī tūhun ní nūú nū ndácá tūhun yáhá jondē nchāha ca coo, tácuca tá ja ní ncuu, de candíja ndá nū nduhū.

³⁰ Mā cāhān ní cuāhā cá jíin ndá nū, chi ja vāji jānehén jā tátunī inī ñayivī yáhá. De ní iin mā cūú sáhá síquī ní nícu.

³¹ Sochi mitan de ná cóo tá cúu nūú ní ndacu Tatá ní nūú ní, tácuca cunī nchivī ñayivī jā mānī ní jíin Tatá nī, de sáhá ní tiñu jā ní ndacu yá. Nacuiñī ndá nū ná cóhōn túsaá, ncachī yá.

15

Jesús cúu tá cúu yoho yūcū uva

¹ De ní ncāhān cá yá: Maá ní cúu tá cúu yoho yūcū uva ndāá, de Tatá ní cúu tá cúu tēe jā jito yoho yūcū.

² De ndá máá nū chi cúu nū tá cúu ndahá yūcū, de tú nduú jéhe nū ndihā de candēe yá ndóhó. De tú cúu ndá nū modo ndahá jā jéhe ndihā, de naquehndē yá nasáhá ndoo yá ndóhó modo jā cúu nū ndahá ñúcuán, tácuca cuāha nū cuāhā cá ndihā.

³ De ndá máá nū chi ja ní ndundoo ánō nū jíin tūhun ní stéhēn ní nūú nū, tá cúu nūú ndundoo ndahá uva.

⁴ De cuiñi nihin nū jíin nī, de suni maá ní coo ní jíin nū. Iin ndahá yūcū mā cūú cuāha ndihā jā maá-ni, de tú nduú tiin yīcā yoho. De saá-ni ndá ndóhó, mā cūú sáhá nū tiñu váha de tú mā cuiñi nihin nū jíin nī.

⁵ Maá ní cúu yoho yūcū ñúcuán, de ndá máá nū cúu ndahá nī. Nchivī jā íñi nihin jíin nī, de iyó ní jíin ji, maá ji cúu tá cúu ndahá jā ndēe cutú jíin yoho yūcū jā jéhe cuāhā ndihā. Chi tú nduú íñi nihin nū jíin nī, de nduú cuiñi nā tiñu váha cuu sáhá nū.

⁶ Nchivī jāá nduú íñi nihin jíin nī, candēe yá ji modo iin ndahá yūcū uva, de yīchī. De cuu ji modo ndahá yūcū uva jā ndutútú de cāyū nūú ñúhūn.

⁷ Tú íñi nihin ndá nū jíin nī, de tú ñúhūn inī nū ndá tūhun cāhān ni, ñúcuán de cācān nū nā-ni cúu jā cūnī nū, de sáhá ní jā cācān nū.

⁸ De tú sáhá ndá nū cuāhā tiñu váha, tá cúu nūú jéhe ndahá yūcū cuāhā ndihā, súcuán stéhēn nū jā cúu ndija nū nchivī scuāha jíin nī, de súcuán cunī nchivī jā cúñáhnú ndasi Tatá nī.

⁹ De tá cúu nūú mānī Tatá ní jíin nī, suni súcuán mānī ní jíin ndá nū. Túsaá de mā siáá nū tūhun jā mānī ní jíin nū.

¹⁰ Tú squíncuu nū tiñu ní ndacu ní nūú nū, de níni coo manī ní jíin nū, tá cúu nūú squíncuu maá ní tiñu ní ndacu Tatá ní nūú nī, de níni iyó mānī yá jíin nī.

¹¹ Súcuán ní ncāhān ni jíin ndá nū tácuca coo siī inī nū tá cúu nūú iyó siī inī ni, chi jondē cusii ndasi inī nū.

¹² De yáhá cúu tiñu jā ndácu ní nūú ndá nū: Já cundáhvī inī nū táhān nū, tá cúu nūú cundáhvī inī ní ndá máá nū.

¹³ Tú iin tēe cuú dē jā jéhe amigo dē, túsaá de nduú cá nā cuá cúmanī cá sáhá dē jā cundáhvī inī dē amigo dē.

¹⁴ De ndá máá nū cúu amigo ni de tú squíncuu nū ndá tiñu jā ndácu ní nūú nū.

¹⁵ Mā cāhān cá ní mozo jíin ndá nū, chi iin mozo nduú cáchī tūhun patrón nūú ji nása jáni inī dē sáhá dē. Chi sa amigo cāhān ní jíin ndá nū, chi ja ní ncachī tūhun ní nūú nū ndácá tūhun jā ní ncāhān Tatá ní jíin nī.

¹⁶ Maá ní ní nacāji ndá ndóhó jā scácu ní ndóhó, de nsūú ndá máá nū ní nacani inī xihna cá jā cuniquin nū nduhū. De ní jani ní ndá ndóhó jā caca ndāá nū de scándíja nū cuāhā nchivī jā cuu ji sehe ní ní cāni. De súcuán de ndihi jā cācān nū nūú Tatá ní síquī jā cāndíja nū nduhū, sáhá yá jā cācān nū.

¹⁷ De yáhá cúu tiñu jā ndácu ní nūú nū: Já cundáhvī inī nū táhān nū.

Jā quiti inī nchivī ñayivī nūú Jesús jíin nūú nchivī cāndíja

¹⁸ De tú quiti inī nchivī ñayivī jíin ji ndá nū, de ja jíin nū jā xihna cá nūú maá ní ní nquiti inī ji.

¹⁹ De tú jā cúu cá nū cuenta ñayivī, de coo manī nchivī ñayivī jíin nū nícu, tá cúu nūú mānī ji jíin táhān ji. Sochi ní nacāji ní ndá ndóhó jā má sáhá cá nū tá sáhá nchivī ñayivī. De jā ñúcuán cúu jā quiti inī ji nūú ndá nū, chi nduú cá cúu nū cuenta ñayivī.

²⁰ Núcūhun inī ndá nū tūhun jā ní ncāhān ni jíin nū: Tú nduú iyó yíñúhūn nchivī nūú patrón, de nā oncá cúu nūú mozo dē. Tú ní jíin úhvī ji nduhū, de suni súcuán cunī úhvī ji ndá ndóhó jā cúu nū mozo ní. De tú ní jetáhvī ji tūhun stéhēn ni, de suni cuetáhvī ji tūhun stéhēn ndá nū.

²¹ De ndácá tiñu yáhá sáhá ji jíin ndá nū jā síquī nduhū, chi nduú jíin ji Yáá jā ní ntají nduhū vāji ní.

²² Tú nduú ní nquiji ní jā nacani ní tūhun nūú ndá ji, de mā cóo cuāchi ji nícu. De mitan de mā cūú cá cāhān ji jāá nduú jíin ji jā iyó cuāchi ji.

²³ Nchivī jā quiti inī jíin nduhū, suni nūú Tatá ní quiti inī ji.

²⁴ Tú nduú ní nsáhá ní tiñu ñáhnú nūú ji jā ní iin tēe nduú sáhá dē súcuán, de mā cóo cuāchi ji nícu. De mitan de ja ní jíin ji tiñu ñúcuán, de visó súcuán de quiti inī ji nūú ní jíin nūú Tatá nī.

²⁵ De súcuán sáhá ji tácuá quee ndaā tūhun jā yósó nūū tutú ley Yāā Dios jā névāha ji: Nī nquiti inī ji nūū nī, vísó nduú nā cuāchi nī, cáchi.

²⁶ De tetiñú nī maá Yāā jā chindeé chituu ndá ndóhó de sáhá yā jā coo siī inī nū. De Yāā ñúcuán cúu maá Espíritu Santo jā stéhēn tūhun ndāā, de quiji yā jondē nūū Tatá nī, de nacani cáji yā tūhun nī.

²⁷ De saā-ni ndá maá nū nacani nū tūhun nī, chí ja iyó nū jíin nī jondē tá nī nquijéhé nī nacani nī tūhun.

16

¹ Ndá tūhun yáhá nī ncāhān nī jíin ndá nū tácuá mā náyūhú nū tá quiji tūndóhó.

² Chi tavá ji ndá nū jā má cuāha cá ji tūhun cundeē nū ndácá vehe īī sinagoga. De quenda quívi jā cahni ji ndóhó, de cani inī ji jā iin tiñu váha nī nsáhá ji nūū Yāā Dios.

³ De súcuán sáhá ji jíin nū, chí nduú jíiní cuiti ji maá Tatá nī de juni maá nī.

⁴ De nī ncāhān nī ndá tūhun yáhá jíin nū, tácuá tá quenda quívi jā súcuán coo, de nūcūhun inī nū jā súcuán nī ncāhān nī jíin nū.

Tiñu jā sáhá Espíritu Santo

De nduú nī ncāhān nī ndá tūhun yáhá jíin nū jondē jā xihna ñúhún, chí iyó maá nī jíin ndá nū.

⁵ De mitan chí quínohōn nī cundeē nī jíin Yāā nī ntají nduhú vāji nī. De ni iin nū nduú jíicá tūhún nduhú nī nūū quíhīn nī.

⁶ Chi sa jā cúcuécá ndasí inī nū jā ní ncāhān nī súcuán.

⁷ Jāndáā cáhān nī jíin nū: Jā váha ndá ndóhó cúu jā quíhīn nī. Chí tú mā quíhīn nī, de mā quiji Yāā jā chindeé chituu ndá ndóhó de sáhá yā jā coo siī inī nū. Sochi tá quíhīn nī, de tetiñú nī yā quiji yā nūū nū.

⁸ De tá quenda yā, de stéhēn yā nūū nchivi ñayívi jā iyó cuāchi ji, jíin nāsa quívi ji ichi ndāā, jíin jā sáhá ndāā Yāā Dios síqui cuāchi ji.

⁹ Stéhēn yā jā iyó cuāchi ji, chí nduú cándija ji nduhú.

¹⁰ De stéhēn yā nāsa quívi ji ichi ndāā, chí maá nī quínohōn nī nūū Tatá nī, de mā cūni cá nū nūū nī.

¹¹ De stéhēn yā síqui jā sáhá ndāā Yāā Dios cuāchi nchivi, chí ja nī ncundaā jā tánú táhvi maá jānehén jā cúñáhnú inī ñayívi yáhá.

¹² De iyó cuāhá cá tūhun jā cūni nī cáhān nī jíin ndá nū, de mā cúū jíicūhun inī nū mitan.

¹³ De tá quenda maá Espíritu jā stéhēn tūhun ndāā, suu maá yā stéhēn ndácá tūhun ndāā nūū nū. Chí mā cáhān yā jā maá yā, chí cáhān yā ndácá jā níni yā jā cáhān Yāā Dios. De stéhēn yā síqui ndácá tiñu jā coo.

¹⁴ De stéhēn yā jā cúñáhnú nī, chí nacachi tūhun yā nūū nū ndácá tūhun ja nī ncāhān nī, de sáhá yā jā jíicūhun inī nū.

¹⁵ Ndihi nāsa cúñáhnú Tatá nī, suni súcuán cúñáhnú maá nī. Jā ñúcuán cúu jā ní ncāhān nī jā Espíritu Santo nacachi tūhun yā nūū nū ndácá tūhun ja nī ncāhān nī, de sáhá yā jā jíicūhun inī ndá nū.

Vísó cúcuécá inī nū, sochi ndusiī inī nū

¹⁶ Iin luli-ni cá de mā cūni cá ndá nū nūū nī. De suni iin luli-ni cá de nacuni tucu nū nūū nī, chí quínohōn nī nūū ndéē Tatá nī, ncachi yā.

¹⁷ Ñúcuán de sava tēe scuáha jíin yā, nī jíicá tūhún táhān de: ¿Nā tūhun cúu yáhá jā ní ncāhān yā jíin ó? Chí cáchi yā jā iin luli-ni cá de mā cūni cá ó nūū yā, de suni iin luli-ni cá de nacuni tucu ó nūū yā, chí síqui jā quínohōn yā nūū ndéē Tatá yā.

¹⁸ ¿Nā tūhun cúu yáhá jā ní ncāhān yā, iin luli-ni cá? Nduú jíicūhun inī ó nā cuá cúu jā cáhān yā, ncachi ndá dē.

¹⁹ De nī jiní Jesús jā cūni ndá dē cātūhún dē yā. De nī ncāhān yā jíin dē: ¿A jíicá tūhún táhān ndá nū nā cuá cúu jā ní ncāhān nī jā iin luli-ni cá de mā cūni cá nūū nī, de suni iin luli-ni cá de nacuni tucu nū nūū nī?

²⁰ Jāndáā cáhān nī jíin nū jā cuacu ndá nū de cucuécá inī nū, sochi nchivi ñayívi chí sa cusii inī ji. De vísó cucuécá inī ndá nū, sochi ndusiī inī nū jā cūni tucu nū nūū nī.

²¹ Iin ñahan tá cuācuñatin scácu ña, de téhndē chíjin ña, chí ja nī nquenda hora jā scácu ña. De tá ja nī ncacu sūchí lúli, de nduú cá náhān ña jā ní ndoho ña, chí cusii inī ña jā ní ncacu sēhe ña.

²² De suni súcuán cúu jā ndóho ndá nū mitan, chí cúcuécá inī nū jíin nū. Sochi iin luli-ni cá de nacuni táhān tucu ó, de cusii ndasí inī nū. De ni iin mā cási jā cusii inī nū.

²³ De quívi ñúcuán de nduú nā cuá cácan cá ndá nū nūū nī. Chí jāndáā cáhān nī jíin nū jā nūū maá Tatá nī cácan nū, de sáhá yā ndihi jā jíicān ndá nū, síqui jā cándija nū nduhú.

²⁴ Jondē mitan de ncháha ca cácan nū nūū Tatá nī jā jíin sívi nī. De mitan de quijéhé nū cácan nū jíin sívi nī, de níhīn nū, tácuá cusii ndasí inī nū.

Ja nī ncandēē yā poder ndihi jānehén jā iyó inī ñayívi

²⁵ Ndá tūhun yáhá nī ncāhān yātá nī jíin ndá nū. De quiji quívi jā má cáhān yātá cá nī jíin nū, chí sa cachí tūhun cáji nī nūū nū síqui Tatá nī.

²⁶ De quívi ñúcuán chí cácan ndá nū nūū Tatá nī síqui jā cándija nū nduhú. De nduú cáhān nī jíin nū jā cácan táhvi nī jēhé nū nūū Tatá nī.

²⁷ Chí maá Tatá nī ja cūndáhvi inī yā ndá nū síqui jā iyó māni nū jíin nī, de nī ncandija nū jā jondē nūū maá yā vāji nī.

²⁸ Nī nquee nī jondē nūū Tatá nī, de nī nquenda nī inī ñayívi. De mitan de quee nī

inĩ ñayivĩ, de quĩnohõn tucu nĩ nõũ Tatá nĩ, ncachĩ yá.

²⁹ De nĩ ncáhãn ndá tẽe scuáha jíin yá: Mitan de cáhãn cãjí ní, de nduú cá cáhãn yátá ní.

³⁰ Mitan de jíin ndá sá já jíin ní ndivĩ cuitĩ, de nduú cá jíin ñũhún já cãtũhún ndá sá nihín. Já ñũcuán cúu já cándija sá já váji ní jondẽ nõũ Yáa Dios, ncachĩ ndá dẽ.

³¹ De nĩ ncáhãn Jesús jíin dẽ: ¿A jondẽ mitan de cándija ndá nõũ, á naá cúu?

³² De quiji quivĩ, de ja nĩ nquenda, já cõtẽ nuu ndá nõũ quĩnohõn nõ tá vehe tá vehe nõ, de sndõo ndá nõ mátũhún-ni cá nduhũ. Sochi nsũũ já quendõo mátũhún nĩ, chi Tatá nĩ iyó yá jíin nĩ.

³³ Ndácá tũhun yáhá nĩ ncáhãn nĩ jíin ndá nõ tácuu coo ndeẽ coo siĩ inĩ nõ siqui já cándija nõ nduhũ. Inĩ ñayivĩ chi cãnuu cunĩ ndá nõ tũndóhó. De visó sũcuán de ná cóo siĩ inĩ nõ, chi ja nĩ ncandeẽ ni poder ndácá jãnehẽn já iyó inĩ ñayivĩ, ncachĩ yá.

17

Já ní jicãn táhvi yá jehẽ nchivĩ cándija

¹ De tá nĩ ncuu nĩ ncáhãn Jesús ndá tũhun yáhá, de nĩ nõcũndehẽ yá ichi andivĩ, de nĩ ncáhãn yá: Tatá, ja nĩ nquenda quivĩ já cundoho sá. Mitan de stéhẽn ní já cũñáhnũ sá já cúu sá Sehe ní, tácuu suni maá sá stéhẽn sá já cũñáhnũ maá ní.

² Chi nĩ nsáhá ní já ndiso tíñũ sá siqui ndácá nchivĩ, tácuu ndácá nchivĩ já ní jehẽ ní nõũ sá, cutecũ jí ní ní cãní sáhá sá.

³ De suha cúu tũhun cutecũ jí ní ní cãní: Suu já cunĩ jí nihín já mátũhún ní cúu Yáa ndáã, jíin já cunĩ jí sããn já cúu sá Jesucristo, Yáa nĩ ntajĩ ní.

⁴ Ja nĩ stéhẽn sá nõũ nchivĩ ñayivĩ já cũñáhnũ ní, de ja nĩ nsĩnu sá tíñũ já ní ndacu nĩ nõũ sá.

⁵ De mitan, Tatá, sáhá ní já nduñáhnũ tucu sá jondẽ nõũ ndeẽ ní, tá cúu nõũ cũñáhnũ sá jíin ní jondẽ ncháha ca jẽcãva ñayivĩ.

⁶ Nchivĩ já ní nacãji ní inĩ ñayivĩ, ní jehẽ ní jí nõũ sá, de nĩ stéhẽn sá nõũ jí nãsa Yáa cúu ní. Cuenta maá ní cúu jí, de nĩ jehẽ ní jí nõũ sá. De nĩ jetáhvi ndá jí tũhun ní, de nĩ squĩncuu jí.

⁷ De mitan de jíin jí já jondẽ nõũ maá ní váji ndácá já iyó jíin sá.

⁸ Chi ndácá ndá tũhun já nĩ ncáhãn ní jíin sá, nĩ ncachĩ tũhun sá nõũ ndá jí, de nĩ jetáhvi jí. De nĩ jíin jí já ní nquẽ ndija sá jondẽ nõũ maá ní, de nĩ ncãndija jí já maá ní nĩ nteitĩnũ sããn.

⁹ De jicãn táhvi sá jehẽ ndá maá jí. Nduú jicãn táhvi sá jehẽ nchivĩ ñayivĩ jáá nduú cándija, chi sa jehẽ maá nchivĩ já ní jehẽ ní nõũ sá, chi cuenta maá ní cúu jí.

¹⁰ Chi ndácá jí já yihĩ ndahá maá sá, suni cuenta maá ní cúu. De ndácá jí já nõũ cuenta maá ní, suni cuenta maá sá cúu. De stéhẽn ndá jí nãsa cũñáhnũ sá.

¹¹ De mã cũndeẽ cá sá inĩ ñayivĩ. Sochi ndá maá jí chi quendõo jí inĩ ñayivĩ, de mã sá chi cuẽe najeẽ sá cundeẽ sá jíin ní. Tatá, cúu ní Yáa ñ Yáa iyó ndoo. De jíin poder ní coto ní ndácá nchivĩ já ní jehẽ ní nõũ sá, tácuu inuú ná cóo inĩ ndá jí, tá cúu nõũ iyó maá ó.

¹² De tá nĩ iyo sá jíin jí inĩ ñayivĩ, de jíin poder ní ní jito sá jí. Ndá nchivĩ já ní jehẽ ní nõũ sá, ní jito ñuncũun sá jí. De nduú ní jehẽ sá tũhun já nãã ní iin jí, chi mátũhún-ni tẽe já cúu dẽ tẽe tãñũ táhvi, tácuu quee ndáã tũhun yósó nõũ tutũ ñ.

¹³ De mitan de cuẽe najeẽ sá nõũ ní, de juni iyó cá sá inĩ ñayivĩ de cáhãn sá ndá tũhun yáhá jíin jí, tácuu ná cusiĩ ndasi inĩ jí tá cúu nõũ cusiĩ inĩ maá sá.

¹⁴ Nĩ ncachĩ tũhun sá tũhun ní nõũ ndá jí. De nĩ nquiti inĩ nchivĩ ñayivĩ nõũ jí, chi nduú cá cúu jí cuenta ñayivĩ, tá cúu nõũ cúu maá sá jáá nduú cúu sá cuenta ñayivĩ.

¹⁵ De nduú jicãn táhvi sá já tavã ní jí inĩ ñayivĩ, chi sa já coto ní jí nõũ táchĩ cũñáhnũ.

¹⁶ Nsũũ cuenta ñayivĩ cúu ndá jí, tá cúu nõũ cúu maá sá jáá nsũũ cuenta ñayivĩ cúu sá.

¹⁷ Jíin tũhun ndáã ní de sáhá ní já ná cóo ndoo coo ñ jí nõũ ní. Ndá tũhun cáhãn maá ní cúu tũhun ndáã.

¹⁸ De tá cúu nõũ ní nteitĩnũ ní sããn nĩ nquiji sá inĩ ñayivĩ, suni sũcuán tẽitĩnũ sá ndá jí nacani jí tũhun ní nõũ nchivĩ ñayivĩ.

¹⁹ De já jehẽ ndá jí cúu já sócõ sá maá sá cuũ sá, tácuu suni maá jí coo ndoo coo ñ jí nõũ ní já jíin tũhun ndáã.

²⁰ De nsũũ iin-ni jehẽ ndá nchivĩ yáhá jicãn táhvi sá, chi suni jehẽ ndá cá nchivĩ já cándija jí sããn tá cunini jí tũhun já nacani ndá maá jí.

²¹ De jicãn táhvi sá já inuú ná cóo inĩ ndá jí. Tá cúu nõũ iin-ni cúu ní jíin sá, Tatá, de iin-ni cúu sá jíin maá ní, suni sũcuán ná cóo inuú ndá jí jíin ó. De cunĩ sá já inuú ná cóo inĩ jí, tácuu cándija nchivĩ ñayivĩ já maá ní nĩ nteitĩnũ ní sããn.

²² Nĩ nsáhá ñáhnũ sá ndá jí tá cúu nõũ ní nsáhá ñáhnũ ní sããn, tácuu inuú ná cóo inĩ jí, tá cúu nõũ iyó inuú maá ó.

²³ De iyó inuú sá jíin ndá jí, de suni iyó inuú ní jíin sá, de sũcuán de inuú cuitĩ coo inĩ ndá jí. Ñũcuán de cunĩ nchivĩ ñayivĩ já maá ní nĩ nteitĩnũ sããn, jíin já mãni ndasi ní jíin ndá jí, tá cúu nõũ mãni ní jíin sá.

²⁴ Tatá, maá ní nĩ jehẽ ní jí nõũ sá. De cunĩ sá já cundeẽ jí jíin sá nõũ cundeẽ sá, tácuu cunĩ jí nãsa víi cũñáhnũ sá ní nsáhá ní. Chi iyó mãni ndasi ní jíin sá jondẽ ncháha ca jẽcãva ñayivĩ de jondẽ mitan.

²⁵ Yāā ndāā cúu ní, Tatá, de nchiví ñayiví nduú jíní ji nihín, de maá sá chí jíní sá nihín. De ndá nchiví yáhá chí jíní ji já maá ní ní nteitínú sáán.

²⁶ Ní stéhēn sá nūū ndá ji nāsa Yāā cúu ní. De stéhēn cā sá súcuán nūū ji, tácuá ná cóo maní ndasí ji jíní táhán ji, tá cúu nūū íyó mānī ndasí ní jíní sá, de tácuá cundeē sá iní áno ji, ncachí yā.

18

Jā ní ntiin ndá dē Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

¹ De tá ní ncuu ní ncāhān Jesús ndá tūhun yáhá, de ní nqee yā jíní ndá tē scuáha jíní yā, cuāhān yā incā lado yuú Cedrón. De ñúcuán íyó iin huerto nūū ní nquíví yā jíní ndá tē scuáha jíní yā.

² De Judas, tē já nastúu dē yā, suni jíní dē lugar ñúcuán, chí cuāhā vuela ní ndutútú Jesús ñúcuán jíní ndá tē scuáha jíní yā.

³ De ní nquenda dē ñúcuán jíní iin grupo soldado jíní jacú policia já jito templo, já ní ntají ndá sūtú cúñáhnú jíní ndá tē fariseo. De ndiso ndá dē espada, de nēe dē linterna jíní iti.

⁴ De Jesús ja jíní yā ndacá tündohó já vaji síquí yā. De ní nquenda yā ichi nūū ndá dē, de ní ncāhān yā: ¿Nā tēe nánducú ndá nú?

⁵ De ní ncāhān ndá dē jíní yā: Jesús tēe ñuū Nazaret. De ní ncāhān yā: Maá ní cúu. De Judas, tēe já nastúu dē yā, suni íñí dē jíní ndá tēe ñúcuán.

⁶ De já súcuán ní ncāhān yā, maá ní cúu, de ní jica yátá ndá dē, de ní jicó cava ndá dē-ni.

⁷ Ñúcuán de ní jicá tūhún tucu yā dē: ¿Nā tēe nánducú ndá nú? Jesús tēe ñuū Nazaret, ncachí ndá dē.

⁸ De ní ncāhān Jesús: Ja ní ncachí ní já maá ní cúu. De tú nduhú nánducú ndá nú, de maá ní-ni tiin nú, de ndá tēe yáhá ná quihín dē, ncachí yā.

⁹ Súcuán ní ncuu tácuá quee ndaā tūhun já ní ncāhān yā jíní Tatá yā: Nduú ní jēhe sá tūhun já naā ní iin tēe já ní jēhe ní nūū sá, ncachí yā.

¹⁰ De Simón Pedro ndiso dē iin espada. De ní ntavá dē, de ní jehndē dē soho lado cuáhá iin tēe nání Malco. De tēe ñúcuán cúu mozo maá sūtú cúñáhnú.

¹¹ De ní ncāhān Jesús jíní Pedro: Nachuhun espada nū iní cubierta. ¿A nduú cánuú já cundoho ní tündohó yáhá já ní nsáhá ndaā Tatá ní já cundoho ní? ncachí yā.

Jā ní ññi Jesús nūū sūtú cúñáhnú

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Ñúcuán de ndá soldado jíní capitán dē, jíní ndá policia tēe hebreo, ní ntiin ndá dē Jesús, de ní juhní dē yā.

¹³ De xihna cā vehe Anás cuāhān ndá dē jíní yā. De tatá chíso Caifás cúu Anás. De Caifás cúu maá sūtú cúñáhnú cā cuíyā ñúcuán.

¹⁴ De suu dē ní ncachí nūū ndá táhán dē hebreo já cánuú já cuú iin tēe já jéhē nación dē.

Jā ní ncachí Pedro jáá nduú jíní dē yā

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵ De Simón Pedro jíní incā tēe scuáha, níquín nduú dē Jesús cuāhān dē yátá yā. De incā tēe scuáha ñúcuán chí jíní táhán dē jíní sūtú cúñáhnú. Já ñúcuán cúu já ní nquíví dē jíní Jesús iní patio vehe sūtú cúñáhnú.

¹⁶ Sochi Pedro ní nquendoo dē yátá viéhé patio. De maá tēe scuáha já jíní táhán jíní sūtú cúñáhnú, ní nqee dē ní ncāhān dē jíní ñahan jito viéhé, de ní squíví dē Pedro iní patio.

¹⁷ Ñúcuán de ñahan jito viéhé, ní jicá tūhún ña Pedro: ¿A nsuú iin tēe scuáha jíní tēe já íñí nūū sūtú ñúcuán cúu nú? ncachí ña. Nsuú cúu ní, ncachí dē.

¹⁸ De ndá mozo jíní ndá policia ñúcuán ní stáhán ndá dē ñuhún jíní ticāyi, chí vijin sáhá. De íñí ndá dē násaā dē. De suni íñí Pedro, násaā dē jíní ndá tēe ñúcuán.

Jā ní stíchí sūtú cúñáhnú Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ De sūtú cúñáhnú ñúcuán ní stíchí dē Jesús ná tēe cúu ndá tēe já scuáha jíní yā, jíní ná tūhun cúu já stéhēn yā.

²⁰ De ní ncāhān yā: Níní ní ncāhān ní nūū íyó chítu nchiví, de ní jini ndihí nchiví. De ní ní ní stéhēn ní tūhun iní ndá vehe ñi sinagoga jíní iní templo cáhnú nūū ndutútú ndiví táhán ó hebreo. De ní iin tūhun nduú ní ncāhān yuhú ní.

²¹ ¿De nūcu jicá tūhún nú nduhú? Cātūhún nú ndá nchiví já ní jini tūhun ní ncāhān ní, de maá ji cachí nāsa ní ncāhān ní. Chí jíní ndá ji nāsa ní ncāhān ní.

²² De já ní ncāhān Jesús súcuán, de iin policia jito templo já íñí ñúcuán, ní ncani dē nūū yā. De ní ncāhān dē jíní yā: ¿A súcuán cáhān nū jíní sūtú cúñáhnú, á naá cúu?

²³ De ní ncāhān Jesús: Tú ní ncāhān ní iin tūhun nēhén, de cachí ná tūhun nēhén cúu já ní ncāhān ní. Sochi tú nduú ní ncāhān ní iin tūhun nēhén, ¿de nūcu cáni nú nduhú? ncachí yā.

²⁴ Ñúcuán de Anás já cúu sūtú cúñáhnú, ní ntají dē yā, núhni yā cuāhān yā nūū Caifás, tēe cúu sūtú cúñáhnú cā.

Jā ní ncachí tucu Pedro jáá nduú jíní dē yā

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ De juni súcuán cúu, de íñí Pedro násaā dē yuúñhún. De ní ncāhān ndá ji jíní dē: ¿A nsuú iin tēe scuáha jíní tēe ñúcuán cúu nú?

De maá dē nduú ní ncáchī dē: Nsūú nduhū cúu, ncachī dē.

²⁶ Ñúcuán de iin mozo sūtū cúñáhnú já cúu táhán tēe já ní jehndē Pedro sōho, ní ncāhān jín dē: ¿A nsūú maá nú cúu já ní jinī ní jín dē inī huerto?

²⁷ De Pedro nduú ní ncáchī tucu dē. De ní ncana-ni lohló.

Jā ní tñi Jesús nūu Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

²⁸ Ñúcuán de ní nquee ndá dē jín Jesús inī vehe Caifás, de cuáhān dē jín yā palacio tēe nación Roma já cúu gobernador. De ja cuācunijín. De ndá nchivī hebreo nduú ní nquívī jī inī palacio, tácuu má stívī jī ley jī já cáhān já má quívī jī inī vehe nchivī jáá nsūú hebreo cúu. Chi tú súcuán de mā cúu cuxíní jī vico pascua já coo quívī tēen.

²⁹ Ñúcuán de ní nquee Pilato, tēe cúu gobernador, ní ncāhān dē jín ndá jī: ¿Nā cuāchi cáhān ndá nú sīquī tēe yáhá?

³⁰ De ní ncāhān jī: Tú nsūú tēe nēhén cúu tēe yáhá, de mā quisiáha ndá sá dē nūú ní nūu, ncachī jī.

³¹ De ní ncāhān Pilato: Cuáhān ndá máá nú jín dē, de sáhá ndāá nū sīquī dē jín ley já névāha ndá nú. De ní ncāhān ndá nchivī hebreo ñúcuán: Ndá saán nchivī hebreo, nduú ná permiso já cahní sá ní iin nchivī.

³² Súcuán ní ncāhān ndá jī tácuu quee ndāá tūhun já ní ncachī Jesús já quívī yā ndahá ndá tēe Roma de cahní dē yā yicá cruz.

³³ De ní ndivī Pilato inī palacio, de ní ncana dē já ná quíjī Jesús. De ní jicá tūhún dē yā: ¿A maá nú cúu Rey nchivī hebreo, á naá cúu?

³⁴ De ní ncāhān Jesús jín dē: ¿A jicá tūhún nú nduhū já súcuán jáni inī maá nú, á já ní ncachī nchivī hebreo nūú nū?

³⁵ De ní ncāhān Pilato: Nsūú tēe hebreo cúu ní já cunī ní. Chi nchivī nación maá nú jín ndá sūtū cúñáhnú ní nchihī ndá dē ndóhó ndahá ní. ¿Nā cuá cúu já ní nsáhá nú túsáa? ncachī dē.

³⁶ De ní ncāhān Jesús: Nsūú já tátúnī ní modo tá cúu nūú tátúnī ndá rey ñayivī yáhá. Chi tú já nchivī ñayivī ní nsáhá já cúu ní rey, ñúcuán de ndá tēe níquín nduhū canáá dē tácuu mā quívī ní ndahá ndá táhán ní hebreo nícu. Sochi nsūú nchivī ñayivī yáhá cúu já tátúnī ní nūú mitan, ncachī yā.

³⁷ Ñúcuán de ní ncāhān Pilato jín yā: ¿De á iin rey cúu nú já súcuán? De ní ncāhān Jesús: Rey cúu ní, tá cúu nūú cáhān nū. Ní nquijī ní ní ncacu ní inī ñayivī yáhá tácuu nacani ní tūhun ndāá. De ndācá nchivī já jétáhvī tūhun ndāá, chi níni jī tūhun cáhān ní, ncachī yā.

³⁸ De ní ncāhān Pilato: ¿Nāsa cunī ó ní iin cúu maá tūhun ndāá? ncachī dē.

Jā ní ncundaá já cuū yā

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

De tá ní ncāhān dē tūhun yáhá, de ní nquee tucu dē nūú nchivī hebreo. De ní ncāhān dē jín jī: Nduú cuitī ná cuāchi níhín ní sīquī dē.

³⁹ De iyó costumbre ndá máá nú já vico pascua de siáá ní iin tēe yihí vecāa nūú nū. ¿De á nduú cunī ndá nú já siáá ní Rey ndá nú nchivī hebreo? ncachī dē.

⁴⁰ Ñúcuán de ndivī jī ní ncana jee tucu jī: Mā siáá ní tēe jínā, chí Barrabás siáá ní, ncachī jī. De tēe cuíhná cúu Barrabás.

19

¹ Ñúcuán de ní ncāhān Pilato já ná tñn ndá soldado Jesús, de cani dē yā jín cuarta ñii.

² De ní nsáhá ndá dē iin corona iñu, de ní nchuhun dē xīnī yā. De ní nchuhun dē yā iin sahma cuahá ndihí já cúu sahma rey.

³ De ní jēcuñī dē nūú yā, de ní ncāhān sácá ndá dē: Nācá vāha rey cúu Rey nchivī hebreo. De ní ncana ndá dē nūú yā.

⁴ Ñúcuán de ní nquee Pilato incá vuelta, de ní ncāhān dē jín nchivī: Yáhá cūndehé nú já tává ní dē nūú ndá nú, tácuu cunī nūú jáá nduú ná cuāchi níhín ní sīquī dē.

⁵ De ní nquee Jesús, ñūhún yā corona iñu jín sahma cuahá ndihí ñúcuán. De ní ncāhān Pilato jín jī: Yáhá cūndehé ndá nú nūú dē.

⁶ De tá ní jinī ndá sūtū cúñáhnú jín ndá policía nūú yā, de ní ncana jee ndá dē: Cata caa ní dē yicá cruz, ná cúu dē. De ní ncāhān Pilato: Túsáa de natiin ndá máá nú dē dē cahní nū dē. Chi nduhū nduú ná cuāchi níhín ní sīquī dē.

⁷ De ní ncāhān ndá nchivī hebreo ñúcuán: Névéha ndá sá iin ley, de sīquī ley ñúcuán cánuú já cuū dē, chí sáhá dē maá dē já Sēhe Yāa Dios cúu dē.

⁸ De tá ní jinī Pilato tūhun yáhá, de víhí cā ní nchuhú dē.

⁹ De ní ndivī tucu dē inī palacio, de ní jicá tūhún dē Jesús: ¿Ní jondē vāji nú? Sochi nduú ní ncāhān cuitī Jesús jín dē.

¹⁰ Ñúcuán de ní ncāhān Pilato jín yā: ¿Nūcu nduú cáhān nūú já cáhān ní? ¿A nduú jinī nūú já ndiso tíñú ní já cahní ní ndóhó yicá cruz, de suni ndiso tíñú ní já siáá ní ndóhó quíhín nū?

¹¹ De ní ncāhān Jesús: Tú nduú ní nsáhá Yāa Dios já ndiso tíñú nú, de nduú ná cuá cuu sáhá nú sīquī ní. De já ñúcuán cúu já tēe já ní nquisiáha nduhū nūú nū, xēen cā coo cuāchi sīquī dē nsūú cā sīquī maá nú, ncachī yā.

¹² De sá de jondē hora ñúcuán de nducú ndéé Pilato já siáá dē yā. Sochi ndá nchivī hebreo chí cána jee jī: Tú siáá ní tēe jínā, túsáa de nduú cúu ní amigo rey Roma já ndácu tíñu. Chi ndáca tēe já sáhá dē rey maá dē, túsáa de cúu dē enemigo sīquī rey ñúcuán, ncachī jī.

¹³ De tá nī jini Pilato tūhun yáhá, de nī ndacu dē tiñu jā ná quée Jesús inī vehe quiji yá. De nī jécundeē dē silla nūū cūndaā tiñu, nūū maá-ni yūū nī jécáva, de lugar ñúcuán nání Gabata yuhú hebreo.

¹⁴ De cuacuu cahūxī ūū, de jañíni quívi ñúcuán quijéhé vico pascua. De nī ncāhān Pilato jíin ndá nchivī hebreo: Yáhá íñi maá rey nū.

¹⁵ De nī ncana jee ji: Cata caa ní dē yīcā cruz, chí cánuū jā cuū dē, ncachī ji. De nī ncāhān Pilato jíin ji: ¿A jā cata caa nī rey nū yīcā cruz, á naá cúu? De nī ncāhān ndá sūtū cūñáhnú: Nduú ná incā rey nēváha ndá sá, chí maá-ni rey Roma jā tátúnī nūū sá.

¹⁶ Ñúcuán de Pilato nī nacuaáha dē yá nūū ndá jí jā ná cúu yá yīcā cruz. De nī ntiin ji Jesús cuāhān jí jíin yá.

Jā ní jata caa ndá dē yá yīcā cruz

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

¹⁷ De nī nquee Jesús, ndíso yá cruz yá, cuāhān ndá dē jíin yá iin lugar nūū nání Yiqui Xíní, de yuhú hebreo nání Gólgota.

¹⁸ De ñúcuán nī jata caa ndá dē yá yīcā cruz. De suni nī jata caa dē ūū tēe nūū ūū cā cruz, iin iin dē iin lado yá, de maá Jesús máhnū.

¹⁹ De suni nī ndacu Pilato jā ná cūndeē tūhun xīnī cruz yá, jā cáhān: Tee yáhá cúu Jesús ñuū Nazaret, Rey nchivī hebreo, cáchī.

²⁰ De cuāhá nchivī hebreo nī ncahvi jí tūhun yáhá, chí maá ñatin yuhú ñuū cúu nūū ní jata caa dē yá. De tūhun yáhá yósó jíin yuhú hebreo jíin griego jíin latín.

²¹ De ndá sūtū cūñáhnú nūū nchivī hebreo, nī ncāhān dē jíin Pilato: Mā téé ní jā cúu dē Rey nchivī hebreo, chí sa tee ní jā maá dē nī ncāhān jā cúu dē Rey nchivī hebreo.

²² De nī ncāhān Pilato: Mā násāma nī jā ní ntatúnī ní jā cundeē.

²³ De ndá soldado ñúcuán, tá nī ncuu nī jata caa dē Jesús yīcā cruz, de nī nquehen dē sahma yá, de nī jehndé dē nī nduu cūmī parte, de iin iin parte ní ncuu iin iin soldado. De suni nī nquehen dē camisa yá. De camisa ñúcuán nduú ní nquicu, chí ní ncuu ní.

²⁴ De nī ncāhān ndá dē: Mā quéhndé ó, chí váha cá ná sáhá ó suerte síquī, de cūndéhé ó ní iin ó nūhīn, ncachī dē. De súcuán nī nquee ndaā tūhun yósó nūū tutū íi jondé janahán jā cáhān Jesús: Nī nquehen dē sahma ní cuu ndá maá dē. De nī nsáhá dē suerte síquī camisa ní. Cáchī tutū. Súcuán cúu jā ní nsáhá ndá soldado ñúcuán.

²⁵ De ñatin nūū íyó cruz nūū ndíta caa Jesús íñi naná yá jíin cūhū ña María ñasihí Cleofas, jíin María ñuū Magdala.

²⁶ De nī ndéhé Jesús nūū naná yá jíin nūū tēe scuáha jíin yá jā mānī cá yá jíin, chí suni íñi dē ñúcuán. De nī ncāhān yá jíin naná yá:

Naná, jondé mitan de maá dē nūcuíñi dē cuu dē sēhe ní.

²⁷ Sá de nī ncāhān yá jíin tēe scuáha ñúcuán: Jondé mitan de cuu ña modo naná nū, ncachī yá. De jondé hora ñúcuán ní ncana dē ña jā cundeē ña vehe dē jā coto dē ña.

Jā ní jihī Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

²⁸ Ñúcuán de nī jini Jesús jā ní jíin ndacá tiñu jā cánuū cundoho yá. De tácuá quee ndaā tūhun cáhān tutū íi, de nī ncāhān yá: Yíchi ní ndute, ncachī yá.

²⁹ De ñúcuán íyó iin tūndóhó jā ñúhún chítú vinagre íyá. De nī nchundaji ndá dē iin cáchī nūū vinagre ñúcuán, de nī ntee dē xīnī iin ndahá ñutun hisopo, de nī ntee dē yuhú yá jā coho yá.

³⁰ De tá ní jihī yá vinagre, de nī ncāhān yá: Jā ní jíin, ncachī yá. De nī jécuita-ni xīnī yá, de ní jihī yá-ni.

Jā ní nquiní soldado lanza yīcā yá

³¹ De quívi téén coo vico pascua. De ndá tēe hebreo nduú cúnī dē jā cundita caa ndá ndiyi ñúcuán yīcā cruz quívi nátátú. Chí quívi nátátú jā cúu vico pascua, íi ndasí cá nsúú cá ndá cá quívi nátátú. De nī ncāhān dē jíin Pilato jā ná ndácu dē jā táhnū sihin ndá tēe ndíta caa, de ná cújiyo dē yīcā cruz.

³² De nī nquenda ndá soldado, de nī jáhnū dē sihin iin tēe jā ndíta caa jíin yá, de saá-ni incá dē.

³³ De tá ní nquenda ndá dē nūū Jesús, de nī jini dē jā ní jihī yá. Jā ñúcuán cúu jáá nduú ní jáhnū ndá dē sihin yá.

³⁴ Sochi iin soldado chí ní nquiní dē lanza yīcā yá, de nī nquee-ni níñi jíin ndute.

³⁵ De nduhú jā tēe tutū yáhá, ní jini ní jā súcuán ní ncuu, de nácani ndaā ní tūhun nása ní ncuu. De jini ní jā íyó ndaā tūhun cáhān ní, tácuá suni candíja ndá maá nū.

³⁶ Chí súcuán ní ncuu tácuá quee ndaā tūhun jā cáhān tutū íi: Mā cáhnū dē ní iin yiqui yá, cáchī.

³⁷ De suni incá tūhun cáhān tutū íi: Iin quívi de cūndéhé ndá jí nūū Yáa jā ní nquiní jíi lanza, cáchī.

Jā ní nchiyuhú dē Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ De nī ncuu ndacá tiñu yáhá. De íyó iin tēe ñuū Arimatea jíi nání José, de cúu dē tēe candíja Jesús. Sochi candíja yuhú dē, chí yuhú dē táhān dē hebreo. De nī ncāhān ndáhní dē jíin Pilato jā ná cuáha dē tūhun jā quehen dē yiqui cúu Jesús. De ní jehe Pilato tūhun. Ñúcuán de cuāhān José, de nī snúu dē yiqui cúu Jesús.

³⁹ De suni ní nquenda Nicodemo, tēe jā ní nquiji nūū Jesús iin jacuaá. De ndíso dē

tá ȳcō ūxī kilo sūja ūguā jā ní nsacā nuu jíin yūcū áloe.

⁴⁰ De ndúu dē nī nquehen dē yiqui cúñu Jesús, de nī nchusúcūn dē jíin tira sahma jā ní nquívī yūcū jā jēhēn āsīn űúcuán, tá cúu nūu íyō costumbre maá nchivī hebreo jā chūhū jī ndīyi.

⁴¹ De ñatin nūu ní jīhī Jesús íyō iin huerto. De nūu huerto űúcuán ndēē iin yavī jā ní ncaān jeé yīcā iin cava, nūu ncháha ca quiyuhū ndīyi.

⁴² De űúcuán nī nchiyuhū ndá dē Jesús, chí íyō ñatin yavī ndīyi űúcuán. Chí ja ñatin quijéhé quívī nátatū dē jā cúu dē nchivī hebreo, de cáhān ley jā má cúu chiyuhū dē ndīyi tá quijéhé quívī űúcuán.

20

Jā ní natecū Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

¹ De jānehēn quívī domingo nī nguenda María űūu Magdala nūu ní nchiyuhū Jesús, de cáta yīnēē cā. De nī jīnī űā jā ní ncujiyo yūu jā ndāsī yuhū yāvī ndīyi.

² űúcuán de jíinu űā cuāhān űā nūu Simón Pedro jíin nūu incā tēe scuáha jā ní íyo mānī cā Jesús jíin. De nī ncāhān űā jíin dē: Nī ntavā ndá dē Jētohō ō nūu ní nchiyuhū yā, de nduú jíin ō ní cúu nūu ní jēchūhun dē yā, ncachī űā.

³ De nī nquee Pedro jíin incā tēe űúcuán, cuāhān ndúu dē cuāndēhé dē yavī ndīyi.

⁴ De jínu iin ncaá ndúu dē. De incā tēe scuáha űúcuán, nihin cā nī jínu dē nsúu cā Pedro. De xīhna cā dē nī nguenda yavī ndīyi.

⁵ De nī jaquīn nūu dē, nī ndēhé dē inī yavī. De nī jīnī dē jā ndá tira sahma cáa maá-nī cā. Sochī nduú ní nquívī dē.

⁶ De sá dē nī nguenda Simón Pedro jā níquīn dē vāji dē. De nī nquívī dē nūu ní nchiyuhū Jesús. De suni nī jīnī dē jā tira sahma cáa maá-nī cā.

⁷ De nī jīnī dē sahma jā ní űusúcūn xīnī Jesús, nduú cáa jíin tira sahma, chí nī natuū de cáa síin.

⁸ űúcuán de suni nī nquívī incā tēe scuáha jā ní nguenda xīhna cā nūu ní nchiyuhū yā. De nī jīnī dē nāsa íyō, de nī ncandīja dē jā ní natecū yā.

⁹ Chí tá ncháha ca quenda dē yavī ndīyi, de nduú ní jíicūhun inī dē tūhun cáhān tutū īī, jā cánuu natecū yā tá ja nī jīhī yā.

¹⁰ űúcuán de ndúu tēe scuáha űúcuán, cuānohōn dē vehe dē.

Jā ní nenda yā nūu María űūu Magdala

(Mr. 16.9-11)

¹¹ De María íñī űā jácu űā nūu ní nchiyuhū yā. De juni jácu űā, de nī jaquīn nūu űā, nī ndēhé űā inī yavī ndīyi.

¹² De nī jīnī űā ūū ángel, űūhún yā sahma cuijīn. De iin yā ndēē ichi xīnī, de incā yā

ndēē ichi nūu jēhé nūu ní ncaā yiqui cúñu Jesús.

¹³ De nī ncāhān yā jíin űā: Tíhī, ¿nūcu jácu nú? De nī ncāhān űā: Nī ntavā ndá dē Jētohō sá, de nduú jíinī sá ní cúu nūu ní jēchūhun dē yā.

¹⁴ De tá nī ncāhān űā sūcuán, de nī ndicó coto űā, de nī jīnī űā nūu Jesús jā íñī yā űúcuán. Sochī nduú ní nácunī űā jā maá yā cúu.

¹⁵ De nī ncāhān yā jíin űā: Tíhī, ¿nūcu jácu nú? ¿Ní iin nānducú nú? ncachī yā. De maá űā jānī inī űā jā tēe jito huerto cúu yā. De nī ncāhān űā jíin yā: Señor, de tú maá ní nī nsáhā jíyo ní yā, de cachī ní ní cúu nūu ní nchuhun ní yā, de ná quīnāquēhen sá yā, ncachī űā.

¹⁶ De nī ncāhān Jesús jíin űā: María, ncachī yā. De tá nī ncāhān yā sūcuán, de nī nacunī űā yā, de nī ndicó coto űā, de nī ncāhān űā jíin yuhū hebreo: Rabonī, ncachī űā. De tūhun űúcuán cáhān: Maestro.

¹⁷ De nī ncāhān Jesús jíin űā: Mā quēhé nū nduhū, chí ncháha ca ndaa nī quīnohōn nī nūu Tatá nī. De cuāhān nūu ndá hermano nī, tēe nī scuáha jíin nī, de cachī nū nūu dē jā ndaa nī quīnohōn nī nūu Tatá nī, jā suni Tatá ndá maá nū cúu. De cúu yā Yāa Dios maá nī jíin Yāa Dios ndá maá nū, ncachī yā.

¹⁸ űúcuán de María űūu Magdala, cuāhān űā, de nī ncachī tūhun űā nūu ndá tēe scuáha jā ní jīnī űā nūu maá Jētohō ō jíin jā ní ncāhān yā ndá tūhun yáhā jíin űā.

Jā ní nenda yā nūu ndá tēe scuáha jíin yā

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ De jā nī ncauā maá quívī domingo űúcuán, de íñī tútu ndá tēe scuáha inī iin vehe. De ndāsī viéhé, chí yúhū ndá dē ndá táhān dē hebreo jā cunī ūhvī jī dē. De nī nguenda-nī Jesús, nī jēcuñī yā māhñú ndá dē, visō ndāsī viéhé, de nī ncāhān yā jíin dē: Coó ndeé coo síi inī ndá nū, ncachī yā.

²⁰ De tá nī ncāhān yā sūcuán, de nī stēhēn yā ndahā yā jíin yīcā yā nūu ndá tēe scuáha. De nī ncusī inī ndá dē jā ní jīnī dē nūu maá Jētohō ō.

²¹ űúcuán de nī ncāhān tucu Jesús: Coó ndeé coo síi inī ndá nū. De tá cúu nūu ní ntajī Tatá nī nduhū inī ñayívī, suni sūcuán tajī nī ndá ndóhó nacani nū tūhun nī nūu nchivī, ncachī yā.

²² űúcuán de nī ntivī táchī yā nūu ndá dē. De nī ncāhān yā: Mitān de nī nīhīn ndá nū Espírītu Santo.

²³ De ndácā nchivī jā cune cáhnū inī nū nūu cuáchi jī, túsāa de coo tūhun cáhnū inī nūu cuáchi jī. De tú mā cúne cáhnū inī nū nūu cuáchi jī, de mā coó tūhun cáhnū inī nūu cuáchi jī, ncachī yā.

Jā ní nenda yā nūu Tomás

²⁴De Tomás, tēe jā ní ncacu cuátī, iin táhān jā úxī ūū tēe scuáha jín yā, nduú ní íyo dē quíwī jā ní nenda nijín Jesús nūū ndá cā tēe scuáha.

²⁵Ñúcuán de sava cā ndá tēe scuáha, ní ncāhān dē jín Tomás: Ní jíní ndá ní nūū maá Jētoho ō. De ní ncāhān Tomás: Tú mā cūnī ní nūū ní ntacuehé ndahá yā ní nsáhá ndūyu cāa, de tú mā chíhī ní xīnī ndahá ní nūū ní nchihī ndūyu cāa, de tú mā chíhī ní ndahá ní yīcā yā, de mā cándija cuitī ní, ncachī dē.

²⁶De nūū ūnā quíwī, de ndá tēe scuáha íyo tutú tucu dē inī iin vehe. De íyo Tomás jín dē. Ñúcuán de ní nquenda tucu Jesús, ní jēcūnī yā máhñú ndá dē, visó ndási viéhé. De ní ncāhān yā jín dē: Coó ndeé coo síi inī ndá nū.

²⁷De ní ncāhān yā-ni jín Tomás: Chíhī xīnī ndahá nū inī ndahá ní yáhá de cunī nū. De chíhī nū ndahá nū yīcā ní nūū ní ntacuehé. De mā cánī síquī cā inī nū, chí sa cándija nū, ncachī yā.

²⁸Ñúcuán de ní ncāhān Tomás jín yā: Aí, Jētoho maá sá jín Yāa Dios maá sá cúu ní, ncachī dē.

²⁹De ní ncāhān Jesús jín dē: Tomás, jondē ní jíní nū nduhū, de ní ncandija nū. De nācā ndetū ndá nchivī jā cándija jī nduhū visó nduú ní jíní jī nduhū, ncachī yā.

Nājēhē ní ntee Juan libro yáhá

³⁰De suni ní nsáhá Jesús cuáhā cā tiñū ñáhnú jā ní stéhēn yā poder yā nūū ndá tēe scuáha jín yā, jāa nduú yósó nūū tutú yáhá.

³¹Sochī ndá tiñū yáhá ní ntee ní tácuca cándija ndá nū jā Jesús cúu Cristo, maá Sēhe Yāa Dios. De jā cándija nū yā, de cutecū nū ní cánī sáhá yā.

21

Jā ní nenda yā nūū ūjā tēe scuáha jín yā

¹De ní ncuu jacū quíwī, de incā vuelta ní nenda Jesús nūū ndá tēe scuáha jín yā, jā íyo dē yuhú mar Tiberias. De súcuán cúu jā ní stéhēn yā maá yā nūū dē:

²Íyo tutú Simón Pedro, jín Tomás, tēe ní ncacu cuátī, jín Natanael, tēe ñuū Caná ndáñuū Galilea, jín nduū sēhe Zebedeo, jín ūnā cā tēe scuáha.

³De ní ncāhān Simón Pedro jín ndá dē: Ná quítīn ní tiacá. De ní ncāhān ndá dē: Suni cōhōn jín nū. De cuáhān ndá dē, de ní nquíwī dē iin barco. Sochī nduú ní níhīn cuitī ndá dē tí jacuáá ñúcuán.

⁴De tá cuācunijín, de íñí Jesús yuhú mar. Sochī ndá tēe scuáha, nduú ní nácunī dē jā maá yā cúu.

⁵Ñúcuán de ní ncāhān yā jín ndá dē: Lílū, ¿á ní níhīn ndá nū tiacá cajī ō? Nduú cuitī, ncachī ndá dē.

⁶Ñúcuán de ní ncāhān yā jín dē: Chuhun ñunu nū ichi lado cuáhá barco, de níhīn nū

tī. De ní nchuhun ndá dē ñunu, de nduú cā ní ncúu cuitī natavá dē, jā ní nquíwī cuáhā ndasí tiacá.

⁷Ñúcuán de tēe scuáha jā mānī cā Jesús jín, ní ncāhān dē jín Pedro: Maá Jētoho ō cúu tēe jā ní ncāhān ō jín, ncachī dē. De tá ní jíní Simón Pedro jā maá Jētoho ō cúu, de ní nūcūhun dē sahma dē, chí ní ntavá dē jā sátiñū dē. De ní ndava dē-ni nūū mar, cuáhān dē nūū yā.

⁸De ndá cā tēe scuáha ñúcuán, vāji dē jín barco yuhú nduté, stáá dē ñunu ñúhūn chitú tiacá. Chí nduú jicá íyo dē jín ñuhun yíchí, chí tá ciento-ni metro cúu.

⁹De tá ní nquee ndá dē inī barco, de ní jíní dē jā nduhá tícāyī ñuhūn, de cáá stāá jín iin tiacá jā ní nchohō.

¹⁰De ní ncāhān Jesús jín ndá dē: Cuáquehen ndá ní jacū tiacá jā cáta ntiin nū, ná scásūn ō, ncachī yā.

¹¹De ní nquíwī Simón Pedro inī barco, de ní stáá dē ñunu, ní nquenda dē jín nūū ñuhun yíchí. De ñuhūn chitú tiacá náhnú, iin ciento ūū xico ūxī ūnī tí cúu. De visó iin súcuán tí ñuhūn, de nduú ní ntēhndē ñunu.

¹²De ní ncāhān Jesús jín ndá dē: Nehēn ndá nū ná cajī ō stāá. De ní iin ndá tēe scuáha ñúcuán nduú ní ncúndeé inī dē jā cáñuhūn dē yā tú ní iin cúu yā. Chí jā jíní ndá dē jā maá Jētoho ō cúu yā.

¹³De ní ntandēé Jesús yuhú ñuhūn, de ní nquehen yā stāá, de ní jēhe yā nūū ndá dē, de saá-ni tiacá.

¹⁴Yáhá cúu vuelta ūnī jā ní nenda Jesús nūū ndá tēe scuáha jín yā, tá ní natecū yā.

Jā ní natúhūn Jesús jín Simón Pedro

¹⁵De tá ní ncuu ní nchasi inī dē, de Jesús ní jicá túhūn yā Simón Pedro: Simón sēhe Jonás, ¿á mānī cā nū jín ní nsūū cā ndá cā tēe yáhá? De ní ncāhān dē: Señor, ja jíní ní jā mānī sá jín ní. De ní ncāhān yā jín dē: Túsaá de coto nū ndá nchivī cúu tá cúu tícāchí lúlí ní, ncachī yā.

¹⁶De ní jicá túhūn yā dē vuelta ūū: Simón sēhe Jonás, ¿á mānī nū jín ní? De ní ncāhān dē jín yā: Ja jíní ní jā mānī sá jín ní. De ní ncāhān yā: Coto nū ndá nchivī cúu tá cúu tícāchí ní túsaá.

¹⁷De ní jicá túhūn tucu yā dē vuelta ūnī: Simón sēhe Jonás, ¿á mānī nū jín ní? De ní ncuu cā inī Pedro jā ní jicá túhūn yā dē vuelta ūnī tú mānī dē jín yā. De ní ncāhān dē: Maá ní jíní ní ndihí, de jíní ní jā mānī sá jín ní, Señor. De ní ncāhān yā: Túsaá de coto nū ndá nchivī cúu tá cúu tícāchí ní.

¹⁸De jāndáá cáhān ní jín nū jā jondē tá suchí nū de ní nquehen maá nū sahma nū, de ní jica nū ní jondē ní ncuu inī maá nū. Sochī tá yii nū, de nsūū jā cúu inī maá nū, chí incā nchivī cueca jī ndóhó nūū nduú cúu inī

nū quihīn nū, de scāā nū ndūū ndahá nú jā cuū nū.

¹⁹ Tūhun yáhá nī ncāhān yā jā ní stéhēn yā jā cundita caa dē yīcā cruz cuū dē, de jā súcuán cuetáhvi dē cúu jā stéhēn dē jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios. Nūcuán de nī ncāhān cā yā: Cuniquīn nduhū jā sáhá nú tiñu nī ndacu nī nūū nū, ncachī yā.

Tūhun tēe scuáha jā mānī cā yā jíin

²⁰ De nī jicó cóto Pedro, de nī jini dē nūū tēe scuáha jā mānī cā Jesús jíin, níquīn dē vāji dē yātā. Tēe nūcuán cúu jā ní ndeē xiín Jesús tá nī ncuxíní ndá dē jíin yā, de nī jīcā tūhún dē yā: Señor, ¿nī iin dē cúu jā nastúu dē níhín?

²¹ De jā ní jini Pedro nūū tēe nūcuán, de nī jīcā tūhún dē Jesús: Señor, ¿de tēe yáhá, nāsa coo dē?

²² De nī ncāhān Jesús: Tú cúnī nī jā cutecū dē jondē quīvī nenda nī, de ndóhó mā cúndihvi inī nū. Maá nú chí cuniquīn nū nduhū jā sáhá nú tiñu nī ndacu nī nūū nū, ncachī yā.

²³ Nūcuán de tūhun yáhá nī jītē nuu nūū ndācá hermano, jā tēe scuáha nūcuán mā cúu dē. Sochī nduú ní ncāhān Jesús jā má cúu dē, chí sa nī ncāhān yā: Tú cúnī nī jā cutecū dē jondē quīvī nenda nī, de ndóhó mā cúndihvi inī nū.

²⁴ De tēe scuáha nūcuán jā mānī cā Jesús jíin, suu cúu nduhū jā nácani tūhun ndācá tiñu yáhá, de suu nī tēe ndācá tūhun yáhá. De jíiní ndá nú jā íyó ndāā tūhun nácani nī.

²⁵ De sunī íyó cuāhā ndasí cā tiñu jā ní nsáhá Jesús. De tú tee ó tá iin tá iin, de mā quēndá níí ñayiví jā cuhun tutū jā cosó tūhun nūcuán, jáni inī nī. De nī ncuu. Amén.

TIÑU JA NI NSAHA NDA TEE APOSTOL

Jā ní nqee yuhú yā jā quiji Espíritu Santo

¹ Señor Teófilo, nū tūtú jā ní ntee sá jā xihna ñuhún, ní ntee sá ndácá tiñu jā ní nsáhá Jesús jíin ndácá tūhun jā ní stéhēn yā jondē quívi jā ní nquijéhé yā sáhá yā

² jíin jondē quívi jā ní ndaa yā cuānohōn yā andiví. De tá nchāha ca ndaa yā quihín yā de quívi ñúcuán de ní nsáhá Espíritu Santo jā ní ndacu Jesús nū ndá apóstol jā ní nacāji yā.

³ De tá ní jínu ní ndoho yā ní jíhí yā, de sá de ní nenda yā tēcū yā nū ndá tēe ñúcuán, de quéhén vuelta ní jíni ndá dē jā tēcū ndija yā. Chi ūu xico quívi ní stéhēn níjín yā maá yā nū ndá dē, de ní ncāhān yā jíin ndá dē nása tátúní Yāa Dios.

⁴ De juni iyó tūtú ndá dē de ní ncāhān yā: Mā queé ndá nú ciudad Jerusalén, chi cundetu nú jondē quiji Espíritu Santo jā ní nqee yuhú maá Tatá ní Yāa Dios. De ja ní jíni ndá nú jā súcuán ní ncāhān ní jíin nú, ncachí yā.

⁵ De Juan chi jāndáā jā ndute-ni ní scuéndutē dē nchiví. De ndá ndóhó chi jacū-ni cā quívi de cuāha ní Espíritu Santo cundee iní ndá nú, de ñúcuán cúu modo jā scuéndutē ní ndá nú, ncachí yā.

*Jā ní ndaa Jesús cuānohōn yā andiví
(Mr. 16.19-20; Lc. 24.50-53)*

⁶ Ñúcuán de ndá apóstol jā ní ndutútú dē nū Jesús, ní jíicá tūhún dē yā: Señor, ¿á jondē mitan de nasáhá ñáhnú ní nchiví nación maá ó Israel jā tatúní nū nación maá ó, á náa cúu? ncachí dē.

⁷ De ní ncāhān yā: Mā cúu cuní nū quívi á cuiyā jā ní jani maá Tatá ní, chí mátúhún maá yā-ni cúu Yāa jā cúñáhnú ndasí jā cuu sáhá ndāa vāha síqui ndácá tiñu yáhá.

⁸ Sochi tá ja ní nquíví Espíritu Santo iní ánó nū, sá de níhín nū poder yā, de nacani nú tūhun ní nū ndá nchiví ciudad Jerusalén jíin ní Judea jíin ní Samaria jíin jondē ní cahnú ñayíví, ncachí yā jíin ndá dē.

⁹ De tá ní ncuu ní ncāhān yā ndácá tūhun yáhá, de juni ndéhé ndá dē de ní ndaa yā-ni cuānohōn yā andiví. De ní nquiji-ni iin vícō, de ní jasí-ni nū cuāhān yā, de nduú cā ní jíni ndá dē yā.

¹⁰ De juni ndéhé ndá dē andiví nū ní ndaa yā cuāhān yā, de ní nquenda-ni ūu ángel yā jā ñuhún yā sahma cuijín de cáa yā tá cáa tēe. De ní jécuiñi ndee yā xiín ndá dē.

¹¹ De ní ncāhān yā jíin ndá dē: Ndá ndóhó tēe Galilea, ¿nūcu ndéhé ndá nú ichi andiví? Chi Yāa Dios ní nacueca yā maá Jesús cuānohōn yā andiví, de suni súcuán ndiji

tucu yā tá cúu nū ndéhé ndá nú mitan jā cuāhān yā, ncachí ndúu ángel.

Jā ní nacāji ndá dē Matías jā nūcuíñi yúnúu Judas

(Mt. 27.3-10)

¹² Ñúcuán de ní nuu ndá dē lómō jā nání Olivos cuānohōn ndá dē ciudad Jerusalén. De ñatin-ni iyó lómō ñúcuán jíin Jerusalén, chí née tá iin kilómetro, jā cúu medida jā cáhān ley tá cuu caca nchiví quívi nátátú.

¹³ De ní nenda ndá dē ciudad, de ní ndaa ndá dē cuarto xíní véhé nū ndéé nū dē. De cúu ndá dē Pedro jíin Jacobo jíin Juan jíin Andrés jíin Felipe jíin Tomás jíin Bartolomé jíin Mateo jíin Jacobo sēhe Alfeo, jíin Simón táhán grupo jā nání cananista, jíin Judas ñani Jacobo.

¹⁴ De níni ndútútú inuú ndá dē jíin ndá ñani Jesús, jíin María jā cúu naná yā, jíin ndá cā ñahan, de inuú-ni jíicān táhvi ndá dē.

¹⁵ De iin quívi de ní nacuiñi Pedro nū ndá hermano cándija. De iyó tá ciento ócō nchiví jā ní ndutútú. De ní ncāhān dē:

¹⁶ Mitan de cáhí tūhun ní, hermano, jā níni ní nqee ndaa tūhun jā yósō nū tūtú íi jā ní ncāhān David jondē janahán ní nsáhá Espíritu Santo. De tūhun ñúcuán cúu tūhun Judas, tēe jā ní nchosō nū nū ndá tēe jā ní ntiin Jesús.

¹⁷ De Judas chí suni táhán ó ní ncuu dē nícu, de ní nchindeé táhán ó jíin dē síqui tiñu jā ní jani yā jóhō.

¹⁸ De ní yēn dē ñuhun jíin xūhún jā ní níhín dē síqui tiñu néhén jā ní nsáhá dē. De ní nincava ndeyi dē, de ní ncāhān-ni chíjin dē, de ní jíte-ni jíti dē.

¹⁹ De ní jíte nuu-ni tūhun yáhá nū ndácá nchiví Jerusalén. De jā suu cúu jā ní scúnani ndá jí ñuhun ñúcuán Acéldama yuhú maá jí, jā cáhān: Ñuhun jā cúu Ñuhun Níñi.

²⁰ Chí súcuán cáhān nū tūtú Salmo síqui Judas:

Vehe dē, ná quéndōo súcuán-ni, de ní iin mā cundeē cā vehe ñúcuán.

De suni cáhān:

Tiñu jā ní ndiso dē ná nácuiso incā tēe.

Cáchí.

²¹ Túsaá de cúni jā nacāji ó iin tēe máhñú ndá tēe jā ní jica ó jíin ní tiempo tá ní jica maá Jēthōhō ó Jesús jíin ó.

²² De ná nacāji ó iin tēe jā ní jica jíin ó jondē quívi jā ní scuéndutē Juan yā, de jondē quívi jā ní ndaa yā cuānohōn yā andiví. De ná nūcuñi dē cuu de testigo jíin ndácá ó jā ní natecū yā, ncachí Pedro.

²³ De ní nacāji ndá dē ūu tēe jā cúu Matías jíin José jā nání Barsabás, de suni nání dē Justo.

²⁴ De ní jíicān táhvi ndá nchiví cándija: Tatá Yāa Dios, maá ní chí jíni ní nása iyó ánó ndá

nchivī. Túsaa de jā ndúú tēe yáhá, stéhēn ní ní tēe cúu jā ní nacāji ní.

²⁵ De cuiso tíñú dē jā cuu dē apóstol. De nacuiso dē tíñu jā ní sndóo Judas, chí ní nsáhá dē cuāchi, de cuāhān dē maá lugar xēēn nūū cánuú quihín dē, ncachí ndá dē.

²⁶ Nūcuán de ní ntavā ndá dē suerte ndúú tēe nūcuán. De ní nquee suerte Matías, de ní ncuu dē iin táhán ndihúxi iin cá apóstol.

2

Jā ní nquiji Espiritu Santo

¹ De quívi vico Pentecostés ní iyo tútú ndá nchivī cándija ciudad Jerusalén.

² De sanaā-ni de ní nihin andiví modo jā yihí ndasi táchī. De ndá nchivī jā ndéē iní vehe, ní jini ndá ji jā nihin.

³ De ní jini ndá ji modo yáñuhūn, de ní ncuuín jacū jacū ní jécōo xīnī iin iin ji.

⁴ De ndacá ji ní nchitú iní ji jín Espiritu Santo. De ní nquijéhé ndá ji cáhān ji síin síin yuhú, nása ní stéhēn maá Espiritu Santo jā cáhān iin iin ji.

⁵ De Jerusalén iyo ndá nchivī hebreo jā chíñuhūn nūū Yāā Dios jā ní nquiji ndá ji ndacá nación ní cáhnú ñayiví.

⁶ De jā ní nihin súcuán de ní ncututú cuāhā nchivī nūcuán. De ní ncunehén iní ndá ji, chí iin iin ji ní jini ji jā ndá tēe jā ní nihin Espiritu Santo cáhān yuhú ñūū ndá nchivī jā vāji jícá.

⁷ De ní nsáhvi iní ndá ji ní jini ji, de ní ncāhān ji: ¿A nsúú tēe Galilea cúu ndacá tēe yáhá jā cáhān ndá dē yuhú ñūū ō, á naá cúu?

⁸ ¿De nása cúu túsaa? Chí tá iin tá iin ō níni ó jā cáhān ndá dē yuhú ñūū ō jā ní ncacu ó jín.

⁹ Chí vāji sava ó jondē región Partia jín Media jín Elam. De sava ó vāji ó jondē región Mesopotamia jín Judea jín Capadocia jín Ponto jín Asia.

¹⁰ De suni jondē región Frigia jín Panfilia jín Egipto jín ndacá ndáñūū Africa jā iyo incā lado ñūū Cirene vāji sava ó. De sava cá ō vāji ó jondē ciudad Roma, de ndéē nūū ó yáhá mitan. De maá ó jā vāji ó ciudad Roma, de sava ó cúu nchivī hebreo de sava ó cúu incā nchivī jā ní ncandíja ley nchivī hebreo.

¹¹ De suni sava cá ō vāji ó región Creta jín Arabia. De níni ndacá ó jā yuhú ñūū ō nacani ndá tēe yáhá ndacá tíñu ñáhnú nása ní nsáhá Yāā Dios, ncachí ndá ji.

¹² De ndacá ji sáhvi ndasi iní ji de cúnēhén iní ji ndéhé ji. De nátuhún ndá ji jín táhán ji: ¿De nása cúu cáhān ndá dē ndá nūcuán túsaa? ncachí ji.

¹³ De sava cá ji ní ncāhān yíchī ji jín táhán ji: Nduú chí jā jini ndá dē, ncachí ji.

Tūhun jā ní nacani Pedro nūū nchivī

¹⁴ Nūcuán de ní nacuiñi Pedro jín ndihúxi iin cá apóstol. De ní ncāhān jee dē jín ndá nchivī: Ndá ní táhán maá ó hebreo jín ndá

ní nchivī Jerusalén, tūhun yáhá chuhun iní ndá ní de cunini vāha ndá ní tūhun jā cáhān sá.

¹⁵ Chí ndá sáán, nsúú jā jini ndá sá tá cúu nūū jāni iní ndá ní. Chí nsúú hora jā jini nchivī cúu, chí cáta cahīn jānehēn cúu.

¹⁶ Chí sa tíñu yáhá cúu jā squíncuu tá cúu nūū ní ncāhān Joel, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. Chí súcuán ní ncāhān dē:

¹⁷ Cáchī Yāā Dios: Ndá quívi sándihí de tetíñú ní Espiritu ní cuēē nūū ndacá nchivī.

De sēhe yíi nū jín sēhe síhí nū, nacani ndá ji tūhun ní.

De ndá tēe suchí, chí sáhá ní jā scóto nūū ji, de ndá tēe ñáhnú, chí scóto jāni nūū dē.

¹⁸ De jāndāā chí ndá quívi nūcuán de cuāha vāha ní Espiritu ní nūū ndá mozo ní, cúu tēe cúu ñahan, de nacani ndá ji tūhun ní.

¹⁹ De sáhá ní tíñu ñáhnú ichi andiví jā sáhvi iní nchivī cuní ji,

de suni sáhá ní seña iní ñayiví de cuní nchivī jā cúñáhnú ní,

chí coo níñi jín ñuhūn jín ñuhmā modo vicō.

²⁰ De ncandíi chí cutuún de mā cútūu cá, de yōo cucuáhá modo níñi.

De nūcuán de quenda quívi jā nenda maá Jētohō ndá nū Jesús.

De cuní ndacá nchivī jā quívi cáhnú cuu quívi nūcuán.

²¹ De ndacá nchivī jā cáhān ndáhvi ji jín yā, chí scácu yā ji, ncachí Yāā Dios.

Ncachí Joel jondē janahán.

²² De ní ncāhān cá Pedro: Mitan de ndá ní nchivī nación maá ó Israel, cunini ní jā cáhān sá tūhun Jesús, tēe ñūū Nazaret. Chí maá Yāā Dios ní jehe yā poder yā nūū Jesús jā ní nsáhá yā ndá tíñu ñáhnú máhñú ndá ní jín tíñu jā stéhēn jā iyo poder yā, jín tíñu jā sáhvi iní nchivī sáhá, tá cúu nūū ní jini ndá ní jā súcuán ní ncuu. Súcuán ní stéhēn Yāā Dios nūū ō jā maá yā ní ntetíñú Jesús.

²³ Sochi ní ntiin ndá ní yā, de ní nasiáha ndá ní yā ndahá ndá tēe nēhén. De ní jahñi ndá dē yā yicā cruz ní nsáhá ndá ní. De ja ní jini Yāā Dios jā súcuán sáhá ndá ní, chí ja ní nsáhá ndāā yā jā súcuán coo.

²⁴ Sochi ní nastécū Yāā Dios Jesús, de nduú ní ncuu cá yā ndíyi, chí tūndohó xēēn jā jihí nchivī, nduú cá ní ncuu sáhá jín yā.

²⁵ Chí jondē janahán de ní ntee rey David tūhun nása cáhān Jesús jín Yāā Dios: Jētohō sá, jini sá jā níi cáni iyo ní jín sá.

Chí iyo ní lado cuáhá sá jā chíndéé ní sáán, tácuca mā cúyuhú sá.

²⁶ Já nūcuán cúu jā cúsi iní sá, de cáhān sīi sá. De suni ñuhún iní sá jā nastécū maá ní yiqui cúñu sá.

²⁷ Chí mā squéndoó ní ánó sá nūū iyo ánó ndá ndíyi,

de ni mā cuáha ní tūhun jā tēhyū sá, chi sáhá sá tiñu jā cúnī maá ní de iyó mānī ní jín sán.

²⁸ Ní stéhēn ní nūū sá nāsa natecū sá de sáhá ní jā cusii ndasí iní sá siquí jā cundeē sá jín ní ní cánī.

Cachī Jesús, ncachī David jondē janahán.

²⁹ Ndá ní amigo, ná cáchī cājí sá nūū ndá ní tūhun tatá ō David, tēe ní ncuñáhnú jondē janahán, chi nduú ní ncáhān dē ndá tūhun yáhá siquí maá dē. Chi ní jihí dē, de ní jiquiyuhú dē. De jínī ō nūū yiyuhú dē jondē mitan.

³⁰ Chi ní ncuu dē tēe ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán. De ní jini dē jā ní ncáhān téyí yá jín dē jā chíjin tatá maá dē quiji Cristo, de cundeē yá tatúnī yá nūū mesa dē tá-ni ní ntatúnī maá dē jā ní ncuu dē rey.

³¹ Jondē tá ncháha ca quiji Cristo, de ja ní jini dē jā cuú yá de natecū yá. De ní ncachí dē jā má quéndōo ánō yá nūū iyó ánō ndá ndiyi, de juni yiqui cúñu yá má téhyū.

³² Chi Yāa Dios ní nastécū yá Jesús, de ndá maá sá cúu testigo jā súaán ní ncuu jā ní natecū yá.

³³ De ní nduñáhnú tucu yá ní nsáhá Yāa Dios jín poder yá. De ní jēhe Tatá yá Yāa Dios tūhun jā tetiñú Jesús Espiritu Santo, chi súaán ní nquee yuhú yá jā sáhá yá. De suu Espiritu Santo ñucuán cúu jā sáhá ndácá jā ndéhé ndá ní de níni ní mitan.

³⁴ De David nsūū tūhun maá dē cúu jā ní ncáhān dē, chi nduú ní ndáa yiqui cúñu dē andiví. Chi sa tūhun Jesús ní ncáhān dē jā cáhān súaán:

Maá Jētohō ō Yāa Dios ní ncáhān yá jín Jētohō ní, Yāa jā quiji:

Cundeē nūū lado cuáha ní nūū cuñáhnú nú, ³⁵ de ná sáhá ní jā candeē nūū poder ndácá jā jíní ūhví ndóhó, ncachí Yāa Dios jín Cristo.

Ncachí David.

³⁶ Túsaa de ndácá ní jā cúu ō tatá Israel, ná cúnī ndáa ní jā visó ní jahní ndá ní yá yíca cruz, sochí Yāa Dios ní jani yá maá Jesús jā cúu yá Jētohō ō de suni cúu yá Cristo, Yāa jā scácu yóhó, ncachí Pedro jín nchiví.

³⁷ De súaán ní jini ndá jí tūhun yáhá, de ní ntahúhví iní ndá jí. De ní ncáhān ndá jí jín Pedro jín ndá cá apóstol: Ndá ní amigo, cachí ní znāsa sáhá ndá sá túsaa? ncachí jí.

³⁸ De ní ncáhān Pedro: Nacani iní ndá ní jā sndóo ní cuáchi ní, de cuenduté ndá ní jā ní ncandija ní Jesucristo, tácuca cune cáhnú iní Yāa Dios nūū cuáchi ní. De ñucuán de taji yá Espiritu Santo yá cundeē iní ánō ndá ní.

³⁹ Chi súaán ní nquee yuhú maá Tátá Yāa Dios nūū ndá maá ō jín nūū séhe ō jín nūū ndá nchiví ndá cá nación, nā-ni nchiví cana yá jā candija jí.

⁴⁰ De cuáhā cá tūhun ní ncáhān cājí Pedro jā sndihví iní dē ndá jí: Nducú ndéé ndá ní jā ná cácu ní, chi ndá nchiví sáhá tiñu néhēn chi tñū táhví jí, ncachí dē.

⁴¹ Ñucuán de sava jí ní jetáhví jí tūhun jā ní ncáhān dē, de ní jenduté ndá jí. De quiví ñucuán ní ncuucahā cá nchiví cándija, chi ní ncuu tá ūnī cá mil jí.

⁴² De iní nihin ndá jí siquí tūhun jā stéhēn ndá apóstol, de iyó ñuncuún ndá jí, de jícān táhví ndá jí. De yáji cáhnú ndá jí státíla tá cúu nūū ní stéhēn maá Jētohō ō jā nūcūhun iní ō yá.

Nāsa ní iyo ndá nchiví jā ní ncandija jā xihna ñúhún

⁴³ De ndihí nchiví sáhvi iní jí de yuhú jí. Chi ní nsáhá ndá apóstol cuáhā tiñu ñáhnú jā stéhēn jā cúñáhnú yá.

⁴⁴ De inuú-ni ní iyo ndá nchiví cándija, de ndácá ndatíñú jā névaha jí cúu cáhnú ndá jí-ni.

⁴⁵ De ní yícó ndá jí ñuhun jí jín nā-ni ndatíñú névaha jí, de ní nsají jí xuhún nūū ndá táhán jí, nāsa jini ñúhún iin iin ndá táhán jí.

⁴⁶ De ndiquiví ndútútú ndá jí iní templo. De sī-ni yáji cáhnú ndá jí státíla vehe táhán jí, tá cúu nūū ní stéhēn maá Jētohō ō jā nūcūhun iní ō yá. De iyó mānī ndá jí.

⁴⁷ De cáhān jí jā cúñáhnú ndasí Yāa Dios. De ní jetúhún ndihí ndá nchiví ciudad ñucuán ndá nchiví cándija. De ndiquiví ní scácu cá maá Jētohō ō ndá cá nchiví, de ní nduu inuú-ni ndá jí jín nchiví cándija.

3

Já ní nduvaha tēe cojo

¹ De iin quiví de cahūnī jañini ní ncaa Pedro jín Juan cuáhān ndúū dē templo, chi maá hora jā jícān táhví ndá táhán dē hebreo cúu.

² De ñucuán iyó iin tēe cojo jā súaán iyó dē ní ncacu dē. Chi ndiquiví jiso nchiví dē jésíaha jí dē viéhé templo jā nání Viéhé Hermosa, de jícān dē caridad nūū ndá nchiví jā quiví templo.

³ De ní jini tēe ñucuán jā vaji Pedro jín Juan jā quiví dē templo. De ní jícān dē caridad nūū Pedro jín Juan.

⁴ De ní ndéhé vaha Pedro jín Juan nūū dē, de ní ncáhān Pedro: Cúndéhé vaha nú nūū ndúū ní, ncachí dē.

⁵ De iyó tūha tēe cojo ñucuán, chi jani iní dē jā nihin dē jacú xuhún nūū ndúū dē.

⁶ De ní ncáhān Pedro: Nduú ná xuhún plata ní oro nduú ná névaha ní. Sochí iyó iin jā vaha cá jā sáhá ní jín nú. Jín poder maá Jesucristo ñuú Nazaret cáhān ní jín nú, nacuiñi de caca nú, ncachí dē.

⁷ De nī ntiin dē ndahá cuáhá tēe cojo ñúcuán, de nī stácuñi dē. De jēhé dē jíin sūcūn jēhé dē nī nduvāha-ni.

⁸ De nihin nī nacuíñi dē de íñi dē. De nī nquiéhé dē jíca dē-ni, de nī nquiñi dē iní templo jíin Pedro jíin Juan, jíca dē cuáhān dē, de cándava dē, de nácana jee dē Yāā Dios.

⁹ De nī jiní ndácá nchiví jā jíca dē cuáhān dē, de nácana jee dē Yāā Dios.

¹⁰ De nī nacuní ndá ji nūū dē jā suu dē cúu jā ní ndee viéhé templo jā nání Viéhé Hermosa, nī jícan dē caridad. De sáhvi iní ndá ji, de yúhú ji jā sūcuán nī nduvāha tēe cojo.

Jā ní nacani Pedro tūhun yā iní corredor jā nání Corredor Salomón

¹¹ De tēe jā ní Iyo cojo jā ní nduvāha, chi nduú siáā dē ndahá Pedro jíin Juan, de ndihi nchiví nī jinū ji nī nquenda ji nūū ndá dē iní corredor templo jā nání Corredor Salomón. De sáhvi ndasí iní ndá ji ndéhé ji ndá dē.

¹² De nī jiní Pedro jā váji ndá nchiví ñúcuán, de nī ncāhān dē jíin ndá ji: Ndá ní táhān maá ó Israel, ¿nā síquī cúu jā sáhvi iní ndá ní ndéhé ní tíñu yáhá? ¿Nā síquī cúu jā ndéhé vāha ndá ní nūū nduú sá? ¿A jáni iní ndá ní jā íyó poder nduú sá á jā cúu sá tēe vāha, de suu cúu jā ní nacaca tēe yáhá nī nsáhá sá, á naá cúu?

¹³ De nduú chi maá Yāā Dios jā ní nchiñúhūn tatā ó Abraham, Isaac, Jacob jíin ndá cá tatā ó, maá yā nī nsáhá tíñu yáhá tácuca cuni nchiví jā cúñáhnú ndasí Sehe yā Jesús. De suu maá Jesús ñúcuán cúu jā ní nasiáha ndá ní yā nūū ndá tēe cúñáhnú. De nduú ní jétúhūn ndá ní yā nūū Pilato visó cúní dē jā siáā dē yā nícu.

¹⁴ Sochi ndá maá ní nī ncuyichí iní ndá ní Yāā ñ, Yāā ndāā ñúcuán. De nī ncāhān ndá ní jā ná siáā Pilato iin tēe jā ní jahñí ndíyi lugar maá yā.

¹⁵ De nī ncāhān ndá ní jā ná cúu maá Yāā jā sáhá jā tēcū ndácá-ni. Sochi Yāā Dios nī nastécū yā Jesús jā ní ncuu yā ndíyi. De ndá maá sá cúu testigo jā ní natecū yā.

¹⁶ De tēe yáhá jā ndéhé ndá ní de nácuní ndá ní dē, chi nī ncandíja ndá sá jā íyó poder Jesús jā nasáhá vāha yā dē, de jā suu cúu jā ní nduvāha dē-ni nī nsáhá yā tá cúu nūū ndéhé ndá ní mitan.

¹⁷ De mitan amigo, jā jíni sá jā síquī jáá nduú ní jícūhun iní ndá ní cúu jā ní jahñí ní yā, de saá-ni nī nsáhá ndá tēe jā tátúní nūū ó.

¹⁸ De jondē tá ncháha ca cuu, de ja nī nsáhá Yāā Dios jā ní ncāhān ndá tēe jā ní nacani tūhun yā jondē janahán jā suu sūcuán cundoho Cristo. De mitan chi jā ní nquee ndāā nī nsáhá yā.

¹⁹ Túsaá de nacani iní ndá ní jā sndóo ní cuáchi ní mitan, de quívi ndá ní ndahá Yāā Dios tácuca ná sndáhvā yā cuáchi ndá ní, de

quívi quívi jā ndusií iní ndá ní sáhá maá Jētohó ó.

²⁰ De suni tetíñu tucu Yāā Dios Jesús ndíji yā, chi cúu yā Cristo jā ní jani Yāā Dios jā scácu yā yóhó.

²¹ Sochi cánuú jā cundeē Jesús andiví jondē quívi jā nasáhá jeé Yāā Dios ndácá-ni tá cúu nūū ní nacani ndá tēe jondē janahán nī nsáhá Yāā Dios. De tēe nī Iyo ndoo ánō nūū Yāā Dios nī ncuu ndá dē.

²² De Moisés nī ncāhān dē jíin ndá tatā ó: Maá Jētohó ó Yāā Dios cani yā iin Yāā jā nacani tūhun Yāā Dios nūū ndácá ó tá cúu nūū ní jani yā nduhú. De cuu yā iin táhān ó. De ndácá tūhun jā chāhān yā, de chuhun iní ndá nū.

²³ De tú ná-ni nchiví mā chūhūn iní ji tūhun jā cāhān maá Yāā jā nacani tūhun ñúcuán, de tánū táhvi ji de mā cúu cā ji nchiví Israel, jā cúu nchiví maá yā, ncachí Moisés.

²⁴ De ndá cá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē tiempo jā ní nquiñi Samuel jíin jondē mitan, suni ní nacani ndá dē tūhun nāsa coo ndá quívi yáhá.

²⁵ De ndá maá ó cúu tatā ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. De suni síquī ndá maá ó ní nsáhá yā trátu jíin ndá tatā ó, chi nī ncāhān yā jíin Abraham: Chíjin tatā nū quiñi iin Yāā jā sáhá jā quendóo ndetú ndá nchiví ní cáhnú ñayíví, ncachí yā.

²⁶ De tá nī nastécū Yāā Dios Sēhe yā, de sá de xihna cá nūū ndá yóhó ní nteñíñu yā Jesús tácuca quendóo ndetú ó. Chi sáhá yā jā nasāma iní ó de mā sáhá cá ó tíñu néhén, ncachí Pedro.

4

Jā ní jēsíaha nchiví Pedro jíin Juan nūū ndá tēe cúñáhnú

¹ De Pedro jíin Juan juni cāhān cá nduú dē jíin ndá nchiví, de ndá sūtū jíin ndá tēe grupo saduceo jíin tēe cúñáhnú nūū ndá tēe jā jíto templo, nī nquenda ndá dē.

² De nī nquítí ndasí iní ndá dē nī jiní dē jā sūcuán stēhēn Pedro jíin Juan nūū ndá nchiví, jā nácani nduú dē tūhun jā natecū ndíyi, chi Jesús de ja nī natecū yā jā ní jíhi yā.

³ De nī ntiin ndá dē Pedro jíin Juan, de nī nchihí dē nduú tēe ñúcuán vecāa jā quendóo dē jondē quívi téēn, chi ja nī ñini.

⁴ Sochi cuáhā nchiví jā ní jiní tūhun nī ncāhān Pedro jíin Juan, nī ncandíja ndá ji. De nī jinū tá uhūn míl tēe jā ní ncandíja, de síin cá cúu ndá ñahan jíin sūchí lúli.

⁵ Ñúcuán de quívi téēn de ndá tēe ndíso tíñu nūū nchiví hebreo, jíin ndá tēe cúñáhnú, jíin ndá tēe stēhēn ley Moisés, nī ndutútú ndá dē iní ciudad Jerusalén.

⁶ De saá-ni Anás já cúu sūtū cūñáhnú cā, jín Caifás jín Juan jín Alejandro jín ndá nchiví já cúu táhán sūtū cūñáhnú cā ñúcuán.

⁷ De nī ncana ndá dē Pedro jín Juan, de nī jani ndá ndúú dē mähñú ndá, de nī jicā tühún ndá: ¿Ní iin cúu já nī nteñíú ndóhó de nī jondē nī nihñ tñú ndúú nū tiñu yáhá? ncachí ndá.

⁸ De Pedro nī nchitú iní dē jín Espíritu Santo, de nī ncāhān dē jín ndá tēe ñúcuán: Ndá nihñ tēe ndiso tñú jín tēe ñáhnú já ndiso tñú nū maá ó nchiví Israel,

⁹ mitan de ¿á stíchí ndá ní saán síquí iin tiñu váha já ní nsáhá sá já ní nduváha tēe cūhú yáhá?

¹⁰ Túsaá de ndá maá ní jín ndá cā nchiví táhán maá ó Israel, jicūhun iní ndá ní já jín poder maá Jesucristo ñú Nazaret cúu já ní nduváha tēe íñí nū ndá ní yáhá. De suu yá cúu já ní jahní ndá ní yicā cruz, sochí maá Yāa Dios ní nastécū yā Jesucristo.

¹¹ Sochí ndá maá ní chí nī squéne yichí ndá ní yá tá cúu nū squéne yichí ndá ní iin yūú já quituu iin squínā vehe, chí ndúú ní ncándija ndá ní yā. De yūú ñúcuán cúu maá yūú já yítuu squínā vehe mitan.

¹² Chí nī iin cā ndúú cā ná iyó já cuu scácu yóhó, chí ndúú cā ní iin cā síví já cāhān nchiví iní ñayiví yáhá já cuu scácu yóhó, ncachí Pedro.

¹³ Ñúcuán de nī jiní ndá tēe ñúcuán já iyó ndeé iní Pedro jín Juan já cāhān ndúú dē. De ja jiní ndá jáá ndúú túha Pedro jín Juan, chí tēe súcuán-ni cúu ndúú dē. De nī nsáhvi iní ndá, de nī nsáhá ndá cuenta já ní jica ndúú dē jín Jesús.

¹⁴ De suni ndéhé ndá nū tēe já ní nduváha ñúcuán, íñí dē jín Pedro jín Juan. De ní iin tühun ndúú ní ncúu cuiñí cā nascócóo ndá nū Pedro jín Juan.

¹⁵ Ñúcuán de nī ncachí ndá já ná quihñ Pedro jín Juan távehé tácu natúhún ndá maá dē.

¹⁶ De ní ncāhān ndá: ¿Nāsa sáhá ó jín ndúú tēe yáhá túsaá? Chí ja ní jite nuu tühun cuāhān nū ndá nchiví ní cāhnú ciudad Jerusalén yáhá já súcuán ní nsáhá ndúú dē iin tiñu ñáhnú. De mā cúu cāhān ó jáá ndúú ndā.

¹⁷ Túsaá de cāhān xēen ó nū dē já má cāchí cuiñí cā dē tühun Jesús nū ní iin cā nchiví, tácu mā cuté nuu cā tühun yáhá quihñ nū ndá cā nchiví, ncachí ndá.

¹⁸ De ní nacana ndá dē Pedro jín Juan. De ní ncāhān xēen ndá nū ndúú dē já má cāchí cuiñí cā dē de ní mā stéhēn cuiñí cā dē tühun Jesús nū ní iin nchiví.

¹⁹ Sochí ní ncāhān Pedro jín Juan: Cani váha iní ndá ní de tú jéahān iní Yāa Dios já sndóo sá tiñu já ní ndacu yā de sáhá sá tiñu já ndácu ndá maá ní.

²⁰ Chí mā cúu sndóo ndá sá tiñu já ní jiní sá jín já ní jiní sá, chí cánúú já nacani sá nū ndá nchiví, ncachí ndúú dē.

²¹ Ñúcuán de ní ncāhān xēen tucu ndá nū ndúú dē, de ní nsiáa-ni ndá ndúú dē. Chí ndúú ní nihñ cuiñí ndá ní iin modo já sndóo ndá Pedro jín Juan, chí yúhú ndá ndéhé ndá ndá cā nchiví, chí ndihí ji-ni cāhān ji já cūñáhnú ndasi Yāa Dios já ní nsáhá yá tiñu ñáhnú ñúcuán.

²² Chí tēe já ní nduváha jín tiñu ñáhnú ñúcuán, iyó dē víhí cā ūú xico cuiyā.

Jā ní jicān táhvī ndá nchiví cándija

²³ De tá ní nsiáa ndá Pedro jín Juan cuāhān ndúú dē, de ní nenda dē nū ndá táhán dē. De ní nacani dē ndácá tühun já ní ncāhān ndá sūtū cūñáhnú jín ndá tēe ñáhnú já ndiso tñú.

²⁴ De já súcuán ní jiní ndá ji, de inuú-ni ní jicān táhvī ndá ji nū Yāa Dios: Tátā Yāa Dios, maá ní cúu Yāa Dios já ní nsáhá andiví jín ñayiví jín mar jín ndácá cā já iyó.

²⁵ De já jín Espíritu Santo ní ní nsáhá ní já ní ncāhān mozo ní David jondē janahán:

¿Nājhē cúu já quiti ndasi iní nchiví ndá cā nación?

¿De nājhē cúu já jáni cāhá iní ndá ji?

²⁶ Nī ncututú ndá tēe já cúu rey iní ñayiví, de ní nataká ndá tēe já ndiso tñú, de inuú-ni ní nenda ndá dē síquí maá ní já cúu ní Jētohō ndá sá,

jín síquí Cristo, Yāa já ní jani ní. Ncachí David.

²⁷ Chí jándāa cúu já Herodes jín Poncio Pilato jín ndá nchiví táhán maá sá Israel jín ndá nchiví incā nación, ní ncututú ndá ji iní ciudad Jerusalén yáhá, de ní nenda ji síquí Sehe ñí ní Jesús. Yāa já ní jani ní.

²⁸ De súcuán ní ncuu tácu ná queé ndā ndácá tiñu já ní nsáhá ndāa maá ní jondē janahán já súcuán coo.

²⁹ De mitan, Tátā Yāa Dios, cūndéhé ní já ní ncāhān xēen ndá dē nū ndá sá. De cuāha ní fuerza ní nū ndá sá já cúu sá mozo ní, tácu coo ndeé iní sá já nacani sá tühun ní.

³⁰ De jín poder maá ní de sáhá ní já nsáhá váha ndá sá nchiví cūhū, de sáhá ndá sá tiñu já stéhēn já iyó poder ní, jín tiñu já sáhvi iní nchiví sáhá. De ndácá ñúcuán sáhá ní jín poder Sehe ñí ní Jesús, ncachí ndá nchiví cándija.

³¹ De tá ní ncuu ní jicān táhvī ndá ji de ní nsáhá yá já ní ntāan nū iyó tūtú ndá ji. De ní nchitú ndá ji jín Espíritu Santo, de víhí cā ní nchundeé iní ndá ji ní nacani ji tühun Yāa Dios.

Jā ní iyo cáhnú ndatíñú ndá ji

³² De ndá nchiví cuāhā já ní ncándija, chí inuú-ni iyó iní ndá ji. De ní iin ji ndúú ní nsáhá ji já cúu ndatíñú maá ji ndácá ndatíñú

jā névaha ndá ji, chi ndihi-ni ndatíñú névaha cáñhú ndá ji.

³³ De nihin ndasí nácani ndá apóstol tūhun jā ní jiní dē jā ní natecū Jētohō ō Jesús. De vaha ndasí nī nchindee yā ndá nchivi cándija.

³⁴ Chi ní iin ji nduú ná cúmani cuiti nūū ji, chi ndācā nchivi jā xiñúhun jā xivéhe chi ní yīcō ji.

³⁵ De jesiáha ndá ji xūhún ñúcuán nūū ndá apóstol. De sáji ndá apóstol xūhún nūū ndá cā nchivi cándija nāsa jini ñúhún iin iin ji.

³⁶ De súcuán nī nsáhá José jā cúu tata Levi, nī ncacu dē Chipre jā cúu iin pedazo ñuhun jā ñúhún máññú ndute. De ndá apóstol nī nascúnaní dē tēe ñúcuán Bernabé. De sívi ñúcuán cáhān jā tēe cáhān tūhun ndeē iní cúu dē.

³⁷ De ní yīcō dē iin ñuhun dē, de ní jesiáha dē xūhún ñúcuán nūū ndá apóstol.

5

Cuāchi jā ní nsáhá Ananías jín Safira

¹ De incā tēe jā nání Ananías jín ñasíhí dē jā nání ña Safira, nī yīcō ndúū dē iin ñuhun dē.

² De ní nacoo dē sava xūhún jā cuu ndúū dē jín ña, de suni ní jiní ña jā súcuán nī nsáhá dē. De ní jesiáha dē sava xūhún dē nūū ndá apóstol, sochi sáhá dē-ni jā ñúcuán cúu ndihi.

³ De ní ncāhān Pedro: Ananías, ¿ñājēhē cúu jā ní nquivi Satanás ánō nū jā stáhví nū Espiritu Santo cúni nū? Chi ní nacoo nú jacū xūhún ñuhun jā cuu maá nú, de stáhví nú chí sáhá nú-ni jā váji ndihi nú-ni jín xūhún.

⁴ De tá ncáhā ca xīcō nú ¿de á nsūū cuenta maá nú ní ncúu ñuhun ñúcuán? De tá ní yīcō nú ¿de á nsūū xūhún maá nú cúu? ¿De ñājēhē cúu jā ní jani iní nū jā stáhví nū? Chi nsūū maá-nē tēe ñayiví cúu jā ndúcú nū stáhví nū, chí suni jondé Yāā Dios, ncachí Pedro.

⁵ De tá ní jiní Ananías ndá tūhun yáhá de ní ndicó cáva dē, de ní jihí dē-ni. De ndācā nchivi jā ní jiní tūhun ñúcuán, nī nchúhú ndasí ndá ji.

⁶ Ñúcuán de ní nacuiñi ndá tēe suchí, de ní nchuscún ndá dē sahma ndiyi ñúcuán, de cuāchuhú ndá dē.

⁷ De ní ncuu tá ūnī cā hora, de ní nquenda ñasíhí ndiyi ñúcuán, nī nquivi ña vehe nūū iyó Pedro. De nduú jiní ña jā súcuán ní ncuu.

⁸ De ní jīcā tūhun Pedro ña: Cachí nūū ní, ¿já iin tanto suha ní nihin ndúū nū jā ní yīcō nú ñuhun, á naá cúu? ncachí dē. De ní ncāhān ña: Suu iin tanto súcuán ní yīcō ndúū sá, ncachí ña.

⁹ De ní ncāhān Pedro jín ña: ¿De nūcu ní squetáhān ndúū nū tūhun jā stáhví nū Espiritu maá Jētohō ō? ¿De á mā nihin ndúū nū castigo jáni iní nū? De cunini de cuni nū chí ja cáfin távehé jā ní nenda ndá tēe jā ní

jēchuhū yíi nú, de suni súcuán tavā dē ndóhō jā cuyuhú nū, ncachí dē.

¹⁰ De ní ndicó cáva ña-ni nūū jēhē Pedro, de ní jihí ña-ni. De ní ndivi-ni ndá tēe suchí ñúcuán. De ní jiní ndá dē jā ní jihí tucu ñahan ñúcuán, de ní ntavā tucu dē ña távehé, de ní nchiyuhú dē ña xiín yíi ña.

¹¹ De ní nchúhú ndasí ndá nchivi cándija jín ndá cā nchivi jā ní jiní tūhun nāsa ní ncuu.

Jā ní nsáhá ndá apóstol cuāhā tiñu ñáññú

¹² De ní nsáhá ndá apóstol cuāhā tiñu ñáññú nūū ndá nchivi, jín tiñu jā stēhēn jā iyó poder Yāā Dios. De ndútútú ndá nchivi cándija iní corredor templo jā nání Corredor Salomón.

¹³ De ndá nchivi jā nduú cándija chí nduú ní ncúndeē iní ní iin ji jā tandēe táhān jī jín ndá nchivi cándija, visó jétúhūn ndasí jī.

¹⁴ Sochi ní ncandija cuāhā cā nchivi nūū maá Jētohō ō, cúu tēe cúu ñahan.

¹⁵ De ní nquiji ndá nchivi jín ndá táhān jī nchivi cúhū, de ní jaquin jī iní ndá calle, yosō ndá jī nūū yūū jín nūū camilla tú sanaā de yāha Pedro de visó cōndāhví dē ná yāha síqui jī de nduvāha jī.

¹⁶ De saā-ni ndá nchivi ndá ñuū ñatin ñúcuán, suni ní nquenda cuāhā jī ciudad Jerusalén, ní nquisiáha jī ndá jā cúhū jín jā ndóhō táchí. De ndihi-ni ndá jī ní nduvāha.

Jā ní sndóhō ndá jī ndá apóstol

¹⁷ Ñúcuán de ní ncucuásún iní maá sūtū cúñáññú cā ní jiní dē ndá apóstol, de saā-ni ndá cā táhān dē jā scuáha sahān saduceo. De ní nenda ndá dē sáqui ndá apóstol.

¹⁸ De ní ntiin ndá dē, de ní nchihí ndá dē ndá apóstol vecāa.

¹⁹ Sochi iin ángel maá Jētohō ō ní nacune yā viéhé cāa jacuāā. De ní ntavā yā ndá dē, de ní ncāhān yā:

²⁰ Cuáhān, de cuiñi nú iní templo. De ñúcuán nacani nú ndācā tūhun nūū ndá nchivi nāsa nihin táhví jī jā cutecū jī ní cáni, ncachí ángel.

²¹ De ní jiní ndá dē tūhun yáhá. De tá ní ncuinjīn de ní nquivi ndá dē iní templo, de ní stēhēn ndá dē tūhun yā nūū nchivi. De juni stēhēn ndá dē de sūtū cúñáññú cā jín ndá táhān dē ní nastútú dē ndá tēe sáhá junta cúñáññú cā nūū nchivi Israel. De ní ntají dē ndá policía jā cuátavā dē ndá apóstol jā yíhí dē vecāa.

²² Sochi tá ní nquenda ndá policía viéhé cāa de nduú cā ndá apóstol yíhí vecāa. De ní ndicó cóo ndá dē, de ní ncachí tūhun dē nūū ndá tēe sáhá junta:

²³ Maá jāndāā jā ní jiní ndá sá jā ndásí vāha viéhé cāa de íñí ndá tēe jā jito, sochi tá ní nacune ndá sá de nduú ní jiní cuiti cā ndá sá nūū ní iin tēe ñúcuán, ncachí ndá dē.

²⁴ De sūtū cūñáhnú cā jíin ndá cā sūtū cūñáhnú jíin tēe cūñáhnú nūū ndá tēe jā jito templo, tá nī jini ndá dē tūhun yáhá de jáni inī ndá dē nāsa cā coo tiñu ndá apóstol.

²⁵ Ñúcuán de nī nguenda-nī iin tēe nī ncachī tūhun dē: Ndá tēe jā nī nchihī ndá nī vecāa, iyó ndá dē inī templo, de stéhēn ndá dē nūū nchivī, ncachī dē.

²⁶ Ñúcuán de maá tēe cūñáhnú nūū ndá tēe jā jito templo, nī jēhēn dē jíin ndá policia, de nī nacueca ñuncuūn tucu ndá dē ndá apóstol, chí yuhú ndá dē ndéhé dē nchivī jā cuun jíi yūū ndá dē de tú sahá xēēn dē jíin ndá apóstol.

²⁷ De tá nī nenda ndá dē jíin ndá apóstol de nī jani dē nūū ndá tēe cūñáhnú jā sahá junta. De nī ncāhān sūtū cūñáhnú cā nūū ndá apóstol:

²⁸ ¿A nsūū ja nī ndacu nīhin nī nūū ndá nū jā má stéhēn cuiitī nū cā tūhun tēe nání Jesús? De mitan chí ja nī scútē nuu nū cā tūhun Jesús ní ciudad Jerusalén yáhá. ¿A cúnī nū jā tee nū cuāchi níñī tēe ñúcuán siquī ndá nī? ncachī sūtū cūñáhnú cā.

²⁹ Ñúcuán de Pedro jíin ndá cā apóstol nī ncāhān ndá dē: Cánúú cā jā squincuu ndá sá jā cúnī maá Yāa Dios nsūū cā jā cúnī ndá tēe.

³⁰ Yāa Dios jā nī nchiñúhún ndá ndiyi tata ó, nī nastécú yā Jesús, Yāa jā nī jahní ndá máá ní, chí nī jata caa ndá ní yā yicā cruz.

³¹ De Yāa ñúcuán nī nduñáhnú tucu yā nī nsáhá Yāa Dios, chí ndéē yā ichi ndahá cuáhá Yāa Dios. De cúu yā Yāa jā tátúnī jíin Yāa jā scácu yóhó, tácuu nacani inī ndácá ó jā cúu ó nchivī Israel siquī cuāchi ó de cune cáhnú inī yā nūū ndácá cuāchi ó.

³² De ndá máá sá cúu testigo siquī ndácá tūhun yáhá. De saá-nī Espiritu Santo suni sūcuán stéhēn cājī yā, chí jēhe Yāa Dios Espiritu Santo nūū ndácá nchivī jā jétáhvī jíi yā, ncachī Pedro jíin ndá cā apóstol.

³³ De tá nī jini ndá tēe cūñáhnú tūhun yáhá de nī nquītī ndasí inī ndá dē, de cúnī ndá dē jā cahní dē ndá apóstol.

³⁴ Sochi iyó iin dē jā stéhēn ley yā jā nání Gamaliel jā cúu grupo fariseo, de ndácá nchivī jétáhvī jíi tēe ñúcuán. De nī nacuiñī dē nūū junta, de nī ncachī dē jā ná quihīn ndá apóstol iin nūū nūū távehé.

³⁵ De nī ncāhān Gamaliel: Ndá níhín jā cúu ó nchivī nación Israel, canī vāha inī ní nāsa sahá ndá ní jíin ndá tēe yáhá.

³⁶ De nūcūhun inī ndá ní nāsa nī ncuu quivī yātá jā ní nenda Teudas contra siquī gobierno, de nī ncachī dē jā tēe téyíí cúu dē. De nī ncutútú tá cūmī ciento tēe nūū dē. Sochi nī jahní nchivī dē, de ndácá jā ní jétáhvī tūhun jā ní ncāhān dē, nī nacutē nuu ndá dē cuāhān dē-ni, de nī jencuiñī-ni tiñu ñúcuán.

³⁷ Ñúcuán de quivī jā ní Iyo censo de Judas tēe Galilea, suni sūcuán ní nenda dē contra

siquī gobierno, de cuāhā nchivī nī ncutútú jíi nūū dē de ní jétáhvī jíi dē. De suni ní jahní nchivī tēe ñúcuán, de ndácá nchivī jā ní jétáhvī tēe ñúcuán, suni ní jītē nuu-ni ndá jíi.

³⁸ De yáhá ná cáchī tūhun sá nūū ndá ní. Mā stáhān cā ní ndá tēe yáhá. Siáá ndá ní dē ná quihīn dē. Chí tú iin tēe cúu jā ní squijéhé tiñu yáhá de naā-ni.

³⁹ Sochi tú Yāa Dios nī squijéhé, de mā cúu cuiitī casí ndá ní, chí sanaā de cuéé cā de cunī ndá ní jā tiñu Yāa Dios cúu jā ndúcú ní casí ní, ncachī Gamaliel.

⁴⁰ De ní jétáhvī ndá dē tūhun jā ní ncāhān Gamaliel. De ní nacana ndá dē ndá apóstol. De nī ncani ndá dē jíin cuarta ñiī, de nī ncāhān xēēn ndá dē nūū ndá apóstol jā má cáhān cā dē tūhun Jesús, de nī nsiáā ndá dē-ni.

⁴¹ De nī nquee ndá apóstol nūū junta cuāhān dē, de cúsiī inī ndá dē jā ní jēhe Yāa Dios tūhun jā ní ndoho ndá dē tūhun canoó jā siquī jā cándija dē Jesús.

⁴² De ndiquivī nācani ndá dē tūhun Jesucristo inī templo jíin inī ndácá vehe, chí nduú ní jencuiñī ndá dē jā stéhēn dē.

6

Jā ní jani ndá dē ūjā cā tēe jā satíñū jēhe nchivī cándija

¹ De ní ncucuahā cā nchivī cándija. De ndá quivī ñúcuán de ndá tēe hebreo jā cáhān yuhú griego, ní ncāhān soó dē siquī táhān dē jā cáhān yuhú hebreo, chí cáchī dē jā ndá ñahan viuda jā cáhān yuhú griego nduú níhín vāha ña tá sājī dē stāā ndiquivī jā yājī ndá ñahan viuda.

² Ñúcuán de ndihúxī ūū tēe cúu apóstol, ní nastútū dē ndácá nchivī cándija, de ní ncāhān ndá dē: Nduú vāha jā jencuiñī ndá ní jā nācani ní tūhun Yāa Dios jā sājī ní stāā nūū nchivī.

³ Túsaá de ndá ndóhó hermano, nacāji nú ūjā táhān ndá máá ó, tēe jā jétúhún nchivī dē, de ñúhún chitú Espiritu Santo inī dē, de tú tēe jíinī vāha cā cúu dē. De ndá máá dē cuiso tíñū jā sājī dē stāā.

⁴ De ndá nduhú chí cúsa máá jā cācān táhvī ndá ní jíin jā nacani ní tūhun yā, ncachī ndá dē.

⁵ De ní jétahān inī ndihī nchivī tūhun jā ní ncāhān ndá dē. De ní nacāji ndá jíi Esteban, chí tēe cándija níhin cúu dē, de iyó chitú Espiritu Santo inī dē. De suni ní nacāji jíi Felipe jíin Prócoro jíin Nicanor jíin Timón jíin Parmenas jíin Nicolás. De Nicolás cúu tēe ñuū Antioquía jā ní ntiin ley hebreo jonde ncháha ca cándija dē Cristo.

⁶ De ndá tēe yáhá ní jani ndá nchivī dē nūū ndá apóstol, de ní jicān táhvī ndá apóstol siquī

tiñu jā sāhá ndá dē. De nī ntee ndá dē ndahá dē xīnī tá iin iin dē.

⁷ De tūhun Yāā Dios nī jītē nuu cā cuāhān ní cáhnú. De ndá nchivī cándija nī ncuuahā ndasí ji inī ciudad Jerusalén. De suni cuahā sūtū nī ncandija dē yā.

Jā ní ntiin ndá dē Esteban

⁸ De nī nchindeé nī nchituu yā Esteban, de nī jēhe yā poder nūū dē de vāha nī nsāhá dē tiñu űáhnú ndasí nūū ndá nchivī, jīn tiñu jā stēhēn jā íyó poder Yāā Dios.

⁹ De íyó ndá tēe jā ní ncuayahvi de nī nduu libre dē, de nī íyo vehe nī sinagoga ndá dē. De sava ndá dē jīn sava tēe űūū Cirene jīn űūū Alejandría jīn región Cilicia jīn Asia, nī nquijéhé ndá dē stíchī dē Esteban.

¹⁰ Sochi nduú nī ncúndéé ndá dē jīn Esteban, chí ndíchí nī ncāhān dē nī nsāhá maá Espiritu Santo.

¹¹ űúcuán de nī scāhān ndá dē jacū tēe nī ncāhān tūhun stáhvi sīquī Esteban, chí nī ncāhān dē jā ní jini dē jā ní ncāhān nāvāha Esteban sīquī Moisés jīn sīquī Yāā Dios.

¹² De jā sūcuán nī ncāhān dē, de nī nquítī inī ndá nchivī jīn ndá tēe űáhnú jā ndíso tíñu jīn ndá tēe jā stēhēn ley janahán. De nī nenda ndá dē sīquī Esteban, de nī ntiin ndá dē, de cuāhān ndá dē jīn Esteban nūū junta cúñáhnú cā.

¹³ De nī jani ndá dē testigo tūhún jā ní ncāhān sūcuán: Tēe yáhá, ndiquivī cáhān nāvāha dē sīquī templo nī yáhá jīn sīquī ley Yāā Dios.

¹⁴ Chí nī jini ndá sá jā ní ncāhān dē jā Jesús tēe űūū Nazaret, canī dē templo yáhá, de nasāma dē ndá costumbre jā ní sndóo Moisés nūū ō jā sāhá ō, ncachī testigo tūhún.

¹⁵ űúcuán de ndácá tēe jā ndéé nūū junta, nī ndéhé vāha ndá dē nūū Esteban, de nī jini ndá dē jā cáá nūū dē tá cáá nūū iin ángel Yāā Dios.

7

Tūhun jā ní nacani Esteban

¹ De maá sūtū cúñáhnú cā nī ncāhān jīn Esteban: ¿A ndāā jā sūcuán nī ncāhān nū tá cúu nūū cáhān tēe yáhá? ncachī dē.

² De nī ncāhān Esteban: Ndá ní tátā, señor, cunini ndá ní tūhun yáhá jā cáhān sá. Maá Yāā Dios, Yāā jā vīi ndasí cúñáhnú, nī nquiji yā nūū ndiyi tátā ō Abraham tá nī ndéé dē inī región Mesopotamia de jondē tá ncháha ca quīhīn dē cundeé dē inī űūū Harán.

³ De nī ncāhān yā jīn dē: Quee inī űūū nū jīn mǎhñū táhán nū, de quīhīn nū iin űūū jā stēhēn nī nūū nū cundeé nū, ncachī yā.

⁴ űúcuán de nī nquee dē inī región Caldea, de nī ndeé dē inī űūū Harán. De tá nī jīhī tátā dē, sá de nī nsāhá Yāā Dios jā ní nquiji dē yáhá nūū ndéé ō mitan.

⁵ De nī iin lulī űūhun nduú ní jēhe cuitī yā jā cuu táhvi dē, sochi nī nquee yuhú yā jā cuāha yā níi űūhun yáhá nūū dē jondē jīn nūū ndácá tátā dē jā quiji, visō ncháha ca coo sēhe dē jondē sáa.

⁶ De sūcuán nī ncāhān Yāā Dios jīn dē: Cundeé jícá tátā nū incā nación. De cūmī ciento cuiyā satíñú cáhá ji nūū nchivī de sndóho ndá nchivī ji.

⁷ De sīquī jā sūcuán sáhá ji jīn sēhe nū de nenda nī cuāchi sīquī ndá nchivī űúcuán nūū satíñú cáhá ji, de sá de quee ji inī nación űúcuán quiji ji ichi cháhá cundeé ji, de chíñúhún ji nduhú, ncachī yā.

⁸ De nī ncāhān yā jīn Abraham jā ná cúu dē circuncidar, jā cúu iin tunī jā stēhēn jā ní nsāhá yā trátú jīn dē. De tá nī ncau sēhe dē Isaac, de nī nsāhá dē circuncidar ji nūū úná quivī ji. De suni sūcuán nī nsāhá Isaac jīn sēhe dē Jacob, de saá-ni nī nsāhá Jacob jīn ndihúxi űūū sēhe yīi dē. De ndá tēe űúcuán nī ncuu ndihúxi űūū tátā xīhna űúhún nación maá ō Israel.

⁹ De ndácá sēhe tátā ō Jacob nī ncuuásún inī ndá dē nī jini dē űāni dē José. De nī yícó ndá dē José nūū ndá tēe jā cuāhān jīn dē jondē nación Egipto jā satíñú cáhá dē nūū iin tēe űúcuán. Sochi Yāā Dios nī jito yā dē.

¹⁰ De nī scácu yā dē nūū ndácá tūndóhó jā ní nquiji sīquī dē. De nī ncundíchí dē nī nsāhá yā. De Faraón, tēe cúu rey inī nación Egipto, nī ncusii inī dē jīn José ní nsāhá yā. De nī scuiso tíñu dē José jā cuu dē gobernador, de nī ntatúnī José inī nación Egipto jīn nūū ndá nchivī vehe Faraón.

¹¹ De nī nquiji quivī jā ní íyo iin tāmá níi Egipto jīn níi jondē Canaán. Iin tūndóhó xēen nī ncuu inī ndūū nación űúcuán. De ndá ndiyi tátā ō, nduú cā ná cajī ndá dē ndá tiempo űúcuán.

¹² De nī nīhīn Jacob tūhun jā íyó trigo nación Egipto, de nī ntajī dē ndá sēhe dē jā cúu tátā ō, nī jēhēn Egipto jā xīhna űúhún nī jēcuēen ndá dē trigo.

¹³ De jā cuāhān ndá dē vuelta űū, sá de nī nastúu José jā maá dē cúu űāni ndá dē. De sá de nī jini vāha Faraón nā tátā cúu José.

¹⁴ De nī ncachī José nūū ndá űāni dē jā ná quícuēca ndá dē tátā dē jīn ndá nchivī vehe dē. De nī íyo űnī xico xāhōn ji.

¹⁵ Sūcuán nī ncuu jā ní nquee Jacob cuāhān dē jondē Egipto. De nī ndeé dē űúcuán jondē nī jīhī dē. De suni űúcuán nī ndeé ndihúxi űūū sēhe dē jā cúu tátā ō de jondē nī jīhī ndihī ndá dē.

¹⁶ De tá nī nquenda quivī jā ní ntavā yā ndá tátā dē inī nación űúcuán, de nī jiso ji yiqui ndá ndiyi tátā ō űúcuán nī jēhēn ji jīn jondē űūū Siquem. De nī nchiyuhú ndá ji inī iin yavī ndiyi jā ní jeen Abraham nūū ndá sēhe Hamor űūū Siquem.

17 De tá cáta ndeē cā ndá ji inī naci6n Egipto de nī ncuñatin quivī jā quee ndá ji. Chi sūcuán ja nī ncāhān téyí Yāā Dios jíin tatā ō Abraham jā iin quivī de quee ji inī Egipto. De ndá nchivī Israel ñūcuán chi nī ncāyā ndá ji de nī ncucuahā ji inī naci6n Egipto.

18 Ñūcuán de nī ncuñānī incā rey inī Egipto, de nduū ní jinī dē jā vāha tiñu nī nsāhá José jondē janahān.

19 De rey ñūcuán nī stáhvī dē ndá ndīyī tata ō, de sunī nī nsāhá nāvāha dē ndá ji, chi nī nsāhá dē fuerza jā má cōtō cā ji ndá sēhe ñiquín ji tácuā ná cū ndá ji.

20 De tiempo ñūcuán nī ncacu Moisés, de nī ncusiī inī Yāā Dios jíin ji. De ūnī yōō nī iyo yuhū ji inī vehe tatá ji.

21 De tá nduū cā ní ncuū coo yuhū ji de nī jēsīáha dē ji iin lugar nūū ní nanihīn sēhe síhī rey jā tátúnī nū naci6n Egipto. De nī naquehen ña ji, de nī scuáhmu ña ji tá cūū nūū cūū sēhe maā ña.

22 De nī ncutūha Moisés ndācā tūhun ndíchī inī naci6n Egipto. De vāha ndasi tūhun dē, de vāha sáhā dē ndācā tiñu.

23 De tá nī ncuū ūū xico cuiyā dē, de nī jēndéhē dē ndācā táhān dē jā cūū tatá Israel.

24 De ñūcuán nī jinī dē nūū iin tēe Egipto jā sáhā nāvāha jíin iin táhān dē Israel. De nī nchindeē Moisés táhān de, chi nī jahni dē tēe Egipto, de sūcuán nī nacuahā dē jā ní ndutahvī tēe ñūcuán.

25 De jāni inī Moisés jā jíicūhun inī ndācā táhān dē jā ní ntetiñū Yāā Dios maā dē jā scācu dē jí jā ndóho ji, sochi nduū ní jíicūhun cuiñī inī ndá ji.

26 De quivī téen nī nquenda dē nūū ūū táhān dē jā cánāā. De cūnī dē jā má cánāā ndūū tēe ñūcuán, de nī ncāhān dē jíin ndūū dē: ¿Nājēhē cūū jā sáhā nāvāha nū táhān nū? Chi modo ñanī ndūū nū, ncachī dē.

27 Sochi maā tēe jā cāni táhān ñūcuán nī nchindahā dē Moisés, de nī ncāhān dē: ¿Ní iin nī jani ndóho jā cūñáhnú nū jā sáhā ndāā nū tiñu ndá ní?

28 ¿De á sunī cūnī nū jā cahni nū nduhū tá cūū nūū ní jahni nū tēe Egipto icu, á naā cūū? ncachī dē.

29 De tá nī jini Moisés tūhun yáhā, de nī jinu dē cuāhān dē incā naci6n. De jondē Madián nī ndeē jíicā dē, de ñūcuán nī scācu ñasíhī dē ūū sēhe yí dē.

30 De tá nī ncuū ūū xico cuiyā jā ndeē dē Madián, sá de nī nquenda iin ángel Yāā Dios nūū dē jondē nūū ñuhun tihá ñatin nūū íyó yucu súcún Sinaí. De nī nquenda yā xīnī iin yūcū cāhnú jā cāyū jíin itā ñuhūn sochi nduū cāyū maā yūcū.

31 Ñūcuán de nī ndéhē Moisés, de nī nsāhvi inī dē ndéhē dē ñuhūn jā ní jinī dē. De nī ntandē dē tácuā cunī vāha dē nājēhē cūū jāá

nduū cāyū. Ñūcuán de nī ncāhān maā Jētohō ō jíin dē:

32 Maā nī cūū Yāā Dios jā ní nchīñūhūn ndá ndīyī tatā nū Abraham jíin Isaac jíin Jacob, ncachī yā. Sochi Moisés chi quisi dē jā yúhū dē, de nduū cā ní ncundeē inī dē cūndéhē dē nūū cāyū ñuhūn.

33 De maā Jētohō ō nī ncāhān yā jíin Moisés: Tavā nījan nū, chi lugar nūū ífī nū jíñā, lugar ñī cūū síquī jā ñī maā nī.

34 Ja ní jinī vāha nī jā ndóho ndasi ndá nchivī maā nī jā íyó inī naci6n Egipto, de sunī jinī ní jā jācu ndá ji síquī jā ndóho ji tūndóhō, de nī nuu ní vāji ní jā scācu nī ndá ji. Túsaá de mitan de cuninī nū, chi taji ní ndóhō quīnohōn nū jondē Egipto tácuā scācu nū ndá táhān nū, ncachī yā.

35 De jondē tá nchāha ca quee Moisés inī naci6n Egipto, de ja nī ncuyichī inī ndá táhān dē Israel, chi nī ncāhān ji: ¿Ní iin nī jani ndóhō jā cuñáhnú nū jā sáhā ndāā nū tiñu ndá ní? ncachī ji. De víso sūcuán sochi nūū maā dē ní nquijí ángel yā nūū yūcū jā cāyū jíin itā ñuhūn, de sūcuán nī ntetiñū Yāā Dios dē jā quīnohōn dē tátúnī dē nūū ndá ji, de scācu dē ji.

36 De maā Moisés ní natavā dē ndá ji inī naci6n Egipto, de nī nchāha ndá dē Mar Rojo, de nī jica nuu ndá dē nūū ñuhun tihá ūū xico cuiyā. De ní tiempo ñūcuán nī nsāhá Moisés cuāhā tiñu ñáhnú jíin tiñu jā stēhēn jā íyó poder yā.

37 De maā Moisés cūū jā ní ncāhān tucu jíin ndá tatā ō Israel: Maā Yāā Dios sáhā yā jā mähñū tatā ndācā ō quiji iin Yāā jā nacani tūhun Yāā Dios nūū ndācā ō tá cūū nūū ní jani yā nduhū. De chuhun inī ndá nū tūhun jā cāhān Yāā ñūcuán, ncachī Moisés.

38 De sunī maā Moisés cūū jā ní ndeē cāhnú jíin ndá ndīyī tatā ō tá ní jica nuu ndá ji nūū ñuhun tihá. De nī ncāhān iin ángel yā jíin maā dē xīnī yucu súcún Sinaí, de nī nacani dē nūū ndá tatā ō, chi ñūcuán ní nīhīn dē tūhun nāsa cutecū ō, de nī nquendoō ō jíin tūhun ñūcuán jondē mitan.

39 Sochi ndá ndīyī tatā ō chi nduū ní ncūnī ndá ji cuetáhvī ji Moisés, chi sa nī ncuyichī inī ndá ji dē, de cūnī ndá ji jā sa ndicō cóo ji quīnohōn ji naci6n Egipto nícu.

40 De nī ncāhān ndá ji jíin Aarón: Sáhā ní ndá yāā jā cosō nūū nūū ō. Chi Moisés jā ní natavā dē yóhō inī naci6n Egipto vāji ō, nduū jíin ō naā cūū jā ní ndoho dē mitan jāá nduū nénda dē jā cuāhān dē xīnī yucu súcún Sinaí, ncachī ndá ji.

41 Ñūcuán de nī nsāhá ji iin ídolo jā cáá tá cáá becerro. De nūū ídolo ñūcuán ní nsōcō ndá ji quiti, de nī ncusiī inī ji jíin ídolo jā ní nsāhá ndá ji.

42 De nī ncuijiyo-ni Yāā Dios nūū ndá ji cuāhān yā. De nī sndóo yā ji-ni jā ná

chíñúhún ndá ji nūū ndācā jā jíní ō jā yíhí andiví tá cúu nūū cáhān tutū jā ní ntee ndá tēe jā ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán: Ní ncāhān yā: Ndá ndóhó nchiví Israel, ¿á jāni iní ndá nú jā nūū nduhū ní nsōcō nū quiti

tá ní nica nú nūū ñuhun t́há ūū xico cuiyā, á naá cúu?

43 Nduú, chí sa ní jicó núu ndá nú jín nicho jā ñúhún yāā jā nání Moloc

jín figura tiūūn jā nání Renfán, ndá yāā jā ní nsáhá maá nú jā chíñúhún nú. Túsaá de siáha ní ndá ndóhó quihín jicá nú jondē yātā ñúū Babilonia, ncachí yā. Cáchi tutū.

44 De ní ntatúní Yāā Dios nūū Moisés jā sáhá dē vehe ñii nūū chíñúhún ndá dē yā, jā cáá tá cáá jā ní stéhēn yā nūū dē. De ndíyi tatā ō ní nevāha ndá dē vehe ñii ñúcuán jondē nūū ñuhun t́há, de iní vehe ñúcuán ní nchuhun ndá dē tabla yūū nūū ní ntee yā ley yā.

45 De cuéé cā de ní sndóo ndá dē vehe ñúcuán nūū ndá sēhe dē jā cúu tatā ō. De ní nquíví Josué jín ndá tatā ō iní nación Israel yáhá, de suni ní jetúñú ndá dē vehe ñii ñúcuán. De ní ncundeé ndá dē jín ndá nchiví jā ní iyo nación yáhá, de ní scúnu dē ji ní nsáhá Yāā Dios. De yáhá ní iyo vehe ñii jondē tiempo jā ní ncuu David rey.

46 De ní ncusií iní Yāā Dios jín David. De ní ncuu iní dē jā sáhá dē iin vehe ñi maá yā nícu. De maá yā cúu Yāā Dios jā ní nchiñúhún tatā ō Jacob.

47 Sochi Salomón sēhe David cúu jā ní nsáhá vehe ñi yā.

48 De visó súcuán de maá Yāā cúñáhnú ndasí, nsúú maá-ni vehe jā sáhá ndá tēe cúu nūū ndéé yā. De suni súcuán ní ncāhān tēe jā ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán:

49 Chí ní ncāhān yā:

Andiví cúu modo mesa nūū tátúní ní, de ñayiví cúu modo nūū yósó jēhē ní.

¿Nāsa cā coo vehe jā sáhá ndá nú jā cundeé ní túsaá?

¿A ní cúu nūū sáhá nú nūū natátú ní?

50 ¿A nsúú maá ní ní nsáhá ndíhi jā íyó? ncachí Yāā Dios.

Ncachí tēe jā ní nacani tūhun yā jondē janahán, ncachí Esteban.

51 De cáhān cā Esteban: Níhin ndasí iní ndá ní. De cúu ní tá cúu nchiví ndācā nación jáá nduú cándija tūhun yā, chí sóhó ndasí ndá ní. Chí cúsá maá jā jásí ndija ndá ní nūū Espíritu Santo, de tá-ni ní nsáhá ndíyi tatā ō jondē janahán suni súcuán sáhá ñi cā ndá ní jondē mitan.

52 ¿A ní iyo tēe jā ní nacani tūhun yā jondē janahán jáá nduú ní nsáhá nāvāha ndá tatā ō, á naá cúu? Nduú chí ní jahní ndá dē ndá tēe jā ní nacani tūhun nāsa quiji maá Yāā ndāā. De tá ní nquiji Yāā ñúcuán de ní

nastúu ndá ní yā nūū ndá tēe jā ní jahní ndá dē yā.

53 De visó ndá ángel yā ní jēhe ley Yāā Dios nūū ndācā ō de nduú ní squíncuu ndá ní, ncachí Esteban.

Jā ní jahní ndá dē Esteban

54 Ndācā tūhun yáhá ní jini ndá dē, de ní nquiti ndasí iní ndá dē, de ní nacayihí ndá dē ñii yúhú dē ní jini ndá dē Esteban.

55 Sochi maá Esteban chí ní nchitú Espíritu Santo iní ánō dē. De ní ndéhé vāha dē andiví, de ní jini dē jā jéndutē ndasí nūū ndéé Yāā Dios, de Jesús íñi yā ichi lado cuáhá Yāā Dios.

56 De ní ncāhān Esteban: Mitan de ndéhé sá jā nūne andiví, de ndéhé sá nūū maá Yāā jā ní nduu tēe, de íñi yā ichi lado cuáhá Yāā Dios, ncachí dē.

57 Ñúcuán de ní jasí ndá dē sóho dē, de ní ncana cóhó ndá dē, de ndíta-ni ní ntiin ndá dē Esteban.

58 De ní ntavā ndá dē Esteban cuāhān ndá dē jín dē yātā ñúū. De ndá tēe jā cúu testigo tūhún ñúcuán ní jaquín ndá dē sóo dē nūū iin tēe suchí jā nání Saulo, de ní ncuun ndá dē yūū Esteban.

59 De juni cúun ndá dē yūū Esteban de ní jicān táhvi dē nūū maá Jētohō ō: Tátá Jesús, mitan de naquehen ní ánō sá, ncachí dē.

60 De ní jēcuñi jiti dē, de ní ncāhān jee dē: Tátá Yāā Dios, mā tēé ní cuāchi yáhá síqui ndá ji jā sáhá nāvāha ji sáan mitan, ncachí dē. Súcuán ní ncāhān dē, de ní jihí dē-ni.

8

Jā ní nsáhá nāvāha Saulo ndá nchiví cándija

1 De ní jetúhún Saulo jā ní jahní ndá dē Esteban. De quiví ñúcuán ní nquijéhé ndá ji sáhá nāvāha ndasí ndá ji ndá nchiví cándija iní ciudad Jerusalén. De jā suu cúu ní jité nuu ndá nchiví ñúcuán cuāhān ji ní región Judea jín ní región Samaria. Sochi ndá tēe cúu apóstol chí nduú ní nquée ndá dē.

2 De ndá tēe jā íyó yíñúhún nūū Yāā Dios ní nchiyuhū ndá dē Esteban, de ní jacu ndasí ndá dē jā ní jihí Esteban.

3 De Saulo chí sáhá nāvāha dē ndá nchiví jā cándija nūū Jesús. Chí quiví dē ndá vehe, de t́in dē nchiví cúu tēe cúu ñahan, chíhi dē vecāa.

Jā ní jité nuu tūhun Yāā Dios iní iin ndáñúū Samaria

4 De ndācā nchiví ñúcuán jā ní jité nuu, de ní-ni cuāhān ndá ji de nācani ndá ji tūhun Yāā Dios nāsa scācu yā nchiví.

5 De ní nquenda Felipe iin ñuū jā íyó iní Samaria, de nūū nchiví ñúcuán ní nacani dē tūhun Cristo jā cúu Yāā jā ní jani Yāā Dios jā scācu ndá yóhó.

6 De ní ndutútú ndá nchiví, de ndíhi ndá ji ní nchuhun vāha iní ji ndācā tūhun jā ní

ncāhān Felipe. Chi nī nini jī, de nī jinī jī ndācā tiñu ñāhnú jā ní nsáhá dē.

⁷ Chi cuāhā nchivī jā ndóho tāchī nī nasáhá vāha dē jī, de tā quée tāchī inī ndá nchivī de cána cōhó de cuāhān. De cuāhā nchivī jā nī nduvēhlé jín nchivī cojo nī nduvāha nī nsáhá dē.

⁸ De nī ncusiī ndasí inī ndá nchivī ñuū ñúcuán.

⁹ De inī ñuū ñúcuán iyó iin tēe nání Simón, de scuāha dē mágica. De tā ncháha ca quihīn Felipe inī ñuū ñúcuán, de sáhvi ndasí inī ndá nchivī región Samaria ndéhé jī jā sáhá Simón. De stáhvi dē ndá jī chi cáchī dē jā iin tēe cúñāhnú ndasí cúu dē.

¹⁰ De ndācā nchivī chūhun vāha inī jī tūhun jā cáhān dē, cúu nchivī cúñāhnú cúu nchivī jáá nduú. De nī ncāhān ndá jī: Tēe yáhá nī jēhe ndasí Yāā Dios poder nūū dē, ncachī ndá jī.

¹¹ De chūhun vāha inī ndá jī tūhun cáhān dē, chi cuāhā ndasí quivī nī nsáhá dē ndá tiñu stáhvi ñúcuán, de nī nsáhvi inī ndá jī nī ndéhé jī.

¹² De tā nī nquenda Felipe de nī nacani dē tūhun vāha nāsa tátúnī Yāā Dios, jín tūhun maá Jesucristo nūū ndá jī. Ñúcuán de nī ncardija ndá jī, de nī jenduté ndá jī, cúu tēe cúu ñahan.

¹³ De suni nī ncardija maá Simón, de nī jenduté dē. De nī jica dē jín Felipe, de nī nsáhvi inī dē ndéhé dē jā ní nsáhá Felipe ndācā tiñu ñāhnú jín tiñu jā stéhēn jā iyó poder Yāā Dios.

¹⁴ De ndá apóstol jā iyó Jerusalén, nī nhīn dē tūhun jā ní ncardija ndá nchivī Samaria tūhun Yāā Dios. Ñúcuán de nī ntají ndá dē Pedro jín Juan nī jēhēn ndúū dē Samaria.

¹⁵ De nī nquenda ndúū dē ñúcuán. De nī jicān táhvi ndúū dē jēhé ndá nchivī ñúcuán tácuca ná nhīn ndá jī Espiritu Santo.

¹⁶ Chi ncháha ca quivī yā inī ánō nī iin jī, chi maá-nī jā ní jenduté ndá jī jā ní ncardija jī Jētoho ō Jesús.

¹⁷ Ñúcuán de nī ntee ndúū dē ndahá dē xīnī ndá jī, de nī nquivī Espiritu Santo inī ndá jī.

¹⁸ De nī jinī Simón jā sūcuán tēe ndúū apóstol ndahá dē xīnī ndá nchivī ñúcuán de quivī Espiritu Santo inī ánō jī. De cúni dē jā cuāha dē xūhún nūū apóstol nícu, tácuca nhīn dē poder jā sáhá dē sūcuán.

¹⁹ De nī ncāhān dē: Suni taji ní poder yáhá nūū sá tácuca nā-nī nchivī tee sá ndahá sá xīnī jī de quivī Espiritu Santo inī ánō jī, ncachī Simón.

²⁰ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro jín dē: De xūhún nú ná náá jín nú siquī jā jáni inī nū jā jín xūhún de cuu cueen nú poder jā jín māni Yāā Dios nūū nchivī.

²¹ Nsúú táhvi nū cúu jā cuiñi nú siquī tiñu yáhá, chi nduú iyó ndāā ánō nū nūū Yāā Dios.

²² Tūsaá de jini ñúhún jā nacani inī nū siquī jā jáni nēhēn inī nū yáhá. De nacān táhvi nū nūū Yāā Dios, cúndéhé ō á sanaá de cune cáhnú inī yā siquī jā jáni nēhēn inī nū jā ní ncāhān nū sūcuán.

²³ Chi jinī nī jā cúcuásún inī nū siquī jā sáhá nī tiñu yáhá. De ndācā jā nēhēn jā jáni inī nū cúu jā tiin nihin ndóho, ncachī Pedro jín Simón.

²⁴ Ñúcuán de nī ncāhān Simón jín dē: Cácan táhvi ndúū ní jēhé sá nūū maá Jētoho ō tácuca nī iin tūhun jā cáhān ní jínā mā quijí siquī sá, ncachī dē.

²⁵ De nī nacani Pedro jín Juan tūhun Yāā Dios nūū ndá nchivī. De nī ndicó cóo ndúū dē cuānohōn dē ciudad Jerusalén, de juni cuāhān ndúū dē de nacani dē tūhun vāha Yāā Dios inī cuāhā cá ndāñúū Samaria.

Felipe jín tēe nación Etiopía

²⁶ Ñúcuán de iin ángel maá Jētoho ō nī ncāhān yā jín Felipe: Quehen ichi de quihīn nū ichi sur; ichi jā quée inī ciudad Jerusalén jā cúu cuāhān jondē ñuū Gaza, ncachī yā. De maá-nī ñuhun tihá cúu ñúcuán.

²⁷ De nī nquehen Felipe ichi cuāhān dē. De iin tēe eunuco nī nquee dē Jerusalén. De tēe nación Etiopía cúu dē, de ndiso tiñú dē jā cúu dē tesorero nūū ñahan cúu reina jā tátúnī nūū nación Etiopía, de nání ña Candace. De tēe ñúcuán nī jēhēn dē ciudad Jerusalén nī jēchiñúhún dē Yāā Dios.

²⁸ De ñúhún dē inī carreta dē cuānohōn dē, de cáhvi dē tutú jā ní ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán.

²⁹ De maá Espiritu nī ncāhān yā jín Felipe: Cuāhān, de quetáhān nū jín tēe jā cuāhān jín carreta ñúcuán, ncachī yā.

³⁰ Sá de cuāhān Felipe de nī nquetáhān dē jín tēe jā ñúhún inī carreta. De nī jini dē jā cáhvi tēe ñúcuán tutú jā ní ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán. De nī jicā tūhún dē tēe ñúcuán: ¿A jicūhun inī ní ndá jā cáhvi ní jínā, á nduú? ncachī dē.

³¹ De nī ncāhān dē jín Felipe: ¿De nāsa jicūhun inī sá de tú mā stéhēn iin tēe nūū sá? ncachī dē. De nī ncāhān dē jín Felipe jā ná cáa dē nūū carreta quihīn ndúū dē.

³² De maá nūū tutú jī jā cáhvi dē yósó tūhun jā cáhān:

Tá cúu iin ticachī jā cuāhān nchivī jín tí jā cuū tí, suni sūcuán nī nsáhá ndá nchivī maá yā.

De tā cúu iin ticachī lúli jā sété dē tí de nduú ndáhyū tí, suni sūcuán nī nsáhá maá yā,

chi nduú ní ncāhān cuiñi yā tá nī nsáhá nāvāha jī yā.

³³ De hora jā nī jēhe ji tūhun canoō yā, de nduū nī nsāhá ndāā ji tiñu yā. De ni iin nchivī mā cūū cāhān ji tūhun tatā yā
chi nī jahnī ndá ji yā de nduū nā tatā yā. Cāchī tutū.

³⁴ Ñúcuán de nī ncāhān tēe Etiopía: De sáhá nī favor cāchī nī nūū sá, ¿nī síquī cāhān tēe nī nacani tūhun yáhá? ¿A síquī maá de, á síquī incá tēe? ncachī de.

³⁵ De jín tūhun jā nī ncahvi tēe Etiopía ñúcuán, nī nguījéhé Felipe cāchī tūhun de ndacá tūhun vāha Jesús nūū de.

³⁶ De juni ñúhún ndúū de ichi cuāhān de de nī nquenda de nūū ñúhún ndute. De nī ncāhān tēe Etiopía: Yáhá ñúhún ndute, ¿de á cuu cuenduté sá? ncachī de.

³⁷ De nī ncāhān Felipe: Cuu de tú cándija nī jā nī nsáhá Jesús jēhé ó jondé jín inī jín ánó nī, ncachī de. De nī ncāhān tēe Etiopía: Cándija sá jā Jesucristo cúu maá Séhe Yāā Dios, ncachī de.

³⁸ De nī jecani de carreta de. De nī nuu de jín Felipe, de nī nchunuu de cuāhān de nūū ñúhún ndute, de nī scuénduté Felipe tēe Etiopía.

³⁹ De tá nī nquee ndúū de inī ndute de Espíritu maá Jētohó ó nī nsáhá jíyo yā-ni Felipe cuāhān de, de tēe Etiopía nduū cá nī jín de nūū Felipe. De nī naquehen de ichi cuāhōhōn de ñuū de, de cúsi ndasi inī de.

⁴⁰ Sochi Felipe nī nquenda de jondé Azoto, de sá de cuāhān tucu de, de ndacá ñuū nī nacani de tūhun vāha yā. De sá de nī nquenda de ciudad Cesarea.

9

Jā nī nasāma inī Saulo nī nsáhá Jesucristo (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ De Saulo nduū jéncuñī de jā cāhān nihin de jā cahni de ndá nchivi jā cándija ji maá Jētohó ó. De jā ñúcuán cúu jā nī jēhēn de nūū sūtū cúñáhnū cá.

² De nī jicān de órden nūū tēe ñúcuán jā cuu quíhñ de ndacá vehe ñi sinagoga ñuū Damasco tácuu cuu tiin de cúu tēe cúu ñahan jā inī síquī tūhun yā, de quínasiáha de ji ciudad Jerusalén cúni de.

³ De nī nquehen de ichi cuāhān de, de nī ncuñatin de yuhú ñuū Damasco. De sanañi de nī jēnduté ndasi ní nūū de jā vāji jondé andivī.

⁴ De nī ndicó cáva de-ni nūū ñúhún. De nī jini de jā cāhān iin tūhun jín de: Saulo, Saulo, ¿nājēhé cúu jā sáhá nāvāha nū nduhú? ncachī.

⁵ Ñúcuán de nī ncāhān de: ¿Nī iin cúu nī, Señor? ncachī de. De nī ncāhān yā: Maá nī cúu Jesús, de jā sáhá nāvāha nū ndá nchivi cándija cúu jā sáhá nāvāha nū nduhū. De jā sáhá nū sūcuán cúu jā sndóho nū maá nū

modo stíquī jā jáñū yātá tī punta garrocha, de suu cúu jā sndóho tī maá tī, ncachī yā.

⁶ De quisí de chi yúhú de, de nī ncāhān de: Señor, ¿naá cúu jā sáhá sá cúni nī túsaá? ncachī de. De maá Jētohó ó nī ncāhān yā jín de: Nacōo, de quívi nū inī ñuū, de ñúcuán iyó iin tēe jā cāchī de nūū nū naá cúu jā jini ñúhún sáhá nū, ncachī yā.

⁷ De ndá tēe jā cuāhān jín Saulo, nī nsāhvi inī ndá de níni de jā cāhān, de nduū nī jini de nūū jā cāhān.

⁸ Ñúcuán de nī nacōo Saulo, de tá cúni de jā nūcūndehé de de nduū nī ncúu cuiti cá cūndehé de. De tīn ndá tēe ñúcuán-ni cá ndahá Saulo de cuāhān ndá de ñuū Damasco.

⁹ De ñúcuán nī ndeē Saulo ñni quívi. De nduū nī ncúu cuiti cūndehé de, nī nduū ná nchájī cuiti de de nī nduū ná jíhi de.

¹⁰ De inī Damasco iyó iin tēe jā cándija, de nání de Ananías. De nī stéhēn maá Jētohó ó nūū de, de nī ncāhān yā jín de: Ananias, ncachī yā. De nī ncāhān de: Señor, ¿á jā cāhān ní? ncachī de.

¹¹ De nī ncāhān maá Jētohó ó jín de: Quehen ichi de quíhñ nū calle jā nání Calle Derecha. De vehe Judas cātúhún nū iin tēe nání Saulo, tēe ñuū Tarso, chi mitan de jicān táhvi de.

¹² De nī stéhēn nī nūū de jā nī nguívi iin tēe nání Ananías, jā cúu maá nū, de nī ntee de ndahá de xini Saulo, de nī ndunijin tñuū de. Súcuán nī stéhēn nī nūū Saulo, ncachī yā.

¹³ Ñúcuán de nī ncāhān Ananías: Señor, jā nī jini sá jā cuāhā nchivi cāchī jā tēe ñúcuán sáhá nāvāha de ndá nchivi jā cándija ji nī jā iyó Jerusalén.

¹⁴ De mitan nī nquenda de yáhá ndiso tñuū de nūū ndá sūtū cúñáhnū jā tiin de ndacá nchivi jā chíñúhún ji nī, ncachī Ananías.

¹⁵ De nī ncāhān maá Jētohó ó: Cuáhán, chi tēe jā nī nacāji maá nī cúu Saulo, tácuu ná quíhñ de nacani de tūhun nī nūū ndá táhán nū Israel jín nūū nchivi ndá cá nación jín nūū ndá rey.

¹⁶ De stéhēn nī nūū de jā cánuu cúu jā cundoho ndasi de tūndóhó jā síquī nī, ncachī yā.

¹⁷ Ñúcuán de cuāhān Ananías, de tá nī nquenda de vehe nūū iyó Saulo, de nī nguívi de de nī ntee de ndahá de xini Saulo, de nī ncāhān de: Hermano Saulo, maá Jētohó ó Jesús, Yāā jā nī nquenda nijin nūū nū ichi nūū vāji nū, suu yā nī ntají nduhú vāji nī nūū nū tácuu ndunijin tñuū nū, de chitú Espíritu Santo yā inī nū, ncachī de.

¹⁸ De ndañúhún-ni nī ndunijin tñuū Saulo, chi modo jā nī ncōyo-ni jā nī ndasi tñuū de. De nī nacuiñī de, de nī jenduté de-ni.

¹⁹ Ñúcuán de nī nacajī dē stāā, de nī nanihīn inī dē. De nī iyo dē jacū quivī jīin ndá nchivī jā cándija inī ñuū Damasco.

Jā ní nacani Saulo tūhun inī ñuū Damasco

²⁰ De nī nquijéhé dē-ni nácani dē tūhun Jesús inī ndá vehe ī sinagoga, cáchī dē jā Jesús cúu Sēhe Yāā Dios.

²¹ De ndācá nchivī jā ní jinī tūhun jā cáhān dē, sáhvi inī jī níni jī. De nī ncāhān ndá jī: ¿A nsūū tēe yáhá cúu jā sáhá nāvāha dē ndá nchivī Jerusalén jā chíñúhún nūū Jesús? De suu cúu jā ní nquiji dē yáhá jā tiin dē ndá nchivī quihīn dē jīin jī nūū ndá sūtū cúñáhnú cúnī dē, ncachī jī.

²² Sochi Saulo chí sa víhī cā nácani dē tūhun jā Jesús cúu ndija Cristo, Yāā jā ní jani Yāā Dios jā scácu yóhó. De ndá táhán dē hebreo jā ndéē Damasco ní iin tūhun nduú ní ncúu scócoo jī jā cachī jī jāá nduú íyo ndāā tūhun jā cáhān Saulo.

Jā ní ncācu Saulo nūū ndá táhán dē hebreo

²³ De nī ncuu cuahā cā quivī. De nī squétáhán ndá táhán dē hebreo tūhun jā cahñī ndá dē Saulo.

²⁴ De nī nīhīn Saulo tūhun jā súcuán ní squétáhán ndá dē tūhun. De nduú ñuú jito dē viéhé namā jā ndási yuhú ñuū, chí cahñī dē Saulo cúnī ndá dē.

²⁵ Ñúcuán de ndá tēe cándija, ní nchuhun dē Saulo inī iin ticá iin jacuáā, de nī snúu ndá dē yicā namā jā ndási yuhú ñuū, de súcuán ní ncācu Saulo.

Jā ní nenda Saulo inī ciudad Jerusalén

²⁶ De tá ní nenda dē ciudad Jerusalén de cúnī dē jā naquetáhán dē jīin ndá nchivī cándija. Sochi ní nchúhú ndá jī ní jinī jī Saulo, chí nduú ní ncándija ndá jī jā ní nduú dē tēe cándija.

²⁷ De Bernabé ní jeca dē Saulo cuāhān dē jīin nūū ndá apóstol. De nī nacani dē tūhun nūū ndá tēe ñúcuán nāsa ní jinī Saulo nūū maá Jētohō ō ichi nūū ní jēhēn dē, jīin nāsa ní ncāhān yā jīin dē, jīin nāsa ní iyo ndéē inī dē ní nacani dē tūhun Jesús inī ñuū Damasco.

²⁸ De nī ndéē Saulo inī ciudad Jerusalén de ní jica dē jīin ndá apóstol.

²⁹ De vāha ní iyo ndéē inī dē ní nacani dē tūhun maá Jētohō ō. De jā síqui Jesús de ní stíchī táhán dē jīin ndá tēe hebreo jā cáhān yuhú griego. Sochi ndá tēe ñúcuán cúnī dē jā cahñī dē Saulo nícu.

³⁰ De ní jinī ndá hermano cándija jā súcuán cúnī dē sáhá dē, de ní jeca ndá dē Saulo cuāhān dē jīin jondē ciudad Cesarea. De ñúcuán de ní nachuhun ichi ndá dē Saulo cuāhōhōn dē jondē ñuū maá dē Tarso.

³¹ De nduú cā ní nsáhá nāvāha ndá jī ndá nchivī cándija ní inī región Judea jīin Galilea jīin Samaria. De ní jija cā ndá jī jīin tūhun yā, de ní iyo yifúhún ndá jī nūū maá Jētohō ō. De

nī ncucuahā cā ndá jī, chí ní nchindeé maá Espíritu Santo ndá jī.

Jā ní nduvāha Eneas

³² De Pedro jéndehé dē ndá nchivī cándija ndācá lado, de suni ní jéndehé dē nchivī jā ndéē ñuū Lida.

³³ De ñúcuán ní jinī dē nūū iin tēe nání Eneas jā ní ncuu ūnā cuiyā cáá dē, chí ní nduvehlé dē.

³⁴ De ní ncāhān Pedro jīin dē: Eneas, ná ndúvāha ní sáhá Jesucristo. Nacōo ní de nastúu ní yuu ní, ncachī dē. De ní nacōo-ni tēe ñúcuán.

³⁵ De ní jinī ndācá nchivī ñuū Lida jīin nchivī jā ndéē nduhvá Sarón, de ní nasāma inī ndá jī de ní ncandija ndá jī maá Jētohō ō.

Jā ní natecū Dorcas

³⁶ De suni ní iyo iin ñahan jā cándija inī ñuū Jope, nání ña Tabita, de yuhú griego nání ña Dorcas. De sáhá ndási ña tiñu vāha, de sáhá ña caridad nchivī ndáhvi.

³⁷ De tiempo ñúcuán ní ncuuhú ña, de ní jīhī ña. De ní scúchi ndá jī ndīyi ñúcuán, de ní jaquín jī ña iin cuarto xīnī vehé.

³⁸ De ñuū Lida chí ñatin-ni íyo jīin Jope. De ndá nchivī cándija jā ndéē ñuū Jope, ní nīhīn jī tūhun jā ndéē Pedro ñuū Lida. De ní ntají ndá jī ūū tēe jā cuácāna dē Pedro. De ní ncāhān ndúū dē: Mā cúcué ní, de cōhōn ñuū Jope, ncachī ndúū dē.

³⁹ Ñúcuán de ní nquehen Pedro ichi cuāhān dē jīin ndúū tēe ñúcuán. De tá ní nenda ndúū dē jīin Pedro de ní ncaā ndá dē cuarto nūū cáá ndīyi ñúcuán. De ndá ñahan viuda ní jicó ndúū ndá ña Pedro, de jacu ndá ña. De stéhēn ndá ña ndá xīquín jīin ndá páñū jā ní nsáhá ndīyi Dorcas chí ní jinī mání ña nūū ndá ñahan ñúcuán tá ní ntecū ña.

⁴⁰ Ñúcuán de ní ncāhān Pedro jīin ndá nchivī jā ná queé ndá jī távehé. De ní jēcuñī jītí dē, de ní jīcān táhvi dē. De ní ndicó cóto dē nūū cáá ndīyi ñúcuán, de ní ncāhān dē: Tabita, nacōo, ncachī dē. De ní núcūndehé ña-ni, de ní jinī ña nūū Pedro. De ní nacōo ña-ni ní núcūndéē ña.

⁴¹ De ní ntiin dē ndahá ña, de ní stácuñī dē ña. Ñúcuán de ní nacana dē ndācá nchivī cándija jīin ndācá ñahan viuda, de ní stéhēn dē ña nūū ndá jī jā ní natecū ña.

⁴² De tūhun yáhá ní jītē nuu ní ñuū Jope cuāhān. De cuāhā nchivī ní ncandija nūū maá Jētohō ō.

⁴³ De cuāhā quivī ní ndéē Pedro inī ñuū Jope, ndéē dē vehe iin tēe sátiñū ñi jā nání Simón.

10

Pedro jīin Cornelio

¹ De inī ciudad Cesarea íyo iin tēe nání Cornelio, de cúu dē iin capitán grupo soldado jā nání Italiano.

² Tēe chíñúhún vāha nū Yāa Dios cúu dē, de saá-ni ndácá nchiví vehe dē. De sáhá ndasí dē caridad nchiví hebreo visō nsūú tēe hebreo cúu dē, de níni jícān táhvi dē nū Yāa Dios.

³ De iin quívi ní stéhēn iin ángel Yāa Dios nū dē tá cahūni jañini, de caji ní jiní dē ja ní nquívi ángel ñúcuán nū ndéē dē. De ní ncāhān yā jíin dē: Cornelio, ncachí yā.

⁴ De ní nūcūndéhé vāha dē nū yā, de yúhú dē. De ní ncāhān dē: ¿A já cāhān ní, Señor? ncachí dē. De ní ncāhān yā jíin dē: Ja née Yāa Dios cuenta nása jícān táhvi nū nása sáhá nū caridad ndá nchiví hebreo.

⁵ Mitān de tetíñú nū mozo ná quíhīn ndá jí ñuū Jope de cana jí Simón, tēe nání Pedro, quíji dē.

⁶ Chí ndéē nū dē vehe iin tēe nání Simón, tēe sátiñú ñii. De ñatin-ni yuhú mar cáa vehe dē. De cachí maá Pedro nū nū ná incā cúu já cánuú sáhá nū, ncachí yā jíin Cornelio.

⁷ De tá cuāhān ángel já ní ncāhān jíin dē, de ní ncana dē ūu mozo dē jíin iin soldado já squícuu vāha nū dē, de suni tēe chíñúhún vāha nū Yāa Dios cúu dē.

⁸ De ní nacani Cornelio ndácá tūhun ñúcuán nū ndá dē, de ní ntají dē ndá cuāhān jondē ñuū Jope.

⁹ De quívi tēen de ñúhún ndá dē ichi cuāhān dē, de ní ncuñatin dē ñuū Jope. De ja ñatin cuu cahūxi ūu, de hora ñúcuán ní ncaa Pedro cuācācān táhvi dē xīni vhe.

¹⁰ De caji dē stāā cūni dē, chí cōcon ndasí dē. De juni sáhá ndá ña já caji dē de ní stéhēn nū dē já ní nune-ni andiví.

¹¹ De ní jiní dē iin já cáa tá cáa manta cāhnú ní ncuun vāji ichi andiví jondē nū ñúhún, de modo já nūhni ndicūmí squinā, de ní ncuun.

¹² De iní ñúcuán ñúhún ndá quití jíca ndicūmí jíin cōō jíin quití ndáva.

¹³ De ní jiní dē já ní ncāhān iin tūhun: Pedro, nacuiñi de cahni nū quití jíñā, de caji nū tí, ncachí.

¹⁴ De ní ncāhān Pedro: Mā caji sá, Señor, chí nduú yáji cuiñí sá ndá quití já cāhān ley Moisés jáa nduú vāha caji sá tí chí modo jáa nduú iyó ndoo tí nū ní, ncachí dē.

¹⁵ De ní ncāhān tucu: Já cáhí ní cúu já iyó vāha caji nū ndá quití jíñā, chí ní nsáhá ndoo maá ní, de mā cāhān nū jáa nduú iyó ndoo tí, ncachí.

¹⁶ De sūcuán ní ncāhān tūhun yáhá ūni vuelta. De sahma ñúcuán ní ndaa-ni cuānohōn andiví.

¹⁷ De juni jáni ndasí iní Pedro síquí ndá já ní stéhēn nū dē de ní nquenda-ni ndá mozo já ní nteñú Cornelio, chí jíca tūhún jíca tūhún ndá jí vehe Simón jondē ní nquenda jí viéhé nū ndéē dē.

¹⁸ De ní ncāhān jee ndá jí ní jíca tūhún ndāā jí de tú ñúcuán ndéē Simón, tēe nání Pedro.

¹⁹ De juni nācāni iní Pedro síquí ndá já ní stéhēn nū dē de ní ncāhān maá Espiritu Santo jíin dē: Ní nquenda ūni tēe já nānducú ndá dē ndóhó.

²⁰ Nacuiñi, de nuu nū, de mā cāni iní nū jáa nduú vāha quíhīn nū jíin ndá dē, visō nsūú táhān nū hebreo cúu dē. Chí maá ní ní nteñú ndá dē vāji dē, ncachí yā. Já suu cúu já ní stéhēn yā nū dē já cuu caji dē nā-ni quití, de tūhun ñúcuán cāhān já cuu quíhīn dē nū nchiví incā naciōn.

²¹ Ñúcuán de ní nuu Pedro ní nquenda dē nū mozo já ní nteñú Cornelio, de ní ncāhān dē: Maá sá cúu tēe já nānducú ndá ní. ¿Nā tíñu cūni ndá ní já vāji ní nū sá túsaa? ncachí dē.

²² Ñúcuán de ní ncāhān ndá mozo: Cornelio, tēe cúu capitán, ní ntají dē ndá sāān vāji ndá sá. Chí cúu dē tēe ndāā, de chíñúhún vāha dē nū Yāa Dios. De saá-ni nchiví hebreo suni cāhān ndá jí já tēe vāha cúu dē. De ní ncāhān iin ángel yā jíin dē já cana dē ní quíhīn ní vehe dē, de cunini dē tūhun já cāhān ní jíin dē, ncachí mozo.

²³ Ñúcuán de ní squívi Pedro ndá mozo iní vehe ní nquendōo ndá jí. De quívi tēen de ní nquehen dē ichi jíin ndá mozo cuāhān dē. De suni cuāhān jacú hermano cándija já ndéē ñuū Jope jíin dē.

²⁴ De incā quívi ní nquenda ndá dē ciudad Cesarea. De ndétu Cornelio ndá dē, chí ní nastútú dē ndá táhān dē jíin ndá amigo vāha dē.

²⁵ De tá ní nquenda Pedro de ní nquee Cornelio já cāhān dē jíin Pedro. De ní jēcuñí jíití dē já chíñúhún dē Pedro nícu.

²⁶ De ní stācuiñi Pedro dē, de ní ncāhān dē: Nacuiñi ní, chí saá-ni sāān suni iin tēe-ni cúu sá, ncachí dē.

²⁷ De juni sūcuán nátúhún ndúu dē de ní nquívi-ni ndúu dē iní vehe. De ní jiní Pedro já ní ncutútú cuāhā nchiví ndéē jí iní vehe.

²⁸ De ní ncāhān Pedro jíin ndá nchiví ñúcuán: Já jíin ndá ní nása cúu ley ndá sāān nchiví hebreo já má cúu quetáhān ndá sá jíin ndá ní já cúu nchiví incā naciōn de ní mā cúu quívi sá vehe ndá ní. Sochi ní stéhēn Yāa Dios nū sá já má cōō cā sūcuán, chí mā cúu cujéhe iní sá nū nchiví ndá cā naciōn.

²⁹ De já suu cúu já tá ní ncana ní sāān de vāji sá-ni, chí nduú ní nsáhá jéhe iní sá visō cúu ndá ní nchiví incā naciōn. De mitān de jíca tūhún sá ní ¿ñā síquí cúu já cána ní sāān? ncachí Pedro.

³⁰ Ñúcuán de ní ncāhān Cornelio: Já ní ncuu cūmí quívi já ní iyo nditē iní sá maá hora yāhā já cúu cahūni jañini, de jícān táhvi sá iní vehe sá. De ní nquenda iin ángel

yā nūū sá já cáá tá cáá tēe, de xífū sahma ñúhún yā.

³¹ De nī ncāhān yā: Cornelio, ja nēe Yāā Dios cuenta nāsa jícān táhvi nū nāsa sáhá nū caridad nchivī.

³² Túsaá de tetífū nū ndá mozo ná quihīn ñūū Jope cana ji Simón, tēe nání Pedro, quiji dē nūū nū. De tēe ñúcuán ndēē dē vehe Simón, tēe sátiñū ñii, de ñatin yuhú mar cáá vehe dē. De quiji tēe ñúcuán de cachī tūhun dē nūū nū nāsa cánuú sáhá cá nū, ncachī yā jíin sá.

³³ Já suu cúu já ní ntetífū sá-ni ndá mozo sá já ní jēcāna ji ní. De ná cútahvī ō nūū ní já vají ní, chí vāha nī nsáhá ní. De mitan íyó tūtú ndácá sá nūū Yāā Dios tácuca cunini ndá sá ndihī tūhun já cáhān ní nāsa nī ntatúnī yā nūū ní, ncachī dē.

Jā ní nacani Pedro tūhun yā vehe Cornelio

³⁴ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro: Mitan de nī jíinī ndāá sá já Yāā Dios inuú-ni sáhá yā cuenta ndácá-ni nchivī, cúu nchivī hebreo jíin nchivī ndá cá naciōn.

³⁵ De nā-ni nchivī ndácá-ni naciōn tú íyó yíñúhún ji nūū yā de sáhá vāha ji, de cúsiī inī yā jíin ji.

³⁶ Nī ncāhān yā jíin ndá sá nchivī Israel, chí ní ntetífū yā tūhun vāha nī nquiiji nūū sá já ndumanī ō jíin yā sáhá maá Jesucristo. De maá yā cúu Jētohō ndácá ō.

³⁷ De ja jíinī ndá ní nāsa nī ncuu. Chí nī nacani Juan tūhun yā de nī scuéndutē dē nchivī, de ñúcuán de nī nquiijéhé Jesús nācani yā tūhun jondē región Galilea, de nī jítē nuu tūhun yā ní nūū ndá sá nchivī hebreo.

³⁸ De jíinī ndá ní já ní jēhe Yāā Dios Espiritu Santo jíin poder nūū Jesús, Yāā já ní jahnu Nazaret. De jíinī ndá ní já ní jica nuu yā nī nsáhá yā tiñū vāha, de nī nasáhā vāha yā ndácá nchivī já ndóho ji sáhá táchi cúñáhnú. Chí Yāā Dios nī nchindeé nī nchituu yā Jesús.

³⁹ De ndá maá sá cúu já ní jíinī ndácá tiñū já ní nsáhá Jesús inī ciudad Jerusalén jíin ndá cá ñūū já íyó inī Judea, de nācani sá nūū nchivī. Ñúcuán de nī jahni ndá ji yā chí nī jata caa ndá ji yā yīcā cruz.

⁴⁰ Sochi Yāā ñúcuán chí nī natecū yā nūū únī quivī nī nsáhá Yāā Dios, de nī stéhēn nijin yā maá yā nūū ndá sá ní nsáhá Yāā Dios.

⁴¹ Sochi nduú ní stéhēn nijin yā maá yā nūū ndá cá nchivī, chí nūū ndá maá sá-ni. De jondē tá ncháha ca coo ndá tiñū ñúcuán de nī nacāji Yāā Dios ndá sáán já cuu ndá sá testigo yā, chí nī nchajī ndá sá ní jihī ndá sá jíin yā tá ní natecū yā.

⁴² De ní ndacu yā nūū ndá sá já ná nācani ndá sá tūhun yā nūū ndá nchivī, de ná cáhān ndāá sá já ní jani Yāā Dios Jesús já sáhá ndāá yā tiñū ndá nchivī tēcū jíin nchivī ja ní jíhī.

⁴³ Chí tūhun Jesús nī ncāhān ndácá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. Chí nī

ncāhān ndá dē já ndácá nchivī já cándija ji Jesús de cune cáhnú inī Yāā Dios nūū cuáchi ji, ncachī Pedro.

Jā ní nquiivi Espiritu Santo inī ánō ndá nchivī incā naciōn

⁴⁴ De juni cáhān cá Pedro ndácá tūhun yáhá de nī nquiivi-ni Espiritu Santo inī ánō ndá nchivī nini tūhun já cáhān dē.

⁴⁵ De ndá tēe hebreo já cándija já ní jēhēn jíin Pedro, ní nsáhvi inī ndá dē ní jíinī dē já suni ní nquiivi Espiritu Santo inī ánō nchivī incā naciōn.

⁴⁶ Chí ní jíinī ndá dē já cáhān ndá nchivī ñúcuán síin síin yuhú, de cáhān ndá ji já cúñáhnú ndasi Yāā Dios.

⁴⁷ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro: Ni iin mā cúu casi já cuéndutē ndá nchivī yáhá. Chí suni ní nquiivi Espiritu Santo inī ánō ndá ji tá-ni ní nquiivi yā inī ánō maá ō, ncachī dē.

⁴⁸ De ní ncachī dē já ná cuéndutē ndá ji síquī já ní ncandija ji Jesucristo. Ñúcuán de nī ncāhān ndáhvi ndá ji jíin Pedro já ná quéndōo dē jíin ndá ji jacū quivī.

11

Jā ní nacani Pedro tūhun Cornelio nūū ndá nchivī cándija inī ciudad Jerusalén

¹ De ndá tēe apóstol jíin ndá hermano cándija já ndēe región Judea, ní jíinī ndá dē tūhun já suni ní ncandija ndá nchivī incā naciōn tūhun Yāā Dios.

² De tá ní nenda Pedro ciudad Jerusalén de sava tēe hebreo já cándija ní ncāhān dē nūū Pedro.

³ Chí nī ncachī ndá dē: ¿De nūcu nī nquiivi nū inī vehe ndá tēe jáá nsúú nchivī naciōn maá ō cúu? De ní nchajī nū stāá jíin ndá dē, ncachī dē.

⁴ Ñúcuán de nī nacani cáji Dios nāsa nī nquiijéhé yā sáhá yā jíin nchivī ndá cá naciōn:

⁵ De ndēe ní ñūū Jope de juni jícān táhvi ní de ní stéhēn yā iin já ní jíinī ní. De ní jíinī ní iin já cáá tá cáá manta cáhnú de nūhni ndicúmi squínā, de jondē ichi andivī ní ncuun vají nūū ní.

⁶ De ní ndēhé vāha ní inī sahma ñúcuán, de ní jíinī ní já ñúhún ndá quiti jca ndicúmi jíin quiti xéēn jíin cōō jíin quiti ndáva.

⁷ De ní jíinī ní iin tūhun já ní ncāhān: Pedro, nacuiñi de cahni nū quiti jíin, de cajī nū tí, ncachī.

⁸ De ní ncāhān ní: Mā cáji sá, Señor, chí nduú yáji cuiti sá ndá quiti já cáhān ley Moisés jáá nduú vāha cajī sá tí chí modo jáá nduú íyó ndoo tí nūū ní, ncachī ní.

⁹ Sochi tūhun ñúcuán ní ncāhān tucu jondē andivī: Já cáchi ní cúu já íyó vāha cajī nū ndá quiti jíin, chí ní nsáhá ndoo maá ní, de mā cáhān nū jáá nduú íyó ndoo tí, ncachī.

¹⁰ De súcuán nī ncāhān ūnī vuelta, sá de nī ndaa-nī sahma cuānohōn ichi andiví.

¹¹ De hora űúcuán nī nguenda-nī ūnī tēe vehe nūū ndéé nī jā nānducú ndá dē nduhū. De iin tēe jā ndéé ciudad Cesarea nī ntetífú dē ndá tēe űúcuán jēē dē nūū nī.

¹² De maá Espírítu nī ncāhān yā jún nī jā quihīn nī jún ndá dē, chi mā cānī inī nī jāá nduú vāha quihīn nī jún dē visō cúu dē nchiví incā naciōn. De suni nī jēhēn iñū hermano yáhá jún nī, de nī nquívī ndá nī inī vehe tēe űúcuán jā nání Cornelio.

¹³ De tēe űúcuán nī nacani dē tūhun nūū ndá nī jā ní jini dē iin ángel yā iñí yā inī vehe dē, de nī ncāhān yā jún dē: Tetífú nú mozo ná quihīn jī űūū Jope de cana jī Simón, tēe nání Pedro, quiji dē.

¹⁴ De tēe űúcuán nacani dē tūhun nūū nū nāsa cācu nú jún nū nchiví vehe nú, ncachí ángel jún Cornelio.

¹⁵ De tá nī nquijéhé nī cáhān nī de nī nquívī Espírítu Santo inī ánō ndá jī tá cúu nūū nī nquívī yā inī ánō maá ó jā xihna űūhún.

¹⁶ űúcuán de nī nūcūhun inī nī tūhun jā ní ncāhān maá Jētohō ō: Jāndāā jā jún ndute-nī nī scuēnduté Juan nchiví, sochí ndá ndóhó chí cuāha nī Espírítu Santo inī ánō ndá nú, de űúcuán cúu jā cuēnduté ndá nú sáhá nī, ncachí yā, ncachí Pedro.

¹⁷ De cáhān cā Pedro: De síqui jā ní jēhe Yāā Dios Espírítu Santo yā inī ánō ndá jī tá-nī nī jēhe yā inī ánō maá ó jā cándija ó Jētohō ó Jesucristo ¿de nūcu casí nī jā sáhá maá yā túsaa? ncachí Pedro.

¹⁸ Súcuán nī jini ndá dē tūhun yáhá, de nduú cā ní ncāhān ndá dē nūū Pedro, chí sa nī ncāhān dē jā cúhāhnú ndasí Yāā Dios. Chí nī ncāhān ndá dē: Suni nī jēhe Yāā Dios tūhun jā nacani inī nchiví incā naciōn jā sndóo jī cuāchi jī tácu cutecū jī ní cání túsaa, ncachí ndá dē.

Ndá nchiví cándija űūū Antioquía

¹⁹ De quívī jā ní jahní ndá dē Esteban inī ciudad Jerusalén de nī nquijéhé dē sáhá nāvāha dē nchiví cándija. De jā űúcuán cúu jā ní jītē nuu ndá jī cuāhān jī ndá cā űūū de nī nguenda jī región Fenicia jún isla Chipre jún űūū Antioquía. De nūū maá-nī táhān jī hebreo nī nacani ndá jī tūhun yā, chí nduú nī nācani jī nūū ndá cā nchiví.

²⁰ Sochí māhñú ndá nchiví jā ní jītē nuu nī iyo jacú tēe cándija jā ní nquiji isla Chipre jún jondē űūū Cirene. De nī nguenda ndá dē Antioquía, de suni nī nacani ndá dē tūhun vāha maá Jētohō ō Jesús nūū nchiví jāá nsūū nchiví hebreo cúu.

²¹ De maá Jētohō ō nī nchindeé nī nchituu yā ndá dē. De nī nasāma inī cuāhā nchiví nī ncandija jī maá Jētohō ō Jesús.

²² De ndá nchiví cándija ciudad Jerusalén nī nihīn ndá jī tūhun yáhá, de nī ntají ndá jī Bernabé cuāhān dē jondē Antioquía.

²³ De Bernabé tá nī nguenda dē űūū űúcuán de nī jini dē jā vāha ndasí nī nsáhá Yāā Dios jī, de nī ncusíi ndasí inī dē. De nī ncāhān nihīn dē jún ndá nchiví űúcuán jā jondē jún inī jún ánō jī ná cuiñí nihīn jī jún maá Jētohō ō, de mā náyūhú jī.

²⁴ Chí tēe vāha cúu Bernabé, de nī nchitú Espírítu Santo inī ánō dē, de cándija nihīn dē yā. De nī ncandija cuāhā nchiví nūū maá Jētohō ō nī nsáhá dē.

²⁵ űúcuán de nī nquee Bernabé cuāhān dē jondē űūū Tarso cuānanducú dē Saulo. De nī nanihīn dē Saulo, de ndéca dē tēe űúcuán nī nenda nduú dē űūū Antioquía.

²⁶ De ní iin cuiyā nī natakā nduú dē jún ndá nchiví jā cándija űūū űúcuán, de nī stéhēn nduú dē tūhun yā nūū cuāhā nchiví. De xihna űūhún Antioquía nī jicunani jī cristiano síqui jā ní ncandija jī Cristo.

²⁷ De ndá quívī űúcuán nī nquee ndá tēe nācani tūhun Yāā Dios ciudad Jerusalén, nī nguenda dē jondē Antioquía.

²⁸ De iin táhān dē jā nání Agabo nī nacuiñí dē nūū ndá hermano cándija. De nī stéhēn Espírítu Santo nūū dē, de nī ncachí tūhun dē jā quiji iin tamā xéēn ní cāhnú ñayiví. De tamā űúcuán nī nquiji tiempo jā ní ntatúni rey Claudio.

²⁹ űúcuán de nī natúhún ndá nchiví cándija űūū Antioquía jā tetífú jī jā cutecū ndá hermano cándija jā iyo ichi Judea, tú nāsaa quenda cuāha iin jī.

³⁰ De súcuán nī nsáhá jī, de nī ntetífú ndá jī Bernabé jún Saulo cuāhān nduú dē región Judea cuāsíaha nduú dē nūū ndá tēe ñāhnú jā ndíso tñú nūū nchiví cándija.

12

Jā ní jahní Herodes Jacobo, de nī nchihi dē Pedro vecāa

¹ De maá tiempo űúcuán de nī nquijéhé rey Herodes nī nsáhá nāvāha dē sava nchiví cándija.

² De nī ndacu dē jā Jacobo ñani Juan ná cúu dē jún espada.

³ De tá nī jini dē jā ní ncusíi inī ndá nchiví hebreo jā ní nsáhá dē súcuán de jā suu cúu jā ní ntiin dē Pedro. De ndá quívī űúcuán nī iyo vico jā yáji nchiví hebreo státilā jāá nduú nā levadura yíhi.

⁴ De tá nī ntiin dē Pedro, de nī nchihi dē tēe űúcuán vecāa. De nī jani dē cūmí grupo soldado jā jito Pedro, de iin iin grupo íñí cūmí cūmí soldado. De cūni Herodes jā tavā dē Pedro vecāa nūū ndá nchiví tá nī nchāha vico pascua űúcuán.

⁵ Súcuán nī ncuu jā yíhi Pedro vecāa, de jito vāha jī dē. Sochí ndá nchiví cándija nī jicān

táhvi ndasí ji nūū Yāā Dios jēhē Pedro jā yíhí dē vecāa.

Nāsa nī ntavā Yāā Dios Pedro vecāa

⁶ De jāni inī Herodes jā incā quívi de tava dē Pedro vecāa nūū ndá nchivī cuāhā. De jacuāā űūcuán quixín Pedro inī vecāa máhñú űū soldado, nūhñí dē űū cadena. De suni inī soldado viéhé cāa jito ndá dē Pedro.

⁷ De jacuāā űūcuán de sanaā-ni de nī nquenda iin ángel maá Jētohō ō, de nī nduni-hñi ndasí inī vecāa. De nī scándā yā Pedro nī sndóto yā dē, de nī ncāhān yā: Nāmā nacōo nú, ncachī yā. De ndúū cadena jā nūhñi ndahá dē űūcuán, nī nandaji-ni de nī nincava-ni.

⁸ De nī ncachī ángel yā jín dē: Nachihi vāha chijin nú, de nūquihí nū nījān nū, ncachī yā. De sūcuán nī nsáhá dē, de nī ncāhān tucu ángel: Cunijin sōo nū, de cuniquín nduhū ná cohōn, ncachī yā.

⁹ De nī jēcuniquín dē yā cuāhān dē jín yā. De jāni inī dē jāá nsūū jāndāá cūū jā nī nsáhá ángel yā jín dē, chí jāni inī dē jā iin jā stéhēn nūū dē cūū.

¹⁰ De nī nchāha yā jín dē űū űūcūn soldado jā jito viéhé cāa. De nī nquenda dē viéhé cāa sándihí, de ī-ni nī nune, de nī nquee dē jín yā. De nī nchāha yā jín dē iin calle cuāhān dē. űūcuán de nī ndoñúhún-ni ángel yā nūū dē cuāhān yā.

¹¹ De nī nducájí vāha Pedro, de nī ncāhān maá nī ncāhān iin dē: Mitān de nī jini ndāā nī jā nī ntají maá Jētohō nī ángel yā nī nquiji, de nī scācu yā nduhū nūū Herodes jín nūū ndā tāhān nī hebreo jā cúní ndá ji jā sáhā nāvāha ji nduhū nícu, ncachī dē.

¹² De tá nī jini dē jā nī ncācu ndija dē de nī nquehen dē ichi cuāhān dē vehe María naná Juan, tēe nání Marcos. De űūcuán íyó tūtú cuāhā nchiví jicān táhvi ji jēhē Pedro.

¹³ De nī ncāhān Pedro viéhé tāvéhé, de cuāhān iin ñahan lúli nání Rode jā cuácunini ji cūndéhé ō nī iin nchiví cūū jā cāhān.

¹⁴ De nī nacuní ji tāchī Pedro. De jā cūsī inī ji de nduú nī nácupe ji viéhé, chí jīnu ji nī ndicó cóo ji cuānohōn ji inī cuarto nūū ndéē ndá nchiví, de nī ncachī tūhun ji jā inī Pedro viéhé tāvéhé.

¹⁵ De nī ncāhān ndá jín ji: Jā cāhān naā nū, ncachī ndá nchiví. Sochi maá ji chí nīhin nī ncāhān ji jā maá dē cūū, ncachī ji. űūcuán de nī ncāhān tucu ndá ji: Anō Pedro cūū túsáa, ncachī ndá ji.

¹⁶ Sochi Pedro vīhí cā cāhān dē. De tá nī nacune ndá ji viéhé de nī nacuní ndá ji nūū dē, de nī nsāhvi inī ndá ji.

¹⁷ De nī nsáhá maá dē seña jā má cāhān cā ji. De nī nacani dē nāsa nī nsáhá maá Jētohō ō jā nī ntavā ángel yā dē vecāa. De nī ncāhān dē: Cachī tūhun ndá nú ndá tūhun yáhá nūū Jacobo jín nūū ndá cā hermano

cándija, ncachī dē. Sá de nī nquee dē cuāhān dē incā lugar.

¹⁸ De tá nī ncunijin quívi űūcuán de nī ncu-vaā ndasí ndá soldado jāá nduú cā Pedro.

¹⁹ De Herodes nī ndacu dē nūū ndá soldado jā ná nānducú vāha ndá dē Pedro, sochi nduú nī nānihin ndá dē Pedro. De sá de nī stíchī Herodes ndá soldado de nī ncachī dē jā ná cūū ndá soldado. űūcuán de nī nquee Herodes inī Judea cuānohōn dē ciudad Cesarea jā cundee dē.

Jā nī jīhi Herodes

²⁰ De nī nquiti ndasí inī rey Herodes nī jini dē ndá nchiví űūū Tiro jín nchiví űūū Sidón. De nī natúhún ndá nchiví űūcuán jā quihín ji nūū Herodes, chí jondē űūū maá Herodes jécueen ndá ji jā yājī ji. De nī nsáhá ndá nchiví űūcuán amigo ji jín Blasto, tēe cūñáhnú jā sátifú nūū Herodes, de nī ncāhān ndāhvi ndá ji jín dē jā ná cāhān dē jēhē ji jín Herodes jā ná cóo vāha inī dē jín ji.

²¹ De nī jani Herodes iin quívi jā natacā ndá ji nūū dē. De nī nūcūhun dē sahna jā űūhūn dē tá tátúní dē, de nī jécundeē dē nūū mesa nūū tátúní dē, de nī ndacu dē tiñu tácuca cunini ndá nchiví űūcuán.

²² Sá de nī ncāhān jee ndá ji: Nsūū iin tēe-ni cūū jā cāhān yáhá, chí iin yāā cūū, ncachī ndá ji.

²³ De maá hora űūcuán jā cāhān ji, de nī nquehen-ni iin cuéhē xēen Herodes nī nsáhá iin ángel Yāā Dios, de nī nchaji-ni tīndacú dē, de nī jihí dē, chí nī nsáhá vixí dē maá dē, chí nduú nī ncáchī dē jā cūñáhnú Yāā Dios, chí sa nī nsáhá dē jā maá dē cūū jā cūñáhnú.

²⁴ De nī jītē nuu cā tūhun Yāā Dios cuāhān, de nī ncandija cuāhā cā nchiví ndácā-ni lugar.

²⁵ De Bernabé jín Saulo nī squíncuu ndúū dē tiñu jā nī jesiáha dē jā cutecú ndá hermano cándija jā íyó ciudad Jerusalén. De nī ndicó cóo ndúū dē cuānohōn dē űūū Antioquia, de nī jeca dē Juan, tēe nání Marcos, cuāhān dē jín.

13

Jā nī nquijéhé Bernabé jín Saulo jīca nuu dē nācani dē tūhun yā

¹ De máhñú grupo nchiví cándija inī űūū Antioquia nī Iyo ndá tēe nācani tūhun Yāā Dios jín ndá tēe stéhēn tūhun yā. De sūcuán nání ndá dē: Bernabé, Simón tēe nání Negro, Lucio űūū Cirene, Saulo, jín Manaén tēe nī jahnu jín incā Herodes jā nī ncuu gobernador Galilea.

² De iin quívi de íyó nditē inī ndá dē, de chíñúhún ndá dē nūū maá Jētohō ō, de nī ncāhān maá Espíritu Santo: Cūni nī jā sáhá

síin nú Bernabé jíin Saulo já ná quíhín dē iin tiñu já ní jani ní dē já sáhá dē, ncachí yá.

³ De ní jicān táhvi tucu-ni ndá dē juni iyó nditē ini dē. De ní ntee ndá dē ndahá dē xini Bernabé jíin Saulo. Sá de ní nacuetáhvi ndá dē núu ndúu tēe ñucuán de cuāhān ndúu dē.

Já ní nacani Bernabé jíin Saulo tūhun yá ini isla Chipre

⁴ De ní nsáhá maá Espiritu Santo já cuāhān ndúu dē ichi ñuu Seleucia já iyó yuhú mar. De ñucuán ní nquivi ndúu dē ini barco, de cuāhān dē jondē isla Chipre já cúu iin pedazo ñuhun já ñúhún máhñú ndute.

⁵ De ní nquenda ndúu dē puerto Salamina. De ní nacani dē tūhun Yāa Dios ini ndá vehe ñi sinagoga táhān dē hebreo. De suni cuāhān Juan, chí tēe jétíñú ndúu dē cúu dē.

⁶ De ní nchāha ndá dē níi isla Chipre cuāhān dē ní nquenda dē jondē ñuu Pafos já iyó yuhú isla Chipre. De ñucuán ní jini ndá dē núu iin táhān dē hebreo já nání dē Barjesús, de tēe scuáha mágica cúu dē. De cáhān dē tūhun stáhví já cáhí dē já tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu dē.

⁷ De tēe scuáha mágica ñucuán sátíñú dē núu gobernador Sergio Paulo. De gobernador ñucuán chí ndíhí dē. De ní ncana dē Bernabé jíin Saulo chí cúní dē cunini maá dē tūhun Yāa Dios.

⁸ De tēe scuáha mágica ñucuán suni nání dē Elimas. De ndúcú dē já casí dē já má cándíja gobernador tūhun já nácani Saulo jíin Bernabé.

⁹ De Saulo já suni nání Pablo, ní nchitú Espiritu Santo ini áno dē. De ní ndéhé váha dē núu tēe scuáha mágica ñucuán.

¹⁰ De ní ncāhān dē: Tēe sáhá tiñu néhén já stáhví ndasí cúu nú, de sehe táhí cúñáhnú cúu nú, chí jásí nú núu ndácá tiñu váha. De násāma nú tūhun ndāa maá Jētoho ní tácuca mā cándíja nchivi. ¿De nājēhē cúu jáá ndúu jēcuñiñi cuiti nú já sáhá nú sūcuán?

¹¹ De mitan de maá Jētoho ní de sndóho yá ndóhó chí cucuáá nú, de mā cúní nú cā ncandíi jacú quívi, ncachí Pablo. De ní jasí-ni núu dē, de tiñi iyú tiñi suha dē-ni cā ndúcú dē iin nchivi já tiñi ndahá dē quíhín dē jíin cúní dē.

¹² Ñucuán de ní jini gobernador já sūcuán ní ncuu, de ní ncandíja dē tūhun maá Jētoho ó, de sáhvi ini dē níni dē.

Já ní iyo Pablo jíin Bernabé ini ñuu Antioquia ndáñúu Pisidia

¹³ Ñucuán de Pablo jíin ndá táhān dē ní nquee ndá dē ñuu Pafos. De ní nquivi ndá dē ini barco de cuāhān ndá dē ñuu Perge já cúu ndáñúu Panflia. De ñucuán ní ncusíin Juan cuānohōn dē ciudad Jerusalén.

¹⁴ De ndá máá dē chí ní nquee tucu dē ini Perge cuāhān dē, de ní nquenda dē Antioquia já cúu ndáñúu Pisidia. De iin quívi

nátátú ní nquivi ndá dē ini vehe ñi sinagoga, de ní jécundeē ndá dē.

¹⁵ De tá ní ncuu ní nchivi nchivi ley Moisés jíin tutú já ní ntee ndá tēe ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán, sá de ndá tēe cúñáhnú ini vehe ñi sinagoga ní ncāhān ndá dē jíin iin tēe já cuácāhān jíin Pablo jíin ndá táhān dē: Cáhān sá jíin ndá ní, tátá, tú iyó jacú tūhun já cáhān ní já sndíhvi ini ní ndá nchivi yáhá, de cáhān ní, ncachí dē.

¹⁶ Ñucuán de ní nacuíñi Pablo ní nsáhá dē seña já coo nañíi nchivi, de ní ncāhān dē: Ndá ní táhān ó Israel jíin ndá ní já suni chíñúhún ní Yāa Dios, cunini ndá ní ná cáhān sá.

¹⁷ Maá Yāa Dios já chíñúhún ndácá ó já cúu ó nchivi nación Israel, ní nacáji yá ndácá tatá ó já ní ntecú janahán. De ní ndeē tátú ndá jí ini nación Egipto de ní ncāyá jí ní nsáhá yá. Ñucuán de jíin poder yá ní ntavā yá ndá jí ini Egipto cuāhān jí.

¹⁸ De tá úu xico cuíyá ní jica ndá jí núu ñuhun tihá, de maá Yāa Dios ní jendeē ini yá jíin jí.

¹⁹ De ní nsáhá yá já ní snāa ndá jí úja nación já ní iyo ini Canaan, de ndá ñuhun ñucuán ní jēhe yá núu ndá jí cuu táhvi jí.

²⁰ De ní jani yá ndá tēe já ní ntatúni núu jí tá cūmí ciento úu xico úxí cuíyá jondē quívi já ní ntatúni Samuel, tēe ní nacani tūhun yá jondē janahán.

²¹ Ñucuán de ní jicān ndá jí iin rey. De ní jani Yāa Dios Saúl já ní ncuu dē rey ní ntatúni dē núu ndá jí úu xico cuíyá. De sehe Cis ní ncuu Saúl já cúu tatá Benjamín.

²² De ní ncandēē yá-ní tiñu ndiso Saúl, de ní jani yá David ní ncuu dē rey núu ndá jí. De ní ncāhān yá tūhun David: Cúsíi ini ní jíin David sehe Isai, chí sáhá dē ndácá já cúní ní, ncachí yá.

²³ De ní ncāhān cā Pablo: De chíjin tátá David ní nquiji Jesús, Yāa já ní jani Yāa Dios já scácu ndá táhān ó Israel, chí sūcuán ní nquee yuhú yá.

²⁴ De jondē tá nchāha ca quijéhé Jesús nacani yá tūhun de ní nacani Juan tūhun núu ndácá táhān ó Israel já ná nacani ini ndá jí já sndóo jí cuāchi jí, de cuenduté jí.

²⁵ De tá cuacuñatin quívi já cuú Juan de ní ncāhān dē: ¿De á jáni ini ndá ní já sáán cúu Cristo? Nduú chí nsúu sá cúu. Sochi cáta quiji yá, de cúñáhnú ndasí yá. Sochi sáán chí ndúu cúñáhnú cuiti sá já tavá sá visó ñijān yá, ncachí Juan, ncachí Pablo.

²⁶ De ní ncāhān cā Pablo: Tátá, ndácá ní já cúu ó tátá Abraham jíin ndácá ní já suni iyó yíñúhún núu Yāa Dios, cúní Yāa Dios já ná cúní maá ó tūhun yá já cáhān nása scácu yá yóhó.

²⁷ Chí ndá nchivi Jerusalén jíin ndá tēe cúñáhnú núu jí, ndúu ní jíicūhun ini ndá jí

jā Jesús cūo Cristo, Yāā jā ní jani Yāā Dios jā scācu yóhó. De ndá quívi nátátú ní nini ndá ji tūhun jā ní ntee ndá tēe ní nacani tūhun yā jondē janahán nāsa quíji Cristo. De visó súcuán de nduú ní jícūhun inī ndá ji visó ja ní nquíji yā, chi sa ní nenda ndá ji síquí yā jā ní jíhi yā. De súcuán ní squíncuu ndá ji tūhun jā ní ncāhān ndá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán.

²⁸ De visó nduú ní níhīn ndá ji ní iin cuāchi síquí yā jā cuū yā sochi ní ncāhān níhin ndá ji jíin Pilato jā ná cúu yā.

²⁹ De tá ní nqee ndāā ndācā tūhun yā jā cāhān nūū tūtú ĩ de ní snū nduū dē yā yīcā cruz, de ní nchíyuhū dē yā inī iin yaví jā ní jete yīcā iin cava.

³⁰ Sochi ní natecū yā ní nsáhā Yāā Dios.

³¹ De tá tēcū cā yā de ní jēhēn ndá nchívi Galilea jíin yā jondē ciudad Jerusalén. De tá ní natecū yā de cuāhā quívi ní nenda níjin yā nūū ndá máá ji. De ndá nchívi űúcuán cúu jā nācāni ji tūhun yā nūū ndá cā táhān ó hebreo mitan.

³² De suni súcuán nācāni ndá sá tūhun vāha űúcuán nūū ndá ní, de suu tūhun űúcuán cúu jā ní nqee yuhú yā nūū ndá ndíyí tatá ó.

³³ De tūhun űúcuán ní squíncuu Yāā Dios jā ní jíni jínuū maá ó jā cúu ó tatá dē, chí ní nastēcū yā Jesús. Chi suni súcuán cāhān salmo űū nūū cāhān yā jíin Sēhe yā Jesús: Maá nú cúu Sēhe ní, de mitan ní nsáhā űáhnū ní ndóhó jā cúu ní Tatá nú, cāchī.

³⁴ De ní nastēcū yā Jesús tácuā mā tēhyū cuítí yā, chí súcuán yósō nūū tūtú jā ní ncāhān yā jíin Sēhe yā jondē janahán: Maá nú níhin ndíja ndācā jā váha jā ní nqee yuhú ní jā cuāha ní nūū David, ncachī yā.

³⁵ Chi suni súcuán cāhān tucu incā salmo jā ní ntee David, jā cāhān Jesús jíin Yāā Dios: Mā cuāha ní tūhun jā tēhyū sá, chí sáhā sá tíñu ní de māni ní jíin sá, cāchī.

³⁶ De ndāā chí David ní nsáhā dē tíñu jā ní íñi dē jēhē nchívi jā ní iyo tiempo dē, tá nūū cūni maá yā. De sá de ní jíhi dē, de ní jíquiyuhū dē tá-ni ní jíquiyuhū ndācā tatá dē, de ní tēhyū ndíja yíquí cūñu dē.

³⁷ Sochi Jesús, jā ní nastēcū Yāā Dios, chí nduú ní ntēhyū cuítí yā.

³⁸ Tātā, túsāá de cānuú jā ná jícūhun inī ndá ní jā Jesús cúu Yāā jā cune cāhnū inī yā nūū ndá cuāchi ní.

³⁹ Chí ní jani inī ndá ní jā jíin ley cúu jā ndahvā cuāchi ndá ní nícu, sochi nduú ní ncuū. Sochi maá Jesús cúu jā sndāhvā ndíja cuāchi ndá nchívi jā cándíja jí yā.

⁴⁰ Túsāá de coto vāha ndá ní maá ní jā má quíjí ndá castigo síquí ní jā ní ncāhān ndá tēe jā ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. Chí súcuán ní ncāhān yā:

⁴¹ Ndá ndóhó jā jácū catá síquí tūhun yā, chí cūndéhé nú jā quíji castigo xēen síquí nū,

de sáhvi inī nū cūni nū de cuū nū.

Chí tiempo maá nú sáhā ní iin tíñu űáhnū de mā cándíja cuítí nū jā súcuán sáhā ní visó ná nācāni ndá nchívi tūhun nūū nū.

Ncachi yā, ncachī Pablo.

⁴² De Pablo jíin ndá tēe jíca jíin dē, tá ní nqee ndá dē inī vehe ĩ sinagoga táhān dē hebreo, de nchívi ndá cā nación ní ncāhān ndáhvi jí jíin dē jā incā quívi nátátú nacani tucu dē tūhun Jesús nūū jí.

⁴³ De ní nacutē nuu ndá nchívi űúcuán cuānohōn jí. De ní iyo cuāhā nchívi hebreo, jíin nchívi ndá cā nación jā ní tíin ley hebreo de chíñúhún jí Yāā Dios. De ní nchínquín ndá jí Pablo jíin Bernabé cuāhān ndá jí jíin nduū dē. De ní ncāhān níhin dē jíin ndá jí jā ná cuíñi níhin jí jíin tūhun jā māni Yāā Dios jíin ndá jí.

⁴⁴ De quívi nátátú incā semana de ja űatin ndívi nchívi űuū űúcuán ní ncutútú ndá jí jā cūnini jí tūhun Yāā Dios.

⁴⁵ De tá ní jíni ndá táhān dē hebreo jā ní ncutútú cuāhā ndá nchívi űúcuán, de ní ncucuásún inī dē. De ní ncachī ndá jāá nsūū tūhun vāha cúu jā stēhēn Pablo, de ní ncāhān návāha ndá nūū Pablo.

⁴⁶ űúcuán de ní nchundeé cā inī Pablo jíin Bernabé ní ncāhān dē: Cānuú jā xihna cā nūū ndá máá ní jā cúu ní táhān ó hebreo nacani sá tūhun Yāā Dios. Sochi nduú ní jétáhvi ní, de cuāchi ndá máá ní cúu jā má quívi ní nūū cūtecū ní níí cāni túsāá. De mitan de quínacani sá tūhun yā nūū ndá nchívi ndá cā nación.

⁴⁷ Chí súcuán ní ntatúni maá Jētohō sá nūū ndá sá:

Ní jani ní ndóhó jā cuu nú modo iin luz jā stúu inī ánó nchívi ndá cā nación,

chí nacani nú tūhun ní nūū nchívi níí űayívi jā scācu ní jí.

Ncachi yā, ncachī Pablo.

⁴⁸ De nchívi ndá cā nación, tá ní jíni jí tūhun yáhā de ní ncusií ndasí inī jí, de ní ncāhān jí jā tūhun vāha cúu tūhun maá Jētohō ó. De ndācā nchívi jā ní nacāji Yāā Dios jā cūtecū jí níí cāni, ní ncandíja ndá jí.

⁴⁹ De ní jíte nuu tūhun maá Jētohō ó cuāhān níí ndáñū űúcuán.

⁵⁰ De inī űuū Antioquia íyó ndá űahan cūñáhnū jā chíñúhún űa Yāā Dios. De ndá tēe hebreo ní scāhān dē ndá űahan űúcuán jíin suni ndá tēe cūñáhnū űuū űúcuán. De ní nquíjéhé ndá dē sáhā návāha dē Pablo jíin Bernabé, de jondē ní scūnu ndá nduū dē cuāhān dē.

⁵¹ De ní scóyo nduū dē tícāhā jēhē dē jā cúu seña jāá nduú ní jétáhvi jí tūhun Yāā Dios, de cuāhān nduū dē űuū Iconio.

⁵² De ndá nchívi cándíja jā íyó inī Antioquia, ní nchítú Espírítu Santo inī ánó jí, de cúsií ndasí inī ndá jí.

14

Jā ní Iyo Pablo jín Bernabé iní ñuū Iconio

¹ De ñuū Iconio nī nguivi ndúú dē iní vehe ñ ñinagoga táhán dē hebreo. De jín tūhun jā ní nacani ndúú dē de nī ncandíja cuāhā táhán dē hebreo de saá-ni cuāhā nchiví ndá cá naciōn.

² Sochi ndá táhán dē hebreo jáá nduú ní ncandíja, nī scáhān ndá ji ndá cá nchiví jáá nsúú nchiví hebreo cúu, chí cáchí ji jáá nsúú nchiví vāha cúu ndá nchiví cándíja.

³ De cuāhā cá quívi ní Iyo Pablo jín Bernabé ñuū ñúcuán. De nī nchundeé iní ndúú dē nī ncāhān nīhin dē tūhun yā, chí cándíja vāha dē jā chindeé maá Jētohō ō dē. De maá yā chí nī stēhēn yā jā iyó ndāā tūhun jā vāha iní yā jín nchiví jā nācani ndúú dē, chí nī jēhe yā fuerza jā sáhá dē tiñu ñáhnú jín tiñu jā stēhēn jā iyó poder yā.

⁴ De nchiví ñuū ñúcuán nī ncuśín-ni iní ndá ji, de sava ji nī ñiñi jín ndá tēe hebreo jáá nduú cándíja, de sava cá ji nī ñiñi jín ndá apóstol.

⁵ De ndá nchiví hebreo jín nchiví ndá cá naciōn jín ndá tēe cuñáhnú ñuū ñúcuán, nī squetáhān ndá dē tūhun jā nenda ndá dē síquī Pablo jín Bernabé jā cuun ndá dē yūu ndúú tēe ñúcuán nícu.

⁶ De nī nīhin ndúú dē tūhun jā sūcuán cúni ndá tēe ñúcuán sáhá dē, de nī nsáhá jíyo-ni ndúú dē cuāhān dē ñuū Lистра jín ñuū Derbe jā cúu ndáñúú Licaonia, jín ndá cá ñuū iyó ñatin ñúcuán.

⁷ De ní ñúcuán nī nacani ndúú dē tūhun vāha maá yā nāsa scácu yā yóhō.

Jā ní ncuun ndá ji yūu Pablo iní ñuū Lистра

⁸ De iní ñuū Lистра ndéé iin tēe jáá nduú cúu caca dē, chí nduú jíca cuiú dē jondé quívi jā ní ncau dē.

⁹ De tēe ñúcuán nī jini dē tūhun jā cáhān Pablo. De nī ndēhē vāha Pablo nūū tēe ñúcuán, de nī jiní dē jā cándíja vāha tēe ñúcuán jā nduvāha dē.

¹⁰ De nī ncāhān jee Pablo jín dē: Nacuiñi de cuiñi nú, ncachí dē. De nīhin nī nacuiñi tēe ñúcuán, de nī jica dē-ni.

¹¹ De nī jiní ndá nchiví tiñu ñáhnú jā ní nsáhá Pablo, de nī ncāhān jee ji jín yuhú maá ji jā cúu tūhun Licaonia: De mitan de nī jiní nījin ō jā ní ncuun ūū yāā vāji yā nūū ō, de tá cáá tēe cáá ndúú yā, ncachí ndá ji.

¹² De nī ncāhān ndá ji jā Bernabé cúu yāā ndá ji nání Júpiter, de Pablo cúu yāā ndá ji nání Mercurio, chí Pablo cúu tēe nācani tūhun.

¹³ De ñatin yuhú ñuū ñúcuán iyó veñūhun yāā nání Júpiter. De sūtū jā sátiñū veñūhun ñúcuán nī scútú dē itā ndá síquī, de cahni dē tī jín ndá cá nchiví nūū Bernabé jín Pablo jā chíñúhún dē cúni dē nícu.

¹⁴ De nī jiní ndúú tēe cúu apóstol ñúcuán jā sūcuán cúni ndá nchiví jā sáhá ji, de nī ndatá dē sahma dē, de ñúcuán cúu iin seña jáá nduú jétahān iní dē jā sáhá ndá ji sūcuán. De nī ndava-ni ndúú dē nī nguivi ndúú dē máhñú ndá nchiví cuāhā ñúcuán, de nīhin nī ncana ndúú dē:

¹⁵ Tātā, mā sáhá ndá ní sūcuán, chí suni tēe-ni cúu ndúú sá tá cúu nūū cúu ndá máá ní. De vāji ndúú sá jā cáchí tūhun ndúú sá tūhun vāha Yāā Dios nūū ndá ní. De cáhān sá jā má sáhá ní cá tiñu jáá nduú tiñu yáhá, chí sa Yāā Dios chíñúhún ní, Yāā tēcū, Yāā jā ní nsáhá andiví jín ñayiví jín mar jín ndácá cá jā iyó níí cáhnú.

¹⁶ Chí jondé janahān chí nī jēhe yā tūhun jā sáhá ndá nchiví tiñu jā cúni ndá máá ji.

¹⁷ De visó sūcuán sochi nī stēhēn ndāā yā nūū ji nāsa Yāā cúu yā, chí ndácá-ni tiñu vāha nī nsáhá yā jín ndácá ō, de sūcuán cúu jondé mitan. Chí scúun yā sāvī, de sáhá yā jā vāha cúu itū, de jēhe yā jā yáji ō de cúsiñ iní ō, ncachí dē.

¹⁸ De visó sūcuán nī ncāhān dē, sochi ūhvī ndasi ní jasi ndúú dē jā chíñúhún ndá nchiví dē nícu.

¹⁹ Ñúcuán de jacū tēe hebreo nī nguenda dē Lистра jā vāji dē ichi Antioquia jín Iconio. De nī scáhān ndá dē ndá nchiví cuāhā ñúcuán. De nī ncuun ndá ji yūu Pablo, de nī ñuhun ndá ji Pablo ní ntava ji de yata nūū, chí nī jani iní ndá ji jā nī jhí dē.

²⁰ Sochi ndá tēe cándíja ñuū ñúcuán nī jicó ndúú ndá dē Pablo, de nī nacōo dē-ni, de nī ndvī dē iní ñuū. De quívi tēen de nī nquehen dē ichi cuāhān dē jín Bernabé ñuū Derbe.

²¹ De iní ñuū ñúcuán nī nacani ndúú dē tūhun vāha maá Jētohō ō jā scácu yā nchiví, de cuāhā nchiví nī ncandíja nī nsáhá dē. Sá de nī nōhōn tucu ndúú dē Listra jín Iconio jín Antioquia.

²² De nī jija cá iní ndá nchiví cándíja nī nsáhá ndúú dē ní nūū ní jēhēn dē. De nī sndíhvī iní ndúú dē ndá ji jā ná cuiñi nīhin ndá ji jín tūhun yā jā cándíja ji. De nī ncāhān ndúú dē jā níni cúu jā quiji ndá tūndóhō síquī ō, de sá de quívi ō nūū tátúni Yāā Dios.

²³ De ndácá ñuū nī jani ndúú dē sava tēe ñáhnú jā cundiso tiñū dē coto dē nchiví cándíja. De nī jicān táhvī nditē ndúú dē nūū maá Jētohō ō jā ná coto yā ndá nchiví ñúcuán, chí ndihi jí cándíja ji nūū yā.

Jā ní nōhōn tucu Pablo jín Bernabé ñuū Antioquia ndáñúú Siria

²⁴ De nī nayāha ndúú dē Pisidia cuāhān dē, de nī nguenda dē ndáñúú Panfilia.

²⁵ De nī nacani ndúú dē tūhun yā iní Perge jā iyó iní Panfilia, de sá de cuāhān dē ñuū Atalia.

²⁶ De ñúcuán nī nguivi ndúú dē barco de nī nenda tucu dē Antioquia. De ñuū ñúcuán

cúu nūū ní jīcān táhvi ndá nchivī nūū Yāā Dios jēhē ndūū dē jā ná chíndēé ná chítuu yā dē jīn tiñu jā nacani dē tūhun yā. De nī nenda ndūū dē jā ní squíncuu dē tiñu ñúcuán.

²⁷ De tá nī nenda ndūū dē Antioquia de nī nastútú dē ndá nchivī cándija. De nī nacani dē tá tiñu ñáhnú nī nsáhá Yāā Dios jīn ndūū dē, chí nī jēhe yā tūhun jā suni cándija ndá cá nchivī visō nsūū nchivī hebreo cúu.

²⁸ De cuāhā tiempo nī iyo ndūū dē Antioquia jīn ndá nchivī cándija.

15

Siqui junta ciudad Jerusalén

¹ Ñúcuán de jacú tēe región Judea nī nguenda dē ñūū Antioquia, de nī stēhēn ndá dē nūū ndá hermano jā tú mā sáhá ji circuncidar tá cúu nūū iyó costumbre jā ní jēhe Moisés nūū nchivī hebreo, de mā cácu cuiti ndá ji, ncachī ndá dē.

² De Pablo jīn Bernabé nī ntetáhán ndasí ndūū dē jīn ndá tēe ñúcuán siqui tūhun jā ní ncāhān ndá dē de nduú ní ncúndaā. De jā suu cúu jā ní nsáhá ndāā ndá dē jā quihīn Pablo jīn Bernabé jīn sava cā dē jondē ciudad Jerusalén, de ñúcuán natúhún ndá dē siqui tūhun yáhá jīn ndá cá apóstol jīn ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú nūū nchivī cándija.

³ Ñúcuán de ndá nchivī cándija nī nachuhun ichí ji ndá dē. De nī nchāha ndá dē cuāhān dē ichi Fenicia jīn Samaria, nácani dē tūhun nāsa nī nasāma inī nchivī jāá nsūū nchivī hebreo cúu, chí nī ncandija ji tūhun yā. De nī ncusiī ndasí inī ndá hermano ñúcuán.

⁴ De nī nguenda ndá dē Jerusalén. De ndá nchivī cándija ñúcuán jīn ndá tēe cúu apóstol jīn ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú nūū ji, nī ncusiī inī ndá dē jā ní nguenda Pablo jīn ndá cá dē. De nī nacani Pablo jīn Bernabé ndācá tūhun nāsa nī nsáhá Yāā Dios jīn ndūū dē tá nī jica nuu dē nī nacani dē tūhun yā.

⁵ Sochi nī nacuiñi sava tēe grupo fariseo jā cándija, de nī ncāhān ndá dē: Nchivī ndá cá nación jā cándija ji Jesús, cánuú jā cuu ndá ji circuncidar, de ndacu ó nūū ji jā ná squíncuu ji ley Moisés, ncachī ndá dē.

⁶ De nī ndutútú ndācá tēe cúu apóstol jīn ndācá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú jā sáhá ndāā dē siqui tiñu yáhá.

⁷ De tá cuājīnu jā ní ncāhān ndihī ndá dē de nī nacuiñi Pedro nī ncāhān dē: Hermano, ja jīni vāha ndá ní jā ja cuacunahān nī nacāji Yāā Dios sāān jā ní nacani sá tūhun vāha yā nūū nchivī incá nación, de nī ncandija ji.

⁸ De Yāā Dios chí jīni yā nāsa iyó ánō ndá nchivī, de nī stēhēn yā jā ní jetáhvi yā ji, chí suni nī jēhe yā Espiritu Santo nūū ndá ji tá-ni nī ntaji yā nūū maá ó.

⁹ De nduú ní nsáhá síin yā yóhó jīn ndá ji, chí suni nī nsáhá ndoo yā ánō ji siqui jā ní ncandija ndá ji Jesús.

¹⁰ De mitan ¿de nājēhē cúu jā cūni ndá ní squivi ní ji chíjin ley jā má cúndēé ji jīn? Chí nduú jétahān inī Yāā Dios jā sūcuán. Chí cūni ndá ní jā tee ní tiñu víjin yáhá siqui ndá nchivī cándija ñúcuán, de nī ndá tatá ó nduú ní ncúndēé dē squíncuu dē, de nī maá ó.

¹¹ Chí sa cándija ndācá ó jā siqui jā vāha inī Jētohō ó Jesús cúu jā ní scácu yā yóhó sūcuán-ni, de suni sūcuán-ni scácu yā ndá cá nchivī, de nsūū siqui jā squíncuu ji ley, ncachī Pedro.

¹² De nī ncāhān Pablo jīn Bernabé, de nī ncunañiī ndá nchivī níni ji jā cáhān ndūū dē, chí nī nacani dē jā ní jēhe yā poder nūū ndūū dē jā ní nsáhá dē ndá tiñu ñáhnú jīn tiñu jā stēhēn jā iyó poder yā nūū nchivī ndá cá nación.

¹³ De tá nī jīnu nī ncāhān ndūū dē de nī ncāhān Jacobo: Hermano, cunini ndá ní ná cáhān sá.

¹⁴ Nī nacani Simón Pedro tūhun nāsa nī nquijéhé Yāā Dios cána yā nchivī ndá cá nación, chí nánducú maá yā ndá ji jā nduu ji nchivī maá yā.

¹⁵ De inuú-ni cáhān ndá tūhun yáhá jīn tūhun jā ní nacani ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān tá cúu nūū ní ntee dē nūū tutú ī:

¹⁶ Cáchi Yāā Dios:

Vehe nūū ní nchifúhún David nduhū chí nī ndicó cáva.

De iin quivi de nenda nī de nasáhá nī vehe ñúcuán,

jā chíñúhún tucu ndá nchivī hebreo nduhū.

¹⁷ Súcuán sáhá nī tácuu cuu nanducú ndá cá nchivī nduhū,

jondē jīn nchivī ndá cá nación, ndācá ji jā cana nī ji jā candija ji nduhū.

¹⁸ Súcuán nī ncāhān maá Jētohō ó, de jondē janahān ndasí jā stēhēn yā nūū nchivī jā sūcuán scácu yā ji.

Cáchi tutú ī.

¹⁹ De cáhān cá Jacobo: De jā ñúcuán cúu jā jáni inī sá jā má tēé ó ley víjin ñúcuán siqui nchivī ndá cá nación jā nándicó cóo inī nūū Yāā Dios.

²⁰ Chí sa carta tee-ó quihīn nūū ji jā má quivi nduú cá ji jīn ídolo, de mā cacá ndiī ji, de mā cāji ji cūñu quiti jéhnē chí nduú ní játi niñi ī, de nī iin niñi ndá cá quiti mā cāji ji.

²¹ Tūhun yáhá-ni tee ó quihīn nūū ji. Chí jā iyó ndá tēe nácani ley Moisés jondē janahān de jondē mitan. De ndācá quivi nátátú cáhvi ndá dē ndá tūhun ñúcuán inī ndá vehe ī sinagoga ndācá ñūū, ncachī Jacobo.

²² De sūcuán nī ncucáhnú inī ndá apóstol jīn ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú jīn ndihī nchivī cándija jā sūcuán sáhá dē, de nī nacāji ndá dē sava tēe quihīn jīn Pablo jīn Bernabé, chí quinhōn ndūū dē Antioquia. De tēe

nī nacāji dē ñúcuán cū Silas jíin Judas, de incá síví dē cū Barsabás. De iin tēe cūñáhnú cū ndúú dē nūú ndá hermano.

²³ De ndá tēe ñúcuán nēe dē carta, de sūcuán cáhān: Ndá maá sá cū apóstol jíin ndá tēe ñáhnú já ndíso tíñú jíin ndá cā hermano, de tēe ndá sá tūhun yáhá cuēē nūú ndá ní, hermano ndá cā nación já ndēē ndá ní inī ñūú Antioquía jíin región Siria jíin Cilicia. Sáhá ndēē inī ndá ní.

²⁴ Nī ñihīn sá tūhun já ní nquee sava táhān sá yáhá nī nquenda dē nūú ndá ní já cū ní nchiví cándija Cristo. De nī ndacu dē já cuu ndá ní circuncidar jíin já cuetáhvī ní ley Moisés. De jíin tūhun já ní ncāhān ndá dē ñúcuán de jáni ndasi inī ndá ní de cúcuécá inī ní sáhá dē. Sochi nsūú ndá sáán ní ntetífú ndá tēe ñúcuán já cuēē dē nūú ní.

²⁵ De mitan nī nsáhá ndá sá, de inuú-ni jáni inī ndá sá. De nī nacāji sá tēe já tetífú sá cuēē nūú ní jíin hermano já māni ó jíin já cū Bernabé jíin Pablo.

²⁶ De ndúú tēe yáhá ja nī jēhe dē tūhun já visó ná cūú dē já síquí Jētoho ó Jesucristo.

²⁷ Túsaá de tetífú ndá sá Judas jíin Silas cuēē dē nūú ní tácu suni inuú-ni cachī tūhun ndúú dē nūú ndá ní tá-ni cáhān carta yáhá.

²⁸ Chi sūcuán jētahān inī Espiritu Santo, de saá-ni ndá maá sá suni mā téē ndá sá ní iin tíñú víjin síquí ndá ní, chi maá-ni tíñú já cánuú cā yáhá:

²⁹ Mā cāji ní cā já ní nsōcō nūú ídolo, ní mā cāji ní ñiñi, ní quiti jēhné chi nduú ní játi ñiñi tí, de mā cáca ndii ndá ní. Tú sndóo ní ndácá yáhá de váha squíncuu ní. Sáhá ndēē inī ndá ní túsaá, cáchī carta.

³⁰ De ndá tēe já ní ntetífú ndá dē ñúcuán, cuahān ndá dē Antioquía. De nī nastútú ndá dē ndá nchiví cándija, de ní jēhe dē carta ñúcuán nūú ji.

³¹ De nī ncahvi ndá ji, de nī ncusi inī jíin jíin tūhun ndēē inī já cáhān carta.

³² De suni tēe nacani tūhun Yāa Dios cū Judas jíin Silas, de jíin ndácá cā tūhun já ní ncāhān ndúú dē de ní ndundeē inī ndá hermano ñúcuán, de ní jija cā inī ndá ji ní nsáhá ndúú dē.

³³ De nī Iyo ndá dē ñúcuán jacū quiví. Sá de ní nacuetáhvī ndá hermano nūú ndá dē já quínohōn dē nūú ndá tēe já ní ntetífú ndá dē.

³⁴ Sochi nī jētahān inī Silas já quendōo dē ñúcuán.

³⁵ De suni nī nquendōo Pablo jíin Bernabé Antioquía, de stēhēn ndúú dē jíin cuahā cā tēe ñūú ñúcuán, de nacani ndá dē tūhun váha maá Jētoho ó.

Jā quínacani tucu Pablo tūhun yá vuelaa ūū

³⁶ De ní ncuu cā quiví, de Pablo ní ncāhān dē jíin Bernabé: Mitan de quíndehé ó ndácá hermano ó ndácá ñūú nūú ní nacani ó tūhun

maá Jētoho ó nūú ji, cúndehé ó nása íyó ndá ji, ncachī dē.

³⁷ De cūni Bernabé já quíhīn dē jíin Juan, tēe nání Marcos.

³⁸ Sochi nduú ní jētahān inī Pablo já quíhīn tēe ñúcuán jíin dē, chi jondé Panfilia ní ncusiín Marcos nūú Pablo jíin Bernabé, de nduú ní ncūni cā Marcos já chindeé táhān dē jíin ndúú dē saá.

³⁹ De nahān ní natúhūn Pablo jíin Bernabé, de nduú ní ncūndaā inī ndúú dē já síquí Marcos. De ní ncusiín ndúú dē, de Bernabé ní jeca dē Marcos cuahān ndúú dē jíin barco jondé isla Chipre.

⁴⁰ De Pablo ní nacāji dē Silas já quíhīn dē jíin. De ndá cā hermano ní jicān táhvī nūú maá Jētoho ó já ná chindeé chituu yá Pablo, chi váha inī yá. De cuahān ndúú dē.

⁴¹ De ní jicó nūú dē ní Siria jíin Cilicia. De ní jija cā inī ndá nchiví cándija ñúcuán ní nsáhá dē.

16

Jā cuahān Timoteo jíin Pablo jíin Silas

¹ Ñúcuán de ní nenda Pablo jíin Silas ñūú Derbe jíin Lистра. De iin ñūú ñúcuán íyó iin tēe cándija, nání dē Timoteo. De cūú dē sēhe yíi iin ñahan hebrea já cándija Jesús. De tatá dē cūú tēe griego.

² De ndácá hermano ñūú Lистра jíin ñūú Iconio ní ncāhān ndá dē já tēe váha cūú Timoteo.

³ De cūni Pablo já cueca dē Timoteo quíhīn dē jíin. De ní nsáhá Pablo já cuu ji circuncidar, chi nduú cūni dē já cáhān ndá nchiví hebrea já nduú ní squíncuu Timoteo costumbre ñúcuán, chi ndihī ji jíni jáá nsūú tēe hebrea cūú tatá ji.

⁴ De ndácá ñūú ní jēhēn ndá dē ní stēhēn ndá dē nūú ndá nchiví cándija já ná squíncuu ji tíñú já ní ntatūni ndá apóstol jíin ndá tēe ñáhnú Jerusalén já ndíso tíñú nūú nchiví cándija.

⁵ De ndá nchiví cándija ní jija cā inī ji. De ndiquiví ní ncāyā cā ndá ji.

Jā ní stēhēn yá iin tēe región Macedonia nūú Pablo

⁶ De nduú ní jēhe Espiritu Santo tūhun já nacani dē tūhun yá inī región Asia, de já ñúcuán cūú já ní ncháha ndá dē cuahān dē ichi región Frigia jíin Galacia.

⁷ De ní nquenda dē nūú quétáhān región Misia jíin Bitinia. De cūni dē já quíhīn dē Bitinia nícu, sochi Espiritu Jesús nduú ní jēhe yá tūhun já quíhīn dē.

⁸ De ní ncháha ndá dē iin lado Misia cuahān dē puerto Troas.

⁹ De iin jacuáá ní stēhēn yá nūú Pablo já íñi iin tēe región Macedonia cáhān ndáhvī jíin dē: Nehēn ní Macedonia yáhá, de chindeé ní ndá sáán, ncachī.

¹⁰ Súcuán nī stéhēn nūū dē. Nūcuán de sáán já cúu Lucas, nī nquetáhán sá jín Pablo. De nī nsáhá tūha ndá sá já quihín ndá sá Macedonia, chí nī jiní cájí sá já maá Yāā Dios cúní yā já nacani ndá sá tūhun vāha yā nūū ndá nchiví ñúcuán.

Jā ní iyo Pablo jín Silas iní ciudad Filipos

¹¹ De jín barco nī nquee ndá sá ñuū Troas cuāhān ndāā sá isla Samotracia. De quiví téen nī nquenda sá ñuū Neápolis.

¹² De ñúcuán nī nquee tucu ndá sá de nī nquenda ndá sá Filipos já cúu ñuū cúñáhnú cá iní Macedonia, chí nchiví ciudad Roma nī nsáhá jí ñuū jí ñúcuán. De nī iyo ndá sá ñúcuán jacū quiví.

¹³ De iin quiví nátátú nī nquee ndá sá ñuū ñúcuán, de nī jéhēn ndá sá iin yuhú yúte. De ñúcuán cúu iin lugar nūū jicān táhvi ndá nchiví. De nī jécundeē ndá sá, de nī nacani ndá sá tūhun yā nūū ndácá ñahan já ní nataká ñúcuán.

¹⁴ De iin ñahan nání Lidia já vājí jondē ñuū Tiatira, xícó ña sahama cuahá ndíhí já yāhvi ndē. De chíñtūhún ndija ña Yāā Dios. De nī nini ña tūhun nácani ndá sá, de nī nsáhá maá Jētohō ō já nī ncandíja ña tūhun yā já cáhān Pablo.

¹⁵ De tá nī jenduté ña jín ndácá nchiví já ndēē vehe ña de nī ncāhān ndáhnvi ña jín sá: Tújani iní ndá ní já cándíja ndija sá nūū maá Jētohō ō, de cuēē ndá ní vehe sá cundeē ní, ncachí ña. De nī ncana fuerza ña ndá sáan.

¹⁶ Sá de iin quiví cuāhān tucu ndá sá nūū jicān táhvi ndá jí ñúcuán. De nī nquetáhán sá jín iin sūchí síhí já ñūhún tāchí iní, de maá sáhá já cúu cáhān jí tūhun nása coo ichi nūū, de queē ndaā já cáhān jí. De sūchí yáhá nī jeen ndá patrón jí tácuca nīhín dē cuāhā xūhún síquí já cáchí tūhun jí nūū ndá nchiví nása coo ichi nūū.

¹⁷ De sūchí ñúcuán níquín jí vājí jí yātā ndá sá cána cóhó jí: Ndá tēē yáhá sátiñú dē nūū Yāā Dios, Yāā cúñáhnú ndasí, de cáchí tūhun ndá dē nūū ndá ní nása cácu ní nūū cuáchi ní, ncachí jí.

¹⁸ De cuāhā quiví nī nsáhá jí súcuán nūū ndá dē. De nī ntahúhvi iní Pablo, de nī ndicó cóto dē nūū jí, de nī ncāhān dē jín tāchí ñúcuán: Tátúní nī jín poder Jesucristo já quee nú iní sūchí yáhá quihín nū, ncachí dē. De maá hora ñúcuán de nī nquee-ní.

¹⁹ Nūcuán de nī jiní ndá patrón jí já má nīhín cá ndá xūhún sáhá jí. De já suu cúu já ní ntiin ndá Pablo jín Silas cuāhān ndá jín ndúū dē centro nūū iyo justíca.

²⁰ De nī jani ndá ndúū dē nūū ndá tēē sáhá ndāā tiñu, de nī ncachí ndá: Ndúū tēē yáhá cúu tēē hebreo, de sáhá ndúū dē já cúvaā nchiví ñuū ō.

²¹ De jáquín ndúū dē incā costumbre já má cúū cuetáhnvi ō ní má cúū sáhá ō, chí contra

síquí ley nación maá ō cúu, chí nchiví nación Roma cúu ō, ncachí ndá.

²² Nūcuán de nī nenda cuāhā cá nchiví síquí ndúū dē. De nī ncachí ndá tēē cúñáhnú ñúcuán já ná scúnuu ndá sahama ndúū dē, de ná cáni ndá ndúū dē jín ñutun.

²³ De tá nī ncuu nī ncani ndasí ndá ndúū dē, de nī squiví ndá ndúū dē vecāa. De nī ncachí ndá nūū tēē já jito vecāa já ná cóto vāha ndúū dē.

²⁴ De tēē jito vecāa, tá nī ndacu ndá súcuán nūū dē de nī squiví dē Pablo jín Silas vecāa ichi iní cá. De nī nchihí dē sūcūn jéhē ndúū dē iin ñutun já ndēē yāví, de nī nasnīhín dē jín cadena.

²⁵ De tá nī ncuu sava ñuū dē jicān táhvi Pablo jín Silas de jita ndúū dē yāā ñi nūū Yāā Dios. De suni nī jiní ndá nchiví já yíhí jín dē vecāa.

²⁶ De sanaā-ni de nīhín ndasí nī ntāan, de nī ncandá ní vecāa. De ndácá viéhé cáa ñúcuán nī nune-ni, de cadena já nūhni ndá nchiví nī ndāji-ni.

²⁷ De nī ndoto tēē jito vecāa. De nī jiní dē já nūne ndá viéhé cáa, de nī ntavā dē espada já cahni dē maá dē nícu, chí jani iní dē já ní jinu ndá nchiví yíhí vecāa cuāhān jí.

²⁸ Sochí nī ncāhān jee Pablo: Mā cáhni ní maá ní, chí yíhí ndihí ndá sá yáhá, ncachí dē.

²⁹ Nūcuán de tēē já jito vecāa nī ncana dē ñuhún nī nquiji. De nī nquiví dē-ni iní vecāa, de quisi dē já yuhú dē. De nī jēcuñi jiti dē nūū Pablo jín Silas.

³⁰ De nī ntavā dē Pablo jín Silas távehé cáa, de nī ncāhān dē: Señor, ¿naá cúu já sáhá sá tácuca cácu ánō sá? ncachí dē.

³¹ De nī ncāhān ndúū dē jín tēē ñúcuán: Candíja ní Jētohō ō Jesucristo de cácu ní, de saá-ni ndácá nchiví vehe ní, ncachí dē.

³² De nī nacani ndúū dē tūhun maá Jētohō ō nūū tēē ñúcuán jín nūū ndácá nchiví já ndēē vehe dē.

³³ De maá jacuaā ñúcuán nī naquete dē nūū ní ntacuehé ndúū dē já ní nsáhá ñutun. De ñúcuán de nī jenduté dē jín ndácá nchiví já ndēē vehe dē.

³⁴ De nī jeca dē Pablo jín Silas cuāhān dē jín vehe dē, de nī jēhe dē já ní nchaji ndúū dē. De nī ncusií ndasí iní dē jín ndá cá nchiví já ndēē vehe dē já ní ncandíja ndá jí Yāā Dios.

³⁵ De tá nī ntūu de ndá tēē cúñáhnú nī ntetiñú dē ndá policia cuāhān nūū tēē já jito vecāa já ná siáā dē Pablo jín Silas.

³⁶ De tēē já jito vecāa nī ncachí tūhun dē tūhun yáhá nūū Pablo: Ndá tēē cúñáhnú nī ntetiñú dē tūhun vājí já siáá sá ní. Túsaá de quee ndúū ní quihín ní, de sáhá ndēē iní ní, ncachí dē.

³⁷ Sochí nī ncāhān Pablo jín policia: Cuāhā nchiví nī jiní já ní ncani ndá dē ndúū sá. ¿De nūcu ndúū ní nsáhá ndāā dē de tú jandāā

jā iyó cuāchi ndúú sá? De nī nchihī ndá dē ndúú sá vecāa visō tēe Roma cúu ndúú sá, chi iyó ley jā má cúu sáhá dē súcuán jíin nchivī Roma. De mitan zá tavā yuhū dē ndúú sá cúnī ndá dē, á naá cúu? De jā súcuán mā cúu cuiťi, chi ná quíji ndá máá dē tavā dē ndúú sá, ncachī Pablo.

³⁸ Nūcuán de nī ndicó cóo ndá policia nī nacani dē ndácá tūhun yáhá nūū ndá tēe cuiñáhnú, de nī nchūhú ndasi ndá nī jini ndá jā tēe Roma cúu Pablo jíin Silas.

³⁹ De nī nquenda ndá, de nī ncāhān ndāhvī ndá jíin ndúú dē jā ná cúne cáhnú inī ndúú dē. De nī ntavā ndá ndúú dē vecāa, de nī ncāhān ndāhvī ndá jā ná quée dē quihīn dē inī Filipos.

⁴⁰ De sá de nī nquee ndúú dē vecāa, de cuānohōn dē vehe Lidia. De nī ncāhān ndúú dē tūhun ndeē inī jíin ndá hermano, de nī nquehen tucu ndúú dē ichi cuāhān dē.

17

Jā ní ncuvaā nchivī űūū Tesalónica

¹ De nī ncāhā Pablo jíin Silas űūū Anfípōlis jíin űūū Apolonia cuāhān dē, de nī nquenda dē Tesalónica nūū iyó iin vehe īi sinagoga táhān dē hebreo.

² De nī ndeē ndúú dē űūcuán űūū semana. De ndá quivī nátātú dē sáhá Pablo tá-ni sáhá dē, chi nī jēhēn dē vehe īi sinagoga, de nī ncāhān dē jíin ndá tēe űūcuán síqui tutú īi.

³ De jíin tūhun cáhān tutú īi nī stēhēn dē jā cánuú jā ndoho Cristo jā cuū yā de natecū yā, de nī ncāhān dē: Jesús, Yāā jā nácani sá tūhun nūū ndá ní, suu yā cuu Cristo, Yāā jā ní jani Yāā Dios jā scácu yóhó, ncachī dē.

⁴ De nī ncandija sava táhān dē hebreo jíin cuāhā nchivī griego jā suni chíñúhún Yāā Dios, jíin cuāhā űāhan cuiñáhnú. De inuú-ni nī nduu ndá jíi jíin Pablo jíin Silas.

⁵ Nūcuán de nī ncuuásún ndasi inī ndá táhān dē hebreo jāā nduú cándija, de nī stútú ndá dē sava tēe nēhēn jā jíca cúxī-ni. De nī ncuvaā ndasi ndá jíi inī űūū űūcuán. De nī nquenda ndá vehe Jasón nánducú ndá Pablo jíin Silas jā cueca ndá de canī ndá nūū ndá nchivī cuāhā nícu.

⁶ Sochi nduú ní nānihīn ndá ndúú dē. De nī jeca xeēn ndá Jasón jíin sava cā hermano nī nquenda ndá jíin ndá dē nūū ndá tēe tátúnī inī űūū űūcuán, de nī ncani jee ndá síqui Pablo jíin Silas: Ndá tēe jā sáhá síin nchivī níí cáhnú űāyivī, suni nī nquenda ndá dē yáhá.

⁷ De Jasón nī jēhe nūú dē vehe dē ndeē ndá tēe űūcuán. De ndácá ndá dē nduú jétáhvi dē ley maá rey ndácá ó jā cúu ó nchivī Roma, chí sa cáhān ndá dē jā iyó incā rey jā jétáhvi ndá dē jā nání Jesús, ncachī ndá.

⁸ De ndá tēe tátúnī jíin ndá cā nchivī nī jini ndá tūhun yáhá, de nī ncuvaā ndá.

⁹ De Jasón jíin ndá cā hermano nī sndóo ndá dē xūhún dē jā cúu prenda jā tají dē Pablo jíin Silas quihīn ndúú dē, de sá de nī nsiaā ndá Jasón jíin ndá cā hermano cuānohōn dē.

Jā ní iyo Pablo jíin Silas inī űūū Berea

¹⁰ Nūcuán de ndá hermano nī scāca űūū-ni dē Pablo jíin Silas cuāhān ndúú dē Berea. De tá nī nquenda ndúú dē űūcuán, de nī nquivī dē inī vehe īi sinagoga táhān dē hebreo.

¹¹ De táhān dē hebreo űūcuán vāha cā inī ndá jíi nsuú cā táhān dē hebreo űūū Tesalónica, chí vāha nī ncusi inī jíi jíin tūhun jā ní nacani ndúú dē. De ndácá quivī nánducú vīi ndá jíi nūū tutú īi de tú súcuán cáhān, á nduú.

¹² De jā űūcuán nī ncandija cuāhā jíi, de suni nī ncandija cuāhā nchivī griego, cúu tēe cúu űāhan cuiñáhnú.

¹³ Sochi ndá táhān dē hebreo űūū Tesalónica nī nīhīn dē tūhun jā suni nácani Pablo tūhun Yāā Dios űūū Berea. De nī jēhēn ndá dē Berea, de nī scāhān ndá dē ndá nchivī űūcuán de nī nenda jíi síqui Pablo.

¹⁴ De ndá hermano Berea nī ntetiñú dē-ni Pablo jā quihīn dē yuhū mar. De nī nquendōo Silas jíin Timoteo űūcuán.

¹⁵ De sava hermano nī jesiāha dē Pablo jondē Atenas. De nī ncachī Pablo nūū ndá tēe űūcuán jā űāamā ná quihīn Silas jíin Timoteo űūcuán, de nī ndicó cóo ndá hermano cuānohōn dē.

Jā ní iyo Pablo inī űūū Atenas

¹⁶ De juni ndétu Pablo űūū Atenas jā quenda Silas jíin Timoteo de nī jini dē jā ndá nchivī űūcuán ndasi chíñúhún jíi ndá ídolo, de nī ncuuecá ndasi inī dē.

¹⁷ De inī vehe īi sinagoga nī nacani dē tūhun yā nūū ndá táhān dē hebreo jíin ndá cā nchivī jā suni chíñúhún Yāā Dios. De suni ndiquivī nácani dē tūhun yā nūū ndá nchivī jā iyó nūū yáhvi.

¹⁸ De sava tēe jā scuāha tūhun epicúreo jíin jā scuāha tūhun estoico ní natúhún ndá dē jíin Pablo, de sava dē nī ncāhān: ¿Nā tūhun cúu jā cáhān tēe tiléhlé yáhá? ncachī ndá. De sava cā nī ncāhān: Tūhun yāā jeé jāā nduú jíin ó nácani dē, ncachī ndá. Súcuán nī ncāhān dē chí nī nacani Pablo tūhun vāha Jesús jíin tūhun jā ní natecū yā.

¹⁹ De nī jeca ndá dē cuāhān ndá jíin dē nūū ndútutú ndá tēe cuiñáhnú iin lugar nūū nání Areópago, de nī ncāhān ndá: Mitan de sáhá ní iin favor cachī ní ndá tūhun jeé jā nácani ní, chí cúnī ndá sá cunini sá.

²⁰ Chi tūhun jāā ncāhā ca cunī ndá sá cúu, de cúnī ndá sá jā jíicūhun inī ndá sá síqui tūhun űūcuán, ncachī ndá.

²¹ Chi ndácá nchivī Atenas jíin ndácá nchivī incā űūū jā ndeē inī Atenas, nduú cā ná incā cūsī cā inī jíi jíin chí maā-ni jā cúnī

ji jā cunini ji ndá tūhun jeé de suni cāhān ji cūni ji.

²² De íni Pablo mǎhñú nchivi jā ní ndutútú iní Areópago de ní ncāhān dē: Ndá ní nchivi Atenas, ní jiní sá jā vāha chíñúhún ní ndá yāá maá ní.

²³ Chi ní jicó núu sá ní ndēhé sá ndá jā chíñúhún ndá ní, de ní jiní sá iin altar jā ndēé letra, de sūcuán cāhān: Yáhá cúu altar maá yāá jāá ncháha ca cuní o tūhun yā, cáchi. De maá Yāá ñúcuán jā chíñúhún ndá ní visó ncháha ca cuní ní tūhun yā, suu tūhun Yāá ñúcuán cúu jā nacani sá núu ní mitan.

²⁴ Chi Yāá ñúcuán cúu Yāá jā ní nsáhá ñayivi jíin ndácá cá jā iyó, de maá yā cúu Jētohó andiví jíin ñayivi. De nduu ndēé yā iní veñuhun jā sáhá nchivi.

²⁵ De maá yā chi nduu jíni ñúhún yā ní iin ndatíñú jā cuāha nchivi núu yā, chi maá yā sáhá jā tēcū nchivi jíin jā stáá táchi ji jíin jā nihin ji ndihí jā jíni ñúhún ji.

²⁶ De ní nsáhá yā jā chíjin iin-ni tatā ní ntáhvi ndácá nchivi jā ní nduu ndácá nació n tácu cundeé ji ní cáhnú ñayivi. De ní jani yā cuíyā jā cutecū ndá nchivi, jíin lugar núu cundeé ndá ji.

²⁷ De sūcuán ní nsáhá Yāá Dios, chi cūni yā jā nanducú ó yā, chi tú nanducú ó yā de nanihín o yā, chi nduu iyó jíca yā jíin iin iin ó.

²⁸ Chi maá yā cúu jā sáhá jā iyó maá ó jíin jā tēcū o jíin jā cándā o. De suni sūcuán ní ncāhān sava tēe jā távā yāá ní: De suni tatā maá yā cúu ndácá ó, cáchi

²⁹ De tú tatā Yāá Dios cúu ndácá ó, túsaá de mā cāni iní o jā cúu Yāá Dios tá cúu núu cúu ídolo oro á plata á yūu, chi ndá ñúcuán cúu jā ní jani iní nchivi jā sūcuán cáá yā, de ní nasáhá ji-ni.

³⁰ De ní jendeé iní yā síquí jā nduu ní jícūhun iní ndá ji jondē saá, de mitan chi ndácu yā jā ndácá nchivi ní cáhnú ñayivi ná nacani iní ji síquí cuáchi ji.

³¹ Chi Yāá Dios jā ní jani yā quívi jā ndāá sáhá ndāá yā tíñu ndá nchivi ñayivi, de ní jani yā Jesús jā maá Jesús sáhá ndāá. De ja ní stéhēn nijin Yāá Dios núu ndácá nchivi jā maá yā ní jani Jesús, chi ní nastēcū yā Jesús jā ní ncuu yā ndíyi, ncachí Pablo.

³² De jā sūcuán ní jiní ndá ji tūhun jā nátecū ndíyi, de sava ji ní ncāhān yíchi ji. De sava cá ji ní ncāhān: Cūni ndá sá jā cāhān tucu ní ndá tūhun jíñā incá quívi cunini ndá sá, ncachi ndá ji.

³³ De ní nquee Pablo mǎhñú nchivi ñúcuán cuāhān dē.

³⁴ De cuāhān sava nchivi jíin Pablo, de ní ncandíja ndá ji. De iin ji cúu Dionisio, tēe jā ndutútú jíin ndá tēe cúñáhnú jā sáhá junta núu nání Areópago, de incá ji cúu ñahan nání Dámaris, de iyó cá ji.

18

Jā ní iyo Pablo iní ñuu Corinto

¹ Ñúcuán de ní nquee Pablo iní Atenas, de cuāhān dē Corinto.

² De ñúcuán ní jiní dē núu iin táhān dē hebreo nání Aquila. Tēe región Ponto cúu dē, de ní iyo dē nació n Italia chi cáta jacūni quívi ní nquenda ndúu dē jíin ñasíhí dē Priscila ñuu Corinto jā ní nquee ndúu dē iní Italia. Chi ní ntatúni rey Claudio jā ná queé ndácá nchivi hebreo iní Roma jā cúu capital nació n Italia. De ní nquenda Pablo vehe Aquila jíin Priscila.

³ De iin-ni tíñu sáhá tēe ñúcuán jíin Pablo, chi tēe quícu manta jā cuu vehe cúu ndúu dē. De ní ndēé Pablo jíin tēe ñúcuán, de ní nsatíñú cáhnú ndúu dē.

⁴ De ndácá quívi nátátú ní jēhēn Pablo vehe íi sinagoga ní nacani dē tūhun yā, de ní nducú ndēé dē jā scándíja dē táhān dē hebreo jíin nchivi ndá cá nació n.

⁵ De ní nquenda Silas jíin Timoteo ñuu Corinto jā váji ndúu dē Macedonia. De tá ní nquenda ndúu dē Corinto, de Pablo chi cúsa maá tūhun yā nacani cáji dē núu táhān dē hebreo jā Jesús cúu Cristo jā ñúhún iní ndá ji jā quíji.

⁶ Sochi ní nquijéhé ndá ji cāhān ji síquí tūhun ñúcuán jáá nsúu tūhun ndāá cúu, de ní ncāhān nāvāha ndá ji núu dē. Ñúcuán de Pablo ní nquisi dē sahma dē jā cúu seña jā quíhín dē de quendó ndá ji jíin cuáchi ji. De ní ncāhān dē jíin ndá ji: Cuáchi ndá máá ní cúu jā tánū táhvi ní túsaá, de nsúu cuáchi maá sá cúu. Mitan de sndóo sá ndá ní jā cúu ní táhān sá nchivi hebreo, de quíhín sá nacani sá tūhun yā núu nchivi ndá cá nació n, ncachí dē.

⁷ De ní nquee dē vehe íi sinagoga ñúcuán, de ní nquívi dē vehe iin tēe nání Justo. De tēe ñúcuán suni chíñúhún dē Yāá Dios, de maá xíin vehe íi sinagoga cáá vehe dē.

⁸ De Crispo, tēe cúñáhnú iní vehe íi sinagoga, ní ncandíja dē núu maá Jētohó o jondē jíin ní nchivi vehe dē. De cuāhā nchivi ñuu Corinto ní jiní ndá ji tūhun jā nacani Pablo, de ní ncandíja ji, de ní jenduté ndá ji.

⁹ De iin jacuáá ní stéhēn nijin maá Jētohó o núu Pablo, de ní ncāhān yā: Mā cúyuhú nú, de ní mā cásí nū yuhú nú, chi nacani nú tūhun ní.

¹⁰ Chi jíca maá ní jíin nú, de ní iin tēe mā cúu sáhá nāvāha dē ndóhó. Chi ñuu yáhá iyó cuāhā nchivi jā candíja ji tūhun ní, ncachí yā.

¹¹ De sá de iin cuíyā yósávā ní iyo Pablo ñuu ñúcuán, de stéhēn dē tūhun Yāá Dios núu ji.

¹² De tá ní ncuu Galió n gobernador iní región Acaya de inuú-ni ní nenda ndá nchivi hebreo síquí Pablo, de ní jeca ndá ji dē cuāhān ji jíin dē vehe tíñu.

¹³ De nī ncāhān ndá jín Galión: Tēe yáhá chi scāhān ndasí dē nchivī jā incá modo chinúhún ji Yāa Dios, de jā chínúhún ji chi contra ley cúu, ncachī ndá.

¹⁴ De númī Pablo jā cāhān dē nícu, sochi nī ncāhān-ni Galión jín ndá nchivī ñúcuán: Ndá ndóhó nchivī hebreo, tú iin cuāchi xeēn á iin cuāchi nihin cúu jā cāhān nū sīquī dē de cunini vāha nī jā cāhān nū nícu.

¹⁵ De nduú. Chi maá-ni sīquī nā-ni tūhun á sīquī nā-ni sívī á sīquī ndá ley maá nú cúu, de ndá ñúcuán chi sáhá ndāa maá nú túsaa. Chi nduú sáhá ndāa ni iin tiñu sūcuán, ncachī dē.

¹⁶ De nī ntavá dē ndá ji cuāhān ndá ji tāvéhé tiñú.

¹⁷ Ñúcuán de ndá nchivī griego nī ntiin ji Sóstenes, tēe cúnáhnú inī vehe ñi sinagoga, de nī ncani ndá ji dē viéhé tiñú, de Galión chi nduú ní nsáhá cuitī dē cuenta.

Jā ní nōhōn tucu Pablo Antioquía, de nī nquee dē cuāhān dē jā nacani dē tūhun yā velta ūnī

¹⁸ De cuāhā cā quivī nī ndeē Pablo Corinto. Sá de nī nacuetáhvī dē nūū ndacá hermano ñúcuán, de Aquila jín ñasíhī dē Priscila nī nquee ndá dē cuāhān dē jín Pablo ñuū Cencrea. De ñúcuán nī nsētē Pablo xīnī dē, chi ñúcuán cúu iin seña jā ní squincuu dē jā ní nquee yuhú dē nūū yā. De nī nquivī ndá dē barco jā quihīn dē jondē región Siria.

¹⁹ De nī nquenda ndá dē ñuū Efeso. De ñúcuán nī sndóo dē Aquila jín Priscila, de maá dē-ni nī jēhēn vehe ñi sinagoga, de nī nacani dē tūhun yā nūū ndá táhān dē hebreo jā ní ndutútú ñúcuán.

²⁰ De nī ncāhān ndáhvī ndá ji jín dē jā ná cūndeē dē jacū cā quivī jín ji, sochi nduú ní jēhe dē tūhun.

²¹ Chi nī nacuetáhvī dē nūū ji, chi nī ncāhān dē: Cānuú jā quinohōn sá ciudad Jerusalén jā coo sá vico, sochi tú cúnī Yāa Dios de nenda tucu sá nūū ní, ncachī dē. De nī nquee dē inī ñuū Efeso, de nī nquivī dē barco cuāhān dē.

²² De nī nquenda dē Cesarea, de sá de nī jēhēn dē Jerusalén jā sáhá dē saludar grupo nchivī cándija ñúcuán, de sá de cuānohōn dē jondē Antioquía.

²³ De nī Iyo dē ñúcuán jacū quivī, de sá de nī nquee dē ñúcuán cuāhān tucu dē nī jicó nūu dē ní ndáñúū Galacia jín ndáñúū Frigia. De ndá nchivī cándija nūū ní jēhēn dē nī jija cā inī ndá ji ní nsáhá dē.

Jā ní nacani Apolos tūhun Jesús inī ñuū Efeso

²⁴ De Efeso nī nquenda iin tēe hebreo jā nánī Apolos, de tēe ñuū Alejandria cúu dē. De vāha ndasí nācani dē tūhun yā, de jínī vāha dē tutú ñi.

²⁵ De suni ja nī ncutūha dē tūhun jā ní stēhēn Juan nāsa quiji maá Jētohō ō Jesús.

De ndáhvī inī dē stēhēn cājī dē tūhun yā visó maá-ni tūhun jā ní stēhēn Juan tá ní scuéndutē dē nchivī cúu.

²⁶ De nī nchundeē inī Apolos nī ncāhān dē tūhun yā inī vehe ñi sinagoga. De nī jini Aquila jín Priscila tūhun nācani dē, de nī jeca síín ndúū dē tēe ñúcuán, de nī stēhēn vāha cā ndúū dē tūhun Jesús jāá nchāha ca cunī Apolos.

²⁷ Ñúcuán de cúnī Apolos jā quihīn dē región Acaya. De ndá hermano ñuū Efeso nī ntee ji carta jā quihīn dē jín nūū nchivī cándija Acaya jā ná cuetáhvī ji Apolos. Chi ja cándija sava nchivī ñúcuán ní nsáhá Yāa Dios sīquī jā vāha inī yā. De tá ní nquenda dē ñúcuán, de vāha nī nchindeē dē ji jín tūhun yā.

²⁸ Chi cājī ndasí nī ncachī dē nūū ndá táhān dē hebreo jondē nduú cā ní ncúu cāhān cā ndá dē sīquī tūhun Jesús. De sūcuán nī ntūu nūū ndá cā nchivī jā nchivī hebreo chi stívī dē. Chi jín tutú ñi nī stēhēn Apolos jā maá Jesús cúu Cristo, jā ñúhún inī ndá nchivī hebreo jā quiji.

19

Jā ní Iyo Pablo inī ñuū Efeso

¹ De juni ndeē Apolos inī ñuū Corinto de nī jica nuu Pablo ndá ñuū Iyó ichi síquī ñuū Efeso, sá de nī nquenda dē Efeso. De ñúcuán nī nquetáhn dē jín sava nchivī cándija.

² De nī jicā tūhún dē ji: ¿A nī nīhín ndá ní Espiritu Santo tá ní ncandija ní, á nduú? ncachī dē. De nī ncāhān ndá ji: Nduú chi juni nduú ní nīhín ndá sá tūhun de tú Iyó Espiritu Santo, ncachī ji.

³ Ñúcuán de nī ncāhān dē: ¿De nāsa nī jenduté ndá ní túsaa? ncachī dē. De nī ncāhān ndá ji: Suu nī jenduté ndá sá modo jā ní stēhēn Juan, ncachī ndá ji.

⁴ De nī ncāhān Pablo: De jā ní scuéndutē Juan cúu jā ní stēhēn dē jā ná nācani inī nchivī jā sndóo ji cuāchi ji, de nī ncāhān dē jā ná cándija ji Yāa jā quiji jā cúu Cristo Jesús, ncachī Pablo.

⁵ De tá ní jini ndá ji tūhun yáhá de nī jenduté ndá ji-ni jā ní ncandija ji maá Jētohō ō Jesús.

⁶ De nī ntee Pablo ndahá dē xīnī ndá ji. De nī nquivī-ni Espiritu Santo inī ánō ndá ji, de nī ncāhān ndá ji síín síín yuhú, de nī nacani ji tūhun yā.

⁷ De nī Iyo tá ūxī ūū tēe.

⁸ De ūnī yōō nī jica Pablo vehe ñi sinagoga. De nī nchundeē inī dē nī ncāhān nihin dē tūhun yā jā scándija dē ji cúnī dē, chi nī ncachī dē nāsa tátúnī Yāa Dios.

⁹ Sochi sava ji nī ncujehe inī ji, de nduú ní ncándija ji, de nī ncāhān nāvāha ji sīquī tūhun Yāa Dios nī jini ndá nchivī jā ndútútú. De jā ñúcuán cúu jā ní ncujiyo-ni Pablo nūū

ndá ji, de cuāhān dē jíin ndá nchivī cándija. De ndácá quivī ní stéhēn dē nūū ndá nchivī ñúcuán inī escuela iin tēe nání Tiranno.

¹⁰ De súcuán ní nsáhá Pablo ūū cuiyā. De ndácá nchivī jā íyó Asia, cúu nchivī hebreo jíin nchivī ndá cá nacióon, ní jini ji tūhun maá Jētohō ō Jesús.

¹¹ De ní jēhe Yāa Dios poder nūū Pablo jā cúu sáhá dē quéhēn nūū tiñu ñáhnú ndasí.

¹² De jondē ndá pañito jíin ndá sahma jā jétíñú dē ní jehēn ndá nchivī jíin nūū cáá ndá nchivī cúhū, de ní nduvāha ndá ji-ni cuēhē ndóho ji de ní nquee ndá táchi inī ji.

¹³ De jacú tēe hebreo jíicó nūū ndá dē jā tavá dē táchi inī nchivī. De cúni dē jā nacunehen dē sívī maá Jētohō ō Jesús tácuá quee ndá táchi inī nchivī. De súcuán cáhān ndá dē nūū ndá táchi: Jíin sívī maá Jesús, Yāa jā nácani Pablo tūhun, cáhān nihin ní jíin nū jā quee nú quihīn nū, cáchi dē.

¹⁴ De iin tēe hebreo, nání dē Esceva, cúu dē sūtū cúñáhnú, de íyó ūjā sehe yí dē jā sáhá súcuán.

¹⁵ Sochi tá ní ncāhān ndá dē súcuán de ní ncāhān-ni táchi: Ja jíin ní maá Jesús, de suni jíin ní Pablo. Sochi ndá ndóhó, ¿ná tēe cúu ndá nú jā cuetáhvī ní nūū nū? ncachí.

¹⁶ De tēe ndóho táchi ñúcuán ní ndava dē ní ntiin dē ndihúja tēe ñúcuán, de ní nsáhá xēen dē chí jondē ní stácuéhé dē, de ní stávichí dē. De ní nquee ndá dē vehe ní jinu ñí dē cuāhān dē.

¹⁷ De tūhun yáhá ní jíin ndá nchivī Efeso, cúu nchivī hebreo cúu nchivī ndá cá nacióon. De ní nchūhú ndasi ndá ji, de ní ncāhān ndá ji jā cúñáhnú ndasi maá Jētohō ō Jesús.

¹⁸ De cuāhā nchivī jā ní ncardija ní nquenda ji nūū Pablo, náhmā ji ndácá cuāchi jā ní nsáhá ji.

¹⁹ De cuāhā ndá tēe jā névāha mágica ní nquenda ndá dē née dē tutú dē, de ndéhé jíinú ndácá nchivī de ní nteñuhūn ndá dē tutú dē. De ní ntavá ndá dē cuenta nāsaa ndéē ndá tutú jā ní ncāyū ñúcuán, de ní ncucáhnú inī ndá dē jā ūū xico ūxi mil xūhún plata cúu.

²⁰ De súcuán ní jítē nuu tūhun maá Jētohō ō cuāhān, de ní jíin ndihī nchivī jā cúñáhnú ndasi tūhun yā.

²¹ De tá ní ncuu ndácá tiñu yáhá de ní jani téyivī inī Pablo jā quihīn dē Macedonia jíin Acaya de sá de nenda dē ciudad Jerusalén. De ní ncāhān dē jā tá quenda dē Jerusalén de suni cánuú quihīn dē ciudad Roma.

²² De ní scáca Pablo Timoteo jíin Erasto, ūū tēe jā chíndéé táhān jíin dē, cuāhān ndúú dē Macedonia. De ní nquendōo Pablo Asia jacú cá quivī.

Jā ní ncuvaā nchivī ñuū Efeso

²³ De iin ndá quivī ñúcuán ní nenda ndasi nchivī síqui tūhun yā.

²⁴ Chí ní íyo iin tēe sátíñú plata nání dē Demetrio. De maá dē jíin ndá cá tēe jā sátíñú jíin dē, nihīn ndasi ndá dē xūhún, chí jíin plata sáhá ndá dē ndá veñuhun lulí jā cáá tá cáá veñuhun idolo ji jā cúu yāa Diana.

²⁵ De ní nastutú Demetrio ndá táhān dē jā sátíñú jíin dē jíin ndá cá tēe jā iin-ni tiñu sáhá jíin dē, de ní ncāhān dē: Señor, ja jíin ndá ní jā vāha nihīn ō xūhún síqui tiñu sáhá ó yáhá.

²⁶ De jíin ndá ní de suni jíin ndá ní tūhun jā tēe nání Pablo chí cáhān dē jāá nsūū Yāa ndāá cúu jā sáhá nchivī. De ja ní scāhān dē cuāhā nchivī, de nsūū maá iin-ni ñuū ō Efeso yáhá chí ní cáhnú región Asia.

²⁷ De yúhú sá jíe canī inī nchivī jāá nduú tiñu jā sáhá ó. De nsūū maá-ni ñúcuán, chí suni canī inī jíe jāá nduú tiñu veñuhun maá yāa Diana, de suni sáhá jēhe inī ndá jíi nūū yāa Diana, de mā cúñáhnú cá yā vísó ndihī nchivī Asia jíin nchivī ní cáhnú ñayivī chíñúhún jíi yā mitan, ncachí dē.

²⁸ Súcuán ní jíin ndá tūhun yáhá, de ní nquiti ndasi inī, de ní ncana jee ndá: Cúñáhnú ndasi yāa Diana jā cúu patrona inī ñuū ō Efeso, ncachí ndá.

²⁹ De ndihī ndá nchivī ñuū ñúcuán ní ncuvaā jíi. De iin cáhnú-ni ní nenda ndá jíi ní jeca xēen jíi Gayo jíin Aristarco cuāhān ndá jíin ndúú dē inī vehe nūū ndutútú ndá nchivī sáhá junta. De tēe Macedonia cúu ndúú dē, de jíca ndúú dē jíin Pablo.

³⁰ De cúni Pablo jā quivī dē nūū íyó tútú ndá nchivī ñúcuán jā cáhān dē jíin ndá nchivī cúni dē nícu, sochi ndá nchivī cándija nduú ní jēhe jíi tūhun jā quivī dē.

³¹ De saá-ni sava ndá tēe Asia jā cúñáhnú jā cúu amigo dē, ní nteñúñú tūhun cuāhān nūū dē cáhān ndáhvī jíin dē jā má quivī dē nūū ní ndutútú nchivī ñúcuán.

³² De ndá nchivī jā ní ndutútú ní ncana jee, sava jíi iin tūhun, de sava cá jíi incá tūhun, de súcuán ní ncuvaā ndasi. De cuāhā jíi nduú jíin cuití jíi ná síqui cúu jā ní ndutútú jíi.

³³ De ndá tēe hebreo ní jani dē iin táhān dē tēe nání Alejandro nūū nchivī cuāhā, de ní ncachí tūhun ndá táhān dē nūū dē ná síqui cúu jā cúvaā ndá. Ñúcuán de ní nsáhá Alejandro seña jā ná cóo nañí nchivī, chí cúni dē jā cachí dē nūū nchivī jāá nsūū cuāchi nchivī hebreo cúu jā cúvaā.

³⁴ Sochi ní nacunī ndá jíi jā tēe hebreo cúu dē, de jā ñúcuán ní ncana jee ndasi cá ndá jíi tá ūū hora: Cúñáhnú ndasi yāa Diana jā cúu patrona inī ñuū ō Efeso, ncachí ndá jíi.

³⁵ Ñúcuán de secretario inī ñuū ñúcuán ní nsáhá dē jā ní jasí ndá jíi yuhú jíi, de ní ncāhān dē: Ndá ní tēe ñuū ō Efeso, ja jíin ndácá nchivī jā nchivī ñuū yáhá jíto ndácá ó veñuhun yāa Diana jā cúñáhnú, jíin imagen Diana jā ní nincava ichi andivī.

³⁶ De ní iin mā cúu cáhān jāá nduú ndāá tūhun yáhá. Túsaá de vāha cá casi ndá ní

yuhú ní, de mā sáhá ñamā ní iin tiñu jāá ncháha ca cucáhnú vāha inī ní.

³⁷ Chi nī nquisiáha ndá ní ndúú tēe yáhá visó ndúú ní nsáhá dē ni iin cuáchi ni ndúú ní ncāhān nāvāha dē siqūi yāa maá ó Diana.

³⁸ De Demetrio jíin ndá cā tēe jā iin-ni tiñu sáhá jíin dē, de tū cūnī dē cāhān dē cuáchi siqūi iin tēe de ná quíhīn dē juzgado nūú ndá tēe jā sáhá ndāā tiñu, de ñúcuán cundaā siqūi tiñu ndá dē.

³⁹ De tú iyó incā tiñu jā má cūndaā ñúcuán de sáhá ndāā ndá máá ní nūú junta cāhnú tá cuu nūú tátūnī ley.

⁴⁰ Chi yuhú sá jā coto cachī nchivī nacióon Roma jā siqūi gobiernó nēnda ó, chi mā cucáhnú inī ó nāsa cachī ó jā ní ncutútú ó de ní ncuvāā ó mitan, ncachī dē.

⁴¹ De tá nī jíinu nī ncāhān secretario tūhun yáhá, de nī jītē nuu-ni nchivī cuāhān jí.

20

Jā ní jēhēn Pablo región Macedonia jíin Grecia

¹ De tá nī ncuu nī ncuvāā ndá jí, de incā quívi dē ní ncana Pablo ndá nchivī cándjá, de ní jani ichí dē ndá jí. De ní nacuetáhvī nūú táhān ndá jí jíin dē, de ní nanumi táhān ndá jí jíin Pablo. Sá de cuāhān Pablo Macedonia.

² De níi cāhnú Macedonia ní jicó núu dē, de ní sndíhvī inī dē ndá hermano. De sá de ní nquenda dē Grecia.

³ De ñúcuán ní ndeē dē únī yōō. De ja númī dē quíhīn dē jíin barco jondē región Siria nícu, de ní nīhīn dē tūhun jā ní squetáhān ndá táhān dē hebreo tūhun jā nenda dē siqūi Pablo ichi nūú quíhīn dē. De jā ñúcuán cuu jā ní nacani inī dē, de ní ndicó cóo de Macedonia.

⁴ De ní Iyo sava tēe jíca jíin Pablo, de sūcuán nánī ndá dē: Sópater tēe ñuū Berea, Aristarco jíin tēe nánī Segundo de tēe ñuū Tesalónica cúu ndúú dē, Gayo tēe ñuū Derbe, Tíquico jíin Trófimo tēe región Asia, jíin Timoteo.

⁵ De ndá tēe yáhá ní jēhndē ndāā dē cuāhān dē ñuū Troas, de ñúcuán ní ndetu ndá dē ndúú sá jíin Pablo. De sáan cúu Lucas.

⁶ De tá nī ncháha vico jā yájī ndá nchivī hebreo státilā jāá nduú ná levadura yíhī, de jíin barco ní nquee ndúú sá Filipos, de nūú úhūn quívi ní naquetáhān ndá sá jíin ndá dē jondē Troas. De újā quívi ní Iyo ndá sá ñuū ñúcuán.

Jā ní Iyo Pablo ñuū Troas

⁷ De domingo ní ndutútú ndá nchivī cándjá jā cajī jí státilā jā nūcūhun inī jí yā. De cánī ndasí ní stēhēn Pablo tūhun yā nūú ndá jí chi jondē sava ñuú, chi incā quívi dē quíhīn dē.

⁸ De ní Iyo cuāhā ñuhūn inī vehe piso ūnī nūú ní Iyo tútú ndá sá ñúcuán.

⁹ De iin tēe lulí nánī Eutico ndēē jí viéhē ventana. De tá nī ncuunúú nácani Pablo tūhun de jíhī ndasí jí máhná, de ní nquixīn jí-ni. De ní nincava jí ventana jondē nūú ñuhūn, de tá nī nanee ndá nchivī jí de ja ní jíhī jí.

¹⁰ Ñúcuán de ní nuu Pablo. De ní jíquindeyi dē de ní numi dē jí, de ní ncāhān dē: Mā cūyūhú ndá ní, chi ní natecū jí, ncachī dē.

¹¹ De ní ndaa dē, de ní scuáchi dē státilā, de ní nchajī dē jíin ndá jí ja nūcūhun inī ndá jí yā. De nahān cā ní stēhēn dē tūhun chí jondē ní ntūu. Ñúcuán de ní nquee dē cuāhān dē.

¹² De cuānohōn ndá jí jíin Eutico, chí iyó vāha jí, de cúsií ndasí inī ndá jí.

Jā ní nquee Pablo ñuū Troas cuāhān dē ñuū Mileto

¹³ De ní nquívi ndá sá inī barco, de cuāhān sá ñuū Asón, de ñúcuán naquetáhān ndá sá jíin Pablo, chí sūcuán ní ncachī dē jā caca jéhé dē de quenda dē ñúcuán.

¹⁴ De ní naquetáhān ndá sá jíin dē Asón. De ní nquívi dē barco jíin ndá sá, de cuāhān ndá sá jíin dē ñuū Mitlene.

¹⁵ De ñúcuán ní nquee tucu ndá sá jíin barco. De quívi téen ní nquenda sá xiin isla Quío, de quívi únī de ní nquenda sá jíin barco isla Samos, de ní nquendōo ndá sá ñuū Trogilio. De quívi cúmī de ní nquenda ndá sá Mileto.

¹⁶ Chí jánī inī Pablo jā má jéncuñī dē Efeso, tácuā quee ñamā dē-ni inī Asia, chí númī dē jā quíhīn ñamā dē ciudad Jerusalén tácuā coo dē maá quívi Pentecostés tú ná cūñamā dē.

Jā ní jani ichí Pablo ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú nūú nchivī cándjá inī ñuū Efeso

¹⁷ De juni ndēē dē ñuū Mileto, de ní ntetíñú dē tūhun cuāhān Efeso jā ná quíji ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú nūú nchivī cándjá ñúcuán.

¹⁸ De tá nī nquenda ndá tēe ñúcuán de ní ncāhān dē: Ja jíinī vāha ndá máá ní nāsa sáhá sá jondē quívi jā ní nquíji xíhna ñuhūn sá región Asia de jondē mitan.

¹⁹ De ja jíinī ní nāsa ní nsatíñú vāha sá nūú maá Jētohō ó níi tiempo jā ní Iyo sá jíin ndá ní de jondē mitan. De nduú ní nsáhá ñáhnú sá maá sá. De suni iyó vuelta jā ní jacu sá jā jéhē nchivī. De ní nquíji tūndóhó siqūi sá ní nsáhá ndá táhān sá hebreo, chí ní squetáhān ndá jí tūhun jā siqūi sá.

²⁰ De ja jíinī ní jāá nduú ní ncūmanī jā nacani sá ndacá tūhun yā nūú ní jā sáhá jā quendōo vāha ndá ní, chí ní stēhēn sá tūhun yā cúu nūú chítú cúu inī ndacá vehe.

²¹ De suni inuú-ni ní nacani sá tūhun yā nūú ndá táhān sá hebreo jíin nūú nchivī ndá cā nacióon jā ná nácani inī jí siqūi cuáchi jí, de ná cándjá jí maá Jētohō ó Jesucristo.

²² De mitan chi ja ñúhún ichi sá já quihín sá Jerusalén, chi sndíhvi iní Espiritu Santo saán já quihín sá visó nduú jíní sá nāsa cundohó sá ñúcuán.

²³ De iyó iin já jíní sá, chi ndácá ñuú nūú jica sá chi cáhān Espiritu Santo jíní sá já quiji tündóhó síquí sá, de suni quihín sá vecāa.

²⁴ De ni nduú sáhá sá cuenta visó ná cáhni ji saán, chi já cúní sá cúu já ná sínu vāha sá tiñu já ní ntee maá Jētohō ō Jesús síquí sá de sūcuán cusii iní sá. De tiñu ñúcuán cúu já nácani sá tūhun vāha yā nūú ndácá nchivi nāsa vāha iní Yāā Dios jíní ō.

²⁵ De máhñú ndá máá ní chi ja ní jica nuu sá ní nacani sá tūhun nāsa tátúní Yāā Dios, de mitan chi ja ní jíní sá já ní iin ní má cúní cuiti cá nūú sá.

²⁶ Túsaá de cájī cáchī tūhun sá nūú ndá ní mitan jáā nsūú cuāchi maá sá cúu de tú naā iin ní.

²⁷ Chi nduú ní ncúmaní já nácani sá nūú ndá ní ndácá já ní nsáhá ndāā Yāā Dios.

²⁸ Túsaá de coto vāha ndá ní maá ní, de suni coto vāha ndá ní ndá cá nchivi cándjīa, chi Espiritu Santo ní jani yā ndá ní já coto ní ndá nchivi já ní ncandjīa maá Jētohō ō. Chi jíní nñi yā ní nacueen yā ndá ji.

²⁹ Chi jíní sá já tá quee sá quihín sá de quívi ndá tēe nēhēn máhñú ndá ní já stáhvī dē ndá ní. Chi cuu dē tá cúu yihí já jáhni ticáchī de sūcuán nducú ndá dē já snāā dē ánō ndá nchivi cándjīa.

³⁰ De saá-ni jondē máhñú grupo ndá máá ní, suni quijéhé sava dē cáhān dē tūhun stáhvī tácuca stáhvī dē nchivi cándjīa já ná tíni ji tūhun stáhvī já stéhēn dē.

³¹ Coo ndito iní ndá ní túsaá. De mā nāā iní ní já únī cuiyā nduú ñuú nduú ní jécuiñí sá já sndíhvi ndasí iní sá tá iin iin ní chi jondē ní jacu sá jēhē ndá ní.

³² De mitan, hermano, jicān táhvī sá jēhē ndá ní já maá Yāā Dios coto yā níhín, de coo ndá ní jíní tūhun yā já sáhá yā já vāha ndá ní. Chi iyó poder tūhun yā ñúcuán já scúja yā iní ndá ní, de suni sáhá já níhín ní ndácá já cúní yā taji yā nūú ní jíní nūú ndá cá nchivi já coo ndoo coo ii ji nūú yā.

³³ De ni nduú ní ndíyo iní sá já níhín sá ní xūhún ní sahna nūú ní iin nchivi.

³⁴ Chi jíní vāha ndá ní já ní nsatíñú ndasí maá sá tácuca níhín sá ndácá já jíní ñúhún sá jíní ndá tēe já ní jica jíní sá.

³⁵ De sūcuán ní stéhēn sá nūú ní já sūcuán cánuú satíñú ó tácuca níhín ō já cuāha ó nūú ndá nchivi já cúmaní nūú. De mā nāā iní ní tūhun maá Jētohō ō Jesús, chi sūcuán ní ncāhān yā: Ndetú cá quéndōo ó já cúní mānī maá ó ndatíñú nūú nchivi nsūú cá já cúní mānī ji nūú maá ó, ncachí yā, ncachí Pablo.

³⁶ De tá ní ndíhí ní ncāhān dē ndácá tūhun yáhá de ní jécuiñí jiti dē, de ní jicān táhvī dē jíní ndá hermano ñúcuán.

³⁷ Ñúcuán de ndíhí dē ní jacu ndasí. De ní nanumi táhān ndá dē jíní Pablo de ní nchitú ndá dē nūú Pablo.

³⁸ Chi cúcuécá ndasí iní ndá dē já ní ncāhān Pablo já má cúní cuiti cá ndá dē nūú dē. De cuāhān ndá dē jíní Pablo nūú iní barco.

21

Jā cuānohōn Pablo ciudad Jerusalén

¹ Ñúcuán de ndá hermano já ní nquiji Efeso ní nquendōo ndá ji Mileto. De ní nquívi ndá sá barco, de ní jēhndē ndāā ndá sá cuāhān sá jondē isla Cos. De quívi tēen ní nquenda sá ñuú Rodas. De ní nquee tucu ndá sá, de ní nquenda sá ñuú Pátara.

² De ñúcuán ní níhín ndá sá iin barco já quihín región Fenicia, de ní nquívi ndá sá cuāhān sá.

³ De tá ní jíní sá isla Chipre de ní nquendōo-ni lado sátín sá, chi ní ncāhā ndá sá cuāhān sá jíní barco jondē región Siria. De ní nquenda ndá sá ñuú Tiro, chi ñúcuán quendōo carga já ndiso barco.

⁴ De ñúcuán ní nanducú ndá sá nchivi cándjīa, de ní iyo sá jíní ndá ji ūja quívi. De ní stéhēn Espiritu Santo nūú ndá ji já quiji tündóhó síquí Pablo iní ciudad Jerusalén, de já ñúcuán ní ncāhān ndá ji jíní dē já má quihín dē nūú.

⁵ Ñúcuán de tá ní jínú ūja quívi de ní nquee ndá sá. De ndá tēe cándjīa jíní ñasíhí dē jíní ndá sēhe dē, ní jēchūhun ichi ndá dē ndá saán yuhú ñuú ñúcuán. De ní jécuiñí jiti ndá sá yuhú mar, de ní jicān táhvī ndá sá.

⁶ De ní nanumi táhān ndá sá de ní nacuetáhvī nūú táhān ndá sá ñúcuán. De ní nquívi ndá sá barco cuāhān sá, de ní ndicó cóo ndá ji cuānohōn ji vehe ji.

⁷ De sūcuán ní nquee ndá sá iní ñuú Tiro cuāhān sá jíní barco, de ní nquenda sá ñuú Tolemaida de sá de ní nquee sá barco. De ñúcuán ní nsáhá ndá sá saludar ndá hermano, de ní iyo ndá sá iin quívi jíní ndá dē.

⁸ De quívi tēen ní nquee tucu ndá sá jíní Pablo, de ní nquenda ndá sá ciudad Cesarea. De ní nquívi ndá sá iní vehe iin tēe nání Felipe. De tēe nácani tūhun vāha yā cúu dē, de cúu dē iin táhān já ūja tēe já ní nsají stāā nūú ndá ñahan ndahví tá ní nacāji nchivi cándjīa. De ní ndee ndá sá jíní dē.

⁹ De tēe ñúcuán iyó cūmí sēhe síhí dē já iyó maá, de nácani ndá ji tūhun Yāā Dios.

¹⁰ De juni ndéé ndá sá jíní dē jacú quívi ñúcuán de ichi Judea ní nquiji iin tēe nácani tūhun Yāā Dios, nání dē Agabo.

¹¹ De ní nquindéhé dē ndá sá. De ní nquehen dē sachíjin Pablo, de ní juhni dē ndahá maá dē jíní jēhē dē, de ní ncāhān dē: Cáchī Espiritu Santo já sūcuán cuhni táhān ó hebreo tēe xíí sachíjin yáhá tá quihín dē

Jerusalén. De cuāha ji dē nūū nchivī incā naciōn, ncachī dē.

¹² De jā sūcuān nī jini ndá sá tūhun ñúcuān, de ndá sāan jín ndá cā hermano Cesarea nī ncāhān ndāhvī ndá sá jín Pablo jā má quihīn dē Jerusalén nīcu.

¹³ Ñúcuān de nī ncāhān Pablo: ¿Ñāhēhē cúu jā jácú ndá ní de cúcuécá ndasí inī sá sáhá ndá ní? Chi sāan chi nsūū vāchi jā cunuhnī sá-ni inī ciudad Jerusalén, chi ja íyó tūha sá jā visō ná cúu sá ñúcuān jā sīquī maá Jētohō ō Jesús, ncachī dē.

¹⁴ De nduú ní ncúu casī ndá sá jā má quihīn dē. De nduú cā ní ncāhān fuerza sá jín dē, chi nī ncāhān sá: Ná cóo nāsa cūni maá Jētohō ō túsaa, ncachī ndá sá.

¹⁵ Ñúcuān de nī nsāhá tūha sá de nī nquee ndá sá cuāhān sá Jerusalén.

¹⁶ De suni cuāhān ndá sá jín jacū tēe Cesarea jā cándija, de suni cuāhān iin tēe Chipre, nánī dē Mnason. De ja nī ncu-nahān cándija dē. De tá nī nquenda ndá sá Jerusalén, de nī ndōo ndá sá vehe tēe ñúcuān.

Jā ní jēndēhé Pablo Jacobo

¹⁷ De tá nī nquenda ndá sá Jerusalén de nī ncusiī ndasí inī ndá hermano ñúcuān jā ní nquenda ndá sá.

¹⁸ De quīvi téen nī jēhēn ndá sá jín Pablo vehe Jacobo. De ñúcuān nī ncututú ndá tēe ñāhnū jā ndīso tíñū nūū ndá nchivī cándija.

¹⁹ De nī nsāhá saludar Pablo ndá tēe ñúcuān. Sá de nī nacani dē tūhun ndācá tíñū jā ní nsāhá Yāa Dios jín dē tá nī nacani dē tūhun yā nūū nchivī ndá cā naciōn.

²⁰ De nī jini ndá dē tūhun yáhá, de nī ncāhān ndá dē jā cúñāhnū ndasí Yāa Dios. De nī ncāhān ndá dē jín Pablo: Hermano, mitan de ja jínī ní tá cuāhā mil tāhān ō hebreo nī ncandija ji Jesús. De cáhān nīhīn ndá ji jā cánuú squíncuu ō ley Moisés.

²¹ Sochi nī nīhīn ndá ji tūhun jā stéhēn ní nūū ndá tāhān ō hebreo jā íyó ndá cā naciōn jā má cuetáhvi cā ji ley Moisés de nī mā sáhá cā ji circuncidar ndá sehe ji de nī mā cuetáhvi cā ji ndá costumbre janahān.

²² ¿De nāsa sáhá ō túsaa? Chi nīhīn ndija ndá tāhān ō hebreo tūhun jā ní nenda ní, de cututú cuāhā ji.

²³ Túsaa de sūcuān ná sáhá ō: Yáhá íyó cūmī tāhān ō hebreo jā ní nquee yuhú ndá dē iin jā squíncuu dē nūū Yāa Dios.

²⁴ Cueva ní ndá tēe yáhá, de quihīn ní jín dē templo. De sáhá ndá ní tá cúu nūū cáhān ley jā ndúndoo nchivī nūū yā. De chunáá ní jā sócō ndá dē nūū yā. De sá de cuu sētē ndá dē xini dē, de ñúcuān stéhēn jā ní squíncuu dē jā ní nquee yuhú dē nūū yā. Tú sūcuān sáhá ní sá de jicūhun inī ndá tāhān ō hebreo jāá nsūū jāndāa cúu tūhun jā ní nīhīn ji sīquī ní, chi cunī ji jā sa vāha squíncuu ní ley Moisés.

²⁵ Sochi ndá nchivī ndá cā naciōn jā cándija Jesús, chi ja nī ntetíñū ndá sá carta cuāhān nūū ji jāá nduú cánuú squíncuu ji ní iin tūhun ñúcuān. Chi jā squíncuu ji cúu jā má cāji ji cúñū jā ní nsōcō nūū ídolo ní nīñī ní quiti jéhnē, de mā cacá ndūi ji, ncachī ndá dē.

Jā ní ntiin ndá dē Pablo inī templo

²⁶ Ñúcuān de nī jeca Pablo ndicūmī tēe ñúcuān cuāhān ndá dē nūū quendōo dē. De quīvi téen nī nasáhá ndoo ndá dē maá dē nūū yā. De nī nquīvi Pablo inī templo jā cachī tūhun dē nūū ndá sūtū ná quīvi jinu jā násáhá ndoo ndá dē maá dē de quīsíaha dē quiti jā sócō tá iin iin dē nūū yā.

²⁷ De tá ja ñatin sínu dē ndihújā quīvi jā ndúndoo ndá dē nūū yā, de sava tīhān dē hebreo jā vāji ichi Asia nī jini nūū Pablo jā íyó dē inī templo. De nī scāhān ndá dē ndihi nchivī ñúcuān, de nī ntiin ndá Pablo.

²⁸ De nī ncana jee ndá: Ndá ní tēe naciōn maá ō Israel, cuāha núu ndá ní ndahá ní, chi tēe yáhá cúu jā jica nuu ní cáhnū stéhēn dē nūū ndācá nchivī, de cáhān dē sīquī naciōn ndācá ō jín sīquī ley Moisés jín sīquī templo yáhá. De mitan ja nī squīvi dē jacū tēe griego inī templo ī yáhá, de sūcuān nī stívī dē templo chi cáhān ley jā má cúu quīvi nchivī incā naciōn jāá nsūū nchivī hebreo cúu, ncachī ndá.

²⁹ Chi jondē tá ndéē Pablo inī Jerusalén nī jini ndá tēe hebreo jā jica dē jín Trófimo, tēe ñuū Efeso. Chi ní jani inī ndá jā ní squīvi Pablo tēe ñúcuān inī templo, de nsūū tēe hebreo cúu dē.

³⁰ De ndihi nchivī ciudad ñúcuān nī ncu-vaā. De nī ncututú ji-ni, de nī ntiin ndá ji Pablo, de nī ntavā xēen ji dē inī templo. De nī nacasī ji-ni viehé.

³¹ De cūnī ji jā cahñī ji Pablo nīcu, sochi general, tēe cúñāhnū nūū ndá soldado, nī nīhīn dē tūhun jā ndihi nchivī Jerusalén nī nenda ndá ji cúvaā ji.

³² De nī jeca general ndá soldado jín capitán, de jinu ndá dē cuāhān dē nūū íyó ndá nchivī cuāhā ñúcuān. De nī jini nchivī jā ní nquenda general jín ndá soldado, de nī jencuñī ndá ji jā cāni ji Pablo.

³³ Ñúcuān de nī ntandē-ni general, de nī ntiin dē Pablo. Ñúcuān de nī ncachī dē jā ná cūnuhñī Pablo jín ūū cadena. De nī jicā tūhún general ndá nchivī ñúcuān nā tēe cúu Pablo, de nā cuāchi ní nsāhá dē.

³⁴ Sá de ndá nchivī cuāhā ñúcuān nī ncana ji síin síin tūhun. De nduú ní ncúcāhnū inī dē nā cuāchi ní nsāhá Pablo sīquī jā cúvaā ndasí ndá ji, de nī ncachī dē jā ná quihīn Pablo cuartel.

³⁵ De tá nī nquenda ndá dē jín Pablo escalera cuartel de nī jiso-ni ndá soldado dē cuāhān dē, chi ní nenda ndasí nchivī sīquī dē.

³⁶ Chi ndihi nchiví níquín ji soldado, de cána jee ndá ji: Ná cúu tēe jíñā, ncachī.

Jā ní ncāhān Pablo jēhē maá dē nūū ndá nchiví

³⁷ De tá ja quívi ndá soldado jíñ Pablo iní cuartel, de jíñ tūhun griego ní ncāhān dē jíñ general: ¿A cuāha ní tūhun jā cāhān sá iin tūhun jíñ ní? ncachī dē. De ní ncāhān general: Jājāan, cúu cāhān nū yuhú griego tūsaá.

³⁸ ¿A nsūū maá nū cúu tēe nación Egipto jā ní nenda síquí gobierno quívi yātā tūsaá? Chi tēe űúcuán ní snēnda dē cūmí mil tēe jā jáhni ndīvi ní jēhēn dē jíñ jondē nūū űuhun tíhā, ncachī general.

³⁹ űúcuán de ní ncāhān Pablo: Nduú chi tēe hebreo cúu sá, chí ní ncacu sá Tarso jā cúu űūū cūñáhnú ndáñúū Cilicia. De sáhā ní favor cuāha ní tūhun jā cāhān sá jíñ ndá nchiví yáhā, ncachī dē.

⁴⁰ De ní jēhe general tūhun jā cāhān dē, de ní jēcūñí ndeē Pablo nūū escalera. De ní nsáhā dē seña nūū nchiví űúcuán jā ná cóo nañíí ji. De tá ní ncunañíí ji de ní ncāhān dē yuhú ndá máá dē jíñ ndá ji jā cúu yuhú hebreo:

22

¹ Tātā, señor, mitan de cunini ndá ní tūhun jā cāhān sá jēhē maá sá jíñ ní, ncachī dē.

² De ní jini ndá ji jā cāhān Pablo yuhú hebreo, de víhí cā ní ncunañíí ndá ji. De ní ncāhān Pablo:

³ Maá sá cúu ndija tēe űūū ō hebreo, de ní ncacu sá űūū Tarso ndáñúū Cilicia, sochi ciudad Jerusalén yáhā ní jahnu sá. De ní ncutūha sá escuela Gamaliel, de ní stēhēn dē ley jā ní jēhe yā nūū ndá ndīvi tatā ō. De ní ndihví iní sá jā squíncuu vāha sá nūū Yāā Dios jondē jíñ iní jíñ ánó sá, tá cúu nūū sáhā ndá máá ní jíñ ley mitan.

⁴ De ní nsáhā nāvāha sá ndá nchiví cándija tūhun Jesús, de jondē ní ncuu iní sá jā cuū ndihí ji nícu. De cúu tēe cúu űāhan ní ntiin sá ndá ji ní nchihí sá ji vecāa.

⁵ De sūtū cūñáhnú cā jíñ ndācā tēe űāhnú jā ndiso tíñú iní űūū ō, ndá máá dē cúu testigo jā sūcuán ní nsáhā sá. De suni ní ntaji dē orden nūū sá jā cuāha sá nūū ndá tēe űūū ō hebreo jā iyó Damasco. De cuāhān sá űúcuán jā tiin sá ndá nchiví cándija nūū Jesús de quinasiáha sá ji ciudad Jerusalén yáhā de ndoho ji nícu.

Jā ní ncachī Pablo nāsa ní ndico cóo iní dē nūū Jesús

(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶ De ní nquehen sá ichi cuāhān sá, de ní ncuñatin sá yuhú űūū Damasco cuāhān sá. De tá cahūxí űū cúu de ichi andiví ní nquiji- ní iin luz jéndütē ndasi nūū sá.

⁷ De ní ndicó cáva sá-ni nūū űūhún, de ní jini sá iin tūhun jā cāhān: Saulo, Saulo, ¿nājēhē cúu jā sáhā nāvāha nū nduhū? ncachī.

⁸ űúcuán de ní ncāhān sá: ¿Ní iin cúu ní, Señor? ncachī sá. De ní ncāhān yā jíñ sá: Maá ní cúu Jesús űūū Nazaret, de jā sáhā nāvāha nū ndá nchiví cándija cúu jā sáhā nāvāha nū nduhū, ncachī yā.

⁹ De ndá tēe jā cuāhān jíñ sá ní jini ndija dē luz űúcuán, de ní nchūhú ndá dē, sochi nduú ní jini dē nāsa ní ncāhān yā jíñ sá.

¹⁰ űúcuán de ní ncāhān sá: Señor, ¿naá cúu jā cūni ní jā sáhā sá tūsaá? ncachī sá. űúcuán de ní ncāhān maá Jētohō sá: Nacōo, de quihīn nū Damasco, de űúcuán iyó iin tēe jā cachī nūū nū naá cúu jā cūni ní jā sáhā nū, ncachī yā.

¹¹ De síquí jā jéndütē ndasi luz űúcuán de ní ncucuáá sá-ni ní nsáhā. De ndá tēe jā cuāhān jíñ sá tūin ndá dē-ni cā ndahá sá ní nquihí sá Damasco.

¹² De ní űúcuán ndéē iin tēe nání Ananías. De ndācā táhān ō hebreo jā ndeē űúcuán cāhān jā tēe vāha cúu Ananías, chí vāha squíncuu dē ley Moisés.

¹³ De ní nquenda tēe űúcuán vehe nūū ndeē sá, de ní ncāhān dē jíñ sá: Hermano Saulo, ná natūu tūnū ní, ncachī dē. De ní natūu-ni nūū sá, de ní jini sá nūū dē.

¹⁴ De ní ncāhān Ananías: Maá Yāā Dios ndá ndīvi tatā ō, ja ní nacāji yā ní tácuva cūni ní naá cúu jā cūni yā jā sáhā ní, de cūni ní nūū maá Cristo Yāā ndāā, de cūni ní tūhun jā cāhān yā.

¹⁵ De nacani ní tūhun yā nūū ndihi nchiví ndācā jā ní jini ní jíñ jā ní jini ní.

¹⁶ De mitan de mā cúhuun iní tūsaá. Nacuñí ní, de cuenduté ní, de cāhān ndāhví ní jíñ maá Jētohō ō tácuva naquete yā ánó ní nūū cuāchi ní, ncachī dē jíñ sá.

Jā ní ncachī Pablo nāsa ní ntetiñú Yāā Dios dē nūū nchiví ndá cā nación

¹⁷ De ní ndicó cóo sá ní nenda sá ciudad Jerusalén. De jícān táhvi sá iní templo de ní stēhēn yā iin jā ní jini sá.

¹⁸ Chi ní jini sá nūū yā, de ní ncāhān yā jíñ sá: Ndíta-ni quee űāma nū iní Jerusalén yáhā, chí mā cuétūhún nchiví yáhā tūhun ní jā nacani nū nūū ji, ncachī yā.

¹⁹ De ní ncāhān sá jíñ yā: Nduú, Señor, chí cuetāhví ndá ji saán, chí ja jíñ ndá ji nāsa tēe ní ncuu sá jā ní quívi sá ndihí vehe ű sinagoga ní ntiin sá ndācā nchiví cándija ji ní, de ní ncani sá ndá ji, de ní nchihí sá ji vecāa.

²⁰ De suni jíñ ndá ji jā quívi jā ní jahni ji Esteban, tēe ní nacani tūhun ní, de suni ní űñi sá quívi űúcuán, de ní jetūhún sá jā ní jihí dē. Chí ní jito sá sahama ndá tēe jā ní jahni Esteban, ncachī sá jíñ yā.

²¹ De nī ncāhān yā: Cuáhān, chí maá nī tétíñú ndóhó já quihīn jicá nú jondē nū nchivī ndá cá naciōn nacani nú tūhun nī nū jī, ncachī yā jīn sá, ncachī Pablo.

Jā ní ūñi Pablo nū general

²² De xihna nī nini vāha ndá jī já cáhān dē. De tá nī ncāhān dē tūhun yáhá já nī ncāhān yā jīn dē já tetíñú yā dē quihīn dē nū nchivī ndá cá naciōn nacani dē tūhun yā, sá de nī ncana jee ndá jī: Ná cúu tēe jīñā. Nsūú tēe vāha cúu dē já cutecū cá dē, ncachī ndá jī.

²³ De súcuán cána cóhó ndá jī. De quísi jī sōō jī, de squénda jī ticācháā űuhun, de súcuán sáhá ndá jī chí quítī ndasí inī jī.

²⁴ De nī ncachī general já ná quívi Pablo inī cuartel. De nī ncachī dē já ná stichī ndá soldado Pablo jondē jīn cuarta űi tǎcua cucáhnú inī general ná siquī cúu já nī nenda ndá nchivī űúcuán siquī dē.

²⁵ De nī juhnī ndá dē Pablo tǎcua cuu cani ndá dē. De nī ncāhān Pablo jīn tēe cúu capitán já űñi űúcuán: ¿A iyó ley já cani nī jīn cuarta űi inī tēe naciōn Roma de tú ncháha ca cunī nī ná cuachi nī nsáhá dē? ncachī dē.

²⁶ De nī jini capitán tūhun yáhá, de nī nqee dē cuacachi dē nū general: Cúndehé ní nāsa sáhá ní jīn tēe yáhá, chí tēe naciōn Roma cúu dē, ncachī dē.

²⁷ űúcuán de nī nquenda general nū Pablo, de nī jicá tūhún dē: Cachī tú maá jándaá já tēe naciōn Roma cúu nú, ncachī dē. De nī ncāhān Pablo: Suu cúu ndija sá, ncachī dē.

²⁸ De nī ncāhān tucu general: De nduhū chí cuahā xūhún nī jēhe nī, de súcuán nī nduu nī sēhe naciōn Roma, ncachī dē. De nī ncāhān Pablo: Sochi sáan chí cúu sá maá tēe já nī ncacu naciōn Roma, ncachī dē.

²⁹ űúcuán de ndá já cúnī já sndóho dē nī ncuijiyo-ni cuāhān. De saá-ni jondē general suni nī nchūhú dē chí nī stívī dē ley já nī juhnī dē Pablo, chí nduu iyó vāha já sáhá súcuán jīn tēe naciōn Roma.

Jā ní ūñi Pablo nū junta cúñáhnú cá táhán dē hebreo

³⁰ De quívi tēen de cúnī general já cucáhnú vāha inī dē ná siquī cúu já nī nenda ndá tēe hebreo siquī Pablo. De nī ndajī dē cadena já nūhnī Pablo. De nī ncachī dē já cututú ndácá sutú cúñáhnú jīn ndácá tēe sáhá junta cúñáhnú cá. De nī ntavā dē Pablo, de nī jani dē nū ndá tēe já nī ncututú.

23

¹ űúcuán de nī nūcūndehé vāha Pablo nū ndá tēe já nī ncututú, de nī ncāhān dē: Ndá ní tátā, señor, sáan chí nijn cúu ánó sá já vāha ndāá jicá sá nū Yā Dios jondē mitan, ncachī dē.

² űúcuán de Ananías, tēe cúu sūtū cúñáhnú cá, nī ncachī dē nū tēe űñi űatin nū Pablo já ná cátū maá yuhú dē.

³ De nī ncāhān Pablo jīn sūtū cúñáhnú cá űúcuán: Yā Dios chí sndóho yā nīhín chí tēe stáhvī-ni cúu ní. Chí ndéé nī já sáhá ndāá ní tiñú sá de tú nī stívī sá ley Moisés. ¿Túsaá de ná siquī cúu já cáchi ní já cani dē sáan? Chí suu jīñā cúu já stívī maá ní ley, ncachī dē.

⁴ De nī ncāhān ndá tēe űñi nū dē űúcuán: ¿Nājēhē cúu já cáhān nāvāha nú jīn sūtū cúñáhnú cá já sátíñú nū Yā Dios? ncachī ndá.

⁵ De nī ncāhān Pablo: Tátā, señor, nduu ní jīnī sá já sūtū cúñáhnú cá cúu dē. Chí tú ní jīnī sá de mā cáhān sá súcuán nícu, chí cáchi nūú tūtū űi já mā cáhān nāvāha ó nūú tēe cúñáhnú inī űuū ō, cáchi, ncachī dē.

⁶ De tá nī ncucáhnú inī Pablo já sava dē cúu tēe grupo saduceo de sava cá dē cúu grupo fariseo, de nī ncāhān jee dē nūú junta: Ndá nīhín tátā, maá sá cúu iin táhān grupo fariseo, chí cúu sá sēhe iin tēe fariseo. Chí űuhún inī sá já nastēcū yā ndiyi, de já suu cúu já cáhān ndá ní cuachi siquī sá, ncachī dē.

⁷ De tá nī ncāhān dē súcuán de nī ntetáhān ndá tēe fariseo jīn tēe saduceo já sáhá junta. De nī ncusíin inī ndá.

⁸ Chí cáhān ndá tēe saduceo já má nátecū ndiyi de nī nduu ná ángel yā iyó de nī ánó. Sochi tēe fariseo chí jētuhún dē ndinúni tūhun yáhá.

⁹ De nī ncuvāá ndasí. De űúcuán de nī nacuiñi sava tēe fariseo já stēhēn ley Moisés, de nī ncāhān dē: Nduu ní iin cuachi nīhín ndá sá siquī tēe yáhá. Sanaá de nī ncāhān ndija iin ánó á iin ángel yā jīn dē, de mā sáhá nīhín inī ō nūú Yā Dios túsaá, ncachī ndá dē.

¹⁰ De nī ntetáhān ndasí ndá. De yúhú general já scuachi ndá Pablo de nī ncachī dē já ná quívi ndá soldado tavā dē Pablo máhñú ndá, de ná ndívi dē inī cuartel.

¹¹ De jacuáá űúcuán nī nquenda-ni Jētohó ō nūú dē, de nī ncāhān yā jīn dē: Pablo, sáhá ndeé inī nū, chí tá-ni nī nacani nú tūhun nī inī Jerusalén yáhá, suni súcuán cánuú quīnacani nú tūhun nī jondē Roma, ncachī yā.

Jā ní squétáhān ndá jī tūhun já cahñi jī Pablo

¹² De tá nī ncunijīn de nī ncututú cuāhā ndá tēe hebreo de nī squétáhān ndá tūhun. De nī ncāhān téyíi ndá já má cájī cuitī ndá de nī mā cóhó cuitī ndá de tú mā cáhñi ndá Pablo xihna cá.

¹³ De víhī cá űū xico tēe hebreo nī ncāhān téyíi ndá tūhun yáhá.

¹⁴ De nī jēhēn ndá nūú ndá sūtū cúñáhnú jīn nūú ndá tēe űáhnú já ndiso tíñú nūú nchivī hebreo, de nī ncāhān ndá jīn tēe űúcuán: Nī ncāhān téyíi ndá sá já má cájī

cuiti ndá sá de tú mā cáhni ndá sá Pablo xihna cā.

¹⁵ Túsáa de ndá máá ní jín ndá cā tēe sáhá junta cūñáhnú cā, cuácāhān ndá ní jín general jā ná táva dē Pablo cuēē dē jín nūū junta teēn, chí cachī ní jā cūni ndá ní jā stíchī vāha cā ndá ní dē. De ná cóo tūha ndá sá jā cahni sá dē ichi, ncachī ndá.

¹⁶ Sochi sēhe yíi cuāha Pablo ní jini ji jā sūcuán nī squétáhān ndá tūhun. De nī jēhēn ji cuartel, de nī ncachī tūhun ji nūū Pablo.

¹⁷ De nī ncana Pablo iin tēe cúu capitán, de nī ncāhān dē: Cueva ní sūchí yáhá quihīn ní jín ji nūū general, chí iyó iin tūhun cachī tūhun ji nūū dē, ncachī dē.

¹⁸ De capitán ní jeca dē ji cuāhān ji jín dē nūū general, de nī ncāhān dē: Pablo, tēe yihí vecāa, nī ncana dē sáān nī ncāhān dē jín sá jā quisiáha sá sūchí yáhá nūū ní, chí iyó iin tūhun cāhān ji jín ní, ncachī dē.

¹⁹ De nī ntiin general ndahá ji de cuāhān dē jín ji iin lado, de nī jīcā tūhun yuhú dē ji: ¿De ná tūhun cāhān nūū jín ní cūni nū? ncachī dē.

²⁰ De nī ncāhān ji: Ndá tēe hebreo nī squétáhān ndá dē tūhun jā cāhān dē jín ní jā teēn tavā ní Pablo quihīn dē nūū ndá tēe sáhá junta cūñáhnú cā, chí cāhān ndá dē jín ní jā cūni dē jā stíchī vāha cā dē Pablo.

²¹ Sochi mā cándija ní, chí vihí cā ūū xico dē cundetū yuhú dē ichi. Chí nī ncāhān téyí ndá dē jā má cāji cuiti dē de nī mā cōhó dē de tú mā cáhni ndá dē Pablo, ncachī ndá dē. De mitan jā ndétu dē jā cuāha ní tūhun jā quihīn Pablo nūū junta, ncachī ji.

²² De nī ncāhān general jín ji jā ní iin nūū mā cāchí ji jā sūcuán nī ncachī tūhun ji nūū dē, de nī natajī dē ji cuānohōn ji.

Jā ní ntajī general Pablo cuāhān dē nūū Félix, tēe cúu gobernador

²³ Nūcuán de nī ncana general ūū capitán, de nī ncachī dē jā sáhá tūha dē ūū ciento soldado jā jīcā jéhé jín ūnī xico ūxī soldado jā yósó caballo jín ūū ciento soldado jā yindahá lanza. Chí cahīn jacuāā nūcuán quee ndá dē quihīn dē jín Pablo jondē ciudad Cesarea.

²⁴ De nī ncachī dē jā suni sáhá tūha dē iin caballo jā cosó Pablo. De coto vāha ndá dē Pablo quihīn ndá dē jín dē jondē nūū Félix, tēe cúu gobernador.

²⁵ De nī ntee dē iin carta, de sūcuán cāhān:

²⁶ Máá sá cúu Claudio Lisias, de tēe sá carta yáhá cuēē nūū ní, señor Félix, gobernador cūñáhnú. ¿Nā tāhvi ní cúu?

²⁷ De mitan de cāchī tūhun sá nūū ní jā nchivī hebreo nī ntiin ndá ji tēe yáhá. De jā ñatin cahni ndá ji dē nícu, sochi ní scácu sá dē jín ndá soldado, chí ní jini sá jā tēe nación Roma cúu dē.

²⁸ De nī jani sá dē nūū junta ndá máá ji, chí cūni sá cucáhnú inī sá ná cuāchi cāhān ndá ji síquī dē.

²⁹ De nī jini sá jā síquī ley ndá máá ji cúu jā cāhān ji cuāchi síquī dē, sochi nduū ní nihīn sá ní iin cuāchi síquī dē jā cuū dē á jā quihī dē vecāa.

³⁰ De nī nihīn sá tūhun jā ní squétáhān sava tēe hebreo tūhun jā cahni ji dē, de jā nūcuán cúu jā ní ntiitūū ñamā sá dē cuēē dē nūū ní. De suni jā ní ncachī sá nūū ndá nchivī jā cāhān cuāchi síquī dē jā ná cuēē ji nūū ní de jīñā cāhān ji cuāchi dē nūū ní de tú ná cuāchi dē. Jā ní ncuū nī ncāhān ō, tátā, ncachī carta.

³¹ De ndá soldado ní jeca nūū dē-ni Pablo cuāhān ndá dē jondē nūū Antípatriis tá cúu nūū ní ndacu general.

³² De quivī tēēn ní ndicó cóo-ni ndá soldado jā jīcā jéhé cuānohōn jondē cuartel, de máá-ni cā soldado jā yósó caballo cúu jā ní jēhēn jín Pablo.

³³ De nī nguenda ndá Cesarea. De nī jēhe ndá carta nūū gobernador, de suni ní nsiáha ndá Pablo nūū dē.

³⁴ De nī ncachī gobernador carta nūcuán. De nī jīcā tūhūn dē nā nūū Pablo, de nī jini dē jā tēe ndáñūū Cilicia cúu dē.

³⁵ De nī ncāhān dē: Ná quiji ndá tēe jā cāhān cuāchi síquī nū. Nūcuán de cunini vāha ní tūhun cāhān nū, ncachī dē. De nī ncachī dē jā ná quindasī Pablo inī palacio ndiyi rey Herodes.

24

Jā ní nacani Pablo tūhun maá dē nūū gobernador Félix

¹ De nūū úhūn quivī de nī nguenda maá sūtū cūñáhnú cā Ananias jín sava tēe ñáhnú jā ndiso tíñū nūū táhān dē hebreo jín iin tēe jā cúu abogado jā nání Tértulo. De nī nquivī ndá nūū gobernador jā cāhān ndá cuāchi síquī Pablo.

² Nūcuán de nī ncana gobernador Pablo. De nī nquijéhé Tértulo cāhān dē cuāchi Pablo nūū gobernador: Señor gobernador, síquī jā vāha tēe cúu ní cúu jā vāha nañi-ni iyó ndá sá mitan, de síquī jā ndíchí ní de vāha tátūni ní cúu jā vāha iyó nación.

³ De ná cūtahvi sá chí níní iyó vāha ndacá-ni lugar sáhá ní, señor Félix.

⁴ De mitan chí nduū cūni sá jā snāá sá tiempo ní, sochi cāhān ndáhvi sá jín ní jā sáhá ní tūhun māni inī jā cunini ní iin tūhun luli-ni jā cāhān sá jín ní.

⁵ Chí ní jini ndá sá jā maá tēe ndūcuéhé cúu tēe yáhá, chí sáhá dē jā cānaā ndá táhān sá hebreo ní cāhnú ñayiví. Chí maá dē cūñáhnú nūū ndá nchivī jā scuáha tūhun tēe nání Jesús jā ní jahnu nūū Nazaret.

⁶ De suni jā ndúcú dē jā jondē templo stívī dē nícu, de nī ntiin ndá sá dē. De cūni ndá sá

já sáhá ndāá sá jíin dē nícu tá cúu nūū cáhān ley ndá sá.

⁷ Sochi nī nquenda-ni general Lisias, de nī ncandeē xēen dē-ni tēe yáhá nūū ndá sá.

⁸ De nī ncachī dē já ná quíji ndá sáán já cáhān cuāchi síquī Pablo nūū ní. De mitan de cuu stíchī maá ní dē de jíin tūhun já cáhān maá dē de cunī ní nāsa íyó ndá cuāchi dē já cáhān sá síquī dē, ncachī Tértulo.

⁹ De suni nī ncāhān ndá cā tēe já cuāhān dē jíin: Súcuán íyó ndija cuāchi dē, ncachī ndá.

¹⁰ Ñúcuán de nī nsáhá gobernador seña nūū Pablo já ná cáhān dē, de nī ncāhān dē: Ja jíin sá ja ní cuu cuāhā cuíyá cúu ní gobernador inī nación yáhá, de já ñúcuán cúu já cúsi inī sá já maá ní sáhá ndāá tiñu sá.

¹¹ De maá ní chi cuu nanducú vāha ní de cunī ní já cáta ncaá úxī ūū-ni quívi cúu mitan jondē jíin já ní jēhēn sá Jerusalén já ní jēchíñúhún sá Yāa Dios.

¹² De nduú ní ntétáhān cuiti sá jíin ní iin nchivi, de ní nduú ní snénda sá nchivi ní inī templo ní inī ndá vehe īi sinagoga ní inī ciudad.

¹³ De ní iin cuāchi já cáhān ndá dē síquī sá, mā cúu cuiti sáhá ndāá dē já ní nsáhá sá.

¹⁴ Sochi yáhá cúu já cáchī ndāá sá nūū ní já Yāa Dios ndíyi tatá sá cúu já chíñúhún sá, de suu cúu maá Jesucristo. De tūhun yáhá-ni cúu já cáhān dē já tūhun jeé cúu, sochi tiñu néhēn cúu, cáchī dē. Sochi cándija sá ndācá tūhun yósó nūū tutú ley Moisés jíin nūū tutú já ní ntee ndá tēe já ní nacani tūhun yá jondē janahán.

¹⁵ De suni inuú-ni ñúhún inī sá jíin ndá dē já sáhá Yāa Dios já natecū ndá ndíyi, cúu nchivi já sáhá vāha cúu nchivi já sáhá néhēn.

¹⁶ De já ñúcuán cúu já níni ndíhvi inī sá sáhá sá ndācá tiñu vāha tácuca cusí inī ánó sá jáá nduú nā cuāchi sá de mā cúcanoó sá nūū Yāa Dios jíin nūū nchivi.

¹⁷ De ní jica nuu sá jacū cuíyā ndá cā nación, de sá de ní nenda sá ciudad Jerusalén ní jēnasiáha sá xūhún já ní jíin māni nchivi ndá cā nación já cuu táhān sá ñúcuán. De suni ní nenda sá já sócō sá quitu nūū Yāa Dios.

¹⁸ De juni íyó sá inī templo já ní nsáhá sá tá cúu nūū cáhān ley já ndundoo nchivi nūū yā de sócō sá quitu nūū yā, de jacū táhān sá hebreo já váji jondē Asia ní jíin ndá dē nūū sá inī templo. Sochi nduú ní íyo cuāhā nchivi jíin sá, de juni nduú ní ncuvaá ji.

¹⁹ ¿De nūcu nduú ní nquíji ndá máá dē yáhá já cáhān dē cuāchi síquī sá de tú ní jíin dē já íyó cuāchi sá?

²⁰ A ndá tēe yáhá ná cáchī dē de tú nā cuāchi ní nīhīn ndá dē síquī sá tá ní íyo sá nūū junta cúñáhnú cā ndá táhān sá hebreo.

²¹ A sanaā de yáhá-ni cúu cuāchi já cuu nīhīn dē síquī sá, chí tá ní íñi sá nūū junta

ndá dē de ní ncāhān jee sá: Cándija sá já nastécū yá ndá ndíyi, de já suu cúu já cáhān ní cuāchi síquī sá mitan, ncachī sá, ncachī Pablo.

²² De ja jíin vāha Félix nāsa cándija nchivi já chíñúhún Cristo. De tá ní jíin dē tūhun já cáhān Pablo de ní nsínu dē-ni junta, de ní ncāhān dē: Jondē ná quíji general Lisias sá de cáttūhún vāha cā ní síquī tiñu yáhá, ncachī dē.

²³ De ní ncachī dē nūū capitán já ná cóto vāha dē Pablo, sochi ná cuāha dē tūhun já caca nuu Pablo jacū, de mā cásī dē de tú váji táhān Pablo já cáhān ji jíin dē á já chindeé ji dē.

²⁴ De ní ncuu jacū quívi, de ní nenda Félix jíin ñasíhī dē Drusila, de ñahan hebrea cúu ña. De ní ncana dē Pablo tácuca cunini dē nāsa cúu tūhun já cándija ó Jesucristo.

²⁵ De ní ncāhān Pablo jíin dē já cánuú já sáhá ó tiñu ndāá de cáhnū vāha ó maá ó. De suni ní nacani dē já quívi sándihī de sáhá ndāá Yāa Dios tiñu ndívi nchivi nāsa ní nsáhá ndá ji. De ní nchūhú Félix de ní ncāhān dē: Mitan de cuāhān, de tá iin quívi nūne ní de cana tucu ní ndóhó quiiji nū, ncachī dē.

²⁶ De cúnī dē já cuāha Pablo xūhún cuu maá dē de siáá dē-ni Pablo nícu. Já ñúcuán cúu já quéhēn vuelta ní ncana dē Pablo ní natúhún ndúu dē.

²⁷ De tá ní ncuu ūū cuíyā de sá de ní nsāma Félix de ní ncuíñi Porcio Festo. De cúnī Félix já ná cúsi inī nchivi hebreo jíin dē, de já ñúcuán cúu já ní squéndōo dē Pablo vecāa.

25

Jā ní ñi Pablo nūū Festo

¹ De cáta ncaá únī-ni quívi já ní nquívi Festo cúu dē gobernador de ní nquee dē inī ciudad Cesarea cuāhān dē ciudad Jerusalén.

² De ndācá sūtū cúñáhnú jíin ndācá tēe cúñáhnú nūū nchivi hebreo, ní nquenda ndá nūū Festo, de ní ncāhān ndá cuāchi síquī Pablo.

³ De ní ncāhān ndāhvī ndá jíin Festo: Sáhá ní favor natetiñú ní Pablo ná ndíji dē yáhá, ncachī ndá. De súcuán ní ncāhān ndá, chí ja ní squétáhān ndá tūhun já cahni ndá Pablo ichi.

⁴ Sochi ní ncāhān Festo: Pablo chí ja yíndasī vāha dē Cesarea, de nduhū chí ja ñatin quínohōn ni.

⁵ De ndá ndóhó já cúñáhnú quíhīn iin ncaá ó, de ñúcuán cáhān nūū cuāchi dē de tú íyó cuāchi dē, ncachī dē.

⁶ De ní íyo dē ñúcuán tá ūnā á ūxī-ni quívi, de ní nenda dē Cesarea. De quívi téén ní nūcundeē dē mesa nūū sáhá ndāá dē tiñu, de ní ndacu dē já ná quíji Pablo.

7 De ja íñi ndá tēe hebreo jā ní nquiji ciudad Jerusalén. De tá nī nquenda Pablo de nī jicó ndúu ndá Pablo, de nī nquijéhé ndá sáhá tühún nāvaha ndá síquī dē. Sochi nduú ní ncúndéé ndá jíin tühun tühún.

8 De nī ncāhān Pablo jēhē maá dē: Nduú ní nsáhá sá ni iin cuāchi síquī ley ndá táhān sá hebreo ní síquī templo ní síquī rey cūñáhnú cā naciōn Roma, ncachī dē.

9 De síquī jā cúnī Festo jā cusī inī nchivī hebreo jíin dē de nī ncāhān dē jíin Pablo: ¿A nduú cúnī nū cōhōn jondē Jerusalén, de ñúcuán sáhá ndāā ni tíñu nū? ncachī dē.

10 De nī ncāhān Pablo: Mitān ja íñi sá inī vehe tíñu nū tátuni ley maá rey cūñáhnú cā, de yáhá cúu nū cānuú jā cundaā tíñu sá. De maá ní chí ja jíin vāha ní jāá nduú ní nsáhá sá ni iin cuāchi síquī táhān sá hebreo.

11 Chi tú ní nsáhá sá iin cuāchi xeēn jā cānuú jā cuū sá de vātu-ni cuū sá túsāá. Sochi tú nduú iyó ndāā tühun jā tēe cuāchi ndá tēe yáhá síquī sá de ni iin tēe mā cúu nasiáha dē sáān jā quínohōn sá nū tühún sá Jerusalén. Túsāá de cúnī sá jā quihīn sá nū maá rey cūñáhnú cā jā iyó Roma de maá dē ná sáhá ndāā tíñu sá, ncachī dē.

12 De nī natúhūn Festo jíin ndá cā táhān ndíso tíñu jíin dē. De nī ncāhān dē jíin Pablo: Ja nī ncāhān nū jā quihīn nū nū maá rey cūñáhnú cā jā sáhá ndāā dē tíñu nū cúnī nū. De cuu de quihīn nū túsāá, ncachī dē.

Jā ní tñi Pablo nūu rey Agripa

13 De nī ncuu jacū quīvī, de nī nquenda rey Agripa jíin Berenice jondē ciudad Cesarea jā cuándēhé dē Festo.

14 De quéhén quīvī ní iyó nduú dē ñúcuán. De nī nacani Festo tühun Pablo nūu rey ñúcuán, chí nī ncāhān dē: Félix, tēe nī ncuu gobernador, nī sndóo dē iin tēe yíhí vecāa yáhá.

15 De tá nī jēhēn sá Jerusalén de ndá sūtū cūñáhnú jíin ndá tēe ñáhnú jā ndíso tíñu nū nchivī hebreo ní nquenda ndá dē nūu sá cāhān ndá dē cuāchi síquī tēe yáhá, de cúnī ndá dē jā ná cúu tēe yáhá.

16 De nī ncachī sá jíin ndá dē jāá nduú nā costumbre tēe Roma jā cahní dē súcuán-ni iin tēe chí jondē cuiñi dē jíin ndá tēe jā cāhān cuāchi síquī dē, tácuu cāhān dē jēhē maá dē de cundaā á iyó cuāchi dē á nduú, ncachī sá.

17 Ñúcuán de tūtū ní nquenda ndá jí yáhá. De quīvī tēen de nduú ní ncúcuéé sá jā cundeé sá vehe tíñu jā sáhá ndāā sá tíñu ñúcuán, de nī ncachī sá jā ná quiji tēe jā yíhí vecāa.

18 De íñi ndá nchivī jā cāhān cuāchi síquī dē. De nī jani inī sá jā cāhān jí iin cuāchi xeēn síquī tēe ñúcuán nícu, de nduú.

19 Chi vāchi síquī nāsa cándíja ndá máá jí-ni cúu, jíin síquī iin tēe nání Jesús, sochi ja nī jíhí dē, de cáchi Pablo jā ní natecū ndíja dē.

20 De nduú ní ncúcáhnú cuiti inī sá nāsa sáhá ndāā sá tíñu ñúcuán. De nī jícā tühún sá Pablo de tú cúnī dē quihīn dē Jerusalén de ñúcuán cundaā tíñu dē.

21 Sochi Pablo ní ncachī dē jā cúnī dē quihīn dē nūu rey Augusto jā cúu rey cūñáhnú cā naciōn Roma, de ñúcuán sáhá ndāā rey tíñu dē. De nī ncachī sá jā ná quíhi dē vecāa jondē tetíñu sá dē quihīn dē nūu rey ñúcuán, ncachī Festo.

22 Ñúcuán de nī ncāhān Agripa jíin Festo: De saá-ni sáān suni cúnī sá jā cunini sá tühun cāhān tēe ñúcuán, ncachī dē. De nī ncāhān Festo: Teēn de cunini ní jā cāhān dē túsāá, ncachī dē.

23 De quīvī tēen de nī nquenda Agripa jíin Berenice. De yíñuhún ní nquīvī dē inī vehe tíñu jíin ndá general jíin ndá tēe cūñáhnú inī ciudad. De nī ncachī Festo jā ná quiji Pablo.

24 De nī ncāhān Festo: Cāhān sá jíin ní, señor rey Agripa, jíin ndíhi ndá ní jā ní nquenda ní yáhá. Yáhá cúu tēe jā ní nenda ndácā táhān dē hebreo síquī dē, cúu nchivī Jerusalén de saá-ni nchivī hebreo ciudad Cesarea yáhá, de cúsa máá jā cāhān ndá jíi jāá nduú iyó vāha jā cutecū cā dē.

25 Sochi jáni inī maá sá jā nduú ní iin cuāchi xeēn ní nsáhá dē jā cuū dē. De nī ncachī dē jā cúnī dē quihīn dē nūu rey cūñáhnú Augusto, de ñúcuán cundaā tíñu dē. De ñúcuán cúu jā ní ncachī sá jā tetíñu sá dē quihīn dē nūu rey ñúcuán.

26 De nduú cúcáhnú inī sá nā cuāchi dē tee sá nūu tutū jā quihīn jíin dē nūu rey cūñáhnú cā, chí nduú nhīn sá ní iin cuāchi dē. De jā ñúcuán cúu jā ní ntavá sá dē nūu ndá ní, de cānuú cā nūu maá ní, señor rey Agripa. De stíchi vāha maá ní dē tácuu cucáhnú inī sá nāsa tee sá carta quihīn.

27 Chi cúcanōō sá jā tetíñu sá iin preso quihīn de tú mā cáchi tühun sá nā cuāchi ní nsáhá dē, ncachī dē.

26

Jā ní ncāhān Pablo jēhē maá dē nūu rey Agripa

1 De nī ncāhān rey Agripa jíin Pablo: Mitān de cuu cāhān nū tühun maá nū, ncachī dē. De nī scāā Pablo ndahá dē, de súcuán nī ncāhān dē:

2 Señor rey Agripa, cúsi inī sá mitān jā cuu nacani sá nūu ní jāá nduú iyó ndāā ndácā cuāchi jā cāhān táhān ó hebreo síquī sá.

3 Chi jā jíin vāha maá ní ndácā costumbre táhān ó hebreo jíin ndácā tühun jāá nduú quétáhān jā jáni inī jí. De jā ñúcuán cúu jā cāhān ndāhvī sá jíin ní jā cune cáhnú inī ní cunini ní ndá tühun yáhá jā cāhān sá jíin ní.

Jā ní nacani Pablo nāsa ní nsáhá dē tá ncháha ca ndicó cóo inī dē nūu Jesús

⁴Ja jíni ndácá táhán ó hebreo nāsa nī nsáhá sá jondé tá lulí sá, tá nī ndeé sá máhñú ndá ji iní ñuú sá jíin iní Jerusalén.

⁵De tú cúní ndá máá dē já cachí ndāā dē, de ja jíni ndá dē já jondé lulí sá ní Iyo sá nūu grupo fariseo. De víjin cá cūu grupo ñúcuán nsúú cá ndá cá grupo táhán ó hebreo síquí já cáhān nīhin cá já squincuu ó ley.

⁶De ñúhún iní sá tūhun já ní nquee yuhú Yāā Dios nūu ndiyi tatá ó já nastécū yā ndiyi, de tūhun ñúcuán-ni cúu já ní ntee dē cuāchi síquí sá.

⁷Chi maá ó já cúu ó tatá ndihúxí ūū sēhe Israel já cúu ó nchiví hebreo, chi ñúhún iní ó tūhun já ní nquee yuhú yā já nastécū yā ndiyi. De já ñúcuán cúu já nduú ñuú chíñúhún ndasí ó Yāā Dios de sátiñú ó nūu yā. De síquí já inuú-ni ñúhún iní sá jíin ndá táhán ó hebreo cúu já cáhān maá ji cuāchi síquí sá, chi nácani sá tūhun já natecū ndiyi, señor rey Agripa.

⁸¿De á má cúu nastécū Yāā Dios ndiyi jáni iní ndá ní, á naá cúu?

Jā ní nacani Pablo nāsa nī nsáhá nāvāha dē nchiví cándija

⁹De maá sá chi ní jani iní sá já cúní já nenda sá contra síquí ndá nchiví cándija Jesús, Yāā já ní jahnu ñuú Nazaret.

¹⁰De suni sūcuán nī nsáhá sá iní Jerusalén, chi ní nīhin sá orden nūu ndácá sūtū cúñáhnú, de ní nchihí ndasí sá nchiví cándija yā vecāa. De suni ní jetuhún sá tá ní jahni nchiví ndá ji.

¹¹De quéhén vuelta nī sndóho sá ndá ji iní ndá vehé ĩ sinagoga, de ní nsáhá sá fuerza já ná sndóho ji tūhun Jesús. De ní nquiti ndasí iní sá ní jíni sá ndá ji, chi jondé ndá nchiví cándija já Iyo ñuú jíca ní nsáhá nāvāha sá ji.

Jā ní nacani tucu Pablo nāsa nī ndicó cóo iní dē nūu Jesús

(Hch. 9.1-19; 22.6-16)

¹²De ní nīhin sá orden nūu ndá máá sūtū cúñáhnú já quihín sá Damasco já sáhá nāvāha sá ndá nchiví cándija nícu.

¹³De cahúxí ūū cúu de ñúhún sá ichi cuāhān sá, señor rey. De ní jíni sá iin já jéndüté ní nquiji ichi andiví. De ní jéndüté-ni ní nūu sá jíin ní nūu ndá tēe já cuāhān sá jíin, de jéndüté cá nsúú cá ncandii.

¹⁴De ndihi ndá sá ní ndicó cáva-ni nūu ñúhún. De ní jíni sá iin tūhun já ní ncāhān yuhú hebreo: Saulo, Saulo, ¿ñājēhē cúu já sáhá nāvāha nú nduhú? Chi já sáhá nú sūcuán cúu modo stiquí já jáñū yátá tī punta garrocha, de suu cúu já stácuēhé tī maá tī, ncachí.

¹⁵Ñúcuán de ní ncāhān sá: ¿Ní iin cúu ní, Señor? ncachí sá. De ñúcuán de ní ncāhān maá Jētohō sá: Maá ní cúu Jesús, de já sáhá nāvāha nú ndá nchiví cándija cúu já sáhá nāvāha nú nduhú.

¹⁶De mitan de nacōo de cuiñi nú, chi ní nguenda ní nūu nū tácuca cani ní ndóhó já sáhá nú tiñu cúni ní de nacani nú já ní jíni nū mitan jíin já stēhēn cá ní nūu nū ndá quívi quiji.

¹⁷De scácu ní ndóhó nūu ndácá táhán nū hebreo jíin nūu nchiví ndá cá nación. Chi tetiñú ní ndóhó já quihín nū nacani nú tūhun ní nūu nchiví ndá cá nación.

¹⁸De tetiñú ní ndóhó quihín nū nūu ji, chi modo já nacune nú timúu ji cúu já stēhēn nū tūhun ní nūu ji de jícūhun iní ji. De tú candija ji nduhú de má cacá cá ji nūu nee, chi sa cacá ji jíin luz ni. De má quihí cá ji ndahá táchi cúñáhnú já cúu Satanás, chi sa nduhú cuniquín ji. De tetiñú ní ndóhó quihín nū nūu ji tácuca candija ji nduhú de cune cáhnú iní ní nūu cuāchi ji. Ñúcuán de inuú-ni nīhin ji táhvi ji jíin ndá cá nchiví já ní ncāji ní, ncachí yā jíin sá.

Jā ní nacani Pablo nāsa nī jetáhví dē tūhun já ní ncāhān yā jíin dē

¹⁹De já ñúcuán cúu jáá nduú ní nsáhá nīhin iní sá tá ní nquiji yā ichi andiví ní ncāhān yā jíin sá, señor rey Agripa.

²⁰Chi sa ní jetáhví sá, de ní nacani sá tūhun yā, xihna cá nūu nchiví ñuú Damasco de sá de nūu nchiví ciudad Jerusalén jíin níi región Judea de saá-ni nūu nchiví ndá cá nación. De ní nacani sá tūhun nūu ji já ná nácani iní ji síquí cuāchi ji, de ná nāndicó cóo iní ji nūu Yāā Dios, de ná sáhá ji tiñu vāha já stēhēn ji já ní nacani iní ji síquí cuāchi ji.

²¹De já síquí já nácani sá tūhun yáhá nūu ndá ji cúu já ní ntiin ndá táhán ó hebreo saán iní templo, chi cahni ji saán cúní ji nícu.

²²Sochi ní nchindee ní nchituu Yāā Dios saán, de já ñúcuán cúu já iní nīhin sá jonde mitan nácani cáji sá tūhun yā nūu ndá nchiví cúñáhnú jíin jáá nduú. Chi nduú chíso sá ní iin cá tūhun síquí tūhun já ní nacani Moisés jíin ndá cá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jonde janahán.

²³Chi nácani sá tá-ni ní nacani ndá dē tūhun Cristo, Yāā já ní jani Yāā Dios já scácu yóhó. Chi ní nquee ndaa já ní nacani ndá dē já cánuú ndoho yā jondé cuú yā, de xihna cá maá yā ní natecū nsúú cá ndá cá ndiyi, sá de ní stēhēn cáji yā nūu nchiví já scácu yā ji, cúu nchiví nación maá ó Israel jíin nchiví ndá cá nación, ncachí Pablo.

Jā ní nducú ndeé Pablo já scándija dē tūhun yā Agripa

²⁴De sūcuán ní ncāhān Pablo jēhē maá dē, de ní ncāhān jee Festo: Cáhān naā nū, Pablo, chi síquí já ní scūaha ndasí nú de nducú nducuéhé nú, ncachí dē.

²⁵Sochi ní ncāhān Pablo: Nduú nducuéhé sá, señor Festo, chi sa Iyo cáji iní sá já cáhān cáji sá ndácá tūhun yáhá.

²⁶ Chi maá rey Agripa ja jíni vāha dē ndācá tīñu jā ní ncuu jā ní nacani sá. De nduú yúhú sá cāhān sá ndá tūhun yáhá, chi jíni sá jā jíni vāha dē ndācá tūhun jā cāhān sá yáhá, chi nduú jíca yuhū ndá tūhun yáhá.

²⁷ Señor rey Agripa, ¿a cándija ní ndācá tūhun jā ní ntee ndá tēe jā ní nacani tūhun yā jondē janahán? Nduú chi jáni inī sá jā cándija ní, ncachī Pablo.

²⁸ Ñúcuán de ní ncāhān Agripa jíni Pablo: ¿A jáni inī nū jā jíni jacū-ni tūhun jā ní ncāhān nū de candija ní nū Cristo sáhá nú? ncachī dē.

²⁹ De ní ncāhān Pablo: Visō jacū-ni tūhun á cuāhā sochī jícan táhvi sá nū Yāa Dios jā ná cándija ndá ní jíni ndācá cā nchivī jā níni tūhun jā cāhān sá mitan de nduu ndá ní tá nū cúu maá sá, sochī nduú cūni sá jā cunuhnī ndá ní jíni cadena tá cúu nū nūhnī sá mitan, ncachī dē.

³⁰ De tá ní jíni ní ncāhān Pablo ndācá tūhun yáhá de ní nacuiñi rey jíni gobernador jíni Berenice jíni ndá cā tēe cūñahnū jā íyó jíni dē.

³¹ De ní ncuijiyo ndá dē iin lado, de ní natúhún síin ndá máá dē: Juni iin cuāchi nduú ní nsáhá tēe yáhá jā cuū dē á jā quihī cā dē vecāa, ncachī ndá dē.

³² De ní ncāhān Agripa jíni Festo: Cúu síaa ní tēe yáhá nícu de tú nduú ní ncāchī dē jā quihīn dē nū rey cūñahnū cā nación Roma, ncachī dē.

27

Jā ní ntetiñū ndá dē Pablo cuāhān dē ciudad Roma

¹ De ní ncundaā jā quihīn ndá sá jíni Pablo jíni barco jondē nación Italia. De Pablo jíni sava cā tēe jā yihī vecāa ní nguivi ndá dē ndahá iin capitán nání Julio jā quisiáha dē ndá tēe ñúcuán jondē Italia, de Julio cúu iin táhan grupo soldado jā nání Augusto.

² De ní nguivi ndá sá inī iin barco jā vāji puerto Adramitio, de barco ñúcuán quihīn ndācá puerto jā íyó región Asia. De suni cuāhān Aristarco jíni sá, de tēe ñuū Tesalónica ndáñuū Macedonia cúu dē.

³ De quivī tēen ní nguenda ndá sá puerto Sidón. De Julio ní ncundáhvī inī dē Pablo, de ní jēhe dē tūhun jā quíndehé Pablo amigo dē táca chindeé jí dē.

⁴ De ñúcuán ní nquee tucu ndá sá jíni barco. De síquī jā níhin yihī táchī de nduú ní ncúu quihīn ndāa barco, de ní ntee xiín ndá sá cuāhān sá jíni barco xiín isla Chipre jā ñúhún máhñū ndute. De ní ndōo lado ndahá sátín sá.

⁵ De ní nchāha sá yuhú mar Cilicia jíni Panfilia cuāhān sá. Sá de ní nguenda ndá sá ñuū Mira jā cúu ndáñuū Licia.

⁶ De ñuū ñúcuán ní níhin capitán incā barco jā vāji ichi Alejandria jā quihīn ichi Italia, de ní ncachī dē jā ná quivi ndá sá inī barco ñúcuán.

⁷ De cuāhā quivi ní ñuhun ndá sá ndute, chi cuéé ní jica barco síquī jā cāni táchī ichi nū. De jā juerza-ni ní nguenda ndá sá yuhú ñuū Gnido. De nduú ní jēhe táchī tūhun jā quihīn ndāa barco, de ní nchāha ndá sá ñatin xiín ñuū Salmón jā íyó isla Creta, táca quisáhvi ndá sá nū táchī.

⁸ De ní nducú ndéé ndasí tēe scāca barco. De ñatin-ni yuhú nduté ní nchāha ndá sá xiín Creta, de ní nguenda ndá sá iin lugar nū nání Buenos Puertos. De ñatin-ni ñúcuán íyó ñuū Lasea.

⁹ De síquī jā cuéé ndasí ní jica barco de jā ñatin quijéhé tiempo vjijn, de vjijn jíca barco ndá tiempo ñúcuán de sanaā de coo tūndóhó nū mar. De ní ncāhān níhin Pablo jíni ndá dē:

¹⁰ Tātá, jíni sá jā vjijn ndasí coo viaje yáhá, de quiji iin tūndóhó síquī barco. De nsúu maá-ni barco jíni jā ñúhún inī cúu jā naa, chi saá-ni jondē ndá máá ó sanaā de naā ó, ncachī dē.

¹¹ Sochī nduú ní nsáhá capitán cuenta jā ní ncāhān Pablo, chi sa jā ní ncāhān tēe scāca barco jíni tēe xíi barco cúu jā ní nsáhá dē cuenta.

¹² De síquī jāa nduú íyó vāha puerto ñúcuán jā coo ndá sá ní tiempo vjijn de cuāhā dē ní jani inī jā vāha cā quee barco ñúcuán quihīn, chi sanaā de quenda dē Fenice, de ñúcuán coo ndá dē ní tiempo vjijn jáni inī dē. De Fenice cúu iin puerto jā íyó isla Creta, de nijin ichi noroeste jíni suroeste.

Jā ní nquene táchī níhin nū mar

¹³ De tá ní jíquihī iin táchī lulí ichi sur jā scāca barco de ní jani inī ndá dē jā cuu quenda dē Fenice nícu. De ní scāca cā dē barco xiín Creta.

¹⁴ Sochī tá ní ncunúu jacū cā de ní nquene-ni iin táchī níhin ndasí jā vāji ichi nordeste.

¹⁵ De ní nchindahá-ni táchī barco, de nduú cā ní ncúu quihīn ndāa. De ní nsíaa-ni ndá dē barco, de cuāhān maá-ni cā jíni táchī.

¹⁶ De ní nchāha ndá sá xiín iin isla lulí nání Claudia jā sáhvi táchī. De visō súcuán de tūndóhó ndasí ní scāa ndá dē barco lulí jā ndáñuhun barco cahnū.

¹⁷ De ní squivi ndá dē inī barco cahnū. De ní nasñhin vāha ndá dē barco cahnū jíni cable. De ní snúu ndá dē manta jā nūhnī ichi xini barco táca má stéchi cā táchī, chi yuhú ndá dē jā quihīn barco nū ñúhún ñáxin ndute nū nání Sirte de tiin nū ñutín. De ní nsíaa ndá dē barco de súcuán-ni cā cuāhān ndá sá jíni.

18 De nduú ní jécucuiñi táchī níhin. De quívi téen ní nquijéhé ndá dē ní squéne dē ndatíñú já jíso barco tácuca nduñamā cā barco.

19 De quívi únī de ní nchindeé táhán ndá sá ní squéne ndá sá ndacá ndatíñú já jétíñú ndá dē jíin barco.

20 De cuāhā quívi nduú ní jíni ndá sá ncan-dīi jíin tiútun síquī já iyó vícō, ní nduú ní jécucuiñi cuitī táchī níhin ñúcuán. De cúsa nduú cā ñuhún inī ndá sá já cācu sá.

21 De ní ncuu quívi jáá nduú cā yáji cuitī ndá sá stāa. De ní jécucuiñi Pablo máhñú ndá tēe ñúcuán, de ní ncāhān dē: Tātā, tú ní jétáhvī ndá ní túhun já ní ncāhān sá já má quēe ó inī isla Creta de juni mā cūni ó túndóhó yáhá de juni mā náá ndatíñú nícu.

22 Sochi mitan chi cāhān níhin sá jíin ndá ní já sáhá ndeé inī ndá ní, chi ní iin ó mā náá, sochi barco chi náá.

23 De jíni sá já sūcuán coo, chi cuni ní nquiji iin ángel maá Yāa Dios nūú sá, chi maá Yāa ñúcuán cúu Jētohō sá, de sátíñú sá nūú yā.

24 De sūcuán ní ncāhān yā jíin sá: Pablo, mā cūyūhú nú, chi vāha-nī quenda nú nūú rey Roma já cūñáhnú cā. De já síquī ndóhó cúu já sáhá Yāa Dios já cācu ndá cā tēe já cuāhān jíin nú, ncachī yā.

25 Tātā, túsaá de sáhá ndeé inī ndá ní, chi cūndeé cūcáhnú inī sá Yāa Dios já tá-ni ní ncāhān ángel jíin sá de sūcuán coo.

26 Sochi níni cúu já quenda ó iin isla víso má quēndá ñamā ó nūú cóhōn, ncachī dē.

27 De ní ncuu úxi cūmī jacuaá já ní nquijéhé táchī níhin, de cuāhān ndá sá nūú mar Adria, de cháhá chúcuán cuāhān barco sáhá táchī. De maá jacuaá ñúcuán de tá ní ncuu sava ñuú de jáni inī ndá tēe já scāca barco já ní ncuñatin ndá sá ñuhun yíchí.

28 De ní scúun ndá dē iin plomo chíjin ndute tácuca cūni dē nāsaa cúnú ndute, de ní ncucáhnú inī ndá dē já née ócō xāhōn iin metro. De ní jica ndá sá jacū cā, de ní scúun tucu dē, de ní jíni dē já née ócō ūjā-ni cā metro.

29 De ní nchūhú ndá dē já jicutáhán barco jíin toto. De ní squéne dē cūmī gancho cāa náhnú ichi chátā barco tácuca jíiquituu de jencucuiñi barco. De ndétu ndasí ndá dē já ná tútu ñamā.

30 De ndá tēe scāca barco ndúcú ndá dē cunu dē quihīn dē jíin barco lulí, de sndóo dē barco cāhnú cūni dē nícu. De já ñúcuán cúu já ní nquijéhé dē snúu dē barco lulí ñúcuán nūú nduté, de sáhá dē-ni já quihīn dē ichi nūú barco cāhnú já scúun dē incā gancho cāa tácuca mā cūni nchivi já cūni dē cunu dē quihīn dē.

31 De Pablo ní ncāhān dē jíin capitán jíin ndá soldado: Tú mā quēndōo ndá tēe scāca barco inī barco cāhnú yáhá de mā cācu cuitī ndá máá ní, ncachī dē.

32 Ñúcuán de ní jehndē-ni ndá soldado yoho nūhni barco lulí, de ní nchāa-ni de cuāhān-ni jíin ndute.

33 De tá ja ñatin cunijin de ní ncāhān Pablo jíin ndá sá já ná cāji ndá sá stāa. Chi sūcuán ní ncāhān dē: Mitan iyó úxi cūmī jacuaá já ndító ndá ní de nduú yáji cuitī ndá ní stāa.

34 De cāhān ndāhvī sá jíin ndá ní já caji ní stāa mitan tácuca nanihīn inī ndá ní de cācu ní, chi ní iin ó mā náa, chi cācu ndihi ó, ní mā tácuéhé cuitī ó, ncachī dē.

35 De tá ní ncuu ní ncāhān dē de ní nquehen dē-ni iin stāa. De máhñú ndá nchivi ñúcuán ní nacuetáhvī dē nūú Yāa Dios, de ní ntahví de, de ní nquijéhé de yáji dē.

36 Ñúcuán de ní ndundeé inī ndá sá, de suni ní nchaji ndá sá stāa.

37 De já ndihi ndá sá já ñuhún inī barco cúu ūú ciento ūni xico xāhōn iin sá.

38 De ní nchaji vāha ndá sá. Ñúcuán de ní squéne ndá dē trigo nūú nduté tácuca ná nduñamā cā barco.

Jā ní naā barco nūú mar

39 De tá ní ntūu de ní jíni ndá sá ñuhun yíchí, sochi nduú ní ncucáhnú inī ndá dē ní lugar cúu. Sochi ní jíni ndá sá iin ndahá nduté já iyó ñútín, de ñúcuán jáni inī ndá dē já quihīn dē jíin barco de tú ná cúu.

40 De ní jehndē ndá dē yoho já nūhni ndá gancho cāa, de ní ndōo-ni gancho ñúcuán. De ní nandají ndá dē ñutun já sáhá já cuu quihīn barco ní-ni cúu. De ichi nūú barco ní jata caa ndá dē sahama tácuca chindahá táchī quihīn ndahá nduté. De ní jica barco jacū.

41 De ní nquenda barco nūú iyó ñáxín ndute máhñú ūú lugar nūú jica corriente dē, de ñúcuán ní ntīin cutú ichi nūú barco, de nduú cā ní ncándá cuitī. De já cání ndasí ndute mar de ní ntāni-ni ichi chátā barco.

42 Ñúcuán de ní natúhún ndá soldado já cahñí ndá dē ndá preso tácuca mā suté ni iin jíi já cunu jíi.

43 Sochi capitán chi cūni dē já scācu dē Pablo, de ní jasí dē túhun ñúcuán. Chi sa ní ncachí dē tú ní nchivi jíni jíi suté jíi de xihna cā jíi ná nūu jíi já suté jíi nūú nduté quenda jíi ñuhun yíchí.

44 De sava cā jíi ná cóso nūú ndá nducúnú á nūú ndá ñutun barco, ncachí dē. De sūcuán ní ncācu ndihi ndá sá, de ní nquenda sá ñuhun yíchí.

28

Jā ní ūyo Pablo isla Malta

1 De tá ní ncācu ndá sá de ní ncucáhnú inī sá já isla ñúcuán nání Malta.

2 De ndá nchivi isla ñúcuán ní ncundáhvī inī jíi ndá sáan, de ní stáhn jíi iin ñuhūn de ní ncana jíi ndá sáan já nasaá sá, chi vjīn sáhá chí cūun sāvī.

³ De nī stútú Pablo jacū ntucauáchi, de nī ntaān dē nūū űúhūn. De jínu iin cōō xéēn nī nqúee tī sīquī jā ihní, de nī ntiin tī-ni ndahá Pablo.

⁴ De ndá nchivī űúcuán nī jinī ji jā ndíta caa cōō yiyuhú tī ndahá dē, de nī ncāhān ndá ji: A sanaā de tēe jáhni ndiyi cúu tēe yáhá túsaá, de vísō ja nī ncācu dē nūū mar sochi maá yāā jā sáhá ndāā tiñu nchivī, nduú jéhe yā tūhun jā cutecū cā dē, ncachī ndá ji.

⁵ De nī nquisi Pablo ndahá dē, de nī nincava cōō űúcuán nūū űúhūn, de nduú ná ndóho cuitī dē.

⁶ De ndétu ndá nchivī jā chítú cuiñu dē á jā nduvā dē de cuū dē-ni. De nī ncuñú ndasi ndétu ndá ji, de nī jinī ndá ji jāā nduú ná ndóho dē. űúcuán de nī nacani inī ndá ji, de nī ncāhān ji jā iin yāā cúu dē.

⁷ De űatin űúcuán iyó űuhun tēe cúñáhnú cā isla Malta, nání dē Publio. De nī ncana tēe űúcuán ndá sá, de nī jéhe núú dē vehe dē nī ndee ndá sá űni quivī, de nī jito váha dē ndá saán.

⁸ De tatá Publio cáá dē cúhū dē cuēhē cahni jín cuēhē nīñi. De nī jēndehé Pablo tēe űúcuán, de nī jicān táhvi dē, de nī ntee dē ndahá dē tēe űúcuán, de nī nduvāha dē-ni.

⁹ űúcuán de nī nquiji ndá cā nchivī cúhū isla űúcuán, de nī nduvāha ndá ji-ni.

¹⁰ De ndá nchivī űúcuán nī ntaji ji cuāhā ndatíñú nī ncutahví ndá sá. De tá nī nquenda quivī jā quee tucu ndá sá quihñ sá jín barco, de nī ntaji ndá ji ndacá ndatíñú jā jín űúhún ndá sá.

Jā ní nquenda Pablo Roma

¹¹ De űni yōō nī Iyo ndá sá isla Malta. De iin barco jā ní nquiji ichi Alejandria nī iyo isla Malta űúcuán ní tiempo vjín. De ichi núū barco nī nanehen dē űū figura Idolo űūū dē jā nání Cástor jín Pólux. De nī nquivī ndá sá barco űúcuán cuāhān sá.

¹² De nī nquenda ndá sá űūū Siracusa, de űúcuán nī Iyo tucu ndá sá űni cā quivī.

¹³ De nī nqúee tucu ndá sá cuāhān sá, de nī nchāha barco yuhú nduté yuhú nduté cuāhān jín ndá sá, de nī nquenda ndá sá űūū Regio. De quivī téen de váha nī jiquihí táchi ichi sur; de nī nqúee ndá sá űūū Regio cuāhān sá, de incā quivī nī nquenda ndá sá űūū Puteoli.

¹⁴ De űúcuán nī nanihñ táhān ndá sá jín sava hermano. De nī jecani dē ndá sá de nī nquendōo ndá sá iin semana jín ndá dē. Sá de nī nqúee ndá sá jā cuāhān sá Roma.

¹⁵ De ndá hermano jā iyó Roma, ja nī nihñ dē tūhun jā cuāhān ndá sá, de nī nquitahān sava dē ndá saán jondē űūū Foro de Apio, de sava cā dē űūū Tres Tabernas. De tá nī jinī Pablo nūū ndá dē de nī nacuetahví dē nūū Yāā Dios, chí nī ndundeē inī dē.

¹⁶ De tá nī nquenda ndá sá ciudad Roma de nī jéhe capitān ndá preso nūū tēe cúñáhnú nūū ndá soldado Roma. Sochi nī jéhe dē tūhun jā ná cūndeē sñn Pablo jín iin soldado tácuá coto dē.

Jā ní nacani Pablo tūhun yā inī ciudad Roma

¹⁷ De nūū űni quivī de nī ncana Pablo ndá táhān dē hebreo jā cúñáhnú nūū nchivī hebreo jā iyó Roma, de nī ncutítú ndá dē. De nī ncāhān Pablo: Tátā, nduú cuitī nā cuāchi ní nsáhá sá nūū ndá táhān ó hebreo nī sīquī costumbre ndá tatā ō. Sochi jondē Jerusalén nī jéhe ndá táhān ó hebreo saán nūū ndá tēe Roma, de nī nchihí ndá dē saán vecāa.

¹⁸ De ndá tēe Roma cúñáhnú jā ndēē ciudad Cesarea nī stíchi ndá dē saán. De cūni dē siāā dē saán nīcu, chí nī iin cuāchi nduú ní nihñ dē sīquī sá jā cuū sá.

¹⁹ Sochi nduú ní jéhe ndá táhān ó hebreo tūhun. Jā űúcuán cúu jā ní jicān táhvi sá jā quiji sá nūū rey cúñáhnú cā Roma yáhá tácuá maá dē sáhá ndāā tiñu sá. Sochi nduú vāji sá jā cāhān sá cuāchi sīquī ndá táhān ó.

²⁰ Jā űúcuán cúu jā ní ncana sá ndá ní jā cūni sá nūū ndá ní de natúhún ó. Chí ndá maá ó jā cúu ó nchivī Israel chí űúhún ndija inī ō jā quiji Cristo. De sīquī jā nacani sá tūhun jā ja nī nquiji yā cúu jā núhni sá jín cadena yáhá, ncachī dē.

²¹ De nī ncāhān ndá tēe űúcuán jín Pablo: De ndá táhān ó jā iyó región Judea nī iin carta ní nduú ní ntétíñú ndá ji jā quiji nūū sá. De juni ndá cā táhān ó jā ní nquenda yáhá nduú cuitī nā cuāchi cāhān ndá dē sīquī ní.

²² Sochi cūni ndá sá cunini sá tūhun nāsa cāhān ní, chí ja jín sá jā ndacá lado cāhān nchivī contra sīquī tūhun jeé yáhá jā stéhēn ní, ncachī dē.

²³ De nī jani ndá dē iin quivī, de cuāhā ndá nchivī nī nquenda vehe nūū ndēē Pablo. De nī nacani dē ndá tūhun nāsa tátúni Yāā Dios. De sūcuán ní stéhēn cāji dē jondē jānehēn de jondē nī űini. Chí ndúcu dē jā scándija dē ndá nchivī űúcuán tūhun Jesús, de nī stéhēn dē tūhun yā jondē jín ley Moisés jín tūhun jā ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān.

²⁴ De sava ji nī jetahví jā ní ncāhān Pablo, sochi sava cā ji chí nduú ní jétahví ji.

²⁵ De nduú ní Iyo inuú inī ndá ji. De tá ja númi ndá ji quinoñon ji de nī ncāhān Pablo tūhun yáhá: Ndāā cāhān tūhun jā ní ncāhān Isaias, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān, chí sūcuán ní ncāhān dē jín ndá ndiyi tatā ō nī nsáhá Espiritu Santo:

²⁶ Nī ncāhān Yāā Dios:

Cuáhán ní cáhnú nación nūū iyó ndá táhán
nú, de cachī nū nūū ndá ji jā súcuán
cáhān ni:

Vísō cunini ndá ji, sochi mā jícūhun inī ji,
de vísō cūndēhé ji, de mā cūnī ji.

²⁷ Chi ndá nchivī yáhá nī ncunihin inī ji,

de ūhvī ndasí téē sōho ji,

de modo jā jāsī ji tīnūū ji,

tácuā mā cūndēhé ji,

de nī mā cūnini ji,

de nī mā jícūhun inī ji,

de nī mā ndīcō cóo inī ji nūū nī

jā nasáhá vāha nī ánō ji nūū cuáchi ji, ncachī
yā.

Ncachī Isaías.

²⁸ Túsaá de ná cáchī tūhun sá nūū ndá ní,
chi tūhun jā ní ntají Yāā Dios jā scácu yā
yóhó, mitan de taji yā tūhun yáhá quihīn nūū
nchivī ndá cā nación, de cunini vāha ndá
máá ji, ncachī Pablo.

²⁹ De tá nī jīnu nī ncāhān dē ndá tūhun yáhá
de cuānohōn ndá táhán dē hebreo, nátúhún
ndasí ndá ji sīquī tūhun yáhá.

³⁰ De ūū cuīyā nī ndeē Pablo vehe nūū ní
nquenúú dē, de nī ncusiī inī dē nī ncāhān dē
jīín ndá nchivī jā quénda vehe dē.

³¹ De nácani dē tūhun nāsa tátúnī Yāā Dios,
de stéhēn dē tūhun maá Jētohō ō Jesucristo,
de vāha nī iyo libre chi ní iin nchivī nduú ní
jāsī jā nácani dē tūhun yā.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI ROMA

¹ Maá nī cúu Pablo, mozo Jesucristo, chi ní ncana Yāā Dios nduhū jā cúu ní apóstol yā, ní jani yā nduhū de ní ntaji yā nduhū jā nacani ní tūhun jā scácu yā nchivī.

² De tūhun yáhá ní nqee yuhú yā jondē janahán ndasí, de yósō nūū tutū īī jā ní ntee ndá tēe ní nacani tūhun yā.

³ De tūhun yáhá cáhān síquī Jētoho ō Jesucristo, Yāā cúu Sēhe Yāā Dios. De ní nduu yā tēe, ní ncacu yā chíjin tatá rey David.

⁴ De ní natecū yā máhñū ndiyi ní nsáhá Espírítu Santo, de súcuán ní stéhēn Yāā Dios jā cúu yā Sēhe yā jā ndíso poder.

⁵ De jā jíin Jesucristo ní jēhe Yāā Dios tíñu víi yáhá jā cúu ndá ní apóstol, jíca ndá ní jíin tūhun Cristo, tácuca coo nchivī ndácá nacióon jā candíja jí jā ní nsáhá yā jēhē jí, de cuetáhvi jí nūū yā.

⁶ De saá-ni ndá máá nú, suni ní ncana yā ndóhó ní nquívī ndá nú ndahá Jesucristo.

⁷ De tēe ní carta yáhá cuēē nūū ndá nú nchivī Roma. Chi ní ncundáhvi inī Yāā Dios ndá ndóhó, de ní ncana yā ndóhó jā coo ndoo coo īī nū nūū yā. De nūhún inī ní jā maá Tatá ó Yāā Dios jíin Jētoho ō Jesucristo ná sáhá cá yā jā váha ndóhó, de sáhá yā jā coo ndeé coo síi inī nū.

Jā cúnī Pablo quihñ dē Roma

⁸ De xihna cá cáchī tūhun ní nūū ndá nú jā nácuetáhvi ní nūū Yāā Dios jā síquī nū, chí ní nsáhá Jesucristo jā váha ndá nú. Chi níí ñayiví jíte nuu tūhun cuáhān nása váha cándíja nú yā.

⁹ De maá Yāā Dios jíin yā jā níni jíicān táhvi ní jēhē ndá nú tá jíicān táhvi ní. Chi ndíhvi ndasí inī ní sáhá ní tíñu yā jā nácani ní tūhun Sēhe yā.

¹⁰ De níni jíicān táhvi ní nūū yā jā tú cúnī yā de jondē mitan de cuu cuēē ní cuēndēhé ní ndá nú.

¹¹ Chi cúu inī ní jā cúnī ní nūū ndá nú, de stéhēn cá ní tūhun yā nūū nū, tácuca quēndōo váha cá ánō nū de cuiñi níhin cá nū jíin.

¹² Súcuán cúnī ní tácuca sáhá ó jā inuú coo ndeé inī ndácá ó síquī jā inuú cándíja ó yā.

¹³ Hermano, cúnī ní ná jíicūhun inī ndá nú jā quéhén vuelta ní ncuu inī ní jā cuēndēhé ní ndá nú, de jondē mitan de ncháha ca cuu. Chi cúnī ní jā scútē nuu cá ní tūhun yā máhñū ndá nú, tá cúu nūū ní nsáhá ní máhñū nchivī ndá cá nacióon.

¹⁴ Chi cúu ní tēe ndíta síquī tūhun yā, chí ndíta ní jā nacuāha ní tūhun yā nūū ndíhi nchivī, cúu nchivī jíin cá síquī ndíhi jā íyó

ñayiví jíin jāá nduú jíiní cuiti, cúu nchiví tūha jíin jāá nduú tūha.

¹⁵ Já ñúcuán cúu jā ndíhvi inī ní jā suni nūū ndá ndóhó nchiví Roma nacani ní tūhun jā scácu yā yóhó.

Jā ndíso tūhun váha yā poder

¹⁶ Chi nduú cúcanoō ní síquī tūhun váha yā, chí ñúcuán cúu poder Yāā Dios jā scácu yā ndácá nchiví cándíja, xihna cá nchiví hebreo de saá-ni ndá cá nchiví.

¹⁷ Chi tūhun váha yáhá stéhēn nūū ō nása sndáhva Yāā Dios cuáchi ó síquī jā cándíja ó jā sáhá yā jēhē ō, jíin maá-ni jā candíja ó ní cá jā cuáhān ō. Chi súcuán cáhān tutū īī: Nchiví jā ní sndáhva yā cuáchi jí, tēcū jí jā cándíja jí jā sáhá yā jēhē jí, cáchī.

Síquī jā íyó ndasí cuáchi nchiví

¹⁸ Chi jíin váha ó jā Yāā Dios andiví, cuāha yā castigo xēen nūū ndácá nchiví jāá nduú cándíja chí maá-ni cuáchi sáhá jí. Chi jíin tíñu néhén jā sáhá jí de jāsí jí nūū tūhun ndāa.

¹⁹ De má cúu cáhān jí jāá nduú jíicūhun inī jí síquī nása Yāā cúu Yāā Dios, chí maá yā ní stéhēn nūū jí.

²⁰ Chi jíin ndácá jā ní nsáhá yā de cúu jíicūhun inī nchiví nása Yāā cúu maá Yāā jāá nduú jíin jíin nūū jí. Chi jondē ní jecōo ñayiví de jondē mitan de cúu jíicūhun váha inī jí jā maá yā cúu Yāā Dios de íyó poder yā níí cání. De jā ñúcuán má cúu cuiti cáhān jí jāá nduú jíin jí jā íyó yā.

²¹ Chi visō ní jíin jí nása Yāā cúu yā, de nduú ní nchíñúhún jí yā jā cúu yā Yāā Dios, de ní nduú ní nácuetáhvi jí nūū yā. Chi sa nchiví jā jani cáhā inī ní nduu jí, chí ní ndunéhén jí, de ní nguēndōo naā ánō jí.

²² De cáhān ndá jí jā ndíchí jí, sochí sa cúnaā jí.

²³ Chi ní sndóo ndá jí Yāā Dios jā víi ndasí cúñáhnú, jā má náa cuiti. De ní jetáhvi ndá jí ndácá imagen jā sáhá maá jí, jā cáá tá cáá tēe jā jíhí, de suni jondē imagen saā jíin cōō jíin quiti jā jíca ndicumí.

²⁴ De jā ñúcuán ní nsiaā Yāā Dios jí jā ná sáhá jí ndácá tíñu téhén jíin tíñu néhén jā cúní maá jí. De sáhá ndá jí tíñu néhén jíin táhān jí jā cúu maá tūhun canoō.

²⁵ Chi nduú ní ncándíja jí tūhun ndāa Yāā Dios, chí sa tūhun stáhvi ní ncandíja jí. De íyó yíñúhún ndá jí de chíñúhún jí nūū ndácá jā ní nsáhá yā, lugar jā chíñúhún jí maá Yāā jā ní nsáhá ndá ñúcuán, suu Yāā jā cánuú jā cáhān ō jā cúñáhnú yā níí cání. Amén.

²⁶ Já ñúcuán ní nsiaā Yāā Dios jí jā ná sáhá jí ndácá tíñu néhén jā ndíyo inī jí jā cúu maá tūhun canoō. Chi jondē ñahan ní nsāma ña modo síhí, de ní nquívī ña jíin modo néhén.

²⁷ De saá-ni ndá tēe ní nsiaā dē modo jā xítíñu jíin ñahan. De jondē ní nducuéhé dē ní nsáhá dē tíñu ndíi jíin táhān yíí dē, de tēe

jín tēe nī nsáhá tiñu canoō. De ndóho ndá dé castigo síquī tiñu néhén já sáhá dé.

²⁸ De síquī jáá nduú ní ncúni ndá ji cuetúhún ji Yāā Dios, já suu cúu já ní nsíáá yā ji já ná cáni néhén iní ji, de sáhá ji ndácá tiñu jáá nduú vāha.

²⁹ De cusá maá-ni cá tiñu jáá nduú iyó ndāā cúu já ndíhvi iní, de jica ndií, de sáhá tiñu néhén, de ndiyo iní, de jini úhvi táhán. De maá-ni já cúcuásún iní, jáhni ndíyi, cúnduxí, stáhvi táhán, sáhúhvi táhán, sátúhún síquī táhán.

³⁰ Cáhán tūhun néhén síquī táhán, jini úhvi nū Yāā Dios, cújehe iní, sáhá víxi maá, sáhá téyí maá, jáquín costumbre néhén, de cúnihin iní nū tatá nū naná.

³¹ De nduú jicūhun cuítí iní, de nduú squíncuu tūhun já quée yuhú, de nduú iyó máh jín táhán, de nduú nées cáhnú iní nū táhán, de nduú cúndáhvi iní táhán.

³² De ja jini vāha ndá ji já ní nsáhá ndāā Yāā Dios já nchiví sáhá súcuán cánúu já tánú táhvi ji. De visó súcuán jini ji, sochi níni sáhá ji tiñu néhén ñúcuán, de suni jétahán iní ji já sáhá táhán ji.

2

Ndāā sándāā Yāā Dios síquī cuāchi

¹ Túsaá de ndá ndóhó já cáhán cuāchi síquī táhán, tú ná-ni nchiví cúu nú, de má cúu cáhán nū jáá nduú ná cuāchi maá nú. Chi já cáhán nū cuāchi síquī táhán nú cúu já nácunen nū cuāchi maá nú. Chi ndóhó já cáhán cuāchi, suni súcuán sáhá maá nú cuāchi.

² Chi jini ó já Yāā Dios, ndāā sáhá yā já nénda yā síquī cuāchi nchiví já sáhá súcuán.

³ De ndóhó já cáhán cuāchi síquī nchiví já sáhá cuāchi, de suni saá-ni sáhá maá nú, ¿de á jáni iní nū já cácu maá nú quívi nenda Yāā Dios síquī cuāchi, á nása?

⁴ ¿A cújehe iní nū nū tūhun já vāha ndasí iní Yāā Dios jín nū, jín já iyó paciencia yā jáá nduú jehe yachi yā castigo nū nū? ¿De á nduú jicūhun iní nū já tūhun já vāha ndasí iní yā, suu sáhá já nacani iní nū síquī cuāchi nū?

⁵ Sochi nihin iní nū de nduú nacani iní nū síquī cuāchi nū. De suu cúu já scáyā cá nū castigo síquī maá nú maá quívi já sáhá Yāā Dios juicio, maá quívi já coo nijin já ndāā sándāā yā síquī cuāchi.

⁶ Chi nachunáá yā nū tá iin iin nchiví tú nása tiñu ní nsáhá ji.

⁷ De nchiví jáá nduú jéncuñi ji já sáhá ji tiñu vāha, cuāha yā tūhun já cutecú ji ní cáni. Chi ndúcú ji quívi ji nū nduñáhnú yíñúhún ji, nū cutecú ji ní cáni.

⁸ Sochi quítí iní yā de cuāha yā castigo nū nchiví já cújehe iní nū yā, de cúnihin iní

nū tūhun ndāā, chi sa nū tūhun yácuá yóhó jétáhvi ji.

⁹ De ndácá nchiví já sáhá tiñu néhén, chi nihin ji tündóhó xéén de cucucécá ndasí iní ji, de xihna cá nchiví hebreo de saá-ni nchiví ndá cá nación.

¹⁰ Sochi ndá nchiví já sáhá tiñu vāha, chi quívi ji nū nduñáhnú yíñúhún ji, de coo ndeé coo sií iní ji, de xihna cá nchiví hebreo de saá-ni nchiví ndá cá nación.

¹¹ Chi Yāā Dios nduú sáhá yā cuenta nása-ni cáá iin iin nchiví, chi inuú-ni sáhá ndāā yā síquī ji.

¹² Chi ndácá nchiví já sáhá cuāchi, visó nduú yíhi ji chíjin ley já ní jehe yā nū Moisés, de nduú níni ley ñúcuán de tánú táhvi ji. De ndácá nchiví já yíhi chíjin ley Moisés, de sáhá cuāchi, jín ley ñúcuán sáhá ndāā yā cuāchi ji.

¹³ Chi nduú sndáhvā Yāā Dios cuāchi nchiví já vāchi já níni ji-ni já cáhán ley yā. Chi sa nchiví já squíncuu já cáhán ley yā cúu já sndáhvā yā cuāchi ji.

¹⁴ Chi nchiví ndá nación jáá nduú névāha tutú ley já ní jehe yā nū nchiví hebreo, de tú squíncuu maá ji ley yā, suu cúu já névāha ji ley yā iní áno ji, visó nduú névāha ji maá tutú ley yā.

¹⁵ De súcuán stéhén ji já tūhun já ndácu ley yā chi ñúhún iní áno ji. De ndácá já jáni iní ji jín áno ji, suu cúu já stéhén nūu ji á ní nsáhá ji cuāchi á vāha ní nsáhá ji.

¹⁶ De súcuán coo maá quívi já jín Jesucristo sáhá ndāā Yāā Dios síquī ndácá jáá nduú iyó vāha já ní jani yuhú iní ndácá nchiví. Súcuán cúu já cáhán tūhun vāha yā já nacani ní.

Síquī jáá nduú squíncuu nchiví hebreo ley Moisés

¹⁷ De ndá ndóhó cáhán nū já tēe hebreo cúu nú, de yituu táhán nū jín maá ley Moisés, de cutéyí nū já síquī Yāā Dios.

¹⁸ De jáni iní ndá nú já jini nū nása jétahán iní yā, jín já cuu nacají vāha nú ní cúu ndá tiñu vāha, chi ní ncutúha nū ley yā.

¹⁹ De jáni iní ndá nú já maá nú cúu tēe stéhén ichi Yāā Dios nū nchiví jáá nduú jini cuítí, jín já cúu sáhá nú já cutúu iní áno nchiví já jica modo nū neé.

²⁰ De jáni iní ndá nú já cúu stéhén nū nū nchiví jáá nduú túha tūhun yā, jín já maá nú cúu maestro nū nchiví jáá nduú jicūhun iní. Chi jín tutú ley yā de jini ndá nū nása cúu tūhun ndíchi tūhun ndāā, jáni iní ndá nú.

²¹ Túsaá de ndá máá nú já stéhén nū nchiví, ¿de nūcu nduú stéhén nū nū maá nú? De ndá máá nú já cáhán já má sácúíhná ji, ¿de nūcu sácúíhná maá nú?

²² De ndá máá nú já cáhán já má cásiquí ndeé ji, ¿de nūcu cásiquí ndeé maá nú? De ndá máá nú já cáhán jáá nduú jétahán cuítí

inī nū ídolo, ¿de nūcu sácuihná nū ndatíñú jā íyó inī veñūhun ídolo?

²³ De cútéyí ndá nū jíin ley Yāā Dios, de visó sūcuán de sáhá nū jā cáhān nchiví síqui yā, chí nduú squíncuu maá nū tūhun jā ndácu ley yā.

²⁴ Chí suha yósō nūū tutū īī: Nchiví ndá cā naciōn, maá-ni jā cáhān nēhēn ndá ji síqui Yāā Dios jā síqui cuāchi ndá ndóhó nchiví hebreo.

²⁵ De tú squíncuu ndá nū ley Moisés, de ñūcuán de níhīn tíñú ndija jā ní níhīn nū tunī circuncidar. Sochi tú nduú squíncuu nū ley yā, de visó nī ncuu nū circuncidar, de modo jāá nduú ní ncúu nū.

²⁶ De tēe ndācá naciōn, tú squíncuu dē tíñu jā ndácu ley yā, visó nduú ní níhīn dē tunī circuncidar, túsaa de cúu tá cúu jā ní níhīn dē tunī circuncidar.

²⁷ De ndá tēe jāá nduú ní ncúu circuncidar yiqui cúñu dē, de squíncuu dē ley yā, maá dē cáhān cuāchi síqui nū. Chí nduú squíncuu ndá nū, visó névāha nū tutū ley yā, de visó nī ncuu nū circuncidar.

²⁸ Chí nsūū jā nāsa cáá ichi chátá iin tēe sáhá jā cúu ndija dē tēe hebreo. De ní nsūū jā ní ncuu circuncidar yiqui cúñu iin tēe sáhá jā cúu dē tēe ndāa.

²⁹ Chí sa tēe jā ñūhún tūhun ndāa inī ánō dē, suu dē cúu tēe hebreo ndija. De tēe jā jondē jíin inī jíin ánō dē sáhá dē tíñu ndāa, suu dē cúu jā ní ncuu circuncidar ndija, visó nduú ní ncúu circuncidar yiqui cúñu dē tá nūū cáhān tutū ley. De ndá tēe jā íyó sūcuán, chí nsūū nchiví jétíñú ji dē, chí sa maá Yāā Dios.

3

¹ ¿Túsaa de nāsa cúu jā quéndōo vāha cā nchiví hebreo nsūū cá ndá cā nchiví? ¿De nāsa níhīn tíñú jā sáhá ji circuncidar?

² Vāha ndasí níhīn tíñú. Jā xíhna ñūhún cúu jā ní jēhe Yāā Dios tūhun yā nūū maá ji.

³ De visó nduú ní ncándija sava ji, ¿de á suu sáhá jā má squíncuu cā Yāā Dios tūhun jā ní nquee yuhú yā?

⁴ Nduú cuití jā sūcuán. Chí visó tú ndihi nchiví stáhví ji, sochi Yāā Dios chí ndāa sáhá yā. Chí suha yósō nūū tutū īī jā ní ncāhān iin tēe jíin yā:

Cāhān nchiví jā íyó ndāa ní jíin ndācá tūhun cáhān ní,
de cuní ji jā sáhá ndāa ní, visó cáhān ji síqui ní.

Cáchī tutū.

⁵ De cáhān sava nchiví jā íyó vāha jā sáhá ó cuāchi, chí cuāchi ó jétíñú jā stéhēn jā íyó ndāa Yāā Dios. ¿Túsaa de á cuu cáhān ó jāá nduú vāha sáhá yā jā jēhe yā castigo de tú sūcuán jétíñú cuāchi ó? (Va cáhān ní tá nūū cáhān nchiví ñayíví túsaa.)

⁶ Nduú cuití jā sūcuán, chí íyó vāha jā jēhe yā castigo. Chí tú jāá nduú vāha sáhá Yāā Dios, ¿de nāsa cuu sáhá ndāa yā cuāchi nchiví ñayíví?

⁷ De tú tūhun stáhví jā cáhān nchiví jétíñú jā stéhēn jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios síqui jā maá-ni tūhun ndāa cáhān yā, ¿túsaa de á cuu cáhān ó jāá nduú vāha jā nénda yā cuāchi síqui ji jā stáhví ji?

⁸ Nduú, chí tú jā sūcuán cúu, de cuu cáhān ó jā vātu-ni sáhá ó jā nehēn tácuá quee jā vāha nícu. De sava nchiví chí cáhān nāvāha ji síqui ní, cáchi ji jā sūcuán stéhēn ní, sochi nduú ndāa. Nchiví ñūcuán chí íyó vāha jā nenda yā cuāchi síqui ji.

Ndivíi ó íyó cuāchi

⁹ ¿Túsaa de á vāha cā nchiví cúu ndācá ó nchiví hebreo nsūū cā ndá cā nchiví, á naá cúu? Nduú cuití jā sūcuán. Chí jā ní ncāhān ó jā visó nchiví hebreo á nchiví ndá cā naciōn, ndivíi ó yíhí chíjin cuāchi.

¹⁰ Chí suha cáhān tutū īī:

Nduú cuití nā nchiví ndāa íyó, ní iin ji.

¹¹ De nduú cuití nchiví jíicūhun inī íyó,

de nduú ní iin ji nánducú ji Yāā Dios.

¹² Ndihi ji ní scuíta ji tūhun yā,

de inuú-ni ní stíví ndihi ji maá ji.

De nduú cuití nchiví jā sáhá tíñu vāha íyó, ní iin ji.

¹³ Yaví sūcūn ji cúu tá cúu iin yaví ndiyi jā nūne,

chí cúsá maá tūhun stáhví cáhān ji.

De modo veneno cōō yíhí yuhú ji,

¹⁴ chí cúsá maá tūhun nāvāha tūhun ūguā cáhān ndá ji.

¹⁵ De ñamā ndasí jēhē ji jā cahñi ji ndiyi.

¹⁶ De ní-ni cúu nūū jíca ji de squívi ji tūndóhó jā tánū táhvi nchiví.

¹⁷ De nduú jíca cuití ji jíin tūhun māni,

¹⁸ de ní nduú nácani inī ji jā cuyuhú ji jā má stíví ji nūū Yāā Dios.

Cáchī tutū.

¹⁹ De jíni ó jā ndācá tūhun jā cáhān ley janahán, chí cáhān nūū nchiví jā yíhí chíjin ley, tácuá ní iin ji mā cúū cáhān ji jēhē ji. Chí nenda Yāā Dios cuāchi síqui ji, de saá-ni síqui nchiví ní ñayíví.

²⁰ Chí ní iin nchiví nduú cúu quéndōo ndāa ji nūū yā jā ndúcu ji squíncuu ji jā ndácu ley yā. Chí ley yā jétíñú maá-ni síqui jā cuní ó jā íyó cuāchi ó.

Jā scácu yā yóhó síqui jā cándija ó jā sáhá yā jēhē ó

²¹ De mitan de ja jíni vāha ó nāsa sndáhvā Yāā Dios cuāchi ó. De nsūū ley ñūcuán sáhá jā quéndōo ndāa ó, visó maá tutū ley jíin ndá tēe ní nacani tūhun yā, ní ncāhān ndá nāsa sndáhvā yā cuāchi nchiví.

²² Chí ndācá nchiví jā cándija ji jā ní jíhí Jesucristo jā chunáa yā cuāchi ji, sndáhvā

Yāa Dios cuāchi ji sīquī jā sūcuán cándija ji. Chi inuú-ni cúu ndácá ndihí nchiví.

²³ Chi ndihí ó ní nsáhá cuāchi, de jā ñúcuán nduú ní ncúu cuu ó nchiví ndāā nūū Yāa Dios.

²⁴ De sīquī jā vāha ndasí iní Yāa Dios, jā suu cúu jā sndáhvā yā cuāchi ó sūcuán-ni. Chi sīquī jā ní jīhí Cristo Jesús jēhē ó cúu jā scácu yā yóhó.

²⁵ Chi Yāa Dios ní jani yā Cristo tácuca sōcō yā maá yā jā chunāá yā cuāchi ó jā ní jīhí yā. De scácu yā yóhó de tú sūcuán cándija ó. De sūcuán ní nsáhá Yāa Dios tácuca stéhēn yā jā Yāa ndāā cúu yā. De ichi chātā de ní iyo paciencia yā, de nduú ní nchihí yā cuenta cuāchi nchiví.

²⁶ De tiempo yáhá suni stéhēn yā jā Yāa ndāā cúu yā, chi ndāā sáhá yā jā squéndōo ndāā yā nchiví jā cándija, vísō iyó cuāchi ji, chi cándija ji jā ní sndáhvā Jesús cuāchi ji.

²⁷ ¿Túsaá de á cuu cuteyíí cā ó sīquī maá ó? Mā cúu cuití, chi mā cúu cuteyíí ó jā cani iní ó jā vāha squíncuu ó ley yā. Chi scácu yā yóhó maá-ni sīquī jā cándija ó jā sáhá yā jēhē ó.

²⁸ Túsaá de ja jíní ó jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó sīquī jā sūcuán cándija ó, de nsúú sīquī jā ndúcú ó squíncuu ó jā ndácu ley.

²⁹ ¿De á nūū maá-ni nchiví hebreo cúu yā Yāa Dios, á naá cúu? Nduú, chi suni cúu yā Yāa jā scácu nchiví ndá cā naciōn.

³⁰ Chi iin-ni Yāa Dios iyó, de sndáhvā yā cuāchi nchiví jā cándija jā ní nsáhá yā jēhē ji, cúu nchiví jā ní ncuu circuncidar, cúu nchiví jāá nduú.

³¹ Túsaá de jā cándija ó jā scácu yā yóhó, ¿á suu sáhá jāá nduú cā cánuú squíncuu ó ley yā, á naá cúu? Nduú cuití, chi sa sáhá jā vāha cā cuu squíncuu ó ley yā.

4

Abraham cúu iin ejemplo nūū ó

¹ ¿Túsaá de nāsa cāhān ó sīquī ndácá jā ní ncuu jín tatā ó Abraham? ¿Nāsa ní ndáhvā cuāchi dē?

² Nsúú jā ní nsáhá maá dē cúu jā ní sndáhvā Yāa Dios cuāchi dē. Chi tú jā sūcuán cúu nícu, de cuu cuteyíí dē jā vāha ní nsáhá dē. De nduú ní ncútéyíí dē, chi nsúú sīquī jā ní nsáhá maá dē cúu jā ní sndáhvā yā cuāchi dē.

³ ¿Chi nāsa cāhān tutū īī? Cāhān jā ní ncandija Abraham jā sáhá yā jā ní nquee yuhú yā nūū dē, de jā suu cúu jā ní sndáhvā yā cuāchi dē.

⁴ De iin nchiví jā sátiñú, de yāhvi ji chi nsúú jā cútahví ji cúu, chi sa jā chunāá ó nūū ji cúu.

⁵ Sochi jā scácu Yāa Dios nchiví, chi jā cútahví ji cúu. Chi vísō nduú cúu squíncuu ji ndácá tiñu vāha, de tú cándija ji jā scácu yā ji

nūū cuāchi ji, ñúcuán de sndáhvā yā cuāchi ji.

⁶ De David suni ní ncāhān dē nāsa ndetū ndasí cúu nchiví jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ji, vísō nduú cúu sáhá ji ní iin tiñu jā quendōo ndāā ji nūū yā.

⁷ Chi ní ncāhān dē:

Nācā ndetū ndá nchiví jā nēe cāhnú iní yā nūū tiñu nēhēn jā ní nsáhá ji,

de nduú nénda yā cuāchi sīquī ji.

⁸ De nācā ndetū tee jāá nduú cā chíhi maá Jētohō ó cuenta cuāchi dē.

Cáchi tutū.

⁹ ¿De á maá-ni nchiví jā squíncuu ley circuncidar cúu jā quéndōo ndetū? ¿A suni quéndōo ndetū nchiví jāá nduú cúu circuncidar? Nduú chi suni maá ji quendōo ndetū ji. Chi ja ní ncāhān ó jā ní ncandija Abraham jā sáhá yā jā ní nquee yuhú yā, de jā ñúcuán cúu jā ní sndáhvā yā cuāchi dē.

¹⁰ De tá ní sndáhvā yā cuāchi dē, ¿á ja ní ncuu dē circuncidar, á jondē ncháha ca cuu dē? Nsúú jā ja ní ncuu dē circuncidar, chi jondē ncháha ca.

¹¹ De cuéé cā ní nīhīn dē tuni circuncidar. De suu ní ncuu iin seña, modo iin sello jā ní sndáhvā yā cuāchi dē sīquī jā sūcuán ní ncandija dē. De jā ñúcuán cúu jā ní ncāhān yā jā cúu dē tatā nūū ndácá nchiví jā cándija ji jā sáhá yā jēhē ji, de saá-ni nūū nchiví jāá nduú ní ncúu circuncidar, chi suni sndáhvā yā cuāchi maá ji.

¹² De suni cúu dē tatā nūū ndá nchiví jā ní ncuu circuncidar, de nsúú maá-ni jā ní ncuu circuncidar yiqui cúu ji, chi suni ní ntiin ji ejemplo dē. Chi cándija ji jā sáhá yā jēhē ji, tá cúu nūū ní ncandija maá dē jondē ncháha ca cuu dē circuncidar.

Tú candija ó de sáhá Yāa Dios jā ní nquee yuhú yā

¹³ Chi ní nquee yuhú Yāa Dios nūū Abraham jín nūū ndá tatā dē jā cuāha yā ní ñayiví cuu táhvi ndá dē. De nsúú sīquī jā ní nducú dē squíncuu dē ley yā cúu jā ní nquee yuhú yā sūcuán nūū dē, chi sa sīquī jā sūcuán ní ncandija dē, de ní sndáhvā yā cuāchi dē.

¹⁴ Chi tú jā maá-ni nchiví jā ndúcú squíncuu ley cúu jā nīhīn jā ní nquee yuhú yā, túsaá de nduú jētíñú jā cándija ó jā sáhá yā jēhē ó, de mā nīhīn tiñú jā ní nquee yuhú yā.

¹⁵ De ley yā chi sáhá jā nīhīn nchiví castigo sīquī jāá nduú cúndee ji squíncuu ji. De tú jāá nduú ley, de suni nduú nā tūhun jā stíví nchiví sīquī ley coo nícu.

¹⁶ Túsaá de ní nquee yuhú yā jā sáhá yā jā vāha nchiví sīquī jā cándija ji jā sūcuán sáhá yā, de jā cútahví ji sūcuán-ni cúu. De tūhun jā ní nquee yuhú yā chi iyó cutú nūū ndácá tatā Abraham, de nsúú nūū maá-ni nchiví jā ndúcú squíncuu ley janahán, chi saá-ni nūū

ndácá nchiví cándíja tá cúu nūū ní ncardíja Abraham. De súcuán cúu dē tatá nūū ndácá ó já cándíja ó.

¹⁷ Súcuán nī nsáhá Yāa Dios chi nī ncardíja dē já sáhá yā. Chi súcuán cáhān tutú ii: Nī jani nī ndóhó já cuu nú tatá nūū cuāhā ndasí nchiví. Súcuán nī ncāhān maá Yāa já nástécú ndiyi de cáhān yā nāsa coo ndácá jáá ncháha ca coo.

¹⁸ De nī ncardíja dē, de nī ñuhun téyí iní dē já ní nquee yuhú yā já coo cuahā tatá dē, visó nduú cá nā modo já coo sēhe dē nícu. De já suu cúu já ní nduú dē tatá nūū cuahā ndasí nchiví, tá cúu nūū ní ncāhān Yāa Dios: Súcuán nducuahā tatá nūū, ncachí yā jíin dē.

¹⁹ De ja ñatin quenda dē ciento cuiyā, de visó súcuán de nduú ní nquee dē nūū tūhun cándíja dē, visó jíin dē já maá dē jíin ñasíhí dē Sara ja ñáhnú ndasí ndúú dē já má cúu cá coo sēhe dē.

²⁰ De nduú ní nácani síquí iní dē já má cándíja cá dē tūhun já ní nquee yuhú Yāa Dios já coo sēhe dē. Chi sa nī ncardíja ñihin cá dē, de nī nacuetáhví dē nūū Yāa Dios.

²¹ Chi nī ncucáhnú vāha iní dē já cuu squíncuu Yāa Dios ndihi já ní nquee yuhú yā.

²² De já suu cúu já ní sndáhvā yā cuāchi dē síquí já súcuán nī ncardíja dē.

²³ De nsūū maá-ni síquí Abraham cúu já yósó nūū tutú já ní sndáhvā yā cuāchi dē já nī ncardíja dē.

²⁴ Chi suni yósó já síquí ndácá ó. Chi suni sndáhvā yā cuāchi maá ó já cándíja ó já cúu yā Yāa já ní nastécú Jētohó ó Jesús.

²⁵ Chi nī jīhí Jesús já chunáá yā cuāchi ó, de nī natecú yā tácuu sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó.

5

Nāsa quéndōo nchiví já sndáhvā yā cuāchi

¹ Túsaá de ja nī sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó síquí já ní ncardíja ó já sáhá yā jēhē ó. De já ñúcuán nī nsáhá yā já ní ndiví ó nūū tūhun já māni yā jíin ó, síquí já ní jīhí Jētohó ó Jesucristo jēhē ó.

² Chi maá Cristo nī nsáhá já ní nquíví ndácá ó nūū Yāa Dios, chi nī nsáhá yā já vāha yóhó síquí já súcuán cándíja ó. De ñíin ñihin ó jíin tūhun já sáhá yā já vāha yóhó. De cúsi iní ó chi ñúhún iní ó já quenda ó nūū víi cuñáhnú ó jíin Yāa Dios.

³ De nsūū maá yáhá-ni, chi suni cúsi iní ó já ndóhó ó tūndóhó. Chi jíin ó já maá tūndóhó sáhá já jéndeé iní ó.

⁴ De já jéndeé iní ó, suu sáhá já jíja vāha ó já cúu ó nchiví ndāa. De já jíja vāha ó sáhá já ñúhún iní ó ndácá já vāha já coo.

⁵ De ndácá já ñúhún iní ó, chi ñihín ó. Chi tūhun já cúndáhví iní Yāa Dios yóhó, nī nchitú iní ánó ó, nī nsáhá yā já jíin Espiritu Santo já ní jēhe yā nūū ó.

⁶ Chi jondē tá ndóhó ó já má cúu cuití scácu ó maá ó, de nī jīhí Cristo jēhē ó já cúu ó nchiví íyó cuāchi. De nī jīhí yā maá quíví já ní jani Yāa Dios.

⁷ De vjín cúu já cuú iin nchiví já jēhē incá nchiví, visó jēhē iin nchiví ndāa. De sanaā de íyó tá chūndeé iní iin tēe já cuú dē já jēhē iin tēe ndāa ndasi.

⁸ Sochi maá Cristo chi nī jīhí yā jēhē ó juni sáhá ó maá-ni cuāchi, de súcuán nī stéhēn Yāa Dios já cúndáhví iní yā yóhó.

⁹ De mitan ja nī sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó síquí já ní jīhí Cristo jēhē ó. Túsaá de suni jíin vāha ó já scácu Cristo yóhó nūū castigo já quíji maá quíví já sáhá Yāa Dios juicio.

¹⁰ Chi jondē tá nī ncuu ó enemigo Yāa Dios, de síquí já ní jīhí Sēhe yā jēhē ó, de nī nsáhá yā já ní ndiví ó nūū tūhun já māni yā jíin ó. De já súcuán nī ndiví ó nūū tūhun já māni yā jíin ó, de suni jíin vāha ó já cácu ó síquí já tēcu Cristo de íyó yā jíin ó.

¹¹ De nsūū maá yáhá-ni, chi suni cúsi ndasí iní ó jíin Yāa Dios síquí já ní nsáhá Jētohó ó Jesucristo jēhē ó, chi maá yā nī nsáhá já ní ndiví ó nūū tūhun já māni Yāa Dios jíin ó.

Tūhun Adán jíin tūhun Cristo

¹² Túsaá de jíin ó já ní nquíví cuāchi iní ñayíví nī nsáhá iin-ni tēe Adán. De já síquí cuāchi ñúcuán de ní jēcōo cuēhē já jīhí nchiví. De já suu cúu já jíhí ndihi nchiví, chi ndihi jí íyó cuāchi.

¹³ De jondē tá ncháha ca cuāha yā ley nūū Moisés, de ja íyó cuāchi iní ñayíví. De síquí jáá ncháha ca cuāha yā ley, de nduú ní nchihí yā cuenta já stíví ndá jí.

¹⁴ De visó súcuán de jondē tiempo Adán de jondē tiempo Moisés nī nchihí nchiví chíjin tūhun já jíhí jí síquí cuāchi jí. Chi nī jíhí jí síquí cuāchi já ní nsáhá ndá máá jí, visó nduú ní nsáhá jí táhān cuāchi já ní nsáhá Adán já ní ncunihin iní dē nūū iin tiñu já ní ndacu yā. De Adán nī nsáhá dē já ní nquíví tūndóhó nūū nchiví, sochi Cristo nī nsáhá yā já quéndōo vāha nchiví.

¹⁵ De tūhun já ní nsáhá Adán cuāchi, nduú quétáhnān cuití jíin táhvi já scácu Yāa Dios yóhó. Chi já ní stíví iin-ni tēe ñúcuán, já suu cúu já jíhí ndihi ó. Sochi tūhun já scácu Yāa Dios yóhó cúñáhnú ndasí cá, chi síquí já ní nsáhá mátúhún-ni tēe Jesucristo cúu já súcuán-ni scácu yā ndihi nchiví já cándíja.

¹⁶ De cuāchi já ní nsáhá mátúhún-ni Adán, nduú quétáhnān cuití jíin tūhun já scácu Yāa Dios yóhó. Chi síquí mátúhún-ni cuāchi ñúcuán cúu já ní nquíví nchiví chíjin tūhun já tánú táhvi jí. De tūhun já scácu yā nchiví, sa sáhá já súcuán-ni sndáhvā yā cuāchi jí, visó cuāhā ndasí cuāchi ní nsáhá jí.

¹⁷ Chi síquí já ní nsáhá mátúhún-ni tēe Adán cuāchi, de maá cuēhē já jíhí nchiví, nī

nihīn poder. De sa sīquī jā ní jīhī mátúhún-ni tēe Jesucristo, de nchivī maá yā víhī cā ní nihīn jī poder jā cutecū jī de caca ndaā jī jīn yā. Chi ní sndáhvā yā cuāchi jī sīquī jā váha ndasí inī yā.

¹⁸ Túsaá de sīquī jā ní nsáhā iin-ni tēe Adán cuāchi, de ní nguīvi ndihī nchivī chījin tūhun jā tānū tāhvī jī. Sochi sīquī jā ní nsáhā iin-ni tēe Jesucristo tiñu váha ndasí, de sndáhvā Yāā Dios cuāchi ndihī nchivī de cutecū jī ní cání.

¹⁹ Chi sīquī jāá nduú ní jétáhvī iin-ni tēe Adán, de ní nguīvi cuāhā ndasí nchivī chījin cuāchi. De suni sūcuán sīquī jā ní jetáhvī iin-ni tēe Jesucristo, de sndáhvā Yāā Dios cuāchi cuāhā ndasí nchivī.

²⁰ De ní jēhe yā ley yā tácuca cunī ō jā cuāhā cuāchi sáhā ndācā ō. De jā ní nducuahā cuāchi ō, de víhī cā ní nducuahā tūhun jā váha inī yā jā nēe cáhnū inī yā nūū ō.

²¹ Túsaá de tá cúu nūū ní nihīn poder tūhun jā jīhī ndá nchivī sīquī cuāchi jī, suni sūcuán iyó poder tūhun jā váha inī yā jīn ō. Chi sndáhvā yā cuāchi ō de cutecū ō ní cání sīquī jā ní jīhī Jētohō ō Jesucristo jēhē ō.

6

Jāá nduú cā yīhī ō chījin cuāchi chi yīhī ō ndahá Cristo

¹ ¿Túsaá de nāsa cāhān ō? ¿A caca cā ō jīn cuāchi tácuca víhī cā sáhā yā jā váha yóhō jā cune cáhnū inī yā nūū ō?

² Mā cūū cuitī. Chi cúu modo jā ní jīhī ō jāá nduú cā yīhī ō chījin cuāchi, de mā cūū cā caca ō jīn cuāchi tácuca.

³ ¿A nduú jícūhun inī ndá nú jā ndācā ō jā ní jenduté ō sīquī jā ní nguīvi ō ndahá Cristo Jesús, suni ní jenduté ō sīquī jā ní nguīvi ō chījin tūhun jā ní jīhī ō jīn yā?

⁴ Chi jā ní jenduté ō cúu modo jā ní jīquiyuhū ō jā ní jīhī ō jīn yā. De mitan de cuu caca ō jīn vida jeé jā ní jēhe yā nūū ō, chi modo jā suni ní natecū ō jīn yā. Chi ní natecū yā ní nsáhā Tatá yā jīn poder jā cúñáhnū ndasí yā.

⁵ Chi tú ní nduú inuú ō jīn yā sīquī tūhun jā ní jīhī ō jīn yā, de suni sūcuán coo inuú ō jīn yā sīquī tūhun jā natecū ō jīn yā.

⁶ Chi jīnī ō jā ní naá modo maá ō jā ní jīca ō jīn ní ichi chātā, chi ní nguīvi ō nūū tūhun jā ní jīhī ō jīn Cristo yīcā cruz. De sūcuán ní naá modo maá ō jā cúu ō mozo nūū cuāchi, tácuca nduú cā satīñū cāhā ō nūū ndācā tiñu jā maá-ni cuāchi cúu.

⁷ Chi nchivī ja ní jīhī, ja ní nqee jī chījin ndācā cuāchi.

⁸ De tú ja ní jīhī ō jīn Cristo, de cándija ō jā suni sūcuán natecū ō jīn yā.

⁹ Chi jīnī ō jā ní natecū Cristo, de mā cūū cuitī cā yā, chi tūhun jā jīhī, nduú cā nā cuá cuu sáhā jīn yā.

¹⁰ Chi jā ní jīhī yā, chi iin vuelta-ni ní jīhī yā jā sīquī cutēchi nchivī. De jā tēcū yā mitan, chi sáhā yā jā cúnī Yāā Dios.

¹¹ De saá-ni ndá ndóhō, sáhā nú cuenta jā modo jā ní jīhī nū jā ní nqee nú chījin cuāchi. De jā tēcū ndá nú de sáhā nú jā cúnī Yāā Dios, chi iyó inuú inī nū jīn Jētohō ō Cristo Jesús.

¹² Túsaá de mā cuāha nú cā tūhun jā quihi nú chījin cuāchi jīn yīquī cúñu nú jā cuū. Chi maá cuāchi sndíhvī inī ndá ndóhō jā sáhā nú ndācā jā nēhén jā ndiyo inī nū.

¹³ De mā cuāha nú cā maá nú jā satīñū cāhā nú nūū cuāchi jā cucuu nú jīn tiñu nēhén. Chi sa cuāha nú maá nú nūū Yāā Dios, de sáhā nú cuenta jā ja ní jīhī ndá nú de ní natecū nū nūū yā. De cuāha ndihī nú maá nú nūū yā jā sáhā nú tiñu ndāā.

¹⁴ Chi nduú cā nā poder cuāchi jā cundeé jīn ndá nú, chi nduú cā yīhī nú chījin ley janahán, chi sa yīhī nú chījin tūhun jā váha inī yā jīn nū.

Tūhun mozo jā stēhēn nāsa quéndōo nchivī cándija

¹⁵ ¿De nāsa sáhā ō túsaá? ¿A caca cā ō jīn cuāchi sīquī jāá nduú cā yīhī ō chījin ley janahán, chi sa yīhī ō chījin tūhun jā váha inī yā jīn ō? Mā cūū cuitī.

¹⁶ Chi jīnī ndá nú jā tú cuāha nú maá nú jā cuetáhvī nú satīñū nú nūū iin tēe, túsaá de mozo tēe ñūcuán cúu nú, de cánuú jā cuetáhvī ndá nú nūū de. De suni sūcuán tú cuāha nú maá nú jā sáhā nú cuāchi, de cúu nú mozo nūū cuāchi, de cuū nū. Sochi tú cuetáhvī ndá nú nūū maá yā, de mozo yā cúu nú jā caca ndaā nū.

¹⁷ De ná cútahví ō nūū Yāā Dios, chi vísō ní ncuu ndá nú mozo nūū cuāchi, de mitan chi jondē jīn inī jīn ánō nū ní jetáhvī nú nūū tūhun yā jā ní nguīvi nū nūū.

¹⁸ De mitan de ja ní nduú libre nū jāá nduú cā cúu nú mozo nūū cuāchi, de satīñū ndá nú nūū tiñu ndāā.

¹⁹ (Ní ncāhān ní iin tūhun nāsa cúu sīquī mozo inī ñayivī yáhā, chi nduú jícūhun yachī inī nū sīquī tūhun yā.) Túsaá de tá cúu nūū ní jēhe ndá nú maá nú jondē saá jā ní ncuu nú mozo nūū ndācā tiñu téhén jīn tiñu nēhén, suni sūcuán cuāha nú maá nú mitan jā coo nú mozo nūū tiñu ndāā, tácuca coo ndoo coo ñi nū nūū Yāā Dios.

²⁰ Chi jondē tá ní ncuu nú mozo nūū cuāchi, de nduú ní ncuu nú mozo nūū tiñu ndāā.

²¹ ¿De nā cuá cúu jā ní nihīn ndá nú sīquī ndá cuāchi ñūcuán jā cúcanoō nū mitan sáhā? Nduú cuitī, chi maá-ni jā tānū tāhvī nū ní cání sáhā.

²² Sochi mitan de ja ní nduú libre ndá nú jāá nduú cā cúu nú mozo nūū cuāchi, de cúu nú mozo nūū Yāā Dios. De suu sáhā jā

quéndōo vāha ndá nú, chi íyó ndoo íyó īi nú nūū yā, de jondē jā sándihí de cutecū nú ní cání.

²³ Chi yāhvi jā nīhīn nchivī sīquī cuāchi cúu jā tánū tāhvi jí. Sochi tāhvi jā jéhe Yāā Dios cúu jā cutecū ō ní cání andiví, sīquī jā ní nduu inuú inī ō jíin Jētohō ō Cristo Jesús.

7

Tūhun ñasthí jíin yíi jā stēhēn nāsa quéndōo nchivī cándjía

¹ Hermano, ja jíiní ndá nú nāsa cáhān ley yā, chi jíiní nú jā yíhí nchiví chjīn ley maá-ni jā tēcū jí ñayiví yáhā.

² De yáhā cúu tá cúu iin ñahan jā ní nquetáhān jíin iin tēe, chi cáhān ley jā yíhí ña ndahá yíi ña juni tēcū dē. Sochi tú ja ní jíhí yíi ña, de ja ní nqee ña chjīn ley jā ní nquetáhān ña jíin dē.

³ Túsaá de tú quetáhān ña jíin incā tēe juni tēcū cā yíi ña, de cásiquí ndéē ña dē. Sochi tú ja ní jíhí yíi ña, de ja ní nqee ña chjīn ley ñúcuán. De cuu quetáhān ña jíin incā tēe, de nsúú jā cásiquí ndéē ña túsaá.

⁴ De saá-ni ndá ndóhō, ñaní mání, chi inuú íyó nú jíin Cristo. Chi modo jā ní jíhí ndá nú jíin Cristo, de ní nqee ndá nú chjīn ley janahán. De mitan chi modo jā ní nquetáhān nú jíin incā, cúu jā ní nquíví nú ndahá Cristo, Yāā jā ní natecū mähñú ndiyi, tácuu cuu sáhā nú tíun vāha jā cúni Yāā Dios.

⁵ Chi tá ní jica ndacá ó jíin modo maá ó jondē saá, de ley ñúcuán ní nsáhā jā ní ndiyo inī ō ndacá jā nēhén jā cúni yiqui cúnu ó jā sáhā ō. De suu ní nsáhā jā tánū tāhvi ō nícu.

⁶ De mitan de ja ní nqee ō chjīn ley janahán, chi modo ja ní jíhí ō jā má nīhīn cā poder sīquī ō. De súcuán de íyó libre ō jā sáhā ó tínu jā cúni Yāā Dios. De jica ó jíin modo jeé jā cúni maá Espíritu Santo, chi nduu cā yíhí ō chjīn ley jā ní ntee Moisés janahán.

Sīquī cuāchi jā ñúhún inī ánō ō

⁷ ¿Nāsa cáhān ō túsaá? ¿A ley ndíso cuāchi? Nduú cuitī jā súcuán. Sochi tú jāá nduu ley yā, de má cúni cuitī ní jā íyó cuāchi ní. Chi má cúni ní jā cuāchi cúu tú ndiyo inī ní ndatíñú táhān ní de tú nduu ní ncáhān ley jā má ndiyo inī ō.

⁸ De súcuán ní nīhīn cuāchi modo jā cucuu jíin ní. Chi sīquī jā ndácu ley tínu jā má sáhā ó cuāchi, de ní nquijéhé jā ndiyo inī ní sáhā ní ndacá jā nēhén. De tú jāá nduu ley, de suni nduu ná tūhun stíví ó sīquī ley nícu.

⁹ Chi ní íyo tiempo jā ní ntecū ní tá ncáhā ca jícūhun inī ní jā cáhān ley. De tá ní nquijéhé jícūhun inī ní tínu jā ndácu ley, de ní jícūhun inī ní jā íyó cuāchi ní, de ní nduu ní modo ndiyo.

¹⁰ Chi ní jíiní ní jā ley jā sáhā jā cutecū ánō ní nícu, de nduu chi sa ní nsáhā jā tánū tāhvi ní nícu.

¹¹ Chi jíin jā ndácu ley tínu, de ní nīhīn cuāchi modo jā cucuu jíin ní, de ní stáhvi nduhū. Chi jíin jā ndácu ley tínu, de cuāchi ní nsáhā jā ní nquenda tūhun jā tánū tāhvi ní.

¹² Túsaá de íyó ndāā maá ley, de ndacá tínu jā ndácu chi íyó ndoo íyó ndāā vāha.

¹³ Túsaá de ley ñúcuán jā íyó vāha, ¿á suu sáhā jā tánū tāhvi ní, á naá cúu? Nduú cuitī. Chi sa maá cuāchi cúu jā sáhā jā tánū tāhvi ní, de súcuán stuu cuāchi nāsa íyó maá. Chi jíin tínu vāha jā ndácu ley de ní natuu tínu nēhén jā cúu cuāchi.

¹⁴ Chi jíiní ō jā nūū maá Espíritu vāji ley. De nduhū chi sa névāha ní iin modo nēhén maá ní jā ní squíví nduhū jā sátíñú cāhá ní nūū cuāchi.

¹⁵ Chi ndacá cuāchi jā sáhā ní, chi nduu jícūhun inī ní nājehē cúu jā sáhā ní. Chi tínu vāha jā cúni ní sáhā ní, nduu nīhīn ní fuerza jā sáhā ní, chi sa tínu nēhén jāá nduu jétahān inī ní, sa ñúcuán sáhā ní.

¹⁶ De tá sáhā ní tínu nēhén jāá nduu cúni ní sáhā ní, de ñúcuán de nácuní ní jā íyó ndāā ley.

¹⁷ Túsaá de nsúú maá ní cúu jā sáhā tínu nēhén ñúcuán, chi modo nēhén jā ñúhún inī ánō ní cúu jā sáhā cuāchi.

¹⁸ Chi jíiní ní jā modo maá ní jā ñúhún inī ánō ní, nduu cuitī ná jā vāha íyó. Chi cúni ní sáhā ní tínu vāha, sochi nduu nīhīn ní fuerza jā sáhā ní.

¹⁹ Chi tínu vāha jā cúni ní sáhā ní, de nduu sáhā ní. Sochi tínu nēhén jāá nduu cúni ní, sa ñúcuán sáhā ní.

²⁰ De tá sáhā ní tínu jāá nduu cúni ní sáhā ní, de nsúú maá ní cúu jā sáhā, chi modo nēhén jā ñúhún inī ánō ní cúu jā sáhā.

²¹ Túsaá de ní jíiní ní jā suha cúu jíin ní: Vísō cúni ní sáhā ní tínu vāha, sochi maá-ni modo nēhén cúu jā ñúhún inī ánō ní.

²² Chi cúni inī ní jíin ley Yāā Dios jondē jíin inī ní nēhén ní.

²³ Sochi ní nacuní ní jā íyó incā modo nēhén maá ní jā jásí jā cúni ní sáhā ní jā vāha. De súcuán cúu ní modo preso nūū cuāchi jā íyó jíin ní.

²⁴ Nacā ndáhvi cā ní túsaá. ¿Ní iin scácu nduhū nūū modo nēhén maá ní jā sáhā jā tánū tāhvi ní?

²⁵ Ná cútahvi ndasí ní nūū Yāā Dios, chi maá yā cúu jā scácu nduhū nūū modo nēhén ní sīquī jā ní jíhí Jētohō ní Jesucristo jēhé ní. Túsaá de vísō cúni ō jā squíncuu ó ley Yāā Dios, de jā jíin fuerza maá ó chí má cúu, chi modo nēhén maá ó sáhā jā sátíñú cāhá ó nūū cuāchi.

8

Sīquī jā jica ó jíin modo jā cúni Espíritu Yāā Dios

¹ Túsaá de má nēndá Yāā Dios cuāchi sīquī nchiví jā yíhí ndahá Cristo. Chi nduu cā jica

ndá ji jín modo nēhén maá ji, chi sa jíca ji jín modo já cúní maá Espíritu Santo.

² Chi modo já sáhá Espíritu cúu já tēcū ō síquī já yíhí ó ndahá Cristo Jesús. De ñúcuán ní nsáhá já ní nduu libre ndácá ó nūū tūhun já ní nchihí ó chjín cuáchi já tñū táhvi ō nícu.

³ Chi ní nsáhá Yāā Dios já quéndōo vāha nchiví jáá nduú ní ncuú quendōo vāha jín ley Moisés, síquī jáá nduú nā fuerza ji jín modo maá ji já squíncuu ji ley yā. Chi ní ntají yā Sēhe yā ní nquiji, de ní nduu yā modo nchiví iyó cuáchi, tácuā sōcō yā maá yā síquī cuáchi, visō nduú nā cuáchi maá yā. De sūcuán ní nenda Yāā Dios síquī cuáchi, chi ní nacuiso maá Jesús cuáchi já ní nsáhá nchiví jín modo nēhén maá ji.

⁴ Súcuán ní ncuú tácuā cuu squíncuu ó ndácá tiñu ndāā já ndácú ley, chi nduú cā jíca ó jín modo nēhén maá ó, chi jíca ó tá cúu nūū cúní maá Espíritu Santo.

⁵ Chi nchiví já jíca jín modo nēhén maá, chi maá-ni síquī já cúní maá ji ndihví iní ji. Sochi nchiví já jíca tá cúu nūū cúní Espíritu, chi maá-ni síquī tiñu já cúní Espíritu ndihví iní ji.

⁶ De já ndihví iní ō síquī já cúní maá ó chi sáhá já tñū táhvi ō. Sochi já ndihví iní ō síquī tiñu já cúní maá Espíritu, sa sáhá já cutecū ō ní cání de coo ndéé coo sí iní ō.

⁷ Chi nchiví já ndihví iní síquī modo nēhén já cúní maá ji, jíní ūhvi jí Yāā Dios, chi nduú cúní ji cuetáhvi jí ley Yāā Dios, de ní mā cúu squíncuu ji.

⁸ Já ñúcuán, nchiví já jíca jín modo já cúní maá, nduú cúu sáhá ji já cusí iní Yāā Dios jín ji.

⁹ Sochi ndá ndóhó, chi nduú cā jíca nú jín modo já cúní maá nú, chi jíca nú tá cúu nūū cúní Espíritu, chi ndéé Espíritu Yāā Dios iní ánō nū. De nchiví jáá nduú ndéé Espíritu Cristo iní ji, chi nduú yíhí ji ndahá yā.

¹⁰ De tú ndéé Cristo iní nū, de visō iin quívi de cuū yiqui cúñu nú já síquī cuáchi, sochi cutecū ánō nū síquī já ní sndáhvā Yāā Dios cuáchi nū.

¹¹ De tú iní ndá nú ndéé Espíritu maá Yāā já ní nastécū Cristo Jesús máhñū ndiyi, ñúcuán de suni sáhá maá yā já natecū yiqui cúñu nú já cuū. De sáhá yā sūcuán já jín maá Espíritu yā já ndéé iní nū.

¹² Túsaá hermano, ndéé tiñū ó já caca ndāā ō, de nsūū já sáhá ó modo nēhén já cúní maá ó.

¹³ Chi tú caca nú jín modo nēhén maá nú, de tñū táhvi nū. Sochi tú jín fuerza maá Espíritu snāā nū ndácá tiñu já sáhá nú jín modo nēhén maá nú, de cutecū nū ní cání.

¹⁴ Chi ndácá nchiví já níquin ji modo já stéhén Espíritu Yāā Dios, maá ji cúu sēhe Yāā Dios.

¹⁵ Chi Espíritu já ní nīhín ndá nú, nduú ní nsáhá yā ndóhó já cuu nú modo mozo nūū

yā já yūhú tucu nú nūū yā, chi sa ní nsáhá yā yóhó já cúu ó sēhe yā. De já suu cúu já cáhán jee ó: Tatá maá sá.

¹⁶ De maá Espíritu stéhén yā iní ánō ō já cúu ndija ó sēhe Yāā Dios.

¹⁷ De tú sēhe yā cúu ó, de suni nīhín ō maá táhvi já ní nqee yuhú yā, de iin cáhñú-ni coo táhvi ō jín Cristo. Chi tú ndoho ó jín yā mitan, de suni cuñáhnú ó jín yā andiví.

¹⁸ Túsaá de sáhá ní cuenta já ndácá tñūdóhó já ndóhó ó mitan, luli ndasí cúu nūū tūhun já víi cuñáhnú ó jín yā ichi nūū cā.

¹⁹ Chi ndihí já ní jécōo, ndétu ndasí já ná sáhá Yāā Dios já nduvāha, quívi já tūu nijín já cuñáhnú ndá sēhe Yāā Dios.

²⁰ Chi ndácá já ní jécōo, ní nquívi chjín tūhun jáá nduú quéndōo vāha. De nsūū maá ní stíví maá, chi sa nchiví ní nsáhá cuáchi, de já suu cúu já ní squéndōo Yāā Dios sūcuán. De maá-ni já ndétu já nduvāha.

²¹ Chi iin quívi de ndácá já ní jécōo, chi quee chjín tūhun já tívi jín já téhyū. De nduu víi ndasí tá cúu nūū coo ndácá sēhe Yāā Dios, chi cácu nūū tūhun jáá nduú quéndōo vāha.

²² Chi jíní ō já ndácá já ní jécōo, chi jondé mitan de inuú-ni ndóhó de modo já tána iní já ná ndúvāha ndihí.

²³ De nsūū maá-ni ndácá já ní jécōo cúu já ndóhó, chi suni jondé maá ó ndóhó, visō ja névāha ó Espíritu Santo já cúu seña já iin quívi de nīhín ō ndihí táhvi ō. Chi ndóhó ndasí ó tñūdóhó, de ndétu ó quívi já naquehen yā yóhó já cúu ó sēhe yā, de scácu yā yiqui cúñu ó tácuā nduú cā ndoho ó jín.

²⁴ Chi ní scácu yā yóhó síquī já sūcuán ñúhún iní ō. Sochi tú ja ní nsáhá yā maá já ñúhún iní ō. ñúcuán de nduú cā ñúhún iní ō já sáhá yā. Chi nduú cā ndétu ó de tú ja ní ncuu sūcuán.

²⁵ Sochi tú ncháha ca cuní ō já sáhá yā já ñúhún iní ō, túsaá de jín paciencia ndétu ó já sáhá yā.

²⁶ De saá-ni maá Espíritu Santo, suni chindeé chítuu yā yóhó jáá nduú nā fuerza iní ō. Chi nduú jíní ō cācān táhvi ō tá cúu nūū cánuú. Sochi maá Espíritu cáhán ndáhvi yā jín Yāā Dios jēhē ō síquī ndácá já jéca ndasí iní ō de nduú nīhín ō tūhun nāsa cācān táhvi ō.

²⁷ De maá Yāā Dios já jító túní ánō ō, chi jíní yā ndácá já cúní maá Espíritu já cáhán yā jēhē ō. Chi ndá nchiví já yíhí ndahá Yāā Dios, cáhán ndáhvi Espíritu jēhē ji tá cúu nūū cúní Yāā Dios.

Vāha-ni cundeé ó síquī ndihí jānēhén

²⁸ De jíní ō já ndácá-ni já quíji nūū nchiví já mānī jín Yāā Dios, já vāha á já ūhvi, chi quéndōo vāha cā ji nūū yā, sáhá yā jín ndácá ñúcuán. Chi cúu ndá ji nchiví já ní ncana yā ji ní nquívi ji ndahá yā síquī já sūcuán ní ncundāā iní yā jondé janahán.

²⁹ Chi jondē ncháha ca coo ji de ja jíni yá ji, de ja ní jani yá ji já nduu ndoo nduu ndaa ji já ndacu ji maá Sēhe yā, tácuca cuu Sēhe yā ñani ñáhnú nūu cuáhā nchiví já cúu ndá ji ñani cándíja.

³⁰ De já ní jani yá ji, de suni ní ncana yá ji. De já ní ncana yá ji, de suni ní sndáhvā yá cuáchi ji. De já ní sndáhvā yá cuáchi ji, de suni ní nsáhā yá já cúñáhnú ji.

³¹ ¿De nása cá cāhān ō síquī tūhun ñáhnú yáhá túsaa? Chi tú íyō Yāā Dios jíni ō, ¿de ní iin cá cuu cundee síquī ō? Nduú ní iin.

³² Chi maá yá nduú ní scácu yá Sēhe yā, chi sa ní jēhe yá Sēhe yá ní jíni yá já jéhé ndihi ō. De tú sūcuán ní jēhe yá Sēhe yá, de ná onca cúu já má cuáha yá ndácá cá já jíni ñúhún ō túsaa.

³³ ¿De ní iin cuu cāhān cuáchi síquī nchiví já ní nacáji Yāā Dios? Nduú ní iin. Chi maá yá ní sndáhvā yá cuáchi ji.

³⁴ ¿De ní iin cuu nenda cuáchi síquī ō túsaa? Nduú ní iin. Chi maá Cristo cúu Yāā já ní jíni jēhé ō, de suni ní natecū yá. De mitan de ndeé yá lado cuáhā Yāā Dios nūu cúñáhnú yá, de cāhān ndáhvī yá jēhé ō jíni Yāā Dios.

³⁵ ¿De ní iin cuu tavā yóhō nūu tūhun já cúndáhvī iní Cristo yóhō? ¿A tūndóhō, á ndácá já sáhā víjín, á já jíni úhvī nchiví yóhō, á tamā, á já cúmani sahma ō, á tūhun yúhú, á já cahní ji yóhō, á naá cúu? Ni iin ndácá já yáhā.

³⁶ Chi sūcuán yósō nūu tutū ī já cāhān nchiví cándíja jíni Yāā Dios:

Já síquī maá ní de ndácá-ni hora cúní ndá ji cahní ji ndá sáan.

De sáhā ji jíni sá tá cúu nūu sáhā ji tūcāchí, quití já cuū.

Cáchí tutū.

³⁷ De nduú chi vísō ndóhō ō ndácá yáhā, de vāha-ni cūndee ō síquī ndihi-ni, sáhā maá Yāā já ní ncundáhvī iní yóhō.

³⁸ Já ñúcuán ní ncacáhnú iní ní jáá nduú ní iin cuu tavā yóhō nūu tūhun cúndáhvī iní Yāā Dios yóhō. Ni tú cuū ō á cutecū ō, ní ndácá ángel andiví, ní ndácá já nehén já cúñáhnú já íyō poder, ní já íyō mitan, ní já coo,

³⁹ ní já íyō nūu sūcūn, ní já íyō nūu cūmū, ní ndácá cá já ní jēcōo, mā cúu cuití tavā yóhō nūu Yāā Dios já jíni Jētohō ō Cristo Jesús ní ncundáhvī iní yá yóhō.

9

Síquī nása ní nacáji yá tatá Israel

¹ De cāhān ndāā ní chí cúu ní tēe cándíja Cristo, de nduú stáhvī ní, de níjin cúu iní áno ní já cāhān ndāā ní sáhā Espíritu Santo.

² Cúcuécá ndasí iní ní, de níni táhúhvī iní áno ní

³ já síquī ndácá táhān ní nchiví nación hebreo, chí iin-ni tatá ndá ní. Chí já síquī maá ji de jondē cúu iní ní já tū ná cúu de

cújiyo ní nūu Cristo já tǎnū táhvī ní, tácuca sūcuán de cuu cácu áno maá ji nícu.

⁴ Chí cúu ndá ji tatá nchiví Israel, de jondē janahán ní nsáhā Yāā Dios já cúu ji sēhe yā, de máhñū vícō já jéndütē ní ndeē yá jíni ji saá. De jíni maá ji ní nsáhā yá ndácá contrato, de ní jēhe yá ley yá nūu Moisés já cuu maá ji, de ní stéhén yá nása chíñúhún ji yá iní templo, de nūu maá ji ní nqúee yuhú yá cuáhā tūhun.

⁵ De ndá máá ji cúu tatá ndácá tatá ndá sá já ní ncuñáhnú, de suni chíjin tatá maá ji ní ncacu Cristo já ní nduu yá tēe. De maá yá cúu Yāā Dios já tūn ndihi-ni, de níi cání ná cāhān nchiví já cúñáhnú yá. Amén.

⁶ De nsūú jáá nduú ní nqúee ndaā ndácá tūhun já ní nqúee yuhú Yāā Dios nūu nchiví Israel. Chí ní nqúee ndaā nūu vísō sava ji-ni, chí nsūú ndihi tatá Israel cúu já cándíja.

⁷ Chí nsūú ndihi tatá Abraham cúu ndíja sēhe dē. Chí ní ncāhān Yāā Dios jíni dē: Nūu maá-ni sēhe nūu Isaac cúu já coo tatá nū tá cúu nūu ní nqúee yuhú ní já cuáha ní nūu nū.

⁸ De tūhun yáhā cāhān já ní iin nchiví nduú cúu ji sēhe Yāā Dios síquī já ní ncacu ji chíjin iin tatá já jáni iní ji já váha cá cúu. Chí sa maá-ni tatá já ní nqúee yuhú yá cúu ndíja tatá já chíhi yá cuenta.

⁹ Chí yáhā cúu tūhun já ní nqúee yuhú yá nūu Abraham: Maá tiempo já ní jani ní de quíji ní, de cacu iin sēhe yíi ñasíhí nú Sara, ncachí yá.

¹⁰ De nsūú yáhā-ni, chí saá-ni Rebeca ní ncacu ūú sēhe yíi ña, de iin-ni tatá nduú ji, já ní ncuu tatá ndá sá Isaac.

¹¹⁻¹³ De jondē ncháha ca cacu nduú ji, de ncháha ca sáhā ji já váha á já úhvī, de ja ní ncāhān yá jíni Rebeca: Sūchí já cacu já xíhna ñúhún satúñū ji nūu sūchí úú, ncachí yá. Chí suni sūcuán cāhān tutū ī: Ní iyo māni ní jíni Jacob, de Esaú chí nduú, ncachí Yāā Dios. De sūcuán jíni ō já maá Yāā Dios cuu nacáji yá nchiví tú nása ní ncundaā iní maá yá, de nsūú síquī tíñu já sáhā ji, chí sa síquī nása cúní maá yá nacáji yá ji.

¹⁴ ¿Nása cāhān ō túsaa? ¿A jáá nduú íyō ndāā Yāā Dios já sáhā yá sūcuán? Nduú cuití.

¹⁵ Chí jondē janahán ní ncāhān yá jíni Moisés: Ní-ni cúu já cúní ní cundáhvī iní ní, de cundáhvī iní ní ji. De ní-ni cúu já cúní ní sáhā ní já váha, de sáhā ní, ncachí yá.

¹⁶ Túsaa de nsūú síquī já cúní maá nchiví, ní nsūú já ndúcu ndeé maá ji cúu, chí síquī nása cúní maá yá cundáhvī iní yá ji.

¹⁷ Chí suni sūcuán yósō nūu tutū ī já ní ncāhān yá jíni rey nación Egipto: Ní jani ní ndóhō já cúu nú rey, tácuca jíni ndóhō de stéhén ní poder ní, de tácuca cütē nūu síví ní níi ñayíví, ncachí yá.

¹⁸ Túsaa de tú ní iin cúní yá cundáhvī iní yá, de cundáhvī iní yá. De tú ní iin cúní yá já cuníhin iní, de sáhā yá já cúníhin iní.

¹⁹ De sanaā de cāhān iin nú jín nī: Tú súcuán cúu ¿de núcu cāhān yā cuāchi síquī ō? Chi mā cúu casī ō nāsa cúnī maā yā sáhā yā. Cachī nū.

²⁰ De sa cāhān ni jín nū: Ndóhó, ¿ní iin cúu nú jā jāni inī nū jā nascócóo nú nūū Yāa Dios? ¿A cuu cāhān quīsi ñuhun jín tēe jā ní nsáhā: ¿Núcu nī nsáhā nú nduhū súcuán? cachī.

²¹ Chi tēe jā sáhā quīsi, cuu sáhā dē nāsa cúnī maā dē, chi iin-ni ñuhun cuu sáhā dē iin quīsi fino de incā quīsi corriente.

²² ¿De á nduú jétáhvī nū jā suni súcuán sáhā Yāa Dios jín nchivī? Chi cúnī yā stéhēn yā nāsa sáhā yā juicio síquī nchivī tácuca cunī ji poder yā. De visō súcuán de ní Iyo paciencia yā jāa nduú ní nēnda ñamā yā síquī nchivī jā tānū táhvī.

²³ De suni cúnī yā stéhēn yā nāsa viī ndasi cuñáhnū yā síquī tiñu sáhā yā jín yóhó nchivī jā cundáhvī inī yā. Chi jondē janahán ja ní nsáhā túha yā yóhó jā viī cuñáhnū ó jín yā.

²⁴ Chi ní ncana yā yóhó jā candíja ó, de sava ó cúu nchivī hebreo de sava ó cúu nchivī ndá cá naciōn.

²⁵ Chi suni suha ní ncāhān yā nūū tutū Oseas:

Nchivī jāa nduú ní ncúu nchivī maā nī, mitan de cāhān ni jā cúu ji nchivī maā nī.

De nchivī jāa nduú ní Iyo mānī ni jín, mitan de cāhān ni jā cúu ji nchivī jā mānī ni jín.

²⁶ De maā lugar nūū ní ncāhān ni jāa nsuú nchivī ní cúu ji,

suu ñúcuán cāhān nchivī jā cúu ji sēhe Yāa Dios, Yāa técu ní cánī.

Ncachī yā.

²⁷ Sochi Isaías chi suha ní ncāhān dē tūhun nchivī Israel: Visō ní ncāyā ndá tatā Israel tá cúu ñutin mar, sochi jacū ji-ni scācu yā.

²⁸ Chi Jētoho ō Yāa Dios, ñamā sínu yā tiñu jā sáhā ndāa yā síquī cuāchi nchivī ñayivī. Cáchi tutū.

²⁹ Chi cúu tá cúu jā ní ncāhān tucu Isaías: Maā Yāa jā cúu Jētoho nūū ndācā ángel andivī, tú nduú ní scācu yā jacū tatā ō nícu,

de ja cúu ó tá cúu nchivī ñuū Sodoma jín ñuū Gomorra, jā ní naā ndihi.

Cáchi tutū.

Jāa nduú jétáhvī nchivī hebreo tūhun jā scācu yā ji

³⁰ ¿Nāsa cāhān ō túsaa? Suu jā nchivī ndá cá naciōn, visō nduú ní ndúcu ji quendōo ndāa ji nūū Yāa Dios, de ní sndáhvā yā cuāchi ji. Chi síquī jā ní ncandíja ji jā ní jilhi Cristo jēhē ji cúu jā ní sndáhvā yā cuāchi ji.

³¹ De sa nchivī Israel, visō ndúcu ndá ji jā quendōo ndāa ji nūū Yāa Dios jā sáhā ley yā, sochi nduú cundēe ji quendōo ndāa ji.

³² ¿De nājēhē? Síquī jāa nduú ndúcu ji jā sndáhvā yā cuāchi ji jā candíja ji jā ní jilhi Cristo jēhē ji, chi sa jāni inī ndá ji jā squíncuu ji maā ley de quendōo ndāa ji. De jā stivī ji súcuán cúu tá cúu jā ndícō cáva ji síquī maā yūū jā scáchihi jēhē, de suu cúu Cristo.

³³ Chi súcuán cāhān nūū tutū īi: Jondē ñuū ni Siōn cani ní maā Yāa jā cúu modo yūū jā scáchihi ji jēhē ji.

De cúu yā tá cúu toto jā ndícō cáva ji sáhā.

Sochi nchivī jā candíja Yāa ñúcuán, chi squíncuu yā jā ñuhun inī ji.

Ncachī Yāa Dios.

10

¹ Hermano, cúu ndasi inī ni de jicān táhvī ni nūū Yāa Dios jēhē nchivī naciōn ni Israel, jā ná scācu yā ndá ji.

² Chi cāhān ni jā vāha sáhā ndá ji chi ndíhvī inī ji chíñtúhún ji Yāa Dios. De visō súcuán de chíñtúhún cāhá ndá ji.

³ Chi nduú jícūhun inī ji nāsa sndáhvā Yāa Dios cuāchi ji, de ndúcu ji quendōo ndāa ji maā-ni jā squíncuu ji ley. De nduú jétáhvī ji maā modo jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ji.

⁴ Chi síquī jā ní nsáhā Cristo de cuu quee nchivī chíjin ley Moisés. De sndáhvā Yāa Dios cuāchi ndācā nchivī jā candíja jā sáhā Cristo jēhē ji.

⁵ Chi súcuán ní ntee Moisés tūhun nchivī jā ndúcu quendōo ndāa jín ley: Tú iin nchivī cuu squíncuu ji ndācā tiñu ndācu ley, de cutecū ji nícu, cáchi.

⁶ Sochi tūhun jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi nchivī síquī jā candíja ji jā sáhā yā jēhē ji, chi sa cāhān: Mā cánī inī nūū jā jini ñúhún caa nú andivī jā quísnúu nú Cristo jā sndáhvā yā cuāchi nū.

⁷ De ní mā cánī inī nūū jā jini ñúhún cuun nú jondē nūū cūnū jā quísndāa nú Cristo máhñú ndíyi, modo jāa nduú ní nátecū yā.

⁸ ¿De nāsa cāhān tūhun ñúcuán túsaa? Iyó ñatin tūhun yā jín nū, chí ñúhún inī yuhú nú jín inī ánō nū, cáchi tutū. De suu cúu tūhun jā ná candíja ó jā scācu yā yóhó. De tūhun yáhā cúu jā nācani ndá nī.

⁹ Chi tú cāhān nūū jā Jētoho nū cúu Jesús, de tú candíja nú jondē jín inī jín ánō nū jā ní nátecū yā máhñú ndíyi ní nsáhā Yāa Dios, ñúcuán de scācu yā ndóhó.

¹⁰ Chi jín inī jín ánō ō candíja ó jā ní jilhi yā jēhē ō, de súcuán de sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó. De jā cāhān ō jā Jētoho ō cúu Jesucristo, de súcuán de scācu yā yóhó.

¹¹ Chi cāhān tutū īi: Ndācā nchivī jā candíja ji yā, chí squíncuu yā jā ñuhún inī ji, cáchi.

¹² Chi inuú-ni cúu nchivī hebreo jín ndá cá nchivī. Chi maā yā cúu Jētoho nūū ndihi ó, de cuāhā jā vāha sáhā yā jín nchivī jā cāhān ndáhvī jín yā.

¹³ Chi sūcuán cāhān tūhun yā: Ndihi nchivī jā cāhān ndāhvī jīn maá Jētohō ō, chi scācu yā jī, cāchī.

¹⁴ ¿De nāsa cāhān ndāhvī jī jīn yā de tú nduú ní ncāndjā jī jā scācu yā jī? ¿De nāsa candjā jī de tú nduú ní jīn jī tūhun yā? ¿De nāsa cuni jī de tú nduú nā nchivī nacani tūhun nūū jī?

¹⁵ ¿De nāsa nacani nchivī tūhun yā de tú nduú tájī yā jī quīhīn jī? Chi tá cúu nūū cāhān tutū ī: Vī ndasí tiñu sáhá ndá nchivī jā jīca jīn tūhun ndeé tūhun sīī inī jā nācani jī tūhun váha yā, cāchī.

¹⁶ Sochi nsūū ndihi jī jétáhvī tūhun jā scācu yā jī. Chi ní ncāhān Isaías jondē janahán: Tātā Yāā Dios, ¿nā nchivī ní ncandjā tūhun jā nācani ndá sá vī? ncachī dē.

¹⁷ Túsaá de tú cunini nchivī de cuu candjā jī. De tūhun jā cunini jī cúu tūhun Cristo.

¹⁸ Sochi jīcā tūhún nī: ¿A nduú ní jīn jī tūhun yā túsaá? Nduú, chi ní jīn jī, chi cāhān tutū ī:

Níí ñayiví ní jīn nchivī tūhun jā ní nacani ndá dē.

De jondē nūū jīcā cā ndācá lado ní jīnū tūhun yā.

Cāchī tutū.

¹⁹ De suni jīcā tūhún nī: ¿A nduú ní jīcūhun inī ndá nchivī Israel tūhun yā? Nduú chi ní jīcūhun inī jī, de nduú ní jétáhvī jī. Chi xihna cā Moisés ní ncachī dē jā ní ncāhān Yāā Dios: Cucuíñū inī ndá nú sáhá nī, chi cuāha ní tūhun ní nūū incā nchivī jāá nduú cúu jī in nación.

De quítī inī nū cunī nū jā cuāha ní tūhun ní nūū in nación jāá nduú jīcūhun inī.

²⁰ De saá-ni Isaías ní nchundeé inī dē ní ncachī cají dē jā ní ncāhān Yāā Dios:

Ndá nchivī jāá nduú ní nānducú nduhū, ní jīn jī nduhū.

De nūū nchivī jāá nduú ní jīcā tūhún, ní stéhēn ní nāsa Yāā cúu nī.

²¹ Sochi sīquī nchivī Israel sa ní ncāhān dē jā ní ncāhān yā: Ndiquívī ní ncana ní jī jā quívī jī nūū ní, de nduú ní ncúnī jī, chi nchivī níhin inī, nchivī jéhe inī cúu jī. Ncachī yā, ncachī Isaías.

11

Jā iyó jacū-ni cā nchivī Israel jā scācu yā

¹ Túsaá de jīcā tūhún nī: ¿A ní sndóo Yāā Dios nchivī maá yā Israel, á naá cúu? Nduú cuiťī. Chi nduhū suni tēe Israel cúu ní, de tatā Abraham cúu ní, de vāji ní chíjīn tatā Benjamín.

² Nduú ní sndóo Yāā Dios nchivī maá yā, chi jā ní nacāji yā jī jondē janahán. ¿A nduú jīnī ndá nú nāsa cāhān tutū ī tūhun Elías, tēe ní nacani tūhun yā janahán? Chi tá jīcān táhvī dē, de sūcuán ní ncāhān dē sīquī nchivī Israel:

³ Tātā Yāā Dios, ní jahnī ndá jī ndācá tēe nācani tūhun ní, de ní janī jī ndá altar ní. De mátúhún-ni cā sāán ní nquendōo, de mitan suni cúnī jī cahñī jī sāán, ncachī dē.

⁴ De Yāā Dios ní scócoo yā: Iyó ūjā mil nchivī jā candjā nduhū jāá nduú ní jécuíñī jítī jī nūū ídolo jā nánī Baal, ncachī yā.

⁵ De saá-ni mitan, chi iyó jacū-ni cā nchivī jā ní nacāji yā sīquī jā váha inī yā jīn jī.

⁶ De tú ní nacāji yā jī sīquī jā váha inī yā, de nsūū sīquī jā ní nsáhá jī tiñu váha cúu. Chi tú sīquī jā ní nsáhá jī tiñu váha cúu, ñūcuán de nsūū sīquī jā váha inī yā.

⁷ ¿De nāsa cúu túsaá? Cúu jā nchivī Israel nduú ní ncúndéé jī jā ní nducú jī quendōo ndāá jī. Sochi sava jī jā ní nacāji yā, chi maá jī ní sndāhvā yā cuāchi jī. De sava cā jī chi ní ndunīhin inī jī,

⁸ tá cúu nūū cāhān tutū ī: Ní nsáhá Yāā Dios jāá nduú jīcūhun cuiťī inī jī sīquī yā, de ní nduú jīnī jī jīn tīnūū jī, de ní nduú níni jī tūhun yā, de sūcuán cúu jondē mitan. Cāchī tutū.

⁹ De suni ní ncāhān David: Vico jā sáhá ndá jī, ná cóo tá cúu iin trampa á iin xéyí,

tácuā níhīn jī castigo xēēn sīquī jā stívī ndá jī jā sáhá jī cuāchi.

¹⁰ De ánō jī ná ndúnee, modo jā má cúu cā cunī jī,

de ná cósdihí tūndóhó sīquī jī níí caní. Cāchī tutū.

Sīquī jā scācu yā nchivī ndá cā nación

¹¹ Túsaá de jīcā tūhún nī: ¿A má cúu cuiťī cā ndivi nchivī Israel nūū Yāā Dios jā sūcuán ní stívī ndá jī? Nduú chi cuu. Chi jā ní ncunīhin inī ndá jī, de sa nchivī ndá cā nación ní níhin táhvī jī tūhun jā scācu yā jī. De ñūcuán sáhá tucu jā nchivī Israel cundihví inī jī jā suni candjā maá jī.

¹² Chi jā ní stívī ndá jī, de sa nchivī níí cāhnū ñayiví ní níhīn maá jī tūhun yā. De jā ní jīca yátā ndá jī, suu ní nsáhá jā ní níhīn nchivī ndá cā nación tūhun yā. Túsaá de tá ndivi tucu ndihi nchivī Israel ndahá yā, de nchivī ñayiví víhí cā quendōo ndetū jī sáhá ñūcuán.

¹³ De mitan de cāhān ní jīnī ndá ndóhó nchivī ndācá nación jāá nduú ní jīnī tūhun yā. Chi ní ntají Yāā Dios nduhū jā scāca ní tūhun nūū ndá ndóhó nchivī ndācá nación. De ndúcú ní jā ná cuétúhún ndá nú tiñu jā sáhá ní jā nācani ní tūhun yā.

¹⁴ Chi cúnī ní jā jīnī ñūcuán de nacani inī sava táhān ní nchivī Israel jā suni candjā maá jī, de scācu yā jī.

¹⁵ Chi jā ní sndóo yā nchivī Israel, jā ñūcuán cúu jā sa nchivī ñayiví ní nsáhá yā jā ndivi jī nūū tūhun mānī yā jīn jī. Túsaá de quívī jā naquehen tucu yā nchivī Israel, quívī ñūcuán suni váha ndasí sáhá yā jīn

nchiví ní cáhnú ñayiví. Chi cuu modo ja natecū ji ja cúu ji tá cúu ndiyi.

¹⁶ De nchiví Israel sócō ndá ji nū Yāa Dios pan ja quée xihna cá nū ñujan, de súcuán stéhēn ji ja ndihi ñujan cúu cuenta yā. De saá-ni iin ñutun, tú yihí ja cuenta yā cúu, de suu cúu jondē yoho jíin jondē ndihi ndahá. De suni súcuán nchiví Israel, yihí cuenta ji nū yā, síqui ja ndá tatá xihna ñuhún ji, ní nquíví ji ndahá yā.

¹⁷ Chi nchiví Israel cúu ji tá cúu ndá ñutun olivo vāha, de sava ndahá ñutun ñúcuán ní ncandēe. De ndá ndóhó nchiví ndá cá naciōn jāá nduú jíin tūhun yā, cúu ndá nū tá cúu ndahá ñutun olivo yucú, de ní nachuhun yā ndá nū nū ní ncandēe nchiví ja cúu ndahá ñutun olivo vāha. De modo ja inuú-ni stáá ndá nū cōhyo jíin cajin ja vāji jondē yoho ñutun olivo vāha.

¹⁸ Túsaá de mā sáhá téyí ndá nū maá nū nū nchiví Israel ja cúu ji tá cúu ndahá ñutun ja ní ncandēe. Mā cútéyí nū, chí nūcūhun iní nū jāá nsūú yoho cúu ja stáá cajin nū maá nū, chí sa maá nū stáá cajin ja vāji jondē yoho.

¹⁹ De sanaá de cāhān nū: Nduú chi sava ndahá ní ncandēe tácuā nachuhun yā nduhú nū ní ncandēe, cachí nū.

²⁰ Ndāá, sochi ní ncandēe ji síqui jāá nduú ní ncándija ji Cristo. De ndá ndóhó chi maá-ni síqui ja cándija nū, ja suu cúu ja ní nquíví nū lugar ji. De mā sáhá vixí nū maá nū túsaá, chí sa cuyūhú nū ja coto candēe maá nū.

²¹ Chi nduú ní nēe cáhnú iní yā nū maá ndahá ja xitíñu, de saá-ni ndá ndóhó mā cúne cáhnú iní yā nū nū de tú stíví nū.

²² Túsaá de sáhá vāha ndá nū cuenta nāsa vāha iní Yāa Dios jíin nāsa xēēn iní yā. Chi ní nduxeēn iní yā jíin nchiví hebreo ja ní stíví ñúcuán, de sa ndá ndóhó cundáhví iní yā. De cánuú ja cuiñi ñihin nū jíin tūhun ja vāha iní yā jíin nū. Chi tú nduú, de suni candēe yā ndá nū.

²³ De maá nchiví hebreo tú candija tucu ji, de nūcūhun tucu ji, chí cuu nachuhun tucu Yāa Dios ji.

²⁴ Túsaá de ndá ndóhó nchiví ndācā naciōn jāá nduú ní jíin tūhun yā, ní ncandēe nū xīnī ñutun olivo yucú, de ní nachuhun yā ndóhó xīnī ñutun olivo vāha, visō nsūú ndahá maá ñutun ñúcuán cúu ndá nū. De nā oncā nchiví hebreo ja má náchuhun yā ji nū ní ncandēe ji, chí cúu ji maá ndahá ñutun vāha ñúcuán.

Iin quíví de scácu yā ndihi nchiví naciōn Israel

²⁵ Hermano, cúní ní ja ná jíicūhun iní ndá nū nāsa iyó tūhun yáhá ja ní nchiyuhú, tácuā mā cútéyí nū caní iní nū ja ndíchí maá nū: Chi sava nchiví Israel ní ndunihin iní ji, de súcuán coo jondē quíví ja jíin candija nchiví

ndá cá naciōn jāá nduú jíin tūhun yā, de sa de nduú cá.

²⁶ Ñúcuán de scácu yā ndihi nchiví naciōn Israel, chí suha cáhān tutú ī: Ichi ñuú ní Sión quíji Yāa ja scácu nchiví, de sáhá yā ja má cóo cá cuāchi nū ndācā tatá Jacob.

²⁷ De yáhá cúu contrato ja sáhá ndāá ní jíin ji, quíví ja candēe ní cuāchi ndá ji, cáchí Yāa Dios.

Cáchí tutú.

²⁸ Chi nchiví hebreo ní nduu ji modo enemigo Yāa Dios síqui jāá nduú ní ncándija ji tūhun ja scácu yā ji. De ja ñúcuán de cuu cūte nuu tūhun yā nū ndācā nū. De visō súcuán de síqui ja ní nacāji yā ndá tatá ji janahán, de cundáhví cá iní yā ji ja má sndóo yā ji ní cání.

²⁹ Chi nduú nácani yátá iní yā ja cána yā nchiví jíin ja jéhe yā táhvi ji.

³⁰ De ndá ndóhó, suni ní Iyo ñihin iní nū nū Yāa Dios jondē saá. De mitan ja ní ncunihin iní maá nchiví hebreo, de cundáhví iní yā ndá ndóhó.

³¹ De saá-ni maá ji, chí visō cúnihin iní ji mitan, de cundáhví tucu iní yā ji, tá cúu nū cundáhví iní yā ndá maá nū.

³² Chi Yāa Dios ní nsáhá yā ja ní nquendōo ndiví nchiví chíjin tūhun ja cúnihin iní ji, tácuā suni cuu cundáhví iní yā ndiví ji.

³³ Túsaá de sáhvi iní ō ja cuāhā ndasí tūhun ndíchí iyó jíin Yāa Dios, de ndihi cuiti jíin yā. De juni mā cūú cuiti cachí tūhun ó nāsa sándāá iní yā sáhá yā ndācā-ni, de mā quēndá cuiti ō jíicūhun iní ō nāsa cuu ndācā ja sáhá maá yā.

³⁴ Chi cáhān tutú ī: ¿Ní iin jíicūhun iní nāsa jáni iní maá Jētoho ō? ¿A ní iin ní stéhēn nū yā?

³⁵ ¿Ní iin ní jéhe xihna cá nū maá yā, tácuā nachunáá yā nū ji?

³⁶ Chi jondē nū maá yā vāji ndācā ja iyó, de maá yā ní nsáhá ndihi, de ja cuu maá yā cúu. De ná cáhān ō ja víi ndasí cūñáhnú Yāa Dios ní cání. Amén.

12

Jā ná cóo ndoo ánō ō ja cuetíñu Yāa Dios yóhó

¹ Túsaá de cáhān ndáhví ní jíin ndá nū, hermano, ja síqui ja cundáhví iní Yāa Dios yóhó. Sōcō ndá nū maá nū nū yā, coo ndoo coo ī nū ja cuetíñu yā ndóhó, tá cúu nū cúsí iní yā. Chi suu cúu ja chíñuhún nū yā jondē jíin iní jíin ánō nū.

² De mā cācā ndá nū jíin ndācā modo ja sáhá nchiví ñayiví yáhá, chí sa sāma nū modo ja jáni iní nū, de ndujeé jāá ntúní nū. De súcuán de cuu nacāji nū ní-ni cúu ja vāha ja jétahān iní Yāa Dios, ja cúsí iní yā, jíin ja jíja iní nū jíin tūhun yā.

³ De siqui já váha iní yá de ní jéhe yá tiñu já nácani ní tühun yá, de já ñúcuán cáhän ni jín ndihi nú já má cání iní nú já váha cá nchiví cúu nú nsúú cá tá íyó nú. Chi tá iin tá iin nú caní ndaa iní nú siqui maá nú, de má scáa cá nú caní iní nú já váha cá nchiví cúu nú nsúú cá tá medida já ní jéhe Yáa Dios fuerza iní nú já candija nú.

⁴ Chi cúu ndá nú tá cúu iin yiqui cúñu já íyó cuahá parte, de tá iin iin chí síin síin jétíñú.

⁵ Chí visó íyó cuahá ó, de modo iin-ni yiqui cúñu cúu ó já yihí ó ndahá Cristo, chí iin-ni ní nduu ndacá ó.

⁶ De síin síin táhvi ní jéhe Yáa Dios núú ó já sáhá ó tiñu cúní yá, tú nása ní jétahän iní yá ní jéhe yá núú iin iin ó. Túsaá de ná sáhá váha ó jín ndá táhvi já ní jéhe yá. Tú ní nihin ó táhvi já nácani ó tühun yá, de cánúú sáhá ó jondé maá medida já ní jéhe yá já cándija ó.

⁷ De tú ní nihin ó táhvi já chindeé ó táhän ó, de ná sáhá ñuncúún ó. De tú ní nihin ó táhvi já stéhén ó, de ná cundihvi iní ó stéhén ó.

⁸ De nchiví já sndihvi iní incá nchiví, suni ná sáhá ñuncúún ji. De nchiví já jéhe núú táhän, ná cuáha ji sucuán-ni. De nchiví já ndiso tiñú, ná ndácu váha ji tiñu. De nchiví já jito ndáhvi nchiví ndáhvi, ná cúsi iní ji sáhá ji.

Nása cánúú squincoo nchiví cándija

⁹ De cundáhvi ndija iní ndá nú táhän nú, de nsúú maá-ni já cáhän nú-ni. De cuní úhvi nú tiñu néhén, de cuniqún nú tiñu váha.

¹⁰ De cánúú coo maní nú jín ndá táhän nú tá cúu núú maní nú jín ñani nú. De nducú ndá nú nása quendóo yíñúhún cá táhän nú nsúú cá maá nú.

¹¹ De má cúcúxí nú jín ndá tiñu já sáhá nú. Chí jín iní jín áno nú cundihvi iní nú já sáhá nú tiñu cúní maá Jétohó ó.

¹² De cusí iní nú já ñúhün iní nú ndacá já váha já coo. De cuandé iní nú de tú ndóho nú tündóhó. De níni cácan táhvi nú.

¹³ De coto ndáhvi nú nchiví cándija de tú cúmaní núú ji. De cuáha núú nú vehe núú nchiví jicá.

¹⁴ De cácan táhvi nú jéhé nchiví já jíní úhvi ndóhó. Má cáhän návaha nú siqui ji, chí sa cácan táhvi nú jéhé ji.

¹⁵ De tú cúsi iní nchiví, de suni cusí iní nú jín ji. De tú cúcuécá iní nchiví, de suni cucuécá iní nú jín ji.

¹⁶ De coo inuú iní ndá nú jín táhän nú. De má sáhá víxi nú maá nú, chí sa quetáhän nú jín nchiví ndáhvi. Má cání iní nú já ndíchí nú.

¹⁷ De má násáhá návaha nú ni iin nchiví de tú ní nsáhá návaha ji ndóhó. Cundihvi iní ndá nú sáhá nú tiñu váha já cuní jínúú ndacá nchiví.

¹⁸ De cundihvi iní ndá nú cundeé maní nú jín ndacá nchiví, visó nása-ni íyó maá ji.

¹⁹ Ñani maní, má nácuáha ndá nú já ndu-tahvi nchiví já sáhá návaha ndóhó, chí sa cuáha nú tühun já maá Yáa Dios cuáha yá castigo ji. Chí sícuán cáhän tutú ii: Maá ní cuáha castigo ji, de maá ní nacuáha yáhvi ji, cáchi Jétohó ó.

²⁰ De suni cáhän tutú: Tée já jíní úhvi ndóhó, tú jhí dē sóco, de cuáha nú já cají dē. De tú yíchi dē, de cuáha nú já coho dē. Chí tú sáhá nú sucuán, de cuanoó dē de nacani uhvi iní dē já ní jíní úhvi dē ndóhó, cáchi.

²¹ Má cuáha nú tühun já cundeé tiñu néhén jín nú, chí sa tiñu váha sáhá nú tácuá ndáhva tiñu néhén.

13

¹ Ndacá nchiví ná cuetáhvi ji núú ndá tee já ndiso tiñu ñuú. Chí má coó tee ndiso tiñú de tú nduú ní nsáhá Yáa Dios. De ndá tee já ndiso tiñú, chí Yáa Dios ní ntee tiñu siqui dē.

² De nchiví jáa nduú jétáhvi núú ndá tee ndiso tiñú, túsaá de cúnihin iní ji núú ndá já ní jani Yáa Dios. De nchiví já cúnihin iní, chí cuáchi sáhá ji, de nihin ji castigo.

³ Chí ndacá tee já ndiso tiñú, nsúú já ndiso tiñú dē já cuyuhú nchiví sáhá tiñu váha, chí sa já cuyuhú nchiví sáhá tiñu néhén. De tú cúní nú já má cúxeén ndá tee ndiso tiñú núú, de sáhá nú tiñu váha túsaá. Ñúcuán de cuetúhün ndá dē ndóhó.

⁴ Chí jétíñú Yáa Dios ndá dē, tácuá cundeé váha ndá nú. Sochi tú sáhá nú tiñu néhén, de sa cuyuhú nú, chí nsúú já ndiso cáhá ndá dē tiñu já sndóho dē nchiví. Chí jétíñú Yáa Dios dē, tácuá cuáha dē castigo nchiví sáhá tiñu néhén.

⁵ Já ñúcuán cánúú já cuetáhvi ndá nú núú tee ndiso tiñú, de nsúú maá-ni já má nihin nú castigo, chí suni jáa nduú ná cuáchi coo áno nú.

⁶ De já ñúcuán cúu já suni jéhe ndá nú xúhün núú ndá tee ndiso tiñú, cuu tiñu ñuú. Chí jétíñú Yáa Dios dē, de maá-ni tiñu ñúcuán sáhá ndá dē.

⁷ De chunáá ndá nú ndihi já ndita nú núú ndacá nchiví. Cuáha nú xúhün ñúú núú tee já quéhen xúhün ñúú. De cuáha nú xúhün cuota núú tee quéhen cuota. De coo respeto nú núú nchiví já cánúú coo respeto nú. De coo yíñúhún nú núú nchiví já cánúú coo yíñúhún nú.

⁸ Má cúndita nú núú ni iin. De íyó iin já ndita nú já má téhndé cuiti, suu já ní ncáhän Yáa Dios já cundáhvi iní nú táhän nú. Chí nchiví já cundáhvi iní táhän, ja ní squincoo ji ndihi já ndácu ley yá.

⁹ Chí sícuán ndácu ley tiñu: Má cásiquí ndéé nú táhän nú, má cáhni nú ndiyi, má sácuíhna nú, má sátúhün nú, má ndíyo iní nú já névaha táhän nú. De ndacá tühun yáhá jín ndá cá tiñu já ndácu ley, ndihi-ni yihí chíjin

tūhun yáha: Cundáhvī inī nū táhán nú, tá cúu nū cundáhvī inī nū maá nú, cáchī tutū.

¹⁰ Chi tú cundáhvī inī ō táhán ó, de mā sáhá ó ní iin jáá nduú vāha nūū jī. Túsaá de já cundáhvī inī ō táhán ó, ñúcuán cúu já squíncuu ó ní ley yā.

¹¹ Súcuán sáhá ndá nú, chi sáhá nú cuenta já cuácuñatin quívi já nenda yā. De mā cōó cá nū tá cúu nchivī quíxin, já cuhuun inī nū. Chi mitan já ní ncuñatin cá quívi já scácu yā yohó nsúú cá quívi já ní ncuñatin ó tūhun yā.

¹² Chi modo já já ñatin yāha jacuáā, de cuácuñatin quívi scácu yā yohó. Túsaá de ná sndóo ó tiñu já ní nsáhá ó nūū nee, de ná cucutú ó jíin ndácá tiñu ndāā já caca ó jíin luz yā.

¹³ Ná cáca yíñúhún ó tá cúu nūū cánuú caca ó jíin luz yā. Mā jīni ndá nú, mā sáhá nú ndácá vico nehén, mā cáca ndíi nū, mā sáhá nú tiñu nehén, mā cánāá nú, mā cúcuásún inī nū.

¹⁴ Chi sa cuiñi cutú nú jíin fuerza maá Jētohō ō Jesucristo, já má cuáha cá nū tūhun sáhá nú tiñu já cúnī modo nehén maá nú.

14

Mā cáhān nehén ó cunī ō táhán ó

¹ Cuetáhvī nú nchivī jáá ncháha ca cuja jíin tūhun yā, de mā tétáhán nú jíin jī siquī ndácá tūhun já sún jáni inī jī jíin maá nú.

² Chi iyó nchivī já jáni inī jī já cuu cajī jī ndinuū-ni. De iyó nchivī jáá ncháha ca cuja jíin tūhun yā, de jáni inī jī jáá nduú vāha já cajī jī cúñu, chi já ní nsócó nchivī nūū ídolo cúu.

³ De ndóhó tēe já yáji ndinuū-ni, mā cáhān nū cunī nū tēe jáá nduú yáji ndinuū. De ndóhó tēe jáá nduú yáji ndinuū, mā cáhān nū cunī nū tēe já yáji ndinuū. Chi Yāā Dios ní jetáhvī yā tēe ñúcuán.

⁴ De ndóhó, ¿ní iin cúu nú já cáhān nehén nú jíin nū mozo Yāā Dios? Chi tú vāha sáhá dē á nehén sáhá dē, de maá yá cúu já sáhá ndāā siquī dē, nsúú maá nú. De nduú chi cuiñi vāha dē, chi mozo maá Jētohō ō cúu dē, de cuu sáhá yā já má stívī dē.

⁵ De suni iyó nchivī já jáni inī jī cā iin quívi nsúú cá incá quívi. De incá nchivī chi jáni inī jī já inuú-ni cúu ndácá quívi. De ndácá jī ná cúndaā vāha inī maá jī siquī nása jáni inī jī.

⁶ Chi tēe já nēe íi iin quívi, chíñúhún dē Jētohō ō já sáhá dē súcuán. De tēe jáá nduú nēe íi iin quívi, suni chíñúhún dē Jētohō ō já sáhá dē súcuán. De tēe já yáji ndinuū-ni, chíñúhún dē maá Jētohō ō já sáhá dē súcuán, chí nácuétáhvī dē nūū Yāā Dios. De tēe jáá nduú yáji ndinuū, suni chíñúhún dē Jētohō ō já sáhá dē súcuán, de suni nácuétáhvī dē nūū yā.

⁷ Chi ní iin ó nduú tēcū ō já coo vāha maá ó-ni, de ní iin ó nduú jíhī ō já cúnī maá ó.

⁸ Chi tú tēcū ō de tēcū ō já sáhá ó tiñu cúnī maá Jētohō ō. De tú cuū ō, de suni cuū ō siquī já cúnī maá Jētohō ō. Túsaá de á já cutecū ō á já cuū ō, de yíhī ó ndahá maá Jētohō ō.

⁹ Chi ní jíhī Cristo de ní natecū yā, tácuu cuu yā Jētohō nūū nchivī já ní jíhī jíin nūū nchivī tēcū.

¹⁰ De ndóhó, ¿ñajēhē cúu já jáni nehén inī nū jíin nū táhán nú túsaá? ¿De nūcu cújēhe inī nū jíin nū dē? Chi ndácá ó cuiñi ó yuhú mesa Cristo já sáhá ndāā yā tiñu ó.

¹¹ Chi suha yósó nūū tutū íi:

Jāndāā ndíja chi nūū maá ní cuiñi jíití ndácá nchivī,

de ndíhi jī cáhān já maá ní cúu Yāā Dios, cáchī maá Jētohō ō.

¹² Túsaá de tá iin tá iin ó nacuáha ó cuenta nūū Yāā Dios nása tiñu ní nsáhá ó.

Mā sáhá ó já quívi táhán ó cuáchi

¹³ De já ñúcuán de mā cáhān nehén cā ō cunī ō táhán ó. Chi sa chuhun inī ndá nú já má sáhá nú ní iin tiñu já sáhá já stívī táhán nú de quívi jī cuáchi.

¹⁴ De jíin ní já ní iin já ní nsáhá Yāā Dios, nduú stívī áno ō. Chi súcuán ní ncuáhnú vāha inī ní siquī já cándíja ní Jētohō ō Jesús. Sochi tú iin nchivī jáni inī jī já iyó já stívī áno jī, túsaá de súcuán sáhá ndíja jíin maá jī.

¹⁵ De tú táhán nú nduú cuvāha inī dē já yáji nū cúñu já ní nsócó nchivī nūū ídolo, chí jáni inī dē já stívī ñúcuán áno nū, túsaá de nduú cundáhvī inī nū dē já yáji nū. Coto má snāā nū áno táhán nú siquī já yáji nū iin já jáni inī dē já cuáchi cúu. Chi suni jēhē maá dē ní jíhī Cristo.

¹⁶ Mā sáhá nú tiñu já cáhān jī siquī, visó jíin maá nú já iyó vāha.

¹⁷ Chi já ndácu Yāā Dios tiñu nūū ō, nsúú siquī nása cajī ō coho ó cúu, chí sa siquī já ná sáhá ó tiñu ndāā, de cundeē māñi ō jíin táhán ó, de cusíi inī ō sáhá Espiritu Santo.

¹⁸ De nchivī já súcuán sáhá tiñu já cúnī Cristo, chí cusíi inī Yāā Dios jíin jī, de suni jētúhún ndá nchivī jī.

¹⁹ Túsaá de ná cundíhivī inī ō cundeē māñi ō, tácuu jíin ñúcuán de chindee táhán ó jíin táhán ó já cuja ó jíin tūhun yā.

²⁰ De mā cuáha nú tūhun já jíin ndeyu yáji nū de snāā nū tiñu já ní nsáhá Yāā Dios jíin táhán nú. Chi ndāā chi iyó ndoo ndíhi já yáji ō, de visó súcuán de nduú vāha já yáji nū ndeyu tú sáhá jíin táhán nú já suni cajī maá dē visó jáni inī dē já cuáchi cúu.

²¹ Vāha cá mā cajī nú cúñu, ní mā cōhó nú vino, de ní iin mā sáhá nú já stívī áno táhán nú, de quívi dē cuáchi, de caca yátá dē nūū tūhun cándíja dē.

²² De tú cándíja nú jáá nduú ná cuá sáhá já yáji nū, de súcuán cándíja maá nú-ni nūū

Yāa Dios. De nācā ndetū tēe jāá nduú sáhá jín ánō dē jā cuāchi cúu tú cajī dē coho dē.

²³ De tēe jā yáji iin jā jáni inī dē sanaā de stívī ánō dē, túsaa de sáhá dē cuāchi, chi nduú cándija dē jā íyó vāha jā yáji dē. Chi ndácá jā sáhá ó, de tú nduú cándija ó jā íyó vāha, de cuāchi cúu.

15

Jā ná sáhá ó jā cusī inī táhán ó

¹ De yóhó jā ní jija jín tūhun yā, cánuú jā coto ó nchivī jāá ncháha ca cuja jín tūhun yā, tácuca cándija vāha ji. De mā sáhá ó jā cusī inī maá ó-ni.

² Chi tá iin iin ó ná sáhá ó jā cusī inī táhán ó, tácuca quendōo vāha ji de cuja ji jín tūhun cándija ji.

³ Chi juni Cristo nduú ní nsáhá yā jā cusī inī maá yā, chi sa jā cusī inī Tatá yā. Chi sūcuán cáhān tutū ī: Ndácá tūhun nāvāha jā ní ncāhān ndá nchivī síquī ní, ní ndivi síquī maá sá, ncachī Cristo jín Tatá yā.

⁴ Chi ndácá tūhun jā ní jēcōsō nū tutū ī jondē janahán, chi ní jēcōsō tácuca stéhēn nū ō, de níhīn ō tūhun jā sáhá jā cuandēe inī ō de ndusiī inī ō. De sūcuán de cuhun inī ō ndácá jā vāha jā coo.

⁵ De maá Yāa Dios jā jēhe tūhun cuandēe inī jín tūhun ndusiī inī, ná sáhá yā jā coo inuú inī ndá nú, tá cúu nū cūnī Cristo Jesús.

⁶ De sūcuán de iin-ni coo nú de inuú-ni cuu cáhān nū jā vāha ndasī Yāa cúu Yāa Dios, Tatá Jētohō ō Jesucristo.

Jā ní jītē nuu tūhun vāha yā nū nchivī ndá cā naciōn

⁷ Túsaa de cuetáhvi nú ndácá táhán nú, tá cúu nū ní jetáhvi Cristo yóhó, tácuca cuni nchivī jā vī cūñáhnú Yāa Dios.

⁸ Chi cáhān ní jā ní nquiji Cristo Jesús, ní nsáhá yā ndácá tiñu jā quendōo vāha nchivī hebreo, tácuca cundaā ndácá tūhun jā ní nquee yuhú Yāa Dios nū ndácá tatá ji janahán. De sūcuán ní stéhēn Cristo jā squíncuu Yāa Dios ndácá jā ní nquee yuhú yā.

⁹ De suni ní nquiji yā tácuca nchivī ndá cā naciōn jāá nduú jini tūhun yā, cáhān ji jā vāha ndasī inī Yāa Dios jā cundáhnvī inī yā ji. Chi suha cáhān tutū ī:

Túsaa de cáhān sá jā vāha ndasī inī ní, cuni nchivī ndácá naciōn, de cata sá yaā jā chiñúhún sá ní.

¹⁰ De suha cáhān tucu tutū ī: Ndá ndóhó nchivī ndácá naciōn, inuú ná cúsī inī nū jín nchivī maá yā.

¹¹ De cáhān tucu: Ndá ndóhó nchivī ndácá naciōn, cáhān nū jā vāha ndasī inī Jētohō ō Yāa Dios.

De ndá ndóhó nchivī ndácá-ni ñuū, suni cáhān nū jā cūñáhnú ndasī yā.

¹² De suni ní ntee Isaiás tūhun yáhá:

Chijin tatá Isaí quiji iin jā cuñáhnú, de ndacu yā tiñu nū nchivī ndácá naciōn. De ndá nchivī ñúcuán chi cuhun inī ji ndácá jā sáhá yā.

Cáchi tutū.

¹³ De maá Yāa Dios jā sáhá jā ñúhún inī ō ndácá jā vāha jā coo, ná sáhá yā jā coo sīi ndasī inī ndá nú jín jā coo ndēe inī nū síquī jā cándija nú yā. De sūcuán de cuhun téyí cā inī nū ndácá jā vāha jā coo, sáhá poder maá Espiritu Santo.

¹⁴ Nani mánī, cūcáhnú inī ní jā vāha ndasī ndihvī inī ndá nú jín tiñu vāha, de vāha ndasī jicūhun inī nū, de cúu sndihvī táhán inī nū.

¹⁵ De ní jani inī ní jā tee ní carta yáhá jā cáhān cáji ní jín ndá nú, tácuca víhī cā cuhun inī nū ndácá tūhun yáhá. Chi sūcuán sáhá ní síquī jā vāha inī Yāa Dios, de ní jēhe yā tiñu nū ní

¹⁶ Já sáhá ní tiñu cūnī Jesucristo jā nácani ní tūhun nū nchivī ndácá naciōn jāá nduú jini tūhun yā. De nácani ní tūhun vāha Yāa Dios nū ji jā scácu yā ji. Sūcuán sáhá ní tácuca nchivī ndácá naciōn, cuu squívī ní ji ndahá yā jā cúu ji tá cúu iin jā sócō ní nū yā jā cúsī inī yā jín. Chi ní nsáhá Espiritu Santo jā íyó ndoo íyó ī ji nū yā.

¹⁷ Túsaa de síquī jā cándija ní Cristo Jesús, de cúsī inī ní jā vāha sáhá ní tiñu cūnī Yāa Dios.

¹⁸ Chi mā cúu cáhān ní síquī tiñu jā sáhá sava cā tēe, chi maá-ni síquī nása ní jetíñú Cristo nduhú jā sáhá ní jā nchivī ndácá naciōn jāá nduú ní jini tūhun Yāa Dios, mitan de jétáhvi ji nū yā. Chi sūcuán ní ncuu jín tūhun jā ní ncāhān ní jín tiñu jā ní nsáhá ní.

¹⁹ Chi ní nsáhá ní tiñu ñáhnú jā ndiso poder jā stéhēn jā cūñáhnú yā, de ní Iyo poder Espiritu Santo jín ní. De sūcuán ní nacani ndihī ní tūhun nása scácu Cristo nchivī. De ní nacani ní jondē Jerusalén, jín ndihī ndácá ñuū, jín jondē ní región Ilírico.

²⁰ Sūcuán cúu jā ní ndihvī inī ní ní nacani ní tūhun jā scácu yā nchivī. De ní jēhēn ní nū nchivī jāá ncháha ca cuni tūhun Cristo, chi nduú ní ncúu inī ní nacani ní nū ndá nchivī jā ja ní jini ji tūhun ní nacani ndá cā tēe.

²¹ Chi sa ní nsáhá ní tá cúu nū cáhān tutū ī:

Ndácá nchivī jāá nduú ní nquiji tūhun yā nū ji, mitan chi cuni ji tūhun yā,

de ndácá nchivī jāá nduú ní jini cuiñi tūhun yā, mitan chi jicūhun inī ji.

Cáchi tutū.

Jā ñúhún inī Pablo jā quíñin dē Roma

²² De jā ñúcuán cúu jā cuāhā vuelta ní ncutēñú ní, de nduú ní ncúu cuēē ní nū ndá nú.

²³ De mitan chi nī ndihi tiñu nī ní cáhnú ndá región yáhá. De ja nī ncuu cuáhá cuiyá já cúní ni cuēē ni nūū nū.

²⁴ Túsaa de ñuhún inī ni cuēē ni nūū ndá nú tá yāha nī quihín ni España. De ñuhún inī nī já tá nī ncusiī inī já ní jiniī ni nūū ndá nú, ñúcuán de chindeé ndá nú nduhū já quihín cā ni.

²⁵ Sochi xihna cā Jerusalén quihín ni quisiáha nī xuhún cuu ndá hermano já iyó ñúcuán.

²⁶ Chi nchivi Macedonia jín Acaya ni jani inī ndá ji já caquín ji xuhún já quihín nūū ndá hermano já ndóho ndáhvī Jerusalén.

²⁷ Chi sūcuán nī ncusiī inī ndá ji nī nsáhá ji. De iyó vāha já sūcuán, chi ndá máá ji já cúu ji nchivi ndá cā nació, ndíta ji já sáhá vāha ji nchivi hebreo ñúcuán. Chi nchivi hebreo nī nsáhá já ní nguenda tūhun Yāa Dios nūū ji já quéndō vāha ánō ji sáhá. Já ñúcuán cānuú já chindeé ji nchivi hebreo já cándija jín ndatíñú ñayivi yáhá.

²⁸ Túsaa de tá ní nsinu nī tiñu yáhá já quisiáha nī xuhún yáhá nūū ji, ñúcuán de cuēē nī nūū ndá nú já yāha nī quihín ni España.

²⁹ De jiniī vāha nī já quivi cuēē ni nūū nū, de vāha ndasí quéndō nú já nacani cā ni tūhun vāha Cristo nūū nū.

³⁰ Hermano, cáhān ndáhvī nī jín ndá nú já chindeé chituu nú nduhū cācān táhvī nū jehé ni nūū Yāa Dios síquī tiñu já ndúcú ndeé nī. Sūcuán sáhá ndá nú síquī já cándija ó Jētohō ó Jesucristo, jín síquī já cundáhvī inī ó táhān ó sáhá maá Espíritu Santo.

³¹ De cācān táhvī nū já ná cácu nī nūū ndá tēe región Judea jáá nduú cándija, jín já ná cūsī inī ndá hermano Jerusalén já quisiáha nī xuhún yáhá cuu ji.

³² De sūcuán de tú cúní Yāa Dios de cuēē ni nūū ndá nú, de cusī inī ó, de nanihín inī nī ji coo nī jín ndá nú.

³³ De maá Yāa Dios já jéhe tūhun ndeé tūhun sī inī, ná cóo yā jín ndá nú. Amén.

16

Já cáhān Pablo já sáhá ndeé inī ji

¹ De mitan de cáhān nī jín ndá nú já chindeé nū hermana Febe, chi cúu ña ñahan já sátiñú síquī tūhun yā nūū nchivi cándija ñuū Cencrea.

² De cuetáhvī ndá nú ña tá cúu nūū cúní maá Jētohō ó, chi sūcuán cānuú sáhá ndá hermano cándija. De chindeé nú ña nā-ni cuá cúu já jiniī ñuhún ña, chi sūcuán nī nchindeé maá ña cuáhā nchivi, de saá-ni jondé nduhū.

³ Cáhān ndá nú jín Priscila jín Aquila já sáhá ndeé inī nduú dē, cáchī ni, chi chindeé táhān dē jín nī síquī tiñu Cristo Jesús.

⁴ Chi tá nī iyo tūndóhó já cuū ni nícu, de nī nchundeé inī nduú dē ní nducú dē modo

scácu dē nduhū, víso suni cuū maá dē nícu. De nácuetáhvī nī nūū nduú dē, de nsuú vāchi nduhū-ni, chi saá-ni ndácá grupo nchivi já cándija ndácá nació.

⁵ De suni cáhān ndá nú jín ndá nchivi cándija já ndutútu vehe dē, já sáhá ndeé inī ji, cáchī ni. De cáhān nū já sáhá ndeé inī Epeneto, tēe já māni nī jín. Chi región Acaya de maá dē cúu já ní ncandija xihna cā nūū Cristo.

⁶ Suni cáhān ndá nú já sáhá ndeé inī María, ñahan já ní nsatíñú ndasí máhñú ndá nú síquī tūhun yā.

⁷ De cáhān nū já sáhá ndeé inī Andrónico jín Junias, nduú tēe já cúu táhān ñuū ni já ní nchihī nī jín dē vecā. De ndá apóstol chi jétuhún dē nduú tēe jínā, de xihna cā dē nī ncandija Cristo nsuú cā maá nī.

⁸ Cáhān ndá nú já sáhá ndeé inī Amplias, tēe já māni nī jín, chi cándija dē Jētohō ó.

⁹ De cáhān nū já sáhá ndeé inī Urbano, tēe já chindeé táhān jín ó síquī tiñu Cristo Jesús, de saá-ni Estaquis, tēe já māni nī jín.

¹⁰ Suni cáhān ndá nú já sáhá ndeé inī Apeles, tēe já ní stēhēn já cándija nīhin dē Cristo, de suni sūcuán cáhān nū jín nchivi vehe Aristóbulo.

¹¹ Cáhān ndá nú já sáhá ndeé inī Herodión, tēe cúu táhān ñuū ni. De saá-ni nchivi vehe Narciso já cándija maá Jētohō ó.

¹² De suni cáhān ndá nú já sáhá ndeé inī Trifena jín Trifosa, nduú ñahan já sátiñú síquī tūhun maá Jētohō ó. De suni sáhá ndeé inī Pérsida, hermana já māni ó jín, chi suni nī nsatíñú ndasí ña síquī tūhun Jētohō ó.

¹³ De cáhān nū já sáhá ndeé inī Rufo, tēe já jétuhún ndá nchivi já vāha cándija dē maá Jētohō ó. De suni sūcuán cáhān nū jín naná dē, de maá ña suni nī jito ña nduhū modo já naná nī cúu ña.

¹⁴ De cáhān nū já sáhá ndeé inī Asíncrito jín Flegonte jín Hermas jín Patrobas jín Hermes jín ndá hermano já ndeé jín dē.

¹⁵ De suni sūcuán Filólogo jín Julia jín Nereo jín cuāha dē, jín Olimpas jín ndihi hermano cándija já ndeé jín ndá dē.

¹⁶ De tá cáhān jítáhān nú, de yíñuhún techuhú nú ndahá ji. De ndácá grupo nchivi cándija nūū Cristo, cáhān ji já sáhá ndeé inī ndá nú.

¹⁷ De cáhān ndáhvī nī jín ndá nú, hermano, já coto nú maá nú nūū nchivi já cútucu inī de ndúcú stíví táhān jín tūhun jáá nduú quétáhān jín já ní ncutūha ndá nú. De cujiyo ndá nú nūū ndá ji.

¹⁸ Chi nchivi sūcuán, nduú sáhá ji tiñu cúní maá Jētohō ó, chi maá-ni já ndíhvī inī ji síquī já cají ji. De vixi ndasi yuhú ji jín tūhun já cáhān ndá ji, de sūcuán stáhvī ji nchivi jáá nduú jini vāha.

¹⁹ De ndá máá nú chi ja jiniī ndihi nchivi nása vāha jétáhvī nú nūū yā, de já ñúcuán

cúsi inī ni. De cúnī ni jā coo listo vāha nú sáhá nú tiñu vāha, de mā sáhá nú tiñu néhén.

²⁰ De maá Yāā Dios jā jéhe tūhun ndeé tūhun sī inī, ñamā sáhá yā jā cundeé ndá nú sīquī tāchī cúñáhnú jā cúu Satanás. De ñúhún inī ni jā Jētohō ō Jesucristo ná sáhá yā jā vāha ndá ndóhó.

²¹ Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchī Timoteo, tēe jā chíndeé táhán jíin nī sīquī tūhun yā. De suni súcúan cáhān ndá táhán ñuū ni Lucio jíin Jasón jíin Sosípater.

²² De nduhū jā nání Tercio, jā tēe nī carta yáhá jā cáhān Pablo, suni cáhān ni jā sáhá ndeé inī ndá nú jā cándija nú Jētohō ō.

²³ De Gayo, tēe jā ní jéhe núu vehe nūū ndeé nduhū jā cúu Pablo, cáhān dē jā sáhá ndeé inī ndá nú. De suni jéhe núu dē vehe nūū ndácá nchivī cándija. De suni súcúan cáhān Erasto, tēe cúu tesorero ñuū yáhá, de suni súcúan cáhān hermano Cuarto.

²⁴ De ñúhún inī ni jā maá Jētohō ō Jesucristo ná sáhá yā jā vāha ndá ndóhó. Amén.

Tūhun sándihí jā cáhān jā cúñáhnú ndasí yā

²⁵ De mitan de ná cáhān ō jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios. Chi maá yā cuu sáhá yā jā cuiñi ñihin cá ndá nú jíin tūhun jā scácu yā ndóhó jā nácani nī, jíin tūhun Jesucristo jā stéhēn ni. Chi súcúan nī stéhēn Yāā Dios tūhun yuhū yā jā ní nchiyuhū níi cáni jondē ncháha ca jécōo ñayiví.

²⁶ Sochi mitan de ja nī nguenda nijin. Chi jíin tutū ī jā ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun yā, nī jītē nuu tūhun yuhū yáhá nūū nchivī ndácá nación, tácuca cándija ji de cuetáhvi ji. Chi Yāā Dios jā tēcū níi cáni, súcúan nī ndacu yā tiñu.

²⁷ De níi cáni ná cáhān ō jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios sīquī tiñu jā ní nsáhá yā jíin Jesucristo. Chi mátúhún yā-ni íyo de ndíchí ndasí yā. Súcúan ná cóo. Amén.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NDA NCHIVI NUU CORINTO

¹ Maá nĩ cúu Pablo, de nĩ ncana Yāa Dios nduhū jā cúu nĩ apóstol Jesucristo. Chi sūcuán nĩ jētahān inī yā nĩ ntajī yā nduhū jā nacani nĩ tūhun yā. De ndūu nĩ jīn hermano o Sōstenes

² tēe nĩ carta yáhá cuēē nū ndá ndóhó nchivī ñuū Corinto jā cándija nú Yāa Dios. Chi cúu ndá nú nchivī maá yā, chi yíhī nú ndahá Cristo Jesús. Chi nĩ ncana Yāa Dios ndá nú jā coo ndoo coo iī nū nū yā. De nĩ ncana yā ndá nú jondē jīn ndá cā nchivī jā nácunehen jī maá Jētohō o Jesucristo, ní-ni cúu nūu iyó ndá jī. Chi Jētohō ndácá o jīn ndá jī cúu yā.

³ De ñuhún inī nĩ jā Tatá o Yāa Dios jīn Jētohō o Jesucristo ná sáhá cā yā jā váha ndá nú, de sáhá yā jā coo ndeē coo siī inī nū.

Cristo cúu jā sáhá ndácá jā váha yóhó

⁴ De níni nácuetáhvi nĩ nūu Yāa Dios jā síquī ndá nú, chi jā jīn Cristo Jesús nĩ nsáhá yā jā váha ndá nú.

⁵ Chi yíhī nú ndahá Cristo, de jā ñūcuán nĩ nsáhá Yāa Dios jā iyó cuíca ndá nú jīn ndácá tūhun yā, chi jícūhun váha inī nū, de cúu nácani nū.

⁶ Chi sūcuán cúu jā íñi nīhin ndá nú jīn tūhun Cristo jā ní nacani ndá nĩ nūu nū.

⁷ De sūcuán de nduú cúmanī nĩ iin tāhvī jā jéhe yā jā cuu ánó ndá nú juni ndétu nú quivī jā nenda nijīn Jētohō o Jesucristo.

⁸ De maá yā chi sáhá yā jā cuñi nīhin ndá nú jondē jīnu quivī, tácuu mā cōo cuáchi síquī nū quivī jā nenda Jētohō o Jesucristo.

⁹ Chi squíncuu Yāa Dios ndácá jā ní nquee yuhú yā, de nĩ ncana yā ndá nú tácuu cunī tāhán nú jīn Sēhe yā, Yāa cúu Jētohō o Jesucristo.

Sīquī jā má cōo sīn inī jī jīn táhán jī

¹⁰ Hermano, jondē jīn sívī Jētohō o Jesucristo cáhān ndáhvi nĩ jīn ndá nú jā inuú-ni natúhūn ndá nú jīn táhán nū, de mā cōo sīn inī nū, chi sa váha inuú coo inī ndá nú jīn ndácá jā jāni inī nū.

¹¹ Sūcuán cáhān nī, ñanī mánī, chi nĩ ncachī tūhun ndá nchivī vehe Cloé nūu nĩ jā tétáhán ndá nú.

¹² Chi tá iin iin nú sīn sīn cáhān nū: Nduhū chi jīn Pablo íñi nī, cáhān sava nū. De sava cā nū: Nduhū chi jīn Apolos. Nduhū chi jīn Pedro. Nduhū chi jīn Cristo. Cáhān ndá nú.

¹³ De jā cáhān ndá nú sūcuán, ¿de á jāni inī nū jā sīn sīn Cristo cúu jā nácani ndá ní

tūhun? ¿De á nduhū jā cúu Pablo nĩ jīhī yīcā cruz jā jéhē ndá nú? ¿De á jīn sívī nduhū nĩ jenduté ndá nú?

¹⁴ Nduú cuiti. De cútahvī nĩ nūu Yāa Dios jāá nduú cuáhā ndá nú ní scuénduté nī, chi vāchi Crispo jīn Gayo-nī,

¹⁵ tácuu mā cáhān nĩ iin nú jā jīn sívī nĩ nĩ jenduté nū.

¹⁶ De cáta núcūhun inī nĩ jā suni nĩ scuénduté nĩ Estéfanos jīn nchivī vehe dē. De sanaā de sūcuán-ni cúu nchivī jā ní scuénduté nī, jāni inī nī.

¹⁷ Chi nduú ní ntētíñu Cristo nduhū jā scuénduté nī, chi sa jā nacani nĩ tūhun jā scácu yā nchivī. De nduú ní ndúcu ní jā stéhēn nĩ nūu nū iin modo ndíchí jā má jícūhun inī nū, chi tú sūcuán de mā cúu jícūhun váha inī nū tūhun jā ní jīhī Cristo yīcā cruz nícu.

Jīn Cristo nĩ stéhēn Yāa Dios poder yā jīn tūhun ndíchí yā

¹⁸ De tūhun jā ní jīhī yā yīcā cruz jā scácu yā nchivī, chi tūhun naā cuiti cúu nūu ndá nchivī jā cuáhān nūu tānū tāhvī. Sochī ndá máá o jā cuáhān o nūu cācu o, chi jīnī o jā tūhun Yāa Dios jā ndíso poder cúu.

¹⁹ Chi sūcuán yósō nūu tutū ñi jā ní ncāhān Yāa Dios:

Ná snáá nĩ tūhun ndíchí jā cáhān nchivī ndíchí cuenta ñayivī yáhá, de mā cuétáhvi nĩ tūhun cáhān ndá nchivī jā jāni inī jā jīnī váha.

Ncachī yā.

²⁰ ¿Túsaá de ní cuetiñū ndá tēe ndíchí cuenta ñayivī yáhá, jīn ndá tēe stéhēn tutū, jīn ndá tēe jā nánducú váha síquī ndá jā stéhēn nchivī ñayivī? Chi ndácá tūhun ndíchí cuenta ñayivī yáhá, nĩ ncāhān Yāa Dios jā tūhun naā cuiti cúu.

²¹ Chi ndíchí ndasí sáhá Yāa Dios. Chi ndá tūhun ndíchí jā jīnī nchivī ñayivī, nĩ ncachī yā jāá nduú jētiñū jā cunī jī nāsa Yāa cúu yā. Ñūcuán de nĩ jētahān inī yā jā jīn tūhun yā jā nácani ndá ní de scácu yā nchivī cándija, vísō jāni inī nchivī ñayivī jā tūhun naā cuiti cúu.

²² Chi nchivī hebreo, maá-ni jā cúnī jī jā sáhá Yāa Dios cuáhā tiñu ñáhnū jā stéhēn poder yā. De nchivī griego chi maá-ni síquī tūhun ndíchí cúu jā ndíhvī inī jī.

²³ Sochī ndá máá nĩ chi sa nácani nĩ tūhun jā ní jīhī Cristo yīcā cruz jā scácu yā nchivī. De tūhun yáhá sáhá jā cūyichī inī nchivī hebreo, de nchivī ndá cá naciōn chi jāni inī jī jā tūhun naā cuiti cúu.

²⁴ Sochī ndá nchivī jā ní ncana yā jā ní nquivī ndahá yā, vísō nchivī hebreo á nchivī griego, chi jīnī jī jā jīn Cristo nĩ stéhēn Yāa Dios poder yā jīn tūhun ndíchí yā.

²⁵ Chi tūhun Yāa Dios jā cáhān nchivī jā tūhun naā cuiti cúu, ndíchí ndasí cā nsūú cā tūhun ndíchí nchivī. De jāni inī nchivī jāá

nduu nā poder yā tá nī jihī Jesús jā scácu yā yóhó, de nduu chi téyí ndasi cā poder yā ñúcuán nsúú cā poder nchivī.

²⁶ Hermano, ndá máá nú cúu jā ní ncana yā nī nquívī nú ndahá yā. De cundehé ndá nú jāá nduu iyó cuāhā nū jā ndíchí jíin tūhun ñayivī, de ni nduu iyó cuāhā nū jā tátúnī, de ni nduu iyó cuāhā nū jā cúu sehe nchivī cúñáhnú.

²⁷ Chi sa nī nacāji Yāa Dios ndacá jā cáhān nchivī ñayivī jāá nduu ndíchí cuitī, tácuca coo tūhun canoó nūú ndacá jā ndíchí. De nī nacāji yā nchivī jāá nduu téyí inī ñayivī, tácuca coo tūhun canoó nūú nchivī téyí.

²⁸ De suni nī nacāji yā ndacá jāá nduu cúñáhnú inī ñayivī, jíin ndacá jā sáhá jéhe inī ji nūú, jondé jíin ndacá jā jáni inī ji jāá nduu tiñu, tácuca snúu yā ndacá jā cúñáhnú inī ñayivī.

²⁹ Súcuán nī nsáhá yā tácuca ni iin nchivī mā cúú sáhá téyí ji máá ji nūú yā.

³⁰ Sochi ndá máá nú chi nī nsáhá Yāa Dios jā inuú-ni cúu nú jíin Cristo Jesús. Chi jondé nūú máá yā nī nihīn ó tūhun ndíchí, de nī sndáhvā yā cuāchi ó, de nī nsáhá yā jā iyó ndoo iyó ñí ó nūú yā, chi nī scácu yā yóhó.

³¹ Túsaá de ná cóo tá cúu nūú cáhān tutū: Tú iin nchivī cúni ji cutéyí ji, de ná cutéyí ji síquī jā ní nsáhá máá Jétohó ó jéhe ji, cáchi.

2

Jā nácani Pablo tūhun jā ní jihī Cristo

¹ De nduhū, hermano, tá nī jēé ni nūú ndá nú jā nacani nī tūhun ndāa Yāa Dios, de nduu nī nácani nī tūhun ndíchí jā má jícūhun inī nū.

² Chi tá nī Iyo nī jíin nú de nduu nā incā tūhun nī ndúcú nī jā cachī tūhun nī nūú nū, chi máá-ni tūhun Jesucristo jā ní jihī yā yīcā cruz jā scácu yā yóhó.

³ De tá nī jēé ni nūú ndá nú, chi nduu nā fuerza ni, de yúhú ni, de quisi ni.

⁴ De tá nī nacani nī tūhun nūú ndá nú, chi nsúú jíin tūhun ndíchí nchivī ñayivī ní scándija nī ndá nú, chi sa jíin poder máá Espiritu Yāa Dios nī stéhēn nī nūú nū,

⁵ tácuca mā cuiñī nú síquī tūhun ndíchí jā cáhān nchivī, chi sa cuiñī nú síquī poder Yāa Dios.

Jíin Espiritu de stéhēn Yāa Dios nāsa Yāa cúu yā

⁶ De ndāa chi ndíchí cáhān ndá nī jíin ndá nchivī jā ní jija jíin tūhun jā cándija ji yā. Sochi nsúú tūhun ndíchí jā iyó inī ñayivī yáhá, de ni nsúú tūhun ndíchí jā cáhān ndá tēe cúñáhnú ñayivī yáhá, chi ndá tēe ñúcuán chí yáha-ni jā cúñáhnú de.

⁷ Chi tūhun jā cáhān ndá nī cúu tūhun ndíchí máá Yāa Dios jā ní nchiyuhū. Chi tūhun ndíchí ñúcuán jā ní Iyo yuhū, chi nī jaquín Yāa Dios jondé ncháha ca jécóo ñayivī,

tácuca cācu ó jā cutecú ó níí cání sáhá tūhun ñúcuán.

⁸ Chi ni iin tēe jā cúñáhnú inī ñayivī yáhá, nduu ní jícūhun inī dē tūhun ndíchí ñúcuán. Chi tú ní jícūhun inī dē nícu, de mā cáhni cuitī dē máá Jétohó ó, Yāa jā víi cúñáhnú.

⁹ Chi cúu tá cúu nūú cáhān tutū ñí: Ndacá jā ní nsáhá tūha Yāa Dios jā cuu nchivī jā māñí jíin yā,

ni iin ñúcuán nduu ní jíin jíin nchivī, de ni nduu ní jíin jíin sóho ji,

de ni nduu ní nquíji jā súcuán cani inī ji.

Cáchi tutū.

¹⁰ Sochi ndá máá ó chi nī stéhēn Yāa Dios ndá ñúcuán nūú ó jíin Espiritu Santo yā. Chi máá Espiritu jíin váha yā de stéhēn yā ndihī, chi jondé ndacá tūhun ndíchí cā máá Yāa Dios.

¹¹ Chi ni iin nchivī mā cúu cunī ji nása jáni inī incā nchivī, chi máá ji-ni jíin ánó ji cúu jā jíin. De suni súcuán ni iin nchivī nduu jíin ji nása jáni inī Yāa Dios, chi máá-ni Espiritu Yāa Dios cúu jā jíin.

¹² De máá ó chi nī nihīn ó Espiritu ñúcuán jā váji nūú Yāa Dios, de nduu jáni inī ó tá jáni inī nchivī ñayivī. De jā ñúcuán cúu jā jícūhun inī ó nása nī nsáhá Yāa Dios jā váha yóhó síquī jā váha inī yā.

¹³ De suu síquī ndacá yáhá cúu jā cáhān ndá ni, de nsúú jíin tūhun jā stéhēn nchivī ndíchí, chi sa jíin tūhun jā stéhēn máá Espiritu. Chi stéhēn ndá nī tūhun Espiritu nūú ndá nchivī jā névāha Espiritu.

¹⁴ Sochi nchivī jāá nduu névāha Espiritu Yāa Dios, nduu jétáhvī ji ndá tūhun jā váji nūú Espiritu, chí jáni inī ji jā tūhun naá cuitī cúu. De mā cúu jícūhun inī ji, chí nduu névāha ji máá Espiritu jā sáhá jā jícūhun inī ji.

¹⁵ De nchivī jā névāha Espiritu, chí jícūhun inī ji nása iyó ndihī-ni. De nchivī ñayivī má cúu jícūhun inī ji nása nchivī cúu nchivī ñúcuán.

¹⁶ Chi cáhān tutū ñí: ¿Ní iin cuu cunī nása jáni inī máá Jétohó ó? ¿De ní iin cuu stéhēn nūú yá? Ní iin má cúu. Cáchi tutū. De víso súcuán de máá ó chí jáni inī ó tá cúu nūú jáni inī Cristo.

3

Jā chíndee táhān ndá dē jā sáhá dē tiñu Yāa Dios

¹ De nduhū, hermano, nduu ní ncúu cáhān ní jíin ndá nú tá cúu nūú cáhān ní jíin nchivī jā jíca jíin Espiritu. Chi sa nī ncāhān ní tá cúu nūú cáhān ní jíin nchivī jā cáta jíca jíin modo máá. Chi cúu ndá nú tá cúu sūchí lúli jāá ncháha ca cuja nú jíin tūhun Cristo.

² Ní stéhēn ní jāá nduu víjin nūú ndá nú, chí cúu nú tá cúu sūchí lúli jā cáta jáxin cā. De nduu ní ncāhān ní jíin nú tūhun víjin jā cúu tá cúu jā cáji jā yáji nchivī ja ní jija, chí ncháha

ca quenda nú jín jondē saá. De mitan suni ncháha ca quenda nú jín.

³ Chi cáta jica cá ndá nú jín modo nēhén maá nú. Chi cúcuásún iní ndá nú, de cánáá nú, de cúsin iní nú. Túsaá de cúu ndá nú tá cúu nchiví ñayiví já jín modo nēhén maá.

⁴ Chi iin nú cáhān: Nduhū chi jín Pablo íni nī. De incā nū cáhān: Nduhū chi jín Apolos. De súcuán cúu já jica ndá nú jín modo nēhén maá nú.

⁵ ¿De ní iin cúu nduhū, de ní iin cúu Apolos túsaá? Vāchi mozo-ni cúu ndúu ni núu Yāa Dios, de ní jetiñú yā nduhū tácuca candíja ndá nú maá Jētohō ō. Chi tá iin iin ní ní nsáhá tiñu nása ní jēhe maá Jētohō ō núu ni.

⁶ Nduhū chi modo já ní jaquín ni tūhun yā iní ánō nū, de Apolos chí modo já ní nchuhun dē ndute, cúu já ní stéhēn cá dē núu ndá nú. Sochi maá Yāa Dios cúu já ní scuáhu tūhun iní ánō nū.

⁷ Túsaá de nduú ná cúu sáhá tēe já jáquín, de saá-ni tēe já chúhun ndute, chí sa maá Yāa Dios cúu já scuáhu.

⁸ De tēe jáquín jín tēe chúhun ndute, iin-ni cúu dē. De ndácá dē chí cuáha yā yāhvi dē nása tiñu ní nsáhá iin iin dē.

⁹ Chi ndá nduhū chí cúu ní tēe chíndéé táhán já sáhá ní tiñu Yāa Dios. De ndá ndóhó cúu tá cúu itū maá Yāa Dios já sátiñú yā jín. De suni tá cúu iin vehe já sáhá Yāa Dios cúu ndá nú.

¹⁰ De nduhū chí cúu ní tá cúu iin maestro albañil já ní ntavá ní cimientto vehe ñúcuán, cúu já ní scándíja ní ndá nú. De incā dē sāmā dē síquī, cúu já stéhēn cá dē núu nū. Túsaá de tá iin iin dē ná cóo cuidado dē nása sāmā dē síquī.

¹¹ De Jesucristo cúu cimientto vehe ñúcuán, de ní iin mā cúu tavā incā cimientto, chí maá yā cúu já ní sndáhvā cuáchi ō.

¹² De ndácá nchiví cándíja, chí sáhá jí vehe síquī cimientto ñúcuán, de á jín ndatíñú váha tá cúu oro á plata á yūu luu, á jín já ñamā naá, tá cúu ñutun á itē á ndáyóho.

¹³ De natū tiñu já ní nsáhá iin iin jí, tú nása ní ndihví iní jí síquī maá yā. Chi maá quívi juicio já sáhá ndāa yā tiñu nchiví, suu quívi ñúcuán natū cájít tiñu jí. Chi jín ñuhūn quíji quívi ñúcuán, de modo tá sáhá ñuhūn já téñuhūn ndácá já cúu cáyū, suni súcuán coto túni yā tiñu iin iin jí.

¹⁴ De tú nduú ní ncáyū tiñu já ní nsáhá jí síquī cimientto, de nhín jí táhvi jí.

¹⁵ Sochi tú nduú ní ndihví iní jí jín tiñu yā, de mā nhín jí táhvi jí, chí modo já cáyū tiñu jí. Sochi maá jí chí cácu ánō jí, visó modo ja ñatin cáyū jí núu yáñuhūn.

¹⁶ ¿A nduú jíní ndá nú já cúu nú tá cúu templo Yāa Dios, chí ndéé Espíritu Yāa Dios iní ánō nū?

¹⁷ De tú iin nchiví stíví jí templo Yāa Dios, de stánū táhvi yā nchiví ñúcuán. Chí ndoo ndasí iyó templo yā, de suu cúu ndá máá nú.

¹⁸ Ní iin nú mā stáhvi nú maá nú jín já jani iní nū. Tú iin nchiví jani iní jí já ndíchí jí jín ndá tūhun ñayiví yáhá, de váha cá ná siáá jí, tácuca coo ndíchí ndíja jí jín tūhun maá yā.

¹⁹ Chi tūhun ndíchí já iyó iní ñayiví yáhá, tūhun naá cuití cúu núu Yāa Dios. Chí cáhān núu tutū íi: Nchiví ndíchí cuenta ñayiví chí nátiin yā jí síquī ndácá tūhun ndíchí jí já jasi jí núu tūhun yā, cáchi.

²⁰ De cáhān tucu tutū: Maá Jētohō ō jíní yā ndácá já jani iní nchiví ndíchí, chí maá-ni já jani cáhá iní jí, cáchi.

²¹ Túsaá de ní iin nú mā cútéyí nú já síquī ní iin tēe ndíchí. Chí cuenta ndá máá nú cúu ndihí-ni.

²² Cúu Pablo, cúu Apolos, cúu Pedro já stéhēn ndá dē núu nū. Cúu ndihí já iyó iní ñayiví, já iyó mitan jín já coo. De visó tú cuteducú nú á cuú nū, de ndihí-ni cúu cuenta ndá nú.

²³ De ndá máá nú cúu cuenta Cristo, de Cristo cúu cuenta Yāa Dios.

4

Jā sátiñú ndá apóstol síquī tūhun yā

¹ Túsaá de cani iní ndá nú já mozo-ni cúu ndá ní núu Cristo, já ní ntetiñú yā nduhū já stéhēn ní tūhun Yāa Dios já ní nchiyuhū jondē janahán.

² De ndāa chí tēe já sátiñú síquī ñúcuán, iyó responsable tá iin iin dē já squíncuu váha dē.

³ De nduhū chí nduú sáhá ní cuenta tú nánducú ndá nú síquī ní nása sáhá ní, á tú nánducú nchiví já cúñáhnú iní ñayiví. De juni maá ní chí nduú nánducú ní síquī maá ní.

⁴ Chi visó jíní ní jín ánō ní jáá nduú ná cuáchi ní, sochi nsúu ñúcuán cúu já quéndōo ndāa ní, chí maá Jētohō ō cúu já jito túni nduhū.

⁵ Túsaá de mā nánducú ndá nú síquī tiñu táhán nú, chí tá quenda maá quívi sá de cuní nū. Chí jondē tá ndíji maá Jētohō ō, de nastūu nijin yā ndácá tiñu já yiyuhū núu nee, de stéhēn nijin yā ndácá já jani iní nchiví jín ánō jí. Ñúcuán de maá Yāa Dios cuetúhūn yā tá iin iin jí nása ní nsáhá jí.

⁶ Hermano, ndácá tūhun yáhá ní ncāhān ní tácuca quéndōo váha ndá nú. De ní ncachí ní já maá ní jín Apolos, chí mozo-ni cúu ndúu ní núu yā, de súcuán cúu ní iin ejemplo núu ndá nú. De cáhān ní já súcuán cúu ní, tácuca cutúha nú cani iní nú maá-ni tá cúu núu cáhān tutū íi. Chí mā sáhá víxi ní cuetúhūn nú iin tēe já stéhēn, de incā dē nduú.

⁷ ¿De nūcu cútéyí ndá nú núu táhán nú túsaá? ¿De ná cuá iyó núu ndá nú jáá nduú ní

ncutahví nū nūū yā? De tú jā ní ncutahví nū cúu, ¿de nūcu sátéyíí ndá nū maá nū jā modo jāá nsūú jā ní ncutahví nū cúu?

⁸ Va ja nī ncucuícá ndá nū, de ja névāha nū ndíhi, jāni inī nū túsaa. De ja tátúni ndá maá nū, de ni nduú cā jīni ñúhún nū nduhū, jāni inī nū. Nduú vāha jā sūcuán cútéyíí ndá nū. De nācā vāha de tú jā tátúni ndija ndá nū nícu, tácuva va suni cuāha nū tūhun jā tatúni ndá nī jīn nū túsaa.

⁹ De íyó tá jāni inī ni jā ndá nduhū jā cúu apóstol, chí nī nsáhā Yāa Dios jā cúu ndá nī modo tēe nūu cā nūū nchivī, modo tēe jā nī ncundaā jā cuū dē. Chí ní ñayivī jīn andivī ndéhé vāha nūū ni, cúu ndá ángel jīn nchivī.

¹⁰ Chí jā síquī Cristo de cāhān ndá ji jā tēe naā cúu ndá nī. De ndá ndóhó chí va ndíchi nū jīn tūhun Cristo, jāni inī nū. De ndá nduhū chí nduú nā fuerza nī, de ndá ndóhó va íyó fuerza nū, jāni inī nū túsaa. De ndá ndóhó chí íyó yñúhún nchivī nūū nū, sochi nūū ndá nduhū chí sáhā jēhe inī ji.

¹¹ Níí cānī jā vāji ndá nī de jīhī nī sōco jondē mitan. De yíchi ndá nī ndute, de cúmani sahna nī, de nduú sáhā vāha nchivī jīn nī, de ni nduú nā vehe névāha ndá nī.

¹² De nīhin sātíñú ndá nī jīn ndahā nī. De cāhān nāvāha ji nūū ndá nī, sochi cāhān vāha nī jīn ndá ji. De jīni úhvī ji ndá nī, sochi jēdeé inī nī.

¹³ De cāhān nēhén ji síquī ndá nī, sochi cāhān mānī nī jīn ji. De cúu ndá nī tá cúu yācā inī ñayivī, de squéne yíchi ji nduhū jondē mitan.

¹⁴ De nsūú jā tēe nī yáhā jā cucanoō nū, chí sa jā sndíhvī inī nī ndá nū, chí cúu ndá nū modo sēhe nī jā mānī nī jīn.

¹⁵ Chí visó ná cóo úxi mil tēe jā stéhēn tūhun Cristo nūū nū, sochi iin-ni tatá nū íyó. De nduhū cúu modo tatá ndá nū, chí nī scándija nī ndá nū jā ní nacani nī tūhun vāha Cristo Jesús jā scácu yā yóhó.

¹⁶ Túsaa de cāhān ndāhvī nī jīn nū jā ndacu ndá nū nduhū.

¹⁷ De jā ñúcuán cúu jā ní ntajī nī Timoteo cuēē dē nūū ndá nū. Chí cúu dē modo sēhe nī jā mānī nī jīn dē, de squíncu vāha dē nūū maá Jētohō ō. De maá dē nachuhun inī ndá nū nāsa jīca nī jā cándija nī Cristo, jīn nāsa stéhēn nī nūū ndá grupo nchivī cándija ndācā lado.

¹⁸ Sochi sava nū chí sáhā téyíí nū maá nū, chí jāni inī nū jā má cuēē cuitī nī cā nūū nū.

¹⁹ De nduú chí ñamā cuēē ni nūū ndá nū de tú sūcuán cúni maá Jētohō ō. Nūcuán de nanducú nī síquī ndá tēe jā cútéyíí, de mā sáhā nī cuenta tūhun jā cāhān dē-ni, chí sa coto túni nī dē de tú cuu squíncu dē.

²⁰ Chí jā tátúni Yāa Dios nūū ō, chí nsūú jā cāhān ō-ni cúu, chí jīni ñúhún jā cundiso poder tūhun cāhān ō jīn tiñu sáhā ó.

²¹ ¿Túsaa de nāsa cúni ndá nū? ¿A jā cuxeēn ni nūū nū tá cuēē ni, síquī jāá nduú nācani inī nū, á jā nacani inī nū de cuēē ni jīn tūhun cundāhvī inī jīn tūhun vitá inī?

5

Jā sáhā ndāa Pablo síquī iin cuāchi

¹ De nī nīhin nī tūhun jā jīca ndiī iin tēe jā íyó māhñú ndá nū, chí ndéca dē naná úū dē. De xēēn ndasí sáhā tēe jīñā, chí juni nchivī jāá nduú jīni tūhun Yāa Dios, nduú sáhā ji sūcuán.

² De visó sūcuán de sáhā téyíí ndá nū maá nū. Vāha cā jā cucuécá ndasí inī nū. De cānuú jā tavā nū tēe jā sáhā cuāchi ñúcuán ná queé dē māhñú ndá nū.

³ De nduhū visó nduú íyó nī jīn ndá nū, sochi modo jā íyó nī jīn nū cúu jā ñúhún inī nī ndá ndóhó. De ja nī nsáhā ndāa nī síquī tēe jā ní nsáhā cuāchi ñúcuán, chí tá-ni cúu jā íyó nī jīn ndá nū cúu.

⁴ Túsaa de ndutútú ndá nū, de maá Jētohō ō Jesucristo coo yā jīn nū. De nduhū chí modo jā coo nī jīn nū, chí ñúhún inī nī ndá nū. De poder maá Jētohō ō Jesús suni coo jīn nū.

⁵ De ná chíhi ó tēe jīñā ndahá Satanás, tácuva ná ndóho yiqui cúñu dē, de nacani inī dē de cācu áno dē quivī jā ndiji Jētohō ō Jesús.

⁶ Nduú vāha jā sáhā téyíí ndá nū maá nū. ¿A nduú jīni nū tūhun jā cāhān suha? Visó jacú-ni levadura de ndāa ní ñujan sáhā, cáchi.

⁷ Túsaa de tavā ndá nū tēe jīñā tá cúu nūū squéne nū levadura jā ní ntivī. De sūcuán de cuu ndá nū modo pan jā cuvāha jīn ñujan jéé jāá nduú ná levadura yíhi, jā yāji ndá ji vico pascua. De suu sūcuán cúu ndija ndá nū. Chí ja nī jīhi Cristo ja ní nsoco yā maá yā jēhe ō, chí cúu yā modo ticáchí pascua jā ní jīhī jā jēhe ō.

⁸ Túsaa de ná nūcūhun inī ō nāsa nī ncuu vico ñúcuán, de ná cóo ndaa ndija áno ō, de suu cúu tá cúu pan jāá nduú ná levadura yíhi. De má sáhā ó tiñu nēhén jīn tiñu téhén jā cúu tá cúu levadura jā ní ntivī.

⁹ Nūū incā carta jā ní ntee nī nūū ndá nū nī ncāhān nī jā má quivī nduú nū jīn nchivī jīca ndiī.

¹⁰ Sochi nduú ní ncáchī nī jā má quétáhān cuitī nū jīn ndá nchivī jāá nduú cándija jā jīca ndiī, jā ndíyo inī, jā cuihná, jā chíñúhún idolo. Chí tú sūcuán de jīni ñúhún quee nū inī ñayivī nícu, chí nduú nā incā modo jā cujiyo nū nūū ji chí ndéē ō ñayivī jīn ji.

¹¹ Chí sa nī ncachī nī jā má quivī nduú nū jīn ndá maá nchivī jā cāhān ji jā cúu ji hermano, de tú jīca ndiī ji, á ndíyo inī ji, á chíñúhún ji idolo, á sátúhún ji, á jīni ji, á cuihná ji. De ni mā cāji cuitī nū stāa jīn nchivī jā sáhā sūcuán.

¹² Chi nsúú tiñu nī cúu jā sáhá ndāā ni sīquī nchivī jāā nduú ifñi jín ó. Yāā Dios cúu jā sáhá ndāā sīquī jī.

¹³ Sochi nchivī jā ifñi jín ndá nú chi cánuú jā sáhá ndāā nū sīquī jī. Túsaá de cánuú jā tavā ndá nū tēe jā ní nsáhá cuāchi ñúcuán jā íyó dē māhñú ndá nú, ná quihñ dē.

6

Jā má cáquñ jī cuāchi sīquī táhán jī nūū justicia jāā nduú cándija

¹ De tú táhán nú jā cándija nī nsáhá cuāchi sīquī nū, ¿de nūcu jéhēn ndá nú jín dē nūū justicia jāā nduú cándija? ¿De nūcu nduú sáhá ndāā ndá nú nūū táhán nú jā cándija Yāā Dios?

² ¿A nduú jínī nū jā nchivī cándija Yāā Dios chi iin quivī de sáhá ndāā jī tiñu nchivī ñayivī? De tú iin quivī sáhá ndāā ndá nú tiñu nchivī ñayivī, ¿de á má cúu sáhá ndāā nū mitan sīquī iin cuāchi lulí jā sáhá ndá táhán nú?

³ ¿A nduú jínī nū jā iin quivī de sáhá ndāā ó jondē tiñu ndá ángel andivī? De ná oncā cúu tiñu ñayivī yáhá jā má cúu sáhá ndāā ó.

⁴ Túsaá de tú táhán nú sáhá dē iin cuāchi sīquī nū, ¿de nūcu jéhēn ndá nú sa nūū ndá tēe jāā nduú cúu dē táhán nchivī cándija jā sáhá ndāā dē cuāchi nú?

⁵ Súcuán cáhān nī tácuā cucanoō ndá nú. ¿A nduú íyó nī iin tēe jícūhun inī māhñú ndá nú jā cuu sáhá ndāā dē sīquī nū?

⁶ Nduú íyó vāha jā iin hermano caquñ cuāchi sīquī incā hermano nūū justicia jāā nduú cándija.

⁷ De jā jáquñ ndá nú cuāchi sīquī táhán nú, chi jā stívī ndasí nú cúu. ¿A nduú vāha cā jā cuandēe inī nū jā ná sáhá jī cuāchi sīquī nū á jā candēe jī ndatíñú nú?

⁸ De nduú chi sa ndá máá nú cúu jā sáhá cuāchi de candēe nū ndatíñú táhán nú, de nūū ndá hermano cúu jā sáhá nú súcuán.

⁹ ¿A nduú jínī ndá nú jā nchivī jāā nduú íyó ndāā, má nihñ táhvī jī quivī jī nūū tátúnī Yāā Dios? Má stáhvī nú maá nú jā canī inī nū jā nihñ táhvī nū, chi nī nchivī jā jícā ndī, nī nchivī jā chíñúhún ídolo, nī nchivī jā cásquī ndēe táhán, nī tēe jā sáhá ndī jín táhán yí, nī nchivī cuíhñá, nī nchivī ndíyo inī, nī nchivī jínī, nī nchivī sátúhún, nī nchivī jā stáhvī táhán sīquī xūhún, má nihñ táhvī jī quivī jī nūū tátúnī Yāā Dios.

¹⁰ De súcuán nī íyo sava ndá nú nícu, sochi mitan chí jā nī naquete yā ndá nú, de íyó ndoo íyó ī nū nūū yā. Chí ja nī sndáhvā yā cuāchi nú nī nsáhá yā jín maá Jētohō ó Jesús jín Espíritu Yāā Dios.

¹¹ De súcuán nī íyo sava ndá nú nícu, sochi mitan chí jā nī naquete yā ndá nú, de íyó ndoo íyó ī nū nūū yā. Chí ja nī sndáhvā yā cuāchi nú nī nsáhá yā jín maá Jētohō ó Jesús jín Espíritu Yāā Dios.

Jā íyó ndoo íyó ī yiqui cúñu nchivī cándija

¹² De ndāā cúu jā cáhān nchivī jā ndihī-nī tiñu íyó vāha jā sáhá ó tú nāsa cúnī ó. De visō súcuán de nsúú ndihī sáhá jā quéndōo vāha

ánō ó. Ndihi chí cuu sáhá ó, de visō súcuán de nduú íyó vāha jā quivī ó nūū tiñu jā stívī ánō ó.

¹³ De ndāā cúu jā cáhān nchivī jā ndeyu cúu jā cuhun chíjin, de chíjin cúu jā cuhun ndeyu. Sochi iin quivī de má cóó cā súcuán, chí naā ndúū ñúcuán sáhá Yāā Dios. De nsúú sīquī jā sáhá ó tiñu ndī cúu jā íyó yiqui cúñu ó, chí sa jā sáhá ó jā cúnī maá Jētohō ó. De Jētohō ó chí jito yā yiqui cúñu ó.

¹⁴ De tá cúu nūū ní nastécū Yāā Dios Jētohō ó, suni súcuán nastécū yā yóhó jín poder yā.

¹⁵ ¿A nduú jínī ndá nú jā yiqui cúñu tá iin iin ó cúu modo ndá parte yiqui cúñu Cristo? ¿Túsaá de á cuu candēe ó iin parte yiqui cúñu Cristo de squetáhán ó jín iin ñahan ndī? Má cúu cuití súcuán.

¹⁶ ¿A nduú jínī ndá nú jā tēe jā quetáhán jín ñahan ndī, de iin-nī cā yiqui cúñu nī nduú dē jín ña? Chí cáhān tutú ī: Jā ndúū dē chí iin-nī cā yiqui cúñu cúu, cáchī.

¹⁷ Sochi nchivī jā quetáhán jín maá Jētohō ó, chí suni súcuán iin-nī cā cúu jī jín yā sīquī jā cándija jī yā.

¹⁸ Túsaá de cunu ndá nú jā má quivī nú nūū tiñu ndī. Chí ndá cā cuāchi jā sáhá nchivī, chí nsúú yiqui cúñu jī stívī jī. Sochi tú jícā ndī jī, de sīquī yiqui cúñu jī cúu jā sáhá jī cuāchi.

¹⁹ ¿A nduú jínī ndá nú jā yiqui cúñu nú cúu templo Espíritu Santo jā ní jēhe Yāā Dios nūū nū, de ndēe yā inī nū? De nsúú cuenta maá nú cúu nū.

²⁰ Chí Yāā Dios chí yāhvi ndasí nī nacueen yā ndá nú. Jā ñúcuán cánuú jā caca yíñúhún nū nūū Yāā Dios jā sáhá nú tiñu vāha jondē jín yiqui cúñu nú jín inī jín ánō nū, chí cuenta Yāā Dios cúu.

7

Jā cáchī tūhun sīquī yíi jín ñasíhī

¹ Mitan de ná cáchī nī sīquī ndá tūhun jā ní jícān tūhún ndá nú nduhū nūū carta. Jāndāā jā vāha cā quéndōo iin tēe de tú mā cūndēe dē jín ñahan.

² Sochi sīquī jā íyó tiñu ndī, de vāha cā jā ndācā tēe ná cóo ñasíhī maá dē, de saá-nī ndācā ñahan ná cóo yíi ña.

³ De yíi ná squíncuu vāha dē nūū ñasíhī dē jā cúu dē yíi ña. De saá-nī ñasíhī ná squíncuu vāha ña nūū yíi ña.

⁴ Chí ñasíhī nduú cúu sáhá ña jā cúnī ña jín yiqui cúñu ña, chí suni jā cúnī yíi ña. De saá-nī yíi nduú cúu sáhá dē jā cúnī dē jín yiqui cúñu dē, chí suni jā cúnī ñasíhī dē.

⁵ De má sásáhán ndá nú maá nú nūū táhán nú. Sochi tú cúnī ndúū nū jā víhī cā cácan táhvī nū jacú tiempo, de tú íyó conforme ndúū nū, de cuu sasáhán nú maá nú nūū táhán nú. De ñúcuán de vāha cā jā naquetáhán tucu nū, tácuā má cóto túñī Satanás ndúū nū sīquī tiñu ndī.

⁶ De nsūú já ndácu nī tiñu já cánuú já coo ūú táhān nū, chí já jéhe nī tūhun cúu.

⁷ Chí jétahān inī nī já ndá tēe ná cóo mátúhún dē-ni, tá cúu nūú iyó maá nī. Sochi síin síin nī nsáhá Yāā Dios iin iin dē nāsa cúu maá dē, chí sava dē cuu coo mátúhún dē-ni, de sava cā dē chí nduú chí síin nī nsáhá yā jíin dē.

⁸ Túsaá de cáhān nī jíin ndá nchivī já iyó mátúhún-ni, jíin ndá ñahan já ní nquendōo ndáhvī, já vāha cā de tú coo jí sūcuán-ni, tá cúu nūú iyó maá nī.

⁹ Sochi tú jíin jí já má quēndá jí coo jí sūcuán-ni, de ná cóo ūú táhān jí túsaá. Chí vāha cā já coo ūú táhān jí nsūú cā já jíhyó jí.

¹⁰ Sochi nūú nchivī já ní ncuu ūú táhān chí ndácu nī tiñu já ñahan mā sndóo ña yíí ña. De nsūú nduhū cúu já ndácu tiñu, chí sa maá Jētohō ō.

¹¹ De tú sndóo iin ñahan yíí ña, de ná quēndōo mátúhún ña-ni, de suni cuu naquetáhān ña jíin yíí ña. De yíí suni mā sndóo dē ñasíhí dē.

¹² De jíin sava cā nchivī chí cáhān ní yáhá já jáni inī maá nī, de nsūú jí ní ncachí maá Jētohō ō cúu: Tú iin hermano ndéca dē ñahan jáá nduú cándija, de tú jétahān inī ña já cundee ña jíin dē, de mā sndóo dē ña.

¹³ De tú iin ñahan ndéca ña tēe jáá nduú cándija, de tú jétahān inī de cundee dē jíin ña, de mā sndóo ña dē.

¹⁴ Chí tēe jáá nduú cándija, yíhí cuenta dē nūú Yāā Dios síquī já ní nquetáhān dē jíin ñahan cándija. De ñahan jáá nduú cándija, suni yíhí cuenta ña nūú Yāā Dios síquī já ní nquetáhān ña jíin hermano cándija. Chí tú nsūú sūcuán de sēhe jí má quíhí cuenta jí nūú Yāā Dios, sochi mitan chí yíhí cuenta jí nūú yā.

¹⁵ Sochi yíí á ñasíhí jáá nduú cándija, tú fuerza cúu já cūnī jí sndóo jí táhān jí, de ná sndóo jí. Chí tú sūcuán cūnī jí, de hermano á hermana cándija nduú cánuú já casi jí já ndusíin táhān jí jáá nduú cándija. Chí ní ncana Yāā Dios yóhó já cundee mānī ō jíin táhān ó.

¹⁶ Chí ndóhó já cúu nú ñasíhí, nduú jíin nū, sanaā de candija yíí nú sáhá nú, de cācu dē. De saá-ni ndóhó já cúu yíí, nduú jíin nū, sanaā de candija ñasíhí nú sáhá nú, de cācu ña.

¹⁷ Túsaá de tá iin iin nú ná quēndōo nú nāsa nī nsáhá Jētohō ō ndóhó, jíin nāsa-ni iyó nú tá ní ncana yā ndá nú já ní ncandija nú. De sūcuán ndácu ní nūú ndāca grupo nchivī cándija.

¹⁸ Tú ní ncana yā iin tēe já ní ncuu circuncidar, de sūcuán ná quēndōo dē. De tú ní ncana yā iin tēe jáá nduú ní ncuu circuncidar, de mā cúu dē circuncidar.

¹⁹ Chí nduú ná cuá sáhá á cuu ó circuncidar á nduú, chí já cánuú cā cúu já squíncuu vāha ó tiñu já cūnī Yāā Dios.

²⁰ Tá iin iin nú ná quēndōo nú nāsa-ni iyó nú tá ní ncana yā ndá nú ní ncandija nú.

²¹ Tú mozo já ní jeen nchivī cúu nú tá ní ncana yā ndóhó, de mā cūndihví inī nú já queue nú. Sochi tú iyó modo já nduu libre nū, de iyó vāha já sáhá nú.

²² Chí tēe cúu mozo já ní jeen nchivī, de tú ní ncana Jētohō ō dē, de mitan chí ní nduu libre dē nūú cuáchi dē, de jétiñú maá Jētohō ō dē. De saá-ni tēe sátiñú cuenta maá, de tú ní ncana yā dē, de mitan de ní nduu dē mozo nūú Cristo já ní nacueen yā dē.

²³ Chí yāhvī ní ncuu já ní nacueen Yāā Dios ndá ndóhó. Túsaá de mā sátiñú nú nūú tiñu cáhā já ndácu nchivī ñayivī.

²⁴ Túsaá hermano, tá iin iin nú ná quēndōo nú nūú Yāā Dios nāsa-ni iyó nú tá ní ncana yā ndá nú.

²⁵ De mitan de síquī nchivī já iyó mátúhún-ni, de nduú ná tūhun ní ndácu maá Jētohō ō nūú ni. Sochi ná cáhān ní já jáni inī maá nī, chí ní ncundáhvī inī Jētohō ō nduhū, de ní nsáhá yā já cuu cáhān ndāā nī.

²⁶ Jáni inī ní já vāha-ni quēndōo ndá tēe tú nāsa-ni iyó dē, já síquī já iyó tūndóhó ndá tiempo yáhá.

²⁷ Tú iyó ñasíhí nú, de mā sndóo nú ña. De tú nduú ná ñasíhí nú iyó, de mā nducú nú ña.

²⁸ Sochi tú coo ñasíhí nú, de nsūú cuáchi cúu. De tú quetáhān iin ñahan lúli jíin tēe, de suni nsūú cuáchi cúu. Sochi nchivī já iyó ūú táhān, chí nīhīn jí tūndóhó ñayivī yáhá, de cūnī ní já má nīhīn nū tūndóhó.

²⁹ Hermano, tūhun já cáhān ní yáhá cúu já yachī-ni ndihí tiempo já sáhá ó tiñu yā. Túsaá de jondē mitan de tēe já iyó ñasíhí, ná cūndihví cā inī dē síquī tiñu maá yā nsūú cā síquī ña.

³⁰ De nchivī já ní jíhí táhān vehe, ná sáhá jí modo jáá nduú cúcuécá inī jí. De nchivī já cúsií inī, ná sáhá jí modo jáá nduú-ni. De nchivī jéen, ná sáhá jí modo jáá nsūú ndatíñú jí cúu. Má cuáha jí tūhun já casi ndá ñūcuán já má cūndihví inī jí síquī tiñu maá yā.

³¹ De nchivī já ní ndihví inī síquī ndatíñú ñayivī yáhá, má cūtéñú cā jí jíin. Chí já ñatin naā ndācá já iyó inī ñayivī yáhá.

³² Cūnī ní já má nācani ndasi inī ndá nú síquī ndācá já iyó inī ñayivī. Chí tēe cúu soltero, ndihví inī dē tiñu maá Jētohō ō, nāsa cusii inī Jētohō ō sáhá dē.

³³ Sochi tēe iyó ñasíhí, chí ndihví inī dē tiñu já iyó ñayivī, nāsa cusii inī ñasíhí dē sáhá dē.

³⁴ De suni sūcuán síin síin jáni inī ñahan iyó yíí jíin ñahan iyó maá. Chí ñahan iyó maá, ndihví inī ña tiñu maá Jētohō ō, chí cūnī ña já coo ndoo coo ií ánó ña jíin yiqui cúñu ña já sáhá ña tiñu maá yā. Sochi ñahan iyó yíí chí

ndihví iní ña jíin tiñu já iyó ñayíví, nāsa cusii iní yíi ña sáhá ña.

³⁵ Já váha ndá máá nú cúu já cáhān ni sūcuán. Chi nsūú já ndúcú nī casi nī já coo ūú táhān nū, chi sa cúnī nī já caca yíñúhún nú de nune nú já satíñú cutú nú nūú maá Jētoho ō jondē jíin iní jíin ánō nū.

³⁶ De tú iin tēe iyó sēhe síhí dē, de tú cuāyaha cuiyá ji, de tú jáni iní dē já váha cā já coo yíi ji, tūsaá de ná sáhá dē já jáni iní dē, de ná cuāha dē tūhun já coo yíi ji, chi nsūú cuāchi cúu.

³⁷ Sochi tú iin tēe nī ncundaā iní dē já cundeē sēhe síhí dē sūcuán-ni, já má cuāha dē ji visó jíicān fuerza nchiví ji, tūsaá de cuu quendōo ji tá cúu nūú cúnī dē, chi váha-ni sáhá dē.

³⁸ Tūsaá de tēe já jēhe tūhun já coo yíi ji, váha-ni sáhá dē. De tēe jáá nduú jēhe tūhun, chi váha cā sáhá dē.

³⁹ De ñahan já iyó yíi, chi yíhi ña ndahá yíi ña juni tēcú dē. Sochi tá ja nī jíhi yíi ña, ñūcuán de ja nī ncuu libre ña já quetáhān tucu ña jíin nā-ni tēe cúnī ña, de tú tēe cándija nūú maá Jētoho ō cúu dē.

⁴⁰ Sochi jáni iní nī já ndetū cā coo ña de tú quendōo ña sūcuán-ni. De suni jáni iní nī já jíin Espíritu Yāa Dios cúu já cáhān ni.

8

Siquí cūñu já ní nsōcō nūú ídolo

¹ De mitan de ná cáchi nī siquí cūñu já ní nsōcō nūú ídolo. Ndāā chi ndácá ó jáni iní ō já jíin váha ó nāsa cúu. De ndácá já jíin ō ñūcuán, chi ndúcú sáhá víxí yóhó. De sa já cundáhvi iní ō táhān ó, ñūcuán sáhá já jíja ó jíin tūhun yā.

² Tú nā-ni nchiví jáni iní ji já jíin váha ji, de nduú chi ncháha ca cunī cuití ji tá cúu nūú cánuú cunī ji.

³ De sa nchiví já mānī jíin Yāa Dios, maá ji cúu já jétáhví yā.

⁴ Tūsaá de ná cáchi tūhun nī siquí cūñu já ní nsōcō nchiví nūú ídolo. Ndāā chi jíin ō já ndácá ídolo ñayíví, nduú ndāā cuití. De nduú nā incā yāa iyó, chi mátúhún-ni Yāa Dios.

⁵ De nchiví chi jáni iní ji já iyó ndácá yāa iní andiví jíin ñayíví, chi cáhān ji já iyó cuāhā ndija ndá yāa ji jíin Jētoho ji.

⁶ Sochi nūú ndá máá ó chi mátúhún-ni Yāa iyó, já cúu Tatá ó Yāa Dios. De maá yā nī nsáhá ndácá já iyó, de cuenta maá yā cúu ndácá ó. De suni iyó iin-ni Jētoho ō Jesucristo, de jondē nūú maá yā vāji ndácá já iyó, de suni maá yā nī nsáhá yóhó.

⁷ De nchiví cándija, chi nsūú ndihi ji jíin tūhun yáhá. Chi sava ji nī ncāan ji nī nchiñúhún ji ídolo jondē ncháha ca cándija ji. De jondē mitan de tú yáji ji cūñu ñūcuán de sáhá ji cuenta já ní nsōcō nūú ídolo cúu. De siquí jáá ncháha ca cuja ji jíin tūhun Yāa Dios,

de jáni iní ji já cutéhén ánō ji sáhá cūñu já ní nsōcō nūú ídolo.

⁸ De ndāā chi nsūú já yáji ō cúu já sáhá já cuetáhvi Yāa Dios yóhó. Chi tú yáji ō, de nsūú ñūcuán sáhá já quendōo váha cā ō nūú Yāa Dios. De tú nduú yáji ō, de suni nduú sáhá já quendōo nūú cā ō nūú yā.

⁹ De visó nī iin nduú jási já caji nū cūñu ñūcuán, sochi coto nú táhān nú jáá ncháha ca cuja jíin tūhun yā, de mā sáhá nú já suni caji ji visó jáni iní ji já cuāchi cúu.

¹⁰ Váha cā mā caji nú tūsaá, chi sanaā de hermano nū jáá ncháha ca cuja jíin tūhun yā, cunī dē ndóhó já yáji nū iní vehe nūú iyó ídolo, chi jíin váha nú jáá nduú nā cuá sáhá. De sūcuán de sáhá nú já cuu iní dē já suni caji maá dē cūñu já ní nsōcō nūú ídolo, visó jáni iní dē já cuāchi cúu.

¹¹ De sūcuán de stíví nú ánō hermano nū jáá ncháha ca cuja jíin tūhun yā, visó jíin váha maá nú jáá nduú nā cuá sáhá já caji nū. De nduú váha já sáhá nú sūcuán, chi suni jēhé maá dē nī jíhi Cristo.

¹² De tú sūcuán stíví nú ánō hermano nū jáá ncháha ca cuja jíin tūhun yā, tūsaá de siquí maá Cristo cúu já sáhá nú cuāchi.

¹³ Tūsaá de tú cūñu ñūcuán sáhá já quívi hermano ni cuāchi, de mā caji cuití cā ni cūñu ñūcuán, tácuca mā sáhá nī já quívi dē cuāchi.

9

Siquí já iyó derecho ndá apóstol

¹ De maá nī chi jeca libre ni, de iyó derecho ni siquí já cúu nī apóstol, tēe já ní ntaji yā já scáca tūhun yā. Chi nī jíin ni nūú maá Jētoho ō Jesús, de ndá máá nú cúu tiñu já ní nsáhá nī já nī squívi nī ndá nū ndahá Jētoho ō.

² De tú sava cā nchiví nduú jétáhví ji já cúu nī apóstol, sochi nūú ndá máá nú chi suu cúu ndija nī. Chi siquí já ní scándija nī ndá nú, de já ñūcuán cúu, tá cúu nūú iyó ñasíhi já ndíso tíñú nī já cúu nī apóstol nūú maá Jētoho ō.

³ De tūhun yáhá cáhān nī jēhé maá nī nūú ndá nchiví já cáhān siquí nī:

⁴ Cáchi nī já iyó derecho nī já caji nī coho nī já táji nchiví de tú cúnī nī.

⁵ De suni iyó derecho ni tú cúnī nī cundeca nī iin hermana cándija cuu ñasíhi nī, de caca ndúú nī jíin ña, tá cúu nūú iyó ñasíhi Pedro jíin ndá cā apóstol jíin ndá tēe cúu ñanī maá Jētoho ō.

⁶ ¿A jáni iní ndá nú já maá-ni nduhū jíin Bernabé cúu jáá nduú nā derecho já sndóo nī tiñu sáhá nī já cutecū ni, tácuca nune cā ni já nacani nī tūhun váha yā, á naá cúu?

⁷ ¿A iyó soldado já tēcú dē xūhūn vehe dē? ¿A iyó tēe já jítu yūcū uva de nduú yáji dē uva? ¿A iyó tēe já scáji tícáchi de nduú jíhi dē leche tí? Nduú cuití. De saá-ni nduhū, ¿a nduú iyó derecho ni já cutecū nī siquí tūhun yā, á naá cúu?

⁸ De mā cāni inī ndá nú jā ndácá jā cáhān ni yáhá, maá-ni tūhun jā cáhān nchivī ñayiví cúu. Chi jondē maá ley yā jā ní jēhe yā nūu Moisés, suni sūcuán cáhān.

⁹ Chi cáhān nūu tutū ley yā: Mā chūhún nú ñunu yuhú stiquí, quiti jáxīn trigo, cáchi. De ndāā chi nsūu maá-ni sīquí stiquí cúu jā ní ncāhān yā sūcuán.

¹⁰ Chi suni sīquí maá ó ní ncāhān yā. Chi ley ñūcuán ní jēhe yā jā váha yóhó, chi stēhēn jā tēe jítu jíin tēe jáxīn trigo, cánuu jā nīhīn dē sava ñūcuán quivī jā ndutútú.

¹¹ De suni sūcuán ndá nduhū jā ní jaquīn ni tūhun Espiritu inī ánō nū, ¿de á tiñu vēe cúu nūu ndá nú tú nastútú ní nūu nū jā cutecū ni?

¹² De tú sava cā tēe jā stēhēn nūu nū, íyó derecho dē jā cācān dē nūu nū, de ná oncá cúu ndá nduhū jā má cōó derecho ni jā cācān ni. Sochi nduú ní jícān ndá ní derecho ñūcuán, chi sa ní jendeé inī ní jā cajī ni cuenta maá ní, tácuca mā cāsī ní jā caca tūhun váha Cristo.

¹³ De jíin ndá nú jā ndá sūtū jā sātíñú inī templo, ní ntecū ndá dē sīquí ndácá jā ní nsōó nchivī inī templo. Chi ndá sūtū jā ní nsatíñú nūu altar nūu ní nsōó jí quiti, suni ní nchajī dē sava quiti ñūcuán.

¹⁴ De suni sūcuán ní ndacu maá Jētoho ó tiñu jā ndá tēe nácani tūhun jā scácu yā yóhó, sīquí tiñu ñūcuán nīhīn dē jā cutecū dē.

¹⁵ Sochi nduhū chi nduú ní jícān cuitī ni derecho ni yáhá, de suni nsūu jā tēe ní tūhun yáhá nūu ndá nú jā taji nú nūu ní. Chi jáni inī ní jā váha cā ná cúu ni nsūu cā jā quehen ní jā taji ndá nú, chi casī jā cūsī inī ní jā scáca ní tūhun yā sūcuán-ni.

¹⁶ De nduú váha tú sáhá téyí ní maá ní sīquí jā nácani ní tūhun jā scácu yā yóhó. Chi jā ní ntetíñú yā nduhū cúu, de cánuu jā squīncuu ní. Chi nācā ndáhvī ní de tú mā nácani ní tūhun yā.

¹⁷ De tú jā cúu inī maá ní cúu jā nácani ní, ñūcuán de cuu cācān ni yāhvī ní nícu. De nduú chí cánuu jā squīncuu ní, chi maá Yāā Dios ní ntee tiñu nduhū.

¹⁸ Túsaá de yāhvī ní cúu jā cūsī inī ní jā sūcuán-ni nácani ní tūhun jā scácu yā yóhó, de nduú jícān ni derecho ní jā cutecū ní sīquí jā nácani ní tūhun yā.

¹⁹ Chi visó ní iin nchivī nduú tátúnī nūu ní, sochi ní nsáhá ní maá ní mozo nūu ndácá jí jā nácani ní tūhun nūu jí, tácuca nīhīn ní cuāhā jí jā candíja jí Cristo.

²⁰ De tá íyó ní jíin ndá táhān ní hebreo, de sáhá ní tá cúu nūu sáhá maá jí, tácuca cuu scándíja ní jí. Chi násáhá ní maá ní modo tēe jā yíhí chíjin ley Moisés, tácuca cuu scándíja ní jí jā yíhí jí chíjin ley ñūcuán, visó nduú cā yíhí maá ní chíjin ley.

²¹ De suni násáhá ní maá ní modo nchivī jáā nduú yíhí chíjin ley Moisés, tácuca cuu

scándíja ní nchivī ñūcuán. De visó sūcuán de yíhí ní chíjin ley Yāā Dios, chí suu cúu ley Cristo jā squīncuu ní.

²² De tá íyó ní jíin nchivī jáā nchāha ca cuja jíin tūhun yā, de sáhá ní maá ní modo jā suni nchāha ca cuja ní, tácuca cuu scándíja cā ní jí. Túsaá de násáhá ní maá ní tú nása íyó ndácá nchivī, tácuca jíin ndácá-ni modo ñūcuán de cuu scándíja ní sava jí.

²³ Ndácá yáhá sáhá ní jā sīquí tūhun jā scácu yā yóhó, tácuca suni nīhīn ní táhvī jā ndíso tūhun yā.

²⁴ De jíin ndá nú jā ndá tēe jā jínu carrera, de ndāā chí ndihí dē jínu, sochi iin dē-ni cundee jí nīhīn premio. De suni sūcuán nducú ndeé ndá maá nú squīncuu nú, tácuca nīhīn nū premio nūu yā.

²⁵ De ndácá tēe jā cúní cundee sīquí iin deporte, chí scuāha dē de jito dē maá dē. Sūcuán sáhá ndá dē tácuca nīhīn dē iin premio jā cúu corona ndahá yúcu ñutun jā ñamā naā. Sochi ndá maá ó sa ndúcú ndeé ó tácuca nīhīn ó iin premio jā má náā cuitī.

²⁶ De saá-ni maá ní, suni ndúcú ndeé ní modo tá sáhá tēe jínu, de nduú ndúcú ndeé cāhā ní. De sáhá ní tá sáhá ndá tēe cánāā juego jáā nduú jēhe íyú dē, chí quēe tiñu jā sáhá ní.

²⁷ Chi sa sndóho ní yiqui cúñu ní, de sndíhvī inī ní maá ní jā squīncuu ní. Chi visó sndíhvī inī ní incā nchivī jā nducú ndeé jí, de tú nduú ndúcú ndeé maá ní, de snāá ní premio ní.

10

Siquí jā má chíñúhún jí ídolo

¹ Hermano, cúní ní jā ná jícūhun inī ndá nú nása ní jica ndá tatá ó jondē janahán. Chi ndihí jí ní jica chíjin vicó jā ní stēhēn ichi nūu jí, de ndihí jí ní nchāha máhñú ndute Mar Rojo jā ní ncusín de ní nune ichi.

² De sūcuán cúu jā ní nduu inuú ndá jí jíin Moisés, chí ní niquín jí dē chíjin vicó jíin máhñú mar.

³ De ndihí jí chí inuú-ni ní nchají jí alimento jā ní jēhe maá Espiritu.

⁴ De suni ndihí jí ní jihí ndute jā ní jēhe Espiritu. Chi ní jihí jí ndute jā ní nquene yīcā cava nūu ní jica nuu jí. De Cristo cúu tá cúu cava ñūcuán jā jēhe yā ndute jā cutecū ó níí cání.

⁵ De visó sūcuán de cuāhā jí ní ncuñihin inī, de nduú ní ncūsī inī Yāā Dios jíin jí, de jā ñūcuán cúu jā ní jíhí jí nūu ñuhun tíhá.

⁶ De ndácá jā ní ncuu ñūcuán, chí iin ejemplo cúu nūu ó, tácuca mā ndíyo inī ó ndácá jā nēhēn, tá cúu nūu ní ndíyo inī ndá jí.

⁷ De mā chíñúhún ndá nú ídolo, tá cúu nūu ní nsáhá sava jí. Chi sūcuán cáhān nūu tutū íi: Ní jécundee ndá nchivī, ní nchají jí ní jihí

ji vico ídolo, de nī nacuiñi ji nī jita jéhe ji nūū, cáchi.

⁸ De ni mā cācá ndī ō tá cúu nūū ní nsáhá sava ndá ji, de nī jīhī ōcō ūnī mīl ji jā iin-ni quīvī.

⁹ De ni mā sáhá ó tiñu jā squitī inī ō Jētoho ō, tá cúu nūū ní nsáhá sava ji, de nī jīhī ji jā ní ntiin cōō ji nī nsáhá yā.

¹⁰ De ni mā cāhān sōó nú sīquī Yāā Dios, tá cúu nūū ní ncāhān sōó sava ji, de nī jīhī ji jā ní jahñī ángel yā jī.

¹¹ De ndācá jā ní ncuu ñúcuán, chi iin ejemplo cúu nūū ō. De súcuán yósō nūū tutú tácuá ná chūhun vāha inī maá ō. Chi ndá máá ō cúu nchivī tēcú quīvī jā cuándihi ñayīvī.

¹² Túsaá de ndá ndóhó jā jāni inī nū jā iñī ñhin nū jāá nduú sáhá nú cuāchi, de coto má quīvī nū cuāchi.

¹³ Chi iyó jā ndúcú squīvī ndá ndóhó nūū cuāchi, de inuú-ni ndóho ndá nú súcuán jondē jīn ndá cā nchivī. Sochi cuu cundeé cucáhnú inī nū maá Yāā Dios, chi mā cuāha yā tūhun jā caa cā coto túni Satanás ndóhó, chi maá medida-ni jā cuu cundeé nú jīn. Chi sa tú vāji jā ndúcú squīvī ndóhó cuāchi, de chindeé yā ndóhó jā quee nú de cundeé nú sīquī.

¹⁴ Ñanī mánī, mā chíñhún cuitī ndá nú ídolo túsaá.

¹⁵ Cāhān ni jīn ndá nú jā cúu nū nchivī jā jicūhun inī, de sáhá nú cuenta de tú iyó ndāā tūhun jā cāhān ni.

¹⁶ Maá vaso ñī jā nácuetáhvī ō jēhē, suu jīhi cáhnú ō jā stēhēn ō jā inuú-ni cúu ndihi ō chi ní jati ññī Cristo jā sīquī ō tá ní jīhī yā yīcā cruz. De stātilā jā scuāchi ō, jā yājī cáhnú ō, suu stēhēn jā inuú cúu ndihi ō sīquī jā ní jēhe Cristo yiqui cúñu yā ní jīhī yā jēhē ō.

¹⁷ De visó cuāhā ō iyó, de iin-ni nchivī cúu ō, chi iin-ni stātilā ñúcuán yājī cáhnú ō sīquī jā cándija ō.

¹⁸ Cūndēhē ndá nú nāsa sáhá nchivī Israel. Ndá nchivī jā yājī quitī jā ní nsōcō nūū yā, chi inuú-ni cúu ndihi ji sīquī jā yājī ji jā ní nsōcō ñúcuán.

¹⁹ De cāhān ni jāá nduú ná jétīñú ídolo, de suni nduú ná jétīñú cúñu jā ní nsōcō nūū ídolo, chi inuú-ni cúu jīn ndācá cā cúñu.

²⁰ De suni cāhān ni jā nchivī jāá nduú jīnī tūhun Yāā Dios, tá sócō ji, de nūū tāchī sócō ji, nsūū nūū Yāā Dios. De nduú cúni ní jā quīvī nduú ndá nú jīn tāchī.

²¹ Mā cúū coho ndá nú vaso maá Jētoho ō de tú jīhī nū jā ní nsōcō nūū tāchī. De mā cúū caji nū nūū mesa Jētoho ō de tú yājī nū jā ní nsōcō nūū tāchī.

²² Mā quīvī nduū ō súcuán jīn tāchī, tácuá mā sáhá ō jā cucuññū Jētoho ō yóhó. ¿A jāni inī nū jā iyó téyij cā maá ō nsūū cā maá yā jā má cúū cuāha yā castigo yóhó, á naá cúū?

Ndihi-ni chi sáhá ó jīn tūhun cūndáhvī inī

²³ De ndāā cúu jā cāhān nchivī jā ndihi-ni tiñu iyó vāha jā sáhá ō tú nāsa cúni ō. De nduú chi nsūū ndihi sáhá jā quendōo vāha áno ō. Ndihi chi cuu sáhá ō, de visó súcuán de nsūū ndihi sáhá jā cuja táhān ō jīn tūhun yā.

²⁴ Chi cánuú jā sáhá ō jā vāha táhān ō, nsūū maá-ni jā vāha maá ō.

²⁵ Cuu caji ndá nú ndihi-ni cúñu jā cúyahvi nūū yahvi, de mā cātūhún nú de ni mā cāni inī nū á jā ní nsōcō nūū ídolo cúu.

²⁶ Chi cuenta maá Jētoho ō cúu ñayīvī jīn ndivī jā iyó inī, de cuu cuetīñú ō.

²⁷ De tú iin tēe jāá nduú cándija cana dē ndóhó jā caji nū jīn dē, de tú cúni nū quīhin nū, túsaá de caji nū ndācá jā canī dē nūū nū. De mā cātūhún nú de ni mā cāni inī nū á jā ní nsōcō nūū ídolo cúu.

²⁸ Sochi tú cachī iin-jī nūū nū jā cúñu jā ní nsōcō nūū ídolo cúu, ñúcuán de mā caji nū, chi sīquī jā jāni inī ji jā cuāchi cúu, de sīquī jāá nduú cúni nū jā quīvī ji cuāchi.

²⁹ De súcuán cāhān ni sīquī jā incá ji jāni inī jā cuāchi cúu, visó nsūū súcuán jāni inī maá nú. De sanaá de cāhān iin nū: ¿A nduú iyó libre ni jā caji ní jā cúni maá ní, visó jāni inī incá ji jā cuāchi cúu?

³⁰ De tú nácuetáhvī ní nūū Yāā Dios de yājī ní, ¿de nājēhē cāhān ji sīquī ní jā yājī ní? cachī nū.

³¹ Nduú chi ndihi jā sáhá nú, visó jā caji nū á jā coho nú, á nā-ni tiñu sáhá nú, de ndihi-ni sáhá yíñhún nú jīn Yāā Dios, tácuá cuni nchivī jā víi cúñáhnú yā.

³² De mā sáhá nú tiñu jā squīvī nú nchivī nūū cuāchi, cúu nchivī hebreo, cúu nchivī ndá nación jāá nduú jīnī tūhun Yāā Dios, cúu nchivī cándija Yāā Dios.

³³ De nduhū chi ndúcú ní jā ná cúsi inī ndācá nchivī jīn ndá tiñu jā sáhá ní. Nduú ndúcú ní jā vāha maá ní-ni, chi sa ndúcú ní jā sáhá ní jā vāha cuāhā nchivī, tácuá cācu ndá ji.

11

¹ De ndacu ndá nú nduhū, tá cúu nūū ní ndacu maá ní Cristo.

Sīquī nāsa cánuú sáhá ndá ñahan jā ndútutú

² Vāha sáhá ndá nú, hermano, jā níni núcūhun inī nū nduhū, de ndihvi inī nū jīn ndá tiñu jā ní stēhēn ni nūū nū.

³ Sochi cúni ní jā ná jicūhun inī ndá nú jā Cristo cúñáhnú nūū ndācá tēe. De tēe cúñáhnú dē nūū ñasíhī dē. De Yāā Dios cúñáhnú yā nūū Cristo.

⁴ Tú iin tēe ñūhún dē xini dē tá jīcān táhvī dē á nācāni dē tūhun nūū ndútutú nchivī cándija, túsaá de jēhe dē tūhun canoō maá dē.

⁵ Sochi iin ñahan, tú nduú ndási xīñī ña tá jīcān táhvī ña á nācāni ña tūhun, túsaá de jēhe

ña tūhun canoō maā ña, chi iin-ni cúu ñúcuán jíin já sètē xīnī ña.

⁶ Chi tú má cásī ña xīnī ña, de vāha cā ná sètē ndīhi ña xīnī ña túsaa. De tú cúcanoō ña já sètē ña xīnī ña á já sètē ñiif ña, de ná cásī ña túsaa.

⁷ Sochi tēe chi má cásī dē xīnī dē, chi maā dē cúu muestra ja stéhēn nāsa cúu Yāa Dios já cūñáhnú yā. De ñahan chi sa stéhēn ña já cūñáhnú tēe.

⁸ Chi tá ní nsáhā yā tēe, de nsūú jíin yiqui ñahan ní nsáhā yā, chi sa jíin yiqui tēe ní nsáhā yā ñahan.

⁹ De ñahan chi ní ncuvāha ña já síquī tēe, nsūú tēe já síquī ñahan.

¹⁰ De já ñúcuán cánuú já cundasi xīnī ñahan, de suu stéhēn já cūñáhnú tēe, chi suni ndéhé ndá ángel yā nāsa sáhā ña.

¹¹ De visō sūcuán de yóhó já cándija ó chi jíinī ó já má cōó tēe de tú nduú ñahan, de má cōó ñahan de tú nduú tēe.

¹² Chi visō ní nsáhā yā ñahan jíin yiqui tēe, de mitan chi cácu tēe chíjin ñahan, de maā Yāa Dios cúu já sáhā ndácá-ni.

¹³ Sáhā ndá máá nú cuenta, ¿á iyó vāha de tú nduú ndási xīnī ñahan tá jíicān táhvi ña núú Yāa Dios?

¹⁴ Chi sáhā ó cuenta já inī ñayívi yáhā, tú cáni ixi tēe de cúcanoō dē sáhā.

¹⁵ Sochi ñahan chi sa vii cáá ña de tú cáni ixi ña, chi suu ní jēhe yā já cundasi xīnī ña.

¹⁶ De tú ní iin nchivī cúni jí cāhān jí síquī tūhun yáhā, de ndá nduhū jíin ndá grupo nchivī já cándija núú Yāa Dios, nduú ná incā costumbre jétúhún ní síquī tūhun yáhā.

Jā stívī ndá jí síquī Cena Jētohō ō

¹⁷ De iyó incā tūhun já cánuú já cāhān ní jíin ndá nú, chi nduú cúu cāhān ní já vāha sáhā nú. Chi tá ndútútú ndá nú de nduú sáhā já quéndō vāha cā nú, chi sa já stívī ndá nú.

¹⁸ Xihna cā tūhun yáhā cāhān ní, chi níhīn ní tūhun já tá ndútútú ndá nú de cúsiin inī nú. De jáni inī ní já ndáa cúu.

¹⁹ Chi níni coo sava nú já cusíin inī, tácuá natūu ní-ni nchivī cúu já cándija vāha máhñú ndá nú.

²⁰ De já cúsiin inī ndá nú sūcuán tá ndútútú nú, de nsūú cena maā Jētohō ō cúu já yájī nú túsaa.

²¹ Chi tá yájī ndá nú, de tá iin inī nú cúni já caji xihna cā nsūú cā ndá táhán nú. De sūcuán de sava nú nduú níhīn, de jíhi sōco, de sava nú jíni já jíhi cuāhā.

²² ¿A nduú névāha ndá nú vehe núú caji nú coho nú, á naá cúu? Chi já sáhā ndá nú sūcuán cúu jáa nduú iyó yíñúhún nú inī vehe núú ndútútú nchivī já cándija Yāa Dios, chi sáhā nú já cúcanoō nchivī jáa nduú ná névāha. ¿Nāsa cāhān ní jíin ndá nú túsaa? ¿A cāhān ní já vāha sáhā nú? Nduú chi nsūú já vāha cúu já sáhā ndá nú sūcuán.

Síquī já ní jaquīn Jētohō ō Cena yā

(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

²³ Chi tūhun yáhā já ní nastéhēn ní núú ndá nú, chi núú maā Jētohō ō ní níhīn ní: Já maā jacuaá já ní nastuú dē Jētohō ō Jesús, de ní nquehen yā státílā.

²⁴ De xihna cā ní nacuetáhvī yā núú Tatá yā, de ní scuáchi yā, de ní ncāhān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā: Quehen de caji ndá nú, chi yáhā cúu yiqui cúu ní já ní nsōcō ní já síquī ndá nú. De níni caji ndá nú sūcuán já nūcūhun inī nú nduhū já ní jíhi ní jēhē nú. Ncachi yā.

²⁵ De suni sūcuán ní nquehen yā vaso tá ní ncuu ní ncuxíni yā jíin ndá dē, de ní ncāhān yā: Já ñúhún vaso yáhā cúu níni ní já sáhā cutú tráttú jeé já scácu ní nchivī. De ndácá vuelta tá jíhi ndá nú, de nūcūhun inī nú nduhū. Ncachi yā.

²⁶ Chi ndácá vuelta já yájī ndá nú státílā ñúcuán de jíhi nú vaso ñúcuán, chi sūcuán stéhēn nú já ní jíhi Jētohō ō jēhē ō. De sūcuán sáhā ndá nú jondē quívi já nenda yā.

Síquī nāsa caji yíñúhún jí Cena yā

²⁷ De tú ná-ni nchivī caji jí státílā ñúcuán á coho jí vaso Jētohō ō ñúcuán, de tú nduú sáhā yíñúhún jí núú Yāa Dios, túsaa de sáhā jí cuachi jáa nduú iyó yíñúhún jí síquī yiqui cúu maā Jētohō ō jíin síquī níni yā.

²⁸ Túsaa de coto túnī ndá nú maá nú tú iyó ndoo ánō nú jáa nduú ná cuáchi nú. De sá de cuu caji nú státílā ñúcuán de coho nú vaso ñúcuán.

²⁹ Chi tú iin nchivī nduú yájī nduú jíhi yíñúhún jí de nduú nūcūhun inī jí já yiqui cúu yā cúu, de nchivī ñúcuán chi níhīn jí castigo tú caji jí coho jí.

³⁰ Já ñúcuán cúu já iyó cuāhā nchivī cúhū jíin nchivī iyó xii máhñú ndá nú. De sava jí ja ní jíhi.

³¹ Sochi tú coto túnī ō maá ó jondē ncháha ca caji ō, de Jētohō ō chi má cuāha yā castigo yóhō.

³² De tú maā Jētohō ō jēhe yā castigo núú ō, de sūcuán sndóho yā yóhó tácuá má tánū táhvi ō jíin nchivī ñayívi.

³³ Ñanī mání, túsaa de tá ndútútú ndá nú já caji nú cena yā, de cundetu táhán nú tácuá caji inuú nú.

³⁴ De tú iin nchivī jíhi jí sōco, de xihna cā vehe jí ná caji jí, tácuá má stívī jí núú ndútútú ndá nú. De sūcuán de má cuāha yā castigo jí. De quívi já cuēē ní núú ndá nú, de cachí ní nāsa coo sava cā tíñu.

12

Síquī ndá táhvi já jēhe Espírítu

¹ Hermano, cúni ní já ná jíicūhun inī ndá nú síquī ndácá táhvi já jēhe Espírítu Santo núú ō, suu ndácá modo já sátíñú iin inī ó núú Yāa Dios.

² De jíní ndá nú já tá nī ncuu nú nchivi jáá nduú cándija, de nī ndihví iní nū nī nchiñúhún nū ndá ídolo ñihín.

³ De mitan de ná jícuhun iní nū já tú nī nchivi cáhān nāvāha jī sīquí Jesús, de nsúú jín poder Espíritu Yāá Dios cúu já cáhān jī súcuán. De nī iní jī suni mā cúú cáhān jī já Jētohō jī cúu Jesús, de tú nduú ndéē poder Espíritu Santo iní jī.

⁴ De síin síin táhvi jéhe yā já sáhá iin iin ó tiñu yā, sochi iin-ni maá Espíritu Santo cúu já jéhe.

⁵ De síin síin tiñu sáhá iin iin ó, sochi nūú iin-ni Jētohō ó sátiñu ndácá ó.

⁶ De síin síin modo sáhá ó tiñu yā, sochi iin-ni Yāá Dios cúu já sáhá ndá tiñu ñúcuán jín ó.

⁷ De nūú tá iin iin ó nī jéhe Yāá Dios táhvi já sáhá Espíritu yā jín ó, tácuā ná sáhá ó já cuja ndá táhān ó jín tūhun yā.

⁸ Chi sava ó nī ñihín ó táhvi já cáhān ndichí ó tūhun yā, já sáhá maá Espíritu. De sava cá ó nī ñihín ó já cúu jícuhun vāha iní ó de cáchi tūhun ó, de suni maá Espíritu sáhá.

⁹ De nūú sava cá ó nī jéhe yā táhvi já cúu cándija ñihín ó já sguíncuu yā já jicān ó, de sava cá ó cúu sáhá ó já ndúvāha nchivi cúhū, de suni maá Espíritu sáhá.

¹⁰ De sava cá ó cúu sáhá tiñu ñáhnú jín poder Yāá Dios. De sava cá ó cúu nácani tūhun yā. De sava cá ó nī nsáhá yā já nácani ó ndácá tūhun, tú vāji nūú Espíritu yā á nduú. De sava cá ó nī ñihín táhvi já cáhān ó quéhén yuhú jáá nduú jícuhun iní ó. De sava cá ó cúu nácachí tūhun ó tūhun já nī ncāhān táhān ó jín incā yuhú.

¹¹ De ndácá táhvi yáhá, chi iin-ni maá Espíritu cúu já sáji, de síin síin jéhe yā nūú iin iin ó, nása jétahān iní maá yā.

Ndihi ó cúu tá cúu iin-ni cá yiqui cúñu

¹² Chi tá cúu nūú cúu iin yiqui cúñu já iyó cuāhā parte, súcuán cúu ó jín Cristo já cúu ó modo yiqui cúñu yā, chi iin-ni cá cúu ó jín yā. De visó cuāhā parte cúu ó, sochi iin-ni cúu ó, tá cúu iin yiqui cúñu já iyó cuāhā parte.

¹³ Chi iin-ni cá nī nduú ó jín yā nī nsáhá iin-ni maá Espíritu Santo tá nī jenduté ndácá ó. Súcuán cúu visó cúu ó nchivi hebreo á nchivi griego, visó mozo já nī jeen nchivi á tēe sátiñu cuenta maá. De ndihi ó chi iin-ni Espíritu nī ñihín ó.

¹⁴ De iin yiqui cúñu chi nsúú iin-ni parte cúu, chi sa cuāhā parte cúu.

¹⁵ De tú jéhe cáhān: Nsúú cuenta yiqui cúñu cúu nī, chi nsúú ndahá cúu nī, de nduú chi iin parte yiqui cúñu cúu ndija.

¹⁶ De tú sōho cáhān: Nsúú cuenta yiqui cúñu cúu nī, chi nsúú tñūú cúu nī, de nduú chi suni iin parte yiqui cúñu cúu ndija.

¹⁷ De tú ní yiqui cúñu ó cúu tñūú, ¿de nása cunini ó túsaá? De saá-ni tú ní yiqui cúñu ó cúu sōho, ¿de nása ñihín xicó ó túsaá?

¹⁸ Sochi Yāá Dios nī nchutáhān yā tá iin iin parte yiqui cúñu, nása nī ncuu iní yā já coo.

¹⁹ Chi tú iin-ni parte cúu ndihi, de nsúú ní iin yiqui cúñu cúu tásaá.

²⁰ De nduú chi cuāhā parte iyó, de iin-ni yiqui cúñu cúu.

²¹ De nī mā cúú cáhān tñūú jín ndahá: Nduú jíní ñúhún nī ndóhó. De saá-ni xini, mā cúú cáhān jín jéhe: Nduú jíní ñúhún nī ndóhó.

²² Chi sa ndácá parte yiqui cúñu já jáni iní ó já núu cá fuerza, sa suu cúu já cánuu cá.

²³ De ndácá parte já jáni iní ó jáá nduú cáá vāha, sa suu ñuncúún cá chūhun ó sahma. De ndá parte jáá nduú cáá vii, sa vāha cá jási ó.

²⁴ Chi ndá parte já cáá vii, nduú cánuu já cundasí. Chi súcuán nī nchutáhān Yāá Dios yiqui cúñu, já ñuncúún cá jito ó jáá nduú cáá vii.

²⁵ Súcuán nī nsáhá yā tácuā mā cúsiín ndácá parte yiqui cúñu, chi sa chindeé táhān vāha jín táhān.

²⁶ De tú játu iin parte yiqui cúñu, de suni ní cáhnú játu. De tú iin parte jito ñuncúún ó, de suni ndihi-ni parte quéndoo vāha.

²⁷ De ndá ndóhó chi modo yiqui cúñu Cristo cúu nú, chi iin-ni cá cúu ó jín yā. De tá iin iin nú cúu iin parte yā.

²⁸ Túsaá de síin síin tiñu nī jéhe Yāá Dios nūú ndácá nchivi cándija já cúu jī modo iin iin parte yā: Xihna cá ndácá apóstol já ní jani yā já scāca dé tūhun yā. Nūcuán de já úu, ndá tēe nácani tūhun yā, de já úní, ndá tēe stéhēn. Nūcuán de ndá nchivi já sáhá tiñu ñáhnú jín poder yā, jín nchivi já sáhá já ndúvāha nchivi cúhū, jín nchivi já chindeé táhān, jín já ndiso tñiví, jín nchivi já cáhān síin síin yuhú jáá nduú jícuhun iní.

²⁹ ¿Túsaá de á ndihi ó cúu apóstol? ¿A ndihi ó nácani tūhun? ¿A ndihi ó stéhēn? ¿A ndihi ó cuu sáhá tiñu ñáhnú?

³⁰ ¿A ndihi ó cuu sáhá já nduvāha nchivi cúhū? ¿A ndihi ó cuu cáhān síin síin yuhú? ¿A ndihi ó cuu nacachí tūhun incā yuhú ñúcuán, á naá cúu? Nduú chi síin síin táhvi nī ñihín ndácá ó.

³¹ Túsaá de cundihvi iní ndá nú já cácan nū já cuāha Yāá Dios táhvi já cánuu cá nūú nū. De mitan de ná stéhēn nī nūú ndá nú iin já vāha cá nūú ndácá cá táhvi ñúcuán, suu tūhun cúndáhví iní táhān.

13

Sīquí tūhun já cúndáhví iní táhān

¹ Visó tú cuu cáhān ó quéhén yuhú já cáhān ndá nchivi á já cáhān ndá ángel Yāá Dios, de tú nduú cúndáhví iní ó táhān ó, de ndá tūhun já cáhān ó cúu tá cúu iin tambor já naxin

cáxin á iin platillo já naxín cáxin já sáhá já cúcuxí sōho nchiví.

² De visó cuu nacani vāha ó tūhun yā, de cuu jícūhun inī ō ndācá tūhun yuhú yā jíin ndācá tūhun ndíchí, de tú nduú cúndáhvī inī ō táhán ó, de nduú ná tiñu cuití ō túsaá. De visó cuu candija téyíí ó já jondē cuu cáhān ō já cujiyo yucu, sochi tú nduú cúndáhvī inī ō táhán ó, de nduú ná tiñu cuití cúu.

³ De visó ná sáji ō ndihi já névāha ó cuu nchiví ndáhvī, de visó ná cuáha ó tūhun já teñuhūn nchiví yóhó já síquī tūhun yā, de tú nduú cúndáhvī inī ō táhán ó, de nduú ná jétiñú cuití túsaá.

⁴ Nchiví já cúndáhvī inī chi íyó paciencia jíin táhán, de íyó mānī inī, de nduú cúcuásún inī. De nduú sáhá víxī, de nduú sáhá téyíí maá.

⁵ Nduú sájéhe inī, nduú ndúcú já cuu maá, nduú quítí inī, nduú chúhun inī tūhun quítí inī.

⁶ Nduú cúsi inī jíin tiñu néhén já sáhá ndá táhán, chi sa cúsi inī jíin tiñu vāha.

⁷ Nchiví já cúndáhvī inī táhán chi ndihi-ni jéhdē inī já ndoho jēhē táhán, de nduú jencuifí já cándija táhán, jíin já ñúhūn inī já squincuu táhán, jíin já jéndeé inī jíin táhán.

⁸ Tūhun cúndáhvī inī chi mā náa cuití. De quiji quívi jáá nduú cá nacani ji tūhun, de ni mā cáhān cá ji quéhén yuhú, de ni nduú cá jíin ñúhūn tūhun ndíchí.

⁹ Chi nduú jíin vāha vāha ó mitan, de tūhun yā já nácani ó suni jacū-ni cúu.

¹⁰ Sochi tá quiji quívi já cunī ō ndihi, ñúcuán de mā cóo cá já jíin ō jacū-ni, chi ndihi-ni cunī ō.

¹¹ Tá ní ncuu ó sūchí lúli de ní ncāhān ō tá cáhān sūchí lúli, de ní jani inī ō de ní jícūhun inī ó modo sūchí lúli. Sochi tá ní jahnu ó de ní sndóo ó modo sūchí lúli.

¹² De suni súcuán, jacū-ni jícūhun inī ō mitan, modo já ndéhé ó nūū iin espejo jáá nduú níjn vāha. Sochi cúcuéé cá de jícūhun cáji inī ō ndihi. De mitan chi jacū-ni jíin ō, sochi cúcuéé cá de cunī vāha ó nása Yāa cúu yā, tá cúu nūū jíin vāha yā yóhó nása nchiví cúu ó.

¹³ Túsaá de íyó ūnī tūhun já quéndōo cutú níí cání: já cándija nhin ó já squincuu yā já ní nquee yuhú yā, já cuhun inī ō ndācá já vāha já coo, jíin já cundáhvī inī ō táhán ó. De tūhun cúndáhvī inī chi ñáhnú ndasi cá cúu nūū ndācá cá yáhá.

14

Siquí já cáhān ji quéhén yuhú

¹ Túsaá de cundihví inī ndá nú já cundáhvī inī nū táhán nū, de suni cundihví inī nū cácān nū ndá táhvī já jéhe Espiritu Santo. De táhvī já cánuú cá cúu já nacani nú tūhun yā.

² Chi tēe já névāha táhvī já cáhān dē quéhén yuhú jáá nduú jícūhun inī dē, chi maá-ni Yāa Dios jíin já cáhān dē, de nchiví chi nduú. Chi ni iin ji má jícūhun inī já cáhān dē. Chi sáhá Espiritu Santo já cáhān dē ndá tūhun yuhú.

³ Sochi tēe já nácani tūhun yā, chi jíin nchiví cáhān dē tácuca cuja ji jíin tūhun yā, de sndíhvī inī dē ji, de cáhān dē tūhun ndeé inī jíin ji.

⁴ De tēe já cáhān incā yuhú jáá nduú jícūhun inī, chi maá dē-ni cúu já jíja jíin tūhun yā. Sochi tēe já nácani tūhun yā chi sa suha sáhá dē já nchiví cándija, jíja ji jíin tūhun yā.

⁵ Jéahān inī ní já ndihi nú cuu cáhān nū quéhén yuhú jáá nduú jícūhun inī nū, sochi já cánuú ndasi cá cúu já nacani nú tūhun yā. Chi ñáhnú cá tiñu sáhá tēe já nácani tūhun yā nsúú cá tēe já cáhān incā yuhú jáá nduú jícūhun inī. Chi tú nduú ná tēe já cachí tūhun ná tūhun cúu já cáhān dē, de má cuétiñú já cuja nchiví cándija.

⁶ Já ñúcuán hermano, tá cuéé ni nūū ndá nú de tú cáhān ni jíin yuhú jáá nduú jícūhun inī nū, ¿de nása cuétiñú ñúcuán túsaá? Sochi tú cáhān ni iin tūhun já ní stéhén yā, á iin já cutúha nú tūhun ndāá, á iin já nácani ni tūhun yā, á iin já stéhén ni nūū nū, suu ñúcuán cúu já cuétiñú.

⁷ Ná sáhá ó cuenta já instrumento músca, visó nduú tēcú, de cuu cata, tá cúu flauta jíin arpa. De tú nduú jíta síin síin nota, ¿de nása cunī ō ná yaá jíta?

⁸ De tú trompeta nduú ndáhyū cáji, de ni iin tēe má sáhá túha dē já quíin de guerra.

⁹ De saá-ni ndá ndóhó, tú nduú cáhān cáji nú tūhun já jícūhun inī nchiví, ¿de nása cunī ji náá cúu já cáhān nū? Chi tūhun já cáhān nū chi vāchi táchi-ni jiso cuāhān jíin.

¹⁰ De ndāá chi íyó cuāhá yuhú inī ñayívi, de ndācá yuhú chi íyó nchiví jícūhun inī.

¹¹ Sochi tú nduú jícūhun inī ō yuhú já cáhān iin tēe, de cúu ó tá cúu tēe ñuū jíca nūū tēe já cáhān, de suni tá cúu tēe ñuū jíca cúu dē nūū maá ó.

¹² De já ñúcuán ndá ndóhó já cunī ndasi nú nhin nū táhvī já jéhe Espiritu, cácān nū táhvī já sáhá já cuja nchiví cándija jíin tūhun yā.

¹³ Túsaá de nchiví já cáhān incā yuhú jáá nduú jícūhun inī ji, ná cácān táhvī ji já cuu nacachi tūhun ji yuhú ñúcuán.

¹⁴ Chi tú jícān táhvī ō jíin incā yuhú, de maá ánō ō-ni cúu já jícān táhvī, sochi nduú ná jétiñú jíin jáá ntúni ō.

¹⁵ ¿Nása sáhá ó túsaá? Ná cácān táhvī ō jíin ánō ō, de saá-ni jíin jáá ntúni ō. De suni ná cáta ó yaá íi jíin ánō ō, de saá-ni jíin jáá ntúni ō.

¹⁶ Chi tú nácuétiñú nú maá-ni tūhun já ní nquiji nūū ánō nū, de nduú jícūhun inī nū, túsaá de tēe níni jáá nduú jícūhun inī, má cúu nacuetáhvī dē jíin nū. Chi nduú jíin cuití dē ná tūhun cáhān nū.

17 Ndāā chi vāha nācuetāhvi maá nú, sochi incā dē nduú ná nīhīn dē jā cuja ānō dē jīn tūhun yā.

18 Ná cūtahvi ni nūū Yāā Dios jā cuahā cā vuelta cāhān ni jīn yuhú jāā nduú jīcūhun inī ō nsūū cā ndā ndóhó.

19 De visō sūcuán de tá iyó tūtú nī jīn nchivī cándija, de jétahān cā inī ni cāhān ni ūhūn-ni tūhun jā jīcūhun inī ji de stéhēn nūū ji, nsūū cā jā cāhān ni ūxī mil tūhun jīn incā yuhú jāā nduú jīcūhun inī ji.

20 Hermano, mā cānī inī ndá nú modo sūchī lúli, chi sa cuja nú jā jīcūhun vāha inī nū. Sochi coo nú tá nūū cúu sūchī lúli jāā nduú jīnī ji tiñu nēhēn.

21 De suha yósō nūū tutū ley yā janahán: Jīn tūhun jā cāhān tēe incā yuhú, jīn tūhun jā cāhān tēe űūū jīcā, sáhā nī jā cunini ndá nchivī yáhā tūhun nī. Sochi nī jīn űūcuán de mā sáhā ji cuenta tūhun jā cāhān ni, cāchī maá Jētohō ō.

22 Túsāā de tú nēvāha ō tāhvi jā cāhān ō quéhēn yuhú, űūcuán cúu iin jā stéhēn poder Yāā Dios nūū nchivī jāā nduú cándija, nsūū nūū nchivī cándija. Sochi jā nācani ō tūhun yā, űūcuán cúu jā stéhēn nūū nchivī cándija, nsūū nūū nchivī jāā nduú cándija.

23 Túsāā de tú ndācā nú nchivī cándija, iyó tūtú nú de ndācā nūū cāhān síin síin yuhú, de quivī ndá nchivī jāā nduú jīcūhun inī jīn nchivī jāā nduú cándija, ¿de á mā cāhān ji jā ní nduū loco ndá nú?

24 Sochi tú ndācā nú nācani tūhun yā, de tú quivī iin tēe jāā nduú cándija á iin tēe jāā nduú jīcūhun inī, űūcuán de cunī dē jā tēe iyó cuāchi cúu dē, de coto tūnī dē maá dē jīn tūhun jā nācani ndá nú.

25 De nūcūhun inī dē ndācā jā ní jani yuhú inī dē jīn ānō dē. űūcuán de cuiñi jiti dē de chiñūhún dē Yāā Dios. De cāhān dē jā Yāā Dios iyó ndija yā jīn ndá nú.

Sīquī jā coo űūncūn de coo yīñūhún tá ndūtūtú ō

26 Túsāā de tá ndūtūtú ndá nú, hermano, de ndācā nú coo iin yāā űū cata nú, á iin tūhun jā stéhēn nū, á iin tūhun jā ní nsáhā Yāā Dios jā jīcūhun inī nū, á incā yuhú jā cāhān nū, á jā nacachī tūhun nū tūhun incā yuhú. De ndācā űūcuán sáhā ndá nú tácu cuja nchivī cándija jīn tūhun yā.

27 De tú iyó tēe jā cāhān incā yuhú, de ná cāhān ūū á ūnī dē-ni, de tá iin tá iin dē ná cāhān. De suni jīnī űūhún jā nacachī tūhun iin tēe tūhun űūcuán.

28 De tú nduú ná tēe iyó jā cuu nacachī tūhun tūhun űūcuán, de ndá tēe jā cāhān incā yuhú, vāha cā mā cāhān dē nūū ndūtūtú ndá nú, de ná cāhān maá dē-ni jīn Yāā Dios.

29 De saā-ni ndá tēe nācani tūhun, ná cāhān ūū á ūnī dē-ni, de sava cā nū nācani inī nū tú iyó ndāā jā cāhān ndá tēe űūcuán.

30 De tú incā tēe jā ndēē nī nīhīn dē iin tūhun jā ní stéhēn yā nūū dē, túsāā de tēe cāhān ná jēncuifī dē jā cāhān dē, tácu cāhān incā tēe űūcuán.

31 Túsāā de tá iin tá iin nú cuu nācani ndá nú tūhun jā stéhēn yā nūū nū, tácu cutūha ndá nú de coo ndēē inī nū.

32 De ndá tēe nācani tūhun, cānuú jā cuetāhvi dē jā nācani incā tēe tūhun de jencuifī jā cāhān maá dē.

33 Chi Yāā Dios cūnī yā jā ná cóo nañī māhñū ndá nú, nsūū jā sácā nuu de cuvāā nū. De tá cúu nūū sáhā ndá grupo nchivī cándija,

34 de saā-ni ndācā űūhan jā ndūtūtú jīn nchivī yā, ná cóo nañī űū. Chi nduú vāha jā cāhān űū, chi sa cuetāhvi űū, tá cúu nūū cāhān tutū ley yā.

35 De tú cūnī űū cucāhnū inī űū iin tūhun, de jondē vehe ná cātūhún űū yīñī űū. Chi tūhun canoó cúu de tú cāhān iin űūhan māhñū nūū ndūtūtú nū.

36 De sáhā ndá nú cuenta chi nsūū nūū ndá maá nú ní nquēe tūhun Yāā Dios, de suni nsūū vāchi ndá ndóhó-ni ní nīhīn tūhun yā.

37 Tú iin tēe jāni inī dē jā tēe nācani tūhun jīn tēe nēvāha Espiritu cúu dē, túsāā de ná cuetūhún dē jā tiñu jā ní ndacu maá Jētohō ō cúu jā tēe ní yáhā.

38 Sochi tú nduú jétāhvi dē tūhun yáhā, de suni mā cuetāhvi ō dē.

39 Túsāā, űūnī mānī, cundihvī inī ndá nú nācani nú tūhun yā, de mā cāsī nū nūū tēe jā cāhān síin síin yuhú.

40 Sochi űūncūn de yīñūhún sáhā ndá nú ndācā tiñu.

15

Tūhun jā ní natecū Cristo

1 Hermano, mitan de nūcūhun inī ndá nú tūhun jā scācu yā yóhó jā ní nācani nī nūū nū. De tūhun űūcuán chi jā nī jetāhvi ndá nú, de suni űūñi nihin nū jīn.

2 De suni jīn tūhun űūcuán cúu jā ní scācu yā ndá nú, de tú űūñi nihin nū jīn tūhun jā ní nācani nī nūū nū, de tú nduú ní ncándija cāhā nū.

3 Chi tūhun cānuú cā jā ní nīhīn maá nī nī nastéhēn ni nūū ndá nú: Jā ní jīhī Cristo sīquī cuāchi ō, tá cúu nūū ja cāhān tutū űū jondē janahán.

4 De nī jīquiyuhú yā, de nī natecū yā nūū ūnī quivī, tá cúu nūū cāhān tutū űū.

5 De nī nenda yā nūū Pedro. De sá de nī nenda yā nūū ndihúxī cā apóstol.

6 De sá de nī nenda yā nūū vīhī cā ūhūn ciento hermano jā iyó tūtú. De sava ji tēcū cā mitan, de sava ji jā nī jīhī.

7 De sá de nī nenda yā nūū Jacobo, sá de nūū ndihī cā apóstol.

⁸ De jā sándihí de nī nenda yā nūū maá nī. De tá cúu iin jā ní ncaacu yúté, sūcuán cúu jā iin sanaā-ni de nī nduu nī apóstol.

⁹ Chi tēe nūū cā nūū ndá cā apóstol cúu nī, de ni nsūū tēe vāha cúu nī jā cunaní nī apóstol, chi nī nsáhá nāvāha nī nchiví cándíja nūū Yāa Dios.

¹⁰ De síquī jā ní nsáhá Yāa Dios jā váha nduhū, jā űúcuán cúu jā cúu nī apóstol mitan. De jā ní nsáhá yā jā váha nduhū, chi nduú cáhá ní ncuu, chi sa ní scāca cā ní tūhun yā nsūū cā ndá cā tēe apóstol. Sochi nsūū maá nī ní nsáhá, chi sa Yāa Dios nī nsáhá yā jā váha űúcuán jíin nī.

¹¹ Túsaa de visō nduhū á ndá cā tēe űúcuán, de sūcuán nácani ndá nī tūhun, de suu cúu jā ní ncandíja ndá nú.

Tūhun jā natecū ndīyi

¹² De tú nácani ndá nī tūhun Cristo jā ní natecū yā māhñū ndīyi, ¿de nājēhē cáhān sava ndá nú jā má natecū ndīyi?

¹³ Chi tú mā natecū ndīyi, de suni mā natecū Cristo nícu.

¹⁴ De tú nduú ní natecū Cristo, de nácani cáhá ndá nī tūhun yā nícu, de suni cándíja cáhá ndá nú nícu.

¹⁵ Chi tú jā sūcuán cúu, de cúu ndá nī tēe jāa nduú cáhān ndāa tūhun Yāa Dios, chi ní ncachí nī jā ní nastécū Yāa Dios Cristo. De tú mā natecū ndíja ndīyi, túsaa de nduú ndāa jā ní nastécū Yāa Dios Cristo.

¹⁶ Chi tú nduú natecū ndīyi, de juni Cristo suni nduú ní natecū yā nícu.

¹⁷ De tú nduú ní natecū Cristo, de cándíja cáhá ndá nú de ndíso iī cā nū cuachi nú nícu.

¹⁸ De tú jā sūcuán cúu, de suni ja nī ntānū tāhvī ndá ndīyi jā ní ncandíja Cristo.

¹⁹ Chi tú mā natecū ndīyi, de tú maá-ni síquī iin-ni vida yáha cúu jā űúhun inī ō jā sáhá Cristo jā váha yóhō, túsaa de ndáhvī ndasí cā cúu ō nsūū cā ndá cā nchiví, chi cándíja cáhá ō nícu.

²⁰ De nduú chi íyó ndāa jā ní natecū Cristo māhñū ndīyi. De maá yā cúu jā xihna cā nī natecū nsūū cā ndācā cā ndīyi jā natecū.

²¹ Chi síquī jā ní stívī iin-ni tēe Adán, de nī nquijéhé cuēhē jā jíhī nchiví. De suni sūcuán síquī jā ní nsáhá iin-ni tēe Cristo, de natecū nchiví.

²² Chi tá cúu nūū jíhī ndihi ō síquī jā cúu ō tatā Adán, de suni sūcuán natecū ndihi ō síquī jā yíhī ō ndahá Cristo.

²³ Sochi tá iin iin nāsa ndíta táhān maá: Xihna cā Cristo nī natecū yā, de sá de quívi ndíji yā de natecū ndá nchiví jā yíhī ndahá yā.

²⁴ űúcuán de jīnu tiempo, de snāa yā poder ndācā enemigo jā cúñāhnū, jíin jā ndācu tíñu, jíin jā íyó poder. De ndihi jā tátúnī yā nūū, nacuaaha yā nūū Tatá yā Yāa Dios.

²⁵ Chi cánuú jā tátúnī Cristo jondē quíji quívi jā candee Yāa Dios poder ndācā jā jíin űhvī nūū Cristo, de sndóho yā.

²⁶ De jā sándihí de snāa yā cuēhē jā jíhī nchiví.

²⁷ Chi cáhān tutū iī jā ní nsáhá Yāa Dios jā cúñāhnū Cristo síquī ndihi jā íyó, de cuetáhvī nūū yā. De tá cáhān jā cúñāhnū yā síquī ndihi-ni, de jíin váha ō jā maá Yāa Dios mā quíhī yā ndahá Cristo, chi Yāa Dios cúu jā ní nchihī ndācā űúcuán ndahá Cristo.

²⁸ De tá nī nquívi ndihi űúcuán ndahá Cristo, sá de suni maá Cristo jā cúu yā Sēhe, quívi yā ndahá maá Tatá yā. Yāa jā ní nchihī ndācā űúcuán ndahá yā. De sūcuán cúu jā tiin maá Yāa Dios ndihi-ni.

²⁹ De íyó nchiví jā jéndutē jíi jā jēhē ndīyi. De tú mā natecū cuití ndīyi, ¿de nūcu jéndutē jíi jā jēhē ndīyi túsaa?

³⁰ De ndá maá nī, ¿nājēhē cúu jā ndiquívi jéndeé inī nī jā íyó peligro jā cuū nī, de tú mā natecū ndīyi?

³¹ Hermano, tá cúu nūū íyó ndāa jā cúsiī inī nī jā cándíja ndá nú jētohō ō Jesucristo, suni sūcuán íyó ndāa jā ndiquívi ndúcú nchiví cahñi nduhū síquī tíñu yā.

³² De jā ní ndoho nī nī nsáhá ndá tēe xēen űuū Efeso jā cúu dē tá cúu quiti xēen, ¿de nā cuá níhñi nī síquī űúcuán túsaa? Chi tú mā natecū ndīyi, de cuu cáhān ō tá cúu nūū cáchí iin tūhun: Ná cúsiī inī ō de cají ō coho ō, chi sanaa de teen de cuū ō, cachí ō nícu.

³³ Mā cuáha ndá nú tūhun jā stáhvī nchiví ndóhō. Chi cáchí iin tūhun: Tú jica nú jíin ndá nchiví nēhén, de stívī jíi ndóhō jā má cáca ndāa cā nū.

³⁴ Nachuhun inī ndá nú, de sáhá nú tíñu ndāa, de mā sáhá cā nū cuachi. Chi sava nú nduú jíin cuití nū nāsa Yāa cúu Yāa Dios. Sūcuán cáhān nī tácuacucanoō ndá nú.

Síquī nāsa natecū ndīyi

³⁵ Sochi sanaa de cáhān iin nú: ¿Nāsa natecū ndá ndīyi? ¿Nāsa coo yíquī cúñu jíi? cachí nū.

³⁶ Nduú jícūhun cuití inī nū túsaa. Chi cúu tá cúu jā chíhī ō ndācā tatā chíjin űuhun tácuacucano yūcū jíi.

³⁷ De tatā jā quívi chíjin űuhun, á trigo á incá tatā, chi nsūū yūcū cúu, chi maá nūñi-ni cúu.

³⁸ De cuéé cā de táhvī, chi Yāa Dios nī jēhe yā yūcū ndá tatā űúcuán, nāsa nī jēhāhān inī maá yā, de tá iin iin tatā chí síin síin cáa yūcū nī nsáhá yā.

³⁹ De suni sūcuán cúu ndācā yíquī cúñu, chi nsūū inuū cáa. Chi síin cáa nchiví, de síin cáa quiti, de síin cáa saā, de síin cáa tiacá.

⁴⁰ De suni sūcuán cúu ndācā jā íyó andiví jíin ndācā jā íyó űayiví. De síin cáa víi jā íyó andiví, de síin cáa víi jā íyó űayiví.

⁴¹ De síin jéndütē nandīi, de síin ndíi yoō, de síin xīñū ndá tiūun. De tá iin iin tiūun chi suni síin síin xīñū.

⁴² De suni sūcuán coo ndá ndiyi já natecū. Ndīyi já chíyuhū ō chi téhyū, de tá nastécū yā chi mā cúu cā.

⁴³ Já chíyuhū ō chi ndáhvi cáá, de tá nastécū yā chi vii cuñáhnū. Já chíyuhū ō chi nduú ná fuerza, de tá nastécū yā chi coo fuerza.

⁴⁴ Já chíyuhū ō chi iin yiqui cúñu cuenta ñayiví cúu, de tá nastécū yā chi coo iin yiqui cúñu cuenta Espíritu. Chi iyó yiqui cúñu cuenta ñayiví, de suni iyó yiqui cúñu cuenta Espíritu.

⁴⁵ Chi sūcuán yósō nūu tutū ī: Adán, tēe já xihna ñúhún, ní ncuváha dē jíin vida cuenta ñayiví, cáchi. De Cristo cúu modo incā Adán ūu, de maá yā cúu Espíritu já jéhe vida.

⁴⁶ De nsūu yiqui cúñu cuenta Espíritu cúu já ní ncuváha xihna cā, chi sa yiqui cúñu cuenta ñayiví, sá de nduu cuenta Espíritu.

⁴⁷ De cuenta ñayiví cúu tēe já xihna ñúhún, chi ní ncuváha dē jíin ticáchāā ñuhun. De Adán ūu já cúu maá Jētohō ō, chi jondē andiví ní nquiji yā.

⁴⁸ De nchiví ñayiví yáhá, chi cúu ji táhán Adán já ní ncuváha jíin ticáchāā ñuhun. De nchiví já quiví andiví, chi ndúu ji tá cáá maá Yāā já ní nquiji jondē andiví.

⁴⁹ Chi já cáá ó tá nūu cáá tēe já ní ncuváha jíin ticáchāā ñuhun, de suni sūcuán coo ó tá nūu cáá Yāā já ní nquiji jondē andiví.

⁵⁰ Tūhun yáhá cáchi tūhun ní nūu ndá nú hermano, já yiqui cúñu ó cuenta ñayiví, mā cúu quiví nūu tátūni Yāā Dios. Chi já jíhi cúu, de mā cúu quiví nūu cutecū ní cáni.

⁵¹ De cúni ní já ná jíicūhun iní ndá nú tūhun yáhá já ní nchiyuhū: Nsūu ndíhi ó cuū, sochi ndíhi ó chi nasāma yiqui cúñu ō.

⁵² Chi quiví já tiví trompeta já sándihí da, de iin núnú-*ni*, modo iin já nácueni ō-*ni*, de nasāma yā yóhó. Chi tiví trompeta, de natecū ndácá ndiyi já má cúu cā jí. De ndácá ó já tēcū ō quiví ñúcuán, chi nasāma yā yiqui cúñu ō.

⁵³ Chi já téhyū yáhá, cánuú nūcūhun já má téhyū cā. De já jíhi, cánuú nūcūhun já má cúu cuñí cā.

⁵⁴ De já jíhi jíin já téhyū yáhá, chi quiji quiví já nūcūhun já má cúu cā mā téhyū cā. Ñúcuán de quee ndaā tūhun já yósō nūu tutū ī: Jíin poder yā ní snáa yā cuēhē já jíhi nchiví.

⁵⁵ Tusaá de cuēhē já cuū ō, ¿nása cā cuu sáhá xēen jíin ó? Chi natecū ō. ¿De nása cā cundeé jíin ó? Chi snáa yā. Cáchi tutū.

⁵⁶ Chi maá cuāchi cúu já sáhá já cundeé cuēhē já jíhi nchiví. De ley yā janahán sáhá já nénda cuāchi síquī ō.

⁵⁷ De ná cútahví ō nūu Yāā Dios, chi jíin maá Jētohō ō Jesucristo sáhá yā já cundeé ó síquī cuāchi jíin síquī cuēhē já cuū ō.

⁵⁸ Já ñúcuán ñanī manī, cuiñi ñihin ndá nú de mā cáca yátá nú. De níni satíñū vāha ndá nú jíin tiñu maá Jētohō ō. Chi já jíni nū jáá nduú satíñū cáhá nú jíin maá Jētohō ō.

16

Síquī já caquín ji xūhún cuu ndá hermano

¹ De mitan de cāhán ní síquī xūhún já caquín ndá nú já cuu ndá hermano cándíja já ndóho ndáhvi. Suni sáhá ndá máá nú tá cúu nūu ní ndacu ní nūu ndá grupo nchiví cándíja já iyó Galacia.

² Ndácá domingo de tá iin iin nú chuvāha síin nú jacū xūhún, tú nása ní ñihin ndá nú, tácuá tá cuēē ní nūu nú de ja iyó tūha.

³ De tá cuēē ní, de cuāha ní carta nūu ndá tēe já nacāji ndá nú, de tají ní dē quíhin dē nūu ndá hermano já iyó Jerusalén, quísiáha dē xūhún já ní jaquín ndá nú.

⁴ De tú iyó vāha já quíhin ní, de suni quíhin ní jíin ndá dē.

Jā cāhān Pablo já quíndehé dē ndá nchiví cándíja

⁵ De já cuēē ní nūu ndá nú, de cánuú já xihna cā región Macedonia quenda ní coo ní ñúcuán, sá de cuēē ní ñuū ndá nú Corinto.

⁶ De sanaā de coo ní jíin ndá nú jacū tiempo, á sanaā de coo ó níi tiempo vījin. Ñúcuán de cuu chindeé ndá nú nduhū, ní-ni cúu nūu quíhin cā ní.

⁷ Chi nduú cúni ní cuēē ní nūu nū já yāha ñamā ní quíhin ní, chi ñúhún iní ní já coo ní jíin ndá nú jacū tiempo, de tú cuāha maá Jētohō ō tūhun.

⁸ De coo ní ñuū Efeso yáhá jondē yāha quiví Pentecostés.

⁹ Chi iyó cuāhā nchiví já scándíja ní, chi vāha jíca tiñu Jētohō ō. De suni iyó cuāhā nchiví já iyó contra.

¹⁰ De tú cuēē Timoteo, de sáhá ndá nú já coo síi iní dē máhñū nú, de ní iin mā cáni iní dē síquī. Chi suni tiñu maá Jētohō ō sáhá dē, tá cúu nūu sáhá ní.

¹¹ Tusaá de ní iin ndá nú mā sájéhe iní nūu de. Chi sa chindeé nú de já quíhin cā de, de coo ndeé coo síi iní dē, tácuá ndíji dē já nacuni táhán ní jíin de. Chi ndétu ndá ní de jíin sava cā hermano.

¹² De hermano Apolos, chi ní ncāhān ndáhvi ní jíin dē já ná cuēē dē nūu nū jíin sava cā hermano, cuēndehé dē ndá nú. De ní jani iní dē já má cúu cuēē dē mitan. Sochi tá nune dē de cuēē dē.

Saludo já sándihí

¹³ Ndito coo iní ndá nú, de cuiñi ñihin nū jíin tūhun já cándíja nú. De téyí coo iní nū, de coo fuerza iní nū.

¹⁴ De ndácá jíi sáhá nú, de sáhá nú jíin tūhun já cundáhvi iní táhán.

¹⁵ Hermano, jínī ndá nú jā xihna cā nchivī vehe Estéfanos nī ncandíja ichi Acaya. De nī jēhe ji maá ji nūū tiñu jā chindeé ji ndá hermano cándíja.

¹⁶ De cúnī nī jā suni ndá máá nú cuetáhvi vāha nú nchivī jā sáhá súcuán, jín ndá cā nchivī jā chindeé táhán de sátíñú sīquī tiñu yā.

¹⁷ Cúsiī inī ni jā ní nquenda Estéfanos jín Fortunato jín Acaico, chí ndá tēe yáhá nī nchindeé dē nduhū lugar ndá máá nú jāá nduú ní iyo nú jín nī.

¹⁸ Chi nī ndundeé inī ni nī nsáhá ndá dē, de saá-ni nī nsáhá dē ndá máá nú. De cánuú jā cuetúhún nú ndá tēe jā sáhá súcuán.

¹⁹ Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchi ndá grupo nchivī cándíja jā iyó Asia. Aquila jín Priscila jín nchivī cándíja jā ndútútú vehe dē, cáhán ndá ji jā sáhá ndeé ndasí inī ndá nú jín tūhun maá Jētohō ō.

²⁰ De ndácá hermano cáchi ji jā sáhá ndeé inī nū. De tá cáhán jítáhán ndá nú, de yíñúhún techuhú nú ndahá ji.

²¹ Maá nī jā cúu Pablo, jín ndahá maá nī tēe nī tūhun yáhá jā sáhá ndeé inī ndá nú.

²² De tú ní iin nduú iyó mānī jín Jētohō ō Jesucristo, de ná tánū tāhvī ji túsaá. De ná cáhán ō: Jētohō sá, cúnī sá jā ñamā nenda ní.

²³ De ñúhún inī ni jā maá Jētohō ō Jesucristo, ná sáhá cā yā jā vāha ndá ndóhó.

²⁴ De mānī ni jín ndá nú jā cándíja nú Cristo Jesús. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI NUU CORINTO

¹ Maá nī cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chi súcuán nī jētahān inī Yāā Dios nī ntají yā nduhū jā nacani nī tūhun yā. De ndūū nī jīn hermano ō Timoteo tēe nī carta yáhá cuēē nū ndá nū hermano ūū Corinto jā cándija nū Yāā Dios, jīn nū ndihi ndá nū jā yíhi ndahá Yāā Dios jā iyó nū ní cáhnú Acaya.

² De űhún inī nī jā Tatá ó Yāā Dios jīn Jētohó ō Jesucristo ná sáhá cá yā jā váha ndá nū de sáhá yā jā coo ndeé coo siī inī nū.

Sīquī jā ní ndoho Pablo tūndóhó

³ Ná cáhān ō jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios, Yāā cúu Tatá maá Jētohó ō Jesucristo. Chi maá yā cúu Tatá ó jā cúndáhvī inī yóhó, de níni sáhá yā jā ndusī inī ō.

⁴ Chi sáhá yā jā ndusī inī ō sīquī ndácá tūndóhó jā ndóho ó, tácuá suni cuu sáhá maá ó jā ndusī inī táhān ó jā ndóho tūndóhó. Chi tá cúu nū ní nsáhá yā jā ní ndusī inī maá ó, suni súcuán sáhá ó jā ndusī inī jī.

⁵ Chi jā ndóho ó cuáhā tūndóhó tá cúu nū ní ndoho Cristo, suni súcuán níhīn ō cuáhā tūhun ndusī inī, sáhá Cristo.

⁶ Jā űúcuán, tú ndóho ndá nī tūndóhó, de súcuán de cúu sáhá nī jā ndusī inī ndá nū de quendōo váha cá áno nū. De jā sáhá Yāā Dios jā ndusī inī nī, suu sáhá tucu jā ndusī inī ndá nū, de quendōo váha cá áno nū. De súcuán de níhīn nū fuerza jā cuandé inī nū jīn ndácá tūndóhó tá cúu nū ndóho ndá nī.

⁷ De űhún ndasí inī nī jā cúu ndá nū, chi jīn nī jā tá cúu nū ndóho ndá nū tūndóhó jīn nī, suni súcuán ndusī inī nū jīn nī sáhá maá Yāā Dios.

⁸ Hermano, cúnī ndá nī jā ná cúnī ndá nū nása nī ndoho ndá nī ichi Asia. Chi nī níhīn ndá nī tūndóhó xéēn ndasí, jondē ja űatin nduú cá quenda ní jīn, de ní jani inī ní jā cuū ní nícu.

⁹ De sīquī jā ní jehndé inī ndá nī jā cuū ndá nī, de űúcuán nī nsáhá jā ní jicūhun inī nī jā má cándija ní maá ní chi nduú tīnū ní, chi sa Yāā Dios jā nástécū ndiyi candija nī.

¹⁰ Chi maá yā ní scácu ndá nduhū nū tūndóhó xéēn jā ja űatin cuū ní nícu, de suni súcuán scácu yā nduhū mitan. De űhún inī ní jā suni scácu tucu yā nduhū ichi nū cá.

¹¹ De suni chindeé ndá nū ndá nduhū jā cácan táhvī nū jēhē nī. Chi tú cuáhā nchivī cácan táhvī jēhē nī, de suni cuáhā jī cuu nacuetáhvī jēhē nī jā ní nsáhá yā jā váha nduhū.

Jā ní ncucuéé Pablo jā quīhīn dē Corinto

¹² Iyó iin jā sáhá jā cúsi inī ndá nī: Chi níjīn cúu inī áno ní jā váha ndoo de ndāā ní jica

ndá nī nū nchivī űayívī, de víhī cá nū ndá maá nū. Chi sīquī jā váha inī Yāā Dios, de ní nchindeé yā ndá nduhū, de nsūū sīquī jā ndíchí ndá maá ní cúu jā ní jica ní súcuán.

¹³ De tūhun jā tēe ndá nī nū ndácá carta ní, chí maá-ni jā cuu cahví ndá nū de jicūhun inī nū cúu. De űhún inī ní jā jicūhun váha cá inī nū,

¹⁴ tá cúu nū jā jicūhun inī nū jacú. De súcuán de cuu cusí inī ndá nū sīquī ndá ní quívi jā ndiji Jētohó ō Jesús, tá cúu nū cusí inī ní sīquī ndá maá nū.

¹⁵ De sīquī jā súcuán nī ncucáhnú inī ní, de jā űúcuán ní jani inī ní jā tá quīhīn ní Macedonia de xihna cá nū ndá maá nū cuēē ní, tácuá cusí inī nū jā cuéndehé ní ndá nū tú vuelta nícu.

¹⁶ Chi ní jani inī ní jā cuéndehé ní ndá nū, sá de yāha ní quīhīn ní Macedonia, de jā ndicó ní Macedonia de nenda tucu ní nū nū. Nūcuán de cuu chindeé ndá nū nduhū jā quīhīn ní ichi Judea nícu.

¹⁷ De jā súcuán ní jani inī ní, ¿de á tēe jāá nduú nácani váha inī cúu ní jāá nduú ní jēē ní nū ndá nū? ¿A jāni inī nū jā cúu ní tá cúu nchivī űayívī jā űamā cáhān jā cuu, űúcuán de nduú?

¹⁸ Nduú chí maá Yāā Dios jīn yā jāá nduú cáhān ní jīn nū jā cuu, de yachí nácani ní jā má cū.

¹⁹ Chi nduhū jīn Silvano jīn Timoteo ní nacani ní tūhun Jesucristo Sēhe Yāā Dios nū ndá nū. De maá yā nduú cáhān yā jā cuu de nacahān tucu yā jā má cū. Chi sa squíncuu yā jā cáhān yā.

²⁰ Chi ndihi jā ní nquee yuhú Yāā Dios, squíncuu maá Cristo. De jā suu cúu jā cáhān ō jā víi cúñáhnú Yāā Dios, de cáhān ō Amén, chí ndihi squíncuu Cristo Jesús.

²¹ De Yāā Dios cúu jā sáhá jā ífí níhīn ndácá ó jīn Cristo, de ní nsáhá ndoo yā yóhó jā sáhá ó tīnū jā cúnī yā.

²² De suni ní jēhe yā Espíritu yā jā cundeē inī áno ō, de cúu yā modo iin sello jā stéhēn jā cúu ó sēhe Yāā Dios. De sáhá Espíritu jā iyó seguro inī ō jā cuáhā Yāā Dios táhvī ō.

²³ De jāá ncháha cá cuēē ní nū ndá nū nchivī Corinto, tá cúu nū ní jani inī ní, suu cúu sīquī jāá nduú ní ncúu inī ní jā cuxeēn ní nū ndá nū jāá nduú sáhá váha nū. De maá Yāā Dios cúu jā jīn jā cáhān ndāā nī. De tú nduú cáhān ndāā ní, de iyó váha jā cuū ní.

²⁴ De nsūū jā cúnī ndá nī jā ndacu níhīn ní nū nū sīquī tūhun jā cándija nū yā, chí ja ífí níhīn nū jīn tūhun yā. Chi sa cúnī ní chindeé ní ndá ndóhó jā ná cúsi cá inī nū.

2

¹ Túsaá de ní jani inī ní jā má cuēē ní incā vuelta nū ndá nū jīn tūhun jā cuxeēn ní de cucuéca inī nū sáhá ní.

² Chi tú cucuécá inī nū sáhá nī, ¿de ní nchivī sáhá já cusii inī maá nī? Nduú cá ná incā nchivī, chi maá-ni ndá maá nú, de nāsa cúu de tú sáhá nī já cucuécá inī nū.

³ Já ñúcuán cúu já ní ntee nī carta ñúcuán nū nū, tácuá tá cuéé de ja ní nacani inī nū síquī cuāchi nú sáhá, de mā cucuécá inī ní sáhá cuāchi nú quivī já cuéé ní nū nū. Chi sa sáhá ndá nú já cusii inī ní. De jíni vāha ní já tú cusii inī ní, de suni ndihí ndá nú cusii inī nū.

⁴ De já ní ntee nī carta ñúcuán nū nū, de ndasí ní nacani inī ní síquī nū, de ní ntahúvī inī ní, de jondē jácu ní ní ntee ní. De nduú ní ntée ní já sáhá ní já cucuécá inī ndá nú, chi sa já cunī nū nāsa mānī ndasí ní jíni nū.

Já nées cáhnú inī Pablo nū tēe já ní nsáhá cuāchi

⁵ De já ní ncucuécá inī ní ní nsáhá tēe já ní nsáhá cuāchi ñúcuán, de nsúu maá ní-ni, chi saá-ni ndá maá nú ní ncucuécá inī nū jacū ní nsáhá dē. De cáhān ní já jacū-ni, chi nduú cúnī ní já cuxeēn ndasí ní.

⁶ De jíni já ní ncuxeēn ndá nú nū dē tá ní ndutútu ndá nú, de jíni ñúcuán-ni de ní ncuu-ni.

⁷ De mitan chi cúnī já cune cáhnú inī ndá nú nū dē, de sáhá nú já ndusiī inī dē, chi sanaá de caa cá cucuécá inī dē, de mā ndúsii cá inī dē.

⁸ Túsaá de cáhān ndáhvi ní jíni ndá nú já stéhēn tucu nú já iyó mānī nū jíni dē.

⁹ Chi já síquī tiñu yáhá cúu já ní ntee ní carta ñúcuán nū nū, tácuá coto túnī ní ndá nú tú cuetáhvi vāha nú tiñu ndácu ní nū nū.

¹⁰ Túsaá de já nées cáhnú inī ndá nú nū nchivī, de saá-ni nduhū. Chi já nées cáhnú inī ní nū nchivī tú ní nsáhá jí cuāchi, de sáhá ní súcuán síquī já mānī ní jíni nū, jíni jínuú Cristo.

¹¹ Chi cánuú já cune cáhnú inī ō, chi nduú cúnī ō já nihīn Satanás cuāchi síquī ō, chi já jíni vāha ó nāsa ndúcú stáhvi yóhó já sáhá ó cuāchi.

Jáá nduú ní iyo nañii inī Pablo inī ñuú Troas

¹² Tá ní jēhēn ní ñuú Troas já nacani ní tūhun Jētoho ō Cristo, de vāha ní nsáhá yā já ní iyo modo já nacani ní tūhun yā.

¹³ De visó súcuán de nduú ní iyo nañii inī ánō ní, chi nduú ní nānihīn tǎhān ní jíni hermano ō Tito. Ñúcuán de ní nacuetáhvi ní nū nchivī ñúcuán, de cuānanducú ní dē ichi Macedonia.

Já sáhá Cristo já cundeé ó

¹⁴ De ná cútahvi ō nū Yāa Dios, chi níni ndéca vāha yā yóhó já cuāhān ō jíni Cristo Jesús, de iyó inuú ó jíni yā já cuñáhnú ndasí yā já snáa yā poder ndihí enemigo. De jétifū

yā yóhó já scútē nuu ó tūhun yā ndácá-ni lugar, tá cúu nūu jíte nuu iin xicō asin.

¹⁵ De cúu ó tá cúu iin sūja já jēhēn asin nūu Yāa Dios sáhá Cristo. De modo já quēnda xicō ñúcuán nūu nchivī já cācu ánō jíni nūu nchivī já tǎnū tǎhvi.

¹⁶ Nūu nchivī já tǎnū tǎhvi, chi cúu ó tá cúu iin xicō já cuū jí sáhá, de nūu nchivī já cācu ánō chi cúu ó tá cúu iin xicō vāha já cutecū jí sáhá. De ní iin ó mā quēnda ó sáhá ó tiñu yáhá de tú mā chindeé yā yóhó.

¹⁷ De ndá nduhū chi nduú sáhá ní tá cúu nūu sáhá cuāhā tēe já ndúcú de nihīn de xūhūn síquī tūhun Yāa Dios. Chi sa nácani ndaa ndá ní tūhun yā, chi maá Yāa Dios ní ntají nduhū, de maá yā jíni já nácani ndaa ndá ní síquī já cándija ní Cristo.

3

Tūhun síquī contrato jé

¹ De já cáhān ndá ní súcuán, ¿de á jáni inī ndá nú já ndúcú tucu ndá ní cáhān ní já vāha cá tēe cúu ní, á naá cúu? ¿De á jíni ñúhún já stéhēn ní carta recomendación nūu ndá nú, á já cácān ní já taji nú nūu ndá ní, tá cúu nūu sáhá sava jí?

² Nduú chi ndá maá nú cúu modo iin carta recomendación ní. De suu cúu já ñúhún inī ní já ní ncandíja vāha ndá nú ní nsáhá ní, de cúu modo já yósō tūhun carta ñúcuán inī ánō ní. De ndihí nchivī chi modo já cáhvi jí cúu já jíni jí nása ní nasāma nū.

³ Chi ndá maá nú cúu tá cúu iin carta já ní ntee Cristo de scáca ndá ní. De nsúu jíni tinta ní ntée yā, chi sa jíni Espiritu Yāa Dios, Yāa tēcu. De nsúu nūu tabla yūu tá cúu nūu ní ntee yā ley yā, chi sa nūu ánō nchivī ní ntee yā.

⁴ De cáhān ndá ní súcuán, chi cúcáhnú inī ní Yāa Dios síquī já ní nsáhá Cristo.

⁵ De nsúu já jáni inī ndá ní já cuu quenda maá ní já sáhá ní tiñu ñúcuán. Chi sa maá Yāa Dios sáhá já cuu squíncuu ní.

⁶ De maá yā ní nsáhá já cuu satíñú vāha ní síquī contrato jé yā. De contrato yáhá chi nduú cáhān já squíncuu ó ley já ní ntee jíni letra, chi sa já caca ó jíni vida jé, suu já ní jēhe Espiritu Santo. Chi contrato ley já yósō jíni letra, tǎnū tǎhvi nchivī sáhá. Sochi já sáhá maá Espiritu cúu já cutecū ō níí cáni.

⁷ De tá ní jēhe yā ley nūu Moisés janahán, de ní nchosó letra nūu tabla yūu. De ní jēndütē ndasí nūu iyó Moisés ní nsáhá yā, de jondē ní jēndütē ndasí nūu dē. De nduú ní ncuu cūndéhé vāha ndá nchivī Israel nūu dē ní nsáhá. De visó súcuán de cuéé-ni cuéé-ni ní ndáhva já jēndütē nūu dē. De tú súcuán ní ncuñáhnú ndasí ley já sáhá já cuū nchivī de tǎnū tǎhvi jí,

⁸ de sa víhí cá cúñáhnú ndasí cá tūhun já cutecū ō já jēhe Espiritu Santo nūu ō.

⁹ Chi tú nī ncuñáhnú ndasi ley ñúcuán já tánū táhvi nchivi sáhá, de sa yíhí cá cūñáhnú tūhun já sndáhvā Yāā Dios cuāchi ó.

¹⁰ Chi ley ñúcuán já ní ncuñáhnú jondē saá, nduú cá cūñáhnú cuiti, síqui já cūñáhnú ndasi cá tūhun Espírítu já iyó mitan.

¹¹ Chi tú sūcuán nī ncuñáhnú ley já ní iyo jacū-ni tiempo, de sa tūhun já coo ní cáni chi cūñáhnú ndasi cá.

¹² De já sūcuán ñūhún inī ndá nī, já ñúcuán cúu já iyó téyí inī ní já nácani nī tūhun yáhá.

¹³ Chi nduú sáhá ndá nī tá cúu nūū ní nsáhá Moisés já ní jasi dē iin sahma nūū dē, tácuā mā cūnī ndá nchivī Israel nāsa cuāndahvā já jéndūtē nūū dē.

¹⁴ De nchivī ñúcuán nduú ní jícūhun inī jī. De jondē mitan de tá cáhvi jī tutū contrato ley janahán, suni nduú jícūhun inī jī, chi modo já ndási sahma ñúcuán nūū jáá ntúnī jī, de nduú cújiyo cuiti. Chi jondē tá candíja jī Cristo, sá de cujiyo.

¹⁵ De suni sūcuán jondē mitan tá cáhvi jī tutū ley Moisés, de modo já ndási iin sahma nūū jáá ntúnī jī.

¹⁶ Sochi já nácani inī iin nchivī de quívi jī nūū maá Jētohō ó Cristo, sá de cujiyo-ni já ndási ñúcuán.

¹⁷ Chi Jētohō ó cúu maá Espírítu. De nūū iyó Espírítu maá Jētohō ó, ñúcuán cúu nūū iyó libre nchivī jáá nduú cá yíhí jī chijin ley janahán.

¹⁸ De já ñúcuán de ndá maá ó chi nduú cá jási nūū jáá ntúnī ó. Chi cúu ó tá cúu espejo já jéndūtē, cúu já stéhēn ó nāsa víi ndasi cūñáhnú maá Jētohō ó, chi jíca ndaā ó. De maá ó ndacá quívi cuānasama ó cuānduu víi cá áno ó tá cúu nūū cáá maá yā. Chi maá Jētohō ó já cúu yā Espírítu, sūcuán sáhá yā jíin ó.

4

¹ Túsaá de nduú núu inī ndá nī já nácani nī tūhun yā. Chi síqui já ní ncundáhvī inī yā ndá nduhū de nī jēhe yā tíñu yáhá nūū nī.

² Chi nduú ndúcú ndá nī ndá modo yuhū já cúcanoó ó sáhá, de ní nduú jíca nuu ní jíin tūhun ndíchí já stáhvī, de ní nduú ndásama nī tūhun Yāā Dios. Chi sa cáhān ndá ní maá-nī tūhun ndāā. De sūcuán de cuu cunī ndacá nchivī inī áno jī já cáhān ndāā ndá nī, jíin jíinū Yāā Dios.

³ De tú iyó nchivī jáá nduú jícūhun inī tūhun já scácu yā yóhó já nácani ndá nī, de sūcuán cúu nūū maá-ni nchivī já tánū táhvi.

⁴ De jáá nduú cándíja jī, chi maá jánehén já ndácu tíñu inī ñayívi yáhá, ní jasi nūū jáá ntúnī jī, tácuā mā jéndūtē tūhun Cristo inī áno jī, de mā cūnī jī já víi ndasi cūñáhnú Cristo, Yāā já inuú cáá jíin Yāā Dios.

⁵ De já nácani ndá nī tūhun, de nsúú tūhun maá nī, chi sa tūhun Jētohō ó Jesucristo

nácani nī. De ndá maá nī chi mozo-ni cúu nī nūū ndá nú já síqui já mánī ní jíin Jesús.

⁶ Chi tá nī nsáhá Yāā Dios ñayívi de ní ncáhān yā já ná túu luz nūū neē. De suni sūcuán ní nsáhá yā já ní ntúu luz inī áno ndacá ó, cúu já jícūhun inī ó síqui Jesucristo, nāsa jéndūtē nūū yā já víi ndasi cūñáhnú yā tá cúu nūū iyó maá Yāā Dios.

Jā jíca ó jíin tūhun já cándíja ó yā

⁷ De ndacá tūhun yáhá já víi ndasi cūñáhnú, chi modo já ñūhún inī iin quísi ñūhun. Chi cúu ó tá cúu quísi ñūhun, chi nduú ná fuerza ó. De já ñúcuán jíin váha ndá ní já maá Yāā Dios cúu já jēhe poder síqui tūhun yáhá já víi ndasi cūñáhnú, de nsúú fuerza maá nī cúu.

⁸ De já ñúcuán, visó ndacá lado jíin ndá nī tūndóhó, sochi nduú sáhá já má ndúsi cá inī nī. De visó cúcuécá inī ndá nī síqui tūndóhó, sochi ñūhún inī ní já quee váha tíñu nī.

⁹ De visó jíin ūhvi nchivī ndá nduhū, de maá yā chi nduú sndóo yā ndá nī. De visó ndúcú jī snáá jī ndá nduhū jíin tíñu sáhá nī, de má cūū.

¹⁰ De ní-ni cúu nūū cuáhān nī, de tá cúu nūū ní ndoho Jesús já ní jíhí yā, suni sūcuán ndóho ndá nī já ja ñatin cuū nī, tácuā suni cuu stéhēn ni fuerza Jesús já tēcū yā inī yiqui cúñu nī.

¹¹ Chi juni tēcū ndá nī, de ndacá quívi ja ñatin cahni nchivī nduhū já síqui Jesús. De sūcuán de jíin nchivī já tēcū Jesús inī yiqui cúñu nī já cuū.

¹² Túsaá de ndá nduhū, níni cúu já ja ñatin cuū ní síqui tūhun yā, de ñúcuán sáhá já cutecū ndá maá nú ní cáni.

¹³ De yósó nūū tutū ñi: Nī ncandíja nī, de já ñúcuán ní ncáhān nī, cáchi. De saá-ni ndá nduhū, suni cándíja ní de suu cúu já nácani nī tūhun yā.

¹⁴ Chi jíin ndá nī já maá Yāā já ní nastecū Jētohō ó Jesús, suni sūcuán nastecū yā ndá nduhū, de sáhá yā já iin cáhnú-ni cuiñi ndihi ó nūū yā.

¹⁵ Chi ndacá tūndóhó yáhá ndóho ndá nī tácuā quendóo váha ndá nú. De sūcuán de cáya cuáhā cá nchivī já sáhá yā já váha jī. Ñúcuán de suni cuáhā ndasi jī nacuetáhvī jī nūū Yāā Dios, de cuñáhnú cá yā sáhá.

¹⁶ Já ñúcuán cúu jáá nduú núu inī ndá nī, de visó cuāndihi fuerza yiqui cúñu nī, de áno ní chi sa cuānduu fuerza cá ndacá quívi.

¹⁷ Chi tūndóhó já ndóho ó ñayívi yáhá, nduú-ni xēen cúu, de ñamā yāha. De sáhá já nūhīn ó iin táhvi já cuñáhnú ó ní cáni já cáa ndasi cá nsúú cá tūndóhó ñúcuán.

¹⁸ De nduú sáhá ó cuenta nūū ndacá tūndóhó já jíin ó nūū mitan, chi sa sáhá ó cuenta nūū ndacá já váha jáá nduú jíin ó nūū mitan. Chi ndacá já jíin ó nūū mitan, chi

ñamā ndihi, sochi ndacá jáá nduú jíni ò nūū, chí coo níí cáni.

5

¹ Chi yiqui cúñu ó ja ndeé ò ñayiví yáhá, cúu tá cúu iin vehe já naá. De jíni ò já tá naá, de cuáha Yáa Dios iin yiqui cúñu jeé, de suu cúu tá cúu iin vehe já coo níí cáni jondé andiví. De nsúú iin vehe já sáhá nchiví cúu, chí já sáhá Yáa Dios cúu.

² De juni ndeé ò vehe yáhá já cúu yiqui cúñu ó, chí jéca iní ò sáhá, chí ndasí cúní ò já nūcūhun ó yiqui cúñu jeé ó jondé andiví.

³ Chí tá nūcūhun ó ñūcuán, de mā cōó maá-ni cā áno ò já naá yiqui cúñu ó yáhá.

⁴ Chí juni iyó cā ò iní vehe yiqui cúñu ó yáhá, de jéca iní ò de cúcuécá iní ò. De nsúú já cúní ò já sndóo ó yiqui cúñu ó de coo maá-ni áno ò. Chí sa cúní ò já nūcūhun ó já jeé, tácuca ndāhvā yiqui cúñu ó já naá, de coo maá já cutecū níí cáni.

⁵ De Yáa Dios cúu já ní nsáhá já sūcuán coo ó. De ní jēhe yā Espiritu Santo já ndeé iní áno ò, de sáhá maá Espiritu já iyó seguro iní ò já cuáha Yáa Dios táhvi ò.

⁶ Túsaá de níni cúu já cúndeé cúcáhnú iní ndá ní. Chí jíni ní já juni ndeé ní chíjin yiqui cúñu ní yáhá, de jíca iyó ní jíni maá Jētohō ò.

⁷ Sochi mitan chí cándija ndá ní já iyó yā jíni ní, visō ncháha ca cuní ní nūū yā.

⁸ De cúndeé cúcáhnú iní ndá ní, chí sáhá ní cuenta já vāha cā tú ná queé ní chíjin yiqui cúñu ní yáhá de quihín ní cundeé ní jíni maá Jētohō ò.

⁹ Já ñūcuán cúu já ndúcú ndeé ní sáhá ní já cusí iní yā jíni ní, visō tú iyó cā ní chíjin yiqui cúñu ní á visō tú cundeé ní jíni yā.

¹⁰ Chí cánuú já ndihi ó cuiñi yuhú mesa Cristo já sáhá ndāā yā tiñu ó. De tá iin iin ó nīhín ò síquī nāsa ní nsáhá ó, á já vāha á já nehén, tá ní Iyo ó chíjin yiqui cúñu ó.

Siquí já ndivi ó nūū tūhun já māni Yáa Dios jíni ó

¹¹ Túsaá de ndíhvi iní ní já má stíví ní nūū maá Jētohō ò, de já ñūcuán ndúcú ndeé ní scándija ní nchiví. Sochi jíni Yáa Dios já iyó ndāā ndá ní, de ñūhún iní ní já suni sūcuán jíni ndá nú.

¹² De nsúú já ndúcú tucu ní cāhān ní já vāha cā tēe cúu ndá ní. Sochi cáchi tūhun ní já cuu cusí iní ndá nú já síquī ní. De sūcuán de cuu scócōo nū nūū nchiví já cutéyí jí síquī nāsa cáá nchiví, de nduú sáhá jí cuenta nāsa cáá áno nchiví.

¹³ De va sanaá de jáni iní ndá nú já tēe loco cúu ndá ní já cāhān ní sūcuán. De síquī já ndíhvi iní ní jēhē Yáa Dios cúu. De nduú chí iyó vāha xíní ní, de já ñūcuán jétíñú yā ndá ní já quendōo vāha ndá nú.

¹⁴ Chí síquī já cúndáhví iní Cristo ndá nduhú, já ñūcuán cúu já cánuú nacani ní tūhun yā. Chí jíni vāha ndá ní já ní jhi

mátúhún-ni yā já síquī ndihi ó, de já ñūcuán cúu modo já ní jíni ndihi ó jíni yā.

¹⁵ Chí ní jíni yā já síquī ndihi ó tácuca ndacá ó já tēcū, mā cútecū cā ò já sáhá ó já cúní maá ó, chí sa já cúní maá yā já ní jíni yā de ní natecū yā já síquī ò.

¹⁶ Já ñūcuán nduú cā sáhá ndá ní cuenta nāsa-ni cáá nchiví, tá cúu nūū sáhá nchiví ñayiví. De visō sūcuán ní nsáhá ní cuenta Cristo jondé saá, já iin tēe-ni cúu yā, de mitan chí nduú cā jáni iní ní sūcuán.

¹⁷ Chí tú iin nchiví yihí jí ndahá Cristo, de ja ní ndujeé jí. De ndacá modo nehén jí, ja ní ncháha cuáhān, de mitan de ja ní ndujeé ndihi.

¹⁸ De Yáa Dios cúu já sáhá ndihi yáhá, chí jíni Cristo ní nsáhá yā já ní ndivi ndacá ó nūū tūhun já māni yā jíni ó. De ní ntetiñú yā ndá ní já nācani ní tūhun já ndivi nchiví nūū tūhun já māni yā jíni jí.

¹⁹ Chí jíni Cristo de ní nsáhá Yáa Dios já nchiví ñayiví ndivi jí nūū tūhun já māni yā jíni jí. De nduú nācunehen yā cuāchi já ní nsáhá nchiví. De ní ntetiñú yā ndá ní já nācani ní tūhun yáhá nāsa ndivi jí nūū tūhun já māni yā jíni jí.

²⁰ Túsaá de cúu ndá ní tēe já jíca tiñu maá Cristo. De já cāhān ní, chí modo já maá Yáa Dios cāhān ndāhví yā jíni ndá nú. Túsaá de cāhān ndāhví ní jíni ndá nú já cāhān Cristo, já ná ndivi ndá nú nūū tūhun já māni Yáa Dios jíni nú.

²¹ De Cristo, visō nduú ní iin cuāchi yā, de ní nsáhá Yáa Dios já ní ñūcundeé cuāchi ó síquī yā. De sūcuán de yóhó já yihí ndahá Cristo, ní ñūcundeé síquī ó já iyó ndāā ò tá cúu nūū iyó ndāā Yáa Dios.

6

¹ Túsaá de síquī já cúu ndá ní tēe já sátíñú jíni yā, de cāhān ndāhví ní jíni ndá nú já má sndóo uun nú tūhun já ní nsáhá Yáa Dios já vāha ndá nú.

² Chí cáchi yā nūū tutú ñi: Maá tiempo já cúní maá ní de cunini ní tūhun já cāhān ndāhví nú jíni ní. De maá tiempo já scácu ní nchiví, de scácu ní ndóhó.

Cáchi yā. De mitan-ni cúu maá tiempo já cúní yā, de mitan-ni cúu tiempo já ní nquiji Yáa já scácu yóhó.

³ De ndúcú ndá ní já má sáhá ní ní iin tiñu já casi já cándija nchiví, tácuca mā cāhān jí síquī tiñu ndiso ní.

⁴ Chí sa ndúcú ní já ndihi já sáhá ní stéhēn já cúu ní tēe já sátíñú nūū Yáa Dios. Já ñūcuán jēndeé iní ndá ní já ndóho ní tūndóhó, jíni já cúmani nūū ní, jíni já víjin sáhá jíni ní.

⁵ Chí ní Iyo quéhén vuelta já ní ncani nchiví ndá ní, de ní nenda jí síquī ndá ní, de ní nchihí jí ndá ní vecāa, de ní nsatíñú níhin

nī, de nī jahni ni maá nī mähna, de nī iyo nditē inī ni.

⁶ De suni ndúcú ndá nī jā cuetúhún ji nduhú síquī jā ndāá jica nī, de jicúhun vaha inī ni tūhun ndāá, de iyó paciencia inī ni, de vaha inī ni, de ndéé Espíritu Santo inī ndá nī, de cundáhvi ndija inī ni táhán nī.

⁷ De nácani ndāá ndá nī tūhun, de poder Yāa Dios iyó jíin nī. De jíin tūhun ndāá sndáhvā ni ndācá tiñu néhén, chi modo jā cánāá nī síquī. De modo jā nénda ñúcuán síquī ndá nī, de nénda ndá nī síquī.

⁸ Iyó vuela jā iyó yifúhún nchivi jíin nī, de iyó vuela jā nduu. Iyó vuela jā jétúhún ji ndá nī, de iyó vuela jā cáhán ji síquī nī. De iyó vuela jā cáhán ji jā tēe stáhvī cúu ndá nī, de iyó vuela jā cáhán ji jā tēe ndāá cúu nī.

⁹ De iyó vuela jā sáhá ji jāá nduu jíin ji ndá nī, de iyó vuela jā sáhá ji jā jíin vaha ji ndá nī. De iyó vuela jā cúni nchivi jā cahni ji ndá nī, sochi tēcú cá ni. De visó sndóho ji ndá nī, sochi nduu jíhi ndá nī.

¹⁰ De visó iyó jā cúcuécá inī ni, sochi níni cúsi inī ni. De visó tēe ndáhvi cúu ndá nī, sochi sáhá cuécá nī cuahá nchivi jíin tūhun yá. De visó nduu ná cuá névaha nī, sochi jíin maá yá de ndihi-ni névaha nī.

¹¹ Hermano ñuu Corinto, súcuán cúu jā cáhán caji nī jíin ndá nú, chi síquī jā māni nī jíin nú, jā ñúcuán cúu jā cáchi ndihi nī nása ndóho nī.

¹² Ndá maá nī cáchi caji nī síquī jā māni ndasi nī jíin ndá nú, de ndá maá nú sanaá de nduu māni nī jíin nī súcuán.

¹³ De modo jā cáhán táta jíin sēhe, suni súcuán cáhán ndáhvi nī jíin ndá nú jā coo mani nū jíin nī, tá cúu núu iyó māni nī jíin nú.

Siqui jā cúu ó templo Yāa Dios

¹⁴ Mā quívi nduu ndá nú jíin tiñu néhén jā sáhá nchivi jāá nduu cándija, chi mā cúu coo inuu nú jíin ji. ¿Chi nása cúu quetáhán tiñu jā sáhá nchivi ndāá jíin jā sáhá nchivi néhén? ¿De nása cuu cundeé inuu nchivi jica jíin luz yá jíin nchivi jica núu neé?

¹⁵ ¿Nása cuu coo inuu Cristo jíin Satanás? ¿De nása cuu cuiñi cáhnú nchivi cándija jíin nchivi jāá nduu cándija?

¹⁶ ¿De nása cuu cani táhán templo Yāa Dios jíin ídolo? Chi ndá maá nú cúu templo Yāa Dios, Yāa tēcú, chi ndéé yá inī áno nú, tá cúu núu nī ncáhán yá:

Cundeé ni inī ndá ji de caca nuu nī mähñú ji,

de cuu nī Yāa Dios maá ji,

de cuu ji nchivi maá nī.

Ncachi yá.

¹⁷ De jā ñúcuán nī ncáhán cá yá:

Mā quívi nduu ndá nú jíin tiñu néhén jā sáhá ndá ji,

chi sáhá síin nú maá nú, cáchi Jětóhó ó.

De mā tíin nú ndācá jāá nduu ndāá.

Ñúcuán de naquehen nī ndá nú,

¹⁸ de cuu nī Tatá ndá nú,

de cuu nú sēhe yíi nī jíin sēhe síhí nī,

cáchi Jětóhó ó, Yāa jā tíin ndihi poder.

Cáchi tutú.

7

¹ Ñanī mánī, túsaa de névaha ó ndācá tūhun yáhá jā ní nquee yuhú yá jā sáhá yá. Jā ñúcuán ná sáhá ndoo ó maá ó ndācá jā sátéhén yiqui cúnu ó jíin áno ó. De ná cundihvi inī ó jā má stívī ó núu Yāa Dios, de ná coo ndoo coo ií ó núu yá jíin ndihi tiñu jā cúni yá.

Jā nī nacani inī nchivi Corinto síquī cuáchi ji

² Coo manī ndá nú jíin ndá nī víi. Chi nduu ní nsáhá nī falta núu ni iin nú, de nduu ní stívī nī áno ni iin nú, de ni iin nú nduu ní stáhvī nī.

³ De nsúu jā ndúcú nī cáhán ni núu nú cúu jā cáhán ni súcuán, chi ja nī ncáhán ni jā māni ndasi nī jíin nú. De níni ñúhún inī ni ndá nú, visó cuú ó á cutecú ó.

⁴ De cúcáhnú ndasi inī ni ndá nú, de cúsi ndasi inī ni jā jica ndaa nú. De visó jíni ndá nī ndācá tündóhó yáhá, de iyó ndeé inī ni de cúsi ndasi inī ni jā síquī ndá nú.

⁵ Tá nī jēe ndá nī Macedonia, de nduu ní iyo nañí inī ni, chi sa vjín nī iyo tündóhó jíin nī ndācá lado. Chi nī iyo jā ní stáhán táhán jíin nī, de nī nchúhú nī jā sanaá de caca yátá nchivi cándija.

⁶ De Yāa Dios jā sáhá jā ndúndeé inī nchivi jā cúcuécá inī, nī nsáhá yá jā ní ndundeé inī ndá nī, chi nī nquiji Tito nī nsáhá yá.

⁷ De nī ndusi inī ndá nī, de nsúu maá-ni síquī jā ní nquiji dē, chi suni jā ní ndundeé inī dē nī nsáhá ndá nú. Chi nī ncachi tūhun dē jā ñúhún inī ndá nú jā cunī tucu nú núu nī, jíin jā cúcuécá inī nū síquī cuáchi nú, jíin jā nácani inī nū jēhē nī. De jā ñúcuán víhi cá nī ncusi inī ni.

⁸ De carta jā ní ntají nī núu ndá nú, visó nī nsáhá jā ní ncucuécá inī ndá nú, sochi nduu cá nácani cuécá inī maá nī jā ní nsáhá súcuán. Chi visó nī ncucuécá inī ni saá, de mitan de nduu cá, chi jíni nī jā jacú-ni quívi nī ncucuécá inī ndá nú nī nsáhá.

⁹ De mitan de cúsi inī ni, de nsúu síquī jā ní ncucuécá inī ndá nú, chi sa síquī jā ní jetiñú jā ní ncucuécá inī nū, chi nī nsáhá jā ní nacani inī nū síquī cuáchi nú. Chi nī ncucuécá inī nū tá cúu núu cúni maá Yāa Dios, de nsúu jā ní nsáhá úhvi nī ndá nú.

¹⁰ Chi tú cúcuécá inī ó tá cúu núu cúni Yāa Dios, de suu sáhá jā nácani inī ó síquī cuáchi ó de scácu yá yóhó, de sá de nduu cá nácani cuécá inī ó. Sochi tú cúcuécá inī nchivi jāá

nduú cándija, de nduú jétiñú já nacani iní ji, chi sa tánú táhvi ji.

¹¹ Sochi ní ncucuecá iní ndá nú tá cúu núú cúní Yāá Dios, de mitan de jíni ndá nú nāsa váha ní jetiñú. Chi ní nacani ndasi iní nú ní nsáhá, de ní nducú ndá nú já quendóo ndāá nú, de ní ncuxeēn nú núú tēe já ní nsáhá cuāchi, chi ní nchúhú nú já ní stíví nú núú yā. Ñúcuán de ndasi ní ncuu iní ndá nú já cuní tucu nú núú ní, de ní ndihví ndasi iní nú ní ncuxeēn nú núú tēe já ní nsáhá cuāchi ñúcuán. De súcuán ní stéhēn ndá nú jáá nduú cuāchi nú, chi nduú ní jétuhún ndá nú cuāchi já ní nsáhá tēe ñúcuán.

¹² De já ní ntee ní carta ñúcuán, de nsúú maá-ni síquí tēe já ní nsáhá cuāchi, de ní nsúú maá-ni jēhē tēe já ní ndoho ní nsáhá dē. Chi sa ní ntee ní tácuā sáhá ndá nú cuenta nāsa ní nacani ndasi iní nú já mānī nú jíni ní, jíni jínuú Yāá Dios.

¹³ Já ñúcuán ní ndusi iní ndá ní já síquí ndá nú. De víhí cā ní ncusi iní ní já ní jíni ní já cúsi iní Tito, chi ní nduu nañí iní dē ní nsáhá ndá nú.

¹⁴ Chi já ní ncāhān ní jíni dē já cúsi iní ní já váha nchiví cúu ndá nú, de mitan de nduú ní nguéndóo ní tūhun canoó já síquí nú. Chi tá cúu núú ní jíni ndá nú já iyó ndāá ndácá tūhun já ní ncāhān ní jíni nú, suni súcuán ní nquee ndāá já ní ncāhān ní jíni Tito já cúsi iní ní síquí nú já váha squíncuu nú.

¹⁵ De víhí cā mānī dē jíni ndá nú mitan já ñúhún iní dē já váha ní jetáhvi nú já cáhān dē, de ní iyo yíñúhún nú chi ní ndihví iní nú já má stíví nú núú dē.

¹⁶ Túsaá de cúsi iní ní síquí já cúcáhnú ndasi iní ní ndá nú.

8

Já ná cúsi iní ji sócō ji cuāhā

¹ Hermano, mitan de suni cúní ndá ní cachí tūhun ní núú ndá nú nāsa cuāhā já váha ní nsáhá Yāá Dios jíni nchiví cándija já iyó región Macedonia.

² Chi visó ní jito túní ndasi tūndóhó ji, de suni ní ncusi ndasi iní ji jíni tūhun yā. De visó ndóho ndáhvi ndasi ji, de váha ndasi ní jaquín ji cuāhā xūhún já cuu nchiví cándija.

³ Chi cúu ní testigo ní ní ncusi iní maá ji ní jēhe ji nāsa ní nquenda ji, de jondē víhí cā ní jēhe ji.

⁴ Chi ní ncāhān ndáhvi ndasi ji jíni ní já cuēhá ní tūhun já chindeé táhān jíni ó cuāha jí xūhún cuu ndá hermano já ndóho ndáhvi.

⁵ De víhí cā ní nsáhá jí nsúú cā tá ní jani iní ndá ní, chi xihna cā ní nsócō jí maá jí núú Jētohō ó, de sá de ní jēhe jí maá jí já sáhá jí ndácá já cúní ndá ní, ndihí nāsa jétahān iní Yāá Dios.

⁶ De já súcuán ní nsáhá ndá nchiví Macedonia, de ní sndihví iní ndá ní Tito já ná cuéé

tucu dē núú ndá maá nú, de sáhá dē já jínu tíñu já ní squijéhé dē jíni nú já suni caquín nú cuāhā xūhún cuu nchiví ndáhvi.

⁷ Chi ndá ndóhó váha ndasi sáhá nú ndácá-ni, chi váha cándija nú, váha nācani nú tūhun, váha jícuhun iní nú, váha ndihví iní nú, váha mānī nú jíni ndá ní. Túsaá de suni cánuú já váha sáhá nú tíñu yáhá já cuāha nú já cuu nchiví ndáhvi.

⁸ De nsúú já cúní ní ndacu ní núú nú, chi sa cáchí tūhun ní núú nú nāsa cúsi ndasi iní sava cā nchiví jēhe jí xūhún, de súcuán de cuní ní já suni cúndáhvi ndija iní ndá maá nú nchiví ndáhvi.

⁹ Chi já jíni ndá nú nāsa váha ndasi iní Jētohō ó Jesucristo jíni ó. Chi síquí já ní ncundáhvi iní já ndóhó de ní nasáhá ndáhvi yá maá yá, visó cúicá ndasi yá jondē andiví nícu. De súcuán ní nsáhá yá já cúcuicá ndá nú ndihí já ndiso tūhun yá, síquí já ní nasáhá ndáhvi yá maá yá.

¹⁰ De já váha ndá maá nú cúu já ná cáchí ní nāsa jáni iní ní síquí tíñu yáhá. Váha ní nquijéhé ndá nú cuíyá ava, chi nsúú maá-ni já ní jaquín nú xūhún, chi suni ní ncusi ndasi iní nú ní nsáhá nú.

¹¹ Túsaá de mitan de sínu ndá nú da. De tá cúu núú ní ncusi iní nú já ní nquijéhé nú jíni, suni súcuán cusii iní nú sínu nú, chi cuāha ndá nú tú nāsa névaha nú.

¹² Chi tú cúsi iní ó cuāha ó, de jetáhvi yá tú nāsa névaha ó, chi nduú jícan yá já cuāha ó jáá nduú névaha ó.

¹³ De nsúú já cáhān ní já cahni ndáhvi nú maá nú já caa cā nihin jí nsúú cā já ndóo núú ndá maá nú.

¹⁴ Chi sa já inuú-ni cuneváha ndá nú jíni ji. Chi névaha cuāhā nú mitan, de cuu cuāha nú já cúmani núú ndá ji. Ñúcuán de tú ní iin quívi cuneváha ndá ji, de suni cuu taji ji de tú cúmani núú nú. De súcuán de inuú-ni cuneváha ndá nú,

¹⁵ tá cúu núú cáhān tutú ní síquí nchiví já ní nastútú maná jondē janahán: Tēe já ní nastútú cuāhā, chi nduú ní ndóo cā. De tēe já ní nastútú jacú-ni, suni nduú ní ncúmani núú dē. Cáchi tutú.

Tūhun Tito jíni úú cā táhān dē

¹⁶ De ná cúthavi ní núú Yāá Dios já ní nsáhá yá já ndihví iní Tito jēhē ndá nú tá cúu núú ndihví iní ndá maá ní.

¹⁷ Chi ní jetáhvi dē já ní ncāhān ní jíni dē já cuéé dē núú nú. De síquí já ndihví iní dē jēhē ndá nú, já ñúcuán cúu já cuéé dē, chi súcuán cúu iní maá dē.

¹⁸ De suni taji ndá ní iin hermano cuéé jíni Tito núú nú. De ndácá grupo nchiví cándija jétuhún jí tēe ñúcuán já váha sátiñú dē síquí tūhun já scácu yá yóhó.

¹⁹ De ndácá grupo nchiví cándija suni ní ntee jí tíñu dē já quíhn dē jíni ndá ní chindeé

dē jā quisiáha ndá nī xūhún jā ní jēhe nchivī. De tiñu yáhá sáhá ndá ní tácuca cāhān nchivī jā vāha ndasí Yāā cúu maá Jētoho ō, chí cunī jī nása cúsiī ndasí inī nū jā sócō nū xūhún.

²⁰ De quihīn nī jīn ndá tēe űúcuán tácuca nī iin nchivī mā tēē jī cuachi sīquī nī sīquī xūhún jā ní nsōcō nchivī.

²¹ Chí ndúcu nī jā ndāā squīncuu nī ndācá tiñu, de nsūū maá-nī nūū Yāā Dios, chí saá-nī nūū nchivī.

²² De suni tajī ndá nī incā hermano ō cuēē dē jīn ndúū tēē yáhá. De ja ncuu quéhén vuelta nī stēhen dē jā cúsiī ndasí inī dē jā ndihví inī dē ndācá tiñu. De mitan chí ndihví cā inī dē jēhe ndá nū, chí cúcāhnú ndasí inī dē jā squīncuu nū.

²³ De tú jícān tūhún nchivī sīquī Tito, de cachī nū jā cúu dē tēē chíndeē nduhū jā sātīñú dē jīn nī nūū nū jā sīquī tūhun yā. De ndúū cā hermano ō yáhá, cachī nū jā cúu dē tēē jā ní ntetīñú nchivī cándija, de iyó yīñúhún dē nūū Cristo.

²⁴ Túsaá de stēhen nū nūū dē jā iyó mānī ndija ndá nū jīn dē, tácuca cunī ndācá grupo nchivī cándija. De sūcuán de cunī jī jāá nduū ní ncúsiī cāhá inī nī jā sīquī ndá nū.

9

Sīquī jā jáquīn jī xūhún cuu ndá hermano

¹ De mitan de nduū cā jīnī űñhún jā tee nī nūū ndá nū sīquī xūhún jā jáquīn nū jā cuu ndá hermano jā ndóho ndáhvi.

² Chí jā jīnī nī jā jētāhān inī ndá nū cuāha nū. De jā űúcuán maá-nī jā cúsiī inī nī cāhān nī jīn nchivī Macedonia jā ndá ndóho nchivī Acaya, ja nī nsáhá tūha nū xūhún cuīyā avā. De jā sūcuán nī ncusiī inī ndá máá nū, de jā űúcuán cuāhā nchivī Macedonia suni nī ndihví inī jī nī jēhe maá jī.

³ De tajī nī ndinūnī hermano yáhá, cuēē ndá dē nūū nū xihna cā, tácuca tá cuēē maá nī de mā cāhān nchivī jā ní stáhvi nī jā ní ncāhān nī jā squīncuu vāha nū jīn tiñu űúcuán. Chí coo tūha ndija nū jīn xūhún tá cuu nūū ní ncāhān nī jīn jī.

⁴ Chí sanaā de cuēē nī jīnī jacū tēē Macedonia, de tú cunī dē jāá nduū iyó tūha ndá nū, de nihīn nī tūhun canoō, de saá-nī ndá máá nū, chí nī ncāhān tēyí nī jā iyó tūha ndija nū.

⁵ Jā űúcuán nī jani inī nī jā cánuū jā cāhān nī jīn ndācá hermano yáhá jā cuēē ndá dē xihna cā, de sá de cuēē nī, tácuca sndihví inī dē ndá nū jā űamā ná cóo tūha xūhún jā ní ncāhān nū jā cuāha nū. De sūcuán de coo tūha sīquī jā vāha inī ndá nū, de nsūū jā ní nsáhá fuerza nī ndóhó.

⁶ De nūcūhun inī ndá nū tūhun yáhá jā tú jacū-nī cuāha nū de suni jacū-nī nanihīn nū: Chí tēē jā jáquīn tāmá, suni tāmá-nī nāstútú dē. De tēē jā jáquīn cuāhā, chí suni cuāhā nāstútú dē. Cáchi tutú.

⁷ Tá iin iin nū cuāha nū náasa nī nchuhun inī maá nū. Mā cúxiī inī nū cuāha nū, chí nsūū fuerza cúu. Chí Yāā Dios mānī yā jīn nchivī jā cúsiī inī cuāha.

⁸ De maá Yāā Dios cuu sáhá yā jā nducuahā ndācá nūū jā vāha jā cuu ndá nū, tácuca nínī cunevāha nū ndācá ndihī jā jīnī űñhún nū, de coo sobra cā jā cuāha nū cuu ndācá tiñu vāha.

⁹ Chí sūcuán cāhān tutú ī sīquī ndá nchivī jā jēhe:

Nī scāa jī nī jēhe jī nūū nchivī ndáhvi.

De ndācá tiñu vāha jā sáhá jī chí quendōo ní cānī.

Cáchi tutú.

¹⁰ De Yāā Dios jēhe yā tatá nūū tēē jáquīn, de nihīn dē stāā yājī dē. De suni sūcuán cuāha yā ndinuū nūū jā vāha cuu ndá nū, de sáhá yā jā cāyā de nducuahā tiñu vāha jā sáhá ndá nū.

¹¹ Sūcuán de coo cuicá nū jīn ndācá-nī, tácuca cuu cuāha cuāhā nū. De xūhún jā cuāha nū jā quihīn nūū ndá hermano jā ndóho ndáhvi, suu sáhá jā nacuetáhvi jī nūū Yāā Dios.

¹² Chí xūhún jā cuāha ndá nū nūū jī, nsūū mátúhún-nī jā nihīn jī jā cúmanī nūū jī, chí suni sáhá jā nacuetáhvi ndasí jī nūū yā.

¹³ De cāhān jī jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios, chí xūhún jā jēhe ndá nū stēhen jā vāha cándija nū tūhun Cristo. De suni sáhá jā cāhān jī jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios sīquī jā vāha nī jēhe ndá nū nūū jī jīn nūū ndá cā nchivī.

¹⁴ De suni cācān táhvi jī jēhē nū, chí coo mānī ndasí jī jīn nū sīquī jā vāha ndasí nī nsáhá Yāā Dios jīn nū.

¹⁵ De ná cútahví ō nūū Yāā Dios, chí nī jēhe yā Sēhe yā nūū ō, jā cúu iin táhvi cáhnú ndasí jā má quēndá cuitī ō cachī tūhun ó ndihī.

10

Jā ndiso tiñú Pablo jā cúu dē apóstol

¹ De nduhū Pablo, cāhān ndáhvi nī jīn ndá nū jīn modo jā cāhān maá Cristo jā vitá inī yā de vāha inī yā. Nduhū, chí cāhān ndá nū jā tá iyó nī jīn nū de iyó suchí inī nī nūū nū, sochi tá iyó jícá nī de nduū yuhū cuitī nī cāhān nihīn nī jīn nū. Cáchi ndá nū.

² Túsaá de cāhān ndáhvi nī jīn ndá nū jā tá cuēē nī de mā cāhān nū tūhun jā sáhá jā cuxeēn nī nūū nū. Chí sava ndá nū cāhān jā sáhá ndá nī tiñu yā jā maá-nī jā nihīn nī sīquī űúcuán. Túsaá de iyó tūha nī jā cuxeēn nī nūū nchivī jā cāhān sūcuán.

³ Chí visō cúu ndá nī nchivī jā ndēē inī űayiví, de nduū cānāá nī tá cúu nūū cānāá nchivī űayiví. Chí modo jā cānāá nī cúu jā cānāá nī sīquī ndācá tiñu néhén.

⁴ Chí nsūū ndatīñú űayiví jétīñú nī jā cānāá nī, chí jīn poder Yāā Dios cúu jā cānāá

nī jā snāā ni ndācá fuerza jā cúu contra sīquī yā.

⁵ Súcuán snāā ndá nī ndācá tūhun nduxí jín tūhun téyíí jā ndúcú casí jā má cūnī nchiví nāsa Yāā cúu Yāā Dios. De jāsí nī nūū ndihí jāā nduū vāha jā jāni cāhā inī nchiví, tácuca candíja jī nūū Cristo.

⁶ De tá jīnu jā candíja vāha ndá maá nú, sá de coo túha nī jā cuāha nī castigo nūū ndá cā nchiví jāā nduū cūnī candíja.

⁷ Ndá maá nú chí maá-ni jā jāni inī nū modo nchiví jāā nduū jícūhun inī. Chí tú nā-ni tēe jāni inī dē jā Cristo nī ntetiñū yā dē, de ná sáhá dē cuenta jā suni súcuán nī ntetiñū yā ndá nduhū.

⁸ De tú nī ncāhān téyíí nī jín nú jā ndiso tiñū nī, sochi nduū cúcanoō nī sáhá. Chí maá Jētohō ō nī ntetiñū yā ndá nī, tácuca sáhá nī jā cuja áno ndá nú jín tūhun yā, de nsūū jā snāā nī.

⁹ Túsaá de nduū cūnī nī jā cani inī nū jā ndúcú nī siúhú nī ndá nú jín carta nī.

¹⁰ Chí cāhān sava nú jā ndācá carta nī chí sndíhvi ndasí inī, de nīhin ndācu tiñū, sochi tá iyó nī jín ndá nú de nduū cūndē inī nī jā ndacu nīhin nī, de suni nduū cúu cāhān vī nī, cāchí ndá nú.

¹¹ De nchiví jā cāhān súcuán ná sáhá jī cuenta jā tá cúu nūū nīhin cāhān carta nī tá iyó jicá nī, suni súcuán nīhin ndacu nī tiñū nūū nī tá coo nī jín nú.

¹² De va mā chūndē cuiti inī nī jā sáhá ñáhnú nī maá nī tá cúu nūū sáhá sava tēe ñúcuán jā jétúhún dē maá dē. Ndá tēe ñúcuán chí iyó naā xīnī dē jā jāni inī dē jā cūñáhnú cā dē nsūū cā ndá táhān dē, de nduū sáhá dē cuenta nāsa iyó dē nūū Yāā Dios.

¹³ Sochi ndá nduhū chí nduū cutéyíí nī, chí maá-ni medida tiñū jā ní jēhe Yāā Dios nūū nī, de mā scāa cā nī. Maá Yāā Dios nī jēhe medida nāsa cúu jā sáhá nī, de maá yā nī jēhe tūhun jā ní jīnū nī nūū ndá ndóhó nchiví Corinto.

¹⁴ Já ñúcuán, tá nī jīnū ndá nī nūū nū jā xīhna ñúhún de nsūū jā ní nchāha nī nūū medida tiñū jā ní jēhe yā nūū nī. Chí xīhna cā ndá maá nī nī jīnū nūū ndá nú jā ní nacani nī tūhun vāha Cristo.

¹⁵ De nduū cutéyíí nī sīquī tiñū jā ní nsáhá incā tēe, chí vāchi sīquī tiñū jā ní nsáhá maá nī-nī. De sa ñúhún inī ndá nī jā cuāhā cā candíja nú, de súcuán de cuu sáhá nī cuāhā cā tiñū yā māñū ndá nú, sochi maá-ni medida jā ní jēhe yā.

¹⁶ De sá de quīhīn nī nūū ndá cā ñuū jā iyó ichi nūū cā ñuū nū, jā scútē nuu cā nī tūhun jā scācu yā yóhó cūnī nī. Sochi mā quívi nduū nī jā cutéyíí nī nūū jā ní nacani incā tēe tūhun.

¹⁷ De tú ní tēe cūnī dē cutéyíí dē, ná cutéyíí dē sīquī jā sáhá maá Jētohō ō, nsūū sīquī jā sáhá maá dē.

¹⁸ Chí nsūū tēe jā jétúhún maá cúu jā quendōo yíñúhún, chí sa tēe jā jétúhún maá yā.

11

Jā cāhān Pablo sīquī ndá tēe jā nācani tūhun stáhvi

¹ Cune cáhnú inī ndá nú de ná cāhān nī jacú tūhun modo tá cāhān nchiví naā. Túsaá de cáhnú coo inī ndá nú vīi.

² Chí cúcuñú nī jā jēhē ndá nú, tá cúu nūū cúcuñú Yāā Dios. Chí cúu ndá nú tá cúu iin ñahan lúli jā iyó ndoo, de nī nsáhá nī jā quetáhān ndá nú jín Cristo, tá cúu nūū quetáhān iin ñahan lúli jín má túhún-ni yíi jī.

³ Sochi yúhú nī jā sanaā de cuāha ndá nú tūhun jā ndá tēe nācani incā tūhun, stáhvi dē ndá nú, de siáā nū tūhun jā chíñúhún ndāā nū Cristo jon dē jín inī jín áno nū. Chí suni súcuán nī nsáhá Satanás jín Eva, chí nī nquívi inī iin cōo, de nī stáhvi jī ña jín tūhun ndíhí jā stáhvi.

⁴ Chí tá quíji ndá tēe nūū nū de tú nduū nācani ndāā dē tūhun Jesús tá cúu nūū ní nacani ndá nī, de va vāha ndasí jétáhvi ndá nú dē. De suni súcuán vāha jétáhvi nū nūū incā espíritu jín nūū incā tūhun jāā nduū quetáhān jín Espíritu Santo jín tūhun jā ní ncandíja nú jā scācu yā ndá nú.

⁵ De ndá tēe ñúcuán jā cándíja ndá nú jā cāhān dē jā cúu dē apóstol cūñáhnú, sochi nduū cūñáhnú cuiti dē nūū nī.

⁶ Chí visó sanaā de nduū nīhin vāha nī modo jā cāhān nī, sochi jícūhun vāha inī nī. Chí jín ndihí tiñū jā ní nsáhá nī māñū ndá nú nī stēhēn cāji nī jā súcuán cúu.

⁷ Nduū ní jicān nī xūhún nūū ndá nú jā ní nacani nī tūhun jā scācu yā yóhó. De súcuán nī ntecú ndáhvi nī tácuca quendōo vāha cā ndá nú jín tūhun yā. ¿De va cuāchi nī nsáhá nī jā ní nsáhá nī súcuán, á naá cúu?

⁸ Chí sava cā grupo nchiví cándíja nī nquehen nī xūhún jā ní jēhe jī nūū nī, tácuca súcuán-ni nacani nī tūhun yā nūū ndá nú.

⁹ De tá nī iyó nī jín nú de ní ndihí xūhún nī, de nduū ní jicān cuiti nī nūū nī iin nú. Chí ndá hermano jā ní nquiji ichi Macedonia nī jēhe dē nūū nī jā cūmanī. De jín súcuán de nduū ní stāhān nī ndá ndóhó, de nī mā sáhá cuiti nī.

¹⁰ De tá cúu nūū cúcáhnú vāha inī nī jā jínī nī tūhun ndāā Cristo, suni súcuán jínī nī jā má quēhēn nī xūhún nūū nī iin nchiví níi región Acaya, tácuca mā cāsí jī jā cúsiī inī nī jā súcuán-ni nācani nī tūhun yā.

¹¹ ¿De á sīquī jāā nduū māñī nī jín ndá nú cúu jā cāhān nī súcuán, jāni inī nū? Nduū chí maá Yāā Dios jínī yā jā māñī nī jín ndá nú.

¹² De sáhá cá ni tá-ni sáhá nī, chi mā quéhén nī xúhún nú, tácuca casi ni já sáhá téyíí ndá tēe ñúcuán maá dē já cáhán dē já inuú-ni sáhá dē tiñu yá jíin nī.

¹³ De ndá tēe ñúcuán chi nsuú apóstol ndáa cúu dē, chi cúsa maá tūhun stáhvi-ni cáhán dē, de sáhá dē maá dē já cúu dē apóstol Cristo.

¹⁴ De nduú sáhvi inī ō jíin ō já sáhá ndá dē súcuán, chi ja jíin ō já suni Satanás násama maá, de stáhvi já sáhá maá modo iin ángel Yaa Dios já jíca jíin luz yá.

¹⁵ De já ñúcuán suni nduú sáhvi inī ō jíin ō ndá tēe já jétíñú Satanás, tú sáhá dē maá dē já tēe sáhá ndáa cúu dē. De iin quívi de nanihin dē síquī tiñu néhén já sáhá dē.

Túndohó já ní ndoho Pablo síquī já cúu dē apóstol

¹⁶ Incá vuelta cáhán ni jíin ndá nú já ni iin nú má cáni inī nū já tēe naá cúu nī. Sochi tú súcuán jáni inī ndá nú, de va cuetáhvi nú já cáhán ni modo tēe naá túsaa, de súcuán de va suni maá nī cuu cutéyíí nī jacú tá cúu nū sáhá ndá tēe ñúcuán túsaa.

¹⁷ Já cáhán ni súcuán chi nsuú já ní ncachí maá Jétoho ō já cáhán ni, chi sa modo tēe naá cáhán ni já cutéyíí nī.

¹⁸ Chi cuahá dē sáhá téyíí dē maá dē já cúu cuenta ñayiví, de va suni súcuán ná sáhá téyíí nī maá nī túsaa.

¹⁹ De va tēe iyó cájí xīnī cúu ndá nú, jáni inī nū, de já ñúcuán vaha jéndeé inī nū ndá tēe naá xīnī túsaa.

²⁰ Chi va vaha-ni jéndeé inī ndá nú nū ndá tēe ñúcuán já sáhá fuerza dē ndá nú já satíñú cáhá nú nū dē, á sáhá ndáhvi dē ndá nú, á cándee dē ndatíñú nú, á sáhá ñáhnú dē maá dē nū nū, á jondé catú dē nū nū.

²¹ De va visó cúcanoō ni já cachí ni, de ná cáchí ni já maá nī va nduú ná valor ni já sáhá téyíí nī maá nī tá cúu nū sáhá ndá tēe ñúcuán. Sochi mitan de tú iyó sava tēe já chündeé inī dē sáhá téyíí dē maá dē, de va suni chundeé inī maá nī túsaa. De va cáhán ni tá cúu nū cáhán iin tēe naa.

²² Tú cutéyíí ndá dē já tēe hebreo cúu dē, de saá-ni nduhū. Tú tēe Israel cúu dē, de saá-ni nduhū. Tú tatá Abraham cúu dē, de saá-ni nduhū.

²³ De va cáhán ni tá cúu nū cáhán tēe naá já cutéyíí nī súcuán túsaa. Tú tēe satíñú nū Cristo cúu dē, de víhí cá nduhū. Chi cuahá cá tiñu sáhá nī nsuú cá ndá maá dē, de cuahá cá vuelta nī ncani nchiví nduhū, de cuahá cá vuelta nī nchihí nī vecaa, de suni cuahá vuelta ja ñatin cuú ni.

²⁴ Chi ndá táhán nī tēe hebreo ūhūn vuelta nī ncani ndasí dē nduhū jíin cuarta ñii, iin medida já ja ñatin cuú ni sáhá.

²⁵ Unī vuelta nī ncani ndá dē nduhū ntuxí, de iin vuelta nī ncuun ndá dē yūu

xīnī nī. Unī vuelta nī nguēe barco já ní jíca nī síquī tūhun yá. Iin ñuú jíin iin nduú nī nchosō teni nī nūū cūnú ndute mar.

²⁶ Cuahá vuelta nī ndoho ni já jíca nī ichi, de nī ncacu nī nūū ndácá yūte, de nī ncacu nī nūū ndácá jácūhná. Nī ncacu nī nūū nchiví naciōn ni jíin nūū nchiví ñuú jíca. Nī ncacu nī cháhá chúcuán tá ní iyo nī ñuú jíin rancho jíin mar. Nī ncacu nī nūū ndá táhán nī jáa nduú iyó ndáa.

²⁷ Nī nsatíñú nīhin nī de víjin nī ndoho nī. Cuahá vuelta nī jahní nī maá nī máhná. Nī jihí nī sōco, nī nchihí nī ndute. Cuahá vuelta nī iyo ndité inī ni, nī ncutūn ni, nī ncuumaní sahma nī.

²⁸ De síquī ndácá já yáhá chi iyó cá. Chi ndiquívi ndóho nī já nácani ndasí inī nī jēhe ndá grupo nchiví cándija.

²⁹ Tú iin nchiví nduú fuerza inī ji, de suni súcuán ndóho nī jíin ji. De tú iin nchiví quívi ji cuachi sáhá táhán ji, de ndóho nī tūhun canoō jíin tūhun quítí inī.

³⁰ Tú súcuán de tú cánuú já cutéyíí nī, de va cutéyíí nī síquī ndácá já stéhén jáa nduú ná fuerza inī ni.

³¹ De Yaa Dios, Yaa cúu Tatá maá Jétoho ō Jesucristo, jíin yá já cáhán ndáa ni. De ní cáni ná cáhán nchiví já vaha ndasí Yaa cúu yá.

³² Tá ní iyo nī ñuú Damasco, de gobernador já ndácu tiñu inī región já tūn rey Aretas, nī jani dē ndá soldado nī jito vaha dē ndá viéhé pared já ní jíicō nduú ñuú ñúcuán, chi tiin dē nduhū já quíhīn ni vecaa nícu.

³³ De ní nquíví nī inī iin ticá, de nchiví cándija nī ntavá ji nduhū ventana iin vehe já iyó yicá pared, chi nī snuú ji nduhū inī ticá. De súcuán nī ncacu nī nūū tēe ñúcuán.

12

Já ní iyo iin já ní stéhén nūū Pablo já ní stúu yá nūū dē

¹ De nduú níhin tiñú já cutéyíí nī. De vaha cá ná cáchí tūhun nī nūū nū síquī iin já ní stéhén maá Jétoho ō chi ní stúu yá nūū ni.

² Jíiní nī iin tēe já cándija Cristo, de ja nī ncuu ūxi cūmí cuiyá já ní nsáhá ya já ní ncaa tēe ñúcuán nī jēhén dē jondé andiví ūnī. De nduú jíiní nī á ní jēhén nī jíin yiquí cūñu nī, á ní jēhén ánō ni-ni. Maá Yaa Dios cúu já jíiní.

³ Sochi jíiní nī já ní ncanee yá nduhū. De á ní jēhén nī jíin yiquí cūñu nī, á ní ndōo, nduú jíiní nī, chi maá-ni Yaa Dios cúu já jíiní.

⁴ Chi ní nsáhá yá já ní ncaa nī nī jēhén ni jondé andiví nūū víi ndasí cáá. De ichi ñúcuán nī jíiní nī ndácá tūhun yuhú ndasí já má cúu cachí tūhun yóho nchiví.

⁵ De síquī já ní nsáhá yá súcuán jíin nī cúu já cutéyíí nī, sochi síquī maá nī chí má cutéyíí nī. Chi cutéyíí nī maá-ni síquī jáa nduú ná fuerza inī ni.

⁶ De tú cúnī nī cutéyí nī síquī maá nī nícu, de nsúú já naá xīnī nī de tú sáhá nī súcuán nícu, chí ndāá já íyó iin já cuu cutéyí nī. Sochi mā sáhá nī, chí nduú cúnī nī já canī inī nchivī já cúñáhnú cā nī nsúú cā já nī jinī jí á já nī jinī jí á cáhān nī.

⁷ De nduú cúnī yá já yāha já cutéyí nī síquī já nī stéhēn nījin yá tíñu ñáhnú ndasí ñúcuán nūú nī, de já ñúcuán nī nquiji iin tündóhó já níquīn nduhū de sndóho nduhū. De iin já nī jēhe yá tūhun já tetíñú Satanás cúu, iin já sndóho nduhū, tácuā mā yáha já cutéyí nī.

⁸ De ūnī vuelta nī ncāhān ndáhvī nī jín maá Jētoho ō já sáhá jíyo yá quihīn.

⁹ Sochi nī ncāhān yá jíin nī: Nduú chí nduú cúmanī já cundáhvī inī nī ndóhó. Chí tá nduú fuerza vāha iin nchivī, de sáhá nī já ndúcuahā cā fuerza maá nī inī jí, ncachī yá. Túsaá de cúsiī inī nī jáá nduú fuerza vāha nī, chí súcuán ndúcuahā cā fuerza Cristo inī nī.

¹⁰ Já ñúcuán cúu já cúsiī inī nī jáá nduú fuerza vāha nī, jíin já cáhān nāvāha nchivī nūú nī, jíin já cúmanī nūú nī, jíin já jíni ūhvī jí nduhū, jíin já ndóho nī tündóhó já síquī Cristo. Chí jáá nduú fuerza vāha maá nī, ñúcuán sáhá já níhīn nī fuerza maá yá.

Já nācani inī Pablo síquī nchivī cándija ñuú Corinto

¹¹ De va tēe naá cúu nī já nī nsáhá téyí nī maá nī túsaá. De síquī jáá nduú cándija ndá nī nduhū, já ñúcuán cúu já sáhá nī súcuán. Chí sa cánuú já cuetúhún ndá nū nduhū nícu. Chí visó nduú tíñu cuitī nī já maá nī, sochi va nduú nūu cuitī nī nūú ndācā tēe ñúcuán já cáhān ndá nū já apóstol cúñáhnú cúu dē.

¹² Chí máhñú ndá nū nī nsáhá nī ndācā tíñu já stéhēn já cúu ndija nī apóstol. Chí jíin cuāhā paciencia nī nsáhá nī ndācā tíñu ñáhnú já stéhēn poder Yāa Dios, jíin ndācā tíñu já nī nsáhvi inī nī jinī nū.

¹³ De nduú nī nsáhá nī ndá ndóhó já coo núu nū nūú ndá cā grupo nchivī cándija, chí mátúhún-nī jáá nduú nī jēhe nī tūhun já taji nū já jíni ñúhún nī, ñúcuán-nī cúu já nī nsáhá nī. Túsaá de cuu cáhnú inī ndá nū tú súcuán nī nsáhá nī falta nūú nū.

¹⁴ De mitan de ja íyó túha nī já cuéndēhé nī ndá nū vuelta ūnī. De suni nduú nā cuá cacān nī nūú nū, chí nsúú ndatíñú nū cúu já cúnī nī, chí sa já ná quéndōo vāha nū jíin tūhun yá. Chí cúu ndá nū tá cúu sēhe nī, de sēhe chí nduú cánuú scáyá jí já cuu tatá jí, chí sa tatá cánuú já cuāha dē já jíni ñúhún sēhe dē.

¹⁵ Já ñúcuán cúsiī inī nī já cāxīn nī já névāha nī, de jondē sndíhi nī fuerza maá nī, tácuā sáhá nī já quendōo vāha áno ndá nū. De mānī cā coo nī jíin nū, visó sanaá de jacū-nī íyó mānī ndá nū jíin nī.

¹⁶ De íyó jacū nū já cáhān já visó nduú nā cuá nī jícān nī nūú nū, sochi tēe stáhvī cúu

nī, chí nī nducú nī modo ndíchi já níhīn nī xúhún nū, cáhān ndá nū. De nduú.

¹⁷ ¿A ndá tēe já ní ntají nī nūú nū, á íyó iin dē já ní stáhvī dē ndá ndóhó já níhīn dē xúhún nū cuu maá nī? Nduú cuiti.

¹⁸ Nī ncāhān ndáhvī nī jíin Tito já cuéndēhé dē ndá nū, de nī ntají nī incā hermano nī jēē jíin dē. ¿De á nī stáhvī Tito nī nquehen dē xúhún nū nū já cuu maá de, á naá cúu? Nduú, chí inuú-nī sáhá ndúú nī, chí iin-nī áno ndúú nī.

¹⁹ A sanaá de jáni inī ndá nū já cáhān nī tūhun yáhá tácuā canī inī nū já vāha tēe cúu nī. Nsúú súcuán cúu, chí Yāa Dios jíni yá já cáhān nī maá-nī tūhun já cúni Cristo. De ndíhi já cáhān nī chí nducú nī já cuja nū jíin tūhun yá, ñānī mānī.

²⁰ Chí yúhú nī já tá cuēē nī nūú nū, de sanaá de cunī nī jáá nduú sáhá ndá nū tíñu já jétahān inī nī. De ndá máá nū suni mā quétahān inī nū nduhū. Chí sanaá de cánaá ndá nū, cúcuásún inī nū, quítī inī nū, cúnduxí nū, sátúhún nū, cáhān nū síquī táhān nū, cutéyí nū, jíca nēhén nū.

²¹ De yúhú nī já tá cuēē tucu nī de cuāha Yāa Dios tūhun canoó nūú nī já súcuán sáhá ndá nū. De sanaá de cucuécá inī nī tú íyó cuāhā nū já nī nsáhá cuāchi ichi chātā, de nduú nācani inī nū já sndóo nū tíñu tēhén, jíin tíñu jíca ndī, jíin tíñu nēhén ndasí já nī nsáhá ndá nū.

13

Saludo jíin tūhun já cáchi tūhun Pablo já sándthí

¹ Yáhá cúu vuelta ūnī já cuéndēhé nī ndá nū. De sáhá ndāá ō tíñu tá cúu nūú cáhān tutū: Jíin tūhun já cáhān ūú á ūnī testigo de cundaá ndācā tíñu, cáchi.

² De mitan já íyó jíca nī de cáhān tucu nī tá cúu nūú nī ncāhān nī tá nī iyo nī jíin nū. Cáhān nī nūú ndá nchivī já nī nsáhá cuāchi ichi chātā, jíin nūú ndíhi nū, já tá cuēē tucu nī de má cóo vitá inī nī jíin ndá nū.

³ De ñúcuán cuu prueba já nducú ndá nū tú jándāá já cáhān nī jíin fuerza Cristo. Chí Cristo nduú cúmanī fuerza yá já sáhá ndāá yá jíin ndá nū, chí stéhēn yá poder yá máhñú nū.

⁴ Chí visó nduú nī stéhēn yá fuerza yá tá nī jíhi yá yicā cruz, sochi mitan chí tēcú yá jíin poder Yāa Dios. De tá cúu nūú nī ndoho maá yá, suni súcuán ndóho ndá nī mitan jáá nduú fuerza nī. De visó súcuán de jíin poder Yāa Dios de tēcú ndá nī jíin yá já sátíñú nī nūú nū já síquī tūhun yá.

⁵ Coto túni ndá nū maá nū tú íñi níhīn nū jíin tūhun cándija nū yá. Sáhá vāha nū cuenta. ¿De á nduú jíni ndá nū já ndēē Jesu-cristo inī áno nū, de tú ndāá já nī ncandija ndija nū?

⁶ De ñúhún inī ni jā suni cúcáhnú inī ndá nú jā cándija ndija ndá maá nī.

⁷ De jícan táhvī ndá nī nū Yā Dios jā má sáhá ndá nú ni iin tiñu néhén. De vísō cuetúhún ndá nú jā vāha ndácu nī nū nū, á vísō mā cuetúhún nú, de nduú nā cuá sáhá, chi maá-ni jā sáhá nú tiñu ndāā cúu jā ndúcu nī.

⁸ Chi nduú jāsī ni nū tiñu ndāā, chi sa scāca nī.

⁹ Túsaá de cúsi inī ndá nī de tú nduú nā fuerza maá nī, de tú iyó fuerza maá nú. De níni jícan táhvī ni jā ná cúa cā inī ndá nú jíin tūhun yā.

¹⁰ De té nī carta yáhá nū nū jondē ncháha ca cuēē ni, tácuá tá cuēē ni de nduú cā jíni ñúhún jā cuxeēn ni nū nū. Chi nī jēhe Jētohō o tiñu yáhá jā ndíso nī tácuá sáhá nī jā cuja ánō ndá nú jíin tūhun yā, nsūú jā snāā nī.

¹¹ Ja nī ncāhān o túsaá hermano, de ná cóo jā váha jíin ndá nú. De cundihví inī nū jā cuja nú jíin tūhun yā, de coo ndeé inī nū. De coo inuú inī nū de cundeē māni nū jíin táhán nú. De Yā jā ndíso tūhun ndeé tūhun sī inī jíin tūhun cundáhvī inī, coo yā jíin ndá nú.

¹² De tá cāhān jítáhán ndá nú, de yíñúhún techuhú nú ndahá ndá ji.

¹³ Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchī ndá hermano cándija jā iyó yáhá.

¹⁴ De ñúhún inī ni jā Jētohō o Jesucristo ná sáhá cā yā jā váha ndá nú, de Yā Dios cundáhvī inī yā ndá nú, de Espíritu Santo coo cáhnú yā jíin nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI GALACIA

¹ Maá nī cúu Pablo apóstol. De nsúu nchivi ní jáni nduhú, de ní nsúu nchivi ní ntéifú nduhú já nácani ní tūhun, chi sa maá Jesucristo jíin Tatá ó Yāa Dios, Yāa já ní nastécú Jesús máhñú ndíyi.

² De nduhú jíin ndacá hermano já iyó jíin ní yáhá, téé ní carta yáhá cuēé núu ndá ndóhó nchivi cándija níi región Galacia.

³ De ñúhún iní ndá ní já Tatá ó Yāa Dios jíin Jethóh ó Jesucristo, ná sáhá cá yá já váha ndá nú, de sáhá yá já coo ndeé coo síi iní nú.

⁴ Chi Jesús ní nsócó yá maá yá já ní jñhi yá já síqui cuáchi ó, tácuca scácu yá yóhó núu ndacá já nēhén já iyó ñayiví yáhá, chi súcuán ní jēhān iní maá Tatá ó Yāa Dios.

⁵ De ná cáhān ó já vii ndasí cúñáhnú yá níi cání. Súcuán ná cóo. Amén.

Síqui jáá nduú cá ná incá tūhun já cácu nchivi

⁶ De sáhvi iní ní ndéhé ní já ñamā ndasí nducú ndá nú sndóo nú Yāa Dios, Yāa já ní ncana ndá ndóhó já quívi nú ndahá yá síqui já ní ncundáhví iní Cristo yóhó. Chi ní niquín ndá nú incá tūhun já síin cáhān.

⁷ De nduú cuítí cá ná incá tūhun iyó já cácu ó. Sochi iyó jacú nchivi já stáhān jíi ndá ndóhó, de cúní jíi nasāma jíi tūhun nása scácu Cristo yóhó.

⁸ De tú iin nchivi nacani incá tūhun núu nú já nása scácu yá ndóhó, de tú nduú quétáhān jíin tūhun já ní nacani ndá ní núu nú xihna cá, de ná tánú táhvi nchivi ñúcuán. De visó ndá nduhú á iin ángel já quíji jondé andiví nacani incá tūhun, de ná tánú táhvi.

⁹ Já ní ncāhān ní jíin ndá nú, de suni súcuán cáhān tucu ní mitan: Tú ná-ni téé nacani incá tūhun núu nú, de tú nduú quétáhān jíin tūhun já ní jetáhví ndá nú, de ná tánú táhvi dé túsáá.

¹⁰ De já cáhān ní súcuán, ¿de á nducú ní já cuetúhún nchivi nduhú, á Yāa Dios? ¿A nducú ní já cusíi iní nchivi jíin ní, jáni iní ndá nú? Nduú chi tú nducú cá ní já cusíi iní nchivi jíin ní, de nsúu mozo Cristo cúu ní túsáá.

Nāsa ní nduú Pablo apóstol

¹¹ De cáchi tūhun ní núu ndá nú, hermano, já tūhun já scácu yá yóhó já nácani ní, chi nsúu já ní jani iní maá ní jíin ndá cá nchivi cúu.

¹² Chi nsúu nchivi ní stéhēn núu ní, de ní nsúu nchivi ní nsáhá já ní ncutúha ní, chi sa maá Jesucristo ní stéhēn núu ní.

¹³ Chi já ní jini ndá nú tūhun nása ní nsáhá ní jondé saá, tá ní nchifúhún ní sáhān ndá

táhān ní hebreo. De jíiní ndá nú já ndasí ní nsáhá návāha ní nchivi já cándija núu Yāa Dios, de ní ndihví iní ní já snáa ní jíi ncu.

¹⁴ De váha cá ní ncutúha ní sáhān ñúcuán nsúu cá cuáhá cá téé nación ní já ní jahnu jíin ní, chi ní ndihví cá iní ní síqui ndá já ní jaquín ndá tatá ní.

¹⁵ De visó súcuán de Yāa Dios chi já ní nacáji yá nduhú jondé tá ncháha ca cacu ní. De iin quívi ní ncusíi iní yá ní ncana yá nduhú já quívi ní ndahá yá síqui já ní ncundáhví ndasí iní yá nduhú.

¹⁶ De ní stéhēn yá Sēhe yá núu ní, tácuca nacani ní tūhun nása scácu yá nchivi ndacá nación jáá nduú jíin tūhun yá. Ñúcuán de nduú ní jíicá tūhún ní ní iin nchivi,

¹⁷ de ní nduú ní jēhēn ní Jerusalén núu ndá téé cúu apóstol xihna ñúhún cá nsúu cá nduhú. Chi sa ní jēhēn ní jondé región Arabia, de sá de ní nōhōn tucu ní ñuú Damasco.

¹⁸ Ñúcuán de jondé ní ncháha úní cuiyá, sá de ní jēhēn ní Jerusalén. De ní jíiní ní núu Pedro, de ní ndeé ní jíin dé xāhōn-ni quívi.

¹⁹ Sochi nduú ní jíiní ní núu ndá cá apóstol, chi núu mátúhún-ni Jacobo ñani maá Jethóh ó.

²⁰ Tūhun yáhá já téé ní cuēé núu ndá nú, chi jíiní Yāa Dios já ndāá cúu.

²¹ Ñúcuán de ní jēhēn ní níi región Siria jíin Cilicia.

²² De ndá nchivi cándija já yíhi ndahá Cristo, já ndeé región Judea, ncháha ca cuní cuítí jíi núu ní saá.

²³ Chi vāchi tūhun ní-ni ní jini jíi já cáhān nchivi: Téé já ní nsáhá návāha yóhó jondé saá, de mitan chi nácani dé tūhun já cándija ó já nducú dé snáa dé saá, ncachi.

²⁴ De ní ncāhān jíi já cúñáhnú ndasí Yāa Dios já súcuán ní nsáhá yá jíin ní.

2

Já ní jetáhví ndá cá apóstol já cúu Pablo apóstol

¹ Ñúcuán de jondé núu úxi cūmí cuiyá, de ní jēhēn tucu ní Jerusalén jíin Bernabé, de suni ní jeca ní Tito ní jēhēn ní jíin dé.

² De ní jēhēn ní chí maá Yāa Dios ní stéhēn yá já jíiní ñúhún quíhīn ní. De ní ndutútú síin ndá máa-ni téé cúñáhnú núu nchivi cándija. De ní ncachí tūhun ní núu ndá dé síqui tūhun já scácu yá yóhó já nácani ní núu nchivi ndacá nación jáá nduú jíin tūhun yá. De súcuán ní nsáhá ní tácuca cuetúhún dé já súcuán tíñu sáhá ní, de tácuca mā quéndōo cáhá tíñu já sáhá ní jíin já ní nsáhá ní.

³ De juni nduú ní nsáhá fuerza ndá dé Tito, téé já ní jica jíin ní, já cundeé tuni circuncidar dé, visó cúu dé téé incá nación de nduú ní ncuú dé circuncidar.

⁴ De súcuán ní ncundaá, visó ní nquívi jacú téé stáhvi já sáhá dé já hermano cúu

dē. De ndá tēe ñúcuán nī nguivi dē tácuca cundehé yuhū dē nāsa nī nduu libre ō nūū ley circuncidar siquī jā yihí ó ndahá Cristo Jesús. Chi cunī ndá dē jā squíncuu tucu ó ley ñúcuán, de nduu tucu ó mozo nūū.

⁵ De nduú ní jétáhvī cuitī ndá ní nūū ndá tēe ñúcuán, chi cunī nī jā quendōo ñihin ndá nú jín tūhun jā scácu yā yóhó.

⁶ De ndá tēe ñúcuán jā cúñáhnū nūū nchivī cándija, nduú cā nā incā tiñu jéé ní ndácu dē nūū nī. De maá nī chi nduú ní nsáhá nī cuenta jā cúñáhnū dē, chi Yāa Dios suni nduú sáhá yā cuenta, chi inuú-ni cúu ndivivī tēe nūū yā.

⁷ Chi sa ní jinī ndá dē jā tūhun jā scácu yā yóhó, ndáso tiñu nī jā nácani nī nūū nchivī ndácá nación jáa nduú sáhá circuncidar, tá cúu nūū nácani Pedro tūhun ñúcuán nūū nchivī hebreo jā sáhá circuncidar.

⁸ Chi Yāa Dios jā ní ntetitñū Pedro jā nácani dē tūhun nūū nchivī hebreo, suni maá yā ní ntetitñū nduhū jā nácani nī tūhun nūū nchivī ndácá nación jáa nduú jinī tūhun yā.

⁹ Já ñúcuán, Jacobo jín Pedro jín Juan nī jinī ndá dē jā ní ntaji Yāa Dios tiñu váha ndasí yáhá nūū nī. De ndá tēe ñúcuán chi cáhān nchivī cándija jā maá dē cúu jā cúñáhnū cā. De ní ntiin ndá dē ndahá nī jín ndahá Bernabé, jā stéhen dē jā iyó manī dē jín nī, jín jā ní ncundaā inī dē jā nduú maá ní quihān nacani tūhun nūū nchivī ndá cā nación, de ndá maá dē nūū nchivī hebreo.

¹⁰ De iin-ni jā ní jicān dē cúu jā núcūhun inī ndá nī jā chindeé nī nchivī jā ndóho ndáhvī, de tiñu ñúcuán chi suni ndíhvī inī maá ní sáhá nī.

Jā ní ncāhān Pablo nūū Pedro

¹¹ De tá nī nguiji Pedro ñuū Antioquía, de nī ncāhān caji nī nūū dē, chi ní stivī dē tiñu.

¹² Chi jondé ncháha ca quenda sava táhān dē hebreo jā ní ntaji Jacobo, de yáji dē stāa jín nchivī jáa nsuú hebreo cúu. Ñúcuán de tá nī nquenda ndá tēe ñúcuán, de ní ncusiín dē jáa nduú cā yáji dē jín ji, chi yúhú dē jā cunī ndá tēe ñúcuán jáa nduú cā squíncuu dē ley ndá táhān dē hebreo. Chi cáhān ley jā má cúu caji dē stāa jín nchivī jáa nduú sáhá circuncidar.

¹³ De sava cā tēe hebreo jā cándija, suni ní ncujiyo dē nūū ji, tá cúu nūū ní nsáhá Pedro, chi yúhú dē jā cunī ndá tēe ñúcuán. De jondé maá Bernabé nī scāhān ndá dē, nī ncujiyo dē.

¹⁴ Ñúcuán de ní jinī nī jā ní nayūhú ndá dē jā caji dē stāa jín nchivī ñúcuán, de sūcuán cúu jáa nduú cā jica dē jín modo jā cáhān tūhun jā scácu yā yóhó. De ní ncāhān nī nūū Pedro, nī jinī jínūū ndácá dē: Ndóhó jā cúu tēe nación ō hebreo, nduú cā squíncuu nú ley táhān ó nchivī hebreo, chi yáji nū jín nchivī ñúcuán. ¿De nájéhé sáhá nú fuerza ji

jā squíncuu maá ji ley táhān ó hebreo, de tú nduú squíncuu maá nú? ncachī nī.

Iin-ni modo scácu yā nchivī hebreo jín nchivī ndá cā nación

¹⁵ De yóhó chi cúu ó nchivī hebreo, de cáhān ō jáa nsuú nchivī ndá cā nación jā sáhá cuāchi cúu ó.

¹⁶ De visó sūcuán de jinī ō jā ní iin ó nduú quéndōo ndāā ō nūū Yāa Dios jā squíncuu ó tiñu jā ndácu ley Moisés janahān, chi maá-ni jā cándija ó jā Jesucristo sndáhvā yā cuāchi ó. Já ñúcuán cúu jā suni maá ó ní ncandija ó Jesucristo, tácuca sndáhvā yā cuāchi ó siquī jā cándija ó, de nsuú siquī jā ndúcú ó squíncuu ó ley. Chi cáhān tutū īi: Nī iin nchivī mā quéndōo ndāā ji nūū Yāa Dios jín jā ndúcú ji squíncuu ji tiñu jā ndácu ley, cáchi.

¹⁷ De ndá maá ó nchivī hebreo, tú cunī ō jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó siquī jā ní jihī Cristo jéhé ō, suu cúu jā jicūhun inī ō jā suni nchivī sáhá cuāchi cúu ó, tá cúu nūū cúu ndá cā nchivī. ¿Túsaá de á cuāchi nī nsáhá ó jā ní sndóo ó ley janahān tá nī ncandija ó Cristo? Nduú cuitī jā sūcuán.

¹⁸ Chi sa tú naquehen tucu nī ley jā ní sndóo ní ñúcuán, de suu sáhá jā nenda cā cuāchi siquī nī.

¹⁹ Chi modo ja ní jihī nī ní nsáhá ley, de jā ñúcuán mā cúu cā ndácu ley nūū nī. De sūcuán de cuu cutecū nī jā sáhá nī jā cunī Yāa Dios.

²⁰ Chi modo jā ní jihī nī yicā cruz jín Cristo, de mitan chi nduú cā tēcū nī jā maá nī, chi maá Cristo cúu jā tēcū inī nī. De jā tēcū nī inī ñayivī yáhá mitan cúu jā cándija nī jā Séhe Yāa Dios chindeé chítuu yā nduhū. Chi ní ncundáhvī inī yā nduhū de ní nsōcō yā maá yā jéhé nī.

²¹ Túsaá de nduú cunī nī casī nī nūū tūhun jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó siquī jā váha ndasí inī yā jín ó. Chi tú jā quéndōo ndāā ō nūū yā jā ndúcú ó squíncuu ó ley janahān, ñúcuán de nduú nā tiñu cuitī jā ní jihī Cristo nícu.

3

Tūhun ley jín tūhun cándija

¹ Ndá ndóhó hermano región Galicia, ¿ñucu nduú jicūhun inī ndá nú? ¿Ní tēe ní nsacā nuu xīnī nū jáa nduú cā jétáhvī nú tūhun ndāā? Chi tá nī nacani ndá nī tūhun yā nūū nū, de caji ndasí ní jicūhun inī nū jā ní jihī Jesucristo yicā cruz jā jéhé nū.

² Iin-ni tūhun yáhá jicā tūhūn nī ndá nú: ¿Nāsa nī ñihin nū Espiritu Santo? ¿A jā ní ncundeé nú squíncuu nú tiñu jā ndácu ley Moisés? Nduú cuitī, chi sa jā ní ncandija nú tūhun jā scácu yā ndóhó jā ní jini nú.

³ ¿Nā siquī cúu jáa nduú jicūhun cuitī inī nū? Chi xihna cā ní ncandija ndá nú jā ní jihī Cristo jā scácu yā ndóhó, de ní ñihin nū

Espíritu Santo. ¿De mitan á jáni iní ndá nú já sndóo tucu nú tũhun ñúcuán de fuerza maá nú squíncuu nú ley de cácu nú, á naá cúu?

⁴ Ndasí ní sndóho nchiví ndá nú síquí tũhun já scácu Cristo ndóhó. Nácá já váha de tú nduú ní ndóho cáhā nú, chí sa já cándija ndija nú yā.

⁵ ¿De ná síquí cúu já jéhe Yāā Dios Espíritu yā nũu nú de sáhā yā tiñu ñāhnú māhñú nú? Nduú sáhā yā síquí já ndúcu ndá nú squíncuu nú ley, chí sa síquí já ní ncandija nú tũhun já scácu yā ndá nú já ní jini nú.

⁶ Abraham ní ncandija dē já sáhā Yāā Dios já ní nqee yuhú yā, de já ñúcuán ní sndáhvā yā cuāchi dē.

⁷ Túsaá de ná jícũhun iní ndá nú já nchiví já cándija já sáhā Yāā Dios jēhē jī, ndivi jī nduú jī tatā Abraham síquí já súcuán cándija jī.

⁸ Chí jondē janahán já cáhān tutú ñ já nchiví ndácá nacióñ jáá nduú jíní tũhun Yāā Dios, sndáhvā yā cuāchi jī de tú candija jī tũhun ñúcuán. De jondē ncháha ca cuu ndácá yáhā de ja ní nqee yuhú yā tũhun váha yáhā nũu Abraham: Já jín ndóhó de quendóo ndetú nchiví ndácá-ni nacióñ.

⁹ Tú súcuán de nchiví cándija, quendóo ndetú jī jín Abraham, tēe já ní ncandija tũhun já ní nqee yuhú yā já sáhā yā.

¹⁰ De sa tánú táhvī nchiví já ndúcu quendóo ndāā jín ley Moisés. Chí súcuán yósó nũu tutú ñ. Tānú táhvī ndácá nchiví jáá nduú squíncuu ndihí cuití tũhun já yósó nũu tutú ley, cáchi.

¹¹ Túsaá de cájí cúu já ní iin nchiví mā quendóo ndāā jī nũu Yāā Dios síquí já ndúcu jī squíncuu jī ley. Chí cáhān tutú: Nchiví já ní sndáhvā yā cuāchi jī, técu jī já cándija jī já sáhā yā jēhē jī, cáchi.

¹² De ley Moisés ndúcu cáhān já cutecú o ní cání síquí já cándija ó já ní nsáhā yā jēhē o, chí sa cáhān: Tú ní nchiví squíncuu tiñu yáhā, de cutecú jī sáhā, cáchi.

¹³ De Cristo ní scácu yā yóhó nũu tũhun já cáhān ley já tánú táhvī o síquí cuāchi o, chí maá yā ní ndoho síquí tũhun já tánú táhvī o. Chí yósó nũu tutú ñ: Ndácá nchiví já cundita caa yīcā ñútún, tánú táhvī jī, cáchi.

¹⁴ De Cristo Jesús ní jīhí yā yīcā ñútún cruz tácuā quendóo ndetú nchiví ndácá nacióñ sáhā yā. Chí tũhun já ní nqee yuhú Yāā Dios já quendóo ndetú Abraham, jínú nũu jī. De súcuán de tú candija ó já ní nsáhā Yāā Dios jēhē o, de nihín o Espíritu Santo já ní nqee yuhú yā já quiji.

Siquí ley jín síquí contrato já ní nqee yuhú yā

¹⁵ Hermano, ná cáhān ní iin tũhun nása sáhā ndá nchiví ñayiví: Tú iin tēe sáhā dē iin contrato á iin acta, de tú ja ní ncucutú já ní nsáhā dē firmar, de mā cúu cá nacani, de ní mā cúu jécósó cá.

¹⁶ De suni súcuán ní nsáhā Yāā Dios iin contrato já ní nqee yuhú yā nũu Abraham jín tatā dē já quiji. De nduú cáhān tutú ñ síquí cuāhā tatā dē, chí sa cáhān síquí iin-ni tatā dē, de suu cúu Cristo.

¹⁷ Túsaá de tũhun já cáhān ní yáhā cúu já xihna cá ní nsáhā Yāā Dios iin contrato jín Abraham, suu já quiji Cristo de scácu yā yóhó, de ní nsáhā cutú yā. Ñúcuán de ní ncháha cūmī ciento oco ũxi cuiyā, de sá de ní jēhe yā ley nũu Moisés. De ley ñúcuán já ní nquiji cuéé cá, mā cúu nacani contrato ñúcuán, ní mā cúu casí nũu tũhun já ní nqee yuhú yā já scácu yā yóhó.

¹⁸ Chí tú já jín ley Moisés scácu yā nchiví, ñúcuán de nsúu síquí contrato já ní nqee yuhú yā cúu já scácu yā jī. De nduú chí sa síquí maá já ní nqee yuhú yā nũu Abraham cúu já ní scácu yā dē.

¹⁹ ¿Túsaá de nása jetíñú ley Moisés? Jetíñú chí ní jēhe yā cuéé cá tácuā nastúu cuāchi jī. De ní ndacu tiñu maá-ni tiempo jáá ncháha ca quiji Cristo, Yāā já cúu tatā já ní nqee yuhú Yāā Dios já quiji. De tá ní jēhe Yāā Dios ley ñúcuán nũu nchiví, de ní ntají yā ndá ángel yā ní ncachí tũhun nũu Moisés, de Moisés ní nacachí nũu jī.

²⁰ De síñ cúu tũhun já ní nqee yuhú yā nũu Abraham já quiji Cristo, chí mátúhún-ni yā ní nqee yuhú nũu dē, de nduú ní jini ñúhún ní iin já cáhān yúnúu yā nũu de.

Siquí nása jetíñú ley janahán

²¹ ¿Túsaá de á ndihí yáhā cáhān já ley já ní jēhe Yāā Dios nũu Moisés, sáhā jīyo já ní nqee yuhú yā já sáhā yā? Nduú cuití já súcuán. Chí tú ní jēhe Yāā Dios iin ley já cutecú nchiví ní cání sáhā, ñúcuán de quendóo ndāā jī nũu yā síquí já squíncuu jī tiñu já ndácu ley nícu.

²² De nduú chí yósó nũu tutú ñ já ndihí nchiví ñayiví, modo já yíndasí jī vecā chí yíhí jī chíjin cuāchi. De súcuán cúu tácuā ndácá jī já cándija já ní jīhí Jesucristo jēhē jī, nihín jī maá já ní nqee yuhú yā nũu jī síquí já cándija jī tũhun ñúcuán.

²³ Chí jondē ncháha ca quenda tũhun já cándija ó Cristo, de modo já ní nchindasí o ní nsáhā ley janahán, tácuā cundetu ó quivi já quiji Cristo, Yāā já scácu o.

²⁴ Túsaá de ley ní ncuu iin já jito yóhó modo tá sáhā iin mozo já jito sūchí lúli, de ní jetíñú jondē ncháha ca quiji Cristo, de sá de cándija ó já ní jīhí yā jēhē o, de sndáhvā Yāā Dios cuāchi o.

²⁵ De mitan chí ja ní nquiji Cristo, Yāā já cándija ó, de nduú cá yíhí ó ndahá ley já cúu tá cúu mozo já jito yóhó.

²⁶ Chí ndiví nũu cúu sēhe Yāā Dios síquí já ní ncandija nú Cristo Jesús.

27 Chi ndácá nú já ní jenduté nú síquí já ní nquívi nú ndahá Cristo, ní nsáhá yá já ní nduu nú tá cúu núú cúu maá yá.

28 De mitan chi nduu cá cúu nú ní nchiví hebreo ní nchiví griego, ní mozo já ní jeen nchiví ní nchiví já sátíñú cuenta maá, ní tée ní ñahan. Chi iin-ni cá ní nduu ndá nú núú Yáa Dios já yíhí nú ndahá Cristo Jesús.

29 De tú yíhí nú ndahá Cristo, túsaá de tata Abraham cúu ndija ndá nú, de nihín nú maá táhvi já ní nqee yuhú yá.

4

1 Já cáhán ní jín ndá nú cúu yáhá: Iin sūchí já xíí táhvi, visó iin quívi de nihín ndihí ji já névaha tatá ji, sochi tá lulí ji chi inuú-ni cúu ji jín mozo.

2 Chi yíhí ji ndahá ndá mozo já jito ji jín já jito ndatíñú ji, jondé tá quenda quívi já ní jani tatá ji, sá de nihín ji.

3 De saá-ni yóhó, chi jondé ncháha ca jicūhun iní ó síquí Cristo de ní ncuu ó tá cúu sūchí lulí, de ní nchíhí ó chíjin ndácá já tátúni iní ñayívi.

4 De jondé tá ní nquenda quívi já ní jani Yáa Dios, de ní ntají yá Sēhe yá, ní ncau yá chíjin iin ñahan, de ní ncau yá núú nchiví hebreo já yíhí chíjin ley Moisés.

5 Súcuán ní ncau yá tácuu scácu yá yóhó já má quíhi ó cá chíjin ley, de tácuu naquehen Yáa Dios yóhó já cuu ó sēhe yá.

6 De síquí já cúu ndá nú sēhe yá, de ní ntají Yáa Dios Espíritu Sēhe yá já ní nquívi iní áno ndá nú, de sáhá yá já cáhán jee ndá nú: Tatá maá sá.

7 Tú súcuán de nduú cá cúu ndá nú tá cúu mozo, chí sēhe yá cúu nú. De síquí já cúu nú sēhe Yáa Dios, de nihín nú maá táhvi já ní nqee yuhú yá já jín Cristo.

Já nacani iní Pablo síquí nchiví cándija

8 Chi jondé saá, jondé tá ncháha ca jicūhun iní nú nāsa Yáa cúu Yáa Dios, de ní ncuu ndá nú mozo núú ndácá jáá nsúú yáa ndáá cúu.

9 De mitan chi já jín ndá nú nāsa Yáa cúu yá, á vāha cá cáhán ní já maá yá já jín yá ndóhó. ¿Túsaá de nājēhē cúu já cúní ndá nú nandicó cóo nú já nduu tucu nú mozo núú ndácá já tátúni iní ñayívi jáá nduú nihín tíñú cuítí?

10 Chi maá-ni já nēe ii ndá nú quívi jín yōó jín vico jín cuiyá.

11 De yuhú ní já sanaá de nduú ní jétíñú cuítí já ní nacani ní tūhun núú ndá nú.

12 Cáhán ndáhvi ní jín ndá nú hermano, já cani iní nú tá cúu núú jáni iní maá ní já nduú cá squíncuu ní costumbre nchiví hebreo. Chi nduhū ní nsáhá ní maá ní tá cúu ndá máá nú jáá nduú yíhí nú núú ley costumbre nchiví hebreo. De nduú ná cuá ní nsáhá nú já cucuéca iní ní jondé saá.

13 Chi jíní ndá nú nāsa ní ncuu já ní nacani ní tūhun já scácu yá yóhó núú nú já xíhna ñúhún, chí síquí já ní ncuuhū ní cúu já ní jencuítí ní ñuú nú ní nacani ní tūhun.

14 De visó tūndóhó ní ncuu já ní ncuuhū ní, de nduú ní nsáhá jēhe iní ndá nú núú ní, de ní nduú ní ncúyichí iní nú nduhū. Chi sa ní jetáhvi ndá nú nduhū modo iin ángel Yáa Dios, á modo maá Jesucristo.

15 ¿Túsaá de nājēhē cúu jáá nduú cá cúsi iní ndá nú jín ní mitan? Chi náhán ní já vāha ní nsáhá ndá nú já ní ntahúhvi iní nú já cúhū tíñú ní, de tú já cuu de jondé tavá nú tíñú vāha maá nú de taji nú nūcūhun tíñú ní nícu.

16 De mitan ¿de á ní nduu ní enemigo nú síquí já cáhí ní maá-ni tūhun ndáá núú nú, á naá cúu?

17 De iyó tēe já ndíhvi iní síquí ndá nú, sochi nsúú já quendóo vāha áno nú, chí sa já cúní ndá dē nsáhá sín dē ndá nú jín nduhū, tácuu cundihvi iní nú já cúu maá dē.

18 De iyó vāha tú ndíhvi iní dē jēhē ndá nú, de tú já quendóo vāha áno nú cúu. Chi níni cánuú já sáhá dē já vāha ndá nú nícu, visó ndéé ní jín nú á nduú ní.

19 Ndá ndóhó sēhe mání, já síquí ndá nú cúu já táhúhvi ndasí tucu iní ní, chí tá cúu iin ñahan já scácu sēhe, súcuán ndóho ní já jēhē nú. De suu cúu já táhúhvi iní ní ndétu ní jondé ná ndúndaá áno nú já ndacu ní Cristo.

20 Nācā já vāha de tú já iyó ní jín nú mitan ñúhún, tácuu cuu cáhán mání ní jín nú. De nduú cúcáhnú cuítí cá iní ní nāsa cani iní ní síquí ndá nú.

Tūhun yátá síquí Agar jín Sara

21 Ndá ndóhó já cúní nú quíhi nú chíjin ley Moisés, cachí núú ní: ¿A nduú ní jíní ndá nú nāsa cáhán ley ñúcuán?

22 Chi cáhán tutú ii já Abraham ní Iyo úú sēhe yíí dē. De iin ji cúu sēhe Agar, ñahan cúu mozo vehe dē. De incá ji cúu sēhe ñahan iyó libre, suu ñasíhí dē Sara já ní ncuu ña ñahan númā.

23 De sēhe ñahan cúu mozo, ní ncau ji tá cúu núú cácu ndá cá sūchí lulí. De sēhe ñahan iyó libre, ní ncau ji síquí já súcuán ní nqee yuhú Yáa Dios.

24 De yáhá cúu iin tūhun yátá, chí nduú ñahan ñúcuán cúu ña modo nduú contrato já ní nsáhá Yáa Dios jín nchiví. Maá ñahan nání Agar, cúu ña tá cúu contrato ley já vají jondé yucu Sinaí. De nchiví já yíhí chíjin contrato ley, cúu ji mozo núú ley ñúcuán.

25 Chi Agar cúu tá cúu ley já ní jēhe Yáa Dios xíní yucu Sinaí já iyó jondé Arabia. De cúu ña modo Jerusalén, ciudad nchiví hebreo, já iyó mitan, chí ndácá sēhe Jerusalén cúu ji mozo núú ley ñúcuán.

26 Sochi maá Jerusalén já iyó andiví, chí sa iyó libre tá cúu núú cúu Sara. De yóhó nchiví

já cándija, modo sêhe ñúcuán cúu ndácá ó, chi iyó libre ndácá ó nũu contrato ley.

²⁷ Chi sũcuán yósõ nũu tutũ Ì:

Ndóhó já ní ncuu nú ñahan nũmá jáá nduú sêhe nú, ná cũsĩ inĩ nũ.

Ndóhó jáá nduú ní ntéhnđe chíjin nú já scácu nú, ná cána jee nú já cũsĩ inĩ nũ.

Chi coo cuáhã cá sêhe ndóhó já ní ncuu nú ñahan nũmá nsũú cá ñahan já ní scácu sêhe.

Cáchĩ tutũ.

²⁸ Hermano, sêhe Yãa Dios cúu ó, chi sũcuán ní nquee yuhú yã nũu õ, tá cúu nũu ní nquee yuhú yã nũu Abraham já coo sêhe dẽ Isaac.

²⁹ De jondẽ saá de incã sũchĩ já ní ncaucu tá cúu nũu cácu ndá cá nchivĩ, ní jinĩ ùhvĩ jĩ Isaac, sũchĩ já ní ncaucu ní nsáhã Espĩritu Santo. De tá cúu nũu ní Iyo saá, sunĩ sũcuán jinĩ ùhvĩ nchivĩ ndá sêhe Yãa Dios jondẽ mitan.

³⁰ ¿Sochi nãsa cáhã tutũ Ì? Tavã nũ ñahan cúu mozo ná quĩhĩ ña jinĩ sêhe ña. Chi sêhe ñahan cúu mozo, mã nihĩn jĩ táhvĩ jĩ nũu sêhe ñahan libre, ncachĩ yã jinĩ Abraham.

³¹ Túsaá, hermano, nduú cúu ó tá cúu sêhe ñahan cúu mozo, chi tá cúu sêhe ñahan libre cúu ó.

5

Ná cuiñi ñihin ó jinĩ tũhun já ní nsáhã libre yãyóhó

¹ De Cristo ní nsáhã libre yã yóhó jáá nduú cá yihĩ ó chíjin ley Moisés. Túsaá de cuiñi ñihin ndá nú jinĩ tũhun já ní nsáhã libre yã yóhó, de mã ndivĩ tucu nú cuu nú mozo nũu ley.

² Sáhã ndá nú cuenta, chi nduhũ Pablo cáhã ní jinĩ nú já tú squĩncuu ní ley circuncidar, ñúcuán de nduú ñihĩn tiñũ cuiñi já ní ncandija nú já ní jihĩ Cristo jehẽ nũ.

³ De incã vuelta cáhã ñihin ní jinĩ ndá tẽe já ndúcú cuu circuncidar, já tú sũcuán de sunĩ cánuú já squĩncuu dẽ ndivĩ cuiñi cá tũhun já cáhã ley Moisés.

⁴ Ndá ndóhó já ndúcú nú quendõo ndãa nũ já squĩncuu nú ley, túsaá de ja ní nsiãã nũ Cristo. Ja ní sndóo nú tũhun já ní sndáhvã yã cuachi nú siquĩ já ní ncundáhvĩ inĩ Yãa Dios ndóhó.

⁵ Sochi maá ó chí jica ó jinĩ Espĩritu Santo, de cándija ó já ní sndáhvã Yãa Dios cuachi ó, de já ñúcuán ñũhũn inĩ õ já quendõo ndãã õ quivĩ já cuiñi ó nũu yã.

⁶ Chi ndácá ó já yihĩ ó ndahã Cristo Jesús, visó tú cúu ó circuncidar á nduú, de nduú ná cuá ñihĩn tiñũ. Já ñihĩn tiñũ cúu já candija ó já sáhã yã jehẽ õ. De ñúcuán sáhã já cundáhvĩ inĩ õ táhãn ó.

⁷ Vãha ní ncandija ndá nú nícu. ¿De ní iin ní jasi jáá nduú cá jétáhvĩ nú tũhun ndãã túsaá?

⁸ Tũhun já ní scáhãn ndá dẽ ndóhó, chi nduú vãji nũu maá Yãa já ní ncana ndá ndóhó já ní nguivĩ nú ndahã yã.

⁹ De mã náã inĩ ndá nú já ndá tẽe já stáhvĩ ndóhó, tũhun já stéhẽn dẽ cúu tá cúu levadura, chí visó jacũ-nĩ levadura, de ndãa ndihĩ ñujan sáhã.

¹⁰ Sochi cúcáhnũ inĩ ní já maá Jẽtoho õ sáhã yã já mã cándija ndá nú incã tũhun já siĩn cáhã. De maá Yãa Dios cuãha yã castigo ndá tẽe já sácã nuu xĩnĩ nũ, tú ná-nĩ tẽe cúu dẽ.

¹¹ De nduhũ, hermano, tú já nãcãni cá ní tũhun já cánuú sáhã circuncidar jondẽ mitan, de ndá táhãn ní nchivĩ hebreo mã sáhã nãvãha jĩ nduhũ nícu. Chi mã quiti inĩ jĩ já nãcãni ní tũhun já ní jihĩ Cristo yĩcã cruz, de tú sunĩ nãcãni ní tũhun já cánuú sáhã circuncidar nícu.

¹² De ndácã tẽe já sácã nuu xĩnĩ nũ siquĩ tũhun ñúcuán, vãha cá ná quẽhnđe cá dẽ maá dẽ túsaá.

¹³ Chi ndá maá nú, hermano, ní ncana yã ndá nú tácuca coo libre nũ nũu ley ñúcuán. De visó iyó libre ndá nú, de mã cáni inĩ nũ já cuu quivĩ nú ndácã cuachi já cúu modo nẽhẽn já cúni maá nú, chí sa sáhã nú maá nú mozo já chindee nú táhãn nú siquĩ já cúndáhvĩ inĩ nũ jĩ.

¹⁴ Chi ja ní squĩncuu nú ndihĩ ley de tú squĩncuu nú iin-nĩ tũhun já ndácu tiñũ yáhã: Cundáhvĩ inĩ nú táhãn nú tá cúu nũu cúndáhvĩ inĩ nũ maá nú, cáchi.

¹⁵ Sochi tú maá-nĩ já nẽnda nú siquĩ táhãn nú já cánaã nú, túsaá de coto mã sáhã cá nũ sũcuán, chí sũcuán de snãã táhãn ndá nú.

Modo já cúni nchivĩ jáá nduú cándija jinĩ modo já sáhã Espĩritu

¹⁶ Sũcuán cáhã ní jinĩ ndá nú: Caca nú tá cúu nũu cúni maá Espĩritu Santo, de ñúcuán de mã sáhã cá nũ modo já cúni maá nú.

¹⁷ Chi ndácã já cúni maá ó, ñúcuán jásĩ já cúni maá Espĩritu. De já cúni Espĩritu, suu jásĩ nũu modo nẽhẽn já cúni maá ó. De já nduú yáhã chí jásĩ nũu táhãn, de já ñúcuán nduú cúu sáhã nú tiñũ vãha já cúni nũ sáhã nú.

¹⁸ Sochi tú maá Espĩritu stéhẽn nũu nũ, túsaá de nduú cá yihĩ nú chíjin ley janahãn.

¹⁹ De iyó nijĩn ndácã tiñũ já sáhã nchivĩ já jica jinĩ modo nẽhẽn maá, de yáhã cúu: Cásiquĩ ndẽẽ táhãn jĩ, sáhã jĩ tiñũ téhẽn, sáhã nẽhẽn ndasi jĩ,

²⁰ chíñũhũn jĩ idolo, sáhã tásĩ jĩ, quiti inĩ jĩ nũu táhãn jĩ, cánaã jĩ, cúcuĩñũ inĩ jĩ. De ñamã quiti inĩ jĩ, de ndihivĩ inĩ jĩ já cúu maá jĩ-nĩ, de tẽtãhãn jĩ sáhã siĩn jĩ maá jĩ.

²¹ De cúcuásũn inĩ jĩ, jáhnĩ jĩ ndiyi, jini jĩ, sáhã jĩ vico nẽhẽn, jinĩ ndá cá já sũcuán. De cáhã ñihin ní jinĩ ndá nú, tá cúu nũu ja ní ncãhãn ní jinĩ nú saá, já nchivĩ já sáhã

súcuán, mā nīhīn táhvī jī quīvi jī űūū nūū tātūnī Yāā Dios.

²² Sochi nchivī jā jíca jíin maá Espíritu Santo, ndācā tiñu yáhá sáhá yā jíin jī: Cúndáhvī inī jī táhán jī, cúsiī inī jī, iyó ndeé iyó sīī inī jī, iyó paciencia jī, mānī inī jī, váha inī jī, squíncuu váha jī,

²³ nduú sáhá jī jā cúñáhnú jī, de jásī jī jā cúni maá jī. De nduú nā ley iyó jā cāhān cuāchi sīquī nū de tú sáhá nū ndācā tiñu yáhá.

²⁴ De nchivī jā yīhī ndahá Cristo, chí tá cúu jā ní jahní jī modo nēhén maá jī yīcā cruz, jondé jíin ndācā jā nēhén jā ndiyo inī jī de cútíndī jī.

²⁵ De jā súcuán nī jēhe maá Espíritu iin vida jeé nūū ō, de suni ná cáca ó jíin modo jā stēhēn Espíritu.

²⁶ De mā cúnduxī ó jā squíitī inī ō táhán ó, de nī mā cúcuásún inī ō sīquī táhán ó.

6

Tūhun jā chindeé táhán ó

¹ Hermano, tú iin táhán nū nī nsáhá cuāchi, de ndá ndóhó jā jíca jíin Espíritu Santo nachuhun ichí nū jī. De jíin tūhun vitá cāhān ndá nū jíin jī, de suni coto nū maá nū jā má sáhá jíin nū jā quīvi nū cuāchi.

² De chindeé nū ndá táhán nū tú nā cuá cúu jā ndóho jī, chí súcuán cúu jā squíncuu nū ley Cristo.

³ Chí tú iin nchivī jānī inī jī jā nchivī váha cā cúu jī, visō nsūū súcuán cúu, de stáhvī jī maá jī túsāá.

⁴ De tá iin iin nū coto túni nū nāsa cáá tiñu sáhá nū. De tú váha sáhá nū, űúcuán de cuu cusīī inī nū jíin jā sáhá maá nū, de nduú níni scáni táhán nū maá nū jíin táhán nū.

⁵ Chí tá iin iin ó cánúū jā squíncuu ó jíin tiñu jā ní jēhe yā nūū maá ó.

⁶ De ndá ndóhó jā scuáha tūhun váha yā, chindeé nū ndá tēe jā stēhēn nūū nū jíin ndācā jā váha jā névāha nū.

⁷ Mā stívī nū jā canī inī nū jā cuu sáhá nū cuāchi. Chí mā cūú sáhá catá nū nūū Yāā Dios jā canī inī nū jāá nduú sáhá yā cuenta. Chí ndācā tú nāsa sáhá nchivī, suu űúcuán nanihīn jī.

⁸ Chí nchivī jā sáhá jā cúni modo nēhén maá jī, nanihīn jī jā tánū táhvī jī sáhá modo nēhén maá jī. Sochi nchivī jā sáhá jā cúni maá Espíritu Santo, chí nanihīn jī jā cutecū jī ní cánī andivī sáhá Espíritu.

⁹ De mā cuítá ó jā sáhá ó ndá tiñu váha túsāá, chí tá quenda maá quīvi de nanihīn ō, de tú mā cuítá ó.

¹⁰ Túsāá de ndācā vuelta jā cuu sáhá ó, de ná sáhá váha ó jíin ndācā nchivī, de ndá hermano ō jā cándíja cúu jā cánúū cā.

Saludo jíin tūhun jā cáchī tūhun Pablo jā sándhī

¹¹ Cúndēhé ndá nū jā náhnú letra tēe nī cuēē nūū ndá nū, chí ndahá maá nī tēe nī yáhá.

¹² De ndá tēe jā sáhá fuerza dē ndá nū jā cuu nū circuncidar, sáhá dē sīquī jā cúni dē jā cuetúhún nchivī dē. De sáhá dē tácuā mā cúni úhvī nchivī dē jā nācani dē tūhun jā ní jíhī Cristo jēhē ō.

¹³ De nī maá dē jā sáhá dē circuncidar, suni nduú squíncuu váha dē ndihī cā ley janahán. De cúni dē jā cuu ndá nū circuncidar, tácuā cuu sáhá tēyí dē maá dē jā quehen nū túni circuncidar sáhá dē.

¹⁴ Sochi nduhū chí nduú cúni nī sáhá tēyí nī maá nī sīquī nī iin űúcuán, chí mártúhún- nī sīquī jā ní jíhī Jētohō ō Jesucristo yīcā cruz. Chí sīquī űúcuán cúu modo jā ní jíhī nī, chí nī nsíāā ní ndācā jā iyó inī űayivī, de suni modo iin ndiyo cúu nī nūū űayivī.

¹⁵ Chí tú yīhī ó ndahá Cristo Jesús, de nduú nīhīn tiñū á cúu ó circuncidar á nduú. Chí jā nīhīn tiñū cúu jā ní nsáhá jeé yā ánō ō.

¹⁶ De űúhún inī nī jā ndācā nū jā jíca jíin modo yáhá, ná sáhá cā yā jā coo ndeé coo sīī inī nū, de cundáhvī inī yā ndóhó. De suni űúhún inī nī jā súcuán sáhá yā jíin ndá cā jī jā cúu ndija jī nchivī jā cándíja Yāā Dios.

¹⁷ De mitan jíin ní cā jā cuāhān ō, cúni nī jā má stáhān cā nī iin nchivī nduhū. Chí yiqui cúū nī ndíso seña jā ní ntacuēhé nī ní ndoho nī jā cúu nī mozo maá Jētohō ō Jesús.

¹⁸ Hermano, űúhún inī nī jā ná sáhá cā Jētohō ō Jesucristo jā váha ndá ndóhó. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI NUU EFESO

¹ Maá nī cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chi súcuán nī jětahān inī Yāā Dios nī ntaji yā nduhū. De tée nī carta yáhá cuéē nūū ndá nú nchivī űūū Efeso, jā cúu nú nchivī maá yā jā cándĵa nú Cristo Jesús.

² De űúhún inī nī jā Tatá ó Yāā Dios jíin Jětōhō ó Jesucristo, ná sáhá cá yā jā váha ndá nú, de sáhá yā jā coo ndeē coo síi inī nū.

Jā sáhá Cristo jā quéndōo váha ánō ó

³ Ná cáhān ó jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios, Yāā cúu Tatá Jětōhō ó Jesucristo. Chi nī jēhe yā ndácá jā váha jā íyó andiví jā quéndōo váha ánō ó, chi yíhí ó ndahá Cristo.

⁴ Chi jondē ncháha ca jęcōo ñayiví de nī nacāji yā yóhó jā quiví ó ndahá Cristo, tácuca coo ndoo ánō ó de caca ndaā ó nūū yā.

⁵ Ja nī ncundáhvī inī yā yóhó jondē saá, de nī nchindetu yā yóhó jā naquehen yā yóhó jā coo ó sehe yā. De jíin Jesucristo nī nsáhá yā súcuán, chi nī jětahān inī maá yā jā sáhá yā.

⁶ De jā űúcuán níni ná cáhān ó jā cúñáhnú ndasí yā, chi váha ndasí nī nsáhá yā yóhó jíin ndácá jā váha inī yā, síquī jā yíhí ó ndahá Cristo, Sehe yā jā máni yā jíin.

⁷ De síquī jā váha ndasí inī Yāā Dios jíin ó, de Sehe yā nī scácu yā yóhó jā ní jīhí yā jēhē ó, de nī nee cáhnú inī yā nūū cuāchi ó.

⁸ De nī stéhēn yā jā cúndáhvī ndasí inī yā yóhó, de nī nsáhá yā jā jíicūhun inī ó de cúndíchi ó jíin tūhun yā.

⁹ De nī nsáhá yā jā cunī ó iin tūhun yā jā ní nchiyuhū, jáá nduú ní nsáhá yā jā cunī nchiví janahān. Chi súcuán ja nī ncundaā inī yā, de nī jětahān inī yā jā sáhá yā.

¹⁰ De yáhá cúu tūhun jā ní ncundaā inī yā: Jondē tá quenda maá tiempo de sáhá yā jā ndihī jā íyó inī andiví jíin ñayiví, iin cáhnú-nī nduú, de quihī ndahá Cristo.

¹¹ De síquī jā yíhí ó ndahá Cristo, de nīhīn ó táhvi ó, chi ja nī nacāji Yāā Dios yóhó jondē jā xihna űúhún. Chi súcuán nī jani inī maá yā, chi sáhá yā ndácá-nī jā ní ncundaā inī yā jā jětahān inī yā sáhá yā.

¹² Súcuán nī nsáhá yā, tácuca ndá máá nī jā ní ncardĵa Cristo xihna űúhún, caca ndaā ní de súcuán de sáhá ñáhnú nī yā jā víi ndasí cúñáhnú yā.

¹³ De saá-nī ndá ndóhó, nī jini nú tūhun ndāā tūhun váha jā scácu yā ndóhó, de nī ncardĵa nú Cristo. De nī nīhīn ndá nú Espírĵtu Santo jā ní nquee yuhú yā jā cuāha yā. De ndéē Espírĵtu yā inī ánō nū, de cúu yā modo sello jā stéhēn jā cúu nú sehe Yāā Dios.

¹⁴ De sáhá yā jā íyó seguro inī ó jā cuéē cá de cuāha Yāā Dios táhvi ó, jondē tá sínu yā tíñu jā scácu yā nchiví yā. De quiví űúcuán cáhān ó jā cúñáhnú yā, chi víi ndasí cúñáhnú yā.

Jā jíicān táhvi Pablo jēhē nchiví cándĵa

¹⁵ De nduhū nī jini nī tūhun nása cándĵa ndá nú jā ní nsáhá Jětōhō ó Jesús jēhē nū, jíin nása cúndáhvī inī nū ndihī nchiví jā yíhí ndahá Yāā Dios.

¹⁶ De jā űúcuán nduú jęcuiñī nī jā nácuētáhvī nī jēhē ndá nú, de tá jíicān táhvi nī de nduú náā inī nī ndá ndóhó.

¹⁷ Chi jíicān táhvi nī jā sáhá Yāā Dios jā jíicūhun váha inī nū de cundíchi nū jíin tūhun yā, de cunī cá nū nása Yāā cúu yā. Chi maá yā cúu Yāā Dios Jětōhō ó Jesucristo, de cúu yā Tatá ó jā víi ndasí cúñáhnú.

¹⁸ De jíicān táhvi nī jā nastúu cá yā inī jáá ntúni ndá nú, tácuca jíicūhun inī nū nása cáá ndihī jā űúhún inī nū jā nīhīn nū síquī jā ní ncana yā ndóhó. De jíicūhun inī nū nása cúcuicá nú jíin ndácá tūhun ñáhnú tūhun víi jā ndiso tūhun yā jā cúu nchiví maá yā.

¹⁹ De jíicān táhvi nī jā jíicūhun inī ndá nú nása cúñáhnú ndasí poder yā jā sátfíu yā inī ánō ó jā cúu ó nchiví cándĵa. Chi nduú ndihī cuítĵ poder yā.

²⁰ De poder űúcuán cúu jā ní stéhēn yā tá ní nastēcĵ yā Cristo máhñú ndiyi, de nī ntenee yā Cristo lado cuáhá yā jondē andiví.

²¹ De nī jani yā Cristo síquī ndácá jā cúñáhnú, jíin jā ndiso tíñú, jíin jā tĵin poder, jíin jā tátúni, jíin síquī ndácá jā cáhān nchiví jā cúñáhnú, cúu tiempo mitan, cúu tiempo jā quiji.

²² De nī nsáhá yā jā tĵin nūhin Cristo ndácá jā íyó. De nī nsáhá yā jā maá Cristo cúñáhnú nūū nchiví cándĵa.

²³ De nchiví cándĵa cúu jíi tá cúu yiqui cúñu yā, chi inī-nī cá cúu jíi jíin yā, de cúnuú yā inī ánō jíi, chi Yāā jā űúhún chítú níi cáhnú-nī cúu yā.

2

Nī ncācu ó síquī jā ní ncundáhvī inī yā yóhó

¹ De nī nsáhá yā jā cutecū ndá nú níi cáni jíin Cristo. Chi ja nī ncuu ndá nú modo ndiyi nūū yā, ní nsáhá cuāchi nū jíin tíñu néhēn jā ní nsáhá nú.

² Chi nī jica ndá nú jíin tíñu űúcuán jondē saá, tá nī niquīn nū tíñu nchiví ñayiví, tá nī jetáhvī nú nūū táchī cúñáhnú jā ndácu tíñu nūū ndá cá táchī, de jica nūū táchī. De suu cúu jā scándā inī nchiví jā íyó nīhin inī nūū Yāā Dios.

³ De ndá máá nī suni súcuán nī jica nī, chi nī nsáhá nī tíñu néhēn jā cunī maá nī, jíin ndácá jā jíicān yiqui cúñu nī, jíin jā jáni néhēn inī nī jondē saá. Já űúcuán suni nī ncuu nī nchiví jā nīhīn castigo xēēn jā cuāha yā nícu,

chi inuú nī nsáhá nī tá cúu nūū sáhá ndá máá ji.

⁴ De Yāá Dios chi cuāhā ndasí nī ncundáhvī inī yā yóhó, de váha ndasí inī yā jíin ó.

⁵ De tá nī ncuu ó modo ndiivi nūū yā jā ní nsáhá cuāchi ó, de nī nastécū yā yóhó jā cutecū ó ní cáni jíin Cristo. Chi síqui jā váha ndasí inī yā cúu jā ní scácu yā yóhó.

⁶ De nī nastécū yā yóhó jā cutecū inuú ó jíin Cristo Jesús, de tenee yā yóhó jíin yā jondé andivi.

⁷ Súcuán nī nsáhá yā tácuá ní cā tiempo jā quiji de stéhēn yā nāsa māni ndasí yā jíin ó, jíin nāsa váha inī yā jíin ó jā síqui Cristo Jesús.

⁸ Chi síqui jā māni ndasí yā jíin ndá nú cúu jā ní scácu yā ndóhó, chi nī ncandíja ndá nú jā sáhá yā jēhē nū. De nsūū síqui jā ní nsáhá ndá máá nú cúu, chi táhvi jā ní jēhe yā nūū nū cúu.

⁹ Chi nduú nā tiñu váha ní nsáhá ó jā scácu yā yóhó, de jā ñúcuán ní iin ó má cúu sáhá téyíí ó maá ó jā cuu scácu ó maá ó.

¹⁰ Chi cúu ó iin tiñu víi jā ní nsáhá maá yā, chi nī nsáhá yā yóhó jā iyó inuú ó jíin Cristo Jesús, tácuá sáhá ó ndácá tiñu váha jā ja nī nsáhá tūha Yāá Dios jā sáhá ó.

Jā sáhá Cristo jā ndivi ó nūū tūhun jā māni Yāá Dios jíin ó

¹¹ Túsaá de nūcūhun inī ndá nú nāsa nchivi nī ncuu nú jondé saá. Chi nduú ní ncuu nú nchivi ndácá nación jāá nduú jíin tūhun yā. De nchivi hebreo jā sáhá circuncidar yiqui cúñu, nī ncāhān jíi jā cúu nú nchivi jāá nduú sáhá circuncidar.

¹² De nūcūhun inī nū jā jondé saá de nduú ní iyó ndá nú jíin Cristo, de nī ncuu nú nchivi ñuū jíicá nūū nación Israel. De nduú ní jíin ndá nú ndácá tūhun contrato jā ní nqee yuhú Yāá Dios jā sáhá yā. De nduú ní iyó Yāá Dios jíin nū ñayívi yáhá, de nduú nā jā váha ní ñūhun inī ndá nú jā coo.

¹³ De mitan chi nī ndivi ndá nú nūū Yāá Dios jāá nduú ní jíin nū tūhun yā jondé saá, chi nī nguivi nú ndahá Cristo síqui jā ní jihī yā jēhē nū.

¹⁴ De Cristo cúu Yāá jā sáhá jā ndúmani táhán ó. Chi nī nsáhá yā jā nchivi hebreo jíin nchivi ndá cā nación, iin-ni cā nī nduú ó nūū yā. Chi nī nsáhá yā jāá nduú cā jíin ūhvi táhán ó, de suu cúu modo jā ní janí yā iin jā ní ndasí sava máhñú ó jā ní nsáhá síin yóhó.

¹⁵ Chi nī nsōcō yā maá yā nī jihī yā, de súcuán nī sndáhvā yā ley janahán jíin tūhun jā ndácu tiñu jíin jā tátúni jā ndíso maá. Chi ley ñúcuán nī nsáhá síin nchivi hebreo jíin ndá cā nación jāá nduú ní jíin jíi ley. De nī nasquetáhán yā ndihí ó jā ní nduú ó iin-ni cā nación jeé, de yíhí ó ndahá yā. De súcuán nī nsáhá yā jā ní ndumaní táhán ó.

¹⁶ De jíin jā ní jihī yā yīcā cruz, de nī snáá yā tūhun jā jíin ūhvi táhán nchivi hebreo jíin ndá cā nación. De nī nsáhá yā jā ní ndivi ó nūū tūhun jā māni Yāá Dios jíin ó, de nī nduú ó iin-ni cā nchivi maá yā.

¹⁷ Chi nī nguivi Cristo ní nacani yā tūhun váha nūū ndácá nchivi jā ná ndivi jíi nūū tūhun jā māni yā jíin jíi, cúu ndá ndóhó nchivi jāá nduú ní jíin tūhun yā, de saá-ni nchivi hebreo jā jíin tūhun yā.

¹⁸ De mitan de síqui jā ní jihī Cristo, de ndihí ó, cúu nchivi hebreo á nchivi ndá cā nación, cuu quivi ó nūū Tatá ó Yāá Dios, de iin-ni Espíritu Santo sáhá.

¹⁹ Túsaá de nduú cā cúu ndá nú tá cúu nchivi ñuū jíicá ní nchivi tátú, chi iin-ni cā nī nduú nú jíin ndá nchivi ñuū maá yā. De táhán nchivi vehe Yāá Dios cúu ndá nú.

²⁰ De cúu ndá nú tá cúu iin iin parte iin vehe cáhnú jā cúváha síqui cimientó, de cimientó ñúcuán cúu tūhun Cristo jā ní nacani ndá apóstol jíin ndá tēe jā ní nacani tūhun yā janahán. De maá Jesucristo cúu tá cúu iin yūū jā cánuú cā jā yítuu squiná vehe.

²¹ De ní vehe cúváha váha síqui maá yā, de cúscún cuāhān, de cúu iin templo ñi jā ndéé maá Jētohó ó.

²² De suu cúu ndá máá nú, chi iyó inuú nú jíin Cristo, de inuú-ni sámā yā ndóhó jíin ndá cā nchivi cándíja jā cúu ndá nú modo iin iin yūū templo. De suu cúu jā ndéé Espíritu Yāá Dios inī nū modo inī iin templo.

3

Jā ndíso tiñú Pablo jā nacani dē tūhun nūū nchivi jāá nduú jíin tūhun Yāá Dios

¹ De jā ñúcuán nduhū Pablo, jíicán táhvi ní nūū yā. De yíhí ní vecāa síqui jā ní nacani ní tūhun Cristo Jesús ndá ndóhó nchivi ndácá nación jāá nduú ní jíin tūhun yā nícu.

² De jíin ní jā ní jíin ndá nú tūhun nāsa váha ndasí nī nsáhá Yāá Dios jíin ní, chi nī jēhe yā tiñu nūū ní jā nacani ní tūhun váha yā nūū nū.

³ De tūhun yā jā ní nchiyuhū, nī nastúu yā nūū ní, tá cúu nūū ja ní ntee ní jacú síqui ñúcuán nūū nū.

⁴ De tá cahvi nú de cuu jíicūhun inī nū jā ní jíin váha ní tūhun Cristo jā ní nchiyuhū.

⁵ De nduú ní stéhēn yā tūhun yuhú ñúcuán nūū ní iin nchivi ndácá cuíyā yātá. De mitan cúu jā stéhēn níjin yā jíin Espíritu yā nūū ndá apóstol jā ní janí ndoo yā, jíin nūū ndá tēe nacani tūhun yā.

⁶ De súcuán cáhān tūhun jā ní nchiyuhū ñúcuán: Nchivi ndá cā nación iin cáhnú-ni níhñ jíi táhvi jíi jíin nchivi hebreo, chi nī ncandíja jíi tūhun jā scácu yā jíi. De inuú-ni nī nduú ndihí jíi, de iin cáhnú-ni quéndōo ndetū ánō jíi sáhá Cristo, tá cúu nūū ní nqee yuhú Yāá Dios.

⁷ De já síquī tūhun yáhá cúu já ní jani yá nduhū já nácani ní tūhun nūū ndá nú. Chi ní ncutahví ni tíñu váha ndasí yáhá já ní jēhe yá nūū ni. De jíín poder yá ní nsáhá yá ñúcuán jíín ní.

⁸ De nduhū chi cúu ní tēe já núu cā nūū ndācá nchiví já núu cā já yíhi ndahá yá. De visō súcuán cúu ní, de nūū maá ní ní jēhe yá tíñu váha ndasí yáhá já nácani ní tūhun váha yá nūū nchiví ndācá naciōn jáá nduú jííní, nása cuicá ndasí ó ndihí já ndiso tūhun Cristo, já má quēndá cuití ó jíicūhun iní ó.

⁹ Chi ní jani yá nduhū já stéhēn cājí ní nūū ndihí nchiví já scácu yá jí. De ñúcuán cúu tūhun Yāā Dios já ní nchiyuhū jondē janahán ndasí, chí maá yá ní nsáhá ndihí-ni.

¹⁰ De súcuán ní nsáhá yá jíín nchiví, tácuca mitan de ndācá já cúñáhnú jíín já ndiso tíñú nūū súcún, ná cúní nása ndichí ndasí Yāā Dios. Chi ndichí ndasí ní nsáhá yá jíín nchiví cándija.

¹¹ Chi súcuán ní ncundāā iní yá jondē ní cání, de ní nsáhá yá já maá Jētohō ó Cristo Jesús ní squíncuu yá ñúcuán.

¹² De síquī já ní nsáhá Cristo, de mitan de cundeē cúcáhnú iní ó já cuu quívi ó cāhān ó jíín Yāā Dios síquī já cándija ó Cristo.

¹³ Túsaá de cāhān ndāhví ní jíín ndá nú já má cúcuécá iní nū síquī tūndóhó já ndóho ní jēhē nū. Chi suu sáhá já quēndōo ndetū áno ndá nū.

Cristo cundáhví ndasí iní yá yóhó

¹⁴ De já ñúcuán cúu já jécuiñí jíití ní nūū maá Yāā já cúu Tatá Jētohō ó Jesucristo.

¹⁵ De maá yá cúu Tatá nūū ndihí nchiví yá já ndēē andiví jíín ñayiví.

¹⁶ De jíicān táhví ní já jíín poder yá já cúñáhnú ndasí yá, ná sáhá yá já cuja váha iní ndá nú jíín tūhun yá, de coo fuerza iní áno nū, sáhá Espiritu yá.

¹⁷ De suní jíicān ní já cándija ñihin ndá nú Cristo, tácuca cundeē yá iní áno nū, de tiin váha nú tūhun já cundáhví iní yá ndóhó, de cuiñí ñihin nú jíín.

¹⁸ De súcuán de cuu jíicūhun váha iní nū jíín ndācá nchiví cándija, nása iyó tūhun já cundáhví iní Cristo yóhó. Chi ndasí jíite, cání, cúnú, súcún tūhun ñúcuán, chí cuahā ndasí sáhá.

¹⁹ Túsaá de jíicān ní já ná cúní váha ndá nú nása cundáhví iní yá yóhó, visō nduú cúu cuití jíicūhun iní ó ndihí ndihí. De súcuán de coo inuú nú jíín Yāā Dios já cunuú yá iní áno nū.

²⁰ Túsaá de ná cāhān ó já víi ndasí cúñáhnú yá, chí maá yá cúu Yāā já iyó poder já sáhá yá já váha ndasí cā nsuū cā ndihí já jíicān ó á já jáni iní ó. De sáhá yá ñúcuán jíín poder yá já sátíñú iní áno ó.

²¹ De ná cāhān ó já víi ndasí cúñáhnú yá já síquī já ní nsáhá yá jēhē nchiví cándija jíín já

síquī Cristo Jesús. De súcuán ná coo jondē ní cání cuití tiempo já quíji. Amén.

4

Já ní nduu inuú ndá nchiví cándija sáhá Espiritu

¹ De nduhū já yíhi ní vecēa síquī tūhun maá Jētohō ó, cāhān ndāhví ní jíín ndá nú já ná cāca ndāā nú tá cúu nūū cānuú caca nú já cúu nú nchiví já ní ncana yá.

² De níni coo suchí iní nū, de coo vitá iní nū. De coo paciencia nū, de cuandēē iní nū jíín táhān nū tá cúu ndáhví iní nū jí.

³ De cundihví iní nū já cundeē māni inuú nū, sáhá maá Espiritu Santo nūū vají tūhun māni iní.

⁴ Chi iin-ni cúu ndá nchiví maá yá, de iyó iin-ni Espiritu, de inuú ñúhún iní ó já coo já váha síquī já ní ncana yá yóhó.

⁵ De iyó iin-ni Jētohō ó, jíín iin-ni tūhun cándija ó, jíín iin-ni tūhun jéndutē ó.

⁶ De iyó iin-ni Yāā Dios já cúu Tatá ndācá ó. De maá yá cúñáhnú nūū ndihí ó, de sátíñú yá jíín ndihí ó, de ndēē yá iní ndihí ó.

⁷ De tá iin iin ó ní ncutahví ó síín síín tíñu já sáhá ó, tū nása medida ní jēhe Cristo ndá táhví nūū ó.

⁸ Já ñúcuán cúu já cāhān tutū íi: Tá ní ndaa yá cuānohōn yá andiví, de ní nastútú yá cuahā já yíndasí, cuahān yá jíín.

De ní nsají yá táhví nūū ndācá nchiví.

⁹ De já cāhān tutú já ní ndaa yá, de suu cāhān já xihna cā ichi andiví ní ncuun yá jondē nūū cúnú cā ñayiví yáhá.

¹⁰ De Yāā já ní ncuun, suní maá yá cúu já ní ndaa jondē nūū súcún cā andiví, tácuca cuhun chitú yá ní cāhnú-ni.

¹¹ De ní jēhe yá síín síín tíñu já sáhá nchiví. Chi ní jani yá sava nchiví cuu apóstol, de sava cā nacani tūhun yá, de sava cā scándija nchiví tūhun já scácu yá jí, de sava cā cuu pastor já coto nchiví cándija, de sava cā stéhēn.

¹² Súcuán ní jani yá nchiví maá yá já sáhá jí tíñu cúní yá, tácuca cuahnu cā nchiví Cristo jíín tūhun yá.

¹³ De súcuán coo jondē nduu inuú-ni ndihí ó jíín tūhun cándija ó, de cúní váha ó nása Yāā cúu Sēhe Yāā Dios. De súcuán cuja váha ó jondē chitú iní ó jíín ndihí tūhun já ñúhún chitú iní Cristo.

¹⁴ De súcuán de mā cūū cā ó modo sūchí lúli já ñamā jáni yáhá jáni ñúcuán iní jí, ní mā quívi nduú ó cháhá chúcuán jíín síín síín tūhun já stéhēn ndá tēe stáhví já ndito ndasí dē squívi dē yóhó nūū tūhun stáhví.

¹⁵ Chi sa ná cúniquín ó tūhun ndāā jíín tūhun cundáhví iní. De súcuán de cuahnu ó jíín ndācá tíñu já cúní Cristo, Yāā já cúñáhnú

nū nchivī jā cūo modo yiqui cūnu yā, chi iin-ni cā cūo ji jīn yā.

¹⁶ De sáhá yā jā nduu inuu-ni ndacá ji ja jíja ji cuáhān ji, chí cūo ji modo iin-ni cā yiqui cūnu jīn yā. De jétíñú váha tá iin iin ji nása ní nīhīn tíñú ji, tácuá scuáhnu táhān de cuja ndá ji jīn túhun cundáhvī inī.

Jā ndújeé ó sáhá Cristo

¹⁷ Túsaá de yáhá cūo túhun jā cáhān ní jīn ndá nú, de jā cáchī maá Jētoho ó cūo jā cáhān níhīn ní jīn nú: jā má cácá cā nū tá cūo nūū jíca sava nchivī jāá nduú jíni ji nása Yāá cūo Yāá Dios, chí jíca ji jīn túhun jā jáni cáhá inī maá ji.

¹⁸ De iyó neé jāá ntūnī ji, de nduú névāha ji Espírítu jā vají nūū Yāá Dios, chí nduú jíni ji túhun yā, síquī jā níhīn inī ji.

¹⁹ De nduú cā cúcanoō ji, chí ní nguivī ji jīn tíñu néhén ndasí, de ndíhvī inī ji sáhá ji ndacá tíñu téhén.

²⁰ Sochi ndá ndóhó, chí nsūú súcuán ní scuáha nū túhun Cristo,

²¹ de tú ndāá jā ní jíni ndá nú túhun yā jīn jā ní ncutūha nū jīn túhun ndāá Jesús.

²² Túsaá de sndóo nū ndacá tíñu jā ní nsáhá nū ichi chátā, tá ní nsáhá ndá nú modo jā cúnī maá nū jā ní ncutéhén áno nū ní nsáhá tíñu néhén tíñu stáhvī jā ní ndíyo inī nū.

²³ De ná ndújeé áno nū jīn jāá ntūnī nū.

²⁴ De cuáha ndá nú túhun jā ndujeé nū, chí nasáhá Yāá Dios ndóhó tá cūo nūū cúnī maá yā jā caca ndāá nū jīn tíñu váha tíñu ndoo.

²⁵ Túsaá de mā cáhān cā nū túhun stáhvī, de sa cáhān ndāá nū jīn ndacá táhān nū, chí iin-ni cā cūo ndího ó.

²⁶ Tú vají iin jā squítī inī ndóhó, de mā quítī xēen inī nū cuáhā hora.

²⁷ Chí mā cuáha nū túhun jā súcuán squívī táchī cúnáhnú ndóhó nūū cuáchi.

²⁸ De nchivī jā ní nsacuíhná, mā sácuíhná cā ji, chí sa satíñú ji, de cucuu ji jīn tíñu váha, tácuá níhīn ji jā cuáha ji nūū nchivī jā cúmani nūū.

²⁹ Ní iin túhun néhén mā cáhān ndá nú, chí sa cáhān nū túhun váha jā scuáhnu táhān jīn túhun yā, de sáhá jā quéndoo váha nchivī jā jíni.

³⁰ Mā sáhá ndá nú cuáchi tácuá mā cúcuécá inī Espírítu Santo Yāá Dios. Chí Espírítu yā cūo tá cūo sello jā stéhén jā cūo nū sēhe Yāá Dios, jondē quiji quívī jā jínu tíñu jā scácu yā ndá nú.

³¹ De siáá ndá nú ndacá túhun jā cútucu inī, jīn túhun xēen inī, jīn túhun quítī inī, jīn túhun cáhān návāha, jīn ndacá túhun néhén.

³² Chí sa coo váha inī nū jīn táhān nū, de cundáhvī inī nū ji. De cune cáhnú inī ndá nú nūū táhān nū, tá cūo nūū ní nee cáhnú inī Yāá Dios nūū nū jā ní nsáhá yā jīn Cristo.

5

Nāsa cānuú caca ndāá sēhe Yāá Dios

¹ Túsaá de ndacu ndá nú Yāá Dios, chí cūo ndá nú sēhe yā jā māni yā jīn.

² De níni cundáhvī inī nū táhān nū, tá cūo nūū ní ncundáhvī inī Cristo yóhó, de ní nsócó yā maá yā jēhé ó, ní ncuu yā tá cūo iin tícáchi jā jéhén ásin nūū Yāá Dios jā ní nsócó yā maá yā.

³ De mitan jā cūo ndá nú sēhe Yāá Dios, de ní mā sáhá nū de ní mā nátúhún nū síquī tíñu ndū, ní síquī ndacá tíñu téhén, ní síquī tíñu ndíyo inī ndatíñú.

⁴ De ní mā cáhān nū ndacá túhun jā sáhá jā cúcanoō táhān, ní túhun naā, ní túhun jāá nduú jétíñú cuítī. Chí ndacá ñúcuán nduú níhīn tíñú. Chí sa nacuetáhvī nū nūū Yāá Dios.

⁵ Chí ja jíni ndá nú jā ní iin nchivī jā jíca ndū, ní jā sáhá tíñu téhén, ní jā ndíyo inī ndatíñú, mā níhīn táhvī ji quívī ji ndahá Cristo jīn Yāá Dios jā tatúnī yā nūū ji. Chí ndacá jā ndíyo inī ji cūo tá cūo ídolo ji jā chíñúhún ji.

⁶ De coto ndá nú jā má stáhvī ní iin ji ndóhó jīn ndacá túhun jā cáhān cáhá ji-ni, chí síquī ndá túhun néhén yáhá cūo jā quiji castigo xēen Yāá Dios nūū ndá nchivī jā níhīn inī.

⁷ Mā quivi nduú nū jīn ji túsaá.

⁸ Chí ndá quívī yātā ní Iyo ndá nú tá cūo nūū neé, de mitan chí iyó nū jīn luz maá Jētoho ó, cūo jā jícuhun inī nū síquī yā. De caca nū tá cūo nūū jíca nchivī jā túu luz yā inī áno ji.

⁹ Chí tú iyó ó jīn luz yā de sáhá ó tíñu māni inī, tíñu ndāá, jīn tíñu váha.

¹⁰ Scuáha ndá nú sáhá nū ndacá tíñu jā jétahān inī maá Jētoho ó.

¹¹ De mā quívī nduú nū jīn ndacá jāá nduú níhīn tíñú jā sáhá nchivī jā iyó nūū neé. Chí sa stéhén nū nūū ji túhun ndāá.

¹² Chí cúcanoō ó cáhān ó síquī tíñu jā sáhá yuhú ndá ji.

¹³ De luz yā sáhá jā nátūo ndacá tíñu néhén jā sáhá ji. Sochi tú cuetáhvī ji luz yā de caca ji jīn luz.

¹⁴ Já ñúcuán cáhān tutú:

Ndóhó jā cúhuun inī, jā modo jā quíxīn nū, nacōo,

de quee nū máhñú nchivī jā cūo modo ndíyi. De Cristo stúu yā luz yā inī áno nū. Cáchi tutú.

¹⁵ Túsaá de coto váha ndá nú nása caca ndāá nū. De mā cácá nū tá cūo nūū jíca ndá tēe naā xīni, chí sa caca nū tá cūo nūū jíca ndá tēe ndíchi.

¹⁶ Mā snáá nū tiempo, chí cundíhvī inī nū jīn tíñu yā, chí iyó cuáhā cuáchi ndá quívī yáhá.

17 Túsaá de mā cōó naā xīnī nū, chi sa jīcūhun vāha inī nū nā tiñu jétahān inī maá Jétohō ō.

18 De mā jīnī nū, chi tiví nū sáhá. Chi sa nducú nū jā cunuú Espírītu Santo inī ánō nū.

19 De cāhān ndá nū jīn táhān nū jīn salmo jīn himno, yaā ī jā cāhān tūhun yā. De inī ánō nū cāhān nū jīn yā jīn ndacá yaā, chi ñúcuán cúu jā jíta ánō nū nū yā jā chíñúhún nū yā.

20 De nínī nacuetáhvī nū sīquī ndacá-nī nū Tatá ó Yāa Dios de nacunehen nū sívī maá Jétohō ō Jesucristo.

Nāsa squíncuu vāha nchivī cándjya nū táhān jī

21 De cuetáhvī ndá nū nū táhān nū sīquī jā iyó yíñúhún nū nū Cristo.

22 Ndá ndóhó ñahan jā cúu ñasíhī, cuetáhvī nū nū yíñú nū, tá cúu nū jétáhvī nū nū maá Jétohō ō.

23 Chi yíí cúñáhnú nū ñasíhī, tá cúu nū cúñáhnú Cristo nū yóhó nchivī cándjya. De maá yā scácu yā yóhó, jā cúu ó tá cúu yiqui cúñu yā, chí iin-nī cá cúu ó jīñ yā.

24 De tá cúu nū jétáhvī nchivī cándjya nū Cristo, suni sūcuán cánuú jā cuetáhvī ñasíhī ndihī jā cāhān yíí ña.

25 De ndá ndóhó tēe cúu yíí, cundáhvī inī nū ñasíhī nū, tá cúu nū ní ncundáhvī inī Cristo yóhó nchivī cándjya, de ní nsōcō yā maá yā jēhē ō.

26 Sūcuán ní nsáhá yā tácuca coo ndoo coo ī ō nū yā, de ní naquete yā ánō ō jīñ tūhun yā jīñ jā ní jenduté ō.

27 De yóhó nchivī cándjya chi cuiñī ó nū yā, de víi cúñáhnú ó. De mā cūndeē cuāchi ánō ō, de ní iin jaá nduú víi, de ní iin jā sūcuán, chí sa coo ndoo coo ī ō nū yā, de nduú ná cuá cumani cá.

28 De tá cúu nū ní ncundáhvī inī Cristo nchivī cándjya, suni sūcuán cánuú jā cundáhvī inī yíí ñasíhī dē, tá cúu nū cundáhvī inī dē maá dē. Chi tēe jā cundáhvī inī dē ñasíhī dē, maá dē cúu jā cundáhvī inī dē.

29 Chi ní iin tēe nduú jīnī ūhvī dē maá dē, chí sa scájī dē maá dē de jito vāha dē maá dē. De suni sūcuán sáhá Cristo jīñ yóhó nchivī cándjya nū yā.

30 Chi cúu ó tá cúu yiqui cúñu yā, de iin iin ó cúu tá cúu iin iin parte yiqui cúñu yā.

31 De suu cúu tá cúu tēe jā sndóo dē tatá dē naná dē, de quétáhān dē jīñ ñasíhī dē, de iin-nī cá cúu ndū dē.

32 Cúñáhnú ndasí tūhun yuhū yáhá, de cāhān ní jā nchivī cándjya suni sūcuán quétáhān jī jīñ Cristo.

33 De suni sūcuán cánuú jā tá iin iin nū cundáhvī inī nū ñasíhī nū, tá cúu nū cundáhvī inī nū maá nū. De ñasíhī ná cóo yíñúhún ña jīñ yíí ña.

6

1 De ndá ndóhó sēhe, candjya nū nū tatá nū nū naná nū, chí sūcuán cúu jā sáhá vāha nū jā cándjya nū Jétohō ō.

2 Chi yáhá cúu iin táhān jā úxī tūhun jā ndacu tiñu jā ní jēhe yā, de xihna cá tūhun yáhá cúu jā ndiso táhvī: Coó yíñúhún nū nū tatá nū nū naná nū,

3 tácuca quendoo ndetu nū, de náhān cutecú nū inī ñayivī, cáchī.

4 De ndá ndóhó tatá, mā squiti inī nū sēhe nū, chí sa scuáhnū nū jī jīñ tūhun jā cuetáhvī jī, de stēhen nū nū jī jā candjya jī maá Jétohō ō.

5 De ndá ndóhó mozo, squíncuu nū nū patrón nū ñayivī yáhá, de coo yíñúhún nū de cundihivī inī nū jā má stivī nū nū dē. De ndāa de vāha satíñú nū, de cani inī nū jā nū Cristo satíñú nū.

6 Mā satíñú víxī nū maá hora jā jīnī dē tácuca cuetúhún dē ndóhó. Chi sa sáhá ndá nū cuenta jā mozo Cristo cúu nū. De sáhá nū jā jétahān inī Yāa Dios jondē jīñ inī jīñ ánō nū.

7 De cusii inī nū jā satíñú nū, de cani inī nū jā nū maá Jétohō ō satíñú nū, nsúu nū nchivī.

8 Chi jā jīnī ndá nū jā tiñu vāha jā sáhá iin iin nū, de nīhīn nū yāhvī sīquī tiñu ñúcuán nū maá Jétohō ō, visō cúu nū mozo á tēe jā satíñú maá.

9 De ndá ndóhó patrón, suni sūcuán sáhá nū jīñ mozo nū, de mā cāhān xēen nū jīñ jī. Chi nūcūhun inī nū jā suni maá nū jīñ maá jī yíhī nū ndahá Jétohō ō, Yāa jā ndeē andivī. De nduú sáhá yā cuenta nása cúu iin iin nchivī, chí inuú sáhá yā jīñ jī.

Jā ná cúcutú ó jīñ ndacá fuerza Yāa Dios

10 De iyó incá tūhun, hermano. Nducú ndá nū jā ná cóo fuerza inī nū jīñ fuerza maá Jétohō ō jā iyó inuú ndá nū jīñ yā, chí iyó ndasí poder yā.

11 De cucutú nū jīñ ndacá fuerza Yāa Dios, tácuca cuu cuiñī nīhīn nū jā má stáhvī tächī cúñáhnú ndóhó.

12 Chi modo jā cánāá ó jīñ ndacá jāñehén. De nsúu nchivī cúu jā cánāá ó jīñ, chí sa jīñ ndacá tächī jā jīca nū sūcún. De ñúcuán cúu ndá jā cúñáhnú, jīñ jā ndiso tiñú, jīñ jā tátúnī nū nchivī ñayivī yáhá jā jīca jī nū neē.

13 Túsaá de cucutú ndá nū jīñ ndihī fuerza Yāa Dios, tácuca cuu cuiñī nīhīn nū quivī jā coto túnī tächī ndá nū. De sūcuán coo tūha nū jīñ ndacá ndihī jā cuiñī nīhīn nū jīñ.

14 Túsaá de cuiñī nīhīn nū jīñ tūhun ndāa jā cúu tá cúu jā yíhī cutú cinturón chíjīn nū. De sacutú nū maá nū jīñ tūhun jā caca ndāa nū, de ñúcuán cúu modo jā cúcutú soldado jīñ sahma cáa jā ndasí dē.

15 De nínī coo tūha ndá nū jā nacani nū tūhun ndeē tūhun sī inī jā vájī nū Yāa Dios.

De ñúcuán cúu modo jā chíhi soldado zapato jēhē dē.

¹⁶ De jā cānuú cā cúu jā candíja nú jā íyó yā jíin nú. De ñúcuán cúu tá cúu jā jāsī nū maá nú jíin iin escudo. Chi jíin tūhun jā cándíja nú ñúcuán, de cuu sndáhvā nū ndihi jā tájí maá tächī cúñáhnú, jā cúu tá cúu flecha jā cáyū yáñuhūn punta.

¹⁷ De cuiñi ndá nú jíin tūhun jā ní scácu yā ndóhó, jā cúu tá cúu iin xiní cāa. De cuetíñú nú tūhun jā yósó nū tutū Yāa Dios jā ní jēhe Espíritu Santo nū nū. Chi ñúcuán cúu modo jā jétíñú soldado espada dē.

¹⁸ De níni cācān táhvī nū nū Yāa Dios síquī ndihi-ni, de cāhān ndāhvī nú jíin yā jíin fuerza Espíritu. Túsaá de ndito coo inī nū, de mā jécuiñi nū jā cācān táhvī nū jēhē ndācá nchiví maá yā.

¹⁹ De suni cāhān nū jēhē ni, tácuā nīhīn ni tūhun jā cāhān ni, de coo téyí inī ni jā nacani cájí nī tūhun jā ní nchiyuhū jā scácu yā nchiví.

²⁰ Chi nī nteítíñú yā nduhū jā jíca nī nacani nī tūhun ñúcuán, de jā síquī ñúcuán cúu jā yíhí nī vecāa. De cācān táhvī ndá nú jā coo téyí inī ni cāhān ni tūhun yā, tá cúu nū cānuú jā cāhān ni.

Saludo jā sándhí

²¹ Tíquico cúu iin hermano jā māni ō jíin, de cúu dē tēe squíncuu váha jā chíndeé táhān jíin nī nū tiñu maá Jētohō ō. De maá dē cachī tūhun ndihi nāsa cuáhān tiñu nī de nāsa íyó nī.

²² Jā ñúcuán nī ntají nī dē cuēē dē nū nū, tácuā cachī dē nāsa íyó ndá nī, de coo ndeé inī ndá nú sáhá dē.

²³ De ñúhún inī ni jā Tatá ó Yāa Dios jíin Jētohō ō Jesucristo, ná sáhá yā jā coo ndeé coo sī inī ndácá nú jā cúu nú hermano, de coo manī cā nū jíin yā, de candíja nīhin nú.

²⁴ De ñúhún inī ni jā ná sáhá cā yā jā váha ndá nú jā māni ndija nú jíin Jētohō ō Jesucristo. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI NUU FILIPOS

¹ Ndúú ni cúu Pablo jíin Timoteo, mozo Jesucristo. De tee ni carta yáhá cuée nūú ndá ndóhó hermano já ndéé ñuū Filipos, já cúu ndá nū nchivi maá ya já yíhí nū ndahá Cristo Jesús. De suni tee nī nūú ndá tee já ndiso tiñú já jito ndóhó, jíin nūú ndá tee já chindee ndá ndóhó.

² De ñuhún iní ndúú ni já Tatá ó Yāā Dios jíin Jētohō ō Jesucristo, ná sáhá cā yā já váha ndá nū, de sáhá yā já coo ndeé coo sī iní nū.

Jā jícān táhvi Pablo jēhē nchivi cándija

³ Ndācá vuelta já núcūhun iní ni ndá nū, de nácuetáhvī nī nūú Yāā Dios.

⁴ De tá jícān táhvi nī, de níni cúsi iní ni já jícān táhvi nī jēhē nū.

⁵ Chi nī nchindee táhán ndá nū jíin nī já scáca ó tūhun váha yā, jondē quívi já nī ncandija nū de jondē mitan.

⁶ De jíiní ndija nī já maá Yāā já ní squíjehé tiñú váha jíin nū, cucuu yā jíin jondē quívi já nenda Jesucristo, de sínu ndihí yā.

⁷ De iyó váha já súcuán jáni iní ni síqui ndācá nū, chi mānī ndasí nī jíin nū, de inuú-ni nī nsáhá yā já váha yóhó. De súcuán cúu visó yíhí nī vecāa á visó cuiñi nī nūú ndācá tee cúñáhnú já cāhān nī jēhē tūhun já scácu yā yóhó já tūhun ndāá cúu.

⁸ Chi Yāā Dios jíin yā nása mānī ndasí nī jíin ndá nū, tá cúu nūú mānī ndasí Jesucristo jíin ó.

⁹ De jícān táhvi nī já ná cáa cā cundáhvī iní nū táhán nū, jíin já jícūhun cā iní nū de cundíhí nū jíin ndācá tūhun yā.

¹⁰ De súcuán de cuu nacāji nū ndācá já váha já cuniquín nū, de caca ndāá nū, tácuca mā cōó nī iin cuāchi síqui nū quívi já nenda Cristo.

¹¹ De súcuán de cāyā cuāhā tiñú váha já sáhá Jesucristo jíin ndá nū. De sáhá já coo yíñuhún nchivi nūú Yāā Dios de cāhān jíi já víi ndasí cúñáhnú yā.

Jā tēcū ō cúu já tēcū Cristo iní ō

¹² Hermano, cúni nī já ná cúcáhnú iní ndá nū nása nī nsáhá tūndóhó já ní ndoho nī. Chi nī nsáhá já ní jītē nuu cā tūhun já scácu yā yóhó.

¹³ Chi ndācá soldado já iyó iní palacio, jíin ndá cā nchivi, jíin jíi já yíhí nī vecāa já síqui Cristo.

¹⁴ De síqui já yíhí nī vecāa, já ñúcuán cúu já víhí cā níñin ndeé iní cuāhā hermano já cándija nūú Jētohō ō. De iyó téyí cā iní ndá dē já nácani dē tūhun yā, de nduú nūú cuiti iní dē.

¹⁵ De ndāá chi sava tee nácani dē tūhun Cristo síqui já cúcuásún iní dē jíin já nduxí dē. De sava cā dē chi sa nácani dē tūhun yā síqui já váha iní dē.

¹⁶ Sava dē nácani tūhun Cristo síqui já ndúcú dē já váha maá dē-ni, de nduú ndija dē, chi cúni dē já níñin cā nī tūndóhó já yíhí nī vecāa.

¹⁷ Sochi sava cā dē chi nácani dē tūhun síqui já cundáhvī iní dē nduhū, chi jíin dē já yíhí nī vecāa síqui já cāhān nī jēhē tūhun já scácu yā yóhó.

¹⁸ Nduú nā cuá sáhá túsaa, chi ndācá-ni modo scútē nuu ndá dē tūhun Cristo, visó tú ndija dē á nduú. De yáhá cúu já cúsi iní nī sáhá. De suni cusii cā iní nī,

¹⁹ Chi jíin nī já ndācá yáhá sáhá já váha cā coo jíin nī, chi jícān táhvi ndá nū jēhē nī, de Espiritu Jesucristo chindee yā nduhū.

²⁰ Chi ñuhún iní ni de cúu ndasí iní ni já má sáhá nī ni iin já sáhá já cucanoó nī nūú yā. Chi sa coo téyí iní nī já cāhān nī tūhun yā, tácuca nduñáhnú cā Cristo sáhá nī mitan, tá cúu nūú já nī nsáhá nī níi já váji nī, de visó cutecū nī á cuú nī.

²¹ Chi já tēcū nī cúu já tēcū Cristo iní ni, de já cúu nī cúu já víhí cā quendōo váha nī.

²² De tú cutecū cā ni, de cuu scáca cā nī tiñú maá Jētohō ō. Túsaa de nduú cúcáhnú iní nī ní iin cúu já váha cā, á já cutecū nī á já cuú nī.

²³ Chi máhñú ndúú tūhun yáhá iyó níñin nī. Chi iin cúu já cúni nī quíñin nī cundeé nī jíin Cristo, chi ñúcuán cúu já víhí cā coo váha nī.

²⁴ Sochi cánuú cā já cutecū cā nī já síqui ndá ndóhó.

²⁵ Túsaa de iyó seguro iní ni já quendōo nī ñayiví yáhá cundeé cā nī jíin ndá nū, tácuca stéhēn cā nī nūú nū nása caca váha cā nū jíin yā, de cusii cā iní ndá nū jíin tūhun cándija nū.

²⁶ Tú súcuán de cuée nī cundeé tucu nī jíin ndá nū, de cusii ndasí iní nū já síqui nduhū, sáhá maá Cristo Jesús.

²⁷ De maá iin-ni cúu já cundihvi iní nū caca ndāá nū, tá cúu nūú cánuú caca nū síqui já cándija nū tūhun Cristo. Ñúcuán de visó cuée nī já nacuní táhán ó, á cundeé jícá nī, de níñin nī tūhun nū já íñi níñin ndá nū jíin tūhun yā, de iyó inuú iní nū, de inuú-ni ndúcú ndéé ndá nū síqui tūhun já cándija ó já scácu yā yóhó.

²⁸ De má cúyuhú cuiti ndá nū já sáhá ndá já jíiní ūhvi ndóhó. Chi já jíiní ūhvi jíi ndóhó, ñúcuán stéhēn já tanú táhvi jíi, de suni stéhēn já cácu áno ndá máá nū sáhá Yāā Dios.

²⁹ Chi nī jēhe Cristo ūú já váha nūú nū: Nsūú maá-ni já cándija nū yā, chi suni já ndoho nū já síqui yā.

³⁰ Chi maá nī jíin ndá ndóhó, modo já cánāá ó jíin ndācá já nēhēn. Chi nī jíiní ndá

nú já súcuán nī nsáhá maá nī, de nīhīn nū tūhun já sáhá cā ni jondé mitan.

2

Jā ní nsáhá suchí yā maá yā de ní nduñáhnú yā

¹ Túsaá de sáhá Cristo já íyó ndeé inī ndá nú, jíin já cúsi inī nū síqui já váha inī yā jíin nū. De íyó Espiritu yā jíin nū, de mānī nū jíin táhán nū, de jíto ndáhvī nū jí.

² Tú súcuán de ná cucuu cā ndá nú jíin ndácá tūhun yáhá, tácuca cusii ndasi inī ni. De inuú-ni coo inī ndá nú, de cundeé mānī nū, de inuú-ni coo áno nū, de inuú cani inī nū.

³ De ní iin tiñu mā sáhá nū já quendō váha maá nú-ni, ni já sáhá téyí nū maá nú. Chi sa sáhá suchí ndá nú maá nú, de sáhá nú cuenta já váha cā táhán nū nsūó cā maá nú.

⁴ De mā cundihví inī nū maá-ni tiñu já quendō váha maá nú-ni, chi suni cundihví inī nū tiñu já quendō váha táhán nū.

⁵ De cani inī ndá nú tá cúu nū ní jani inī Cristo Jesús.

⁶ Chi maá yā cúñáhnú inuú yā jíin Yāā Dios, de visó súcuán de nduú ní jáni inī yā já cuñáhnú inuú yā jíin Yāā Dios.

⁷ Chi ní nsiáá yā já cúñáhnú yā, de ní nduu yā tá cúu mozo, de ní ncau yā ní nduu yā tēe.

⁸ De tá ní nduu inuú yā jíin tēe, de ní nsáhá suchí yā maá yā. De ní jetáhvī yā jondé jíin tūhun já cuú yā, de jondé jíin tūhun canoó já cuú yā yīcā cruz.

⁹ Já ñúcuán nī nsáhá Yāā Dios já víi ndasi ní nduñáhnú yā, de síví yā cúñáhnú ndasi cā nū ndá cā síví.

¹⁰ De ndácá já íyó andiví jíin ñayiví jíin chíjin ñayiví, tá cuni jí síví Jesús de jécuiñi jíi jí.

¹¹ De cāhān ndāā ndiví jí jí Jesucristo cúu maá Jētohō ō. De súcuán stéhēn jí jí cúñáhnú ndasi maá Tatá yā Yāā Dios.

Nchiví cándija cúu jí tá cúu tiñūn já jéndutē

¹² Túsaá hermano, tá cúu já níni ní jetáhvī ndá nū tūhun já ní ncāhān ní tá ní Iyo ní jíin nū, suni súcuán víhī cā cuetáhvī nū mitan já íyó jícā ní jíin nū. De cundihví inī nū já caca ndāā nū jíin tūhun já ní scácu yā ndá nú, de caca yīñúhún nū de cundihví inī nū já má stíví nū nū yā.

¹³ Chi Yāā Dios sáhá yā jíin ndá nú já cúu inī nū sáhá nū tiñu váha, de chíndeé chítuu yā ndóhó já squíncuu nū tiñu jétahān inī yā.

¹⁴ Ndihi já sáhá nú, de mā cāhān sóo nū, ní mā tétahán nū.

¹⁵ tácuca cuu ndá nú sēhe Yāā Dios jáá nduú ná cuāchi coo síqui nū de coo ndāā nū. De caca ndoo ndá nú māhñū nchiví nēhēn nchiví nihin inī. Chi māhñū nchiví ñúcuán stéhēn nū tiñu váha nū, de súcuán cuu ndá nú tá cúu tiñūn já jéndutē nū neē inī ñayiví.

¹⁶ De stéhēn nū tūhun yā nūú jí jí cutecū jí ní cání sáhá. De súcuán de cusii ndasi inī ní quiví já nenda Cristo, chí cuni ní jáá nduú ní jíca cáhá ní, ní nduú ní nsátíñú cáhá ní.

¹⁷ De visó ndá cúu ní já sócō ní maá ní nūú yā já síqui ndá nú, de ñúcuán cúu já ndúcu ní scándija cā ní ndóhó, tácuca sócō nū maá nú sáhá nū tiñu váha síqui já cándija nū yā. Já ñúcuán cúsi inī ní, de cūnī ní já suni cusii inī ndá nú jíin ní.

¹⁸ Túsaá de cusii inī ndá maá nú jíin ní, de inuú ná cúsi inī ndácá ó.

Tūhun Timoteo jíin Epafrodito

¹⁹ De ñúhún inī ní já cuāha maá Jētohō ō Jesús tūhun já tají ñamā ní Timoteo cuēē de nūú ndá nú, tácuca ndusii inī ní tá nihin ní tūhun nāsa íyó ndá nú.

²⁰ Chi nduú cā ná incā tēe íyó yáhá já inuú jáni inī jíin ní, tá cúu nūú cúu maá de já ndíhvī ndija inī dē jēhē nū.

²¹ Chi ndíhi cā dē ndúcu dē já cuu maá dē, de nsūú já cúni Cristo Jesús.

²² De já jíni ndá nú já tēe váha cúu Timoteo. Chi tá cúu sēhe jíin tatá, súcuán ní nsatíñú dē já nácani dē tūhun váha yā jíin ní.

²³ Túsaá de ñúhún inī ní já tají ní dē cuēē dē nūú nū, tá já ní ncucáhnú inī ní nāsa coo jíin ní.

²⁴ De jáni ndija inī ní já cuāha Jētohō ō tūhun já suni maá ní jíin yāchí ní nūú ndá nú.

²⁵ De suni jáni inī ní já cánuú tají ní hermano ō Epafrodito cuēē dē, chí tēe já sátíñú jíin ní síqui tūhun yā cúu dē, de chíndeé táhán dē jíin ní. Chi ndá maá nú ní ntají nú dē já sáhá dē ndácá já cúmani nūú ní.

²⁶ Chi cúu ndasi inī dē nacuní tucu dē nūú ndá nú. De ní ncucucéca ndasi inī dē, chí ní nihin ndá nú tūhun já ní ncuñū dē.

²⁷ De jándāā já ní ncuñū dē, de já ñatin cuú dē nícu. Sochi Yāā Dios ní ncundáhvī inī yā dē, de nsūú mátúhún dē-ni, chí saá-ni nduhú, tácuca mā cāā cā já cucucéca inī ní jēhē dē nícu.

²⁸ Já ñúcuán cúu já ndíhvī cā inī ní já tají ní dē cuēē dē nūú nū, tácuca ndusii inī nū já nacuní tucu nū nūú dē. De saá-ni nduhú mā cucucéca ndasi cā inī ní.

²⁹ Túsaá de cusii inī ndá nú já najinū dē nūú nū, chí cúu dē hermano ō já cándija maá Jētohō ō. De coo yīñúhún nū jíin ndácá tēe já cúu tá nūú cúu maá dē.

³⁰ Chi já síqui tiñu Cristo cúu já já ñatin cuú dē nícu. Chi ní nchundeé inī dē já cuú dē síqui já chíndeé dē nduhú jíin tiñu jáá nduú ní íyo modo sáhá ndá maá nú.

3

Tūhun já caca ndāā váha ó

¹ De mitan, hermano, cusii inī ndá nú jíin maá Jētohō ō. Nduhú chí nduú cuítá ní já

tée tucu nī tūhun yáhá nūū nū, chi cuetífú jā quendōo vāha cā ndá nū.

² Coto nú maá nú nūū ndá tēe jā sáhá tiñu néhén, jā cúu dē tá cúu tinā. Chi ndúcú ndá dē stácuéhé dē ndóhó jā sáhá dē circuncidar, de nduú sáhá dē tiñu ndāā.

³ Sochi maá ó cúu nchivī jā ní ncuu circuncidar ndija, chi chíñúhún ó nūū Yāa Dios jondé jíin inī jíin ánō ō, de cúsi inī ō jā yíhi ó ndahá Cristo Jesús. De nduú cándija ó maá ó jā quendōo ndāā ō jíin tiñu jā sáhá maá ó-ni.

⁴ Chi tú jā sūcuán cúu de nduhū chi suni cuu candija nī tiñu jā sáhá maá nī nícu. Chi tú ní tēe jāni inī dē jā cuu candija dē maá dē, de nduhū chi chíhi cā cuu candija nī maá nī.

⁵ Chi nī ncuu nī circuncidar nūū únā quívi jā ní ncau nī. De tatā Israel cúu nī, de suni táhán tatā Benjamín, de iin hebreo sēhe hebreo cúu nī. De suni nī ncuu nī tēe grupo fariseo jā ní squíncuu nī ndacá ley táhán ñuū nī hebreo.

⁶ De nī nsáhá nāvāha nī nchivī cándija, chi ndasí nī ndihví inī nī jā má sáma jī modo ley janahán. De nī iin nduú ní ncúu cāhān jāā nduú ní squíncuu nī ley ñúcuán, chi nī squíncuu vāha nī.

⁷ Sochi ndacá jā ní ncandija nī ñúcuán, chi sáhá nī cuenta jāā nduú nā cuá nihīn tiñú cuítí, chi mitan de nī ncandija nī Cristo.

⁸ De suni sáhá nī cuenta jā vāha cā ná náā ndihī jā ní ncandija nī ñúcuán, chi vāha ndasí cā cúu jā ní nguívi nī ndahá maá Jētohō nī Cristo Jesús. De jā síqui maá yā de nī nsíāā nī ndihī ñúcuán, de sáhá nī cuenta jā tá cúu yacá-nī cúu. Súcuán nī nsáhá nī tácuu quívi nī ndahá Cristo.

⁹ De mitan de inuú-ni cúu nī jíin yā. De nduú cā ndúcú nī jā quendōo ndāā nī jíin ley ñúcuán, chi sa Yāa Dios nī sndáhvā yā cuāchi nī síqui jā ní ncandija nī Cristo. Chi sūcuán squéndōo ndāā yā nchivī cándija.

¹⁰ De mitan de cúni nī jīcūhun vāha cā inī nī nása Yāa cúu yā. De cúni nī jā poder jā ní natecū yā coo jíin nī. De cúni nī ndoho nī jíin yā, de jondé ndoho ndihī nī tá cúu nūū nī ndoho maá yā jā ní jīhī yā.

¹¹ Chi ñúhún ndasí inī nī jā natecū nī tá cúu nūū ní natecū maá yā.

Jā ndúcú ndéé Pablo sinu dē carrera dē

¹² De ncháha cā nihīn nī ndihī jā ní ncāhān nī ñúcuán, de nī ncháha cā cuja nī jíin. De ndúcú ndéé nī síqui ndá ñúcuán, chi ñúhún inī nī jā nihīn nī, chi jā ñúcuán cúu jā xihna cā maá Cristo Jesús nī nihīn nduhū.

¹³ Hermano, nduú cāhān nī jā ja nī nihīn nī ndihī ñúcuán. De iyó iin jā sáhá nī, cúu jā squéndōo nī ndacá jā ní ncuu ichi chátā, de ndúcú ndéé nī jā nihīn nī ndacá jā iyó ichi nūū.

¹⁴ Chi cúu ñúcuán modo jā jínu nī iin carrera cuāhān nī jondé jinū nī andiví, de nihīn

nī premio jā cuāha Yāa Dios. Chi nī ncana yā yóhó jā cōhōn nūū yā andiví síqui jā yíhi ó ndahá Cristo Jesús.

¹⁵ De ndacá ó jā ja nī jija vāha ó jíin tūhun cándija ó, sūcuán ná cáni inī ō. De tú ní iin nū sún jāni inī nū, de Yāa Dios suni stéhén yā nūū nū jāā nsūū sūcuán cúu.

¹⁶ De jíni ñúhún cani inī ō de caca ó modo jā quétáhān jíin jā ja nī nihīn ō.

¹⁷ Hermano, ndacu ndá nū nduhū. De cūndéhé vāha nū nása jíca nchivī ndāā, chi jíca jī tá cúu nūū ní stéhén nī nūū nū.

¹⁸ De ja nī ncuu quéhén vuelta jā ní ncāhān nī jíin nū, de jondé jácu nī cāhān tucu nī mitan, jā iyó cuāhā nchivī jā jíca jī iin modo jā stéhén jā jíni ūhvī jī tūhun jā ní jīhī Cristo yīcā cruz.

¹⁹ De iin quívi de tēnū táhvī nchivī ñúcuán. Chi maá-ni jā yājī vāha jī cúu jā chíñúhún jī. De sáhá téyíi jī maá jī jíin tiñu néhén jā jéhe tūhun canoó. De maá-ni jā iyó inī ñayiví cúu jā ndihví inī jī.

²⁰ Sochi maá ó chi nchivī jā cundeé andiví cúu ó, de ndétu ó jā jondé ñúcuán ndiji Jētohō ō Jesucristo, Yāa jā scácu yóhó.

²¹ De maá yā nasāma yā yiqi cúñu ndáhvi ó, tácuu nduú ó tá cúu nūū cāā maá yā jā víi cúñáhnū yā. De sūcuán sáhá yā jíin poder yā jā cúñáhnū yā síqui ndihī-ni.

4

Níni ná cúsi inī ō jíin Jētohō ō

¹ Túsaá hermano, cuiñi nihīn ndá nū jíin maá Jētohō ō. Chi māni ndasí nī jíin nū, de cúni nī jā cunī táhān ō, de cúsi inī nī jíin nū, de modo premio nī cúu ndá nū.

² De cāhān ndáhvi nī jíin ndóhó Evodia jíin Síntique jā inuú coo inī ndúū nū, chi cúu nū hermana jā cándija nū maá Jētohō ō.

³ De suni cāhān ndáhvi nī jíin ndóhó, tēe jā ní nchindeé táhān vāha jíin nī, jā chindeé nū ndúū hermana ñúcuán, chi nī nsatíñú nihīn ña jíin nī síqui tūhun jā scácu yā yóhó. De suni sūcuán nī nsáhá Clemente jíin sava cā nchivī jā ní nsatíñú jíin nī. De ní jēcōsō sívi jī nūū libro jā yósō sívi nchivī jā cutecū ní cáni.

⁴ De níni cusíi inī ndá nū jíin maá Jētohō ō. De incā vuelta cāhān nī jā cusíi inī nū.

⁵ Sáhá vāha nū jíin ndacá nchivī, tácuu cunī jī jā sūcuán vāha inī nū. Chi maá Jētohō ō, ñatin-ni iyó yā jíin nū.

⁶ Mā nácani ndasí inī nū síqui nī iin. Chi sa cāhān nū jíin Yāa Dios síqui ndacá jā nácani inī nū. Chi cācān táhvī nū, de cāhān ndáhvi nū, de suni nacuetáhvi nū nūū yā.

⁷ Ñúcuán de sáhá Yāa Dios jā coo ndéé coo síi ndasí inī nū, de sūcuán coo jíin nū jondé mā jīcūhun cā inī nū nása cúu jā sáhá yā jíin nū. De coto vāha yā ánō nū jíin jāā ntūni nū, jā coo cuāhā tūhun ndéé tūhun síi inī jíin nū síqui jā yíhi nū ndahá Cristo Jesús.

Jā ná cáni inī ō sīquī ndācá jā váha

⁸ De iin-ni cā tūhun íyó, hermano. Cani inī ndá nú sīquī ndācá jā íyó ndāā, jíin jā sáhá yíñhún, jíin ndācá tíñu jā sáhá váha, jíin tíñu íyó ndoo, jíin ndācá jā íyó mānī inī, jíin jā víi sáhá. De níni nūcūhun inī nū ndācá jā váha jā sáhá jā nácuetáhvī nú nūū yá.

⁹ Ndācá jā ní stéhēn ni nūū nū, jā ní ncutūha ndá nú nūū ni, jā ní jini nú ní ncāhān ni, jíin jā ní jini nū ní nsáhá nī, ndācá ñúcuán suni sáhá ndá nú. Ñúcuán de maá Yāā jā jéhe tūhun ndeé tūhun sī inī, coo yā jíin nū.

Jā ní nsōcō nchivī Filipos nūū Pablo

¹⁰ De cúsiī ndasí inī ní sáhá maá Jētohō ō, chí mitan de ní ndijéhé tucu ndá nú jā chindeé nú nduhū. De nsūū jā ní naā inī nū sáhá nú súcuán, chí sīquī jāá nduú ní íyo modo.

¹¹ De nsūū jā cāhān ni jā ndóho ndáhvī nī, chí ja ní ncutūha ní cúsiī inī ní jíin jā névāha nī.

¹² Jíin ní cutecū ndáhvī nī, de jíin ní cutecū cuicá ní. Chí ní ncaan ní jíin ndācá-ni, á jā ndahā chíjin ní á jā cuū ní sōco, á jā cunevāha cuāhā ní á jā cumanī nūū ni.

¹³ Ndihi-ni cúu sáhá nī, chí maá Cristo jéhe yā fuerza inī ni.

¹⁴ De vísō súcuán de váha ní nsáhá ndá nú jā ní nchindeé nú nduhū jíin tūndóhó jā ndóho nī.

¹⁵ De ndá ndóhó nchivī ñuū Filipos, ja jíin nū nása ní ncuu. Chí jondē quívī jā ní nquijéhé ní nácani ní tūhun jā scácu yā yóhó, tá ní nquee ní Macedonia vāji nī, de ní nsōcō ndá nú xūhún nūū ní sīquī jā ní níhīn nū tūhun yā jā ní nacani nī. De ní iin grupo nchivī cándija nduú ní nsáhá súcuán, chí ndá maá nú-ni.

¹⁶ De tá ní íyo ní ñuū Tesalónica de ní ntají ndá nú jacū jā jíin ñúhún nī, ní nguenda iin ūū vuelta.

¹⁷ De nsūū jā ndúcú ní jā cuāha nú nūū ni, chí sa cúni ní jā ná cáyā cā tíñu váha ndá nú, tácuā cáyā táhvī nū nūū Yāā Dios.

¹⁸ Chí ja ní níhīn ní ndihi jā jíin ñúhún nī, de ndóo cā. De íyó cuāhā nūū ni, chí ní níhīn ní jā ní ntají ndá nú vāji jíin Epafrodito. De jā ní ntají ndá nú cúu tá cúu iin ofrenda jā āsīn jéhēn jā ní nsōcō nū nūū Yāā Dios, de cúsiī inī yā jíin.

¹⁹ De Yāā Dios chí cuāha yā ndācá jā cúmanī nūū nū, chí cuicá ndasí yā jíin ndācá jā váha jā víi íyó nūū Cristo Jesús.

²⁰ De ná cāhān ō jā víi ndasí cúñáhnú Tatá ó Yāā Dios níí cáni. Amén.

Saludo jā sándihī

²¹ Cachī ndá nú nūū ndācá nchivī maá yā jā sáhá ndeé inī jí, cáchī ní, chí cándija jí Jesucristo. De ndá hermano ō jā ndeé jíin ní yáhá, cāhān dē jā sáhá ndeé inī ndá nú.

²² De ndācá nchivī maá yā jā íyó yáhá, suni cāhān jíi jā sáhá ndeé inī ndá nú. De nchivī jā ndeé vehe rey jā cúñáhnú Roma yáhá, ndá maá jíi cúu jā cāhān cā súcuán.

²³ De ñúhún inī ní jā maá Jētohō ō Jesucristo, ná sáhá cā yā jā váha ndá nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI NUU COLOSAS

¹ Maá nī cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chi súcuán nī jétahān inī Yāā Dios nī ntají yā nduhū. De ndúu nī jín hermano ó Timoteo
² té nī carta yáhá cuēē nū ndá ndóhó nchivī nū Colosas, já cúu nū nchivī maá yā já cándija váha nū Cristo. De nūhún inī ndúu nī já Tatá ó Yāā Dios ná sáhá cá yā já váha ndá nū, de sáhá yā já coo ndeé coo sī inī nū.

Jā jícān táhvi Pablo jēhē nchivī cándija

³ De tá jícān táhvi ndúu nī nū Yāā Dios, Yāā cúu Tatá maá Jētoho ó Jesucristo, de nī nī nácuetáhvi nī nū yā já síqui ndá ndóhó.

⁴ Chi nī jini nī tūhun nása váha cándija nū Cristo Jesús, jín súcuán nī nsáhá jín nū ndácá nchivī maá yā.

⁵ Chi nūhún inī ndá nū já nīhín nū já nūhún váha jondé andivī cuu nū. Chi tá nī jini nū tūhun ndāā já scácu yā ndóhó, de nī nquijéhé ndá nū nūhún inī nū.

⁶ De tūhun nūcuán já ní nacani ndá nū nū, chi ndúcuahá cuāhān de nīhín tīnū ní cáhnú ñayivī. De suni súcuán nī nsáhá jín ndá nū jondé quivī já ní jini nū de nī jícūhun inī nū já ndāā cúu já váha ndasí inī Yāā Dios jín nū.

⁷ Chi tūhun nūcuán cúu já ní stéhēn Epafras nū ndá nū, téé já sátiñú jín nī já mānī nī jín. De cúu dē téé sátiñú já squícuu váha nū Cristo já jito dē ndá nū.

⁸ De maá dē nī ncachī tūhun nū nī síqui ndá nū, nása cúndáhvi inī nū táhán nū sáhá maá yā.

⁹ Já nūcuán cúu já suni ndúu jéncuñí ndá nī já jícān táhvi ní jēhē nū, jondé quivī já ní nīhín nī tūhun nūcuán de jondé mitan. De jícān ndá nī nū yā já ná jícūhun váha inī nū de coo ndíchi nū jín tūhun yā, sáhá maá Espíritu, tácuá cunī nū ndihī nása jétahān inī maá yā.

¹⁰ De jícān táhvi ní já caca ndāā nū tá cúu nū cānuú já caca nū já cúu nū nchivī maá Jētoho ó. De súcuán de sáhá nū ndihī já jétahān inī yā, de nīhín tīnū nū jín ndácá tīnū váha, de jícūhun cá inī nū nása Yāā cúu Yāā Dios.

¹¹ De jícān ndá nī já cuāha yā fuerza inī nū, tá cúu nū iyó fuerza maá yā já víi cúñáhnú yā. De súcuán de cuu cuandé inī nū jín ndácá-ni tūndóhó, de cusī ndasí inī nū.

¹² De cuu nacuetáhvi nū nū Tatá ó, chi maá yā nī nchihī fuerza yóhó já iin cáhnú-ni jín ndá nchivī maá yā nīhín ó táhvi ó. Chi jícá ó jín luz yā já yihí ó ndahá yā.

¹³ Chi nī scácu yā yóhó já ní nchihī ó ndahá maá já tīn poder nū neé, de ní squivī yā

yóhó ndahá Sēhe yā já mānī yā jín, já tatúní yā nū ó.

¹⁴ Chi maá Sēhe yā ní scácu yóhó já ní jihī yā jēhē ó, de ní nee cáhnú inī yā nū cuáchi ó.

Jā ní nsáhá Cristo já ní ndivi ó nū tūhun já mānī Yāā Dios jín ó

¹⁵ Yāā Dios já ndúu cúu cunī ó nū, ní nsáhá yā já ní nquijí Sēhe yā, de súcuán nī jini ó maá yā. De Sēhe yā chí ja iyó yā jonde ncháha ca jécōo ndácá já iyó.

¹⁶ Chi jín Sēhe yā ní nsáhá Yāā Dios ndihī já ní jécōo, ndihī já iyó andivī jín já iyó ñayivī, já jini ó nū jín já ndúu jini ó nū. De suni ní nsáhá yā ndácá ángel já ndácu tīnū, jín já ndiso tīnū, jín já cúñáhnú, jín já tīn poder. Jín Cristo ní nsáhá Yāā Dios já ní jécōo ndihī, de já cuu Cristo cúu.

¹⁷ De ja iyó Cristo jondé ncháha coo ndihī já iyó. De ndahá maá yā yihí váha ndihī-ni.

¹⁸ De maá yā cúñáhnú nū nchivī cándija, tá cúu nū cúñáhnú xīnī nū yiqui cúñu, chí modo yiqui cúñu yā cúu jí já iin-ni cá cúu jí jín yā. De maá yā sáhá já cutecú jí ní cáni, de xihna cá maá yā ní natecú máñú ndiyi, tácuá cuñáhnú yā nū ndácá-ni.

¹⁹ Chi ní ncusī inī Yāā Dios já ndihī-ni nása cúu yā já cúu yā Yāā Dios, suni súcuán cúu Cristo.

²⁰ De síqui já ní jihī Cristo, de ní ncusī inī Yāā Dios sáhá yā já ndivi ndácá-ni nū tūhun já mānī yā jín, ndácá já iyó ñayivī jín já iyó andivī. Chi jín já ní jihī Cristo yicá cruz, de ní nsáhá Yāā Dios já ndivi ndácá-ni nū tūhun já mānī yā jín.

²¹ De ndá maá nū, chí síni síqui ní iñi nū jondé saá, de ní jini úhvi nū yā inī ánó nū, chí maá-ni tīnū néhēn ní nsáhá ndá nū. De mitan chí ja ní nsáhá Yāā Dios já ní ndivi nū nū tūhun já mānī yā jín nū.

²² Súcuán ní nsáhá yā síqui já ní nsōcō Cristo maá yā ní jihī yā, tácuá coo ndoo coo iñi nū já cuiñi nū nū yā, de má cóo téhēn nū, de ndúu ná cuáchi coo síqui nū.

²³ De súcuán sáhá yā tú cuiñi nīhín nū já cándija váha nū, de tú quendōo nīhín nū jín tūhun váha já nūhún inī ndá nū já scácu yā ndóhó, de má siáa cuiti nū. Chi tūhun nūcuán ní jini ndá nū, de ní jíté nuu ní cáhnú ñayivī. De suni jétíñú yā nduhū Pablo já nacani ní tūhun nūcuán.

Jā jétíñú yā Pablo jēhē nchivī cándija

²⁴ De mitan de cusī inī ní já ndóhó ní jēhē ndá nū. Chi jín yiqui cúñu ní ndóhó ní já cúmaní cá ndoho ní jín Cristo jēhē nchivī cándija, suu nchivī já cúu tá cúu yiqui cúñu yā.

²⁵ De cúu ní téé já jétíñú Yāā Dios jēhē nchivī cándija, chí súcuán ní nteñú yā nduhū, tácuá nacani ndihī ní tūhun yā nū ndá nū de quendōo váha nū.

²⁶ De nácani nī tūhun yā jā nī nchiyuhū, jāá nduú nī jínī nchivī jondē janahán ndasi de jondē ní cání vāji. De mitan de ja nī stéhēn cāji yā tūhun űúcuán nū nchivī maá yā.

²⁷ Chi nī nucusī inī yā jā stéhēn yā nū jī nāsa cúcuáca ndasi jī jín ndihī jā ndiso tūhun yáhá jā nī nchiyuhū jā vīi cúñáhnú, de cūte nuu quihín nū ndácá nacióñ jāá nduú jínī. De tūhun jā nī nchiyuhū yáhá cúu jā ndéé Cristo inī áno nū, de sáhá yā jā űúhún inī ndá nū ndácá jā vīi fáhnú jā coo.

²⁸ De suu tūhun Cristo cúu jā nácani ndá nī, de sndihví inī nī ndácá nchivī, de stéhēn nī tūhun yā tácuca jícūhun vāha inī jī. De súcuán de cuja vāha inī ndivīi jī yā yíhī jī ndahá Cristo Jesús.

²⁹ De síquī űúcuán cúu jā sátífín nī, chi ndihví inī nī nácani nī tūhun jín ndácá fuerza Cristo jā chindeé chítuu yā nduhū.

2

¹ Chi cúnī nī jā ná jícūhun inī ndá nū nāsa ndúcú ndéé ndasi nī jehé nū, jín jehé nchivī űū Laodicea, jín jondē ndácá nchivī jāá nduú nī jínī cuitī nū nī.

² Chi cúnī nī jā coo ndéé inī áno jī, de inuú-ni cundeé mānī jī, de jícūhun ndihī inī jī nāsa cúcá ndasi jī jín tūhun jā cándija nihin jī. Chi cúnī jī nāsa Yāa cúu Cristo, chi maá yā cúu tūhun Yāa Dios jā nī nchiyuhū.

³ De inī Cristo yiyuhū ndácá tūhun jā cúcuáca nū jín, suu tūhun ndíchí jín tūhun jícūhun inī.

⁴ De súcuán cáhān nī jín ndá nū, tácuca mā stáhvi nī iin jī ndóhó jín ndácá tūhun stáhvi jā vīi cáhān.

⁵ Chi visó iyó jícá nī jín nū, de űúhún inī nī ndá nū, de cúsiī inī nī jínī nī nāsa jícá ndaa ndá nū de cándija nihin nū Cristo.

⁶ Túsaá de tá cúu nū nī jetáhvi ndá nū jā Jétohó nū cúu Jesucristo, suni súcuán caca ndaa nū jín yā.

⁷ De ná tīn vāha tūhun yā inī nū, de ná cúja vāha nū jín tūhun jā cándija nū yā, tá cúu nū ja nī jínī ndá nū. De níni nacuetáhvi nū nū Yāa Dios.

Jā ndújeé ó sáhá Cristo

⁸ Coto mā cuáhā ndá nū tūhun jā stáhvi nī iin nchivī ndóhó jín tūhun ndichí jāá nduú jétíñú, jín tūhun nduxí stáhvi. Chi nduú cándija ndá jī tūhun Cristo, chi sa cándija jī ndácá costumbre jín ndácá modo jā stéhēn nchivī inī űayivī yáhá.

⁹ Chi ndihī-ni nāsa cúu maá Yāa Dios, suni súcuán cúu Cristo.

¹⁰ De ndihī-ni nāsa cúu Cristo, suni súcuán cúu ndá máá nū, chi yíhī nū ndahá yā. De maá yā cúñáhnú nū ndácá jā cúñáhnú jín jā ndiso tīñú andivī.

¹¹ De síquī jā yíhī nū ndahá yā, suu cúu modo jā nī ncuu nū circuncidar. De jā

súcuán nī nsáhá yā circuncidar ndá nū, chi nsúu iin tunī jā ndéé yiqui cúñu nū cúu, chi sa jā nī nsáhá ndoo yā ndácá cuāchi jā nī nsáhá nū jín modo nēhén maá nū. Chi súcuán cúu jā sáhá Cristo circuncidar yóhó.

¹² De jā nī jenduté ndá nū cúu modo jā nī nchiyuhū nī jín Cristo, de suni modo jā nī natecū nū jín yā. Chi nī ncardíja ndá nū jā jín poder Yāa Dios nī nastécū yā Cristo máhñú ndiyi.

¹³ Chi nī ncuu ndá nū modo ndiyi nū yā síquī cuāchi nū, chi ncháha ca sáhá yā circuncidar áno nū jondē saá. Sochi mitan de nī nsáhá Yāa Dios jā cutecū nū ní cání jín Cristo, chi nī nee cáhnú inī yā nū ndácá cuāchi nū.

¹⁴ De modo jā iyó iin acta jā cáhān cuāchi síquī ó jā nī stíví ó ley yā. De nī sndáhvā yā acta űúcuán, chi nī nchunáá Cristo cuāchi ó jā ní jīhī yā yicā cruz.

¹⁵ Chi tá nī jīhī yā yicā cruz, de nī ncandeé yā ndihī poder ndácá jānēhén jā cúñáhnú jín jā tīn poder. De nī ncandeé yā jāá nduú cá cúñáhnú, chi nī nsáhá yā jā cuáhān ndá nū quindasi, de súcuán nī stéhēn yā poder yā.

Ná cúndihví inī ó jā quendōo vāha ó jondē andivī

¹⁶ Túsaá de mā cuétáhvi ndá nū de tú cáhān nchivī cuāchi síquī nū, síquī iin jā yáji nū á jā jīhī nū, á jāá nduú néé iī nū quivī vico jín quivī núcōsō yōó jín quivī natátú.

¹⁷ Chi ndácá ley síquī űúcuán nī jetíñú maá-ni jondē ncháha ca quiji Cristo. De mitan de ja nī nquiji yā de nduú cá jínī űúhún.

¹⁸ Mā cuáhā ndá nū tūhun jā casī nī iin nchivī jā nihin nū táhvi nū. Chi chíñúhún jī ndá ángel yā, de cáhān jī jā súcuán sáhá suchí jī maá jī. De cáhān jī jā jínī ndija jī jā iyó ndaa tūhun nácani jī, de nduú. De súcuán sáhá téyí cáhá jī maá jī, chi jāni nēhén inī jī.

¹⁹ De nduú inī jī jín Cristo, Yāa jā cúñáhnú nū nchivī jā cúu tá cúu yiqui cúñu yā, chi iin-ni cá cúu jī jín yā. Chi maá yā scuáhnu yā jī jín tūhun yā, de nduú inuú inī ndácá jī jā jīja jī cuáhān jī, tá cúu nū ní jani inī Yāa Dios.

²⁰ De modo jā ní jīhī ndá nū jín Cristo, cúu jā ní nsiaá nū ndácá costumbre jā stéhēn inī űayivī. ¿Túsaá de nūcu sáhá cá ndá nū tá cúu nū sáhá nchivī űayivī jā cándija nū ndácá jā ndácu jī?

²¹ Chi cáhān ndá jī: Mā quéhé nū yáhá, mā cāji nū űúcuán, nī mā tīn nū, cáhī jī.

²² De maá-ni jā ndacu nchivī jín costumbre maá jī cúu, sochi nduú nihin tīñú jā quendōo ndaa nchivī.

²³ De ndaa chi jāni inī jī jā tūhun ndíchí cúu ndá űúcuán, chi sáhá jín jī jā chíñúhún nihin jī, jín jā sáhá suchí jī maá jī, jín jā sndóho jī

yiqui cūñu ji. Sochi nduú nīhīn tiñú cuiti jā casī ndācā jā nēhēn jā cūnī ji sáhā ji.

3

¹ Túsaa de tá cūu nūū ní natecū Cristo, suni sūcuán nī natecū ndá nú, jā ní ncuu nú modo ndiyi nī nsáhā cuāchi nú. De cundihvi inī ndá nú siquī ndācā jā íyó andiví nūū ndéē Cristo lado cuáhā Yāā Dios nūū cūñáhnú yā.

² De canī inī nū siquī ndācā jā íyó andiví, nsūū siquī jā íyó inī ñayiví.

³ Chi modo ja nī jīhī ndá nú jīn Cristo, de mitan chi modo jā tēcū nū jīn yā andiví, chi yihí nū ndahā Yāā Dios.

⁴ De quiví jā nenda Cristo, Yāā jā sáhā jā cutecū ō ní cání, ñūcuán de suni quenda nijin ndá nú jīn yā, de vii cuñáhnú nū jīn yā.

Nchiví jā jīca jīn modo jā cūnī maá, jīn nchiví jā nī ndujeé

⁵ Túsaa de casi ndá nú ndācā modo jā cūnī maá nú jā íyó nū inī ñayiví yáhā: Mā cācā ndīi nū, mā sáhā nū tiñu téhēn, mā ndīyo inī nū sáhā nū ndācā tiñu nēhēn, mā cútóo nū, mā ndīyo inī nū ndatīñú. Chi ndācā ndatīñú jā ndīyo inī ō cūu tá cūu ídolo jā chíñúhún ō.

⁶ Chi siquī ndācā tiñu yáhā cūu jā cuāha Yāā Dios castigo xēēn nūū nchiví jā nīhin inī nūū yā.

⁷ De suni jīn tiñu yáhā nī jīca ndá nú jonde saá, tá nī nsáhā nū sūcuán.

⁸ Sochi mitan de sndóo nū ndācā yáhā: Jā quití inī, jā xēēn inī, jā sáhā tiñu nēhēn, jā cāhān nāvāha nūū táhān, jīn jā cāhān ndācā tūhun jāā nduú vāha.

⁹ Mā stáhvi ndá nú táhān nū, chi ñūcuán nī ncuu modo maá nú jā ní jīca nū jīn jonde saá, de ja nī sndóo nū.

¹⁰ De nī nduu ndá nú nchiví jeé, cuāndacu nū maá Yāā jā ní nsáhā ndóhó, de cuājicūhun vāha inī nū nāsa Yāā cūu yā.

¹¹ De nchiví jā nī ndujeé nduú cā cūu ji nchiví griego, nī nchiví hebreo, nī nchiví jā ní ncuu circuncidar, nī nchiví jāā nduú ní ncuu circuncidar, nī nchiví ñuū jīcā, nī nchiví yucú jā íyó naā, nī mozo jā ní jeen nchiví, nī nchiví sātīñú cuenta maá, chi inuú-nī cūu ndihī ji nūū yā. Chi Cristo cūu Jētohō ndihī ji, de ndéē yā inī ánō ndihī ji.

¹² Chi nī nacāji Yāā Dios ndá ndóhó jā cuu nū nchiví maá yā jā māñi yā jīn. Túsaa de nīnī cundáhvi inī nū táhān nū, de coo vāha inī nū jīn táhān nū. De sáhā suchí nū maá nū, de coo vitā inī nū, de coo paciencia inī nū.

¹³ Cuandēē inī ndá nú jīn táhān nū, de cune cāhnú inī nū nūū ji de tú nā cuá nī nsáhā ji nūū nū. Chi tá cūu nūū ní nee cāhnú inī Cristo nūū nū, suni sūcuán sáhā ndá maá nū.

¹⁴ De jā cānuú cā cūu jā cundáhvi ndasi inī nū táhān nū. Chi ñūcuán sáhā jā nduú inuú inī nū de jīca vāha inī nū jīn tiñu vāha.

¹⁵ De tūhun jā cundeē māñi ná cūnuú inī ánō nū sáhā Yāā Dios. Chi nī ncaña yā ndá nū jā nduu nū iin-nī cā nchiví jā cundeē māñi nū. De nīnī nacuetáhvi nū nūū yā.

¹⁶ De scuáha vāha ndá nū tūhun Cristo tácuā cunuú tūhun yā inī ánō nū. De stēhēn nū nūū táhān nū, de sndíhvi inī nū ji jīn ndācā tūhun ndichí yā. De jīn salmo jīn himno, yāā ī jā cāhān tūhun yā, cata vii nū jā nacuetáhvi nū inī ánō nū nūū Yāā Dios.

¹⁷ De ndācā tiñu jā sáhā nū, tú jā cāhān nū á jā sáhā nū cūu, ndihī sáhā nū tácuā nduñáhnú síví maá Jētohō ō Jesús, de nacuetáhvi nū nūū Tatā ō Yāā Dios sáhā yā.

Nāsa cānuú squīncuu nchiví cāndīja nūū táhān ji

¹⁸ Ndá ndóhó ñahan jā cūu ñasíhí, cuetáhvi nū nūū yīi nū, chi sūcuán cānuú sáhā nū siquī jā cāndīja nū Jētohō ō.

¹⁹ De ndá ndóhó tēē cūu yīi, cundáhvi inī nū ñasíhí nū, de mā cūtucu inī nū jīn ñā.

²⁰ Ndá ndóhó sēhe, ndācā-nī tiñu candīja nū nūū tatā nū nūū nanā nū, chi sūcuán cūsīi inī maá Jētohō ō.

²¹ De ndá ndóhó tatā, mā squítī inī nū sēhe nū, tácuā mā cūcucā inī ji.

²² Ndá ndóhó mozo, ndācā-nī tiñu candīja nū nūū patrón nū ñayiví yáhā. Mā sātīñú vixī nū maá hora jā jīn dē tácuā cuetūhún dē ndóhó. Chi ndāā de vāha sātīñú nū, de cundihvi inī nū jā mā stiví nū nūū Yāā Dios.

²³ De ndācā tiñu jā sáhā nū, de cusīi inī nū sáhā nū, de canī inī nū jā nūū maá Jētohō ō sātīñú nū, nsūū nūū nchiví.

²⁴ Chi ja jīnī ndá nū jā maá Jētohō ō cuāha yā cuāhā táhvi cuu nū ní cání. Chi nūū maá Cristo sātīñú ndá nū, chi maá yā cūu Jētohō nū.

²⁵ Sochi nchiví jā sáhā tiñu nēhēn, chi sa ndutahvi ji siquī jā ní nsáhā ji. Chi nduú sáhā Yāā Dios cuenta nāsa cūu iin iin nchiví, chi inuú sáhā ndāā yā siquī ji.

4

¹ Ndá ndóhó patrón, vāha ndāā sáhā nū jīn mozo nū. De nūcūhun inī nū jā suni íyó Jētohō maá nū, Yāā ndéē andiví.

² De ndivī nū mā jēncuīñi nū jā jīcān táhvi nū, chi ndito coo inī nū jīn, de nacuetáhvi nū nūū Yāā Dios.

³ De suni cācān táhvi nū jēhē ndá nī, jā ná sáhā Yāā Dios jā coo cā modo jā nacani nī tūhun, tácuā cuu cāhān nī tūhun Cristo jā ní nchiyuhū, jāā nduú ní jīnī nchiví janahán. De siquī tūhun ñūcuán cūu jā yihí nī vecāa.

⁴ De cācān táhvi nū jā cuu cāhān cājī nī nāsa cānuú cāhān nī.

⁵ Sáhá ñuncúún vāha ndá nú jíín nchivī jāá nduú cándija. Mā cúhuun inī nū síquī jī, chí cundihvī inī nū scándija nú jī.

⁶ De níni cāhān vāha nú jíín nchivī, de cāhān nū tūhun jā cuetífū jā quendōo vāha jī sáhá. De canī inī nū nāsa vāha nascócóo nú tūhun nūū iin iin jī.

Saludo jā sándihī

⁷ Tíquico cúu iin hermano jā mānī ō jíín, de tēe squíncuu vāha jā chíndeé táhán jíín nī cúu dē, de sátífū dē jíín nī nūū maá Jētohō ō. De maá dē cachī tūhun ndihi nūū nū nāsa cuāhān tíū nī.

⁸ Jā ñúcuán nī ntajī nī dē cuēē dē nūū ndá nú, tácuu cunī nū nāsa íyó ndá nī jíín tíū, de coo ndeé inī nū sáhá dē.

⁹ De suni cuēē Onésimo jíín dē, tēe cúu táhán ndá máá nú. De cúu dē hermano jā squíncuu vāha jā mānī ō jíín. De ndúū dē cachī tūhun nūū nū nāsa cuāhān ndācá tíū ichi cháhá.

¹⁰ Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchī Aristarco, tēe yíhí jíín nī vecāa. De suni sūcuán cāhān Marcos, ñanī primo Bernabé. De ja nī ndacu nī tíū nūū ndá nú síquī Marcos, de tá cuēndēhé dē ndá nú de sáhá vāha nú jíín dē.

¹¹ De suni sūcuán cāhān Jesús, tēe jā suni nání Justo, jā sáhá ndeé inī ndá nú. De ndá máá dē-ni cúu tēe hebreo jā cándija jā chíndeé táhán nācani tūhun jíín nī síquī nāsa tátúnī Yāa Dios. De íyó ndeé ndasí inī nī sáhá ndá dē.

¹² Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchī Epafras, tēe jā cúu táhán ndá nú, de mozo Cristo cúu dē. De níni jícān táhvī ndasí dē jēhē ndá nú, jā ná cuífī nīhin nú, de cuja vāha inī nū jā squíncuu vāha nú ndihi tíū jā cúnī Yāa Dios.

¹³ Chí cāhān ndāa nī jā ndíhvī ndasí inī dē jēhē ndá nú, jíín jēhē nchivī ñūū Laodicea jíín Hierápolis.

¹⁴ Lucas, tēe cúu médico jā mānī ō jíín, suni cāhān dē jā sáhá ndeé inī nū, de suni sūcuán cāhān Demas.

¹⁵ Cachī ndá nú nūū ndá hermano ñūū Laodicea jā sáhá ndeé inī jī, cáchī nī. De suni sūcuán cāhān nū jíín Ninfas, jíín ndācá nchivī cándija jā ndútútú vehe ña.

¹⁶ De tá nī jíinu nī ncahvi ndá nú carta yáhá, de suni tetífū nú cahvi nchivī cándija ñūū Laodicea. De suni cahvi ndá máá nú carta jā cuāhān nūū nchivī Laodicea jā ndiji nūū nū.

¹⁷ De cachī nū nūū Arquipo jā nducú ndeé dē squíncuu dē tíū jā ní ntee Jētohō ō síquī dē, cáchī nī.

¹⁸ Nduhū Pablo, yáhá-ni cúu jā tēe nī jíín ndahá maá nī, jā sáhá ndeé inī ndá nú. De nūcūhun inī ndá nú nduhū jā yíhí nī vecāa. De ñúhún inī nī jā ná sáhá cā Yāa Dios jā vāha ndá ndóhó. Sūcuán ná cóo. Amén.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI ÑUU TESALONICA

¹ Ndá nduhū cúu Pablo jíin Silvano jíin Timoteo, de tée nī carta yáhá cuēē nūū ndá ndóhó nchivī cándija ñuū Tesalónica, já yíhí nú ndahá Tatá ó Yāā Dios jíin Jētohō ó Jesucristo. De ñuhún inī ndá nī já Tatá ó Yāā Dios jíin Jētohō ó Jesucristo ná sáhá cá yā já váha ndá nú, de sáhá yā já coo ndeé coo siī inī nū.

Nchivī Tesalónica cúu ji iin ejemplo váha

² Níní nácuētáhvī ndá nī nūū Yāā Dios já síquī ndá ndóhó, de nduú náá inī nī já cācān táhvī nī jēhē nū tá jícān táhvī nī.

³ De níní nácuēhen nī ndá nú nūū Tatá ó Yāā Dios, nása váha sáhá nú ndacá tíñu chi cándija ndá nú, jíin nása váha sátíñú nú nūū yá chi mānī nū jíin yá, jíin nása jéndeé inī ndá nú chi ñuhún inī nū já coo já váha sáhá Jētohō ó Jesucristo.

⁴ Chi mānī Yāā Dios jíin ndá nú hermano, de jíin ndá nī já nī nacāji yá ndá nú.

⁵ Chi tá nī nacani ndá nī tūhun nūū nū já scácu yá ndá nú, de nsūū já nī ncāhān nī sūcuán-ni, chi nī nacani nī jíin poder Espíritu Santo, de nī ncucáhnú váha inī nī já tūhun ndāá cúu. De jíin ndá nú nása nī nsáhá váha ndá nī tá nī iyo nī jíin nú, chi nī nducú nī já quendōo váha nú.

⁶ De ndá ndóhó chi nī ndacu nú ndá nduhū, de suni nī ndacu nú maá Jētohō ó. Chi nī jetáhvī ndá nú tūhun yá, de nī ncusiī inī nū nī nsáhá Espíritu Santo, vísō nī jíin ndá nú cuāhā tūndóhó síquī tūhun yá.

⁷ De sūcuán cúu ndá nú iin ejemplo nūū ndihī nchivī cándija já iyó región Macedonia jíin Acaya jíinā.

⁸ Chi já síquī ndá nú cúu já nī jíitē nuu tūhun Jētohō ó, de nsūū maá-ni Macedonia jíin Acaya, chi suni ní cáhnú-ni nī jíitē nuu tūhun nása cándija ndá nú Yāā Dios. De já ñūcuán nduú cá jíin ñuhún já nacani maá nī tūhun nūū jíi.

⁹ Chi sa ndá maá jíi nacani nása nī jetáhvī váha ndá nú nduhū tá nī jēē ndá nī nūū nū, jíin nása nī sndóo nú ídolo de nī nquívī nú ndahá Yāā Dios, Yāā ndāā Yāā tēcū, tácuas sátíñú nú nūū yá.

¹⁰ De nacani ndá jíi já ndétu ndá nú já ichi andivī nenda Séhe yá Jesús já nī nastécū yá. De maá Jesús scácu yá yóhó nūū castigo xēēn já quiji.

2

Tíñu já nī nsáhá Pablo ñuū Tesalónica

¹ Chi jíin ndá nú hermano, jáá nduú ní jēē cáhá ndá nī nūū nū.

² De jíin nū já nī sndóho ndá jíi ndá nduhū, de nī ncāhān náváha jíi nūū nī inī ñuū Filipos. De vísō sūcuán sochi maá Yāā Dios nī nchindeé yá ndá nduhū, nī nsáhá yá já nī iyo ndeé inī nī, de nī jēē nī ñuū nū nī nacani nī tūhun já scácu yá ndá nú. Sūcuán nī nsáhá ndá nī vísō xēēn nī iyo tūndóhó.

³ De tūhun já nī nacani ndá nī, nsūū tūhun já nī stívī ní cúu, nī nsūū já níhin nī síquī nū, nī nsūū já nī stáhvī ní ndá ndóhó.

⁴ Chi maá Yāā Dios nī jito tūnī yá ndá nduhū, de nī ntee yá tíñu nduhū já nacani nī tūhun já scácu yá ndóhó. De já ñūcuán cúu já cáhān ndá nī. De nduú cáhān nī tūhun já jétahān inī nchivī, chi sa já jétahān inī Yāā Dios, chi maá yá jito tūnī ánō nī.

⁵ De jíin ndá nú jáá nduú ní nducú nī cuetúhún nī ndá ndóhó iin modo stáhvī, de nī nduú ní ncāhān nī já cúsiī inī nī jíin nú tácuas níhin nī xúhún nūū nū. De jíin Yāā Dios já sūcuán cúu.

⁶ De nī nduú ní nducú nī já cuetúhún ndá nú nduhū, nī já cuetúhún incā nchivī nduhū, vísō sūcuán cánuú nícu, chi apóstol Cristo cúu ndá nī.

⁷ Chi sa nī ncāhān vitá nī jíin ndá nú, tá cúu nūū sáhá ñahan ndéca ñiquín já ñuncúún jito ña séhe ña.

⁸ De síquī já nī ncundáhvī ndasí inī ndá nī ndá ndóhó, já ñūcuán nī ndihvī inī nī nacani nī tūhun váha Yāā Dios nūū nū. De nsūū maá-ni ñūcuán, chi suni jondé vida nī cuāha nī já síquī ndá nú nícu, chi mānī ndasí nī jíin nū.

⁹ De náhān ndá nú hermano, jáá nduú nī iin nú ní stáhān ndá nī já cācān nī nūū nū tá nī nacani nī tūhun váha Yāā Dios nūū nū. Chi nī nducú ndeé nī nī nsatíñú ndasí nī síquī já cutecū nī. De nduú ñuū nī nsatíñú ndá nī.

¹⁰ Ndá maá nú jíin nū, de suni Yāā Dios jíin yá nása ndāā ndoo nī jica ndá nī nūū ndá ndóhó nchivī cándija. De nī iin nduú cúu cáhān cuāchi síquī nī.

¹¹ De suni jíin ndá nú nása nī sndihvī inī ndá nī tá iin iin nú, de nī ncāhān nī tūhun ndeé inī jíin nú, tá cúu nūū sáhá iin tatá jíin séhe dé.

¹² De nī ncāhān níhin nī jíin ndá nú já caca ndāā nū nūū Yāā Dios tá cúu nūū cánuú caca nú. Chi nī ncana yá ndá nú já quíhin nū nūū tátúnī yá, nūū víi cuāhānú nū jíin yá.

¹³ De já ñūcuán cúu já níní nácuētáhvī nī nūū Yāā Dios, chi nī jetáhvī ndá nú tūhun yá já nī nacani ndá nī. Chi nī jíin ndá nú jáá nsūū tūhun iin téē cúu, chi tūhun Yāā Dios cúu. De maá jándāā já tūhun ñūcuán sátíñú inī ánō ndá ndóhó nchivī cándija jondé ndacu nú yá.

¹⁴ Hermano, nchivī ñuū nū nī jíin xēēn jíi ndá nú, de sūcuán nī ndoho nú tá cúu nūū ní

ndoho nchivī cándija jā íyó región Judea jā yihí ndahá Yāā Dios jíin Cristo Jesús. Chi tá cúu nūū ní ndoho ji ní nsáhá táhán ji nchivī hebreo, suni sūcuán nī ndoho ndá nú.

¹⁵ Chi suu nchivī hebreo cúu jā ní jahní dē maá Jētohō ō Jesús, tá cúu nūū ní jahní dē ndacá tēe naciōn dē jā ní nacani tūhun yā jondē janahán. De suni jondē ndá nduhū nī scūnu dē. De sáhá ndá dē tiñu jāá nduú jétahān inī Yāā Dios, de cúu dē contra siquī ndá nchivī.

¹⁶ Chi ndúcú dē casí dē jā má nácani nī tūhun nūū nchivī ndacá naciōn jāá nduú jíinī, tácuca mā cácu ji. De sūcuán sáhá dē jā nducuahā cá cuāchi siquī dē. De mitan de ñamā quiji quivī jā cuāha Yāā Dios castigo xēen nūū dē.

Jā cūnī Pablo quīndēhé tucu dē nchivī Tesalónica

¹⁷ Hermano, nī ncujiyo ndá nī iin núnúu-ni nūū ndá nú. De visō nduú jíinī ō nūū táhán ó, de níni ñúhún inī ndá nī ndá nú. De ndasi ní ncuu inī nī jā nacunī tucu nī nūū ndá nú.

¹⁸ De jā ñúcuán nī jani inī ndá nī jā cuēē nī nūū nū nícu. De nduhū Pablo, quéhén vuelta nī nducú nī mōdo jā cuēē nī, sochi Satanás nī jasi ichi ndá nī.

¹⁹ Chi nduú cá nā incā ñúhún inī ndá nī, de nduú cá nā incā cúsi inī nī, chi suu ndá máá nú. De jā siquī ndá máá nú cúu jā ñihīn nī premio nī de cusii ndasi inī nī tá cuiñi ō nūū maá Jētohō ō Jesucristo quivī jā nenda yā.

²⁰ Suu jā siquī ndá ndóhó cúu jā cúsi inī ndasi inī ndá nī.

3

¹ De jā ñúcuán nduú cá ní ncúndeé inī ndá nī cundetu nī jondē ñihīn nī tūhun nāsa íyó ndá nú. De ní nsáhá ndāā ndá nī jā quendōo maá nī-ni ñūū Atenas.

² De ní ntají nī hermano ō Timoteo, tēe jā sátiñú jíin ndá nī nūū Yāā Dios siquī tūhun jā scácu Cristo yóhó. De ní jendéhé dē ndá nú tácuca sáhá dē jā cuiñi ñihīn nú de coo ndeé inī nū jíin tūhun cándija nú.

³ De ní jēē dē tácuca mā náyūhú nī iin nú siquī ndacá tūndóhó jā sáhá nchivī. Chi jā jíinī ndá nú jā sūcuán cánuu ndoho ó.

⁴ Chi jondē tá ní Iyo ndá ní jíin ndá nú, de ní ncachī tūhun nī nūū nū jā ñihīn nahíí ó tūndóhó. De jā jíinī ndá nú jā sūcuán nī ncuu, tá cúu nūū ní ncāhān ndá nī.

⁵ De jā ñúcuán, tá nduú cá ní ncúndeé inī nī cundetu nī jā ñihīn nī tūhun nāsa íyó ndá nú, de ní ntají nī dē ní jēē dē, tácuca cunī nī tú cándija ndija nú. Chi ní jani inī ní á sanaā de táchi cūñáhnú jā jíto túnī yóhó ní ncúndeé jíin nú, de naā cáhá-ni tiñu jā ní nsáhá ndá nī jíin nú.

⁶ Sochi mitan chi jā ní nenda Timoteo nūū ndá nī jā ní jēē dē ñuū nū Tesalónica.

De ní nacani dē jā cándija vāha ndá nú, de cūndáhvi inī nū táhán nú. De ní ncachī dē jā ñúhún inī nū ndá nduhū, chi íyó māñi nū jíin nī. De cūnī ndasi nú jā nacunī nū nūū nī, tá cúu nūū cūnī ndá nī jā suni nacunī nī nūū ndá nú.

⁷ De jā ñúcuán nī ndusii inī ndá nī siquī jā cándija ñihīn ndá nú, hermano, visō xēen íyó tūndóhó siquī nī.

⁸ De mitan jā ní nanihīn inī nī, chi íñi ñihīn ndá nú jíin maá Jētohō ō.

⁹ Túsaá de nduú jínu cuiñi jā nácuetáhvi nī nūū Yāā Dios jā siquī ndá ndóhó. Chi jíinī yā jā cúsi inī ndá nī jā sūcuán íyó ndá nú.

¹⁰ De nduú ñuú jícān táhvi ndasi ndá nī jā nacunī tucu nī nūū ndá nú, de stéhēn cá nī nā-ni tūhun cúmani jā jícūhun inī nū siquī tūhun jā cándija ó.

¹¹ De cūnī ndá nī jā maá Tatá ó Yāā Dios jíin Jētohō ō Jesucristo, ná nácune yā ichi jā cuu cuēē tucu nī nūū nū.

¹² De ná sáhá maá Jētohō ō jā cuāha ndasi cá cundáhvi inī nū táhán nú jíin ndá cá nchivī, tá cúu nūū cūndáhvi inī ndá nī ndá ndóhó.

¹³ De ná sáhá yā jā cuja ánó nū jā cuiñi ñihīn nú, tácuca coo ndoo nú jā má cōo cuāchi nú nūū maá Tatá ó Yāā Dios, quivī jā nenda Jētohō ō Jesucristo jíin ndacá nchivī jā yihí ndahá yā.

4

Siquī jā caca ndaā ō tá cúu nūū cúsi inī yā

¹ De mitan hermano, íyó incā tūhun jā cáhān ndáhvi ndá nī jíin nú de cáhān ñihīn nī jíin nú, chi sūcuán cūnī maá Jētohō ō Jesús. Já ní stéhēn ndá nī nūū nū nāsa cánuu caca ndaā nū tácuca cusii inī Yāā Dios. De cáhān ndáhvi nī jíin nú jā sa víhí cá caca ndá nú sūcuán.

² Chi jā jíinī ndá nú nā tiñu nī ndacu ndá nī nūū nū jā ní ndacu maá Jētohō ō Jesús.

³ De cūnī Yāā Dios jā coo ndoo coo íi ndá nú nūū yā, de mā cáca ndii nū.

⁴ De tá iin iin nú cundeca yíñúhún nū ñasihí maá nú, de sūcuán caca ndoo nī.

⁵ De mā sáhá nū tiñu néhēn jā ndiyo inī nū ñahan, tá cúu nūū sáhá nchivī ndá naciōn jāá nduú jíinī ji tūhun Yāā Dios.

⁶ Nī iin nú mā sáhá nú cuāchi jā candee nū ñasihí táhán nū. Chi maá Jētohō ō cuāha yā castigo xēen nūū nchivī jā sáhá ndacá tiñu ñúcuán, tá cúu nūū jā ní ncāhān ñihīn nī jā ní ncachī tūhun nī nūū nū.

⁷ Chi nduú ní ncána Yāā Dios yóhó jā sáhá ó tiñu téhēn, chi sa jā caca ndoo ó.

⁸ Túsaá de nchivī jā squéne yichī tūhun yáhá, nsūū tūhun iin tēe squéne yichī ji, chi sa tūhun Yāā Dios, Yāā jā ní jēhe Espiritu Santo nūū ō.

⁹ De nduú jíni ñúhún já tee ní nū carta yáhá já coo maní nū jíin ndá hermano, chí ja ní stéhēn Yāa Dios nū nū já coo maní nū jíin táhán nū.

¹⁰ De ja íyó mǎnī ndá nū sūcuán jíin ndácá hermano já íyó ní cáhnú Macedonia jíñā. Sochi cáhán ndáhvī ní jíin ndá nū hermano, já sa vīhí cá coo maní nū jíin ji.

¹¹ De cundihví inī nū já cundeē nañíí nū, chí mā cundihví inī nū síquī nāsa sáhá táhán nū, de cundihví inī nū sáhá nū tíñu máá nū, tá cúu nū ní ndacu ndá ní nū nū.

¹² Sūcuán sáhá ndá nū tácuca ndá nchivī jáá nduú cándija, cuetáhvī ji ndóhó, de suni mā cúmaní já cutecū nū.

Síquī já nenda Jētohō ō

¹³ Suni cúni ndá ní, hermano, já ná jícūhun inī ndá nū síquī nchivī já jíhī, tácuca mā cúcuécá inī nū tá cúu nū sáhá sava cá nchivī jáá nduú ñúhún inī jíi já natecū ndíyi.

¹⁴ Chí tá cúu nū cándija ó já ní jíhī Jesús de ní natecū yā, suni sūcuán cándija ó já nastécū Yāa Dios ndá nchivī já ní ncandija nū Jesús de ní jíhī.

¹⁵ Já ñúcuán cáchi tūhun ndá ní iin tūhun já ní stéhēn maá Jētohō ō nū ní: Já yóhó já tēcū cá quívi já nenda maá Jētohō ō, nsūú maá ó cosó nū ó já ndaa ó cōhōn. Chí xihna cá nchivī ja ní jíhī ndaa jí quihīn ji.

¹⁶ Chí maá Jētohō ō nuu yā quíji yā ichi andivī, de cana jee yā já maá yā ndácu tíñu, de suni cana jee maá ángel cúñáhnú cá, de tivī trompeta Yāa Dios. De xihna cá ndácá ndíyi já ní ncandija Cristo natecū.

¹⁷ De sá de yóhó já tēcū cá ó quívi já nenda yā, suni sndáa yā yóhó jíin ndá jí, cōhōn máhñú vícō. De naquetáhnó ó jíin maá Jētohō ō sava andivī. De sūcuán cundeē ō níí cáni jíin maá Jētohō ō.

¹⁸ Túsaá de jíin tūhun yáhá cáhán ndeé inī ndá nū jíin ndá táhán nū.

5

¹ De nduú jíni ñúhún já tee ní nū carta yáhá síquī cúiyá á quívi já coo ndá ñúcuán, hermano.

² Chí ja jíni vāha ndá nū já iin sanaā-ni de quenda quívi já nenda maá Jētohō ō, tá cúu nū iin sanaā-ni de quenda jácuíhná jacuáa.

³ Chí juni cáhán nchivī já nañíí-ni íyó de nduú ná tūndóhó coo, de juni cáhán jíi sūcuán de iin sanaā-ni de quíji tūndóhó síquī jíi já naá jí, de má cácu cuití jí. Chí quíji quívi ñúcuán tá cúu nū iin sanaā-ni de quíjéhé téhndé chíjin iin ñahan já scácu ña sēhe.

⁴ Sochi ndá ndóhó hermano, nduú cúu nū nchivī já jíca modo nū neé já iin sanaā-ni de quíji quívi ñúcuán síquī nū tá cúu nū quíji jácuíhná.

⁵ Chí ndihí nū cúu nchivī já jíca modo nduú, chí stúu luz yā inī áno nū. Chí nduú

cúu ó tá cúu nchivī jáá nduú jícūhun inī síquī Yāa Dios, já jíca jíi modo nū neé.

⁶ Túsaá de má cúhuun inī ō tá cúu nchivī quíxin, chí sa ndito coo inī ō de coo cájí xīnī ō.

⁷ Chí jacuáa cúu já quíxin nchivī, de jacuáa cúu já suni jíni jí.

⁸ Sochi ndá máá ó chí modo já jíca ó nduú, de ná cóo cájí xīnī ō. De ná cúcutú ó jíin tūhun já cándija níhīn ó jíin tūhun já cundáhvī inī ō táhán ó, tá cúu nū cúcutú soldado jíin sahna cáa. De ná cúcutú ó jíin tūhun já ñúhún inī ō já cácu ó, tá cúu nū cúcutú soldado já ñúhún dē xīnī cáa.

⁹ Chí Yāa Dios nduú ní jáni yā yóhó já cuāha yā castigo, chí sa já scácu yā yóhó sáhá maá Jētohō ō Jesucristo.

¹⁰ De maá yā ní jíhī yā jēhē ō, tácuca cutecū inuú ó jíin yā, víso tú cutecū cá ō ñayivī yáhá á cuū ō.

¹¹ Túsaá de cáhán nū tūhun ndeé inī jíin táhán nū, de scúja táhán nū jíin tūhun yā, tá cúu nū ja sáhá ndá nū.

Já jáni ichi Pablo ndácá hermano

¹² De cáhán ndáhvī ndá ní jíin ndá nū hermano, já cuetáhvī nū ndá tēe já sátíñú já jíto ndóhó, já cúñáhnú dē nū nū jíin tíñu maá Jētohō ō, de jáni ichi dē ndá ndóhó.

¹³ De coo yíñúhún ndasí nū nū dē, de coo maní nū jíin dē síquī tíñu yā já sáhá dē. De cundeē mǎnī nū jíin ndá táhán nū.

¹⁴ De suni cáhán níhīn ndá ní jíin nū hermano, já sndíhvī inī nū ndá nchivī já jíca cúxí. De cáhán nū tūhun ndeé inī jíin nchivī já ñamā nū inī. De chindeé nū nchivī jáá nduú fuerza inī. De cuandee inī nū jíin ndihí nchivī.

¹⁵ De coto má nasáhá nāvāha nū jíin ní iin nchivī de tú sáhá nāvāha jíi ndóhó. Chí sa níni nducú nū nāsa sáhá nū já váha ndá táhán nū jíin ndihí-ni nchivī.

¹⁶ De níni coo síi inī ndá nū.

¹⁷ De níni cácan táhvī nū.

¹⁸ De nacuetáhvī nū já síquī ndácá-ni. Chí sūcuán cúni Yāa Dios já sáhá nū já cándija nū Cristo Jesús.

¹⁹ De má cási nū nū tíñu já sáhá Espíritu Santo jíin nū.

²⁰ De juni má cújéhe inī nū nū tūhun já cáhán ndá tēe nácani tūhun Yāa Dios.

²¹ Chí coto túni nū ndácá tūhun, de tú já váha cúu, de cuetáhvī nū.

²² De má quívi nduú nū jíin ní iin tíñu néhén.

²³ De maá Yāa Dios já jéhe tūhun ndeé tūhun síi inī, ñúhún inī ní já ná sáhá ndihí yā já coo ndoo coo íi nū nū yā. De ná cóto vāha yā áno ndá nū jíin jáá ntúni nū jíin yiqui cúñu nū, tácuca nduú ná cuāchi coo síquī nū quívi nenda maá Jētohō ō Jesucristo.

²⁴ Chi Yāā jā ní ncana ndá ndóhó, sáhá yā ndihí ñúcuán jíín nú, chí squíncuu yā jā ní nquee yuhú yā.

Saludo jíín bendición jā sándihí

²⁵ Hermano, cācān táhvī ndá nú jēhē ndá nī.

²⁶ De tá cāhān jíitáhán nú jíín ndācá hermano, de techuhú yíñúhún nú ndahá jí.

²⁷ De cāhān níhin ní jíín ndá nú, chí súcuán cúní maá Jētohō ō, jā cahvi ndá nú carta yáhá nūū ndācá hermano.

²⁸ De ñúhún inī ní jā maá Jētohō ō Jesucristo ná sáhá cā yā jā váha ndá nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI ÑUU TESALONICA

¹ Ndá nduhū cúu Pablo jíin Silvano jíin Timoteo, de téé ní carta yáhá cuēē nūū ndá ndóhó nchiví cándíja ñuū Tesalónica, já yíhí nū ndahá Tatá ó Yāā Dios jíin Jētohō ó Jesucristo.

² De ñuhún iní ndá ní já Tatá ó Yāā Dios jíin Jētohō ó Jesucristo, ná sáhá cá yā já váha ndá nū, de sáhá yā já coo ndeē coo síi iní nū.

Já sáhá ndāā yā cuāchi tá nenda Cristo

³ Cánuū já níni nacuetáhví ní nūū Yāā Dios já síquí ndá ndóhó hermano. Chi íyó váha súcuan, chí váha ndasí cuācuja ndá nū jíin tūhun já cándíja nū yā, de cuānducuahā ndasí já cūndáhví iní nū ndá táhán nū.

⁴ De já ñúcuán cúu já cúsií ndasí iní ndá ní nacani ní tūhun nū nūū ndácá grupo nchiví cándíja nūū Yāā Dios. Chi váha cándíja ndá nū, de váha jéndeē iní nū já jíiní ūhví nchiví ndóhó jíin já ndóho nū ndácá cá tūndóhó.

⁵ De jíin ndácá yáhá cúu já chíhi yā cuenta já cúu ndá nū nchiví váha já quívi nū ñuū nūū tátúní yā. Chi já síquí ñuū ñúcuán cúu já ndóho ndá nū. De já súcuan chíhi yā cuenta síquí nū, yáhá stéhēn nūū ó já váha Yāā cúu yā.

⁶ De suni íyó váha já nasndóho yā nchiví já sndóho ndá ndóhó.

⁷ De quívi já nenda Jētohō ó Jesús, quívi ñúcuán sáhá Yāā Dios já natátú ndá ndóhó já ndóho, de saá-ni ndá nduhū. Chi jíin ñuhūn quíji Jesús ichi andiví jíin ndá ángel yā já ndíso poder.

⁸ De cuáha yā castigo nūū ndá nchiví jáá nduú ní jéhe jíi tūhun cuní jíi nása Yāā cúu Yāā Dios, de nduú ní jétáhví jíi tūhun maá Jētohō ó Jesucristo já scácu yā jíi.

⁹ De nchiví ñúcuán chí ndoho jíi níi cání, chí cujíyo jíi nūū maá Jētohō ó, de má cūū quívi jíi nūū víi ndasí cūñáhnú yā jíin poder yā.

¹⁰ Súcuan sáhá yā quívi já nenda yā já víi cuñáhnú yā sáhá nchiví cándíja já yíhí ndahá yā. De sáhvi ndasí iní jíi já cuní jíi nūū yā. De suni súcuan ndá ndóhó, chí ní ncandíja nū tūhun já ní nacani ndá ní nūū nū.

¹¹ De já ñúcuán cúu já níni jíicán táhví ní jēhē ndá nū, já ná cúu nū nchiví váha já ní ncana yā ndóhó. De jíin fuerza yā ná sáhá yā jíin ndá nū já squíncuu nū ndácá tiñu váha já ní nchuhun iní nū já sáhá nū síquí já cándíja nū.

¹² De súcuan de cuñáhnú maá Jētohō ó Jesucristo sáhá nū, de suni cuñáhnú ndá máá nū sáhá yā. Chí Yāā Dios maá ó jíin Jētohō

ó Jesucristo, súcuan cúu já sáhá yā já váha yóhó.

2

Tūhun maá téé já sáhá xēēn cuāchi

¹ Mítan de cáhān ní síquí já nenda maá Jētohō ó Jesucristo jíin já ndutútú ó nūū yā. Cáhān ndáhví ndá ní jíin ndá nū hermano,

² Já má cuáha nū tūhun já sacá nuu caní iní nū, de ní má cúnēhēn iní nū tú cáhān nchiví já ja ní nquenda quívi já nenda maá Jētohō ó. Má cándíja cuiti ndá nū víso tú cáhān jíi já ní níhín jíi iní tūhun síquí ñúcuán nūū Espíritu, á iní tūhun já ní ncāhān incá, á tú cachí jíi já ndá nduhū ní ntají iin carta já cáhān súcuan.

³ Má cuáha cuiti nū tūhun já stáhví ní iní jíi ndóhó. Chí jondē ncháha ca quenda quívi ñúcuán de xihna cá ndunhín iní cuáha nchiví nūū yā, de quenda nijin maá téé já sáhá xēēn cuāchi, de téé já tánú táhví cúu maá téé ñúcuán.

⁴ Chí téé já jíiní ūhví Yāā Dios cúu dē, de nenda dē contra síquí ndácá já scúnani jíi yāā jíi jíin ndácá já chíñúhún jíi. De xēēn cá sáhá dē, chí jondē cundeē dē iní templo Yāā Dios já íyó Jerusalén, de cáhān dē já maá dē cúu Yāā Dios.

⁵ ¿A náhān ndá nū tūhun yáhá? Chí súcuan ní ncāhān ní jíin nū tá ní Iyo ní jíin nū.

⁶ De ja jíiní ndá nū ná cuá cúu já jásí jáá ncháha ca quenda nijin téé ñúcuán, chí jondē tá quenda quívi maá dē.

⁷ Chí ja cúu yuhū ndácá cuāchi xēēn iní ñayívi, sochi mítan chí íyó já jásí nūū, tácuca má cáá ndasí cá cuāchi, chí jondē ná cújijo maá já jásí nūū.

⁸ De sá de quenda nijin maá téé já sáhá cuāchi xēēn. De maá Jētohō ó Jesús cahní yā téé ñúcuán jíin táchí yūhú yā-ni, de jíin já jéndütē yā tá nenda yā de stánú táhví yā dē.

⁹ De já quíji téé xēēn ñúcuán chí maá Sattanás sáhá. De quíji dē jíin cuáha poder, de sáhá dē ndácá tiñu ñáhnú já stáhví dē, já sáhvi iní nchiví cuní jíi.

¹⁰ De jíin ndácá tiñu néhēn de stáhví ndasí dē nchiví já tánú táhví, chí nduú ní ncuní jíi cuetáhví jíi tūhun ndāā já cácu jíi nícu.

¹¹ De já ñúcuán cuáha Yāā Dios tūhun já cuetáhví jíi tūhun jáá nduú ndāā cuiti, de candíja jíi tūhun stáhví ñúcuán.

¹² De súcuan de jēcundeē cuāchi síquí ndihí jíi jáá nduú ní ncandíja jíi tūhun ndāā, chí sa tiñu néhēn ní ncusií iní jíi jíin.

Nchiví já níi nacāji yā já cácu jíi

¹³ Sochi cánuū já níni nacuetáhví ndá ní nūū Yāā Dios já síquí ndá ndóhó já cúu nū hermano já máni Jētohō ó jíin. Chí jondē tá ní jēcōo ñayívi, de ja ní nacāji Yāā Dios ndá ndóhó já scácu yā ndóhó. Chí sáhá Espíritu yā já íyó ndoo íyó ní nū nūū yā, de cándíja nū tūhun ndāā.

¹⁴ Chi já ñúcuán nī ncana yā ndá nú jíin tūhun jā scácu yā yóhó já ní nacani ndá nī, tácuá quívi ndá nú nū vīi cuñáhnú nú jíin maá Jētohó o Jesucristo.

¹⁵ Túsaá de cuiñi ñihin ndá nú hermano, de cunahán vāha nú tūhun jā ní ncutūha ndá nú nū ndá nī, á já ní ncāhān ni á já ní ntee nī nū carta cúu.

¹⁶ Maá Jētohó o Jesucristo jíin Tatá ó Yāa Dios nī ncundáhvī inī yā yóhó, de nī nsáhá yā já coo siī inī o ní cáni, jíin já ñúhún inī o ndácá já vāha já coo síqui já vāha inī yā jíin ó.

¹⁷ De ná sáhá cā yā já coo ndeé inī áno ndá nú, de ná sáhá yā já cuja nú cāhān nū ndácá tūhun vāha yā, jíin já sáhá nú ndácá tiñu vāha.

3

Jā ná cācān táhvī ji jēhē Pablo

¹ De iyó incā tūhun cánuú, hermano. Cācān táhvī ndá nú jēhē ndá nī, tácuá ñamā cutē nuu tūhun maá Jētohó o Yāa Dios, de cuetáhvī vāha nchivī, tá cúu nū ní jetáhvī ndá máá nū.

² De suni cācān táhvī nū já ná cácu nī nū ndá tée nēhén já stāhān ndá nduhū. Chi nsúú ndihi nchivī cúu já cándija tūhun yā.

³ Sochi maá Jētohó o chi vāha squíncuu yā já ní nquee yuhú yā, de sáhá yā já cuja inī ndá nú jíin tūhun yā, de coto yā ndá nú nū jānēhén.

⁴ De cúcáhnú inī ndá nī sáhá maá Jētohó o, já cúu ndá nú jíin tiñu já ní ndacu nī nū nū, de suni cucuu cā nū jíin.

⁵ De ñúhún inī ni já maá Jētohó o stéhēn cā yā nāsa coo manī cā nū jíin yā jondē jíin inī jíin áno nū, jíin já cuandeé inī nū tá cúu nū ní nsáhá Cristo.

Jā cánuú satíñú ó

⁶ De ndácu ndá nī nū ndá nú hermano, chi súcuán nī ndacu maá Jētohó o Jesucristo, já cujiyo nú nū ndá hermano já jīca cúxí de nduú jíca ndaā ji tá cúu nū ní stéhēn ndá nī nū nū.

⁷ Chi ja jíin ndá nú nāsa cánuú ndacu nú ndá nduhū, chi nduú ní jíca cúxí ndá nī tá nī iyo nī jíin nú.

⁸ De ni nduú ní nchájī ndá nī stāā nū ni iin nú súcuán-ni, chi nī nchunáá nī. Chi sa nī nducú ndéé nī nī nsatíñú ndasí nī nduú ñuú, tácuá mā stāhān ni nī iin nú.

⁹ De vísó iyó derecho ni já cācān ni nū ndá nú nícu, sochi nduú ní jícān ni, chi súcuán nī nsáhá nī tácuá cuu nī iin ejemplo nū nū nāsa sáhá ndá nū.

¹⁰ Chi tá nī iyo ndá nī jíin nú, de nī ndacu nī tiñu yáhá nū nū: Tú ní iin nchivī nduú cúnī ji satíñú ji, de suni mā cājí ji túsaá.

¹¹ Chi nī ñihin ndá nī tūhun jā jíca cúxí sava nú, de nduú satíñú nú, chi sa síqui tiñu táhān nú nánducú nú.

¹² De ndácu ndá nī tiñu nū ndá ndóhó já sáhá súcuán, de sndíhvī inī ni ndá nú já coo nañíí nú de satíñú nú, tácuá ñihin nū já cajī nū síqui tiñu já sáhá maá nú. Chi súcuán ndácu maá Jētohó o Jesucristo tiñu.

¹³ Hermano, mā nū inī ndá nú sáhá nú ndácá tiñu vāha.

¹⁴ De tú ní iin ji nduú jétáhvī ji tūhun jā cāhān ni nū carta yáhá, de cundéhé vāha nú ní iin ji cúu, de mā quétáhān cā nū jíin ji, tácuá cucanoō ji de nacani inī ji.

¹⁵ Sochi nsúú já cunī úhvī nū ji, chi sa cāhān nū jíin ji tá cúu nū cāhān nū jíin ñanī nū já ná satíñú vāha ji.

Bendición jā sándhī

¹⁶ De ñúhún inī ni já maá Jētohó o, Yāa já jéhe tūhun ndeé tūhun siī inī, níni ná sáhá yā já coo ndeé coo siī inī nū síqui ndácá-ni, de coo yā jíin ndá nū.

¹⁷ Nduhū Pablo, yáhá-ni cúu já tée nī jíin ndahá maá nī já cāhān ni já sáhá ndeé inī ndá nú. De súcuán jéhe nī firma nū ndácá carta ni, tácuá cunī ndá nú já carta maá nī cúu. Súcuán cáá letra ni.

¹⁸ De ñúhún inī ni já maá Jētohó o Jesucristo, ná sáhá cā yā já vāha ndá nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU TIMOTEO

¹ Maá nī cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chí Yāa Dios jā scácu yóhó, jíin Jētohō ō Jesucristo jā ñúhún inī ō jā cunī ō nūu, nī ntají yā nduhū jā nacani nī tūhun yā.

² De tēe nī carta yáhá cuēē nūu nū Timoteo, chí cúu ndija nú tá cúu sēhe nī sīquī jā ní scándija nī ndóhó. De ñúhún inī nī jā Tatá ó Yāa Dios jíin Jētohō ō Jesucristo ná sáhá cā yā jā váha ndóhó, de cundáhvi inī yā ndóhó, de sáhá yā jā coo ndeē coo siī inī nū.

Jā má cándija ji ndácá tūhun stáhvi

³ Tá nī nquehen nī ichi jā quihín nī Macedonia, de nī ncāhān ndáhvi nī jíin nú jā quendōo nú ñuū Efeso. De suni sūcuán cáhān nī jíin nú mitan, tácuca cáhān nihin nú jíin sava nchivī ñúcuán jā má stéhēn ji incá tūhun jáá nduú ndāa.

⁴ De má cuetáhvi jíi ndácá tūhun jā cúu maá cuento-ni, jíin tūhun jā cáhān sīquī nāsa vāji ndácá tatá ō janahán. Chí ndá ñúcuán sáhá jā nahān nátúhún ji sīquī, de nduú jétíñú, de nduú sáhá jā cuja jíi squincuu jíi nūu Yāa Dios sīquī tūhun jā cándija ō.

⁵ De ndácu nī tiñu yáhá chí cunī nī jā ná cundáhvi inī jíi táhān jíi sīquī jā íyó ndoo íyó ndāa ánō jíi de cándija ndija jíi yā.

⁶ Sochí sava nchivī chí nī jica yátá jíi, de nī scuita jíi tūhun yā, chí nī nquívī ndá jíi nūu ndácá tūhun jáá nduú jétíñú.

⁷ Chí cunī jíi cuu jíi maestro ley yā, de juni nduú jíicūhun inī jíi nā tūhun cúu jā cáhān jíi, jíin nā cuá cúu jā stéhēn nihin jíi.

⁸ De jíinī ō jā íyó váha ley, de tú jíicūhun inī ō nāsa jétíñú.

⁹ Chí cánúu jā sáhá ó cuenta jáá nduú ní jécōo nī iin ley jā sīquī nchivī ndāa, chí sa sīquī nchivī jáá nduú jétáhvi, jā nihin inī, jā sáhá tiñu néhēn, jā sáhá cuāchi, jáá nduú chíñúhún Yāa Dios de nī nduú cándija ley yā, jā jáhni tatá jíin naná, jíin jā jáhni ndíyi.

¹⁰ De suni ní jécōo sīquī nchivī jā jíca ndíi, jíin sīquī tēe jā sáhá ndíi jíin táhān yíi, jíin nchivī jā sácuihná incá nchivī, jíin nchivī stáhvi, jíin nchivī jā cáhān nihin tūhun tūhún. De nī jécōo sīquī ndácá cā nchivī jā sáhá tiñu jáá nduú quetáhān jíin tūhun yā jā stéhēn ndāa váha.

¹¹ De tūhun yā ñúcuán cúu tūhun ñáhnú ndasí jā scácu Yāa Dios yóhó, de maá yā cúu Yāa ndetú ndasí. De nī ntetíñú yā nduhū jā nacani nī tūhun yā.

Jā nácuetáhvi Pablo sīquī jā ní ncundáhvi inī yā dē

¹² De nácuetáhvi nī nūu Jētohō ō Jesucristo, Yāa jā ní jēhe fuerza inī nī, chí nī nacáji yā

nduhū nī nsáhá yā jā cuu squincuu nī, de nī ntee yā tiñu nduhū jā nacani nī tūhun yā.

¹³ De sūcuán nī nsáhá yā jíin nī visó nī ncāhān nāvāha nī sīquī yā jondē saá, de nī nsáhá nāvāha nī nchivī cándija, de xēen nī nsáhá nī. De visó sūcuán de nī ncundáhvi inī yā nduhū, chí ncháhā ca cándija nī yā jondē saá, de nduú ní jíicūhun inī nī nā cuá cúu jā sáhá nī.

¹⁴ Sūcuán nī nsáhá Jētohō ō jā váha ndasí jíin nī. De nī nsáhá yā jā cándija nī jíin jā cundáhvi inī nī táhān nī sīquī jā ní nquívī nī ndahá Cristo Jesús.

¹⁵ De ndāa ndija cúu tūhun yáhá, de cánúu jā cándija ndihí nchivī: Já ní nquiji Cristo Jesús inī ñayívī tácuca scácu yā nchivī íyó cuāchi. De nduhū cúu tēe jā víhí cā nī nsáhá cuāchi.

¹⁶ Sochí nī ncundáhvi inī Yāa Dios nduhū, tácuca jíin nduhū jā víhí cā nī nsáhá cuāchi de stéhēn Jesucristo nāsa née cáhnú ndasí inī yā. De sūcuán nī nsáhá yā jā cúu nī iin ejemplo nūu ndácá nchivī cándija níi jā cuahān ō, tácuca nihin táhvi jíi cutecú jíi níi cáni.

¹⁷ Tú sūcuán de níi cáni ná cáhān yíñúhún ó jā víi ndasí cúñáhnú maá Yāa jā cúu Rey sīquī ndihí, jā tēcú níi cáni, jáá nduú náa cuítí. De nduú cúu cunī ō nūu yā mitan, de mátúhún-ni yā íyó, de ndíchí yā. Amén.

¹⁸ Tá cúu sēhe níi cúu nū Timoteo, de tiñu yáhá ndácu nī nūu nū, jā nducú ndeē níi sīquī tiñu váha. De cándija nihin nū, de coo ndāa ánō nū. Chí jondē saá ja nī ncāhān ndá hermano jíin tūhun Yāa Dios jā sūcuán cundiso nū tiñu.

¹⁹ Chí sava nchivī nduú cā íyó ndāa ánō jíi nūu yā, de nī snáa jíi tūhun cándija jíi.

²⁰ De Himeneo jíin Alejandro cúu ūu tēe jā ní nsáhá sūcuán. De ja nī nsíaa níi de jā quívī dē ndahá Satanás, jā sndóho jíi dē, tácuca jíin tündóhó ñúcuán de cutúha dē jā má cáhān nāvāha cā dē sīquī Yāa Dios.

2

Sīquī nāsa cācān táhvi ō

¹ Túsaá de xihna cā ndácu nī jā cācān táhvi nū jēhē ndivíi nchivī. De cáhān ndáhvi nū jēhē jíi, de cācān nū nā cuá cúu jā jíin ñúhún jíi, de nacuetáhvi nū nūu yā jā sīquī ndá jíi.

² De cācān táhvi nū jēhē ndá tēe cúñáhnú jíin jā ndácu tiñu, tácuca sáhá dē jā cuu cundeē váha ó de nduú nā tündóhó coo sīquī ō, de cuu chíñúhún váha ó Yāa Dios de sáhá yíñúhún ó jíin ndácá-ni.

³ Chí yáhá cúu jā váha jā jétahān inī Yāa Dios, Yāa jā scácu yóhó.

⁴ Chí maá yā cunī yā scácu yā ndácá nchivī de cunī jíi nāsa íyó tūhun ndāa yā.

⁵ Chi iyó iin-ni Yāa Dios, de suni iyó iin-ni Yāa jā cāhān jīn Yāa Dios jēhē nchivī. De Yāa ñúcuán cūu maá Jesucristo jā ní nduu tēe.

⁶ De nī nsōcō yā maá yā nī jihī yā jā nī nchunāá yā cuāchi ndihī ó. De tā nī nquenda maá quīvī ñúcuán, de nī nquijéhé nchivī nācani jī tūhun ñúcuán.

⁷ De jā sīquī ñúcuán nī jani yā nduhū jā cūu nī apóstol jā nācani nī tūhun yā, tácuca stéhēn nī nūū nchivī ndācā naciōn jāá nduū jīnī tūhun yā, jā ná cándija jī tūhun ñúcuán de sáhā jī tiñu ndāā. De sīquī jā cándija nī Cristo de iyó ndāā jā cāhān nī.

⁸ Túsaá de cūnī nī jā ndācā-ni lugar ná cācān táhvi ndācā tēe, de naneē dē ndahá dē. De ná cóo ndoo ánō dē jā má quítī inī dē de nī mā tétáhān dē.

⁹ De saá-ni ndācā ñahan, ná cāsī vāha ña maá ña tá cūu nūū cānuū, tácuca mā cóo tūhun canoō. De mā cūndihvī inī ña jā sáhā vīī ndasī ña xīnī ña, á jā cūhun ña sīquī oro á perla á sahma vāha cā.

¹⁰ Chi sa jīn tiñu vāha jā sáhā ña ná quēndō vīī ánō ña, tá cūu nūū cānuū sáhā ñahan ndoo ánō jā sáhā ña tiñu Yāa Dios.

¹¹ De tá iyó ña jīn nchivī jā scuáha tūhun yā, de ná cūnini ña-ni de cuetáhvi ña.

¹² Chi nduū jéhe nī tūhun jā stéhēn ñahan nūū nchivī ndútútú, nī jā ndacu ña tiñu nūū tēe. Chi vāchi jā cunini ña-ni.

¹³ Chi xihna cā Adán nī nsáhā yā, de sá de nī nsáhā yā Eva.

¹⁴ De nduū ní stáhvi tāchī cūñáhnú Adán, chí sa ñasihí dē nī stáhvi, de nī nsáhā ña cuāchi.

¹⁵ De jā scācu ndá ña sēhe de coo vāha ña, de tú quēndō ña jīn tūhun cándija ña yā, jīn jā cundáhvi inī ña táhān ña, jīn jā coo ndoo ánō ña, jīn jā sáhā yīñúhún ña.

3

Nāsa cānuū coo ndá tēe jā ndiso tiñu nūū nchivī cándija

¹ Ndāā cūu tūhun yáhā: Tú iin tēe cūnī dē cundiso tiñú dē coto dē nchivī cándija, de vāha tiñu ndúcú dē sáhā dē.

² Túsaá de tēe jā ndiso tiñú nūū nchivī cándija, cānuū jā má cóo nī iin jā nīhīn nchivī cuāchi sīquī dē. De ná cóo iin-nī ñasihí dē, de cājī coo inī dē, de ndito coo xīnī dē, de sáhā yīñúhún dē. De cānuū jā nīnī cuāha nūú dē vehe nūū nchivī jicá, de nīnī stéhēn vāha dē tūhun yā.

³ De mā cūú dē tēe jīnī, de mā tétáhān dē, de mā ndiyo inī dē xūhún. Chi sa coo vāha inī dē, de coo vitá inī dē, de mā cútóó dē xūhún.

⁴ De cānuū jā ndacu vāha dē tiñu inī vehe dē, de sáhā dē jā ná squíncuu vāha sēhe dē de coo yīñúhún jī nūū dē.

⁵ Chi tú iin tēe nduū jīnī dē ndacu vāha dē tiñu inī vehe dē, de ñasa coo cundiso tiñú dē nūū nchivī cándija nūū Yāa Dios?

⁶ Túsaá de tēe jā cundiso tiñú nūū nchivī cándija, mā cūú cuu iin tēe jā cáta nī ncandija, chí sanaā de sáhā vīxī dē maá dē, de iin-ni cuāchi cundeē sīquī dē jīn tāchī cūñáhnú.

⁷ De cānuū jā cuu dē tēe jā suni jondē nchivī jāá nduū cándija, cuetúhún jī dē, tácuca mā nīhīn jī cuāchi sīquī dē, de mā cūndéé tāchī cūñáhnú jīn dē.

Nāsa cānuū coo ndá tēe jā chindeé nchivī cándija

⁸ De saá-ni ndá tēe jā cuiñi dē chindeé dē nchivī cándija, cānuū jā coo yīñúhún dē, de squíncuu dē jīn tūhun cāhān dē. De mā cūú dē tēe jīnī, de nī mā ndiyo inī dē xūhún.

⁹ De ná cuiñi nīhīn dē jīn tūhun cándija ó jā nī nchiyuhū jondē janahán, de ná cóo ndoo ánō dē.

¹⁰ De cānuū jā xihna cā coto tūnī nū dē, de tú nī jīnī nū jāá nduū ná cuāchi dē, ñúcuán de cuu cuiñi dē jā chindeé dē nchivī cándija.

¹¹ De saá-ni ñasihí ndá dē, cānuū coo yīñúhún ña, de mā sātúhún ña, de cājī coo inī ña, de squíncuu vāha ña ndācā-nī tiñu.

¹² De ndá tēe jā chindeé nchivī cándija, ná cóo iin-ni ñasihí dē, de ná ndācu vāha dē tiñu nūū sēhe dē jīn ndá nchivī vehe dē.

¹³ Chi ndācā tēe jā chindeé vāha nchivī cándija, quēndō yīñúhún dē nūū nchivī, de nīhīn dē modo jā cājī cā nācani dē tūhun Cristo Jesús jā cándija ó.

Tūhun yuhū yā jā cándija ó

¹⁴ De visó ñúhún inī nī jā cuēē ñamā nī nacunī táhān ó, sochi tēe nī tūhun yáhā cuēē nūū nū,

¹⁵ tácuca tú cucuēé nī, de ja jīnī nū nāsa cānuū sáhā vāha nchivī jā cūu sēhe Yāa Dios. Chi ndá maá jī cūu nchivī cándija nūū Yāa Dios, Yāa tēcú. De maá jī sáhā jā iyó cutú tūhun ndāā, chí inī nīhīn jī jīnī.

¹⁶ De jāndāā ndija chí ñáhnú ndasī cūu tūhun yáhā jā cándija ó jā nī nchiyuhū jondē janahán:

Yāa Dios nī stéhēn yā maá yā jā nī nduu yā tēe,

de Espiritu Santo nī stéhēn jā iyó ndāā tiñu jā nī nsáhā yā,

de ndá ángel andivī nī jīnī tiñu jā nī nsáhā yā. De nī jītē nuu tūhun yā nūū nchivī ndācā naciōn,

de nī ncandija nchivī nī ñayivī nūū yā, de nī ndaa yā cuānohōn yā andivī.

4

Sīquī nchivī jā caca yátá nūū tūhun cándija ó

¹ De cājī stéhēn Espiritu Yāa Dios jā ndá quīvī jā cuāndihī de coo sava nchivī jā caca yátá jī nūū tūhun cándija ó. De cuetáhvi jī

ndācā jā cāhān tūhun stāhvī jīn tūhun jā ní stéhēn tāchī.

² Chi cunini ji tūhun jā stéhēn ndā tēe stāhvī-ni, jāá nduú cāhān ndāā ndā dē. Chi tēe űūcuān nī jija ndasī inī dē jīn tūhun stāhvī, de nduú cā sáhā jīn ánō dē jā nacani inī dē.

³ De cāhān ndā dē jā cuāchi cúu jā coo űāsīhī tēe, de saā-ni tú cajī nchivī sava ndeyu. De ndeyu űūcuān chī nī nsáhā Yāā Dios jā cuu nchivī cāndīja jā jīnī tūhun ndāā, tácuca cajī ji de nacuetāhvī ji nūū yā.

⁴ Chi ndihi jā ní nsáhā Yāā Dios, chī íyó vāha, de mā squéne yichī ō ni iin, chī sa nacuetāhvī ó de cajī ó.

⁵ Chi jīn jā cāhvi ó tūhun Yāā Dios jīn jā nācuetāhvī ó nūū yā, de íyó ndoo ndihi-ni.

Tēe jā sātīfū vāha nūū Jesucristo

⁶ De tú stéhēn nū tūhun yáhā nūū ndā hermano, túsāā de cuu nū tēe jā sātīfū vāha nūū Jesucristo, de cuja nū jīn tūhun vāha yā jā cāndīja nū, chī nī ncutūha nū de níquīn nū.

⁷ Sochi mā quívi nduú nū jīn ndā tūhun jā cúu cuento-nī jā jānī cāhā inī nchivī. Chī nīnī scuáha nū nāsa chīűūhún vāha nū Yāā Dios.

⁸ Chī jā scuáha ó ejercicio jā coo ndacuī yiqui cúūo ó, jacū-ni níhīn tīűū. Sochi jā scuáha ó nāsa cānuú jā sáhā vāha ó nūū yā, űūcuān cúu jā vāha níhīn tīűū síquī ndācā-ni, jā cúu vida yáhā jīn vida jā quiji.

⁹ De ndāā ndīja cúu tūhun yáhā, de jā cānuú cāndīja ndihi nchivī cúu.

¹⁰ De jā síquī yáhā cúu jā sātīfū níhīn ó síquī tūhun yā, de ndóho ó jā cāhān nāvāha ji nūū ó. Chī űūhún inī ō jā cunī ō nūū maā Yāā Dios, Yāā tēcū. De maā yā cúu jā scācu ndācā nchivī, de nchivī cāndīja tūhun jā cūndāhvī inī yā ji, maā ji cúu jā scācu yā.

¹¹ Ndācā tūhun yáhā cānuú jā ndacu nū nūū ji de stéhēn nū.

¹² Mā cuāha nū tūhun jā cujēhe inī ni iin ji nūū nū síquī jā suchī nū. Chī sa cuu nū iin ejemplo nūū nchivī cāndīja, jā cunī ji nāsa vāha cāhān nū, nāsa vāha sáhā nū, nāsa cūndāhvī inī nū táhān nū, nāsa cāndīja nū, nāsa íyó ndoo ánō nū.

¹³ De juni cúcuéé nī jā cuéé ni, de cundihvī inī nū jā cahvī nū tutū ű nūū ndā hermano ji ndūtūtú, jīn jā sndihvī inī nū ji, jīn jā stéhēn nū nūū ji.

¹⁴ Mā cúhuun inī nū jīn tāhvi jā ní jēhe Yāā Dios nūū nū jā nacani nū tūhun yā. Chī ndā tēe űāhnu jā ndiso tīűū nūū nchivī cāndīja, nī ntee dē ndahā dē xīnī nū, de nī nsáhā Yāā Dios jā ní ncāhān dē jā sūcuān cundiso tīűū nū.

¹⁵ Túsāā de cucuu nū jīn ndā tīűū yáhā, de cundihvī inī nū jīn, tácuca cunī ndā nchivī jā vāha jīja nū cuāhān nū jīn.

¹⁶ Coto nū maā nū jā caca ndāā nū jīn jā stéhēn vāha nū tūhun yā, de cuiűī níhīn nū

jīn ndihi. Chī tú sūcuān sáhā nū de quendōo vāha ánō maā nū jīn nchivī jā chuhun inī tūhun jā cāhān nū.

5

Nāsa sáhā vāha ó jīn nchivī cāndīja

¹ Mā cāhān xēēn nū nūū ndā tēe űāhnu, chī sa cāhān vāha nū jīn dē jā má stívī dē, tá cúu nūū cāhān nū jīn tatá nū. De ndācā tēe suchī, suni cāhān vāha nū jīn dē tá cúu nūū cāhān nū jīn űānī nū.

² De saā-ni cāhān nū jīn ndā űāhān űāhnu, tá cúu naná nū. De saā-ni jīn ndā űāhān sūchī, suni cāhān nū jīn űā tá cúu cuāha nū, de yīűūhún natūhún nū jīn űā.

³ De nchivī cāndīja ná cuāha ji jā jīnī űūhún ndā űāhān jā ní nquendōo ndāhvī, de tú ní nquendōo ndāhvī ndīja űā jāá nduú nā nchivī jīto űā.

⁴ Chī iin űāhān jā ní nquendōo ndāhvī, tú íyó sēhe űā á sēhe űānī űā jā jávāha, de ná coto maā ji űā. Chī cānuú cutūha ji jā xihna cā nūū nchivī vehe ji squíncuu ji coto ji. De ná nācoto ji naná ji tatá ji sīquī jā ní jīto ndā űā ji. Chī yáhā cúu tīűū vāha jā jétāhān inī Yāā Dios.

⁵ Sochi iin űāhān jā ní nquendōo ndāhvī ndīja jā mātūhún-ni cā űā, űūhún inī űā jā maā Yāā Dios coto yā űā, de nduú jēncuīűī űā jā jīcān tāhvi űā nduú űūū.

⁶ Sochi tú ndīhvi inī űā síquī jā cúsi inī maā űā-ni, űūcuān de vīsō tēcū űā, de modo ja ní jīhī űā.

⁷ Tīűū yáhā ndacu nū nūū nchivī, tácuca mā cōo cuāchi síquī jī.

⁸ De tú iin nchivī nduú jīto ji táhān vehe ji, de vīhī cā nchivī inī vehe ji, túsāā de sáhā ji tīűū jāá nduú quétāhān jīn tūhun cāndīja ó, de cúu ji nchivī nehēn cā nsūū cā nchivī jāá nduú cāndīja.

⁹ De űāhān viuda cuu quívi sívī űā nūū lista nchivī jā chíndēé ndā nū jīn xūhún, de tú ja ní nquenda űā űnī xīco cuiya, de tú ní íyo iin-ni yí űā.

¹⁰ De suni cānuú jā cuu űā űāhān jā jétūhún nchivī űā jā vāha tīűū nī nsáhā űā, á jā ní scuáhnu vāha űā sēhe űā, jīn jā ní jēhe nūū űā vehe nūū nchivī jīcā, jīn jā ní nsáhā űā ndā tīűū lúli cā nūū ndā hermano cāndīja, jīn jā ní nchindeé űā nchivī jā ndóho tūndóhó, jīn jā ní nsáhā űā ndā cā tīűū vāha.

¹¹ Sochi ndā űāhān viuda suchī cā, mā squívī nū sívī űā nūū lista. Chī sanaā de nducú űā jā cusī inī maā űā-ni, de mā cūndihvi cā inī űā síquī Cristo, chī cuu inī űā cundeca tucu űā tēe.

¹² De sūcuān coo cuāchi síquī űā, chī nduú ní squíncuu űā jā ní nquēe yuhú űā nūū yā tá ní jēcōso sívī űā nūū lista.

¹³ De suni caca nuu űā ndācā-ni vehe de quee cúxī űā. De nsūū maā-ni jā caca cúxī

ña, chi suni já sáhá túhún ña, de quívi nduú ña cáhán ña túhun jáá nduú iyó váha já cáhán ña.

¹⁴ Já ñúcuán cúní ni já ndácá ñahan viuda suchí, ná núcundeē ña jíin tēe, de scuáhnú ña sēhe, de coto váha ña vehe ña, tácuá ndá nchiví cúu contra túhun yá, má cúu cáhán ji sīquí ña.

¹⁵ Chi sava ñahan viuda ja ni jica yátá ña de sáhá ña tiñu já cúní Satanás.

¹⁶ De tú iin tēe á iin ñahan cándija, de tú iyó iin ñahan viuda vehe ji, de ná cóto maá ji ña. De má cundeē gasto ña sīquí grupo nchiví cándija, tácuá cuu cuáha váha ji núú ndá ñahan viuda jáá nduú ná nchiví coto ji ña.

¹⁷ De ndá tēe ñáhnú já jíto nchiví cándija, ná jícuaná doble yáhvī dē, de tēe já ndíhvī cá iní já stéhēn dē de nácani váha dē túhun yá, maá dē cánuú cá já nihín dē doble.

¹⁸ Chi cúu tá cúu núú cáhán tutú ñi: Stīquí já jáxín trigo, cánuú já cuáha nú já cají tí. De suni cáhán: Tēe já sátíñú tátú, cánuú já quehen dē yáhvī dē, cáchī.

¹⁹ Má cuétúhún nú de tú cáhán nchiví cuáchi sīquí iin tēe ñáhnú já jíto nchiví cándija, de tú nduú iyó úú á úní testigo.

²⁰ Sochi tú sáhá nchiví cuáchi, de cánuú cuxeēn nú núú ji, cuní jíin núú ndíhi nchiví, tácuá cuyúhú sava cá ji.

²¹ De cáhán nihín ní jíin nú, jíiní maá Yáa Dios jíin Jētohō ō Jesucristo jíin ndá ángel yá já ní nacáji yá: Squíncuu váha nú tiñu yáhá, de má sáhá nú cuenta nása cúu iin iin ji, chí inuú-ni sáhá ndáá nú sīquí ndíhi ji-ni.

²² De má cání ñamā nú iin tēe já cundiso tíñú dē núú nchiví cándija, chí xihna cá coto túní nú dē. Chí sanaá de stívī dē, de cuáchi dē suni cundeē sīquí maá nú jíin dē. De coto má quívi nú tiñu néhén.

²³ De sīquí já sanúú sanúú-ni cúhú chíjin nú, de má cōhó cá nú maá-ni ndute, chí suni cōhó nú jacú vino.

²⁴ Cuáchi sava nchiví chí ja iyó nijín jondē ncháha ca quívi ji núú cundaá cuáchi ji. Sochi cuáchi sava cá ji chí cúcuéé cá de natúu nahñí.

²⁵ De saá-ni ndácá tiñu váha, chí iyó nijín. De visó ncháha ca natúu tiñu váha ñúcuán, de má cúu coo yuhú ní cání, chí natúu.

6

¹ Ndácá nchiví já cúu mozo, ná cóo yíñúhún váha ji núú patrón ji, tácuá má cáhán néhén nchiví sīquí Yáa Dios jíin sīquí túhun yá já stéhēn ō.

² De mozo já yíhí núú patrón cándija, má cání iní ji já jacú-ni sáhá yíñúhún ji núú dē sīquí já hermano cándija cúu dē. Chí sa satíñú váha cá ji núú dē, chí tēe cándija tēe mání ji jíin cúu ndá tēe ñúcuán já sátíñú ji

núú. Túhun yáhá stéhēn nú de sndíhvī iní núú ji.

Sīquí já chíñúhún váha ó yá de cusí iní ō jíin já névāha ō-ni

³ De tú ní tēe stéhēn túhun jáá nduú ndáá jáá nduú Jetáhán jíin túhun váha ndáá maá Jētohō ō Jesucristo, jíin túhun já ní stéhēn Yáa Dios já cándija ó,

⁴ túsaá de maá-ni tēe víxī tēe jáá nduú jícuahun cuití iní cúu dē. Chí tēe naá xíní cúu dē, chí maá-ni já cúní dē tetáhán dē sīquí ndácá túhun já stéhēn ō. De ndácá ñúcuán sáhá já cúcuásún iní, jíin já tétáhán, jíin já cáhán návāha, jíin já jáni néhén iní sīquí táhán,

⁵ jíin já maá-ni já stáhán táhán. Súcuán sáhá ndá tēe já ní ndunaá xíní, jáá nduú jíin túhun ndáá. De jáni iní ndá dē já nihín dē cuáha xúhún sīquí túhun cándija ó de já ñúcuán stéhén dē. De cujiyo nú núú nchiví já iyó súcuán.

⁶ De jándáá chí váha ndasí quéndōo ó de tú chíñúhún váha ó yá, de tú cúsi iní ō jíin já névāha ō-ni.

⁷ Chí ní iin ndatíñú nduú ní ncácu ó jíin ñayívi yáhá, de suni má cúu cuití cōhōn jíin ní iin tá cuú ō.

⁸ De tú iyó já cají ō já cusúcuán ó, de ná cúsi iní ō jíin ñúcuán-ni.

⁹ Chí nchiví já cúní cucuícá, ñamā quívi ji cuáchi já jíto túní táchi ji. De quívi ji jíin cuáhá tiñu néhén tiñu stívī já ndíyo iní ji. De ndácá ñúcuán sáhá já tívi nchiví de tánú táhvī ji.

¹⁰ Chí já ndíyo iní ō xúhún, ñúcuán sáhá já quíjéhé ndácá tiñu néhén. De sava nchiví já ndíyo iní xúhún, ní sndóo ji túhun cándija ji, de ní nihín ji cuáhá ndasí tündóhó.

Já ná nducú ndéé ó sīquí túhun cándija ó

¹¹ Sochi ndóhó chí tēe sátíñú núú Yáa Dios cúu nú, de cunu nú núú ndácá cuáchi yáhá. De cuniquín nú tiñu ndáá, de chíñúhún váha nú Yáa Dios, de cándija váha nú, de cundáhvī iní nú táhán nú, de cuandéé iní nú, de coo vitá iní nú.

¹² De nducú ndéé nú sīquí túhun já cándija ó yá. De cuiñi nihín ní jíin túhun já ní nihín táhvī ō cutecú ō ní cání. Chí já ñúcuán cúu já ní ncana yá ndóhó, de cáji ní ncáhán nú já váha cándija nú yá, ní jíiní jíinúú cuáhá nchiví.

¹³ De cáhán nihín ní jíin nú, jíiní maá Yáa Dios, Yáa já sáhá já tēcú ndácá-ni, jíin Jesucristo, Yáa já cáji ní ncáhán yá ní nacani yá túhun váha núú Poncio Pilato.

¹⁴ Squíncuu váha nú tiñu já ndácu yá núú nú, de má stívī nú já sáhá nú, tácuá má cáhán nchiví cuáchi sīquí nú. De súcuán sáhá nú ní jondē nenda Jētohō ō Jesucristo.

¹⁵ Chí nenda yá maá quívi já ní jani Yáa Dios. De Yáa Dios chí mátúhún-ni yá cúu Yáa ndetú ndasí, de tūin yá ndíhi poder. De cúu

yā Rey nūū ndācá rey, jíín Jētohō nūū ndācá jētohō.

¹⁶ De mátúhún-ni yā cúu jā íyó níí cání. De ndéé yā iin lugar nūū jéndütē ndasí, nūū má cúu quívi ó. De ni iin nchiví ñayíví yáhá nduú ní jííní cuití ji nūū yā, de ni mā cúu cuní ji nūū yā. De níí cání ná cóo yíñúhún ó nūū yā, chí tíin maá yā poder níí cání. Amén.

¹⁷ De cāhān nū jíín nchiví jā cuíca ndatíñú ñayíví yáhá, jā má cúvixí ji. De mā cútóó ji xúhún ji, chí ñamā naā. Chí sa ná cándíja ji jā coo vāha ji sáhá Yāā Dios, Yāā técū, chí maá yā jéhe cuāhā yā ndācá-ni jā cúsiī inī ó jíín.

¹⁸ De ndacu nú tíñu nūū ji jā ná sáhá vāha ji, chí jā sáhá ji ndācá tíñu vāha, ñúcuán cúu jā sáhá cuíca ndíja ji maá ji. De ná cúu ji nchiví vāha inī jā cuāha ji jā cuu táhán ji.

¹⁹ De súcuán de scáyā ji cuāhā tíñu vāha jā coo cuíca ji nūū yā níí tiempo jā quiji. De nīhīn táhvī ji jā cutecū ji níí cání.

Tíñu sándihí jā ndácu Pablo nūū Timoteo

²⁰ De ndóhó Timoteo, coto nú ndācá tíñu jā ní nchihí yā ndahá nú. De mā quívi nduū nū jíín ndācá tūhun cāhā-ni, cuenta ñayíví yáhá, jíín ndācá tūhun stáhví jā cāhān ndá ji jā tūhun ndíchí tūhun ndāā cúu.

²¹ Chí sava nchiví jā níquín ndācá tūhun yáhá, nī jica yátá ji nī sndóó ji tūhun cándíja ji yā. De ñúhún inī ni jā Yāā Dios ná sáhá cā yā jā vāha ndóhó. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU TIMOTEO

¹ Maá nī cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chi sūcuán nī jētahān inī Yāā Dios nī ntají yā nduhū jā nácani nī tūhun jā ní nqee yuhú yā jā cutecū ó ní cání síquī jā yihí ó ndahá Cristo Jesús.

² De téē nī carta yáhá cuēē nū nū Timoteo, chi cúu nū tá cúu sēhe nī jā māni nī jīn. De űuhun inī nī jā Tatá ó Yāā Dios jīn Jētohō ó Jesucristo ná sáhá cá yā jā váha ndóhó, de cundáhvī inī yā ndóhó, de sáhá yā jā coo ndeē coo sī inī nū.

Jā nácani dē tūhun Cristo

³ Níní nduú náá inī nī cācān táhvī nī jēhe nū nū Yāā Dios nduú űuú, de nácuētáhvī nī nū yā jā síquī nū. Chi nū maá yā sátíűū nī, tá cúu nū nī nsáhá ndácá tatá nī, de íyó ndoo áno nī nū yā.

⁴ De núcūhun inī nī jā ní jacu nū tá ní nqee nī cuāhān nī. De cúu inī nī jā nacunī táhān ó, tácuá cusī ndasi inī nī.

⁵ De núcūhun inī nī jā cándíja váha ndija nū Cristo, tá cúu nū xihna cá nī ncandíja naná űáhmú nū Loida, jīn naná nū Eunice. De jáni ndija inī nī jā suni sūcuán cándíja maá nū mitan.

⁶ De jā űúcuán násndíhvī inī nī ndóhó jā cundíhvī cá inī nū jīn táhvī jā ní jēhe Yāā Dios nū nū jā nácani nū tūhun yā. De táhvī űúcuán nī nīhīn nū tá ní ntee nī ndahá nī xīnī nū.

⁷ Chi Espíritu jā ní jēhe Yāā Dios nū ó, nduú sáhá jā cuyūhú ó, chi sa sáhá jā íyó fuerza inī ó, jīn jā cundáhvī inī ó táhān ó, jīn jā íyó ndito xīnī ó.

⁸ Túsaá de mā cúcanoó nū nacani nū tūhun maá Jētohō ó. De suni mā cúcanoó nū síquī maá nī jā yihí ní vecāa jā síquī tūhun yā. Chi sa cuāha nū tūhun jā ndoho nū jīn nī síquī jā nácani ó tūhun jā scácu yā yóhó, tú nása jēhe Yāā Dios fuerza inī ó.

⁹ Chi ní scácu yā yóhó, de ní ncana yā yóhó jā coo ndoo áno ó jā satíűū ó nū yā. De nduú ní ncána yā yóhó síquī jā ní nsáhá váha ó, chi síquī jā ní jani inī maá yā jā cundáhvī inī yā yóhó síquī jā yihí ó ndahá Cristo Jesús. Chi jondē ncháha ca jécóo űayíví, de jā cundáhvī inī yā yóhó.

¹⁰ De mitan jā ní nquiji Jesucristo, Yāā jā scácu yóhó, de ní stéhēn cājí Yāā Dios jā cundáhvī inī yā yóhó. Chi maá Cristo ní snáa yā poder cuēhē jáhni yóhó, chi jīn tūhun jā scácu yā yóhó ní stéhēn cājí yā nū ó jā cutecū ó ní cání chi mā tánū táhvī ó.

¹¹ De ní jani Yāā Dios nduhū jā nácani nī tūhun űúcuán, de ní ntají yā nduhū jā cúu nī

apóstol jā stéhēn nī nū nchivī ndácá naciōn jāá nduú jīnī tūhun yā.

¹² De síquī űúcuán cúu jā ndóho nī ndácá tūndóhó yáhá jā yihí ní vecāa. Sochi nduú cúcanoó nī, chi jīnī ní nása Yāā cúu Yāā jā cándíja nī, de cúcáhnū inī nī jā cuu coto yā tiűu jā ní nchihi yā ndahá nī, jondē mitan de jondē quívī jā nenda yā.

¹³ De cuiűi nīhīn nū jīn ndácá tūhun yā chi stéhēn ndāa, suu tūhun jā ní stéhēn nī nū nū. De caca nū jīn tūhun cándíja ó, de cundáhvī inī nū táhān nū síquī jā yihí nū ndahá Cristo Jesús.

¹⁴ De coto nū ndácá tiűu váha jā ní nchihi yā ndahá nū, sáhá poder maá Espíritu Santo jā ndeē inī ó.

¹⁵ Ja jīnī nū jā ndácá nchivī jā íyó Asia nī sndóo ji nduhū. De űū ji cúu Figelo jīn Hermógenes.

¹⁶ De jícān táhvī nī jā cundáhvī inī Jētohō ó nchivī vehe Onesíforo, chi cuāhā vuelta nī nanihīn inī nī ní nsáhá dē, de nduú ní ncúcanoó dē síquī nī jā yihí ní ní vecāa.

¹⁷ Chi sa tá ní nquiji dē Roma, de ní nanducú váha dē nduhū jondē ní nanihīn dē nduhū.

¹⁸ De jícān táhvī nī jā maá Jētohō ó ná cundáhvī inī yā dē quívī jā nenda yā. De suni ja jīnī váha nū nása nī nchindeē ndasi dē nduhū tá ní íyo ní űuú Efeso.

2

Jā cúu ó tá cúu soldado váha nū Jesucristo

¹ Túsaá de ndóhó, sēhe mánī, coo fuerza inī nū síquī jā yihí nū ndahá Cristo Jesús de sáhá yā jā váha ndóhó.

² De ndácá tūhun jā ní jīnī nū ní ncāhān nī, ní jīnī jímú nchivī cuāhā, tūhun űúcuán nastéhēn nū nū ndá téē jā squíncuú váha, tácuá suni cuu stéhēn tucu maá dē nū sava cá ji.

³ De ndóhó cuandeē inī nū jā cunī nū tūndóhó, chi cúu nū modo iin soldado váha nū Jesucristo.

⁴ Nī iin soldado jā íűi nū guerra, nduú sátéűū dē maá dē jīn tiűu maá dē, chi cánuú jā sáhá dē maá-ni tiűu jā ndácu téē jā tátúnī nū dē.

⁵ De suni sūcuán téē casíquī deporte, mā nīhīn dē premio de tú mā cundíhvī inī dē jā casíquī váha dē tá cúu nū cánuú casíquī dē.

⁶ De saá-ni téē jā sátíűū váha űuhun, maá dē cúu jā xihna cá nīhīn jā jēhe itū.

⁷ Nacani inī nū síquī jā cāhān nī, de maá Jētohō ó sáhá yā jā jícūhun inī nū síquī ndihī.

⁸ De cūhun ndasí inī nū Jesucristo, Yāā jā ní nquiji chíjin tatá rey David, de ní natecū yā máhűū ndíyī, tá cúu nū cāhān tūhun yā jā nácani nī jā scácu yā yóhó.

⁹ De ja síquī tūhun ñúcuán ndóho ní tündóhó, de jondē ní juhñī ndá ji nduhū jā yíhí ní vecāa, modo iin tēe jā ní nsáhá cuāchi xēen. Sochi tūhun Yāa Dios chi mā cúu cuhñī ji jā má cutē nuu.

¹⁰ Túsaá de jéndeé inī ní jínī ní ndācá tündóhó yáhá síquī jā cúndáhvī inī ní nchivī jā ní nacāji yā, tácuá suni cācu maá ji jā quívi ji ndahá Cristo Jesús, de quihñi ji nūu cuñáhnú ji ní ní cání.

¹¹ Chi ndāā cáhān tūhun yáhá:
Vísó ná cúu ó jā síquī yā, de suni cutecū ó jínī yā,

¹² de tú cuandeé inī ó ndoho ó, de suni ndacu ó tiñu jín yā.

De tú mā cuétúhún ó yā, de suni mā cuétúhún yā yóhó.

¹³ De vísó nduú squíncuu vāha ó, de maá yā chi níni squíncuu yā,
chi nduú cúu sáhá falta yā, chi squíncuu yā jā ní ncāhān yā.

Tēe jā sátiñú vāha jā squíncuu jín tūhun yā

¹⁴ Tūhun yáhá nasndíhvī inī ní nchivī, de cáhān níhin nú jín ji, cuní má Jētohó ó, jā má tétáhán ji síquī ndācá tūhun jā cáhān cáhá-ni. Chi nduú jétiñú cuitī, chí sa stívī nchivī jā níni.

¹⁵ De nducú ndéé nú jā cuetúhún Yāa Dios ndóhó, jā cúu ní tēe sátiñú vāha jā squíncuu jín tūhun yā, tácuá mā cúcanoó nú nūu yā síquī ní iin, chí vāha nacani nú tūhun ndāā yā.

¹⁶ De mā quívi nduū ní jín ndācá tūhun cáhá-ni ñayívi yáhá, chí suu sáhá jā ndúcuahā cá tiñu néhén jā quívi ndá nchivī jā cáhān.

¹⁷ De ndācá tūhun jā stéhén ji chí cúu tá cúu iin ndíhyi xēen jā ndúxeen cá cuahān. De Himeneo jín Fileto cúu ūū tēe jā sáhá súcuán.

¹⁸ Chi ndúū tēe ñúcuán ní jica yátá dē nūu tūhun ndāā, de cáhān dē jā ní natecū ndíyi. De súcuán sáca nuu dē xíni sava nchivī cándija.

¹⁹ Sochi Yāa Dios ní jani yā nchivī maá yā, de iyó cutú iyó níhin ji jā má cacá yátá ji, tá cúu nūu yósó nūu tutú ī: Ja jínī Jētohó ó Yāa Dios ndācá nchivī jā yíhí ndahá yā. De suni cáhān: Ndācá nchivī jā nácunehen sívi Cristo, ná cújiyo ji nūu tiñu néhén, cáchi.

²⁰ De inī iin vehe cáhnú iyó cuāhā cōhó, de nsúu maá-ni cōhó oro jín cōhó plata, chí suni cōhó ñutun jín cōhó ñuhun. De iyó jā fino de iyó jā corriente.

²¹ De tú iin nchivī sáhá ndoo ji maá ji jā quee ji nūu ndācá tiñu néhén, de cuu ji tá cúu iin cōhó fino. De coo ndoo coo ī ji nūu Jētohó ó, de níhin tiñú ji nása cúní maá yā. De coo túha ji jā sáhá ji ndācá tiñu vāha.

²² Túsaá de cunu nú nūu ndācá jāá nduū vāha jā ndíyo inī ndá tēe suchí. De cuniquín nū tiñu ndāā, jín tūhun jā cándija nú yā, jín

tūhun cúndáhvī inī, jín tūhun jā ndéē māñī jín táhán. De súcuán sáhá nú jondē jín ndācá nchivī ndoo ánó jā nácunehen sívi maá Jētohó ó.

²³ De mā quívi nduū ní jín ndācá tūhun naā jāá nduū iyó cáji, chí ja jínī nū jā suu sáhá jā tétáhán nchivī.

²⁴ De iin mozo maá Jētohó ó, nduū vāha jā tetáhán dē, chí sa cánuú jā coo vāha inī dē jín ndācá nchivī. De ná coo vāha inī dē jā stéhén dē, de ná cuándeé inī dē jín ji.

²⁵ De jín jā vitá inī dē de cani ichí dē nchivī níhin inī. Chi sanaā de nacani inī ji sáhá Yāa Dios, de jícūhun inī ji nása iyó tūhun ndāā.

²⁶ De nducájí inī ji de cācu ji nūu táchi cúñáhnú jā ní ntiin ji, chí ní ncundeé jín ji jā sáhá ji jā cúní maá.

3

Síquī nása coo nchivī néhén ndá quívi jā cuándihi

¹ De suni jícūhun inī nū jā ndá quívi cuándihi de quenda quívi jā coo tündóhó.

² Chí coo nchivī jā chiñúhún maá, de ndíyo inī ji xūhún, de sáhá téyí ji maá ji, de sáhá vixí ji maá ji. De cáhān néhén ji síquī Yāa Dios, de cunihin inī ji nūu tátá ji nūu naná ji, de mā nácuetáhvī ji, de mā chíñúhún ji Yāa Dios.

³ De mā coó māñī ji jín táhán ji de ní mā cúndáhvī inī ji. De sáhá tūhún ji, de mā cúu casí ji ndācá jā ndíyo néhén inī ji, de xēen ndasí coo ji, de quíti inī ji cuní ji ndācá tiñu vāha.

⁴ De suni nastúu ji táhán ji, de mā cúyūhú ji sáhá ji cuāchi, de coo vixí ndasí ji, de nducú ji jā cusí inī maá ji-ni, de mā nducú ji jā quívi ji nūu Yāa Dios.

⁵ De sáhá ji-ni jā chiñúhún ji yā, de casí ji nūu poder yā jā má sáma ji modo ji. Mā quívi nduū ní jín nchivī jā sáhá súcuán.

⁶ Chí sava tēe ñúcuán quívi dē vehe de stáhvī dē ndācá ñahan naā jā iyó ndasí cuāchi. De ñamā quívi ndá ña jín ndācá tūhun jāá nduū iyó ndāā jā cusí inī ña jín.

⁷ De vísó níni scuāha ña nā-ni tūhun, de nduū cúu cuiti jícūhun inī ña tūhun ndāā yā.

⁸ De tá cúu nūu ní nsáhá nduū tēe tásí Janes jín Jambres jā ní iyo janahán, jā ní nducú dē jā casí dē nūu Moisés, suni súcuán sáhá ndá tēe ñúcuán, chí nducú dē jā casí dē nūu tūhun ndāā. Chí coo naā jāá ntúnī ndá dē, chí mā cándija ndija dē tūhun cándija ó.

⁹ De mā queé tiñu sáhá dē, chí cuní ndācá nchivī jā tēe naa cúu dē, tá cúu nūu ní jín nchivī jā ní iyo naā nduū tēe ñúcuán jā ní nducú casí nūu Moisés.

Tiñu sándihi jā ndācu Pablo nūu Timoteo

¹⁰ Sochi ndóhó chí ja ní ncutúha vāha nú nása stéhén ní, nása jica ndāā ní, nása chúhun

inī ni sáhá nī, nāsa cándíja nī yā, nāsa née nī paciencia, nāsa cándáhvī inī nī táhán nī, jín nāsa jéndeé inī ni.

¹¹ Chi nī jinī ūhvi nchivī nduhū, de nī ndoho nī tündóhó. De jínī nī ndácá já nī ndoho nī űuū Antioquía jín Iconio jín Lистра. De jínī nū nāsa nī jinī ūhvi jī nduhū. Sochi maá Jētoho ō nī scácu yā nduhū nū ndihi űucáan.

¹² Chi ndáa cúu já ndácá nchivī já ndihvi inī jī já sátiűú vāha jī nū Cristo Jesús, ndoho jī já cunī ūhvi nchivī jī.

¹³ Sochi nchivī já sáhá tiűu néhén jín nchivī stáhvi, chí sa víhī cā cucuu jī jín tiűu néhén, chí stáhvi jī nchivī de suni candíja maá jī tūhun stáhvi.

¹⁴ De ndóhó chí sa cuiűi nīhin nū jín já ní ncutūha nū jín já ní ncucáhnū vāha inī nū. Chí jínī nū nāsa nchivī cúu já ní stéhén nū nū.

¹⁵ Chi jondé tá lulí nū, de ja jínī nū nāsa cáhán tutū ī jī stéhén nū nū nāsa candíja nū já ní jīhi Cristo Jesús jēhē nū tácuca cácu nū.

¹⁶ De níi tutū ī cúu tūhun já ní ncāhán Yāa Dios, de vāha nīhin tiűu já stéhén nū ō, já cáhán nū ō, já náchuhun ichí yóhó, jín já scuáha yóhó já caca ndaa ō,

¹⁷ tácuca ndá tēe já sátiűú nū Yāa Dios, cuja inī de de coo tūha vāha de já sáhá de ndácá tiűu vāha.

4

¹ De cáhán nī jín nū, jínī Yāa Dios jín Jētoho ō Jesucristo, Yāa já quiji de ndacu tiűu, de sáhá ndáa yā tiűu nchivī tēcú jín nchivī já ní jīhi.

² Cáhán nīhin nī já nacani nū tūhun yā, de sndihvi inī nū jī já candíja jī. De níni sáhá nū sūcuán á nūne jī á visō nduú nūne jī. De sáhá nū já ná jicūhun inī jī, de cáhán nū nū jī, de cani ichí vāha nū jī, de jín cuāhā paciencia stéhén nū nū jī.

³ Chi quiji tiempo já má cuétúhún cuitī nchivī tūhun yā já stéhén ndáa vāha, chí sa cuétúhún jī tūhun já cúsi inī maá jī, de nducú jī cuāhā maestro já stéhén nū jī maá-ni tūhun já jétahán inī jī cunini jī.

⁴ De cujiyo jī nū tūhun ndáa, de cundihvi inī jī ndácá tūhun já maá cuento-nī cúu.

⁵ Sochi ndóhó chí níni coo ndito inī nū, de cuandeé inī nū jín tündóhó, de cundihvi inī nū nacani nū tūhun já scácu yā yóhó, de squíncuu vāha nū jín tiűu yā já sáhá nū.

⁶ De nduhū chí ja ní nsōcō nī maá ní já cuū ni, de ja cuācuñatin quívi já cuū ni.

⁷ De ja ní ncundeé nī já ní nducú ndéé nī siquī tiűu vāha, de ja ní jīnu nī jica nī űayiví yáhá, de nduú ní nsiáa nī tūhun cándíja nī yā.

⁸ De mitan ja íyó tūha premio já nīhīn nī siquī já ní jica ndaa nī. Chí maá Jētoho ō taji yā űucáan nū nī maá quívi já sáhá ndaa yā tiűu, chí maá yā cúu já ndaa sándaa siquī

ndihi. De nsūú nū maá-ni nduhū taji yā, chí suni cuāha yā nū ndácá nchivī já cúu inī jī já ndiji yā chí mānī jī jín yā.

Jā cána Pablo já quiji Timoteo nū dē

⁹ Nducú ndéé nū já quiji űamā nū nū nī.

¹⁰ Chi Demas nī sndóo dē nduhū, chí ndíyo inī dē ndatiűú űayiví yáhá, de cuāhán dē űuū Tesalónica. De Crescente chí cuāhán de Galacia, de Tito cuāhán dē Dalmacia.

¹¹ De mátúhún-ni cā Lucas íyó jín nī. De tá quiji nū, de cueca nū Marcos quiji nū jín dē, chí vāha cuetíűú dē já chindeé dē nduhū jín tiűu yā.

¹² Tíquico nī ntají nī dē cuāhán dē űuū Efeso.

¹³ De tá quiji nū de cundahá nū cotón já ní sndóo nī vehe Carpo űuū Troas. De suni cundahá nū ndácá libro, de já cánuu cā cúu ndácá tutū já ní ntee maá nī.

¹⁴ Alejandro, tēe cúu herrero, xēen ndasí nī nsáhá dē jín nī. De maá Jētoho ō nacuāha yā yāhvi dē já sūcuán nī nsáhá dē.

¹⁵ De coto nū maá nū nū dē, chí ndasí nī iyo dē contra siquī tūhun já stéhén ō.

¹⁶ De tá ní iűi nī já xīhna űúhún nū justicia, de nduú ní iin tēe ní iűi jín nī, chí ndihi dē ní sndóo dē nduhū. De űúhún inī já Yāa Dios cune cáhnū inī yā nū ndá dē.

¹⁷ De visō sūcuán de maá Jētoho ō nī nchindeé yā nduhū, de nī jēhe yā fuerza inī ni, de sūcuán nī nsínu nī ní nacani ndihi nī tūhun já scácu yā yóhó, nī jini nchivī ndá nación jáa nduú jín tūhun yā. Sūcuán nī scácu Jētoho ō nduhū nū ndácá tēe xēen.

¹⁸ De scácu cā yā nduhū nū ndácá tiűu néhén, de coto yā nduhū jondé tá quívi nī andiví nū tātúnī yā. De ná cáhán ō já vī ndasí cúñáhnū yā níi caní. Amén.

Saludo jín bendición já sándhī

¹⁹ De cachí nū já sáhá ndeé inī Prisca jín Aquila, jín nchivī vehe Onesíforo, cáhī nī.

²⁰ Erasto nī nguendōo dē űuū Corinto. De ní nguendōo Trófimo űuū Mileto, de cúhū dē.

²¹ De cundihvi inī nū quiji nū mitan ncháha ca quijéhé tiempo vjīn. Sáhá ndeé inī nū, cáhī Eubulo jín Pudente jín Lino jín Claudia jín ndá cā hermano.

²² De űúhún inī nī já maá Jētoho ō Jesucristo ná cóo yā jín nū, de Yāa Dios sáhá cā yā já vāha ndá ndóhó. Sūcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU TITO

¹ Maá nī cúu Pablo, mozo Yāa Dios jíin apóstol Jesucristo, chi nī ntají Yāa Dios nduhú já scándija nī nchiví já ní nacáji yá, tácuá jicúhun iní ji tūhun ndāa yā já cándija ó,

² de cuhun iní ji já cutecū ji ní cání. Chi jonde ncháha ca jecoo ñayiví de ja nī nquee yuhú Yāa Dios já cutecū ó, de iyó ndāa tūhun já ní ncāhān yā.

³ De mitan já ní nquenda tiempo já ní jani yā, de stéhēn cājí yā tūhun yā nūū ó. De ní ntetiñú yā nduhú nī ndacu yā tiñú já nacani ní tūhun yā ñúcuán. Chi Yāa já scácu yóhó cúu yā.

⁴ De téé nī carta yáhá cuēē nūū nū Tito, chi tá cúu sehe nī cúu ndija nú síquí já inuú-ni cándija ó yā. De ñuhún iní ní já Tatá ó Yāa Dios jíin Jētohó ó Jesucristo, Yāa já scácu yóhó, ná sáhá cá yā já váha ndóhó, de cundáhví iní yā ndóhó, de sáhá yā já coo ndeé coo síi iní nū.

Tiñu yā já ní nsáhá Tito jondé isla Creta

⁵ De ní sndóo nī ndóhó jondé isla Creta, tácuá sáhá ndāa nū síquí tiñu já cúmani cá cundaa, de cani nú ndácá tēe ñáhnú já coto grupo nchiví cándija ndácá ñuū, tá cúu nūū ní ndacu ní tiñu nūū nū.

⁶ De ndá tēe ñáhnú ñúcuán cánuú já má cōó ní iin já nihin nchiví cuachi síquí dē. De cánuú coo iin-ni ñasíhí dē. De sehe dē cánuú cuu ji sūchí cándija, já má nihin nchiví cuachi síquí ji jáá nduú sáhá váha ji á já nihin iní ji nūū dē.

⁷ Chi ndá tēe cúñáhnú já ndíso tiñú nūū nchiví cándija, cánuú caca ndaa dē chi ndíso tiñú dē síquí tiñu Yāa Dios. De má sáhá téyí dē maá dē, má quití ñamā iní dē, má cúú dē tēe jíni, má cánáa dē, de má ndíyo iní dē xuhún.

⁸ Chi sa cánuú já níni cuáha núú dē vehe nūū nchiví jicá, de níni sáhá dē tiñu váha, de ndito coo xīnī dē, de cuu dē tēe ndāa, de coo ndoo áno dē, de casi dē modo já cūni maá dē.

⁹ De cánuú já cuiñi nihin dē jíin tūhun ndāa já ní scuáha dē, tácuá cuu sndíhví iní dē nchiví jíin ndácá tūhun ndāa váha, de suni cuu sáhá dē já jicúhun iní nchiví já cúu contra, de casi ji yuhú ji.

¹⁰ Chi iyó cuáhā nchiví nihin iní, de stéhēn ji incá modo já jáni naā iní maá ji de stáhví ji nchiví. De ndá táhān ó hebreo cúu já víhí cá sáhá súcuán.

¹¹ De cánuú já casi nū yuhú ndácá tēe ñúcuán, chi stéhēn ndá dē tūhun jáá nduú iyó váha já stéhēn dē, chi cūni dē já nihin

dē xuhún síquí. De súcuán sácā nuu dē xīnī ndihi nchiví ndácá vehe.

¹² De iin tēe isla Creta já nácani tūhun, ní ncāhān dē síquí táhān ñuū dē: Ndá táhān ó nchiví Creta, chi maá-ni nchiví stáhví cúu ji, de tá sáhá quití xēen sáhá ji, de maá-ni já ndihví iní ji cají cuáhā ji, de cúxí ji, cáchí dē.

¹³ De ndāa cúu tūhun já ní ncāhān tēe ñúcuán. Já ñúcuán cuxeēn nū nūū ji, tácuá ná cándija ndāa váha ji.

¹⁴ De má sáhá ji cuenta ndácá tūhun já ní ntavá ndá táhān ó hebreo, já maá cuento-ni cúu, de juni má squíncuú ji tiñú já ndácu ndá tēe já ní nquee nūū tūhun ndāa.

¹⁵ De nchiví já ní ndundoó jáá ntúní, chi ndácá-ni iyó váha iyó ndoo nūū ji. Sochi nchiví nduú cándija jáá nduú ní ndúndoo jáá ntúní, maá-ni já jáni iní ji jáá nduú iyó ndoo nduú iyó váha ndácá já jíni ji nūū. Chi jonde jáá ntúní ji jíin áno ji iyó tēhēn.

¹⁶ De visó cáhān ji já jíni ji Yāa Dios, sochi jíin tiñu já sáhá ji de jíni ó jáá nduú. Chi nchiví návaha nchiví nihin iní cúu ji, de nduú cúu sáhá ji ní iin tiñu váha.

2

Tūhun yā já stéhēn ndāa váha

¹ De maá nú chi níni cáhān nū ndácá tūhun já quétáhān jíin tūhun yā já stéhēn ndāa váha.

² De cáhān nū jíin ndácá tēe ñáhnú já ná cóo cājí iní dē, de sáhá yíñuhún dē, de ndito coo xīnī dē, de cándija nihin dē tūhun já cundáhví iní yā dē, de cundáhví iní dē táhān dē, de cuandéé iní dē.

³ De saá-ni ndácá ñahan ñáhnú, ná sáhá yíñuhún ña, de má sáhá tūhún ña, de má jíni ña. De ná stéhēn ña ndácá já váha.

⁴ De ná stéhēn ña nūū ndá ñahan sūchí já coo maní ña jíin yí ña jíin sehe ña.

⁵ De ndito coo xīnī ña, de coo ndoo áno ña, de coto váha ña tiñu vehe ña, de coo váha iní ña, de cuetáhví ña nūū yí ña, tácuá má cáhān nehēn nchiví síquí tūhun Yāa Dios.

⁶ De suni súcuán sndíhví iní nū ndácá tēe sūchí já ndito coo xīnī dē.

⁷ De ndóhó, cuu nú iin ejemplo nūū dē já sáhá nú ndácá tiñu váha. De tá stéhēn nū nūū dē de ndāa stéhēn nū de serio coo nū.

⁸ De ndāa váha stéhēn nū, tácuá má cúú cáhān nchiví síquí. De súcuán de cucanoó nchiví já cúu contra, chi má cúú cáhān ji ní iin cuachi síquí nū.

⁹ De máhān nū jíin nchiví já cúu mozo já ná cuetáhví ji nūū patrón ji, de ná sáhá ji ndácá tiñu já jétahān iní dē, de má cáhān ji tá ndacu dē tiñu nūū ji.

¹⁰ De má sácúhnaá ji ndatíñú dē, chi ná cúu ji nchiví ndāa ndija, tácuá jíin ndácá tiñu já sáhá ji, de cūni ndácá nchiví já víi ndasí cúu tūhun já stéhēn síquí Yāa Dios, Yāa já scácu yóhó.

¹¹ Chi mitan ja nī stéhēn Yāā Dios nāsa sáhá yá já váha nchivī, chi cúnī yā scácu yā ndihi nchivī ñayiví.

¹² De síquī já váha inī yā jíin ó, suu stéhēn nūū ó já síáá ó tiñu nēhén jíin ndácá já ndiyo nēhén inī ó. De ndito ná cóo xīnī ó inī ñayiví yáhá, de caca ndaā ó, de sáhá váha ó já cúnī Yāā Dios.

¹³ De suni stéhēn nūū ó já cuhun inī ó já quendōo ndetū ó tá quiji maá quiví cahnú já nenda nijin Yāā Dios, Yāā cúnáhnú ndasí, suu Jesucristo, Yāā já scácu yóhó.

¹⁴ Chi nī nsōcō yá maá yá jēhē ó, tácu scácu yá yóhó nūū ndácá tiñu nēhén, de sáhá ndoo ndihi yá ánō ó já cuu ó nchivī maá yá, de cundihvī inī ó sáhá ó tiñu váha.

¹⁵ Ndácá tūhun yáhá cánuú stéhēn nū, de sndíhvī inī nū jí, de cāhān nū nūū jí, chi sūcuán ndíso tiñú nū. De mā cuáha nū tūhun já sáhá jēhe inī ni iin jí nūū nū.

3

Nāsa cánuú sáhá nchivī cándíja

¹ De nasndíhvī inī nū jí já cuetáhvī váha jí nūū ndá tēe cúnáhnú jíin tēe ndíso tiñú ñuū. De ná squíncuu jí tiñu já ndácu ndá dē, de coo ñamā inī jí sáhá jí ndácá tiñu váha.

² De mā cāhān nēhén jí síquī ni iin nchivī, de cundeē mānī jí jíin nchivī, de coo váha inī jí, de coo vitá inī jí jíin ndihi nchivī.

³ Chi maá ó suni nī ncuu ó nchivī naā jáá nduú ní jíicūhun inī ó jondē saá, de nī ncuñihin inī ó nūū Yāā Dios. De nī ncandíja ó ndácá tūhun jáá nduú ndaā, de nī nsatíñú cāhá ó nūū ndácá já ní ndiyo nēhén inī ó jíin nūū ndácá já ní ncusī inī ó. De nī jica ó jíin tiñu nēhén jíin tūhun cúcuásún inī. Chi nī nquiti inī nchivī nūū ó, de nī nquiti inī ó nūū jí.

⁴ Ñúcuán de Yāā Dios, Yāā já scácu yóhó, nī stéhēn yá já váha inī yá de cundáhvī inī yá ndihi nchivī ñayiví.

⁵ De nī scácu yá yóhó, de nduú ná tiñu váha ní nsáhá ó já scácu yá yóhó, chí sa síquī já ní ncundáhvī inī yá yóhó. Chi nī naquete yá ánō ó, de sūcuán nī nacacu jeé ó, de nī ndujeé ó ní nsáhá yá jíin maá Espíritu Santo.

⁶ De nī ncunuú ndasí Espíritu Santo inī ánō ó, já ní nsáhá Yāā Dios já jíin Jesucristo, Yāā já scácu yóhó.

⁷ De sūcuán nī sndáhvā yá cuāchi ó síquī já váha inī yá, de ñihīn táhvī ó cutecū ó níí cánī, tá cúu nūū ñúhún inī ó.

⁸ Ndaā cúu tūhun yáhá, de cúnī ní já níí cāhān ñihīn nū ndácá tūhun yáhá, tácu nchivī cándíja Yāā Dios, ná cundihvī inī jí cucuu jí jíin tiñu váha. Chi íyó váha ndácá yáhá, de ñihīn tiñú já quéndōo váha ánō ndihi nchivī.

⁹ De mā quiví nduú nū jíin ndácá tūhun naā, jíin tūhun já cāhān síquī nāsa vāji ndácá

tatā ó, jíin tūhun já sáhá já tétáhān jí síquī ley Moisés. Chi maá-ni tūhun cāhá jáá nduú ñihīn tiñú cúu.

¹⁰ De tú íyó nchivī já sáhá já ndúsíin inī nchivī cándíja, de cāhān nū nūū jí iin úū vuelta, de tú mā chūhún inī jí, de tavá nū jí.

¹¹ Chi jíin nū já iin nchivī já sáhá sūcuán, stiví ndasí jí chí jíin jí jáá nduú váha sáhá jí, de já ñúcuán jícundeē cuāchi síquī jí.

Jā cána Pablo já quiji Tito nūū dē

¹² De tá tají ní Artemas á Tiquico cuēē dē, sá de nducú ndéé nū quiji nū nūū ní ñuū Nicópolis, chí ja ní ncundaā inī ní já ñúcuán cundeē ní tiempo vijin.

¹³ De cundihvī inī nū chindeē nū Zenas, tēe cúu abogado, de saá-ni Apolos. Chi cuāha nū já jíin ñúhún dē já quíhīn cá dē ichi nūū quíhīn dē. De coto nū já má cúmanī ní iin nūū dē.

¹⁴ De nchivī já íñī jíin ó, cánuú já cutūha jí sáhá jí ndácá tiñu váha, de chindeē jí nchivī já cúmanī nūū, tácu mā cútecū cāhá jí.

Saludo jíin bendición já sándití

¹⁵ Ndácá nchivī já íyó jíin ní yáhá, cāhān jí já sáhá ndeé inī nū. De cachí nū já cāhān ní já sáhá ndeé inī nchivī jíin já mānī ó jíin síquī já cándíja ó. De ñúhún inī ní já ná sáhá cá Yāā Dios já váha ndá ndóhó. Sūcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU FILEMÓN

¹ Maá nī cúu Pablo, de yíhí nī vecāa jā sīquī tūhun Cristo Jesús. De jíin hermano ō Timoteo tēe nī carta yáhá cuēē nūū nū Filemón. Chī cúu nū tēe jā íyó mānī ndūū nī jíin, chī chindeé nū jíin nī sīquī tiñu Yāa Dios.

² De suni tēe nī carta yáhá nūū ndá nchivī cándija jā ndútútú inī vehe nū, de saá-ni nūū hermana ō Apia, jíin nūū Arquipo, tēe jā chindeé táhán jíin ó sīquī tiñu jā ndúcú ndéé ó jíin.

³ De ñuhún inī ndúū ni jā Tatá ó Yāa Dios jíin Jētoho ō Jesucristo, ná sáhá cā yā jā váha ndá ndóhó, de sáhá yā jā coo ndeé coo siī inī nū.

Tēe cundáhvī inī de cándija váha cúu Filemón

⁴ De tá jícān táhvī ni nūū Yāa Dios de nduú náa inī nī cācān táhvī ni jēhē nū, de níní nácuētáhvī nī nūū yā jā sīquī nū.

⁵ Chī nīhīn ni tūhun jā váha cándija nū jā cundáhvī inī Jētoho ō Jesús ndóhó, de cundáhvī inī nū ndācá nchivī jā yíhí ndahá Yāa Dios.

⁶ De jícān táhvī ni jā nchivī jā ní ncandija sīquī jā cándija maá nū, ná jícūhun váha cā inī jí sīquī ndācá jā váha jā sáhá yā yóhó jā jíin Cristo Jesús.

⁷ Chī cúsiī ndasí inī ni de íyó ndeé inī ni, hermano, sīquī jā cundáhvī inī nū ndá nchivī cándija. Chī maá nū nī nsáhá jā ní ndusiī inī jí.

Jā jícān Pablo iin favor jēhē Onésimo

⁸ Túsaá de cāhān ndáhvī nī jíin nū, visō cuu ndacu nī nūū nū nása cánuú sáhá nū, chī cúu nī apóstol Cristo.

⁹ De nduú chī sa cāhān ndáhvī nī jíin nū sīquī jā íyó mānī ō. De cundáhvī inī nū nduhū sáhá nū jā cūnī ni, chī jā ñáhnū nī, de yíhí nī vecāa jā sīquī tūhun Cristo Jesús.

¹⁰ De cāhān ndáhvī nī jíin nū jēhē mozo nū Onésimo jā ní jeen nū de nī jinu. De mitan de cúu jí tá cúu sēhe nī, chī nī scándija nī jí inī vecāa yáhá.

¹¹ De jondē saá chī nduú ní ncúu jí mozo jā squíncuu nūū nū, chī nī jinu jí. Sochī mitan chī váha satíñū jí nūū nū jíin nūū nī.

¹² De natají nī jí cuēē najee jí nūū nū. Túsaá de cāhān váha nū jíin jí, de sáhá nū cuenta jā modo jā maá nī nī nquenda, chī ndasí mānī nī jíin jí.

¹³ De cúsiī inī ni de tú cuu quendōo jí jíin nī yáhá, tácuu cuetíñū nī jí lugar maá nū juni yíhí nī vecāa jā sīquī tūhun váha yā.

¹⁴ Sochī nduú cūnī nī sáhá nī súcuán, chī jondē cuáha maá nū tūhun. Chī nsūū jā sáhá

fuerza ni ndóhó, chī sīquī jā váha inī nū de sáhá nū favor jíin nī, tá cúu nūū cúsiī inī maá nū.

¹⁵ Chī sanaá de jā sīquī yáhá cúu jā ní jinu jí nī ncujiyo jí nūū nū jacū-ni tiempo, suu tácuu níní quendōo jí jíin nū sáhá Yāa Dios.

¹⁶ De mitan chī nduú cā cúu jí iin mozo jā ní jeen nū, chī nī nduú jí iin jā váha cā, suu iin hermano jā mānī nū jíin. De nduhū chī mānī ndasí nī jíin jí, de ná oncā cúu maá nū jā má cōo mānī nū jíin jí. Chī nsūū jā mānī nū jíin iin tēe súcuán-ni, chī sīquī jā cúu jí iin hermano jā cándija nūū Jētoho ō.

¹⁷ De tú sáhá nū cuenta jā nduhū cúu táhán nū jā cándija, túsaá de cāhān váha nū jíin jí tá nenda jí nūū nū, tá cúu nūū cāhān nū jíin nduhū.

¹⁸ Tú nā-ni falta nī nsáhá jí nūū nū, á tú ndíta jí nūū nū, de cācān nū de chunáa maá nī.

¹⁹ Nduhū Pablo, jíin ndahá maá nī tēe nī yáhá jā maá nī nachunáa. Súcuán cāhān ni visō cuu cāhān ni jā sa maá nū ndíta nūū ni jā sáhá nū jā cúsiī inī nī sīquī jā ní scándija nī ndóhó de nī ncācu ánō nū.

²⁰ Túsaá, hermano, sáhá nū favor yáhá jíin nī sīquī jā cándija nū Jētoho ō. Sáhá nū jā ndusiī inī ni, sīquī jā cúu nū hermano jā cándija Cristo.

²¹ De tēe nī yáhá nūū nū, chī cundeé cúcáhnū inī nī jā cuetáhvī nū, de jondē víhí cā sáhá nū nsūū cā jā ní jícān ni.

²² De suni jícān ni jā sáhá tūha nū nūū cundeé ni, chī ñuhún inī ni jā quēe nī yáhá de cuēē ni nūū nū sáhá Yāa Dios sīquī jā jícān táhvī ndá nū jēhē nī.

Saludo jíin bendición jā sándihī

²³ Epafras, tēe jā yíhí jíin nī vecāa jā sīquī tūhun Cristo Jesús, cāhān dē jā sáhá ndeé inī nū.

²⁴ De suni súcuán cāhān Marcos jíin Aristarco jíin Demas jíin Lucas, ndá tēe jā chindeé táhán jíin nī sīquī tiñu yā.

²⁵ De ñuhún inī ni jā Jētoho ō Jesucristo ná sáhá cā yā jā váha ndá ndóhó. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA CUAHAN NUU NCHIVI HEBREO

Jā ní ntají Yāa Dios Sēhe yā nī nacani yā tūhun

¹ Quéhén vuelta de quéhén modo nī ncāhān Yāa Dios jíin ndá tatā ō jondē janahān, chi nī ntají yā ndá tēe nī nacani tūhun yā.

² De mitan de tiempo jā cuándihi yáhá de nī ntají yā maá Sēhe yā nī nacani yā tūhun nū ō. De jíin Sēhe yā cúu jā ní nsáhá yā ñayívi jíin ndihi cá, de ndivií jā íyó nī nchivi yā ndahá Sēhe yā.

³ De Sēhe yā chi vii ndasí cuñáhnú yā, tá cúu nū vii cuñáhnú maá yā. De ndihi nása cúu maá yā jā cúu yā Yāa Dios, suni sūcuán cúu Sēhe yā. De jíin poder tūhun jā ní ncāhān Sēhe yā de íyó cutú ndihi-ni. De nī nasáhá ndoo yā yóhó ndácá cuāchi ó, de sá de nī jécundeē yā lado cuáhá mesa maá Yāa cuñáhnú jondē andiví.

Jā cuñáhnú cā Sēhe Yāa Dios nsū ō ndá ángel yā

⁴ De nī nduñáhnú ndasí cā Sēhe yā nsū ō ndá ángel andiví, chi nī nihin yā táhvi jā ndiso yā tiñu ñáhnú ndasí cā nsū ō jā ndiso ndá ángel.

⁵ Chi yósó nū tutú jā sūcuán nī ncāhān Yāa Dios jíin Sēhe yā, de nsū jíin ndá ángel yā: Maá nú cúu Sēhe nī, de mitan de nī nsáhá ñáhnú nī ndóhó jā cúu nī Tatá nú.

De suni nī ncāhān yā tūhun Sēhe yā, de nsū tūhun ndá ángel yā:

Maá nī cúu Tatá nū Sēhe nī, de maá ji cúu Sēhe nū nī.

⁶ De suni tá nī ntají yā Sēhe yā jā cuñáhnú, nī nquiji iní ñayívi yáhá, de nī ncāhān yā: Ndihi ángel nī ná chíñúhún ji Sēhe nī.

⁷ De sūcuán nī ncāhān yā tūhun ndá ángel yā: Tá cúu nū yíhi táchi, sūcuán cúu jā jíca ndá ángel nī sáhá nī,

de ndácá ñúcuán jā sátínú nū nī, tá cúu yáñuhún cúu.

⁸ Sochi tūhun Sēhe yā chi sa cáhān yā:

Maá nú cúu Yāa Dios, de tatúní nū ní cání, de jā tatúní nū chi maá-ni tiñu ndāá cúu.

⁹ Cúsi iní nū jíin tiñu váha, de nduú jétahān cuiti iní nū tiñu néhén.

Jā ñúcuán cúu jā nduhú, Yāa Dios maá nú, nī nsáhá nī

jā cúsi ndasí cá iní nū nsū ō ndá cā jā íyó andiví.

¹⁰ De suni cáhān yā:

Maá nú cúu Jétohó, de jondē xihna ñúhún nī nsáhá nú jā ní jécóo ñayívi.

De andiví chi suni jā ní nsáhá maá nú cúu.

¹¹ De ndá ñúcuán chi naā, sochi maá nú chi ní cání íyó nú.

De ndá ñúcuán chi cutúhú tá cúu nū cutúhú iin sahma,

¹² de nacahnú nū tá cúu nū nátahnú iin sahma, de nasāma nú ndá.

Sochi maá nú chi mā násāma cuiti nū, de quívi jā cutecú nū mā ndihí cuiti.

¹³ De sūcuán nī ncāhān tucu yā jíin Sēhe yā, de nsū jíin ndá ángel yā:

Cundeē nū lado cuáhá nī nū cuñáhnú nú, de sáhá nī jā candeē nū poder ndácá jā jíin úhvi ndóhó.

Ncachí yā.

¹⁴ De ndá ángel yā chi mozo-ni cúu, de tájí yā cuāhān jā chíndeē ndá nchivi jā nihin táhvi jā scácu yā.

2

Jā má cúhuun iní ō jíin tūhun jā scácu yā yóhó

¹ Túsaá de cánú jā váha cá chuhun iní ō ndácá tūhun yā jā ní jini ó, chi tú nduú de sanaá de scuíta ó.

² Chi jondē janahān nī jetíñú yā ndá ángel yā nī nchivi tūhun yā, de nī jíin nchivi jā íyó ndāá. De nchivi ñihin iní jíin nchivi jāa nduú ní ncándija tūhun ñúcuán, vātu-ni nī ñihin ji castigo.

³ De tú sūcuán nī ncuu, de yóhó, ¿nása cácu ó de tú má chíhún iní ō tūhun cánú cá jā scácu yā yóhó? Chi xihna cá maá Jétohó ō nī nacani yā tūhun yáhá, de sá de ndá tēe jā ní jini, nī nacani tucu ndá dē nū ō.

⁴ De Yāa Dios suni nī nchindeē yā ndá dē jā ní nacani dē tūhun yā. Chi nī nsáhá yā jíin dē jā ní nsáhá dē síin síin tiñu ñáhnú jā sáhvi iní ō jā jíin ō poder yā. De suni nī jēhe yā Espíritu Santo yā nū iin iin ó, nása nī jétahān iní maá yā jā sáhá ó.

Jā ní nduu Jesús iin táhān nchivi

⁵ De Yāa Dios nsū nū ndá ángel yā ní jēhe yā tūhun jā cundiso tiñu síqui ñayívi jā quiji, chi sa nū Sēhe yā Cristo ní jēhe yā. De síqui ñayívi ñúcuán cúu jā cáhān ní yáhá.

⁶ Chi suha yósó nū tutú jā ní ncāhān David jíin yā:

¿Nā cuá cúu nchivi jā ñúhún iní ní ji?

De ndihvi iní ní síqui ji, de nchivi-ni cúu ji.

⁷ Chi jacú-ni tiempo nī nsáhá ní jā nū ji nū ndá ángel nī.

Ñúcuán de sáhá ñáhnú ní ji de squéndoo yíñúhún ní ji,

de caní ní ji jā ndacu ji tiñu nū ndácá jā ní nsáhá nī.

⁸ De ndihi jā íyó chi sáhá ní jā cuñáhnú ji nū. Cáchi tutú. De jā ní nsáhá Yāa Dios jā cuñáhnú ji nū ndihí, túsaá de mā quéndoo ní iin jā má cuñáhnú ji nū. De visó sūcuán de mitan de ncháha ca cuní ō jā cuñáhnú ji nū ndihí jā íyó.

⁹ Sochi já jíni ó mitan cúu Jesús, Yāā já ní nduu núu jacú-ni tiempo núu ndá ángel yā. Chi sūcuán nī ncuu tácuu cuū yā jēhē ndihi nchivi, síquī já váha ndasí iní Yāā Dios jíni ó. De mitan de víi ndasí nī nduñáhnú tucu yā, de ndihi-ni iyó yíñuhún núu yā, chi ní ndoho yā já ní jíhi yā jēhē nchivi.

¹⁰ De ndihi já iyó chi cuenta Yāā Dios cúu, chi maá yā ní nsáhá. De suni ndéca yā cuāhā ndasí sēhe yā já quíhín ji andiví núu víi cuñáhnú ji jíni yā. De váha níhín tíñú já ní jēhe yā tündóhó núu Jesús, chi já ní ndoho yā sūcuán de cuu cundeca váha yā nchivi já ní scácu yā.

¹¹ Chi Jesús já ní nsáhá ndoo yā ji de maá ji já ní ndundoo ji, chi iin-ni Tatá ji jíni yā. De já ñúcuán nduu cúcanoó Jesús já cáhān yā hermano yā ji.

¹² Chi yósó núu tutú já ní ncāhān yā jíni Tatá yā:

Cachí sá tūhun ní núu ndá hermano sá, de māhñú núu ndútútú ji cata sá nāsa cúñáhnú ní.

¹³ De suni cáhān yā tá cúu núu cáhān ndá hermano yā:

Nduhú chi cándija ní yā.

De cáhān tucu yā:
Yáhá iyó ní jíni ndá sēhe Yāā Dios já ní jēhe yā núu ní.

Ncachí Jesús.

¹⁴ De tá cúu núu cácu nchivi já cúu ji iin yiqui cúñu, suni sūcuán nī ncauu Jesús, tácuu cuu cuū yā jēhē ó. De sūcuán nī snāá yā poder táchí cúñáhnú já squívi nchivi núu cuāchi de jíhi ji.

¹⁵ De ní ncauu yā sūcuán tácuu cuu tavā yā ndacá nchivi chíjin tūhun já yúhú ji cuū ji. Chi níi vida ji ndóho ji sáhá ñúcuán.

¹⁶ De jándāā chi nduu ní nquíji yā já chin-dee yā ndá ángel yā, chi sa já chin-dee yā ndá nchivi cándija já ní nduu tatá Abraham.

¹⁷ Já ñúcuán nī jini ñúhún já nduu inuu yā jíni ndacá hermano yā, tácuu cuu yā sūtú cúñáhnú já squíncuu váha yā ndacá tíñu jēhē ji núu Yāā Dios, chi ní ncundáhví iní yā ji. De sūcuán nī nsáhá yā tácuu sócō yā maá yā jēhē ji de sndáhvā yā cuāchi ji.

¹⁸ Chi suni jondē maá yā ní ndoho yā já ní jito túní tündóhó yā, de já ñúcuán cuu chin-dee yā nchivi já jito túní tündóhó ji.

3

Jā cúñáhnú cā Jesús nsūú cā Moisés

¹ Hermano, ní ncana Yāā Dios ndá ndóhó, de cúu nú nchivi ndoo maá yā. Túsaá de nacani váha iní nú síquí Cristo Jesús, Yāā já cúu apóstol já ní nteñú Yāā Dios, de suni cúu yā sūtú cúñáhnú síquí tūhun cándija ó.

² Chi ní squíncuu váha yā núu Yāā Dios, Yāā já ní ntee tíñu ñúcuán síquí yā, tá cúu núu ní

squíncuu váha Moisés núu ndá nchivi já ní ncāhān Yāā Dios já cúu ji nchivi vehe yā.

³ De cúñáhnú ndasí cā Jesús nsūú cā Moisés, tá cúu núu cúñáhnú ndasí cā tēe sáhá vehe nsūú cā maá vehe.

⁴ Chi ndacá vehe iyó tēe já ní nsáhá. Sochi maá Yāā Dios cúu já ní nsáhá ndacá já iyó.

⁵ De Moisés ní squíncuu váha dē jíni tíñu já ní ncuu dē mozo ní jito dē nchivi vehe Yāā Dios. De ní ncachí tūhun dē síquí ndacá tūhun já stēhēn yā tiempo já quíji.

⁶ Sochi Cristo chi sa cúu yā maá Sēhe já ndacú tíñu núu nchivi vehe Tatá yā, de váha squíncuu yā jēhē ji. De suni maá ó cúu nchivi vehe yā, de tú cuíñi níhín ó jíni tūhun já cándija ó jondē quívi sándihí, de tú cúsi iní ó já ñúhún iní ó ndacá já váha já coo.

Tūhun já natátú nchivi Yāā Dios

⁷ Túsaá de ná chúhun iní ó já cáhān Espiritu Santo núu tutú íi:

Mitan de tú cunini ndá nú já cáhān Yāā Dios,
⁸ de má cúnihín iní nú tá cúu núu ní ncunihín iní nchivi janahán.

Chi nduu ní ncándija ji núu yā tá ní jica ji núu ñuhun tíhá.

⁹ Chi ñúcuán nī nsáhá tatá ndá nú tíñu já ní nquítí iní ní, ncachí yā,

vísó ní jini ji tíñu ñáhnú já ní nsáhá ní úu xico cuíyā.

¹⁰ Já ñúcuán nī nquítí iní ní jíni nchivi tiempo ñúcuán.

De ní ncāhān ní já maá-ni já sndóo ji ichi ndaá,

chi nduu cúní ji cuniquín ji tūhun ní.

¹¹ De já ñúcuán nī nquítí iní ní, de ní ncāhān téyí ní

já má quívi cuítí ndá ji núu natátú ji sáhá ní. Ncachí yā.

¹² Túsaá, hermano, coto ndá nú já má cóo nehén ánó ní iin nú já caca yátá nú já má cándija cā nú Yāā Dios, Yāā tēcú.

¹³ Chi sa ndacá quívi sndíhví táhán iní nú, juni iyó cā tiempo, tácuu má cúnihín iní ní iin nú já stáhvi cuāchi ndóhó.

¹⁴ De tú ná cuíñi níhín ó jondē quívi sándihí jíni tūhun já ní nquijéhé ó jíni, ñúcuán de coo cáhnú ó jíni Cristo.

¹⁵ Chi cáhān tutú:

Mitan de tú cunini ndá nú já cáhān Yāā Dios, de má cúnihín iní nú tá cúu núu ní ncunihín iní nchivi janahán.

Cáchí.

¹⁶ ¿De ní nchivi cúu já ní jini tūhun yā de ní ncunihín iní? Suu ndihi nchivi já ní scácu Moisés já ní nquee Egipto.

¹⁷ ¿De ní nchivi cúu já ní nquítí iní yā núu úu xico cuíyā? Suu nchivi já ní nsáhá cuāchi de ní jíhi ndá ji núu ñuhun tíhá.

¹⁸ ¿De ní nchivi cúu já ní ncāhān téyí yā já má quívi cuítí ji núu natátú ji sáhá yā? Suu ndá nchivi jáá nduu ní ncándija núu yā.

¹⁹ Túsaá de jíni ó jáá nduú ní ncúu quívi ndá ji nūu natátú ji, síqui jáá nduú ní ncándija ji yā.

4

¹ De juni íyó cā tūhun jā ní nquee yuhú yā jā quívi nchiví ndahá yā jā natátú ji sáhá yā, de ná cóo cuidado ó jā má stíví ó, tácuá má cóo sava nú jā má n̄h̄in nū quívi nú.

² Chi suni maá ó ní jini ó tūhun jā scácu yā yóhó, tá cúu nūu ní jini nchiví janahán. Sochi nūu maá ji chi nduú ní jétíñú tūhun jā ní jini ji, síqui jáá nduú ní ncándija ji.

³ De yóhó jā cándija, chi maá ó cúu jā quívi ndahá yā jā natátú ó. De síqui nchiví jáá nduú cándija ní ncāhān yā suhá:

Jā ñúcuán ní nquítí iní ní, de ní ncāhān téyíí ní

jā má quívi cuití ndá ji nūu natátú ji sáhá n̄. De súcuán ní ncāhān yā visó ja íyó tūha nūu natátú ji jondé tá ní jēcōo ñayíví.

⁴ Chi súcuán yósó tūhun nūu tutú ñ síqui quívi újā:

Ní nsínu Yāá Dios ndacá jā ní nsáhá yā, de ní natátú yā quívi újā.

⁵ De suni yósó tucu nūu tutú ñ: Má quívi cuití ndá ji nūu natátú ji sáhá n̄. Ncachi yā.

⁶ Túsaá de íyó cā nchiví jā quívi ji ndahá yā jā natátú ji. Chi nchiví janahán jā ní jini tūhun jā scácu yā ji, nduú ní nquíví ji síqui jáá nduú ní ncándija ji nūu yā.

⁷ Já ñúcuán ní jani tucu yā incā quívi jā quívi nchiví, de quívi ñúcuán cúu mitan. Chi tá ní nchāha cuāhā tiempo jā ní ncāhān yā jíin nchiví janahán, de yósó nūu tutú jā suni ní ncāhān David suhá ní nsáhá yā:

Mitan de tú cunini ndá nú jā cāhān yā, de má cún̄hin iní nū túsaá. Cáchi tutú.

⁸ De Josué ní squívi dē nchiví Israel janahán iin lugar nūu natátú ji. De visó súcuán de nduú ní ncúu squívi dē ji nūu yā jā natátú ánó ji. Chi tú súcuán de má cāhān cā Yāá Dios jíin ndacá nchiví jā mitan cúu quívi jā quívi ndá ji nūu natátú ji.

⁹ Túsaá de íyó tūha iin nūu natátú nchiví Yāá Dios, tá cúu nūu ní natátú maá yā.

¹⁰ Chi nchiví jā quívi nūu natátú ji jíin yā, chi natátú ji jā ní nsatíñú ji, tá cúu nūu ní natátú Yāá Dios nūu tíñú jā ní nsáhá maá yā.

¹¹ Túsaá de ná ndúcú ndéé ó quívi ó ndahá yā jā natátú ó, de má sáhá ní iin ó cuāchi jā má cándija ó yā, tá cúu nūu ní nsáhá ndá ji jondé saá.

¹² Chi tūhun Yāá Dios chi tēcū de íyó poder. Chi cúu tá cúu iin espada jā xēen ndúu lado, chi nástúu cáji nāsa íyó jáá ntúni ó jíin ánó ó, tá cúu nūu sáhá espada jā jéhdē de nástúu nūu ñutáhān yiquí jíin minqui. De tūhun yā nástúu ndihi nāsa jáni iní ó jíin nāsa cúní ó sáhá ó.

¹³ De nduú íyó ní iin jā yíyuhú jáá nduú jíni maá Yāá jā náquehen cuenta, chi ndihi-ni jíni vāha yā, de ndihi-ni túu níjin nūu yā.

Jesús cúu sūtú cūñáhnú cā

¹⁴ De névāha ó iin sūtú cūñáhnú cā, de ja ní ndaa yā ní ndivi yā nūu íyó Yāá Dios. De Jesús Sēhe Yāá Dios cúu yā. Já ñúcuán ná cuíñi nihin ó jíin tūhun jā ní ncandija ó.

¹⁵ Chi névāha ó iin sūtú cūñáhnú jā cūndáhví iní yóhó jáá nduú nā fuerza ó jā squíncuu vāha ó. Chi tá cúu nūu ndóhó ó jā jito túni táchi cūñáhnú yóhó, suni súcuán ní ndoho maá yā jā ní jito túni ji yā, visó nduú nā cuāchi cuití yā.

¹⁶ Túsaá de má cūyūhú ó, chi ná quívi ó yuhú mesa yā jā cācān táhví ó. Chi māni yā jíin ó, de cūndáhví iní yā yóhó, de síqui jā vāha iní yā de chindeé yā yóhó ndacá vuelta jā jíni ñúhún ó.

5

¹ De ndacá sūtú jā ní ncuñáhnú janahán, ní nacāji Yāá Dios dē máhñú nchiví, de ní jani yā dē jā cuñi de nūu yā jēhe nchiví, de sócō dē ndatíñú jíin quiti nūu yā jā síqui cuāchi ji.

² De cuu cāhān vitá dē jíin nchiví jáá nduú jíicūhun iní jíin nchiví jā stíví, chi saá-ni maá dē nduú ná fuerza iní dē jā squíncuu vāha dē.

³ Já ñúcuán cúu jā suni cánuu jā sócō dē quiti nūu yā jā síqui cuāchi maá dē, nsúu maá-ni jā síqui cuāchi nchiví.

⁴ De ní iin tēe nduú cúu sáhá ñáhnú dē maá dē jā cuu dē sūtú cūñáhnú, chi sa maá Yāá Dios cúu jā nacāji yā dē, tá cúu nūu ní nacāji yā Aarón jondé janahán.

⁵ De saá-ni Cristo, nduú ní nsáhá ñáhnú yā maá yā jā cuu yā sūtú cūñáhnú, chi sa Yāá Dios ní nsáhá, chi ní ncāhān yā tūhun yáhā: Maá nú cúu Sēhe ní, de mitan de ní nsáhá ñáhnú ní ndóhó jā cúu ní Tatá nū.

⁶ De suni cāhān tucu yā nūu tutú ñ: Níí cání cúu nú sūtú,

suu maá clase sūtú jā ní ncuu Melquisedec.

⁷ De Cristo tá ní íyo yā ñayíví, de ní jícān táhví yā, de jondé ní jacu yā de ní jacu cóhó yā. De ní ncāhān ndahví yā jíin Yāá Dios, Yāá jā cuu scácu yā jā má cúu yā nícu. De síqui jā yíñúhún ní nchíñúhún yā Yāá Dios, de ní nchindeé ní nchituu Yāá Dios yā jā ní jendeé iní yā jíin tūndóhó.

⁸ Chi visó Sēhe Yāá Dios cúu yā, de ní ncandija yā ní ndoho yā iní ñayíví, de súcuán de ní jíni yā nāsa cúu tūhun cándija.

⁹ De tá ní ncuu ní squíncuu ndihi yā jā ní ncandija yā, de ní ncucutú tūhun jā scácu yā ndacá nchiví jā cándija nūu yā, de cūtecú ji ní cání.

¹⁰ Chi ní jani Yāá Dios yā jā cúu yā sūtú cūñáhnú, suu maá clase sūtú jā ní ncuu Melquisedec.

Siqui já má cācā yátá ji

¹¹ De iyó cuāhā tūhun jā cachī tūhun nī siquī ndācā yáhā. Sochi vjín cúu jā jicūhun inī ndá nú sáhā nī, siquī jáá nduú cūnī nū chuhun inī nū.

¹² De ja nī ncuahán cándija ndá nú, de jini ñúhún jā cuu nú tēe stéhēn nícu. De nduú chi sa jini ñúhún tucu ndá máá nú tēe jā stéhēn nū nū ndācā tūhun Yāa Dios jáá nduú vjín cuitī. Chi sa nī nduú nú modo sūchí ñíquín jā jini ñúhún caxin, chi ncháha ca cuja ji cajī ji jā cājī. Súcuán cúu ndá nú chi ncháha ca cuja nú jín tūhun vjín cā.

¹³ Chi tú cúu ndá nú cúsá maá modo sūchí ñíquín jā jáxín, túsaa de nduú cúu jicūhun vāha inī nū tūhun ndāā.

¹⁴ Sochi nchivī ja nī jija, chi yājī ji jā cājī, cúu jā ní ncutūha vāha ji de ja cuu nacāji ji jā vāha jín jā nehén.

6

¹ Túsaa de ná yāha ó nū ndá tūhun Cristo jáá nduú-ni vjín, de ná cōhōn nū tūhun jā vjín cā, tácuca ná cúja vāha inī ó jín tūhun yā. De mā ndjéhé tucu ó jín tūhun jā ní scuāha ó xihna cā, suu tūhun jā nācani inī ó jā sndóo ó ndá cuāchi jā sáhā jā naā ó, jín jā candija ó Yāa Dios,

² jín siquī jā jénduté, jín siquī jā tēe ndahá xini nchivī, jín siquī jā natecū ndiyi, jín siquī jā tñú táhvī nchivī ní cání.

³ Túsaa de ná yāha ó nū ndācā yáhā de quivi ó nū tūhun vjín cā, de tú cuāha Yāa Dios tūhun.

⁴ Chi iyó nchivī jā ja nī jicūhun inī ji, de ja nī jini ji ndācā jā jēhe Yāa Dios, de ja nī nquivi ji nū tūhun jā stéhēn Espíritu Santo,

⁵ de suni ja nī jini ji tūhun vāha Yāa Dios jín nāsa coo poder yā tiempo quiji.

⁶ De nchivī ñúcuán tú caca yátá ji, de mā cūcā cā ndjéhé jeé ji jā nacani inī ji. Chi jā caca yátá ji cúu modo jā jáhni tucu ji Sēhe Yāa Dios yicā cruz, de jēhe ji tūhun canoó yā jini nchivī.

⁷ De nchivī chi cúu ji tá cúu ñuhun jā cúun vāha sāvī nū de ndóyo vāha. De tú néne jā vāha jā cajī ndá tēe sātíñú, ñúcuán de cúsi inī Yāa Dios jín.

⁸ Sochi tú néne maá-ni iñu ñúcún jín yūcū jā sātéñú, túsaa de nduú jétíñú cuitī, de squéne yichī yā, de iin quivi de cāyū. Súcuán tñú táhvī nchivī jā jica yátá.

Jā ñúhún inī ó ndācā jā vāha jā coo

⁹ De ndá máá nú hermano, visó cāhān ndá nī súcuán jín nú, de jini vāha nī jā cúu nū nchivī jā cuiñi ñihin, chi nchivī jā ní scācu yā cúu nú.

¹⁰ De Yāa ndāā cúu Yāa Dios, de nduú náā inī yā tiñu jā sáhā ó. Chi siquī jā iyó māni nū jín yā de nī ncundáhvī inī nū ndá hermano

nū jā cándija, de nī nchindeé nú ji, de súcuán sáhā ndá nú jondé mitan.

¹¹ De cūnī ndá nī jā ní ní súcuán sáhā cā tá iin iin nú jondé quivi sándihí, chi jā sáhā nú súcuán de ñihin nū ndihi jā ñúhún inī nū.

¹² De cūnī ndá nī já má cúhuun inī ndá nú, chi sa ndacu nū nchivī cándija jā jín paciencia ndétu ndá ji, de jā ñúcuán ñihin táhvī ji ndācā jā ní nquee yuhú yā.

¹³ Chi quivi jā ní nquee yuhú Yāa Dios nū Abraham, de nī nacuehen yā maá yā jā ní ncāhān téyí yā, chi nduú cā nā incā cuu nacuehen yā jā cūñáhnú cā nsúu cā maá yā jā cuu testigo yā.

¹⁴ De nī ncāhān yā: Jāndāā ndija jā vāha ndasí sáhā nī ndóhó, de sáhā nī jā nducuahā ndasí tatá nú, ncachí yā jín Abraham.

¹⁵ De jín paciencia nī ndetu dē, de súcuán de nī ñihin dē jā ní nquee yuhú yā.

¹⁶ Chi tá cāhān téyí ndá nchivī, de nācuehen ji sívī iin jā cūñáhnú cā nsúu cā maá ji. De tú iyó iin tūhun jáá nduú cándija táhān, de tú iin tēe cāhān téyí dē jín sívī Yāa Dios, ñúcuán de jencuiñi jā tétahān.

¹⁷ De saá-ni Yāa Dios, chi nī ncāhān téyí yā nū nchivī jā cuāha yā táhvī ji. Chi nī ncuu inī yā jā cucáhnú vāha inī ji já má nācani yátá inī yā siquī jā ní nquee yuhú yā jā cuāha yā nū ji.

¹⁸ Chi mā nācani yátá cuitī inī yā siquī tūhun jā ní ncāhān yā ūu vuelta, iin cúu jā ní nquee yuhú yā, de incā cúu jā ní ncāhān téyí tucu yā siquī tūhun ñúcuán. Chi nduú stáhvī cuitī yā. De jā ñúcuán ndá máá ó jā ní jiquisáhvī ó nū yā, chi iyó ndeé ndasí inī ó, de ñúhún téyí inī ó jā squincuu yā jā ní ncāhān yā.

¹⁹ De siquī jā súcuán ñúhún inī ó, de suu sáhā jā quéndóo cutú ánó ó jín tūhun yā, de cúcáhnú vāha inī ó, tá cúu nū quéndóo cutú barco jā tñ gancho yū. De sáhā jā cuu quivi ó andivī nū ū cā, jā cúu modo cuarto ū cā jā ní iyo ichi chátá sahma jā ní ndita caa inī vehe ū janahān.

²⁰ De inī ñúcuán chi xihna cā Jesús nī nquivi, tácuca nacue yā ichi jā quivi ó. De jā ñúcuán ní cání cúu yā sūtū cūñáhnú tá cúu nū ní ncuu sūtū Melquisedec.

7*Jā cúu Jesús sūtū tá cúu nū ní ncuu Melquisedec*

¹ De maá Melquisedec nī ncuu dē rey ñuū Salem, de nī ncuu dē sūtū nū Yāa Dios, Yāa cūñáhnú ndasí. De nī jēhān dē Abraham tá nī nenda Abraham jā ní ncundeé dē nī ncanāā ndá dē jín ndá rey. De nī jicān táhvī dē jēhē Abraham.

² De ndācā ūxī ndatíñú jā ní ncandēe Abraham nū ndācā rey, nī jēhe dē iin iin nū ñúcuán nū Melquisedec. De sívī

Melquisedec cáchi: Rey já sáhá tiñu ndáa. De suni nání dē Rey Salem, de tūhun Salem cáchi: Já íyó ndeé íyó sīi inī. De já ñúcuán suni nání dē: Rey já sáhá já íyó ndeé íyó sīi inī nchivī.

³ De nduú cáhān tutū tūhun tatá dē ni naná dē ni ndacá tatá dē. De suni nduú cáhān já ni ncacu dē jíin já ni jihī dē. Chi cúu dē tá cúu Jesús, Sēhe Yāa Dios, chi níi cáni cúu dē sūtū.

⁴ De cūndéhé ndá nú nāsa ñáhnú nī ncuu Melquisedec, chi tatá ō Abraham já ni ncuñáhnú, nī jēhe dē iin iin nūū ndacá já úxi nūū dē síquī ndacá já ni ncandee dē nūū ndá rey.

⁵ De jíinī ō já ndacá úxi ndatíñú já ni nīhīn nchivī, nī jēhe ji iin iin nūū, nī nquehen ndá tēe cúu sūtū tatá Leví, tá cúu nūū cáhān ley Moisés. De nī nquehen dē nūū nchivī já cúu táhān dē, chi iin-ni tatá Abraham cúu ndá dē jíin ji.

⁶ De Melquisedec chi nsūū tatá Leví cúu dē, de visō sūcuán de nī nquehen dē iin iin nūū ndacá já úxi nūū Abraham. De suni nī jíicān táhvi dē jēhē Abraham, visō cúu Abraham tēe já ni nquee yuhú yā nūū dē já sáhá yā jēhē dē.

⁷ De jíinī vāha ō já tēe cūñáhnú cá cúu já jíicān táhvi jēhē tēe nūu cá.

⁸ De ñayivī yáhá chi ndacá sūtū chi quēhen dē iin iin nūū ndacá já úxi nūū nchivī, visō cúu ndá dē tēe jihī. De Melquisedec suni nī nquehen dē, sochi maá dē chi cáhān tutū īi já tēcú dē.

⁹ De suni cuu cáhān ō já Leví, tēe já nī nquehen iin iin nūū ndacá já úxi nūū nchivī, suni modo já nūū maá dē nī nquehen Melquisedec iin iin nūū ndacá já úxi. Chi já nī jēhe Abraham nūū Melquisedec, suu cúu modo já suni nī jēhe dē cuenta Leví jíin ndihī cá tatá dē já quiji.

¹⁰ Chi tatá Abraham cúu Leví, de visō ncháha ca cacu dē quivī já nī jētāhān Melquisedec Abraham, de modo já nī jēhe maá Leví cúu já nī jēhe Abraham.

¹¹ De chíjin tatá Leví nī nquiji sūtū Aaron jíin ndá cá sūtū já nī nquiji. De nī stéhēn ndá dē ley yā nūū nchivī Israel janahán. De tú nī ncuú sáhá dē já quendōo ndāa nchivī jíin ley ñúcuán nícu, de nduú cá cánuú já nūcuñī incā clase sūtū lugar Aaron jíin ndá tatá dē. De incā clase sūtū cúu Cristo já cúu yā tá cúu nūū nī ncuu Melquisedec.

¹² De tú nūcuñī incā clase sūtū, de suni cánuú já sāma ley síquī ndá tatá dē.

¹³ Túsaá de nī nsāma ley ñúcuán, chi cáhān tutū īi já Jētohō ō Jesús cúu incā clase sūtū, de nī ncacu yā chíjin incā tatá. De tatá nūū nī nquiji yā, nduú nī iin ní ncuú sūtū.

¹⁴ Chi jíinī vāha ō já chíjin tatá Judá nī ncacu Jētohō ō. De tatá ñúcuán chi nduú ní ncāhān cuiñī Moisés já cuu ji sūtū.

¹⁵ De cáji cúu já nī nūcuñī Cristo já cúu yā incā clase sūtū tá cúu nūū nī ncuu Melquisedec.

¹⁶ De nduú cúu yā sūtū já nī ncacu chíjin tatá Leví tá cúu nūū cáhān ley janahán. Chi cúu yā sūtū síquī já ndiso yā poder já cutecú yā níi cáni de má cúu cuiti yā.

¹⁷ Chi sūcuán nī ncāhān Yāa Dios tūhun yā: Níi cáni cúu nú sūtū,

suu maá clase sūtū já nī ncuu Melquisedec.

¹⁸ Túsaá de tiñu já nī ndacu ley janahán síquī sūtū, chi nī naá mitan, chi nduú ní nīhīn tiñú quendōo níi cáni.

¹⁹ Chi ley Moisés nduú ní nsáhá já quendōo ndāa nchivī. De nī nīhīn ō iin tūhun vāha cá já ñūhún inī ō já sndáhvā Cristo cuāchi ō, de sūcuán nī ncuñatin ō nūū Yāa Dios.

²⁰ De jíin já nī ncāhān téyíi Yāa Dios de cúu Jesús sūtū.

²¹ Chi ndá cá tēe ñúcuán, nsūū jíin tūhun já nī ncāhān téyíi yā nī ncuu dē sūtū. Sochi Jesús chi nī ncāhān téyíi Yāa Dios já cuu yā sūtū, chi sūcuán cáhān tutū:

Nī ncāhān téyíi maá Jētohō ō Yāa Dios, de má nácani yátá inī yā:

Níi cáni cúu nú sūtū,
suu maá clase sūtū já nī ncuu Melquisedec.
Ncachi yā.

²² Túsaá de jíin Jesús nī ncututū iin contrato vāha cá nsūū cá ley janahán.

²³ De ndá cá sūtū ñúcuán, chi nī íyo cuāhā dē, síquī já jihī ndá dē de nduú ní ncuú cuiñī dē níi cáni.

²⁴ Sochi Jesús chi cúu yā sūtū já cuiñī níi cáni, chi tēcú yā níi cáni.

²⁵ Já ñúcuán cúu já ndiso tiñú yā já scācu yā nchivī já quiji nūū Yāa Dios já cutecú ji níi cáni. Chi níi cáni tēcú yā de cáhān yā jēhē ji jíin Yāa Dios.

²⁶ Túsaá de vāha ndasí sūtū cūñáhnú cúu Jesús, tá cúu nūū jíinī ñūhún ō. Chi sūtū īi cúu yā, de nduú ná cuāchi yā, de íyó ndoo yā, de nduú cúu yā táhān nchivī já sáhá cuāchi, de cūñáhnú ndasí yā jondē nūū sūcún cá andivī.

²⁷ De maá yā nduú jíinī ñūhún já sáhá yā tá cúu nūū ní nsáhá ndá sūtū cūñáhnú janahán, já ndiquivī nī nsōcō dē quiti síquī cuāchi maá dē xihna cá, de sá de síquī cuāchi nchivī. Chi iin vuelta-ni nī nsōcō yā maá yā jēhē ō, de nī ncuu-ni.

²⁸ Chi jíin ley Moisés nī jani ndá dē ndá sūtū cūñáhnú jáa nduú ná fuerza squincuu vāha. Ñúcuán de cueé cá de nī ncāhān téyíi Yāa Dios. De jíin já nī ncāhān téyíi yā, de nī jani yā Sēhe yā já cúu yā sūtū cūñáhnú, de sūtū ndāa sūtū vāha cúu yā níi cáni.

8

Jā ndiso tiñú Cristo síquī iin contrato jéé

¹ Túsaá de tūhun cánuú cā jā ja nī ncāhān ndá nī cúu yáhá: Névaħa ó iin sūtū cúñáhnú tá cúu nūū nī ncāhān nī, de ndéē yā lado cuáhá mesa nūū ndácu tiñu maá Yāā jā cúñáhnú jondē andiví.

² De mitan de cúu yā sūtū jondē andiví, jā cúu lugar ĩ ndija jā nī nsáhá maá Jētoħō ō Yāā Dios, nsūū nchiví. Chi nduú cáá tá cáá veħe ĩ janahán jā nī nsáhá nchiví.

³ De ndácá sūtū cúñáhnú nī jani Yāā Dios dē jā sōcō dē ndatíñú jín quiti nūū yā. Túsaá de Jesucristo suni nī jini ĩñúhún jā sōcō yā jā cúu yā sūtū.

⁴ De tú nī ĩyo cā yā ĩnī ñayiví, de nī mā quetáhán jā cúu yā sūtū jín ndá cā sūtū, chi níní sōcō cā ndá dē quiti tá cúu nūū cáhán ley Moisés.

⁵ De tiñu jā sáhá ndá dē, chi nduú quetáhán jín jā ĩyó andiví. Chi cúu ĩin muestra-ni jā stéhēn síquĭ andiví. De cúu tá cúu jā nī ncāhān Yāā Dios jín Moisés quiví jā nī nquijéħe dē nī nsáhá dē veħe ĩ janahán: Coto váħa nū jā sáhá nū ndácá ndatíñú tá cáá ndá jā nī stéhēn nī nūū nū jondē xīnĭ yucu, ncachĭ Yāā Dios jín dē.

⁶ De mitan de sáhá Cristo tiñu ñáhnú ndasí cā nsūū cā jā sáhá ndá sūtū ñúcuán, chi ndiso tiñú yā síquĭ contrato jeé jā váħa ndasí cā, chi ndiso tūhun ñáhnú cā jā nī nquee yuhú Yāā Dios jā sáhá yā.

⁷ Chi contrato ley xĭħna ĩñúhún, tú nī nsáhá jā quee váħa tiñu nícu, de nduú cā cánuú jā coo contrato ũū.

⁸ Chi nchiví janahán ñúcuán nduú nī nquéndōo ndáá ĩi, chi nī ncāhān Yāā Dios jín ĩi, cáchĭ tutū:

Quiji quiví jā nasáhá nī ĩin contrato jeé jín nchiví Israel jín nchiví Judá, cáchĭ Jētoħō ō Yāā Dios.

⁹ De mā cōō tá cúu contrato jā nī nsáhá nī jín ndá tatá ĩi janahán,

quiví jā nī ntiin nī ndahá ndá ĩi, de nī ntavā nī ĩi ĩnī naciōn Egipto.

Chi nduú nī squincuu váħa ndá ĩi jín contrato ley nī.

Jā ñúcuán nduú cā nī ntānuú nī ĩi, cáchĭ Yāā Dios.

¹⁰ Túsaá de suħa coo contrato jā nasáhá nī jín nchiví Israel,

jondē tá quiji quiví ñúcuán, cáchĭ Jētoħō ō Yāā Dios:

Sáhá nī jā ĩcūħun ley nī nūū jāá ntūnĭ ĩi, de saá-ni ĩnī áno ĩi tee nī tūħun ley nī.

De cuu nī Yāā Dios ndá ĩi,

de maá ĩi cuu nchiví maá nī.

¹¹ De nduú cā jini ĩñúhún stéhēn ĩi nūū táhán ĩi nūū ñani ĩi,

tácua cunĭ ĩi nása Yāā cúu Jētoħō ĩi.

Chi ndihĭ ĩi cunĭ nása Yāā cúu nī,

jondē nchiví nūū cā jín jondē nchiví cúñáhnú cā.

¹² Chi cune cáhnú ĩnī nī nūū ĩi jā nī nsáhá ĩi tiñu néhén,
de nī mā núcūħun cā ĩnī nī cuāchi jā nī nsáhá ĩi.

Ncachĭ Yāā Dios.

¹³ De nī ncāhān yā jā cuāħa yā ĩin contrato jeé cúu jā nī ncachĭ yā jāá nduú cā cuetíñú contrato xĭħna ĩñúhún. De ĩin jā nī ncutúhú jāá nduú cā jétíñú, chi jínĭ ō jā ja ñatin naā.

9

Veħe ĩ ñayiví yáħa nī stéhēn nása cáá andiví

¹ De ndáá chi contrato xĭħna ĩñúhún nī ndacu tiñu nása chiñúhún ĩi yā, jín nása coo ĩin veħe ĩ ĩnī ñayiví yáħa.

² De nī ncuváħa veħe ĩ ñúcuán, de nī ĩyo ũū cuarto. De cuarto xĭħna ĩñúhún jā nánĭ cuarto ĩi, nī ĩñi candelero oro jín mesa oro jín pan ĩi.

³ De nī ĩyo sahma jā nī ndita caa jā ndásĭ incā cuarto jā nánĭ cuarto ĩi ndasí cā.

⁴ De ĩnī ñúcuán nī ĩyo ĩin altar oro nūū cáyū sūja ĩi, jín jātūn jā ĩñúhún contrato ley, de maá-ni oro cúu ní síquĭ jātūn. De ĩnī jātūn ĩñĭ ĩin tĭjēħēn oro jā ĩñúhún maná jā nī ncuun jondē andiví. De suni ĩñúhún vara Aarón jā nī nene yūcū, jín tabla yūū jā yósō tūħun contrato ley.

⁵ De síquĭ jātūn nī ĩñi ndūū figura ángel querubín jā stéhēn jā ndéē Yāā Dios. De nī nsáhá cōndáħvĭ síquĭ tapa jātūn nūū nī nchosó yúyú ĩñĭi jā sndáħvá cuāchi. De nduú nūne ó jā cáhān cā ō síquĭ ndá ñúcuán mitan.

⁶ De tá nī jĭnu ndácá ñúcuán, de sanúū sanúū-ni quiví ndá sūtū ĩnī cuarto xĭħna ĩñúhún jā sáhá dē tiñu jā cúu dē sūtū.

⁷ Sochĭ ĩnī cuarto ũū, chi nduú cúu quiví nā-ni sūtū jín incā nchiví, chi mátúhún-ni sūtū cúñáhnú cā cúu jā quiví, de suni ĩin-ni vuelta jā cuĭyā. De suni mā cúu quiví dē de tú nduú ĩñĭi quiti jā sōcō dē nūū Yāā Dios jā síquĭ cuāchi maá dē jín síquĭ cuāchi nchiví.

⁸ De jín ñúcuán stéhēn Espiritu Santo nūū ō jā tá nī ĩyo cā cuarto ĩi xĭħna ĩñúhún ĩnī ñayiví, de nduú nī nūne ichĭ jā quiví nchiví ĩnī lugar ĩi ndasí jā cúu andiví.

⁹ Chi ndácá ñúcuán cúu jā nī stéhēn nása cúu tiempo mitan. Chi jā nī nsōcō ndá ĩi ndatíñú jín quiti nūū Yāā Dios, chi nduú nī ncuū cuítĭ sáhá jā quendōo ndoo áno nchiví jā nī nsōcō.

¹⁰ Chi ndá ñúcuán nī stéhēn maá-ni síquĭ yiquĭ cúñu ó, nása caji ó, nása coħo ó, nása ndundoo ó. De nī jetíñú jondē nī nquiji Cristo jín ĩin modo váħa cā, de sá de nduú cā.

¹¹ Chi mitan chi ja nī nquiji Cristo, de cúu yā sūtū cúñáhnú cā jā ndiso tiñú yā síquĭ ndácá jā váħa jā nī nquiji mitan. De cúu yā

sütü iní lugar ñ jondē andiví jā cūñáhnú cā de váha cā nsūú cā cuarto ñ janahán. De nsūú jā ní nsáhá nchiví cúu, chí nsūú cuenta ñayiví yáhá cúu.

¹² De jā ní nquíví yā iní lugar ñ ndasí cā jondē andiví, de nsūú jíin níñi ndixúhú de ní níñi becerro, chí jíin níñi maá yā ní nquíví yā, ní nsōcō yā iin vuelta-ni jā ní cání. De súcuan ní scácu yā yóhó jā cutecū ó ní cání.

¹³ Chí jondē janahán de níñi stiquí jíin níñi ndixúhú jíin yāa becerro jā ní ncayū nūū altar, ní jōsō ndá dē siquí nchiví jāá nduú íyó ndoo áno jí, de súcuan ní ndundoo jí nūū yā.

¹⁴ De tú ní níhīn tíñú níñi ndácá quiti ñúcuán, de ná oncá cúu níñi maá Cristo. Chí Yāa ndoo cúu yā, de ní nsōcō yā maá yā nūū Yāa Dios, ní nsáhá Espíritu Santo jā íyó ní cání. De níñi yā náquete áno ó nūū tíñu néhén jā cuū ó sáhá. De súcuan de cuu satíñú ó nūū Yāa Dios, Yāa técu.

¹⁵ Já ñúcuán cúu jā ndíso tíñú yā siquí iin contrato jeé. Chí ní jíhī yā, de súcuan ní ncandee yā cuāchi jā ní nsáhá ndá nchiví tá ní íyo jí chíjin contrato xíhna ñúhún. De nchiví jā cána Yāa Dios jí jā quíví jí ndahá yā, níhīn jí táhvi jí jā coo ní cání, tá cúu nūū ní nquee yuhú yā.

¹⁶ Chí cúu modo jā tá sáhá iin tēe acta jā cáhān siquí táhvi, de jondē tá cuū dē sá de níhīn tíñú.

¹⁷ Chí tú técu cā tēe jā ní nsáhá, de nduú níhīn tíñú. De jondē tá ní jíhī dē, de sá de jétíñú.

¹⁸ De saá-ni contrato xíhna ñúhún, suni ní jíni ñúhún cucutú jíin níñi quiti jā ní jíhī. De contrato jeé chí cúcutú jíin níñi Cristo jā ní jíhī yā.

¹⁹ Chí tá ní ncuu ní ncachí Moisés ndácá tíñu jā ndácu contrato ley ñúcuán nūū ndiví nchiví, de ní nquehen dē níñi becerro jíin níñi ndixúhú jíin ndute, de jíin íxi cuahá jíin yūcū hisopo ní jōsō dē yúyú níñi siquí libro ley jíin siquí ndiví nchiví.

²⁰ De ní ncāhān dē: Yáhá cúu níñi jā cúcutú contrato ley jā ní nsáhá Yāa Dios jíin ó, ncachí dē.

²¹ De suni níñi ñúcuán ní jōsō dē jondē iní maá vehe ñ jíin nūū ndácá ndatíñú jā ní jetíñú ndá dē jā chíñúhún dē yā.

²² De jā ñatín ndihí ndatíñú, chí cáhān ley yā jā jíni ñúhún ndundoo jíin níñi. De tú mā cātí níñi de mā cúne cáhnú iní yā nūū cuāchi nícu.

Jā ní nsōcō Cristo maá yā jā candee yā cuāchi

²³ Túsaá de ndácá ndatíñú ñúcuán jā cúu muestra ndá máá jā íyó andiví, ní jíni ñúhún jā ndundoo jíin níñi quiti. De ndá máá jā íyó andiví, chí ní jíni ñúhún ndundoo jíin níñi Cristo jā váha ndasí cā.

²⁴ De Cristo chí nduú ní nquíví yā iní lugar ñ jā ní nsáhá nchiví, chí iin muestra-ni ní ncuu ñúcuán jā ní stéhēn nása íyó lugar ñ ndija jondē andiví. Chí sa maá andiví ní nquíví yā, de mitan chí íyó yā nūū Yāa Dios jā cáhān yā jēhē ó.

²⁵ De maá sūtū cūñáhnú cā quíví dē ndácá cuiyā iní cuarto ñ cā jā sócō dē níñi quiti. Sochi Cristo chí nduú ní nsōcō yā maá yā cuahá vuelta, chí iin vuelta-ni.

²⁶ Chí tú súcuan de cánuú jā cuahá vuelta ndoho yā jondē tá ní jēcōo ñayiví de jondē mitan nícu. De nduú chí sa tiempo jā cuándihí yáhá ní nquenda níjin yā iin vuelta-ni jā ní cání, de ní nsōcō yā maá yā jā ní ncandee yā cuāchi.

²⁷ De tá cúu nūū ní ncundaá jā cuū ndácá nchiví iin vuelta-ni, de ñúcuán de sáhá ndāa Yāa Dios tíñu jí,

²⁸ suni súcuan Cristo ní jíhī yā iin vuelta-ni jā ní nsōcō yā maá yā tácu candee yā cuāchi cuahá nchiví. Ñúcuán de ndiji yā incā vuelta, de nsūú jā sócō tucu yā maá yā jā candee yā cuāchi, chí sa jā scácu yā nchiví jā ndétu jí jā ndiji yā.

10

¹ Chí ley Moisés ní ncuu iin muestra-ni ndacá jā váha jā ní nquiji jíin Cristo, iin jā stéhēn-ni nása coo maá jā váha. Já ñúcuán nduú cúu cuití sáhá ley jā quendōo ndāa nchiví jā quíji jí nūū Yāa Dios de sócō jí quiti nūū cuiyā nūū cuiyā.

² Chí tú ní ncúu sáhá ley jā quendōo ndāa jí, de jencuítí jā sócō jí quiti nícu. Chí tú ní ncúu, de iin vuelta-ni de jā ní nquendōo ndoo áno nchiví jā sócō ñúcuán, de mā cúyuhú cā áno jí jā ní nsáhá jí cuāchi nícu.

³ De nduú chí jā sócō ndá jí quiti ndácá cuiyā, sa sáhá jā núcūhun iní jí cuāchi jí.

⁴ Chí níñi stiquí jíin níñi ndixúhú, mā cúu cuití candee cuāchi.

⁵ Já ñúcuán tá ní nquiji Cristo iní ñayiví, de ní ncāhān yā jíin Yāa Dios:

Jā jáhnī jí quiti jíin jā jéhe jí ofrenda nūū ní, chí nduú ní jétahān iní ní.

Sochi ní nsáhá túha ní yiqui cúñu maá sá jā sócō sá.

⁶ De nduú ní ncúsī iní ní jā téñuhūn jí quiti de sócō jí tí jā ndundoo cuāchi jí nícu.

⁷ Ñúcuán de ní ncāhān sá: Yáhá vāji sá jā squíncuu sá tíñu jā jétahān iní ní, Tátā Yāa Dios.

Chí súcuan jā yōsō túhun sá nūū tutú.

Ncachí Jesús.

⁸ Xíhna cā ní ncāhān yā jāá nduú ní jétahān iní Yāa Dios de nduú ní ncúsī iní yā jā jáhnī jí quiti de jéhe jí ofrenda, jíin jā téñuhūn jí tí de sócō jí tí jā ndundoo cuāchi jí nícu, vísó súcuan ndácu ley tíñu.

⁹ De nī ncāhān cā yā: Yáhá wāji sá já squíncuu sá tiñu já jétahān inī ní, Tátá Yāā Dios. De já nī ncāhān yā súcuán, de nī nsáhá yā já jencuifni já sócō ndá ji quiti, chi nī nsōcō yā maá yā.

¹⁰ De nī nsáhá Yāā Dios já iyó ndoo iyó īi ó nūū yā síquī já nī nsáhá Jesucristo já jétahān inī Yāā Dios, suu já nī nsōcō yā yiqui cúñu yā iin vuelta-ni já ní cáni.

¹¹ De ndácá sūtū nūcuán chi ndiquivī nī inī dē nī nsatíñū dē nūū yā, de cuāhā vuelta jáñni ndá dē quiti já sócō sócō dē. De ndácá nūcuán chi mā cūū cuiti candee cuāchi.

¹² Sochi Cristo chi iin vuelta-ni já ní cáni nī nsōcō yā maá yā já síquī cuāchi ó. De sá de nī jécundeē yā lado cuáhá Yāā Dios nūū cúñáñnū yā.

¹³ De nūcuán ndétu yā mitan jondē quiji quivī já candee yā poder ndácá já jínī ūhvī nūū yā.

¹⁴ Chi já nī nsōcō yā maá yā iin vuelta-ni, de nī nsáhá yā já ní cáni quendōo ndāā nchivī já nī nsáhá ndoo yā.

¹⁵ De maá Espiritu Santo suni cájí cāhān yā síquī tūhun yáhá, chi xihna cā cāhān yā:

¹⁶ Suha coo contrato já nasáhá nī jínī ji, jondē tá quiji quivī nūcuán, cáchi Jětōhō ó Yāā Dios:

Sáhá nī já jicūhun ley ni inī ánō ji, de saá-ni nūū jáá ntūni ji tee nī tūhun ley ni.

¹⁷ Nūcuán de cāhān cā yā:

Mā nūcūhun cā inī nī ndácá cuāchi jínī tiñu nēhén já nī nsáhá ji.

Ncachi yā.

¹⁸ Túsáá de tú ja nī nee cáhnū inī yā nūū cuāchi ó, de nduú cā cánuú já sócō cā ó já síquī cuāchi ó.

Já ní nune ichi já quivī ó nūū Yāā Dios

¹⁹ Já nūcuán hermano, mā cáni inī ó nī inī, chi cuu quivī ó lugar īi ndasí jondē nūū iyó Yāā Dios, síquī já nī jati niñi Jesucristo.

²⁰ Chi nī nacune yā iin ichi jée já cutecū ó ní cáni sáhá yā. Chi tá nī jñi yā de nī ntēhndē sahma já ndíta caa já ndasí lugar īi ndasí cā inī vehe īi. De súcuán nī stēhēn Yāā Dios já núne já quivī ó lugar īi ndasí cā nūū iyó yā.

²¹ De Jesús cúu sūtū cúñáñnū ndasí já jito yóhó nchivī já cúu sehe Yāā Dios.

²² Túsáá de ná quivī ó nūū Yāā Dios, de ná cóo ndāā ndija ánō ó, de ná cándija nihin ó já iyó ndāā ndihī tūhun yā. Chi jínī niñi Cristo nī ndundoō ánō ó nūū ndácá cuāchi já nī nsáhá ó, de nī ndundoō ó nūū yā já nī jenduté ó jínī ndute.

²³ De ná cuifni nihin ó jínī tūhun já cāhān ó, suu já nūhún inī ó já sáhá yā já váha yóhó. De mā cáca yátá ó, chi váha squíncuu maá Yāā Dios já nī nquee yuhú yā nūū ó.

²⁴ De ná nácani inī ó nása sndíhvī táhán inī ó já cundáhvī cā inī ó táhán ó, jínī já sáhá ó tiñu váha.

²⁵ De níni ná ndútútú ó já chiñhún ó yā, de mā cúhuun inī ó tá cúu nūū sáhá sava ji, chi sa víhī cā ná sndíhvī táhán inī ó, chi ja jínī ó já cuácuñatin quivī já nenda yā.

²⁶ De tú ja nī jicūhun inī ó de nī jetáhví ó tūhun ndāā, de tú maá-ni cuāchi sáhá ó sáhá ó, túsáá de nduú cā ná incá iyó já cuú síquī cuāchi ó.

²⁷ Chi sa quendōo maá-ni cā tūhun xēēn síquī ó já quiji quivī juicio de quiji ñuhún xēēn já cāyū nchivī já jínī ūhvī ji yā.

²⁸ Nchivī já squéne yichī ley Moisés, de tú ūū á ūñi nchivī cāhān cuāchi síquī ji, de jñi nahñi ji, de nduú cā ná tūhun cúndáhvī inī iyó.

²⁹ De ná oncā cúu já má ndōhó xēēn cā nchivī já squéne yichī ji maá Sēhe Yāā Dios, chi modo já jáñū nihnu ji síquī yā. De sáhá ji jáá nduú jétiñū cuiti niñi yā já ní jati síquī contrato já ndundoō ji nūū yā nīcu. De súcuán sáhá návaha ji nūū maá Espiritu Yāā Dios já sáhá já váha yóhó.

³⁰ Chi ja jínī ó já nī ncāhān maá yā: Maá nī sáhá já ndutahví ji síquī cuāchi ji, maá nī cuāha castigo ji, ncachi Jětōhō ó. De suni cāhān: Maá Jětōhō ó sáhá ndāā yā síquī cuāchi nchivī yā.

³¹ Túsáá de xēēn ndasí coo síquī nchivī jáá nduú ní ncándija já quivī ji inī ndahá Yāā Dios, Yāā tēcū, já ndutahví ji síquī cuāchi ji.

³² De nūcūhun inī ndá nū nāsa nī ncuu ichi chátá, jondē tá cáta nī nquijehé nú caca nú jínī luz yā, de nī jendeé inī ndá nū já ní ndoho nú quéhén tündóhó xēēn.

³³ Chi sava ndá nū nī ncāhān nēhén ji nūū nū de nī sndóho ji ndóhó nī jínī nchivī. De sava cā nū nī jēhe nū tūhun já cuiñi nú jínī nchivī já ní ndoho súcuán.

³⁴ Chi nī ncundáhvī inī nū nchivī já ní nchihī vecāa já síquī yā, de nī ncusiñ inī nū vísó nī ncandee nchivī ndatiñū nú. Chi nī nsáhá ndá nū cuenta já jondē andivī névaha nū iin táhvī já váha ndasí cā já coo ní cáni.

³⁵ Túsáá de mā siáá nū tūhun já nī ncandija ndija nú já váha inī yā, chi cuāhā ndasí táhvī nihin nū síquī nūcuán.

³⁶ Chi cánuú já cuandee inī nū tácuca sáhá nū já jétahān inī Yāā Dios, de nihin nū já ní nquee yuhú yā.

³⁷ Chi cāhān tutū īi:

Iin núnú-ni cā de nenda maá Yāā já ndiji, de mā cúcuéé yā.

³⁸ De nchivī já ní sndáhvā nī cuāchi ji, tēcū ji já cándija ji já sáhá nī jēhē ji.

Sochi tú caca yátá ji, de mā cúsiñ inī nī jínī ji. Ncachi Yāā Dios.

³⁹ Sochi yóhó chi nduú cúu ó táhán nchivī já jica yátá já tánū táhvī ji. Chi sa cándija ó já nihin táhvī ó cutecū ánō ó.

11

Siqui tūhun cándija

¹ De jā cándija ó, suu cúu jā ní ncundaā ndija inī ō jā nīhīn ō ndācā jā űūhūn inī ō, jīn jā jīnī vāha ó jā íyó ndija ndācā jāá nduú jīnī ō nūū mitan.

² De nchivī janahán chi nī jetúhūn yā ji sīquī jā súcuán nī ncardija nīhīn ji.

³ Sīquī jā cándija ó cúu jā jīcūhūn inī ō jā ní nsáhā Yāā Dios űayivī jīn tūhūn jā ní ncāhān yā-ni. De jīn poder Yāā Dios jāá nduú jīnī ō nūū, nī jēcōo ndācā jā jīnī ō nūū.

⁴ Nī ncardija Abel jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī nsōcō dē jā vāha cā nūū Yāā Dios nsūū cā Caín. De jā űúcuán nī jetúhūn yā jā íyó ndāā dē, chi nī jetáhvi yā jā ní nsōcō dē quiti nūū yā. De visō nī jīhī dē, de cāhān cā historia dē jīn ó jondē mitan, chi tēe nī ncardija ndāā cúu dē.

⁵ Nī ncardija Enoc jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī naquehen yā dē cuāhān dē andivī, de nduú ní jīhī dē. De nduú ní nānīhīn nchivī dē, chi nī ndoñūhūn dē-nī ní nsáhā yā. De cáchi tutū jā jondē nchāha ca naquehen yā dē de nī ncusiī inī yā jīn ndācā jā ní nsáhā dē.

⁶ Sochi tú nduú cándija ó jā sáhā yā jēhē ō, de nduú nā modo jā cusī inī Yāā Dios jīn ó. Chi nchivī jā cúni quīvi ndahá yā, cánuú jā candija ji jā íyó yā jīn jā cuāha yā táhvi nūū nchivī jā ndúcú ji candija ji yā.

⁷ De Noé nī ncardija dē jā sáhā Yāā Dios jēhē dē, tá nī ncachī tūhūn yā nūū dē jā coo tūndóhó jāá nchāha ca cunī dē jā coo. De jā űúcuán nī jetáhvi dē ní nsáhā dē barco cāhnú jā nánī arca, tácuu cācu dē jīn ní vehe dē. De jā súcuán nī ncardija dē, de nī nenda cuāchi sīquī nchivī jāá nduú ní ncardija ji yā. De ní sndáhvā yā cuāchi dē sīquī jā ní ncardija dē jā sáhā yā jēhē dē.

⁸ De Abraham nī ncardija dē jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī jetáhvi dē tá nī ncāhān yā jīn dē jā quīhīn dē iin lugar nūū cuāha yā jā cuu táhvi dē. De nī nquee dē cuāhān dē, visō nduú jīnī dē ní cúu nūū quīhīn dē.

⁹ Nī ncardija dē jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī ndeē tátú dē nūū űūhūn jā ní nquee yuhú yā jā cuāha yā nūū dē. De ní ndeē dē vehe űūi, de saā-nī sēhe dē Isaac jīn Jacob, chi suni inuú nīhīn táhvi ji jīn dē jā ní nquee yuhú yā.

¹⁰ Chi nī űūhūn inī dē jā cundeē dē maá űūū andivī jā íyó cutú cimientō, de maá Yāā Dios nī jaquīn yā de ní nsáhā yā űūū űúcuán.

¹¹ De saā-nī Sara nī ncardija űā jā sáhā yā jēhē űā, de jā űúcuán nī nīhīn űā fuerza jā ní jīcūhūn sēhe űā. Chi jondē tá nī nchāha ndasī cuīyā űā, de ní ncacu iin sēhe yīi űā, chi nī ncardija űā jā sīquīncuu Yāā Dios jā ní nquee yuhú yā.

¹² De súcuán nī ncuu jā ní ntáhvi cuāhā nchivī ní nsáhā iin-nī Abraham, visō jā űāhnú ndasī dē. De tatā dē ní nducuahā

ndasī, tá cúu tiūūn andivī, jīn űūtīn yuhú mar, jā má cúu cuiűi cahvi ó.

¹³ De ndācā nchivī jā ní ncardija űúcuán, nī jīhī ji. De visō nduú ní nīhīn ndā ji jā ní nquee yuhú yā, sochi nī jīnī vāha ji jā súcuán coo, de ní ncusiī inī ndā ji jā nīhīn ji incā vida. De súcuán nī ncāhān ndā ji jā nchivī űūū jicā nchivī tátú cúu ji inī űayivī yáhā.

¹⁴ De ndā nchivī jā cāhān súcuán, chi stēhēn cāji ji jā ndúcú ji iin űūū jā cúu andivī nūū cúu űūū maá ji.

¹⁵ Chi tú ní nācani inī ndā ji sīquī űūū nūū ní nquee ji, de íyó modo jā ndicō cóo ji de tú cúni ji nícu.

¹⁶ De nduú chi nī ncuu ndasī inī ndā ji jā cundeē ji incā űūū vāha cā jā cúu űūū andivī. Jā űúcuán nduú cúcanoō Yāā Dios jā nánī yā Yāā Dios ndā ji, chi jā ní nsáhā tūha yā iin űūū nūū cundeē ji.

¹⁷ Nī ncardija Abraham jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī jēhēn dē jīn Isaac jā sōcō dē ji, tá nī jito túni yā dē. De ní tūha dē jā sōcō dē sēhe dē jā mátúhūn ji-nī nūū dē, visō ní nīhīn dē tūhūn jā ní nquee yuhú yā suha sīquī dē:

¹⁸ Isaac cúu tēe jā sīquījéhe ní tatā nū quīhīn, cáchi tūhūn jā ní nquee yuhú yā.

¹⁹ De ní nsáhā dē cuenta jā cuu nastēcū Yāā Dios ji. De modo jā súcuán nī ncuu, chi cuu cāhān ō jā modo jā ní jīhī ji de ní natecū ji nūū dē, chi ní jasī yā-nī jā má cáhni dē ji.

²⁰ Nī ncardija Isaac jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī ncāhān dē jā táhvi vāha nīhīn sēhe dē Jacob jīn Esau tiempo quīji.

²¹ De suni súcuán nī ncardija Jacob, de jā űúcuán tá jā űatin cuū dē de ní ncāhān dē jā nīhīn ndúū sēhe yīi José táhvi vāha. De yítuu dē garrote dē, de ní nchiñūhūn dē Yāā Dios.

²² De suni súcuán nī ncardija José, de jā űúcuán tá cuācuñatin cuū dē, de ní ncāhān dē jā ndācā tatā Israel, iin quīvi de quee ji inī naciōn Egipto. De ní ndacu dē jā chiyuhú ji yīquī dē űūū nūū quīvi ndā ji.

²³ De tá ní ncacu Moisés, de tatā ji naná ji ní ncardija dē jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī jito yuhú dē ji űni yōō. Chi ní jīnī ndúū dē jā vīi cáá ji, de nduú ní nchúhú dē sīquī acta jā ní nsáhā rey jā cuū ndācā sūchī yīi.

²⁴ De suni súcuán nī ncardija Moisés, de jā űúcuán tá ní jahnu dē de nduú cā ní jēhe dē tūhūn jā cuu dē sēhe űāhan cúu sēhe sīhī rey Egipto.

²⁵ Chi sa ní ncuu inī dē jā ndoho dē jīn ndā táhān dē nchivī Yāā Dios, nsūū jā cusī inī dē jacū-ni tiempo jīn cuāchi.

²⁶ Chi ní nsáhā dē cuenta jā tú cāhān nēhēn nchivī sīquī dē jā sīquī Cristo, de űúcuán sáhā jā cucuicā ndasī cā dē ndihī jā ndīso tūhūn Yāā Dios nsūū cā jā cucuicā dē ndihī jā íyó naciōn Egipto. Chi ní űūhūn inī dē jā cuāha yā táhvi dē.

²⁷ De jā sūcuán nī ncandíja dē, de jā ñūcuán nī nquee dē nación Egipto cuāhān dē. De nduú ní nchúhū dē jā quítī inī rey nūū dē. Chi nī ñūū nīhin dē sīquī tiñu sáhá dē, chi nī nsáhá dē cuenta jā ja jíni dē nūū Yāā jāā nduú cūu cunī ō nūū mitan.

²⁸ De jā sūcuán nī ncandíja dē, de jā ñūcuán nī ncāhān dē jā ná cáhnī nchivī ticáchī pas-cua. De nī ndacu dē jā ná cóso jí yúyú ñīñī tī viéhé jí, tácuā tá quíji ángel jā cahñī yā ndácá sēhe nuú nchivī Egipto, de mā cáhnī yā sēhe nuú nchivī Israel.

²⁹ De sīquī jā ní ncandíja nchivī Israel jā sáhá yā jēhē jí, de nī nchāhā jí-nī māhñū Mar Rojo, chi nī nacune yā ndute de nī natūu-nī ñuhun yíchī. De suni sūcuán nī ncuu inī ndá tēe Egipto jā yāhā dē nícu, de nī ndasī-nī ndute sīquī dē, de nī jíhī ndá dē.

³⁰ Nī ncandíja ndá soldado jā sáhá yā jēhē dē, de jā ñūcuán nī jíco cáva namā jā ní jíco ndūū jā ndásī ñūū Jericó, tá ní jíco ndūū ndá dē ūjā quívi.

³¹ De Rahab, vísō ñahan ndīī nī ncuu ñā, sochī nī ncandíja ñā jā sáhá yā jēhē ñā. De nī nchindeé ñā ndá tēe Israel jā ní nquindēhé ndé dē nása iyó ñūū ñā. De jā ñūcuán nduú ní jíhī ñā jíñ nchivī ñūū ñā jā nīhin inī.

³² ¿De nása cáhān cā ní túsaá? Chi nduú cā nā tiempo jā nacani cā nī tūhun Gedeón jíñ Barac jíñ Sansón jíñ Jefté jíñ David jíñ Samuel jíñ ndácá tēe jā ní nacani tūhun yā jondē janahān.

³³ Nī ncandíja ndá dē jā sáhá yā jēhē dē, de jā ñūcuán nī ncundeé dē ní natiñ dē ndácá ñūū nāhnú, de vāhā nī ndacu dē tiñu nūū, de nī nchindeé yā ndá dē tá cūu nūū ní nquee yuhú yā. De nūū sava dē ní jasi Yāā Dios yuhú ndicaha jāā nduú ní nchájī tī dē.

³⁴ De sava dē nduú ní ncáyū dē sáhá ñuhūñ jā cáyū xēēn. De sava dē ní ncācu jāā nduú ní jíhī dē jíñ espada. De sava dē ní nanihīn inī dē tá nduú cā nā fuerza dē nícu, de ndacuí téyíí nī iyo dē nūū guerra, de nī ncundeé dē sīquī soldado ndácá ñūū jícá jā jíñi ūhvī jí dē.

³⁵ De sava ñahan nī natecū sēhe ñā jā ní jíhī jí. De sava cā nchivī cándíja chí sa nī ndoho xēēn jí jondē nī jíhī jí. Chi nduú ní jēhe ndá jí tūhun jā siáá jí tūhun yā de cācu jí, chí nī nchuhun inī jí jā natecū jí de cundeé vāhā cā jí jondē andivī.

³⁶ De sava cā jí nī nsáhá catá nchivī nūū jí, de nī ncani nchivī jí, de jondē nī nuhñī jí cadaena nī nchihī jí vecāa.

³⁷ De nī ncuun nchivī yūū xīñī jí, de nī jehndē jí jíñ sierra, de nī jito túñī jí jíñ tūndóhó, de nī jahñī jí jíñ espada. Nī jíca nuu jí cháhá chúcuán, de maá-nī ñīi ticáchī ñīi ndixúhū ní ñuhun jí. Nī ndoho ndáhvī jí, ní jíñī jí tūndóhó, ní sndóho nchivī jí.

³⁸ Vāhā ndasí cā nchivī ní ncuu jí nsūū cā ndá nchivī ñayívī, de vísō sūcuán de nī nsáhá nchivī jā ní jíca nuu jí nūū ñuhun thá jíñ

chíjin yucu, de nī iyo jí yavī cava jíñ yavī ñuhun.

³⁹ De ndácá nchivī yáhá, vísō nī jetúhūñ Yāā Dios jí jā ní ncandíja nīhin jí jā sáhá yā jēhē jí, de nduú ní nīhin jí jā ní nquee yuhú yā nūū jí.

⁴⁰ Chi nī nsáhá tūhā yā iin tiñu vāhā cā, de suu cūu jā sáhá Cristo jíñ ó, tácuā iin cáhnū-nī nīhīn jí iin táhvī vāhā cā jíñ ó.

12

Jā ná cūnuū ō nūū mátúhūñ-nī Jesús

¹ Túsaá de iyó cuāhā ndasí nchivī ñūcuán jā ní ncandíja nīhin jí jā sáhá yā jēhē jí, de modo jā ní jíco nduú jí yóhó, de stéhēn cā jí nūū ō jondē mitan jā suni sūcuán ná cándíja ó. Túsaá de saá-nī maá ó, ná sáhá jíyo ó ndácá jā sátēñū jíñ cuāchī jā ní ncāan ó jíñ. De ná cuandēe inī ō cunu ó jíñ carrera jā ní jēhe yā jā cunu ó.

² De ná cūnuū vāhā ó nūū Jesús, Yāā jā ní scándíja yóhó de sáhá yā jā cuja vāhā ó jíñ tūhun cándíja ó. Chi maá yā ní jendeé inī yā jā ní ndoho yā yicá cruz. De vísō tūhun canoó cūu jā sūcuán cuū yā, de nduú ní nsáhá yā cuenta. Chi nī ñuhun inī yā jā cusii ndasí inī yā tá jinu jā ndoho yā. Sá de nī jēcundeé yā lado cuāhā mesa nūū tátūñi Yāā Dios.

³ De nacani inī ndá nū nása nī jendeé inī yā ní ndoho yā jā ní nsáhá nāvāhā nchivī iyó cuāchī jíñ yā. De sūcuán de mā cuítá nú de ní mā nūū inī nū jíñ tūndóhó.

⁴ Chi juni nchāhā ca ndoho nū jā jondē cuū nū jā ndúcū ndéé nū snáñ nū cuāchī.

⁵ De sanaā de ja ní naā inī ndá nú jā cáhān tutū II, jā sndíhvī inī Yāā Dios ndá nú jā cūu nū sēhe yā:

Séhē, mā quítī inī nū jā jēhe Jētohō ō castigo ndóhó,

de ní mā cúcuécá inī nū tú cáhān yā nūū nū.

⁶ Chi Jētohō ō jáhnū yā nchivī jā māñī yā jíñ, de jēhe yā castigo ndácá jā náquehen yā cuu sēhe yā.

Cáchi tutū.

⁷ Túsaá de cuandēe inī ndá nú jā jēhe Yāā Dios castigo ndóhó, chí sáhá yā jíñ nú tá cūu nūū sáhá tatá jíñ sēhe dē. Chi nduú ná sēhe iyó jāā nduú jēhe tatá jí castigo.

⁸ De tú mā cuāhā yā castigo ndóhó, tá cūu nūū ndóho ndácá sēhe, túsaá de tá cūu sēhe ndáhvī cūu nū, de nsūū sēhe ndíja yā cūu nū.

⁹ De tatá ó ñayívī yáhá, suni ní jēhe dē castigo yóhó, de nī iyo yíñuhūñ ó nūū dē. De nā oncá cūu jā má cuétáhvī ó nūū maá Tatá ó andivī jā jēhe yā castigo yóhó, de cutecū ō níí cání.

¹⁰ De ndāā chí maá dē ní jēhe dē castigo yóhó jacū-ni quívi, nása nī ncuu inī maá dē. Sochī Yāā Dios chí jēhe yā castigo yóhó iin modo vāhā cā jā quéndōo vāhā cā ō, chí jíñ

ñúcuán de sáhá ndoo yá yóhó tá cúu nūū íyó ndoo maá yá.

¹¹ De ndāā chi nduú cúsiī inī ō maá hora jā ndóhó ō castigo, chi sa cúcuécá inī ō. Sochi cúcuéé cā de cunī ō jā jíin castigo jā ní ndoho ó de ní ncutúha ó jā caca ndāā ō de coo ndeé coo siī inī ō.

Siquī nchivī jā squéne yichī ji tūhun jā cāhān Yāā Dios

¹² Túsaá de mā cōō ndá nú tá cúu tēe jā ní ncutitá īi ndahá, de quísi xīnī jíitī, chi sa ndacui sáhá nú maá nú nūū tūndóhó.

¹³ De caca ndāā nū ichi ndoó, tácuva nduvāha ndá ndóhó jāá nduú nā fuerza inī, jā cúu nú tá cúu tēe tíacuá jāá nduú cúu caca vāha.

¹⁴ De cundihvī inī nū jā cundeē mānī nū jíin ndācā nchivī, jíin jā coo ndoo coo īi nū nūū yā. Chi mā cúu cunī ni iin nchivī nūū maá Jētohō ō de tú nduú íyó ndoo jíi.

¹⁵ De coto má caca yátá ni iin nú de siāā nū tūhun jā sáhá Yāā Dios jā vāha ndóhó, tácuva mā cúu nú tá cúu iin yūcū ũguá jā stívī de sáhá dañó jíin ndá nchivī.

¹⁶ De ni iin nú mā cācá ndīi. De ni mā cúyichī inī nū nūū ndá jā jéhe Yāā Dios, tá cúu nūū ní ncuu Esau. Chi siquī iin-ni cōhō ndeyu jā ní jíicān dē nūū ñani dē, de ní nsama dē jíin derecho jā nīhin dē jā cúu dē sūchī nūū, de sūcuán nī yicó dē derecho dē.

¹⁷ De jíinī ndá nú jā cúcuéé cā de ní ncuu inī dē jā cāhān tatá dē jā nīhīn dē táhvi dē jā cúu dē sūchī nūū. De nduú ní ncuu, chi nduú cā ní ntānuū Yāā Dios dē. Chi nduú ní nīhīn tíñú cā jā ní nacani inī dē, visó nī nducú ndeé dē jondē ní jacu dē.

¹⁸ De ndá ndóhó chi nduú ní nquenda nū nūū iyo cúu, tá cúu nūū iyo ní ncuu maá yucu nūū ní jēhe yā ley yā nūū nchivī Israel. Chi ní ncāyū ñuhūn yucu Sinaí, de neē de tuūn ndasí, de yíhī tächī nīhin.

¹⁹ De ní ntívī nīhin trompeta, de ní ncāhān Yāā Dios. De nchivī jā ní jíinī jā cāhān yā, ní ncāhān ndāhvi jíi jā mā cāhān cā yā jíin jíi.

²⁰ Chi nduú ní ncúndéé jíi jíin tūhun jā ní ndacu yā tíñu nūū jíi, chi ní ncāhān yā: Visó iin quiti-ni tú quívi tí yucu yáhá, de jíinī ñuhūn jā cuū tí jíin yūū á jíin lanza, ncachī yā.

²¹ De siquī jā iyo ndasí cúu ndá jā ní jíinī jíi, de jondē Moisés suni ní ncāhān dē: Quísi nduhū jā yúhú ní, ncachī dē.

²² De mitan de ndá máá nú jā cándija, chi nduú ní nquenda nū nūū yucu ñúcuán. Chi sa nūū maá yucu Sióñ, jíin nūū maá ñuū Yāā Dios, Yāā técu, ní nquenda nú. De ñuū ñúcuán cúu Jerusalén jā íyó andiví, nūū íyó tūtú cuāhā ndasí mil ángel jā chíñuhún Yāā Dios.

²³ De ní nquívī ndá nú nūū ndeé tūtú nchivī cándija jā cúu sēhe Yāā Dios, jā íyó lista

ji andiví. De ní nquívī nú nūū Yāā Dios, Yāā jā sáhá ndāā tíñu ndihī nchivī, jíin nūū íyó ánō nchivī vāha jā ja ní squéndōo ndāā yā jíi.

²⁴ De suni nūū maá Jesús, Yāā jā ndiso tíñú siquī contrato jeé, ní nquívī ndá nú. De yāhvi ndasí cā tíñu sáhá níñī yā jā ní jati jā sndáhvā cuāchi ó, nsūū cā níñī Abel jā ní ncāhān cuāchi.

²⁵ Túsaá de coto má squéne yichī nū tūhun jā cāhān yā jíin ndá nú. Chi nchivī jāá nduú ní jétáhvi tá ní ncāhān yā jíin jíi ñayívī yáhá, nduú ní ncácu jíi. De xēen cā ndoho yóhó de tú mā cuétáhvi ó nūū yā jā cāhān yā jondē andiví túsaá.

²⁶ De tá ní ncāhān yā jondē saá, de ní nquísī ñayívī. De mitan chi cāhān yā: Iin-ni cā vuelta quísi ní ñayívī, de nsūū maá-ni ñayívī, chi saá-ni ndācá jā íyó andiví, ncachī yā.

²⁷ De tūhun yáhá jā cāhān, iin-ni cā vuelta, chi cáchi jā sáhá iyo yā ndācá jāá nduú íyó cutú, suu jā ní ncuvaāha, tácuva ná quéndōo jā coo cutú ní cáni.

²⁸ Túsaá de cuāha Yāā Dios iin ñuū nūū ō jā coo cutú ní cáni. De jā ñúcuán ná nacuetáhvi ó nūū yā, de ná chíñuhún ó yā, de ná cōo yíñuhún ó, tácuva cusíi inī yā jíin ó.

²⁹ Chi Yāā Dios maá ó cúu modo iin ñuhūn jā snāa ndihī jā nēhén.

13

Nāsa sáhá ó de cusíi inī Yāā Dios

¹ Mā jéncuñī ndá nú jā cundáhvi inī nū ndá hermano nū jā cándija.

² Cunahán nú jā cánuū jā cuāha núú nú vehe nūū nchivī jíicá. Chi íyó vuelta jā sūcuán ní jēhe núú nchivī vehe, de nduú ní jíin jíi jā nūū maá ángel andiví ní jēhe núú jíi vehe.

³ De cunahán ndá nú jā chindeé nú nchivī jā yíhī vecāa, chi sáhá nú cuenta jā modo jā yíhī cáhnú nú jíin jíi vecāa. De suni nacani inī nūū jēhē táhán nú jā ndóhó jíi sáhá nchivī, chi tú sūcuán coo jíin maá nú de suni ndoho nú.

⁴ Coo yíñuhún ndá nú siquī tūhun jā jécundeē tēe jíin ñahan, de mā cásiquí ndeē táhán nú. Chi maá Yāā Dios sáhá ndāā yā cuāchi nchivī ndīi jíin nchivī jā cásiquí ndeē táhán.

⁵ De mā ndíyo inī nū xūhún, chi cusíi inī nū jíin jā névāha nú-ni. Chi maá yā ní ncāhān: Mā siāa cuití ní ndóhó, ní mā sndōo cuití ní ndóhó, ncachī yā.

⁶ Túsaá de mā cáni inī ō ni iin, chi cuu cāhān ō:

Maá Jētohō ní chindeé chítuu yā nduhū, de mā cúyuhú ní de tú ná cuá cúnī nchivī sáhá jíi jíin ní.

Cachī ō.

⁷ De nūcūhun inī ndá nú ndācá pastor nū, jā ní stēhén ndá dē tūhun Yāā Dios nūū nū. De sáhá vāha nú cuenta nāsa ní nīhin tíñú

jā ní nsáhá ndá dē, de ndacu nú dē jā ní ncandija dē jā sáhá yā jēhē dē.

⁸ De Jesucristo chi iin-ni cáá yā ichi chátá jíin mitan jíin ní cání.

⁹ Túsaá de mā cuáha ndá nú tūhun jā candija nú ndácá tūhun jā síin cáhān jāa nduú quetáhān jíin tūhun maá yā. Chi íyó vāha jā cuja ánō ō sáhá tūhun jā vāha iní yā jíin ō. De nduú jíin íñhún ō tūhun jā tatūni síquí jā yáji ō, chi nduú níhīn tíñū cuití jíin nchiví jā íyó jíin.

¹⁰ De maá ō chi névāha ō maá Cristo jā ní nsōcō yā maá yā jēhē ō. De ndácá sūtū jā sócō cā dē modo jā cáhān ley janahán, nduú ná cuá níhīn dē nūū yā jā ní nsōcō yā maá yā.

¹¹ De sūtū cúñáhnú cá, tá ní nsōcō dē níñi ndácá quití iní cuarto ñi cá jā síquí cuáchi, de yiquí cúñu tí ní nteñuhūn dē ichi chátá ñuū.

¹² De suni súcuán ní ndoho maá Jesús ichi chátá ñuū, tácuca jíin níñi maá yā de sáhá ndoo yā nchiví.

¹³ Túsaá de mā cóo inuú cā iní ō jíin nchiví jāa nduú cándija, chi modo jā cóhōn jíin yā ichi chátá ñuū, de ná ndóho ō jíin yā jā sáhá catá ji.

¹⁴ Chi ñayívi yáhá nduú ná ñuū íyó nūū coo ō níí cání, chi sa ndúcú ō maá ñuū nūū cundeē ō quívi quiji.

¹⁵ Túsaá de jā jíin Jesucristo de níni ná cáhān ō jā cúñáhnú ndasí Yāa Dios, chi suu cúu tá cúu iin jā sócō ō nūū yā, suu jā nácuetáhví ō nūū yā.

¹⁶ De mā náa iní ndá nú jā sáhá vāha nū nūū táhān nú, de cuáha nú jā cúmaní nūū ji. Chi modo iin jā sócō nū nūū Yāa Dios cúu ndácá yáhá, de cúsií iní yā jíin.

¹⁷ De candija ndá nú nūū ndá tēe jā cúu pastor nū, de cuetáhví nú nūū dē. Chi jíto ndá dē ndóhó jā quendōo vāha ánō nū, chi jíni dē jā cánuú nacuáha dē cuenta nūū yā. De cundihví iní nū sáhá vāha nú, tácuca cusíi iní dē síquí nū de mā cúcuécá iní dē. Chi tú mā sáhá vāha nú de mā cóo jā vāha jíin nú.

¹⁸ De cācān táhví nū jēhē ndá ní. Chi níjīn cúu iní ánō ní jāa nduú ná cuáchi ní. Chi cúni ndá ní caca yíñuhún ní jíin ndácá tíñu.

¹⁹ De suni cáhān ndáhví ní jíin ndá nú jā cācān táhví ndasí nú jēhē maá ní, tácuca cuáha yā tūhun jā ñamā cá cuēe tucu ní nūū nū.

Bendición jíin saludo jā sándhí

²⁰ De maá Yāa jā jēhe tūhun ndeē tūhun síi iní nūū ō, ní nastécū jā Jētohō ō Jesucristo máhñú ndiyi. De Jesús cúu pastor cúñáhnú jā jíto nchiví jā cúu tá cúu ticáchí yā. Chi jíin níñi yā ní nsáhá cutú yā contrato jeé yā jā coo níí cání.

²¹ De íñhún iní ní jā Yāa Dios ná sáhá yā jā cuja iní ndá nú, tácuca cuu sáhá nú ndácá tíñu vāha nása jétahān iní yā. De íñhún iní ní jā jíin fuerza Jesucristo jā ndeē yā iní ō, ná sáhá Yāa Dios jā cuu ō nchiví jā cúsií iní yā

jíin. De ná cáhān ō jā víi ndasí cúñáhnú yā níí cání. Amén.

²² Hermano, cáhān ndáhví ní jíin ndá nú jā cune cáhnú iní nū jā sndihví iní ní ndá nú jíin jacū-ni tūhun jā ní ntee ní nūū carta yáhá.

²³ De cáhí tūhun ní jā hermano ō Timoteo, ja ní nquee dē vecāa. De tú ñamā quiji dē yáhá, de cuēe nduú ní nūū nū jā cuní táhān ō.

²⁴ De cáhān ndá nú jíin ndá tēe cúu pastor nū jíin ndá hermano jā cándija, jā sáhá ndeē iní dē, cáhí ní. De nchiví Italia suni cáhān ji jā sáhá ndeē iní ndá nú.

²⁵ De íñhún iní ní jā ná sáhá cá Yāa Dios jā vāha ndá nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SANTIAGO NUU NDA NCHIVI CANDIJA

¹ Maá nĩ cúu Santiago, mozo Yāa Dios jíin Jētoho ō Jesucristo. De tēe nĩ carta yáhá cuēē nūu ndá nú nchivĩ cándija já cúu nú ndihúxĩ ūu tatā Israel, de nĩ jītē nuu ndá nú nĩ ñayivĩ. Sáhá ndeē inĩ ndá nú.

Yāa Dios sáhá já jicūhun inĩ ō

² Ñanĩ mánĩ, cusii ndasĩ inĩ ndá nú de tú quiji quéhén nūu tūndóhó síquĩ nū.

³ Chi jíinĩ ndá nú já tú jito tūnĩ tūndóhó ndóhó tú cándija nĩhin nū, de ñúcuán cúu já scúja áno nū já cuandēē inĩ nū.

⁴ De cuandēē inĩ nū jondē cuja váha nú jíin tūndóhó, tácuu cuu sáhá nú ndácá tiñu váha, de má cúmanĩ já squíncuu váha nú nū yā.

⁵ De tú ní iin nū cúmanĩ já jicūhun inĩ nū caca ndichĩ nū jíin tūhun Yāa Dios, de cācān nū nū yā, de sáhá yā já jicūhun inĩ nū. Chi sáhá yā ndihĩ já jicān nchivĩ, de nduú cúxeēn yā nūu jĩ já jicān jĩ.

⁶ De tá jicān nū, de cánuú candija nú já sáhá yā já jicān nū, de má cānĩ síquĩ inĩ nū. Chi nchivĩ já jánĩ síquĩ inĩ, cúu jĩ tá cúu ndute mar já jisō de cuāhān cháhá chúcuán sáhá táchi.

⁷ Nchivĩ ñúcuán má cānĩ inĩ jĩ já sáhá Jētoho ō já jicān jĩ.

⁸ Chi nchivĩ já jánĩ ūu inĩ, chi maá-ni já násāma inĩ jĩ jíin ndácá tiñu sáhá jĩ.

⁹ Ndácá hermano ndáhvi, ná cusii inĩ dē já sáhá Yāa Dios já cuñáhnú dē.

¹⁰ Sochi hermano cuicá, ná cusii inĩ dē tú nĩ ndundáhvi dē. Chi ndácá tēe cuicá, ñamā náá já cuicá dē, tá cúu já ñamā náá itā yūcū.

¹¹ Chi tá quénda nandii de cúhihni, de yíchi-ni yūcū, de cóyo-ni itā, de náa-ni já vīi cáá. De suni súcuán ndoho ndá tēe cuicá juni iyó dē jíin ndá tiñu sáhá dē.

Siquĩ já jito tūnĩ tūndóhó yóhó

¹² Nācā ndetū tēe já jēndēē inĩ dē tú jito tūnĩ tūndóhó dē. Chi tá ja nĩ ncundēē dē jíin, de nihĩn dē premio já cuñáhnú dē cutecū dē níi cānĩ. Chi súcuán nĩ nquee yuhú Yāa Dios já cuāha yā nūu nchivĩ já mānĩ jíin yā.

¹³ Tú iin nchivĩ cúu inĩ jĩ sáhá jĩ cuāchi, de má cānĩ inĩ jĩ já nūu Yāa Dios vāji já cúu inĩ jĩ sáhá jĩ cuāchi. Chi ní iin má cúu cuiti sáhá já quivĩ Yāa Dios cuāchi, de juni maá yā nduú squivĩ yā ní iin nchivĩ nūu cuāchi.

¹⁴ Chi sa já ndiyo inĩ maá jĩ, suu sáhá já cúu inĩ jĩ sáhá jĩ cuāchi, de scāndā inĩ jĩ, chi suu ñúcuán cúu já stáhvi.

¹⁵ De já ndiyo inĩ jĩ, ñúcuán cúu já squijéhe cuāchi. De cuāchi ñúcuán, tú ja nĩ ncuñihin, de sáhá já tánū táhvi nchivĩ.

¹⁶ Túsaá de má stivĩ ndá nú jíin ndá já jánĩ inĩ nū, ñanĩ mánĩ.

¹⁷ Ndácá já cútahvi ō já váha já vīi iyó, chi vāji ichi andivĩ nūu maá Yāa Dios, Yāa já ní nsáhá ndácá já jéhe nduva já iyó andivĩ. De maá yā nduú násāma cuiti inĩ yā tá cúu nūu násāma nduva jíin cōndāhvi.

¹⁸ De ní nsáhá yā já cúu ō sēhe yā, chi ní ncandija ō tūhun ndāā yā. De ní nduu ō tá cúu sēhe xihna ñuhún yā nūu ndá cā sēhe yā já quiji, chi súcuán nĩ jētahān inĩ yā sáhá yā.

Siquĩ nása chíñúhún ndāā ō ya

¹⁹ Túsaá de ndá ndóhó ñanĩ mánĩ, ñamā tee sōho nū tūhun yā, sochi má cāhān ñamā nū ní má quítĩ ñamā inĩ nū.

²⁰ Chi nchivĩ já quítĩ inĩ, nduú sáhá jĩ tiñu ndāā já cūnĩ Yāa Dios.

²¹ Túsaá de siāā nū ndácá tiñu tēhén jíin tiñu néhén já ní ncāyā jíin nū. De coo vitā inĩ nū de cuetáhvi nū tūhun yā já ní nguivĩ inĩ áno nū. Chi tūhun ñúcuán ndiso poder já cácu áno nū.

²² De squíncuu nū já stéhén tūhun yā, de nsuú maá já cunini nū stucuán-ni, chi tú súcuán de stáhvi ndá nú maá nū, chi nduú nihĩn tiñu de tú nduú squíncuu nū.

²³ Chi tēe já níni dē tūhun yā súcuán-ni, de nduú squíncuu dē, cúu dē tá cúu iin tēe já ndéhe dē nūu espejo nása cáá nūu dē.

²⁴ De ndéhe váha dē nūu dē, de cuāhān dē-ni, de sá de náa inĩ dē nása cáá nūu dē.

²⁵ Sochi tú iin tēe nduú náa inĩ dē tūhun já níni dē, chi sa chūhun váha inĩ dē já cāhān maá ley ndāā Jesús já ní nsáhá libre yóhó, de tú cuiñi nihĩn dē jíin, de squíncuu dē já ndácu, ñúcuán de coo ndetū dē jíin tiñu váha já sáhá dē.

²⁶ De tú ní iin ndá nú jánĩ inĩ nū já chíñúhún váha nú Yāa Dios, de tú nduú jito nū yāá nū, túsaá de stáhvi nū maá nū, de nduú jétíñu cuiti já chíñúhún nū yā.

²⁷ Nchivĩ já chíñúhún ndoo chíñúhún ndāā jĩ maá Tatā ō Yāa Dios, tiñu yáhá sáhá jĩ: Chíndēē ndá jĩ sūchĩ já ní nquendōo ndáhvi, jíin ndá ñahan já ní nquendōo ndáhvi, tú ná-ni tūndóhó iyó. De nduú sātéhén jĩ áno jĩ jíin tiñu néhén já iyó inĩ ñayivĩ.

2

Jā má cūyichĩ inĩ ō cunĩ ō nchivĩ ndáhvi

¹ Ñanĩ mánĩ, cándija ndá nú Jētoho ō Jesucristo já vīi cuñáhnú yā. Túsaá de má cūyichĩ inĩ ndá nú nchivĩ ndáhvi, chi inuú sáhá nū jíin ndihĩ nchivĩ.

² Chi iyó vuelta já quivĩ iin tēe inĩ vehe nūu ndútútú ndá nū, de ñuhún xehe oro ndahá dē, de ñuhún dē sahma váha. De suni iyó vuelta já quivĩ iin tēe ndáhvi, de ñuhún dē sahma tehndé.

³ De nduú váha de tú sáhá yifúhún nū jíin tēe ñuhún sahma váha, de cāhān nū jíin dē: Cundēē ní lugar váha yáhá. De cāhān nū jíin

tēe ndáhvī: Ñúcuán cuiñi ní, á yáhá cundeē ní nūū ñúhún, cachī nū.

⁴ De tú súcuán sáhá ndá nú, de nduú jáni váha inī nū síquī táhán nū, chí sín sáhá nū jíin tēe cuićá jíin tēe ndáhvī.

⁵ Ñanī mánī, chuhun inī ndá nú tūhun cáhān ni: Yāā Dios nī ncacaji yā nchivi ndáhvī inī ñayivī yáhá jā coo cuićá ji jíin tūhun cándija ji yā, de ñihīn ji táhvi ji inī ñuū nūū tátúnī yā. Chí nī nquee yuhú yā jā cuāha yā ñúcuán nū nchivi māni jíin yā.

⁶ De sa ndá máá nú jēhe nú tūhun canoō nchivi ndáhvī. ¿De á nsuū ndá tēe cuićá cúu jā stáhvī ndá ndóhó síquī jā ñihīn dē xūhún nū, de ñamā cáhān dē cuāchi síquī nū nūū justicia?

⁷ De suni cáhān nēhén ndá dē síquī Cristo, de suu sívī maá yā cúu jā nánī ndá nú cristiano.

⁸ Váha sáhá ndá nú de tú squincuu ndija nú maá tūhun ñáhnú cá jā cáhān ley, tá cúu nūū yosō nūū tutú īi: Cundáhvī inī nū táhán nū tá cúu nūū cundáhvī inī nū maá nú, cáchi.

⁹ De tú sín sín sáhá nū jíin nchivi cuićá jíin nchivi ndáhvī, túsaá de cuāchi sáhá ndá nú, de ndéē cuāchi síquī nū jā stívī nú ley Yāā Dios.

¹⁰ Chí tú iin nchivi stívī ji iin-ni tiñu jā ndácu ley, de visō ná squincuu ji ndihi cá, de cúu tá cúu jā ní stívī ji ndihi ley, de ndihi ñúcuán cundeē cuāchi síquī ji.

¹¹ Chí Yāā Dios já, nī ncāhān yā jā má cásiquí ndéē táhán nū, suni nī ncāhān yā jā má cáhni nū ndiyi. De visō nduú ní ncásiquí ndéē táhán nū, sochi tú ní jahni nū ndiyi, túsaá de ja ní stívī ndihi nú ley.

¹² De ndacá jā cáhān nū jíin jā sáhá nú, chí cánuú sáhá nú cuenta jā sáhá ndāā yā ndihi ñúcuán jíin maá ley Jesús jā ní nsáhá libre ndóhó.

¹³ Chí quivī jā sáhá ndāā yā tiñu, de nchivi jáā nduú ní ncundáhvī inī táhán, suni mā ñihīn ji tūhun cundáhvī inī. Sochi nchivi jā ní ncundáhvī inī táhán, de maá quivī juicio jā sáhá ndāā yā tiñu de cusii inī ji jā ní sndáhvā yā cuāchi ji.

Nduú jétiñú jā cándija ó de tú nduú squincuu ó

¹⁴ Ñanī mánī, tú cáhān iin tēe jā cándija dē jā sáhá yā jēhē dē, de tú nduú sáhá dē tiñu váha, ¿de ñasa ñihīn tiñú jā súcuán? ¿A cuu cácu áno dē jíin jā cáhān dē-ni jā cándija dē, de tú nduú sáhá dē tiñu váha?

¹⁵ De tú iin hermano á hermana ndacá ó, cúmanī sahma ji jíin jā cajī jí ndacá quivī,

¹⁶ de tú ní iin ndá nú cáhān jíin ji: Sáhá ndéē inī nū, de cusúcun váha nú de cajī váha nú, cachī nū jíin ji, de tú nduú jēhe nú jā jíni ñúhún ji cutecū ji, ¿de ní tiñu jā cáhān nū súcuán?

¹⁷ De suni súcuán cúu jā tú cáchi nū jā cándija nú jā sáhá yā jēhē nū, de tú nduú sáhá nú tiñu váha, túsaá de nduú ñihīn tiñú cuiti jā cáhān nū jā cándija nú.

¹⁸ Sochi sanaā de cáhān iin nchivi: Ndóhó chí cándija nú jā sáhá yā jēhē nū, de nduhū chí sáhá ní tiñu váha. ¿Ñasa stēhēn nū jā cándija nú jā sáhá yā jēhē nū, de tú nduú sáhá nú tiñu váha? De nduhū chí sáhá ní tiñu váha, de súcuán stēhēn ní jā cándija ní jā sáhá yā jēhē ní.

¹⁹ Ndāā chí cándija nú jā íyó iin-ni Yāā Dios. De va íyó váha túsaá. Sochi ndá táchi chí suni súcuán cándija, de quisi jā yúhú, chí nduú sáhá tiñu váha.

²⁰ ¿De nūcu nduú jícūhun inī ndá nú? ¿A nduú jíni nū jā tú nduú sáhá nú tiñu váha, de nduú ñihīn tiñú cuiti jā cáhān nū jā cándija nú?

²¹ De tatá ó Abraham, ní sndáhvā yā cuāchi dē síquī jā ní nsáhá dē tiñu váha. Chí ní jetáhvī dē jā ní ncāhān yā jā cahni dē sēhe dē Isaac, sōcō dē ji nūū altar.

²² De jícūhun inī ndá nú jā síquī jā ní ncandija dē jā sáhá yā jēhē dē, suu síquī ñúcuán cúu jā ní jetáhvī dē tá ní ncāhān yā jā sōcō dē sēhe dē. De jā ní jetáhvī dē, súcuán ní stēhēn dē jā cándija ndija dē jā sáhá yā jēhē dē.

²³ De súcuán ní nquee ndāā tūhun jā cáhān tutú īi: Abraham ní ncandija dē jā sáhá yā jēhē dē, de jā ñúcuán ní sndáhvā yā cuāchi dē, cáchi tutú. De ní jecunaní dē amigo Yāā Dios.

²⁴ Túsaá de ja ní jíni ndá nú jā sndáhvā Yāā Dios cuāchi nchivi jā sáhá ji tiñu váha síquī jā cándija ji jā sáhá yā jēhē ji, de nsuū maá-ni jā cáhān ji jā cándija ji.

²⁵ De suni súcuán Rahab, visō ñahan ndii ní ncuu ña xihna cá, de ní sndáhvā yā cuāchi ña síquī jā ní nsáhá ña tiñu váha. Chí ní jēhe núú ña vehe nūū ndá mozo jā ní ntaji Josué, de ní nchuhun ña dē incá ichi, tácuca cácu dē nūū ndá tēe ndúcú cahni dē. De jā ñúcuán ní sndáhvā Yāā Dios cuāchi ña.

²⁶ De iin nchivi tú nduú cá áno ji nūū yiqui cúu ji, de ndiyi cúu ji. De suni súcuán tú cándija ó jā sáhá yā jēhē ó, sochi tú nduú sáhá ó tiñu váha, de cúu ó tá cúu ndiyi.

3

Tūhun síquī yáá ó

¹ Ñanī mánī, mā cāni inī cuāhā táhān nū jā cuu nú maestro jā stēhēn tūhun yā. Chí jíni ndá nú jā ndá máá ó jā stēhēn tūhun, cuāhā cá cuāchi nacunehen yā síquī ó.

² Chí ndihi ó stívī cuāhā tiñu. De tú iin tēe cuu coto dē yáá dē jā má stívī dē jíin ní iin jā cáhān dē, tú súcuán de váha ndasí tēe cúu dē, de suni cuu coto dē ní cá dē jā má stívī dē.

³ Chi cúu tá cúu jā chühún ó freno yuhú caballo, de súcuán jáhnū ō ní tī jā quihín tī ní-ni cúu nūū cúnī ō.

⁴ De suni súcuán ndácá barco, visō náhnū ndasí, de visō nihin chindahá tächí, de jíin iin timón lulí-ni de cuu scuicó tēe scáca, de quihín dē jíin ní-ni cúu nūū cúnī dē.

⁵ De suni súcuán cúu yáá ó, chi visō lulí-ni, de cuāhā ndasí sáhá ó jíin. De suni jíin ō jā iin ñuhūn lulí de cuu scuíquín jā cāyū iin yucu cáhnū ndasí.

⁶ De suni súcuán cúu yáá ó, chi sáhá tá cúu iin ñuhūn, chi scuíquín cuāhā ndasí tiñu nehén. De yáá ó cúu iin parte lulí yiqui cūñu ó, de sáhá jā quívi níí ó cuāchi. Chi jondē infierno vāji ndácá tūhun nehén jā cáhān ō, de yáá ó scuíquín cuāhā tiñu nehén níí tiempo jā ndéē ō iní ñayívi.

⁷ De nchiví chi cuu cáhnū ji ndácá nūū quiti jíin saā jíin cōō jíin quiti ñuhūn iní mar, de jā nī jáhnū ji cuāhā tī.

⁸ Sochi ní iin nchiví mā cūū cáhnū ji yáá ji. Chi iin jā nehén jā má cūū cáhnū ji cúu. De tá cúu yuhú cōō jā ñuhūn chitū veneno jā jáhnū, súcuán cúu yáá ó.

⁹ De jíin yáá ó de chíñuhún ó Tatá ó Yāā Dios, de suni jíin yáá ó de cáhān nehén ó siquí nchiví jā ní nsáhá yā ánō ji tá cúu nūū iyó maá yā.

¹⁰ Iin-ni yuhú quée tūhun chíñuhún ó yā jíin tūhun cáhān návāha ó. Ñanī mānī, nduú iyó vāha cuitī jā súcuán.

¹¹ ¿A iin-ni sócō quéne ndute vāha jíin ndute úguā, á naá cúu?

¹² Ñanī mānī, ¿á cuu cuun ndihā oliva xīnī ñutun higo, de á cuu cuun ndihā higo ndahá yūcū uva, á naá cúu? De suni súcuán iin sócō mā cūū quene ndute úguā jíin ndute vāha.

Tūhun ndíchí jā vāji nūū Yāā Dios

¹³ De tú ní iin nū ndíchí de jíicūhun vāha iní nū, túsaá de jíin jā jica ndāā nū de stéhēn nū jā súcuán cúu nū. De sáhá suchí nū maá nū siquí jā névāha nū tūhun ndíchí yā.

¹⁴ Sochi tú cúcuásūn ndasí iní ndá nū de tú ndúcū nū jā cuñáhnū maá nū, túsaá de mā cútéyí nū caní iní nū jā ndíchí nū. Chi suu cúu jā stáhvi nū, de cúu nū contra siquí tūhun ndāā.

¹⁵ Chi nchiví jā iyó súcuán, nsūū nūū Yāā Dios vāji jā ndíchí ji. Chi cuenta ñayívi cúu, jíin cuenta nchiví jā cánehén ánō ji, jíin cuenta maá tächí cuñáhnū cúu.

¹⁶ Chi nūū iyó nchiví cúcuásūn iní jíin nchiví ndúcū jā cuñáhnū maá, suu ñucuán iyó tūhun sácā nuu jíin ndácá tiñu nehén.

¹⁷ Sochi tūhun ndíchí jā vāji nūū Yāā Dios, tá ní nsáhá jā ní ndundíchí nchiví, ñucuán de iyó ndoo ánō ji. De suni ndéē mānī ndá ji jíin táhān ji, de vitá iní ji, de nduú nihin iní ji. De cundáhvi iní ji táhān ji, de sáhá ji tiñu vāha. De suni iyó ndāā ji, de nduú stáhvi ji.

¹⁸ De nchiví jā ndéē mānī jíin táhān, jíin tūhun mānī sáhá ji ndácá tiñu ndāā, de nihin ji jā quendōo ndāā ji.

4

Mā cútóo ó ndácá jā iyó iní ñayívi

¹ ¿De nása quíjéhé jā cánāá ndá nū jíin jā tétáhān nū? Quíjéhé siquí jā ndiyo iní nū ndácá jāá nduú vāha, de suu scándā ndasí iní ánō nū.

² Chi ndiyo iní ndá nū, de nduú névāha nū, de suu sáhá jā jáhnū nū ndiyo. Ndiyo iní ndá nū jā névāha táhān nū, de nduú nihin nū, de suu sáhá jā tétáhān nū de cánāá nū. De nduú nihin nū jā cúnī nū, chi nduú jíicān nū nūū Yāā Dios.

³ De tú jíicān nū, de nduú nihin nū, chi nduú jíicān vāha nū, chi maá-ni jā cūsī iní maá nū cúu jā jíicān nū nūū yā.

⁴ Nchiví jā sndōo Yāā Dios cúu ndá maá nū. ¿A nduú jíin nū jā tú cútóo iní nū jā iyó iní ñayívi, ñucuán cúu jā jíiní ūhvi nū Yāā Dios? Chi nchiví jā cútóo iní jā iyó iní ñayívi, nduú ji nchiví jā jíiní ūhvi nūū Yāā Dios.

⁵ De nduú cáhān cáhā tūhun yáhā jā yōsō nūū tutū īī: Maá Espiritu jā ní jēhe Yāā Dios jā ndéē iní ō, cútóo ndasí yā yóhó, chi mānī yā jíin ó, cáchi.

⁶ De jā vāha iní Yāā Dios, de jēhe yā fuerza iní ō jā má sáhá ó súcuán. Chi cáhān tutū īī: Yāā Dios jāsi yā nūū nchiví jā sáhá téyí maá, de vāha iní yā chindeé yā ndá nchiví jā sáhá suchí maá, cáchi.

⁷ Túsaá de cuetáhvi ndá nū nūū Yāā Dios. De cuiñi nihin nū jā má cuetáhvi nū tächí cuñáhnū, de cunu cuní ndá ndóhó.

⁸ Mānī cā coo nū jíin Yāā Dios, de vīhí cā stéhēn yā jā mānī yā jíin nū. Ndá ndóhó jā sáhá cuāchi, sáhá ndoo nū maá nū, sndōo nū cuāchi. De ndá ndóhó jā cúnī nū coo mānī nū jíin Yāā Dios de suni cúnī nū cútóo nū jā iyó iní ñayívi, sáhá ndoo nū ánō nū jā má cōo cā nū súcuán.

⁹ Natahūhvi iní nū, de cucuécā iní nū, de cuacu nū siquí jā iyó cuāchi nū. De visō ní jācū nū, sochi mitan de cuacu cōhō nū. De visō ní ncusiī iní nū, sochi mitan de nducuécā iní nū.

¹⁰ Sáhá suchí nū maá nū nūū Yāā Dios, de sáhá ñáhnū yā ndóhó.

Mā cundihvi iní ō siquí cuāchi táhān ó

¹¹ Hermano, mā cáhān nehén ndá nū siquí táhān nū. Chi tēe jā cáhān nehén siquí táhān, á jā ndihvi iní siquí cuāchi táhān, chí modo jā siquí ley Yāā Dios cáhān nehén dē. Chi nduú squíncuū dē ley jā cáhān jā cundáhvi iní ō táhān ó, de sáhá dē cuenta jāá nduú iyó ndāā ley yā. De tú cáhān nū jāá nduú iyó ndāā ley yā, túsaá de nsūū jā squíncuū nū, chí sa jā cáhān nū siquí.

¹² Iyó iin-ni Yāā jā ní jēhe ley, de mátúhún-ni yā cúu jā sáhá ndāā sīquī cuāchi. De scácu yā nchiví cándija, de stánū táhvī yā nchiví nduú cándija. ¿Túsaá de ná tiñu ndíso nú jā sáhá ndāā nū sīquī táhán nú?

Nduú vāha jā sáhá téyíí ó maá ó

¹³ Mitán de cáhān nū jín ndá ndóhó jā cáhān súcuán: Mitán á stēen de cōhōn ñuū ñúcuán, de cundeē ó iin cuīyā, de cueen ó xícó ó de ñihñ ó sīquī, cáchī nū.

¹⁴ De nduú jíní cuiti nū nāsa coo stēen. ¿Chi nā váha víhí cúu vida nū? Cúu tá cúu iin vícō nūhún jā iin núnúú-ni núcūhun, de ñúcuán de ndúte-ni.

¹⁵ De sa váha cā cáhān nū: Tú cúní maá Jētohō ó de cutecū ó de sáhá ó yáhá á sáhá ó ñúcuán, cachī nū.

¹⁶ Sochi cúsa maá jā cáhān téyíí ndá nú. De nduú váha jā súcuán sáhá téyíí nū maá nú.

¹⁷ De tú iin nchiví jíní jí sáhá jí tiñu váha, de tú nduú sáhá jí, de cuāchi cúu túsaá.

5

Tūhun jā cáhān nūú ndá tēe cuicá

¹ De cáhān ní jín ndá ndóhó tēe cuicá, jā cuacu nú de cuacu cóhó nū sīquī tūndóhó jā quiji sīquī nū.

² Chi ndatíñú cuicá jā névāha nú, ja téhyū. De sahma váha nú, ja yájí tiquixín.

³ De oro jín plata jā névāha ndá nú, chi ja néne xaha. De xaha ñúcuán stēhēn jāá nduú ní nsáhá váha nū jín xūhún nū. De ñúcuán cúu jā ndunihñ cuāchi sīquī nū, tá cúu iin ñuhún jā snáa yiqui cúñu nū. Chi ní nascáyā cuāhā nū ndatíñú váha ndá quívi cuándihi yáhá.

⁴ De ndá tēe jā ní jehndē trigo nū, nduú ní nchúnáá váha nū yáhvī dē. De mitán de cána jee ndá dē nūú Yāā Dios, Yāā cúu Jētohō nūú ndá ángel andiví, jā súcuán ní nsáhá ndá nú. De níni yā jā cána jee ndá tēe ní jehndē trigo nū.

⁵ Vāha ndasí tēcū ndá nú iní ñayívi yáhá, de sáhá nú ndácá jí cúsi iní maá nú. De jito váha nū maá nú, de cúu nú tá cúu quiti neñu jā ndétu quívi jā cuu.

⁶ De ní ntee ndá nú cuāchi sīquī ndá nchiví váha, de jondē ní jahni nū jí. De nduú ní ncúu casí jí jā sáhá nú.

Jā ná cóo paciencia iní ó de cācān táhvī ó

⁷ Hermano, túsaá de coo paciencia iní ndá nú jā cundetu nū jondē quívi jā nenda maá Jētohō ó. Ndá tēe jā sátíñú ñuhun, cánuú coo paciencia iní dē cundetu dē jondē quiji sávi néhēn jín sávi temporal, de sá de ñihñ dē nūni váha jā jēhe itū.

⁸ De suni súcuán coo paciencia iní nū, de ndeé coo iní nū cundetu nú, chi cuācuñatin nenda maá Jētohō ó.

⁹ De mā cáhān sóo nū sīquī jā sáhá táhán nú, hermano, tácuā mā jícuñdeē cuāchi sīquī

nū. Chi maá Yāā jā sáhá ndāā cuāchi, ja ñatin nenda yā.

¹⁰ Ñani mání, cunahán ndá nú nāsa ní nsáhá ndá tēe ní nacani tūhun maá Jētohō ó jondē janahán, chí ní ncúu ndá dē iin ejemplo nūú ó. Chi víso ní ndoho dē, de ní iyo paciencia iní dē.

¹¹ De cáhān ó jā nchiví jā jendeé iní jín tūndóhó, iyó ndetū jí sáhá Yāā Dios. Chí ní jini ndá nú tūhun nāsa ní jendeé iní Job jín tūndóhó, de suni jíní nū jā váha ndasí cā ní nquendōo dē ní nsáhá maá Jētohō ó tá ní nchāha tūndóhó. Chí cūndáhvi ndasí iní yā yóhó, de váha ndasí iní yā jín ó.

¹² Ñani mání, jā cánuú cā cúu jā má cáhān nū sívi Yāā Dios jín tūhun jā cáhān téyíí nū. Mā cáhān nū verdad de Dios, Yāā ndeé andiví, de ní mā cáhān nū verdad de Dios, Yāā xíi ñayívi, de ní iin cā tūhun súcuán mā cáhān téyíí nū. Chí tú cáhān nū jā cuu, de súcuán-ni cáhān nū. De tú cáhān nū jāá nduú, de súcuán-ni cáhān nū. Mā scáa cā nū cáhān nū, tácuā mā nácunehēn Yāā Dios cuāchi sīquī nū.

¹³ De tú iyó iin nú jā ndóho tūndóhó, de cācān táhvī nū. De tú iyó iin nū jā cúsi iní, de cata nū himno jā chíñúhún nū yā.

¹⁴ De tú iyó iin nú jā cúhū, de cana nú ndá tēe cuñáhnú jā jito nchiví cándija. De ná cācān táhvī ndá dē jēhē nchiví cúhū. De jín sívi maá Jētohō ó ná chíhi dē aceite jí.

¹⁵ De tú cándija dē jā sáhá Jētohō ó jā jicān táhvī dē, ñúcuán de scácu yā nchiví cúhū. Chí nasáhá váha yā jí, de tú ní nsáhá jí cuāchi, de cune cáhnú iní yā nūú jí.

¹⁶ Tú súcuán de nacani ndaā ndá nú cuāchi nū nūú táhán nū, de cācān táhvī nū jēhe táhán nū tácuā nduvāha ndá nú. Chí tú ndíhvi iní iin nchiví ndaā jā jicān táhvī jí, de váha ndasí níhñ tiñú, chí sáhá yā jā jicān jí.

¹⁷ Chí Elias, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios janahán, suni iin tēe jā tá cúu nūú iyó maá ó ní ncúu dē. De ní jicān táhvī ndasí dē jā má cúñ sávi, de nduú ní ncúun sávi úní cuīyā jín iní yóo.

¹⁸ Ñúcuán de ní jicān táhvī tucu dē, de ní ncúun sávi, de ní nquene tucu ndácá jā quéne nūú ñuhún.

¹⁹ Ñani mání, tú iin nū ní sndóo ichi ndāā, de tú incá nū nachuhun ichí nū táhán nū,

²⁰ tú súcuán de cuní nū jā tú ní nachuhun ichí nū tēe ní nguívi cuāchi, de ja ní scácu nū dē jā tánú táhvī dē nícu, de súcuán iyó tūhun cáhnú iní nūú cuāhā cuāchi dē.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN PEDRO APOSTOL NUU NDA NCHIVI CANDIJA

¹ Maá nĩ cúu Pedro, apóstol já ní ntaji Jesucristo, de téé nĩ carta yáhá cuēē nūū ndá ndóhó nchivi já ní jite nuu, de ndēē jīcā ndá nū ní Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, jīn Bitinia.

² De maá Tatá ó Yāā Dios nĩ nacāji yā ndá nū, chi sūcuán nĩ ncundaā inī yā jondē ncháha ca jēcōo ñayivī. De jīn Espiritu Santo nĩ nsáhá yā já iyó ndoo iyó nī ndá nū de jétáhvī nū nūū yā, de nĩ naquete yā ánō nū jīn niñi Jesucristo. De ñúhún inī nĩ já ná cáya cā ndacá já váha já sáhá yā ndóhó, jīn já coo ndēē coo siī inī ndá nū.

Jā ñúhún inī ó ndacá já váha já coo andivī

³ Ná cáhān ó já cúñáhnú ndasi Yāā Dios, Yāā cúu Tatá maá Jētohó ó Jesucristo. Chi nĩ ncundáhvī ndasi inī yā yóhó, de nĩ nsáhá yā já nĩ nacacu jeé ó, síquī já nĩ natecū Jesucristo. De já ñúcuán cúu já ní nĩ ñúhún inī ó ndacá já váha já coo.

⁴ Chi níhín nū táhvi já ñúhún váha inī andivī já cuu ndá nū. De táhvi ñúcuán mā náā cuitī, nĩ mā tívi cuitī, de nĩ mā ndíhī cuitī.

⁵ Chi cándija ndá nū já sáhá Yāā Dios jēhē nū, de já ñúcuán jito yā ndá nū jīn poder yā, tácuca scácu yā ndá nū quivī sándihī, chi nĩ nsáhá ndāā yā já sūcuán coo.

⁶ Já ñúcuán cúsiī ndasi inī ndá nū, visó jīnī nū cuahā nū tūndóhó jacū-ni quivī.

⁷ Chi tá cúu nūū sndúhá nchivi oro jīn ñúhún, de jito túnī jī tú já váha cúu, suni sūcuán cánuú coto túnī tūndóhó ndóhó tú cándija níhín nū á nduú. Chi já cándija níhín nū, yáhvi ndasi cá cúu nsúú cā oro, ndatífú já náā. De ñúcuán cúu já cuetúhún yā ndá ndóhó, de sáhá ñáhnú yā ndóhó, de sáhá yíñúhún yā ndóhó quivī já nenda nijīn Jesucristo.

⁸ De visó nduú ní jīnī ndá nū nūū yā, de mānī ndasi nū jīn yā. De cándija níhín ndá nū yā visó nduú jīnī nū nūū yā mitan. De vii ndasi cúsiī inī nū, chi jondē nduú cá quenda cuitī tūhun já cachī tūhun ó nása cúsiī inī ó.

⁹ De níhín táhvi nū já cácu ánō nū, chi já ñúcuán cúu já cándija ndá nū.

¹⁰ De ndá téé nĩ nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán, nĩ nanducú váha dē nĩ jīcā tūhún váha dē síquī tūhun nása scácu yā yóhó. De nĩ ncachī dē nása sáhá Yāā Dios já váha ndá nū.

¹¹ Chi jondē ncháha ca coo, de nĩ stéhēn Espiritu Cristo nūū ndá dē nása quiji tūndóhó síquī Cristo, jīn nása vii nduñáhnú tucu yā tá yáha tūndóhó ñúcuán. De nĩ nanducú váha

dē já ná jícūhun inī dē ná quivī quiji Cristo de nása coo ndacá já ní ncáhān maá Espiritu já ndēē inī dē.

¹² De nĩ stéhēn Yāā Dios nūū dē jáā nsúū maá dē cuni ndá tiñu já ní nacani dē ñúcuán, chi sa maá ó cúu já cuni. De mitan já ní jini ndá máá nū tūhun ñúcuán, chi ndacá téé nacani tūhun já scácu yā yóhó, nĩ nacani dē nūū nū, nĩ nsáhá poder Espiritu Santo já ní nquiji ichi andivī. De tūhun ñúcuán chi jondē ndá máá ángel Yāā Dios nánducú tácuca ná jícūhun inī.

Jā cunī yā já coo ndoo ánō ó

¹³ Já ñúcuán ndito coo ndá nū, de cáji coo inī nū. De cuhun ndasi inī nū já níhín nū ndacá já váha já sáhá Yāā Dios ndá ndóhó quivī já nenda nijīn Jesucristo.

¹⁴ De cuu ndá nū sēhe já jétáhvī váha. De mā sáhá cā nū ndacá tiñu já ní ncusiī inī nū sáhá nū jondē ncháha ca jícūhun inī nū tūhun Yāā Dios.

¹⁵ Chi sa coo ndoo ánō ndá nū jīn ndacá tiñu sáhá nū, chi Yāā já ní ncana ndóhó, Yāā ndoo cúu yā.

¹⁶ Chi sūcuán cáhān tutū ī: Coo ndoo ndá nū, chi maá nĩ de iyó ndoo nĩ, cáchi yā.

¹⁷ De tú cáhān ndá nū Tatá nū Yāā Dios, túsaá de caca yíñúhún nū nūū yā ndacá quivī já jīca nū ñayivī yáhá. Chi maá yā sáhá ndāā yā síquī nása sáhá iin iin ó, de nduú sáhá yā cuenta nása cúu iin iin ó, chi inuú sáhá ndāā yā síquī ndihí ó.

¹⁸ Chi nĩ scácu yā ndóhó nūū ndacá costumbre já ní jaquín ndá tatá nū já ní jica cáhá nū jīn. De jīnī váha ndá nū já yáhvi cúu já ní scácu yā ndóhó. Chi nduú ní nchúnáá yā jīn ndatífú já náā, tá cúu oro jīn plata,

¹⁹ chi sa jīn niñi Cristo já yáhvi ndasi cá. Chi nĩ nsocó yā maá yā tá cúu iin ticáchī lúli, quiti iyó váha iyó ndoo.

²⁰ Chi já ñúcuán nĩ jani Yāā Dios maá Cristo jondē ncháha ca jēcōo ñayivī, de nĩ nguenda nijīn Cristo maá tiempo já cuándihi yáhá, tácuca quendōo váha ánō ndá nū.

²¹ De já jīn Cristo de cándija ndá nū Yāā Dios. Chi nĩ nsáhá Yāā Dios já ní natecū yā jīn já ní nduñáhnú yā. De já ñúcuán cándija ndá nū Yāā Dios, de ñúhún inī nū já cuni nū nūū yā.

²² De mitan chi ja ní ndundoo ánō ndá nū, chi ní jetáhvī nū tūhun ndāā já ní nsáhá Espiritu Santo jīn nū, tácuca cundáhvī ndija inī nū ndá hermano cándija. Túsaá de cundáhvī ndasi inī nū táhán nū jondē jīn inī jīn ánō nū.

²³ Chi já nĩ nacacu jeé ndá nū, de nsúū chíjīn tatá nchivi já jíhī. Chi sa tūhun Yāā Dios já técu de iyó ní cání nĩ nsáhá já ní nacacu nū.

²⁴ Chi sūcuán cáhān tutū ī:

Tá cúu yūcū cúu ndācā ndihi nchivī, chí jacū-
ni quīvī tēcū ji.

De tá cúu itā yūcū cúu jā cúñáhnū ji.

Chí yíchī-ni yūcū, de ndáhvā-ni itā.

²⁵ Sochi tūhun Jētohō ō Yāā Dios, sa quéndōo
nīí cání.

Cáchī tutū. De tūhun ñúcuán cúu maá tūhun
jā scácu yā yóhó jā ní nacani ndá ní nūū nū.

2

¹ Túsaá de siáā ndá nú ndācā tiñu néhén,
jīn ndācā jā stáhvī, de mā cāhān nīnī nú de
tú nduú jāni váha inī nū, de mā cúcuásún inī
nū, de mā sātúhún nú síquī táhán nú.

² De tá cúu sūchí ñíquín jā cáta nī ncacu, jā
jāxīn de jáhnu, suni sūcuán cundihví inī nū
scuáha nú tūhun ndāā yā, tácuā cuahnu nú
jīn de cácu áno nū.

³ Chí ja jīnī ndá nú jā váha ndasí inī maá
Jētohō ō.

Cristo cúu tá cúu yūū jā yítuu vehe

⁴ Túsaá de mānī cā coo ndá nú jīn Jētohō
ō Cristo. Chí cúu yā tá cúu iin yūū jā cánuú
cā jā yítuu squínā templo, jā coo ní cání. De
visó nī squéne yichī nchivī yā, sochi Yāā Dios
chí ja ní nacāji yā Cristo chí cánuú ndasí yā,
tá cúu nūū nacāji ō iin yūū váha jā quituu
squínā vehe.

⁵ De ndá máá nú chí cúu nú tá cúu iin iin
yūū jā cúváha templo Yāā Dios, de cutecū
nū ní cání. De cuāha nú tūhun jā samā yā
ndá ndóhó jā cuvāha templo yā, cúu jā ndée
Espíritu yā inī áno iin iin nú tá cúu inī iin
templo. De cúni Yāā Dios jā suni cuo ndá nú
tá cúu sūtū íyó ndoo jí sáhá nú tiñu jā cúni
maá yā. Chí síquī jā cándija nú Jesucristo, de
sōcō nū maá nú jā sáhá nú ndācā tiñu váha
jā jētáhan inī Yāā Dios.

⁶ Chí sūcuán cāhān tutū ñ:

Mitan de jondē ñuū ní Sión jáquín ní iin yūū
jā cánuú cā jā quituu squínā templo.

Chí ní nacāji ní yā tá cúu iin yūū váha jā
cánuú ndasí.

De nchivī jā cándija ji yā, chí squíncuu yā jā
ñúhún inī ji.

Cáchī Yāā Dios, cáchī tutū.

⁷ De ndá máá nú jā cándija nú, chí yūū váha
jā cánuú ndasí cúu yā nūū nū. De nūū nchivī
jáā nduú cándija chí nduú, chí sa quée ndāā
jā cāhān tutū ñ:

Maá yūū jā ní squéne yichī ndá tēe jā sámā
vehe,

suu cúu yūū cánuú cā jā yítuu squínā vehe.

⁸ De suni quée ndāā tūhun jā cāhān tutū síquī
nchivī jáā nduú cándija:

Cúu yā tá cúu iin yūū jā scáchihī ji jēhē ji,

tá cúu toto jā jícó cáva jí sáhá.

Cáchī tutū. Chí jā scáchihī ji jēhē jí cúu jā sáhá
ñihin inī ji nūū tūhun yā. De ja ní ncundaā jā
ndoho jí síquī jā sūcuán sáhá jí.

Tūhun nchivī maá Yāā Dios

⁹ De ndá máá nú cúu nchivī jā ní nacāji
Yāā Dios. De suni cúu ndá nú sūtū jā sáhá
nú tiñu jā cúni maá Yāā cúu Rey. De nchivī
íyó ndoo cúu ndá nú, de nchivī maá yā cúu
nú. Sūcuán ní nsáhá Yāā Dios ndóhó tácuā
nacani nú tūhun nása ñáhnū ndasí tiñu sáhá
yā, chí maá yā ní ncana ndá ndóhó tá ní
ndee nū modo nūū nee. De ní squívī yā ndá
ndóhó nūū luz yā jā váha ndasí stúu yā inī
áno nū.

¹⁰ Chí jondē saá de nsūū nchivī Yāā
Dios cúu nú, de mitan chí ja ní nduu nú
nchivī maá yā. De jondē saá chí ncháha
ca cundáhví inī yā ndóhó, de mitan chí ja
cundáhví inī yā ndá ndóhó.

Jā ná sáhá ō tiñu cúni Yāā Dios

¹¹ Ñānī mānī, inī ñayívī yáhá cúu ndá nú
tá cúu nchivī ñuū jíca jā jíca tátū. Túsaá de
cāhān ndáhví ní jīn ndá nú jā má sáhá nú
ndācā tiñu néhén jā ndiyo inī nū jīn modo
maá nū. Chí ndācā ñúcuán cánaā jīn nū,
ndúcú jā tñū táhvī áno nū.

¹² De ndāā caca ndá nú máhñū nchivī jáā
nduú jīnī tūhun Yāā Dios. Chí visó cāhān jí
síquī nū, tá cúu nūū cāhān jí síquī nchivī jā
sáhá tiñu néhén, sochi tá cunī jí tiñu váha jā
sáhá ndá nú, de quívī jā sáhá ndāā Yāā Dios
tiñu de cāhān jí jā cúñáhnū ndasí yā.

¹³ Já síquī maá Jētohō ō de cuetáhví nū nūū
ndá tēe jā ndiso tiñú nūū nchivī. Cuetáhví nū
nūū maá rey, chí tēe cúñáhnū cā cúu dē.

¹⁴ De cuetáhví nū nūū ndācā gobernador
já ní jani rey tácuā sndóhó dē nchivī jā sáhá
tiñu néhén de cuetúhún dē nchivī jā sáhá
tiñu váha.

¹⁵ Chí cúni Yāā Dios jā sáhá nú tiñu váha, de
sūcuán sáhá nú jā ndá nchivī cánaā jáā nduú
jícūhun inī, casi jí yuhú jí.

¹⁶ De caca ndāā ndá nú jā cúu nú nchivī jā
ní nduu libre áno, de nsūū jā ní nduu libre
nū jí sáhá nú tiñu néhén. Chí sa cúu ndá nú
mozo Yāā Dios de sáhá nú tiñu váha jā cúni
maá yā.

¹⁷ Coo respeto ndá nú nūū ndá nchivī.
Cundáhví inī nū ndá hermano cándija.
Cundihví inī nū jā má stívī nū nūū Yāā Dios.
Coo yíñúhún nū nūū maá rey.

*Jā cánuú cundoho ō jēhē táhán ō tá cúu
nūū ní ndoho Cristo*

¹⁸ Ndá ndóhó jā cúu mozo, cuetáhví nú
nūū patrón nū, de coo respeto nū nūū dē. De
nsūū mátúhún-ni nūū ndá tēe váha inī jīn tēe
vitá inī, chí saá-ni nūū ndá tēe xēen inī.

¹⁹ Chí iin jā váha cúu tú jéndeé inī iin tēe
já sndóhó cáhá nchivī dē síquī jā squíncuu dē
nūū Yāā Dios.

²⁰ Chí tú sndóhó ndá jí ndóhó jā sáhá nú
cuāchi, de ní iin mā cuetúhún ndóhó de tú
jéndeé inī nū jīn jā ndóhó nú. Sochi tú
sndóhó jí ndóhó jā sáhá nú tiñu váha, de tú

jéndeé iní nū jín, suu cúu jā váha jā jétahān iní Yāa Dios.

²¹ Chi jā űúcuán cúu jā ní ncana yā ndá ndóhó. Chi suni maá Cristo ní ndoho yā jā síquī nū, de súcuán ní ncuu yā iin ejemplo nū nū jā cundho nū jéhē ndá táhān nū, de súcuán cuniquīn nū ichi yā.

²² De maá yā nduú cuiti nā cuāchi ní nsáhá yā, de ni nduú cuiti nā tūhun stáhvī ní ncāhān yā.

²³ Tá ní ncāhān nāvāha nchivī nū yā, de nduú ní nácahān nāvāha yā. De tá ní sndóho jī yā, de nduú ní ntétáhān yā jín jī, chi sa ní nchihī yā maá yā ndá Yāa Dios, Yāa sándaā váha síquī ndihī űúcuán.

²⁴ De ní jiso maá Cristo cuāchi ó jín yiqui cúñu yā tá ní jihī yā yīcā cruz, tácuca quee ó nū cuāchi de caca ndaā ó. Chi ní ntcuēhé yā, de suu cúu jā ní nduvāha ndá nū jā ní nsáhá cuāchi nū.

²⁵ Chi ní nsana ndá nū tá cúu tīcāchī, de mitan de ja ní ndicó cóo nū ní ndivī nū ndahá Cristo, Yāa cúu pastor nū de jito váha yā ánō nū.

3

Nāsa cánuú cundeē váha yīi jín űaslhī

¹ Saá-ni ndá ndóhó jā cúu űaslhī, cuetáhvī nū nū yīi nū, tácuca tú cúu dē tēe jāá nduú cándjja tūhun yā, de cuu scándjja nū dē, jāá nduú cā níni cáhān nū, chi maá jín jā sáhá váha nū-ni.

² Chi cuni dē jā jīca ndaā nū de íyó respeto nū.

³ De jā sáhá vīi nū maá nū, chi nsūu maá-ni ichi chātā nū sáhá nū, jā sáhá vīi ndasī nū xīnī nū, á jā cuhun nū síquī oro á sahma váha cā.

⁴ Chi sa nducú nū jā quendōo vīi ánō nū. De coo vīi nū iin modo jā má náa cuiti, suu jā coo vitá iní nū de coo nañí iní nū. Chi suu cúu jā yāhvī ndasī cā nū Yāa Dios.

⁵ Chi ndá űahan jā ní Iyo ndoo ánō jondē janahān, suni súcuán ní nsáhá vīi űa ánō űa. Chi ní űuhun iní űa Yāa Dios, de ní jetáhvī űa nū yīi űa.

⁶ De súcuán ní nsáhá Sara, chi ní jetáhvī űa nū yīi ní Abraham, de ní ncāhān yīñúhún űa jín dē. De ndá ndóhó, tú sáhá váha nū de ní mā cūyūhú nū ní iin, űúcuán de cuu nū tá cúu nū ní Iyo Sara.

⁷ De saá-ni ndá ndóhó jā cúu yīi, coo vitá iní nū jín űaslhī nū. De yīñúhún coo nū jín űa, síquī jā núu cā fuerza űa nsūu cā ndóhó, de suni síquī jā inuú nihīn táhvī ndūu nū cutecú nū ní cāni síquī jā váha iní Yāa Dios. De súcuán sáhá nū tácuca mā cúndasi nū tūhun jā jīcān táhvī nū.

Tūhun nchivī jā ndóho síquī jā jīca ndaā

⁸ Túsaá de inuú-ni canī iní ndá nū, de cu-
cuécá iní nū jā ndóho táhān nū, de cundáhvī

iní nū jī tá nūú cúu űanī nū. De coo manī iní nū, de sáhá suchí nū maá nū.

⁹ Tú sáhá nāvāha nchivī ndóhó, de mā násáhá nāvāha nū jī. Tú cáhān nāvāha jī nū nū, de mā nácahān nāvāha nū nū jī. Chi sa cácān táhvī nū jā quendōo váha jī. Chi Yāa Dios ní ncana yā ndá ndóhó jā suni súcuán quendōo váha nū.

¹⁰ Chi súcuán cáhān tutū ī:

Nchivī jā cúni cutecú váha de cusī iní ndacá quīvī,

ná cóto jī yuhú jī jā má cáhān nāvāha jī, de ní mā cáhān jī tūhun stáhvī.

¹¹ Ná cújyo jī nūú tiñu néhén, de sáhá jī tiñu váha.

De ná cúndihvī iní jī jā cundeē māni jī.

¹² Chi maá Jētoho ó jito yā ndá nchivī ndāā, de níni yā jā jīcān táhvī jī.

Sochi nchivī jā sáhá tiñu néhén, chi nduú jétáhvī yā jī.

Cáchi tutū.

¹³ De ní iin mā sáhá nāvāha ndá ndóhó, de tú maá-ni tiñu váha ndihvī iní nū sáhá nū.

¹⁴ De vísó tú ndoho ndá nū síquī jā jīca ndāā nū, de ndetū ndasi cúu nū. Túsaá de mā cūyūhú nū ní iin nchivī, ní mā cūnehén iní nū.

¹⁵ Chi sa jín iní jín ánō nū chīñúhún nū maá Jētoho ó Cristo. De níni coo tūha ndá nū jā nascócóo vitá nū de cáhān yīñúhún nū jín ndá nchivī jā stíchī ndóhó síquī ndacá jā űúhún iní nū jā coo.

¹⁶ De caca ndaā nū tácuca nduú nā cuāchi cundeē ánō nū, tácuca nchivī jā cáhān néhén síquī nū, cucanoō jī jā ní stáyáhvī jī ndóhó jā jīca ndaā nū chi cándjja nū Cristo.

¹⁷ Chi tú cúni Yāa Dios de váha cā jā ndoho ndá nū síquī jā sáhá nū tiñu váha nsūu cā tiñu néhén.

¹⁸ Chi maá Cristo suni ní ndoho yā, de iin vuelta-ni ní jihī yā jā síquī cuāchi ndihī ó. Yāa váha cúu yā, de ní ndoho yā jā jéhé yóho nchivī néhén, tácuca quīvī ndacá ó nū Yāa Dios sáhá yā. Chi ní jihī yiqui cúñu yā, sochi ánō yā chi tēcū-ni ní cāni.

¹⁹ De tá ní jihī yā de ní jēhén ánō yā ní nacani yā tūhun nū ánō nchivī jā yīndasī.

²⁰ Chi jondē janahān nduú ní jétáhvī ndá jī, tá ní Iyo paciencia iní Yāa Dios, de ní ndetu yā jūni sáhá Noé barco jā nánī arca. De jín arca űúcuán ní ncācu jacū-ni nchivī, chi űnā jī-ni ní ncācu nūú nduté.

²¹ De tá cúu jā ní ncācu jī nūú nduté, súcuán cúu jā jénduté ó mitan de cácu ánō ó. De jā jénduté ó, nsūu jā ndúndoo yiqui cúñu ó, chi sa jā jīcān ó nūú Yāa Dios jā ndundoo ánō ó. De súcuán de cácu ó, síquī jā ní natecū Jesucristo.

²² De ní ndaa yā cuānohōn yā andivī, de ndéé yā ndahá cuáhá Yāa Dios nūú cúñáhnú yā. De ndacá ángel andivī, jín ndá jā ndācu tiñu, jín jā tiñu poder, jétáhvī ndá nūú yā.

4

Já ná squíncuu vāha ó jín tǎhvi jā ní jēhe yā nū ū

¹ Túsaa de tá cúu nū ní ndoho Cristo jēhē ō jín yiqui cúñu yā, suni súcuán quehndē iní ndá nū jā ndoho nū. Chi nchiví jā ní ndoho jín yiqui cúñu, nduú cā sáhá ji cuāchi.

² Túsaa de níi vida cā nū, de sáhá ndá nū tiñu jā cúni Yāa Dios, de mā sáhá nū cā tiñu néhén jā ndíyo iní nū jín modo maá nū.

³ Chi jonde níi cání jā vāji ndá nū, de ní nsáhá nū cuāhā cuāchi jā jétahán iní nū síquí jāá nduú ní jín nū tūhun Yāa Dios. De tiempo ñúcuán chi maá-ni jā néhén ní nsáhá ndá nū, de ní ndíyo iní nū ndácá jā néhén, de ní jini nū, de ní nsáhá nū vico néhén, de ní jihí ndasí nū vico nū, de ní nchiñúhún nū ídolo jā ní ncāhán Yāa Dios jā má chíñúhún nū.

⁴ De cúnéhén iní ndá ji jāá nduú cā jícā ndá nū jín ji jā sáhá nū ndácá cuāchi xeen jín ji. De jā ñúcuán cúu jā cāhán néhén ji síquí nū.

⁵ Sochi ndá maá ji chí iin quívi de nacuāha ji cuenta nū maá Yāa jā íyó tūha jā sáhá ndāā yā tiñu nchiví jā tēcú jín nchiví jā ní jhí.

⁶ Chi jā ñúcuán cúu jā suni ní nquiji tūhun vāha yā nū ndácá ndíyi tá ní ntecú ji. De ní ncundaā síquí cuāchi jā ní nsáhá ji ñayiví yáhá, tá cúu nū cūndaā síquí ndihí nchiví, tácuā nacani iní ji de cutecú āno ji níi cání tá cúu nū tēcú Yāa Dios.

⁷ De ja cuācuñatin quívi jā naā ndácá jā íyó. Túsaa de ndito coo iní ndá nū, de cundihví iní nū cācān tǎhvi nū.

⁸ De jā cānuú cā cúu jā cundáhvi ndasí iní nū tǎhán nū. Chi tú cundáhvi iní ō tǎhán ó, de íyó tūhun cǎhnú iní nū cuāhā cuāchi.

⁹ Coto ndáhvi ndá nū nchiví jā quénda vehe nū, de mā cúxi iní nū.

¹⁰ Ndácá ndá nū chindeé nū tǎhán nū, tú nāsa íyó maá tǎhvi jā ní jēhe Yāa Dios nū nū jā sáhá nū tiñu yā. De squíncuu vāha nū jín tǎhvi jā sín sín ní jēhe yā nū iin iin nū.

¹¹ Tú tǎhvi jā nacani nū tūhun cúu, de cāhán nū tá nū cāhán maá Yāa Dios. De tú tǎhvi jā chindeé nū tǎhán nū cúu, de sáhá nū jín fuerza jā ní jēhe yā nū nū, tácuā jín ndihí jā sáhá ndá nū de cāhán nchiví jā cúñáhnú ndasí Yāa Dios síquí jā ní nsáhá yā jín Jesucristo. De ná cāhán ō jā víi cúñáhnú Cristo de tǎn yā poder níi cání. Amén.

Já ndóho ó síquí jā cándija ó Cristo

¹² Ñani mǎni, tú vāji tǔndóhó xéen jā coto tǔni ndóhó, de mā cúnéhén iní ndá nū cani iní nū jā maá nū-ni nihín tǔndóhó xéen cā.

¹³ Chi sa cusí iní nū jā ndóho nū jacú tǔndóhó tá cúu nū ní ndoho Cristo, tácuā suni cusí ndasí iní nū quívi jā nenda nijín yā jā víi cuñáhnú yā.

¹⁴ De nācā ndetú ndá nū tú cāhán nāvāha nchiví nū nū síquí jā cándija nū Cristo. Chi maá Espíritu Yāa Dios jā cúñáhnú ndasí, ndéé yā iní nū. Ndá maá ji chí cāhán néhén ji síquí yā, sochi ndá maá nū chí chíñúhún nū yā.

¹⁵ De tú ndoho nū, de ná ndóho nū síquí jā cándija nū Cristo, nsúu síquí jā sáhá nū ndácá cuāchi tá cúu nū ndóho nchiví jáhni ndiyi, á nchiví sáculhá, á nchiví sáhá tiñu néhén, á nchiví jā quívi nduú nū tiñu tǎhán jāá nduú cānuú quívi nduú.

¹⁶ De sa tú ní iin nū ndoho síquí jā cándija nū Cristo, de mā cúcanoō nū, chí sa nacuetáhvi nū nū Yāa Dios síquí jā cúu nū cristiano.

¹⁷ Chi ja ní nquenda quívi jā quijéhe jā sáhá ndāā Yāa Dios cuāchi, de xihna cā nchiví cúu sēhe yā sáhá ndāā yā cuāchi. De tú xihna cā cuāchi maá ó quijéhe yā sáhá ndāā yā, de ná oncā sáhá yā síquí nchiví jāá nduú ní jétáhvi tūhun vāha yā.

¹⁸ De tú víjin cācu nchiví vāha, ¿túsaa de nāsa cācu nchiví néhén jā sáhá ndácá cuāchi?

¹⁹ Tú súcuán de ndá ndóhó jā ndóho síquí jā cúni Yāa Dios, mā jéncuñi nū sáhá nū tiñu vāha, de chíhi nū āno nū iní ndahá maá Yāa jā ní nsáhá ndóhó, chí squíncuu yā jā ní nquee yuhú yā.

5

Jā jēhe dē consejo nū nchiví cándija

¹ Mitan de ná cāhán ní jín ndá ndóhó tēe ñáhnú jā jito nchiví cándija, chí suni tēe ñáhnú jā jito nchiví cándija cúu maá ní. De cúu ní testigo síquí jā ní jini ní nāsa ní ndoho Cristo. De suni nduñáhnú ní jín ndá nū sáhá Cristo quívi jā nenda nijín yā.

² Coto ñuncúún nū ndá nchiví jā ndéé tiñú nū jā jito nū, jā cúu ji tá cúu ticáchí Yāa Dios. De cusí iní nū jā coto nū ji, chí súcuán cúni Yāa Dios. De nsúu síquí jā sáhá fuerza yā ndóhó, de ní nsúu síquí jā nihín nū xúhún, chí sa cusí iní nū sáhá nū tiñu ñúcuán.

³ De mā ndácú nihín ndá nū nū nchiví jā jito nū, chí sa nducú nū cuu nū iin ejemplo nū ji jā cúu ji ticáchí yā.

⁴ Ñúcuán de quívi jā nenda nijín maá Yāa cúu Pastor cúñáhnú nū ndá ndóhó tēe cúu pastor nū nchiví cúu ticáchí yā, de cuāha yā premio nū ndá nū jā víi ndasí de mā nāa cuití.

⁵ De saá-ni ndá ndóhó tēe suchí, cuetáhvi nū nū ndá tēe ñáhnú jiñā. De ndihí ndá nū nchiví cándija, cuetáhvi nū nū tǎhán nū, de sáhá suchí nū maá nū. Chi suha cāhán tutú: Yāa Dios jási yā nū nchiví jā sáhá víxi maá, de vāha iní yā chindeé yā nchiví jā sáhá suchí maá. Cáchi tutú.

⁶ Túsaá de sáhá suchí nú maá nú, chi yíhí nú ndahá Yāa Dios jā tíin poder. De sáhá ñáhnú yā ndá nú tá quenda maá quiví.

⁷ Ndácá jā nácani ndasí iní nū síquī, de chihí nú ndahá maá yā de maá yā coto, chi jíto yā ndá nú.

⁸ De cájí ná cóo xīnī ndá nú de ndito coo iní nū. Chi táchī cúñáhnú jā jíiní ūhvi ndá ndóhó, jíca nuu ndúcú squívi ndóhó nūū cuáchi. De xēēn cā sáhá nsúū cā ndicaha jā xēēn ndáhyū.

⁹ De cuiñi nihin ndá nú jā má cúndéé táchī jíin nū, de candíja nihin nū tūhun jā cúndáhví iní Yāa Dios ndóhó. Chi jíiní ndá nú jā suni sūcuán ndóho ndá hermano nū jā ndéē níí cáhnú ñayiví.

¹⁰ De tá nī nchāha nī ndoho ndá nú tūndóhó jacū-ni tiempo, de Yāa Dios chi sáhá yā jā cuja vāha iní nū jíin tūhun yā, jíin jā cuiñi nihin nū, de cuāha yā fuerza iní nū, de quendōo cutú nú níí cání. Chi maá yā cúu jā sáhá ndácá jā váha yóhó, de nī ncana yā yóhó jā víi cuñáhnú ó jíin yā níí cání síquī jā inuú cúu ó jíin Jesucristo.

¹¹ De ná cáhān ō jā víi ndasí cúñáhnú yā, de tíin yā poder níí cání. Amén.

Saludo jā sándihí

¹² Jíiní nī jā Silvano cúu iin hermano jā squíncuu vāha. De maá dē cuēē nūū ndá nú jíin carta yáhá jā ní ntee nī jacū tūhun. De jíin yáhá sndíhvi iní nī ndá nú, de cáhān nī jíin nū jā ndáá cúu jā ndácá jā váha jā ní nsáhá Yāa Dios ndóhó, suu stéhēn nūū nū jā cúndáhví ndija iní yā ndóhó. De cuiñi nihin nū jíin tūhun yáhá.

¹³ Nchiví cándíja jā ndéē ñuū Babilonia, jā ní nacāji yā tá cúu nūū ní nacāji yā ndá nú, cáhān ndá jíi jā sáhá ndéé iní ndá nú. De Marcos, tēe cúu tá cúu sēhe nī, suni sūcuán cáhān dē.

¹⁴ De tá cáhān jíitáhān ndá nú, de techuhú yíñúhún nú ndahá jíi. De ná cóo ndéé coo síi iní ndihí nú jā yíhí nú ndahá Jesucristo. Sūcuán ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN PEDRO APOSTOL NUU NDA NCHIVI CANDIJA

¹ Maá nī cúu Simón Pedro, de cúu nī mozo Jesucristo, de cúu nī apóstol já ní ntají yá. De téé nī carta yáhá cueé nūú ndá nú já ní nsáhá Yāā Dios já inuú-ni nī nihīn ndá nú jíin ndá nī tūhun vīi tūhun vāha já cándija ó yá. Chi Yāā ndāá cúu Yāā Dios jíin Jesucristo já scácu yóhó.

² De ñúhún inī nī já ná sáhá cā yá já váha ndasí ndá nú, jíin já coo ndeé coo sīi inī nū síquī já jíicūhun vāha inī nū nāsa Yāā cúu Yāā Dios jíin Jētohō ó Jesús.

Sīquī nāsa cánuú coo nchivī cándija

³ De Yāā Dios jíin poder yá nī jēhe yá nūú ó ndācá já sáhá já cuu caca ndāā ó nūú yá jíin já chíñúhún vāha ó yá. Chi nī stéhēn yá maá yá nūú ó, chí maá yá cúu já ní ncana yóhó, síquī já ndasí cúñáhnú yá jíin ndācá tíñú ñáhnú já sáhá yá.

⁴ Já ñúcuán nī nqee yuhú yá ndācá já ñáhnú ndasí de váha ndasí já sáhá yá yóhó, tácuá jíin ndācá ñúcuán de nduu ndá nú tá cúu nūú íyó maá yá, de cácu nú nūú ndá tíñú nēhén já ndíyo inī nchivī já sáhá jí inī ñayiví yáhá.

⁵ Túsaá de nducú ndeé ndá nú jíin tūhun yáhá. De já cándija ndá nú, de síquī ñúcuán chisó nú já caca ndāā nú. De já jíca ndāā ndá nú, de síquī ñúcuán chisó nú já cundihví inī nū jíicūhun vāha inī nū síquī maá yá.

⁶ De síquī ñúcuán chisó nú já casí nū já cúni modo maá nú. De síquī ñúcuán chisó nú já cuandeé inī nū, de síquī ñúcuán chisó nú já chíñúhún vāha nú Yāā Dios.

⁷ De síquī ñúcuán chisó nú já coo manī nū jíin táhán nú, de síquī ñúcuán chisó nú já cundáhví inī nū táhán nú.

⁸ Chi tú cāyá ndá tíñú yáhá jíin ndá nú, de suu sáhá já má cútecú cāhá nú, chí sa quee vāha tíñú sáhá nú, síquī já jíicūhun inī nū nāsa Yāā cúu Jētohō ó Jesucristo.

⁹ De nchivī jáá nduu sáhá tíñú yáhá, cúu jíi modo nchivī cuáá, chí nduu jíicūhun inī jíi tūhun yá, de ja ní naá inī jíi já ní nsáhá ndoo yá jíi ndācá cuāchi já ní nsáhá jíi ichi cháta.

¹⁰ Já ñúcuán nducú ndeé ndá nú hermano, tácuá coo seguro já ní ncana yá ndá nú jíin já ní nacāji yá ndá nú. Chi tú sáhá nú ndācá tíñú yáhá, de mā cācá yátá cuiti nū.

¹¹ Ñúcuán de nune vāha ichi já quívi nú inī ñuú maá Jētohō ó Jesucristo, Yāā scácu yóhó, nūú tátúní yá níí cání.

¹² Já ñúcuán mā jéncuifí nī já nándacu nī ndá tūhun yáhá nūú ndá nú, víso já jíin nū de íñi nihin nū jíin tūhun ndāá já cándija nū.

¹³ Chi jáni inī nī já íyó vāha já sndíhvī inī nī ndá nú mitan tēcú cā ní, tácuá nūcūhun inī nū.

¹⁴ Chi maá Jētohō ó Jesucristo nī ncachí tūhun yá nūú ní já má cútecú nahán cā ní ñayiví yáhá.

¹⁵ Já ñúcuán cúu já nducú ndeé cā ní sndíhvī inī nī ndá nú, tácuá tá ja ní jíhí ní, de ní ní nūcūhun inī nū ndācá tūhun yáhá.

Jā ní jíiní ndá dē já cúñáhnú Cristo

¹⁶ Tá nī stéhēn ndá ní tūhun maá Jētohō ó Jesucristo nūú ndá nú, nāsa nenda yá jíin poder yá, de nduu ní ncāhān ndá ní iin cuento-ní já ní ntavā ndíchí nchivī. Chi tá ní íyo ndá ní jíin yá xīnī yūcú, de ní jíiní jíinú ndá ní já ñáhnú ní nduu yá.

¹⁷ Chi ní jíiní ndá ní já Tatá ó Yāā Dios ní ncāhān yíñúhún yá jíin Jesús, de ní nsáhá ñáhnú yá Jesús. Chi ichi andiví ní nquiji tūhun vīi, ní ncāhān Yāā Dios: Yáhá cúu Sēhe ní já mānī ndasí ní jíin, de cúsi inī ní jíin, ncachí yá.

¹⁸ De ní jíiní ndá ní tūhun ñúcuán já ní ncāhān ichi andiví, chí ní íyo ndá ní jíin maá Jētohō ó xīnī yucu íi ñúcuán.

¹⁹ De súcuán jíiní ó já íyó ndāā ndija ndācá tūhun já ní ntee ndá téé ní nacani tūhun yá jondé janahán. De vāha já chuhun inī ndá nú ndá tūhun ñúcuán, chí suu cúu tá cúu iin luz já stúu nūú neé, jondé tūu maá quiví já nenda yá, de stúu yá inī ánó nū tá cúu nūú jéndutē lucero.

²⁰ De xihna cā ná jíicūhun inī ndá nú já ní iin tūhun já cáhān tutú íi, nsúú já ní jani inī iin téé súcuán-ni cúu.

²¹ Chi ndācá téé ndoo já ní nacani tūhun yá jondé janahán, nduu ní nacani cuiti dē tūhun já cúu inī maá dē. Chí sa ní nacani dē tūhun Yāā Dios já ní stéhēn Espíritu Santo nūú dē.

2

*Sīquī ndá téé já stéhēn tūhun stáhvī
(Judas 4-13)*

¹ De máhñú nchivī Israel suni ní íyo ndá téé já ní nacani tūhun stáhvī. De suni súcuán coo sava téé stéhēn tūhun stáhvī máhñú ndá nú. De síquī ndá dē tūhun stáhvī já tívi nchiví sáhá. De mā cuétúhún dē maá Jētohō ó já scácu yá dē, de súcuán sáhá dē já ñamā tánú táhví dē.

² De cuáhá nchiví cuniquín jíi modo nēhén já stéhēn ndá dē. De sáhá dē já cáhān nēhén nchiví síquī tūhun vāha yá já cúu ichi ndāá.

³ De síquī já ndíyo inī ndá dē xūhún, de candee dē xūhún ndá nú síquī tūhun stáhví já stéhēn dē nūú nū. De nduu quíxīn tūndóhó já tánú táhví dē, chí jondé janahán ja íyó tūhun já nenda yá síquī cuāchi dē.

⁴ Chi nduu ní néé cáhnú inī Yāā Dios nūú ndācá ángel yá já ní nsáhá cuāchi, chí sa ní ntaān yá infierno nūú yíndasí nūú neé, de

núhni jín cadena. De ní nchindasí yá jondé quívi já sáhá ndáa yá síqui.

⁵ De suni nduú ní nées cáhnú iní yá núu nchiví janahán, chí sa ní scúun yá sávi xéén síqui nchiví nēhén ñúcuán. Chí maá-ni Noé, tēe ní nacani tūhun ndáa, ní scácu yá dē jín tūjā cā nchiví.

⁶ De suni ní nenda yá síqui cuāchi nchiví ñuū Sodoma jín ñuū Gomorra, de ní ncáyū ñuū ji ní nduu maá yāa-ni cā. De sūcuán cúu ji iin ejemplo núu ndá cā nchiví nēhén já quiji cā.

⁷ De ní scácu yá Lot, chí tēe ndáa ní ncuu dē, de ní ncuucécá ndasí iní dē ní jiní dē tiñu nēhén já ní nsáhá nchiví nēhén ñúcuán.

⁸ Chí tēe vāha ñúcuán ní ndeē dē máhñú ndá ji, de ndiquívi ní ncuucécá iní dē já ní jiní dē de ní jiní dē ndácá tiñu nēhén já ní nsáhá ndá ji.

⁹ Túsaá de maá Jētohō ō chí scácu yá nchiví já chíñúhún núu yá, de tú quiji tūndóhó síqui ji. De chíndasí yá nchiví nēhén, tácu ndoho ji castigo quívi juicio já sáhá ndáa yá cuāchi ji.

¹⁰ De víhí cā sndóho yá ndá tēe sáhá tiñu téhén já ndíyo nēhén iní dē, de cújēhe iní dē síqui tiñu ndácu maá Jētohō ō. Nihin ndasí iní ndá dē, de chūndēe iní dē sáhá dē já cúni ndá máa dē, de nduú yúhú dē cāhān nāvāha dē síqui ndácá já cúñáhnú núu sūcún.

¹¹ De juni ndá ángel já íñí núu maá Jētohō ō, visó cúñáhnú cā yá jín fuerza jín tiñu ndíso yá, de nduú cāhān nāvāha yá síqui ndácá já cúñáhnú ñúcuán.

¹² De ndá tēe ñúcuán chí cúu dē tá cúu quiti yúcu já ní jécōo tí jín modo maá tí, de táhvi ndá tí tácu nīhīn nchiví tí já cahñí jí tí. Chí cāhān nēhén ndá dē síqui ndácá jáá nduú jícūhun iní dē. De tá cúu núu jíhí ndácá quiti ñúcuán, suni sūcuán cuū dē.

¹³ De já ní sndóho ndá dē nchiví, suni sūcuán nanihīn dē ndoho dē. De cúsi iní ndá dē jín ndácá já cútíndi iní dē já ndíyo nēhén iní dē. De cúu ndá dē tēe quini já sáhá tiñu já cúcanoō nchiví. De já ndútútu ndá dē jín nú vico nú, de níni cúsi iní dē jín tiñu nēhén tiñu stáhvi.

¹⁴ De ndíyo iní ndá dē jín dē ñahan, de nduú jencuñí dē já sáhá dē cuāchi. De stáhvi ndá dē nchiví tayā iní. Chí ní ncāan ndá dē jín tūhun ndíyo iní dē ndácá ndatíñú. De tēe já tánū táhvi cúu ndá dē.

¹⁵ Chí ní nsana ndá dē, chí ní sndóo dē tūhun já cúu ichi ndáa. De ní níquín ndá dē modo Balaam, tēe ní nacani tūhun jondé janahán, sēhe Beor. Chí tēe ñúcuán ní ncusi iní dē já nihin dē xūhún síqui tūhun nēhén já cāhān dē nícu.

¹⁶ De iin burro ní ncāhān tí tá núu cāhān iin nchiví, visó nduú cúu cāhān tí. De ní ncāhān tí núu tēe ñúcuán, de sūcuán ní jasí tí

já má quíhīn dē cāhān dē ndácá tūhun nēhén stáhvi.

¹⁷ De ndá tēe já stíví ndasí sūcuán, chí cúu dē tá cúu ntesócó já ní nchíchí, jín vícō já stéchí táchí. De já íyo tūha núu nee ndasí núu cundeē dē ní cání.

¹⁸ Chí ndasí sáhá víxí ndá dē maá dē jín tūhun já cāhān cāhá dē. De ndúcu ndá dē squívi tucu dē sava nchiví núu tiñu nēhén tiñu ndíyo iní. De sūcuán stáhvi dē nchiví já cáta ní nquee jí ní ncācu jí núu nchiví sáhá tiñu nēhén.

¹⁹ De cāhān ndá dē já íyo libre jí já cuu sáhá jí nāsa-ni cúni maá jí, de juni maá dē chí nduú íyo libre dē, chí cúu dē mozo núu cuāchi, chí cúsa maá tiñu téhén sáhá dē. Chí ndácá tiñu já cundeē jín iin tēe já sáhá dē, suu ñúcuán ndúu dē mozo núu.

²⁰ Chí tú já ní jiní ndá dē nāsa Yāa cúu maá Jētohō ō Jesucristo, Yāa já scácu yóhó, de tú sūcuán ní nquee dē ní ncācu dē núu tiñu téhén já íyo iní ñayívi, de tú ndívi tucu ndá dē núu tiñu ñúcuán já cundeē tucu jín dē, túsaá de nēhén cā quendōo dē já sándihí nsúu cā já xíhna ñúhún.

²¹ Chí vāha cā tú nduú ní jiní dē ichi ndáa nícu, nsúu cā já ní jiní dē, de sndóo tucu dē tiñu ndoo já ní ndacu yá núu dē.

²² Chí ní ncundaá síqui dē tá cúu núu cāhān iin tūhun janahán: Tinā ní nacají tí já ní nujan tí. De quini já ní ndundoo, ní nacuchi tucu tí ndehyū, cáchi.

3

Síqui já nenda maá Jētohō ō

¹ Ñani mání, yáhá cúu carta úu já tēe ní núu ndá nú. De jín ndúu carta yáhá cúni ní já nacani iní nú síqui ndihi já vāha já ndáa já jáni ichi ní ndóhó.

² De nūcūhun iní nú ndácá tūhun já ní nacani ndá tēe ndoo jondé janahán, jín tiñu já ní ndacu maá Jētohō ō, Yāa já scácu yóhó. De suu cúu já ní stēhén ndá tēe apóstol núu nú.

³ De xihna cā tūhun yáhá ná jícūhun iní ndá nú: Já tá cuāndihi quívi de quiji ndá tēe já sáhá catá síqui tūhun ndáa yá, chí sáhá dē ndá tiñu nēhén já ndíyo iní maá dē.

⁴ De cāhān ndá dē: ¿Nājēhē cúu jáá nduú ndíji Cristo tá cúu núu ní nquee yuhú yá? Chí jondé quívi já ní jíhí ndá ndíyi tatā ō de jondé mitan, de nduú sáma cuiñí ndihi já íyo tá ní jécōo ñayívi, cachí ndá dē.

⁵ Chí nduú cúni ndá dē jícūhun iní dē já jondé janahán ní ncuvāha andiví jín tūhun já ní ncāhān-ni Yāa Dios. De ní ndacu yá tiñu já ná cúvāha ñayívi jín ndute, de máhñú ndute ní nquenda ñuhun yichí.

⁶ De suni jín ndute ní naá ñayívi janahán, chí ní ndaa ndute já ní ncuun sávi xéén.

⁷ De suni sūcuán jíin tūhun jā ní ncāhān Yāā Dios de nī nsāhá tūha yā jā cāyū andiví jíin ñayíví jā íyó mitan. Chi maá quíví juicio de cāyū ndihi, de tātū tāhvī nchiví nēhén.

⁸ De suni mā nāā inī ndá nú tūhun yáhá, ñanī mánī: Jā nūū maá Jētohō ō chi iin-ni quíví cúu tá cúu mil cuíyā, de mil cuíyā cúu tá cúu iin-ni quíví.

⁹ De nsūū jā cúcuéé inī maá Jētohō ō síquī tūhun jā ní nquee yuhú yā jā nenda yā, tá cúu nūū jāni inī sava nchiví. Chi sa íyó paciencia inī yā nūū ō, chi nduú cúni yā jā tātū tāhvī ni iin ō, chi sa cúni yā jā ndihí ō nacani inī ō jā sndóo ō cuāchi ō.

¹⁰ De quíví jā nenda maá Jētohō ō, iin sanaā-ni quenda, tá nūū cúu jā iin sanaā-ni quénda jācuíhná jacuāā. De quíví ñúcuán chi nihin ndasí andiví, de naā-ni. De ndihí jā íyó andiví chi naā sāhá ñuhūn. De ñayíví jíin ndácá jā íyó inī, ndihí cāyū.

¹¹ De tú sūcuán naā ndácá ñúcuán, de cánuú ndasí jā coo ndoo ánō ndá nú de chíñúhún vāha nú yā.

¹² De cundetu nú de cundihví inī nū jā ná quíji ñamā quíví nenda Yāā Dios. De quíví ñúcuán cāyū andiví de naā-ni. De ndácá jā íyó chi ndute sāhá ñuhūn.

¹³ De maá ō chí ndétu ō andiví jéé jíin ñayíví jéé, chí sūcuán ní nquee yuhú Yāā Dios jā coo. De ñúcuán chí maá-ni tiñu ndāā jíin tiñu vāha coo.

¹⁴ Túsaá ñanī mánī, juni ndétu ndá nú jā quee ndāā ndácá tiñu yáhá, de nducú ndéé nú tácuu tá nenda yā de nihin yā ndá nú jā ndéé mánī nū jíin táhán nú, de coo ndoo nú jāá nduú ná cuāchi nú.

¹⁵ De ná jíicūhun inī ndá nú jā síquī jā íyó paciencia maá Jētohō ō, jā ñúcuán cúu jā cācu ō. Chi hermano ō Pablo jā mánī ō jíin, suni sūcuán ní ntee dē nūū nū, chí sūcuán ní stéhēn Yāā Dios tūhun ndíchí yā nūū dē.

¹⁶ De cāhān dē síquī tūhun yáhá nūū ndácá carta jā ní ntee dē. De nūū ndá carta dē ñúcuán chí íyó jacū tūhun jā víjín jíicūhun inī ō. De ndá nchiví jāá nduú jíicūhun inī jíin nchiví jāá nduú jíja jíin tūhun cándíja, chí násāma jíi modo jā cāhān ndá tūhun víjín ñúcuán, tá cúu nūū násāma jíi jā cāhān sava cā tutū ī. De sūcuán sáhá jíi jā tātū tāhvī maá jíi.

¹⁷ De ndá ndóhó ñanī mánī, mitan de ja ní jinī nū nāsa coo ndácá tiñu yáhá. Túsaá de coto nú maá nú jā má cúniquín nū tūhun stáhví jā stéhēn ndá tēe nēhén ñúcuán jāá nduú jétáhví dē yā. Chí tú nduú de snāā nū tūhun jā íñi nihin nú jíin.

¹⁸ Chí sa cundihví cā inī nū jā jíicūhun inī nū nāsa Yāā cúu maá Jētohō ō Jesucristo, Yāā scācu yóhó. De ná cūja cā inī nū jíin tūhun cúndáhví inī yā ndóhó. De ná cāhān ō jā víi ndasí cúñáhnú yā jonde mitan jíin níi cāni. Sūcuán ná cóo. Amén.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN JUAN APOSTOL NUU NDA NCHIVI CANDIJA

Tùhun já cutecū ō níí cání

¹ Tùhun já téé ndá ní cuēé nūú ndá nú cúu tũhun maá Yāā ja iyó jondé ncháha ca jécōo ndácá já iyó. De ní jini ndá ní ja ní ncāhān yā, de ní jini jínúú ní yā, chí ní ndéhé váha ní nūú yā, de ní ntiin ní yā. De maá yā cúu Tùhun já cutecū ō níí cání.

² Chí Yāā yáhá já sáhá já cutecū ō, ní nquenda níjn yā. De cáhān ndá ní tũhun yā, chí ní jini ní nūú yā. De cáchi tũhun ndá ní nūú ndá nú síquí Yāā já cúu Tùhun já cutecū ō níí cání, suu Yāā já ní ndeé jíin Tatá ó Yāā Dios, de ní nquenda níjn yā nūú ndá ní.

³ Já ní jini ndá ní jíin ja ní jini jíin sóho ní, ñúcuán cúu já cáchi tũhun ní nūú nū, tácuá coo inuú iní ndá nú jíin ndácá ó. De ndāā chí iyó inuú iní ndácá ó jíin maá Tatá ó Yāā Dios jíin Sēhe yā Jesucristo.

⁴ De ndá tũhun yáhá téé ní cuēé nūú ndá nú, tácuá cusí ndasí iní nū.

Yāā Dios cúu luz

⁵ De yáhá cúu tũhun já ní stéhēn Jesucristo nūú ní, de mitan cáchi tũhun ní nūú ndá nú: Yāā Dios cúu luz, chí iyó ndāā ndasí yā, de nduú cuití nā tiñu néhén iyó jíin yā.

⁶ Tú cáhān ō já iyó inuú iní ō jíin yā, de tú jíca ó modo nūú neé já sáhá ó tiñu néhén, túsaá de já stáhví ó cúu, chí nsúú tiñu ndāā sáhá ó.

⁷ Sochi tú jíca ó jíin luz yā já sáhá ó tiñu ndāā, tá cúu nūú iyó maá yā jíin luz yā já sáhá yā tiñu ndāā, ñúcuán de iyó inuú iní ō jíin ndácá táhān ó. De níñi maá Sēhe yā Jesucristo sáhá ndoo yóhó nūú ndihi cuáchi ó.

⁸ Tú cáhān ō jáá nduú nā cuáchi ó, de stáhví ó maá ó já jáni iní ō súcuán, de nduú ñúhún tũhun ndāā iní ánó ō.

⁹ Sochi tú nacani ndāā ō cuáchi ó nūú yā, de cune cáhnú iní yā nūú cuáchi ó, de nasáhá ndoo yā yóhó ndácá já néhén já ní nsáhá ó. Chí jini ō já Yāā váha Yāā ndāā cúu yā.

¹⁰ De tú cáhān ō jáá nduú nā cuáchi ó, túsaá de modo já sáhá ó já Yāā stáhví cúu yā, de nduú cándija ndija ó tũhun yā.

2

Cristo cúu Yāā já cáhān jēhē ō

¹ Ndácá tũhun yáhá téé ní cuēé nūú ndá nú já cúu nú tá cúu sēhe ní, tácuá mā sáhá ndá nú cuáchi. De tú ní iin nú ní nsáhá cuáchi, de iyó maá Yāā já cáhān jēhē ō nūú maá Tatá ó Yāā Dios. Suu Jesucristo Yāā ndāā cúu yā.

² De ní nsōcō yā maá yā já sndáhvā yā cuáchi ó, de nsúú cuáchi ndá máá ó-ni, chí suni cuáchi nchivi níí ñayíví.

³ Tú squíncuu ó tiñu já ndácu Yāā Dios nūú ō, suu cúu já cúcáhnú iní ō já jini ndija ó nása Yāā cúu yā.

⁴ De tú cáhān iin nchivi: Nduhú chí jini ní nása Yāā cúu yā, cáchi jí, de tú nduú squíncuu jí tiñu ndácu yā, túsaá de stáhví jí, de nduú cáhān jí tũhun ndāā.

⁵ Sochi nchivi já squíncuu tũhun yā, ja ní jija váha iní jí já māni jí jíin yā. De súcuán de cuni ō tú íñi nihin ó jíin yā á nduú.

⁶ Tú cáhān iin nchivi já íñi nihin jí jíin yā, de cánuú caca ndāā jí tá cúu nūú ní jica maá Jesucristo.

Tiñu jéé já ndácu yā nūú ō

⁷ Hermano, nsúú iin tiñu jéé ndácu ní nūú ndá nú já cáhān ní já cundáhví iní nū táhān nú. Chí tiñu ja jíin ndá nú jondé tá ní nquijéhé nú cándija nú cúu. De tiñu yáhá já ndácu yā, váji jondé janahán, de suu cúu tũhun já ní jini ndá nú jondé tá ní nquijéhé nú cándija nú.

⁸ De visó súcuán de níni tiñu jéé cúu, de tiñu ndāā cúu nūú Cristo jíin nūú ndá máá nú. Chí ja cuāyáhá tiñu néhén já iyó nūú neé, de ja stúu maá luz ndāā iní ánó ndácá ó mitan.

⁹ Tú iin nchivi cáhān jí já jíca jí jíin luz yā, de tú quítí iní jí jini táhān jí, túsaá de jíca cá jí nūú neé jíin cuáchi jí.

¹⁰ De nchivi já cundáhví iní táhān, chí jíca jí jíin luz yā, cúu já sáhá jí tiñu váha. De ní iin mā cúu sáhá já quívi jí cuáchi.

¹¹ Sochi nchivi já quítí iní jini táhān, chí iyó jí nūú neé, de jíca jí nūú neé. De nduú jini jí ní ichi quíhin jí, chí jíin já nee ní jasi jaá nduú cúu jícuhun iní jí.

¹² Ndá ndóhó já cúu sēhe, téé ní tũhun yáhá cuēé nūú nū, chí já síquí Jesucristo de ní nee cáhnú iní Yāā Dios nūú cuáchi nū.

¹³ Ndá ndóhó téé cúu tatá, suni téé ní nūú nū, chí jini ndá nú nása Yāā cúu Yāā já iyó jondé já xihna ñúhún. De ndá ndóhó téé suchí, suni téé ní nūú nū, chí ní ncundeé nú jáá nduú ní ncúu squívi táchi cúñáhnú ndóhó nūú cuáchi. Ndá ndóhó já cúu sēhe, téé ní tũhun yáhá cuēé nūú nū, chí jini ndá nú nása Yāā cúu maá Tatá ó Yāā Dios.

¹⁴ Ndá ndóhó téé cúu tatá, suni téé ní nūú nū, chí jini ndá nú maá Yāā já iyó jondé já xihna ñúhún. Ndá ndóhó téé suchí, suni téé ní nūú nū, chí íñi nihin nū, de cándija ndá nú tũhun Yāā Dios, de ní ncundeé nú síquí táchi cúñáhnú.

¹⁵ Mā cútóo ndá nú síquí ñayíví, de ní ndácá já iyó iní ñayíví. Chí tú ní nchivi cútóo jí síquí ñayíví, de nduú iyó māni jí jíin Tatá ó Yāā Dios.

¹⁶ Chí ndácá já cúu cuenta ñayíví, nsúú jondé nūú Tatá ó Yāā Dios váji, chí cuenta

ñayiví cúu. De ñúcuán cúu ndácá já cútíndí ó já cúní modo ñehén maá ó, jíin já ndíyo iní ó já jíiní ó nūū, jíin já sáhá víxi ó maá ó síquí ndatíñú névaha ó.

¹⁷ De cuándihi ñayiví jíin ndácá já ñehén já ndíyo iní ó. Sochi nchivi já sáhá já cúní maá Yāā Dios, chi cutecú ji níí cání.

Tūhun ndāā jíin tūhun stáhví

¹⁸ Ndá ndóhó já cúu tá cúu sēhe ní, cáchi ní nūū nū já cuándihi quiví. De ja ní jini ndá nū tūhun já quiji maá tēe já cuu contra síquí Cristo. De mitan de ja ní nquenda cuáhā tēe já cúu contra síquí Cristo. De já ñúcuán cúu já jíiní ó já cuándihi quiví.

¹⁹ Māhñú maá ó ní nquee ndá dē, de nsūú táhán ó já cándija cúu dē. Chi tú táhán ó cúu ndá dē, de coo dē jíin ó nícu. De ní nquee ndá dē cuáhān dē, tácuá cuní cáji ó jáá nsūú táhán ó cúu ndihi dē.

²⁰ Sochi ndá ndóhó chi Cristo ní jēhe yā Espíritu Santo, ndéé yā iní ánó nū, de já ñúcuán cúu já jíiní nū tūhun ndāā.

²¹ Túsaá de tēe ní yáhá cuēē nūū ndá nū, já síquí já jíiní nū tūhun ndāā, nsūú síquí jáá nduú jíiní nū. De jíiní ndá nū jáá nduú ná tūhun stáhví iyó nūū tūhun ndāā.

²² Ní iin cúu já cáhān maá-ni tūhun stáhví? Suu tēe já cáhān já Jesús, nduú cúu ndija yā Cristo, Yāā já ní ntají Yāā Dios. Ñúcuán cúu tēe já cúu contra síquí Cristo, chi nduú jétúhún dē maá Tatá ó Yāā Dios jíin Sēhe yā.

²³ Ndácá nchivi jáá nduú jétúhún ji Sēhe yā, suni nduú iyó maá Tatá jíin ji. De nchivi já jétúhún ji Sēhe yā, suni iyó maá Tatá jíin ji.

²⁴ Túsaá de chuhun váha iní ndá nū maá tūhun já ní jini nū jondē já xihna ñúhún. De tú ñúhún váha iní ndá nū tūhun já ní jini nū jondē já xihna ñúhún, ñúcuán de suni cuiñi ñihin nū jíin maá Tatá ó jíin Sēhe yā.

²⁵ De yáhá cúu tūhun já ní nquee yuhú Jesucristo nūū ó: Já cutecú ó níí cání sáhá yā.

²⁶ Tūhun yáhá ní ntee ní nūū ndá nū já cáchi tūhun ní síquí nchivi já ndúcú stáhví ndóhó.

²⁷ Sochi ndá ndóhó, chi ní jēhe Jesucristo Espíritu Santo, ndéé yā iní ánó nū. De já ñúcuán nduú jíiní ñúhún já stéhēn ní iin nchivi nūū ní ní cúu jándāā, chi maá Espíritu cúu já stéhēn ndihi nūū nū, de stéhēn yā tūhun ndāā, chi nduú stáhví cuiñi yā. Túsaá de cuiñi ñihin ndá nū cá tácuá inuú-ni coo nū jíin Cristo, tá cúu nūū stéhēn Espíritu nūū nū.

²⁸ Sēhé, mitan de cuiñi ñihin ndá nū jíin Cristo, tácuá tá nenda nijin yā, de mā cúyühú ó, de ní mā cúcanoó ó nūū yā quiví já nenda yā.

²⁹ Chi já jíiní ndá nū já Yāā ndāā cúu Jesucristo, de suni ná jícuhun iní nū já ndácá nchivi já sáhá tiñu ndāā, cúu ji sēhe Yāā Dios.

3

Tūhun nchivi já cúu sēhe Yāā Dios

¹ De nācā váha ndasí ní ncundáhví iní Tatá ó Yāā Dios yóhó, chi ní ñihin táhví ó já cúu ó sēhe yā, de suu cúu ndija ó. Já ñúcuán nduú jíiní nchivi ñayiví já cúu ó sēhe yā, chi nduú jíiní ji nása Yāā cúu maá yā.

² Ñaní mání, mitan de cúu ó sēhe Yāā Dios, de ncháha ca cuní ó nása coo ó níí cání. De ja jíiní ó já tá nenda nijin Jesucristo, de nduú ó tá cúu nūū iyó maá yā, chi cuní ó nūū yā nása iyó yā.

³ De ndácá nchivi já súcuán ñúhún iní ji, sáhá ndoo ji ánó ji, tá cúu nūū iyó ndoo maá yā.

⁴ De ndá nchivi já sáhá cuāchi, chi stíví ji ley Yāā Dios. Chi tú sáhá ó cuāchi, de stíví ó ley yā.

⁵ De ja jíiní ndá nū já ní nquiji Jesucristo iní ñayiví tácuá candéé yā cuāchi ó. De maá yā chi nduú ná cuāchi yā.

⁶ De ndá nchivi já iní ñihin jíin yā, nduú jica ji jíin cuāchi. Sochi nchivi já jica jíin cuāchi, nduú jíin ji yā, de ní nduú jícuhun iní ji nása Yāā cúu yā.

⁷ Sēhé, coto nū maá nū já má stáhví ní iin ji ndóhó. Chi cuhun iní nū já ndá nchivi já sáhá tiñu ndāā, maá ji cúu nchivi ndāā, tá cúu nūū iyó ndāā maá yā.

⁸ Sochi nchivi já jica jíin cuāchi, ndá maá ji cúu sēhe táchi cúñáhnú. Chi táchi cúñáhnú cúu já sáhá cuāchi vāji jondē já xihna ñúhún. Já ñúcuán ní nquiji Sēhe Yāā Dios, já snāá yā ndácá tiñu ñehén já sáhá táchi cúñáhnú.

⁹ Ní iin nchivi já cúu sēhe Yāā Dios, nduú jica ji jíin cuāchi, chi ní nsáhá Yāā Dios já ní nduú ji tá cúu nūū iyó maá yā. De mā cúu cá caca ji jíin cuāchi, chi sēhe Yāā Dios cúu ji.

¹⁰ Súcuán cúu já cuní ó ní iin cúu sēhe Yāā Dios jíin sēhe táchi cúñáhnú: Ndácá nchivi jáá nduú sáhá tiñu ndāā, jíin jáá nduú cundáhví iní táhán, nsūú sēhe Yāā Dios cúu ji.

Jā ná cundáhví iní ó táhán ó

¹¹ Yáhá cúu tūhun já ní jini ndá nū jondē já xihna ñúhún: Já ná cundáhví iní ó táhán ó.

¹² De mā sáhá ó tá ní nsáhá Caín, já ní ncuu dē sēhe táchi cúñáhnú, de ní jahní dē ñani dē. ¿De ñajēhe cúu já ní jahní dē ñani dē? Síquí já ñani dē ní nsáhá tiñu ndāā, de maá-ni tiñu ñehén ní nsáhá maá dē.

¹³ Hermano, mā cání iní ndá nū de tú nchivi ñayiví quiti iní ji jíiní ji ndóhó.

¹⁴ De maá ó chi síquí já cundáhví iní ó táhán ó, súcuán jíiní ó já ní ncācu ó já cutecú ó níí cání. De nchivi jáá nduú cundáhví iní táhán, iyó ji jíin tūhun já tánú táhví ji.

¹⁵ Chi ndácá nchivi já quiti iní jíiní táhán, cúu ji tá cúu nchivi jáhní ndiyi. De jíiní ó já nchivi jáhní ndiyi, mā ñihin táhví ji cutecú ji níí cání.

¹⁶ Jā ní jīhī Cristo jā jēhē ō, ñúcuán cúu jā stēhēn cājī nāsa cúu tūhun cundáhvī inī. De maá ó chí suni sūcuán cánuú jā cundáhvī inī ō táhān ó visō ná cúu ō jā jēhē ji.

¹⁷ De tú névāha ó jā cutecū ō ñayivī, de tú jīnī ō jā cūmani nūū táhān ó, de tú nduú cundáhvī inī ō ji jā cuāha ó jā jīni ñúhún ji, ¿túsaá de á iyó māni ō jīn Yāa Dios, á nduú?

¹⁸ Séhē, mā cundáhvī inī ō jīn maá tūhun jā cáhān ō-ni, chí sa ná cundáhvī ndija inī ō jondē jīn jā sáhá ó jēhē ji.

Nāsa cucáhnū inī ō de tú vāha sáhá ó nūū Yāa Dios

¹⁹ De sūcuán cúu jā jīnī ō jā squíncuu ó tūhun ndāa, de cucáhnū inī ō jā vāha sáhá ó nūū yā.

²⁰ Chí tú nátauhúvī inī ánō ō sīquī cuāchi ó, de Yāa Dios chí cūñáhnū cá yā nsūū cá ánō ō, de jīnī ndihi yā ndācá-ni.

²¹ Túsaá ñani māni, tú jīnī ánō ō jāá nduú ná cuāchi ó, ñúcuán de cucáhnū inī ō jā vāha sáhá ó nūū Yāa Dios.

²² De ndācá jā cācān ō nūū yā, de squíncuu yā jā jīcān ō, chí suni squíncuu ó ndācá tiñu ndācu yā, de sáhá ó tiñu jā cúsi inī yā.

²³ De yáhá cúu tiñu ndācu yā: Jā ná cándija ó jā ní nsáhá Séhe yā Jesucristo jēhē ō, jīn jā ná cundáhvī inī ō táhān ó, tá cúu nūū ní ndācu yā tiñu nūū ō.

²⁴ De ndācá nchivī jā squíncuu tiñu ndācu Yāa Dios, íñi nīhin ji jīn yā, de ndéē yā inī ánō ji. De jīn maá Espiritu Santo jā ní jēhe yā jā ndéē inī ánō ō, jīn maá yā de jīnī ō jā ndéē Yāa Dios inī ō.

4

Tūhun jā vāji nūū Espiritu jīn tūhun jā cáhān contra sīquī Cristo

¹ Ñani māni, mā cándija nú ndācá tēe jā cáhān dē jā jīn Espiritu Yāa Dios nácani dē tūhun. Chí sa coto túni nū dē, tú jondē nūū Yāa Dios vāji tūhun cáhān ndá dē á nduú. Chí inī ñayivī ja ní nquenda cuāhā tēe nácani tūhun stáhvī, de cáhān ndá dē jā jondē nūū Yāa Dios vāji.

² De suha de cunī ndá nú ní iin cúu jā cáhān jīn Espiritu Yāa Dios: Ndācá nchivī jā cáhān ndāa jā ní nquiji Jesucristo jā ní nduú ndija yā tēe, maá ji cúu jā cáhān jīn Espiritu Yāa Dios.

³ De ndācá nchivī jāá nduú jétúhún jā sūcuán ní nduu yā tēe, maá ji chí nsūū jīn Espiritu Yāa Dios cáhān ji. Chí sa cúu ji contra sīquī Cristo. De ja ní jīni ndá nú tūhun jā quiji nchivī jā cáhān sūcuán, de mitan ja iyó ji inī ñayivī.

⁴ Séhē, ndá máá nú cúu séhe Yāa Dios, de ja ní ncundéé nú sīquī ndá tēe stáhvī ñúcuán. Chí ñáhnū cá cúu poder maá Yāa jā ndéē inī nū, nsūū cá poder maá jā ndéē inī nchivī ñayivī jā stáhvī.

⁵ Chí ndá máá ji cúu cuenta ñayivī, de suu cúu jā cáhān ji cuenta ñayivī. De nchivī jā cúu cuenta ñayivī, níni ji tūhun ñúcuán.

⁶ Sochi maá ó chí séhe Yāa Dios cúu ó. De nchivī jā jīni nāsa Yāa cúu Yāa Dios, maá ji níni ji tūhun jā cáhān ō. De nchivī jāá nsūū séhe Yāa Dios cúu, chí nduú níni ji tūhun jā cáhān ō. De sūcuán de cunī ō ní nchivī cúu jā cáhān tūhun ndāa, ní nchivī cúu jā cáhān tūhun stáhvī.

Maá-ni tūhun cundáhvī inī iyó jīn Yāa Dios

⁷ Ñani māni, ná cundáhvī inī ō táhān ó, chí tūhun cundáhvī inī, jondē nūū Yāa Dios vāji. De ndācá nchivī jā cundáhvī inī táhān, chí séhe Yāa Dios cúu ji, de jīnī ji nāsa Yāa cúu Yāa Dios.

⁸ De nchivī jāá nduú cundáhvī inī táhān, nduú jīnī ji nāsa Yāa cúu Yāa Dios, chí maá-ni tūhun cundáhvī inī iyó jīn Yāa Dios.

⁹ Suha cúu jā ní stēhēn Yāa Dios nāsa cundáhvī inī yā yóhó, chí ní ntají yā Séhe yā ní nquiji inī ñayivī yáhá, visō mátúhún-ni yā iyó, tácuā cutecū ō níi cáni sáhá yā.

¹⁰ De yáhá cúu tūhun cundáhvī inī: Nsūū jā xihna cá maá ó ní iyó māni ō jīn Yāa Dios, chí sa maá yā cúu jā ní ncundáhvī inī yóhó. De ní ntají yā Séhe yā ní nquiji, tácuā scōcō yā maá yā jā candeē yā cuāchi ó.

¹¹ Ñani māni, tú sūcuán ní ncundáhvī inī Yāa Dios yóhó, de suni sūcuán cánuú jā cundáhvī inī ō táhān ó.

¹² Ní iin nchivī nduú jīnī cuiti ji nūū Yāa Dios. Sochi tú cundáhvī inī ō táhān ó, de ndéē Yāa Dios inī ánō ō, de ja ní jija vāha inī ō jīn tūhun cundáhvī inī.

¹³ De maá Espiritu Santo jā ní jēhe yā jā ndéē inī ō, maá yā stēhēn jā íñi nīhin ó jīn Yāa Dios, de ndéē Yāa Dios inī ō.

¹⁴ De ní jīni ndá ní de cáchi tūhun ní jā maá Tatá ó ní ntají yā Séhe yā ní nquiji, tácuā scācu yā nchivī ñayivī.

¹⁵ De tú ní-ni nchivī jétúhún ji jā Séhe Yāa Dios cúu Jesús, túsaá de íñi nīhin ji jīn Yāa Dios, de ndéē Yāa Dios inī ji.

¹⁶ De maá ó chí ja ní jīnī ō de ní ncandija ó jā cundáhvī inī Yāa Dios yóhó. Chí maá-ni tūhun cundáhvī inī iyó jīn Yāa Dios. De nchivī jā cundáhvī inī táhān, íñi nīhin ji jīn Yāa Dios, de ndéē yā inī ánō ji.

¹⁷ De sūcuán cúu jā jija vāha inī ō jīn tūhun cundáhvī inī, tácuā má cūyūhó ó quivī juicio jā sáhá ndāa yā tiñu ó. Chí tá cúu nūū cundáhvī inī Cristo, suni sūcuán sáhá maá ó inī ñayivī yáhá.

¹⁸ De tú iyó māni ō jīn yā, de nduú yúhú ó nūū yā. Chí tú ní jija ó jīn tūhun māni ō jīn yā, de nduú ná sīquī cūyūhó ó nūū yā. Chí tūhun yúhú cúu jā yúhú ó cundoho ó castigo. Jā suu cúu jā nchivī jā yúhú, ncháha ca cuja vāha ji jā coo maní ji jīn yā.

¹⁹ De yóhó chi mānī ndasí ó jíin Yāa Dios, chi xihna cá maá yā nī ncundáhvī inī yā yóhó.

²⁰ Sochi tú iin nchivī cáhān jī jā mānī jī jíin Yāa Dios, de tú quítī inī jī jíin jī táhān jī, túsaa de nchivī stáhvī-ni cúu jī. Chi tú iin nchivī nduú íyó mānī jī jíin táhān jī jā jíin jī nūū, de mā cúu coo manī jī jíin Yāa Dios jáá nduú jíin jī nūū.

²¹ Chi ja nī ndacu yā tiñu yáhá nūū ó: Nchivī jā íyó mānī jíin Yāa Dios, suni ná cóo manī jī jíin táhān jī.

5

Jā cúndeé ó síqui jānehén jā íyó inī ñayívi

¹ Ndá nchivī jā cándija jā Jesús cúu Cristo, Yāa jā ní ntajī Yāa Dios, ndá maá jī cúu sēhe Yāa Dios. De nchivī jā mānī jíin Yāa cúu Tatá, suni cundáhvī inī jī ndá nchivī cúu sēhe yā.

² Chi tú íyó mānī ó jíin yā de squíncuu ó tiñu ndácu yā, de súdeán de jíinī ó jā cundáhvī inī ó nchivī jā cúu sēhe yā.

³ Chi jā squíncuu ó tiñu ndácu Yāa Dios cúu jā mānī ó jíin yā. De tiñu ndácu yā chi nduú vée.

⁴ Chi ndácá nchivī jā cúu sēhe Yāa Dios, cúndeé jī síqui jānehén jā íyó inī ñayívi. De jā cándija ó jā sáhá yā jēhē ó, ñúcuán cúu fuerza jā sáhá jā cúndeé ó.

⁵ Maá-ni nchivī jā cándija jā Jesús cúu Sēhe Yāa Dios, maá jī cúu jā cúndeé síqui jānehén jā íyó inī ñayívi.

Tūhun jā cáhān ndāa síqui Sēhe Yāa Dios

⁶ De tá nī nquiji Jesucristo inī ñayívi, de ní jenduté yā jíin ndute, de ní jati ñiñi yā jā ní jíhi yā jēhē ó. De nsúú maá-ni jā ní jenduté yā jíin ndute, chi suni ní jati ñiñi yā. De maá Espíritu Yāa Dios cáhān ndāa tūhun yā, chi nūū maá Espíritu vāji tūhun ndāa.

⁷ Chi inī andiví íyó únī jā cáhān ndāa síqui tūhun yáhá: Maá Yāa cúu Tatá, jíin Yāa cúu Tūhun, jíin Espíritu Santo. De ndinúni yā chi iin-ni cúu yā.

⁸ De inī ñayívi suni íyó únī jā stéhēn ndāa: Maá Espíritu, jíin jā ní jenduté Jesús, jíin jā ní jati ñiñi yā. De ndinúni yáhá chi inuú-ni stéhēn tūhun yā.

⁹ De jétáhvī ó tūhun jā cáhān ndāa ndá tēe, sochi ñáhnú cá cúu tūhun jā cáhān maá Yāa Dios. De tūhun jā ní ncāhān yā cúu tūhun Sēhe yā.

¹⁰ Nchivī jā cándija jā Sēhe Yāa Dios cúu Jesús, ja nī ncundaā inī jī tūhun yáhá jā ní ncāhān Yāa Dios. De nchivī jáá nduú cándija jā ní ncāhān Yāa Dios, modo jā sáhá jī jā Yāa stáhvī cúu yā, chi nduú cándija jī tūhun jā ní ncāhān ndāa yā síqui Sēhe yā.

¹¹ De tūhun ndāa ñúcuán cúu jā ní nsáhá yā jā cutecū ó níí cání, de Sēhe yā ndiso tūhun cutecū ó.

¹² Nchivī jā íyó jī jíin Sēhe yā, ja ní nūhIn táhvī jī cutecū jī. Sochi nchivī jáá nduú íyó jíin Sēhe yā, mā níhIn táhvī jī cutecū jī.

Tūhun consejo jā sándthi

¹³ Tūhun yáhá tēe ní cuēē nūū ndá ndóhó jā cándija Sēhe Yāa Dios, tácuca cucáhnú inī nū jā ní níhIn táhvī nū cutecū nū níí cání.

¹⁴ De cúndeé cúcáhnú inī ó Yāa Dios, chi jíinī ó jā tú nā-ni cúu jā jíicān ó nūū yā de tú jā jétáhān inī maá yā cúu, de níni yā jā jíicān ó.

¹⁵ De tú jíinī ó jā níni yā jā jíicān ó, túsaa de suni jíinī ó jā squíncuu yā jā ní jíicān ó.

¹⁶ Tú iin nchivī jíinī jī jā sáhá táhān jī cuāchi, de tú nsúú cuāchi jā tñū táhvī jī cúu, de ná cácan táhvī jī nūū Yāa Dios, de cuāha yā tūhun jā cutecū táhān jī, de tú nsúú cuāchi jā tñū táhvī jī cúu. Íyó cuāchi jā tñū táhvī jī sáhá, de nduú cáhān ní jā cácan táhvī nū jēhē nchivī jā sáhá cuāchi ñúcuán.

¹⁷ Ndácá tiñu néhēn cúu cuāchi, de íyó cuāchi jáá nsúú jā tñū táhvī jī cúu.

¹⁸ De jíinī ó jā ndácá nchivī jā cúu sēhe Yāa Dios, nduú jíca jī jíin cuāchi. Chi Yāa cúu Sēhe Yāa Dios, jíto vāha yā jī. De nduú ná cúu sáhá táchi cúcáhnú jíin jī.

¹⁹ De jíinī ó jā sēhe Yāa Dios cúu ó. De nchivī níí ñayívi yíhi jī ndahá táchi cúcáhnú.

²⁰ De suni jíinī ó jā ní nquiji Sēhe Yāa Dios, de ní nsáhá yā jā cuu jíicūhun inī ó, tácuca cunī ó nāsa Yāa cúu maá Yāa ndāa. De íyó inuú inī ó jíin Yāa ndāa, suu jíin maá Sēhe yā Jesucristo. Maá yā cúu ndija Yāa ndāa, de maá yā sáhá jā cutecū ó níí cání.

²¹ Sēhe, cujiyo ndá nū nūū ndácá jáá nsúú Yāa ndāa cúu. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN JUAN APOSTOL

¹³ Ndácá sēhe cūhū ní, ñahan já suni nī nacāji yā, cāhān ndá ji já sáhá ndeé inī ní. Súcuán ná cóo. Amén.

Tūhun ndāā jíín tūhun cúndáhví inī

¹ Maá sá cúu tēē ñáhnú já ndíso tíñú, de tée sá carta yáhá cuēē nūū ní já cúu ní hermana já ní nacāji Yāā Dios, jíín nūū ndá sēhe ní. De mānī sá jíín ndá ní sáhá tūhun ndāā yā, de nsúú mátúhún-ni sáán, chí saá-ni ndácá nchivī jíín tūhun ndāā.

² De mānī sá jíín ndá ní síquī já cándíja ó tūhun ndāā yā já íyó inī ánō ó, de coo jíín ó níí cání.

³ De ñúhún inī sá já Tatá ó Yāā Dios jíín Sēhe yā Jētohō ó Jesucristo, ná sáhá cā yā já váha níhín, de cundáhví inī yā níhín, de sáhá yā já coo ndeé coo sí inī ní, jíín tūhun ndāā jíín tūhun cúndáhví inī.

⁴ Nī ncusiī ndasi inī sá, chí nī jíín sá já sava sēhe ní jíca jí jíín tūhun ndāā, tá cúu nūū ní ndacu maá Tatá ó Yāā Dios nūū ó.

⁵ Hermana, cāhān ndáhví sá jíín ní já ná cúndáhví inī ó táhán ó. De tūhun yáhá já tée sá cuēē nūū ní, nsúú iin tíñú jéé já cáta ndácu yā cúu, chí tíñú já ní ndacu yā nūū ó jondē tá ní nquijéhé ó cándíja ó cúu.

⁶ De já cúndáhví inī ó táhán ó cúu já caca ó tá cúu nūū ní ndacu yā nūū ó. De tíñú já ní ndacu yā cúu já caca ní jíín tūhun cúndáhví inī, tá cúu nūū ní jíín ndá ní jondē tá ní nquijéhé ní cándíja ní.

Síquī ndá tēē stáhví

⁷ Chí cuāhā tēē stáhví ní nquee dē níí ñayíví, de nduú jétúhún ndá dē já ní nquiji Jesucristo ní nduu yā tēē. De tēē jáá nduú jétúhún súcuán, cúu ndá dē tēē stáhví, de cúu dē contra síquī Cristo.

⁸ Coto ndá ní já má snáá ní táhví síquī tíñú váha já ní nsáhá ní, chí sa já ná níhín ní ndíhi táhví ní.

⁹ De tú nā-ni nchivī tíin jí incā tūhun, de chisó cā jí nūū tūhun já ní stéhēn Cristo, túsaá de nduú íyó Yāā Dios jíín jí. Sochi nchivī já quéndōo jíín tūhun já ní stéhēn Cristo, túsaá de íyó Tatá ó jíín jí, de suni íyó Sēhe yā jíín jí.

¹⁰ De tú quenda iin nchivī vehe ní, de tú nduú quétáhán tūhun stéhēn jí jíín tūhun yáhá, de mā cuáha ní tūhun cundeē jí vehe ní, de ní mā cāhān ní tūhun ndeé inī jíín jí.

¹¹ Chí nchivī já cāhān tūhun ndeé inī jíín jí, chíndeé táhán jíín jí síquī tíñú néhén já sáhá jí.

Tūhun já sándíhí

¹² Íyó cuāhā tūhun já cāhān cā sá jíín ndá ní, sochi nduú cúní sá tee sá nūū tūtú jíín tinta. Chí ñúhún inī sá já cuēē sá de nacunī táhán ó, de natúhún ó, tácuá cusíi ndasí inī ó.

CARTA UNI JA NI NTEE SAN JUAN APOSTOL

Jā jétúhún dē tēe nání Gayo

¹ Maá nī cúu tēe ñáhnú jā ndíso tíñú, de tēe nī carta yáhá cuēē nū nū, amigo Gayo, chí mánī nī jíín nú sáhá tūhun ndāā.

² Ñanī mánī, jícān táhvi nī jā ná quíhín vāha ndácá tíñu sáhá nú, jíín jā coo vāha nú, tá cúu nūú íyó vāha ánō nū jíín tūhun yā.

³ Nī ncusiī ndasí inī nī tá nī nguenda sava hermano de nī ncachí tūhun ndá dē nūú nī nāsa vāha squíncuu nú ndácá tíñu ndāā, chí jíca ndaā nū.

⁴ Nduú cā nā incá tūhun sáhá jā cúsiī cā inī nī, chí maá-ni jā níhín nī tūhun jā jíca ndaā ndá nchiví jā cúu tá cúu sēhe nī síquī jā nī scándíja nī jí.

⁵ Ñanī mánī, vāha ndasí sáhá nú jā chíndeé nú ndácá hermano, de víhí cā tú tēe ñuú jíca cúu dē.

⁶ Chí ndá tēe ñúcuán nī nacani dē tūhun nūú nchiví cándíja yáhá, nāsa cúndáhví inī nū dē. De jícān nī favor jā chíndeé cā nū ndá dē, tú nā cuá jíni ñúhún dē jā caca cā dē ichi nūú quíhín dē, tá cúu nūú jétahān inī Yāa Díos.

⁷ Chí ndá tēe ñúcuán nī nquee dē jíca dē síquī tíñu Jesucristo. De nduú nā xūhún quéhen ndá dē nūú nchiví jāá nduú jíni tūhun Yāa Díos.

⁸ Já ñúcuán cánuú jā coto ó dē, de chíndeé ó dē jā nácani dē tūhun ndāā.

Síquī jāá nduú vāha sáhá Díótrefes

⁹ Já nī ntee nī iin carta nūú nchiví cándíja jíñā. Sochi Díótrefes nduú jétáhví dē tūhun cáhān nī, síquī jā cúni dē cuñáhnú maá dē nūú jí.

¹⁰ Já ñúcuán de tá cuēē nī de cáhān nī nūú dē síquī tíñu sáhá dē, chí ndasí sátúhún dē de cáhān dē tūhun stáhví síquī ndá nī. De nsúú vāchi ñúcuán-ni sáhá dē, chí suni nduú jétáhví dē ndácá hermano jā quénda nūú dē, de jásí dē jā má cuétáhví nchiví nūú ndá hermano ñúcuán. De nchiví jā jétáhví nūú ndá hermano, távā dē jí nūú nátacā ndá nchiví cándíja.

¹¹ Ñanī mánī, mā ndacú nú nchiví jā sáhá tíñu néhén, chí sa nchiví jā sáhá tíñu vāha. Chí sēhe Yāa Díos cúu ndá nchiví jā sáhá tíñu vāha. Sochi nchiví jā sáhá tíñu néhén, nduú jíni jí nāsa Yāa cúu Yāa Díos.

Jā cáhān ndá jí jā vāha sáhá Demetrio

¹² Ndácá nchiví chí cáhān jí jā vāha sáhá Demetrio. De jíín tíñu ndāā jā sáhá dē, de stéhén jā tēe ndāā cúu dē. De suni súcuán cáhān ndá máá nī, de jíni ndá nú jā íyó ndāā tūhun cáhān nī.

Tūhun jā sándíhí

¹³ Íyó cuāhā tūhun jā cáhān cā nī jíín nú, de nduú cúni nī tee nī jíín tinta jíín pluma.

¹⁴ Chí ñúhún inī nī cuēē yachí nī tácuā nacuni táhān ó, de natúhún ó.

¹⁵ De ñúhún inī nī jā ná cóo ndeé coo sīi inī nū. Ndácá amigo ó yáhá cáhān jí jā sáhá ndeé inī nū. De suni cáhān nū jíín ndácá amigo jíñā jā sáhá ndeé inī jí.

CARTA JA NI NTEE SAN JUDAS APOSTOL NUU NDA NCHIVI CANDIJA

¹ Maá nī cúu Judas ñani Jacobo, de mozo Jesucristo cúu nī. De tée nī carta yáhá cuéé núu ndá ndóhó nchivi já nī ncana maá Tata ó Yāa Dios, de nī nsáhá yá já iyó ndoo iyó ī nū núu yá já cúu nū nchivi mánī yá jíin. De Jesucristo jító vāha yá ndá nū núu jānehén, síquī jā yíhī nū ndahá yá.

² De ñúhún inī nī já ná cundáhvī cā inī yá ndá nū, de sáhá yá já coo ndeé coo sī inī nū, de coo manī ndasi yá jīn nū, de ná ndúcuahā cā ndá ñúcuán núu nū.

*Síquī ndá tēe jā stéhén tūhun stáhvī
(2 Pedro 2.1-17)*

³ Ñanī mánī, ndasi nī ncuu inī nī já tee nī carta núu ndá nū síquī tūhun já nī scácu yá ndá ndóhó de saá-nī ndá nduhū. Sochi nī jíin nī já cánuú cā já tee nī carta jā sndihvi inī nī ndá nū tácuu nducú ndéé nū já má cásī nchivi ndá tūhun cándija ó. De tūhun yáhá chí ja nī jéhe yá iin vuelta-nī núu ndá nchivi maá yá.

⁴ Chi sava tēe nī stáhvī dē ndá ndóhó nī nquīvi dē mähñú ndá nū. De ndá tēe ñúcuán chí jondē janahán ja cáhān tutū ī jā tñū táhvī dē síquī tíñu sáhá dē. Cúu ndá dē tēe nēhén, chí cáhān dē já vāha inī Yāa Dios, de já ñúcuán vātu-nī sáhá dē ndá tíñu nēhén chí mā cuáha yá castigo, cáchi dē. De ndúu jétúhún ndija dē Jétohó ó Jesucristo jíin Yāa Dios, já mártúhún yá-nī cúñáhnú núu ó.

⁵ De mitan chí visó ja jíin vāha ndá nū, de cúni nī já nandacu nī núu nū nása nī nsáhá maá Jétohó ó. Chí nī scácu yá nchivi Israel janahán, nī nchindeé yá jí já nī jínuu jí inī ñúu tátú Egipto cuāhān jí. De visó súcuán de cuéé cā de nī snáa yá sava jí jáá nduu ní ncándija.

⁶ De suni nūcūhun inī nū síquī ndá ángel yá já nī sndóo tíñu ndíso, de nī sndóo núu ní ndeé andiví. De Yāa Dios nī nchindasi yá, de ndétu ndá jondē quenda quiví cáhnú já sáhá ndāa yá tíñu. De nūhni jíin cadena, de ndéé ní cáni núu cúnú núu nee.

⁷ De suni nī sndóho yá nchivi ñúu Sodoma jíin ñúu Gomorra jíin sava cā ñúu já ní Iyo ñatin, chí suni nī nsáhá nēhén jí tá cúu núu nī nsáhá ndá ángel ñúcuán jondē janahán cā. De ndá máá jí nī jica ndūi jí de nī nsáhá jí ndácá cuāchi nēhén ndasí. De ní nīhīn jí castigo ñuhūn já cáyū ní cáni, de súcuán cúu jí ejemplo núu ndihī nchivi.

⁸ De ndá tēe stáhvī já ní nquīvi mähñú ndá nū, visó jíin dē já súcuán nī nsáhá yá, de jáni cáhā inī dē, de sáhá téhén dē yiqui cúñu dē, de squeéne yichí dē ndá tēe já ndácuu tíñu maá

Jétohó ó, de cáhān nēhén dē síquī ndá ángel já cúñáhnú núu súcūn.

⁹ De nsūu súcuán ní nsáhá ángel Miguel, visó ángel cúñáhnú cā cúu yá. Chí nduu ní ncáhān nāvāha yá de ní nduu ní ndácunehén yá cuāchi síquī táchī cúñáhnú tá nī nsáhān táhān yá jíin táchī já síquī yiqui cúñu Moisés tá nī jíhī dē. Chí suha-nī nī ncáhān yá: Maá Yāa Dios, Yāa cúu Jétohó ó, cuxeén yá núu nū, ncachī Miguel.

¹⁰ Sochi ndá tēe stáhvī yáhá chí cáhān nēhén dē síquī ndácá jáá nduu jícūhun inī dē. De ndácá modo já névāha dē síquī já súcuán cáá dē, tá cúu quiti yúcu já súcuán cáá tí, suu ñúcuán sáhá já tñū táhvī dē.

¹¹ Nācā xēen cundoho ndá dē túsaá, chí nduu jétáhvī dē Yāa Dios, tá cúu núu nduu ní jétáhvī Caín. De síquī já cúni ndá dē nīhīn dē xūhún de stéhén dē tūhun stáhvī, tá cúu núu ní nsáhá Balaam. De tñū táhvī ndá dē, tá cúu núu ní ndoho Coré, chí ní jíhī dē síquī já ní ncuñhīn inī dē.

¹² Ndá tēe yáhá tá ndútútu dē jíin ndá nū já yáji mánī nū, de sáhá ndá dē tíñu já cúcanoó nū. Chí sī yáji dē jíhī dē, sochi nduu sáhá dē cuenta nása cajī incá nchivi, chí maá dē-ni ndihvi inī dē cajī vāha dē. De já stívī ndasi ndá dē, de cúu ndá dē tá cúu vícō yíchí já stéchi táchī. De suni cúu dē tá cúu ñutun jáá nduu jéhe ndihā. De cúu dē tá cúu ñutun já ní nquee jondē jíin yoho, de nduu ná modo cuítī cā já nene numa.

¹³ De tá cúu núu jisó ndute mar de quénda tíñu, súcuán cúu ndá dē jíin tíñu nēhén já cúu tūhun canoó. De cúu dē tá cúu tíñūn já ní nsana ichi. De ja iyó tūha núu nee ndasi núu cundeé ndá dē ní cáni.

¹⁴ De nduu ní ncháha íñu tatá Adán, de ní ncacu Enoc, de ní nacani dē tūhun já ní stéhén Yāa Dios núu dē síquī ndá tēe yáhá, ncachí dē: Maá Jétohó ó ní stéhén yá núu ní já iin quiví de quiji yá jíin cuāhā míl ángel yá.

¹⁵ De sáhá ndāa yá tíñu ndácá nchivi, de stánú táhvī yá ndá nchivi nēhén. Chí cúsa maá tíñu nēhén sáhá jí síquī já cánéhén maá jí, de cáhān jí cuāhā tūhun nāvāha síquī yá. Ncachi Enoc.

¹⁶ Ndácá tēe yáhá chí maá-ni já cáhān sóo dē de cáhān dē síquī nchivi. De maá-ni já cúsi inī ndá máá dē cúu já ndúcú dē. De cáhān dē já tēe téyí cúu dē, de cáhān yíñúhún dē jíin nchivi tácuu nīhīn dē jacú núu jí.

Jā sndihvi inī Judas nchivi cándija

¹⁷ Sochi ndá máá nū, ñanī mánī, nūcūhun inī nū ndá tūhun já ja ní nacani ndá apóstol maá Jétohó ó Jesucristo.

¹⁸ Chí ní ncáhān ndá dē: Tá cuāndihī quiví de quiji ndá tēe já cuācū catá síquī tūhun ndāa yá, de sáhá dē ndácá tíñu nēhén já ndíyo inī maá dē. Súcuán ncachí tūhun ndá apóstol.

¹⁹ Ndá tēe yáhá cúu jā sáhá síín nchivī. De maá-ni jā ndíhvī inī dē ndácá jā cútíndí inī maá dē, chi nduú íyó Espíritu yā jíín dē.

²⁰ Sochi ndá maá nú ñani mánī, cuja vāha inī nū jíín ndá tūhun ndoo ndasí jā cándíja nú. De cācān táhvī nū jíín fuerza Espíritu Santo.

²¹ De quendōo nīhin nú jíín tūhun jā cúndáhvī inī Yāā Dios ndá nú. De cundetu nú quívi jā cutecū nū ní cání sáhá maá Jētohō ō Jesucristo síquī jā cúndáhvī inī yā ndá nú.

²² De sava nchivī jā jáni síquī inī, nducú ndá nú modo scándíja nú ji.

²³ De nducú ndéé nú jā cācu ji nūū cuáchi ji, chi modo jā stáá nú ji nūū ñúhūn. De sava cā ji chi cundáhvī inī nū ji scācu nú ji, de mā quétahān cuitī inī ndá nú cuáchi ji, chi cuquini inī nū jondē sahma ji jā ní ncutéhén jíín tíñu néhén jā sáhá ndá ji.

Tūhun jā cúñáhnú Yāā Dios ní cání

²⁴ De Yāā Dios chi mátúhún-ni maá yā cúu Yāā ndíchí, Yāā scācu yóhó. De íyó poder yā jā coto yā ndá ndóhó jā má quívi nú cuáchi, jíín jā sáhá yā jā cuiñi ndá nú nūū yā nūū víi ndasí cúñáhnú yā, de quívi ñúcuán de coo ndoo ndá nú nūū yā, de cusii ndasí inī nū sáhá yā.

²⁵ De ná cāhān ō jā víi ndasí cúñáhnú yā síquī jā ní nsáhá yā jā jíín Jētohō ō Jesucristo. De ná cāhān ō jā cúñáhnú ndasí yā, de ndácu yā tíñu jíín poder jā ndíso yā jondē janahán ndasí jíín jondē mitan jíín jondē ní cání. Súcuán ná cóo. Amén.

TIÑU JA COO JA NI JINI NIJIN SAN JUAN

Jā ní stéhēn Jesucristo ndácá tiñu jā coo

¹Tùhun yáhá cúu jā ní ncachí Yāā Dios nūū Jesucristo ñāsa coo ndácá tiñu quiji, tácuā nacachí tūhun yā nūū nchiví cándija jā cúu ndá ji mozo yā. De stéhēn yā nūū ji ndácá tiñu jā ñamā coo. De ní ntají yā ndá ángel yā ní nquiji ní stéhēn nijin tiñu ñúcuán nūū nduhū Juan jā cúu ní mozo yā.

²De maá ní cáchi tūhun ndāā ní sīquí ndácá jā ní jini ní ñúcuán, de nácani ndāā ní tūhun Yāā Dios jíin tūhun jā ní ncāhān ndāā Jesucristo.

³Nācā ndetū nchiví jā cáhvi tutū yáhá, de suni nācā ndetū nchiví jā níni ji jā cáhvi nchiví ndácá tūhun yáhá jā ní ncachí Yāā Dios, de chúhun iní ji. Chi jā cuācuātin quiví jā coo ndácá tiñu jā yósō nūū tutū yáhá.

Jā téé Juan carta nūū ndihújā grupo nchiví cándija

⁴Maá ní cúu Juan, de téé ní tūhun yáhá cuēē nūū ndá ndóhó, ndihújā grupo nchiví cándija jā iyó Asia. De ñúhún iní ní jā maá Yāā Dios ná sáhá cā yā jā váha ndá ndóhó, de sáhá yā jā coo ndeē coo sī iní nū. Chi maá yā cúu Yāā jā iyó mitan, de ní Iyo yā ní cání, de coo yā ní cání. De ñúhún iní ní jā suni súcuán sáhá ndihújā Espíritu jā iyó yā yuhú mesa nūū ndácu Yāā Dios tiñu.

⁵De ñúhún iní ní jā suni súcuán sáhá Jesucristo, Yāā jā cáhān ndāā ndácá tūhun. De xihna cā maá yā ní natecū máhñú ndiyi. De cúñáhnú yā nūū ndácá rey jā iyó ñayiví. De maá yā cúndáhví iní yā yóhó, de ní naquete yā yóhó nūū cuáchi ó jíin niñi yā.

⁶De ní nsáhá yā jā ní nduú ó rey jíin sūtū jā sátíñú ó nūū Tatá yā Yāā Dios. De ná cáhān ó jā víi ndasí cúñáhnú yā de tíin yā poder ní cání. Amén.

⁷Cunini ndá nū tūhun yáhá, chi ndiji Cristo jíin vicō. De ndiví nchiví cuní ji nūū yā, de jondē jíin nchiví jā ní stácuēhé ji yā. De ndácá raza nchiví ní cánú ñayiví cuacu ji jāá nduú ní ncándija ji yā. Súcuán cúu jā coo.

⁸Suha cáhān maá Jétoho ō, Yāā tíin ndihi poder: Maá ní cúu tá cúu letra A jā xihna ñúhún jíin letra Z jā sándihí, chi maá ní ní squijéhé ndihi de maá ní sinu, cáchi maá Yāā jā iyó mitan, de ní Iyo yā ní cání, de coo yā ní cání.

Jā ní jini Juan jā víi cúñáhnú Cristo

⁹Maá ní cúu Juan jā cúu hermano ndá nū. De inuú-ni ndóhó ní tündóhó jíin ndá nū sīquí jā cándija ó Jesucristo, de inuú-ni ndácu Yāā Dios tiñu nūū ō, de inuú-ni jéndeé iní

ō sáhá Jesucristo. De sīquí jā ní nacani ní tūhun Yāā Dios jíin jā ní ncachí ndāā ní tūhun Jesucristo, jā ñúcuán ní ntiin ndá ji nduhū jā cúu ní preso, chi ní nchuhun ji nduhū isla jā nání Patmos.

¹⁰De iin domingo ní jini ní iin jā ní stéhēn maá Espíritu Santo nūū ní. De ní jini ní iin jā cána jee nihin ichi chátā ní tá nūū cúu jā tívi trompeta.

¹¹De ní ncāhān jíin ní: Maá ní cúu tá cúu letra A jā xihna ñúhún jíin letra Z jā sándihí, chi maá ní cúu Yāā jā iyó jondē xihna ñúhún de coo ní ní cání. De tee nū nūū iin tutū ndácá jā cuní nū, de tají nū quihín nūū ndihújā grupo nchiví cándija jā iyó ní cánú Asia, suu iní ñuū Efeso, jíin Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, jíin Laodicea, ncachí.

¹²Ñúcuán de ní ndicó cóto ní jā cuní ní ní iin cúu jā cáhān jíin ní. De tá ní ndicó cóto ní de ní jini ní újā candelero oro.

¹³De máhñú ndihújā candelero ñúcuán íñí maá Yāā ní nduú téé. De ñúhún yā iin sahma cání jā quénda jondē nūū jéhē yā. De nūhni iin cinturón oro yíca yā.

¹⁴De ixi xíní yā chi yaa tá cúu ixi tícachi, tá cúu yuhvá volcán. De tíinú yā jéndütē tá cúu yáñuhún.

¹⁵De jéhē yā xíñú tá cúu cāa cuáán jā ní ndúhvā nūū horno. De níhin ndasí jā cáhān yā, tá cúu nūū nihin cuáhā yúte náhnú.

¹⁶De ndahá cuáhā yā tíin yā újā tíiūn. De yuhú yā quée jā cáá tá cáá espada jā xēēn ndúū lado. De nūū yā cáá tá cáá ncandii jā ndíi váha.

¹⁷De tá ní jini ní yā de ní ndicó cáva ní nūū jéhē yā modo jā ní jíhi ní. De ní ntee yā ndahá cuáhā yā sīquí ní, de ní ncāhān yā: Mā cúyuhú nū. Maá ní cúu Yāā jā iyó jondē xihna ñúhún de coo ní ní cání.

¹⁸De Yāā técū cúu ní. Chi ní jihí ní de ní natecū ní, de mitan chi técū ní ní cání. De maá ní tíin poder sīquí cuéhē jáhní nchiví jíin sīquí lugar nūū ndeē ánō ndá ndiyi.

¹⁹Túsaá de tee nū nūū tutū ndácá jā ní jini nū, jā cúu mitan jíin jā coo ichi nū.

²⁰De yáhá cúu tūhun yáhá ná quihín nūū ní sīquí ndihújā tíiūn jā ní jini nū jā tíin ní ndahá cuáhā ní, jíin sīquí ndihújā candelero oro: Ndhújā tíiūn ñúcuán cúu tá cúu ndihújā jā cúñáhnú nūū ndihújā grupo nchiví cándija. De ndihújā candelero cúu tá cúu ndihújā grupo nchiví cándija.

2

Tūhun jā cuáhān ñuū Efeso

¹Tee nū tūhun yáhá ná quihín nūū jā cúñáhnú nūū nchiví cándija ñuū Efeso: Súcuán cáhān nduhū, Yāā jā tíin ndihújā tíiūn jíin ndahá cuáhā ní, de jíca nuu ní máhñú ndihújā candelero oro.

² Ja jíni ni ndacá tiñu váha já sáhá ndá nú, já ndíhvi iní nū síqui tūhun nī, jíin já jéndeé iní ndá nú. De jíni ni jáá nduú jéhe ndá nú tūhun já quívi nchivi nēhén máhñú nū. De jíni ni já ní jito túni nū ndá tēe stáhvi já cáhān de já cúu de apóstol, de ní jíni nū já tēe stáhvi cúu dē.

³ De ní jendeé iní ndá nú ní ndoho nú tūndóhó, de nduú ní núu iní nū já cúu ndasi nū jíin tiñu nī.

⁴ De visó súcuán de íyó jacú já cáhān ni nū nū, chi nduú cā íyó māni váha nú jíin nī tá cúu nū nū ní íyo māni nū jíin ní quívi yātā.

⁵ Túsaá de nūcūhan iní ndá nú nāsa ní sndóo nú tūhun já ní íyo māni nū jíin nī, de nacani iní nū, de sáhá nú tá ní nsáhá nú jondē quívi ñúcuán. De tú mā nacani iní nū, de ñamā cuēé ni de stáá ní candelero nū nū nū íñi, cúu já má cuíñi cā nū jíin nchivi cándija.

⁶ De visó súcuán de íyó iin já váha já sáhá ndá nú, chi nduú jétahān cuiti iní nū tiñu nēhén já sáhá ndá nchivi já níquin tūhun já stéhén Nicolás. De suni maá ní nduú jétahān cuiti iní nī.

⁷ Nchivi já íyó sōho ná tēe sōho ji já cáhān maá Espiritu Santo jíin ndá grupo nchivi cándija. Ndacá nchivi já cundeé síqui jānehén, cuāha nī tūhun já caji jí javíxi já cúun xñi ñutun já sáhá já cutecú ji ní cáni. De ñutun ñúcuán íñi jondē andiví nū íyó Yāa Dios nū vii ndasi cáá.

Tūhun já cuāhān ñuū Esmirna

⁸ De tee nú tūhun yáhá ná quíhñ nū já cúñáhnú nū nchivi cándija ñuū Esmirna: Súcuán cáhān nduhū. Yāa já íyó jondē xihna ñúhñ de coo ní ní cáni, de ní jíni nī de ní natecú nī.

⁹ Ja jíni ni ndacá tiñu váha já sáhá ndá nú, jíin tūndóhó já ndóho nú, jíin já ndóho ndáhvi nū. De visó súcuán de cuíca ndá nú ndíhi já ndiso tūhun nī. De jíni ni já cáhān nēhén ndá nchivi síqui nū. Nchivi ñúcuán cáhān jí já nchivi hebreo nchivi maá Yāa Dios cúu jí, de nduú chí já stáhvi jí-ni, chí sa nchivi yíhi ndahá Satanás cúu jí.

¹⁰ De mā cūyūhú cuiti nū ndacá já ndoho nú. Chi táchi cúñáhnú já ñatin sáhá já quívi sava ndá nú vecaa já coto túni ndá ndóhó, de cundoho nú tūndóhó úxi quívi. De cuíñi ñihñ nū visó jondē cuū nū, de cuāha ní premio nū já cutecú nū ní cáni.

¹¹ Nchivi já íyó sōho ná tēe sōho ji já cáhān maá Espiritu Santo jíin ndá grupo nchivi cándija. Ndacá nchivi já cundeé síqui jānehén, mā ñihñ jí tūndóhó já tññ táhvi jí cūu jí vuelta úu.

Tūhun já cuāhān ñuū Pérgamo

¹² De tee nú tūhun yáhá ná quíhñ nū já cúñáhnú nū nchivi cándija ñuū Pérgamo: Súcuán cáhān nduhū, Yāa névaha espada jí xēen ndúu lado.

¹³ Ja jíni ni ndacá tiñu váha já sáhá ndá nú, de jíni ni já ndēe ndá nú máhñú nchivi já tátúni Satanás nū. De visó súcuán de íñi ñihñ ndá nú jíin tūhun nī, de nduú ní náyūhú nú já cándija nú nduhū, ní quívi já ní jíhi Antipas, tēe ní squíncuu váha ní nacani ndaa tūhun nī. Chi ñuū ndá nú íyó ndá nchivi já jétíñú Satanás, de ní jahni jí Antipas.

¹⁴ De visó súcuán de íyó jacú já cáhān ni nū ndá nú. Chi máhñú ndá nú nchivi ñuū Pérgamo íyó sava nchivi já níquin tūhun já ní stéhén Balaam. Chi tēe ñúcuán ní stéhén dē nū Balac nāsa squívi dē nchivi Israel cuāchi já caji jí já ní nsócó nū ídolo jíin já casiquí ndēe táhān jí.

¹⁵ De suni íyó sava nchivi máhñú ndá nú já cándija cā jí tūhun já ní stéhén Nicolás, de tūhun ñúcuán chí nduú jétahān cuiti iní nī.

¹⁶ Túsaá de nacani iní ndá nú já sndóo nú cuāchi nú. Chi tú nduú de ñamā cuēé ní jíin espada já quēe yuhú nī. De jíin ñúcuán de sndóho ní nchivi já cándija cā tūhun nēhén ñúcuán.

¹⁷ Nchivi já íyó sōho ná tēe sōho ji tūhun já cáhān maá Espiritu Santo jíin ndá grupo nchivi cándija. Ndacá nchivi já cundeé síqui jānehén, scáji ní jí maná já yíyuhú ichi andiví. De suni cuāha ní iin yūu cuíjin nū jí, de nūu yūu ñúcuán cundeé iin sívi jéé, de ní iin nchivi má cūni sívi ñúcuán, chí maá-ni nchivi já ñihñ.

Tūhun já cuāhān ñuū Tiatira

¹⁸ De tee nú tūhun yáhá ná quíhñ nū já cúñáhnú nū nchivi cándija ñuū Tiatira: Súcuán cáhān nduhū, maá Sehe Yāa Dios jí jendütē tññú ní tá cúu yáñuhñ. De jēhe ní xíñú cáá tá cáá cāa cuāñ já ní nduhvā.

¹⁹ Ja jíni ni ndacá tiñu váha já sáhá ndá nú, chí cūndáhvi iní nū táhān nū, de cándija ñihñ nú nduhū, de sátíñú nū nū nū, de jéndeé iní nū. De jíni ní já víhi cā sáhá ndá nú mitan nsúú cā jondē quívi yātā.

²⁰ De visó súcuán de íyó jacú já cáhān ni nū nū. Chi íyó iin ñahan máhñú ndá nú já nāni Jezabel. De jéhe ndá nú tūhun já stéhén ña nū nū. De cáchi ña já nacani ña tūhun Yāa Dios. De nduú chí jíin tūhun stéhén ña de stáhvi ña nchivi cándija já cúu jí mozo ní. De sáhá ña já casiquí ndēe táhān jí, jíin já yáji jí já ní nsócó nū ídolo.

²¹ De ní jéhe ní tiempo já nacani iní ña, de nduú cūni ña nacani iní ña já sndóo ña já casiquí ndēe ña.

²² Túsaá de ná sáhá ní já cava ña jíin cuēhé. De ndacá nchivi já casiquí ndēe jíin ña, suni cuāha ní tūndóhó xēen nū jí, de tú mā nacani iní jí já sndóo jí tiñu nēhén tá cúu nū sáhá ñahan ñúcuán.

²³ De sáhá ní já cuū nchivi já ní scándija ña. De súcuán de cūni ndacá grupo nchivi cándija já maá ní cúu Yāa já jíni ndíhi nāsa

caá jáá ntúnī jín ánō nchivī. De cuáha nī yáhvī iin nū tú nása nī nsáhá nū.

²⁴ De sava cā nū jā íyó ñuū Tiatira, jáá nduú ní jétáhvī tūhun jā stéhēn ñahan ñúcuán, de ni nduú ní ntúnī nū tūhun jā cáhān ndá ji jā tūhun yíyuhū cā nūū Satanás cúu, jín ndá máá nū cáhān nī jā má téé cā nī incā tiñu síquī nū.

²⁵ Chi maá-ni jā quendōo ñihin nū jín tūhun ndāā jā cándija nū, de quendōo ñihin nū jín jondé quívi nenda nī.

²⁶ Ndacá nchivī jā cundee síquī jānehēn, jín jā squíncuu váha tiñu jā cúnī nī jondé mitan de jondé quívi sándihí, sáhá nī jā cuñáhnú ji tatúnī ji nūū ndacá nación,

²⁷ tá cúu nūū ní nsáhá Tatá nī jā cuñáhnú nī tátúnī nī. De tatúnī ñihin ji nūū ndacá nación. Chi tá cúu nūū cúun yúú ji quísi táhvī, súcuán squéne yichī ji nchivī jáá nduú cándija nūū nī.

²⁸ De sáhá nī jā cunī ji nduhū jā víi cuñáhnú nī quívi nenda ñijin nī, tá cúu nūū jínī ji lucero jā quénda tūu.

²⁹ Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji tūhun jā cáhān maá Espíritu Santo jín ndá grupo nchivī cándija.

3

Tūhun jā cuáhān ñuū Sardis

¹ De tee nū tūhun yáhá ná quíhīn nūū jā cuñáhnú nūū nchivī cándija ñuū Sardis: Súcuán cáhān nduhū, maá Yāā jā névāha ndihújā Espíritu Yāā Dios jín ndihújā tiūūn. Ja jínī nī ndacá tiñu jā sáhá ndá nū, de cáhān nchivī jā tēcú nū, sochi nūū nduhū chi modo ndiyi cúu ndá nū.

² Natahvī inī nū, de ndijehé ñihin nū jín tiñu jā jacú-ni cā íyó de ndúcú naa. Chi jā jínī nī jáá nduú squíncuu váha váha nū nūū Yāā Dios.

³ De nūcūhun inī nū ndacá tūhun jā ní stéhēn ndá nūū nū. De cándija nū ndá tūhun ñúcuán de nacani inī nū jā sndóo nū cuáchi nū. Chi tú má nátahvī inī nū, de cuéé nī nūū nū iin sanaā-ni, modo jā iin sanaā-ni de quíji jacuñhá, de má cúnī nū ná hora jín nī nūū nū.

⁴ De visó súcuán de íyó jacú nū ñuū Sardis jáá nduú ní nsáhá nū cuáchi, jā cúu modo jáá nduú ní nsáhá téhēn nū sahma nū. Já ñúcuán váha yaa coo sahma nū caca nū jín nī, chi nchivī váha cúu ndá nū.

⁵ Chi ndacá nchivī jā cundee síquī jānehēn, cuáha nī sahma cuíjin yaa cūhun jí. De má sndóo nī sívī ji nūū libro jā yósó sívī nchivī cūtecú nū cánī. De cūetúhūn nī ji nūū Tatá nī jín nūū ndacá ángel yā.

⁶ Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji tūhun jā cáhān maá Espíritu Santo jín ndá grupo nchivī cándija.

Tūhun jā cuáhān ñuū Filadelfia

⁷ De tee nū tūhun yáhá ná quíhīn nūū jā cuñáhnú nūū nchivī cándija ñuū Filadelfia: Súcuán cáhān nduhū, Yāā ndoo Yāā ndāā, de névāha nī ndacáa rey David. De maá nī nacune jā quívi nchivī nūū tátúnī nī, de ni iin má cúu nacasi, de maá nī nacasi, de ni iin má cúu nacune.

⁸ Ja jínī nī ndacá tiñu váha jā sáhá ndá nū. De nī nacune nī modo iin viéhé jā quívi ndá nū, de ni iin má cúu nacasi. Chi visó jacú-ni fuerza nū íyó, de nī ncandija nū tūhun nī, de nduú jási ndá nū yuhú nū jā cándija nū nduhū.

⁹ De íyó sava nchivī jā yíhī ndahá Satanás, de cáhān ndá ji jā nchivī hebreo jín nchivī maá Yāā Dios cúu ji, de nduú chi jā stáhvī jínī. Túsaá de sáhá nī jā quenda ji nūū nū de cuiñi jítī ji nūū nū, de cunī ji jā mānī nī jín nū.

¹⁰ De váha nī squíncuu ndá nū tūhun jā ní ncāhān nī jā cuandee inī nū. De jā ñúcuán scácu nī ndá ndóhó quívi jā quíji iin tündóhó xéēn síquī nchivī ní cáhnú ñayiví, jā coto túnī ñúcuán ndá ji.

¹¹ De ñamā nenda nī. Túsaá de quendōo ñihin ndá nū jín tūhun cándija nū, tácuca nī iin má cāndee premio nū.

¹² Ndacá nchivī jā cundee síquī jānehēn, sáhá nī jā cuu ji tá cúu sihīn yūū luu inī templo Yāā Dios maá nī. De má cújiyo ji nūū ndéé yā ñúcuán. De tee nī sívī Yāā Dios maá nī teēn jí, jín sívī jéé maá nī, jín sívī ñuū Yāā Dios maá nī. De ñuū ñúcuán cúu Jerusalén jeé, de cuun quíji ichi andiví jondé nūū Yāā Dios maá nī.

¹³ Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji tūhun jā cáhān maá Espíritu Santo jín ndá grupo nchivī cándija.

Tūhun jā cuáhān ñuū Laodicea

¹⁴ De tee nū tūhun yáhá ná quíhīn nūū jā cuñáhnú nūū nchivī cándija ñuū Laodicea: Súcuán cáhān nduhū, maá Yāā cúu tūhun ndāā, Yāā cúu testigo váha jā cáhān ndāā. De maá nī nī nsáhá ndihī jā ní ncāhān Yāā Dios jā ná jécōo.

¹⁵ Ja jínī nī ndacá tiñu jā sáhá ndá nū. De cúu ndá nū modo jáá nduú vījin de ni nduú ihní, cúu jā jacú-ni cándija nū tūhun nī, chi nī nduú jási nū de ni nduú ndihví inī nū síquī. De nācā váha de tú jā vījin nū á jā ihní nū nícu.

¹⁶ De nduú chi vāchi jā yíhī víxi-ni ndá nū, chi nī nduú jási nū de ni nduú ndihví inī nū síquī. De jā ñúcuán squéne yichī nī ndá nū modo iin jā játi nī ntesí nī jáá nduú jétahān inī nī.

¹⁷ De cáhān ndá nū jā cuíca nū, de quéndōo váha nū, de nduú cúmanī nī iin nūū nū. Sochi nduú sáhá nū cuenta jā nūū maá nī chi ndáhvī ndasi ndóho nū, de cúmanī ndasi nūū nū, de cacúáá nū, de cávichí nū.

¹⁸ Túsaá de cáhān ni jín ndá nú jā nū ni cueen nū oro jā nī ndūhvā nū űhūn de nī nduu ndinuhun oro, de suu cúu jā sáhā nī jā coo cuicá ndija nū ndihi jā ndiso tūhun nī. De nū ni cueen nū sahma cuijín cuhun nū, tácuā mā cúcanoō nū jā cávichí nū, cúu jā quendōo ndāā nū sáhā nī. De cueen nū tátān nū ni cuhun tīnū nū, tácuā ndunijín tīnū nū, cúu jā jīcūhun inī nū tūhun nī.

¹⁹ Ndācā nchivī jā cúndáhvī inī ni, chí cáhān ni nū jī de sndóho nī jī, tácuā ná chūhun inī jī. Túsaá de cundihví inī ndá nū, de nacani inī nū jā sndóo nū cuāchi nū.

²⁰ Cunini ndá nū tūhun yáhā, chí inī nī viéhé áno nū cáhān nī jā quiví nī. De tú nī-ndóhó cunini de nacune nū viéhé áno nū, de quiví nī cají nī stāā jín nū, de suni cají maá nū jín nī. De suu cúu jā cundeē nī áno nū.

²¹ Ndācā nchivī jā cundeē síquī jānehén, cuāha nī tūhun jā cundeē jī jín nī nū mesa nū tátúnī nī. Chí saá-ni nduhú nī snáa nī poder jānehén, de nī jécundeē nī jín Tatá nī nū mesa nū tátúnī yā.

²² Nchivī jā íyó sōho ná té sōho jī tūhun jā cáhān maá Espírítu Santo jín ndá grupo nchivī cándjā, ncachī yā.

4

Ndācā jā ndéē andiví chíñúhún nū yā

¹ űcuán de nī nūcūndéhé nī, de nī jínī nī jā nūne iin viéhé andiví, de maá Yāā jā nī ncāhān jín nī jā xihna űhūn, nī ncāhān tucu jín nī modo jā tívi trompeta. De nī ncāhān: Caa quijí nū yáhā, de ná stéhēn nī nū nū ndācā tíñu jā coo ichi nū cá, ncachī yā.

² De nī jínī cá nī jā ní stéhēn Espírítu Santo nū nī. Chí nī jínī nī jā andiví inī iin mesa nū tátúnī, de ndéē maá yā nū mesa űcuán.

³ De jéndütē yā modo iin yū cuijín ndéē nihni xíñu á iin yū cuahá xíñu. De iin ticō yēhndé nī jicō ndūū yuhú mesa yā, de jéndütē tá nū cáá iin yū cuí xíñu.

⁴ De xín mesa yā nī jínī nī jā ní jicō ndūū ócō cūmī cá mesa nū tátúnī. De nū mesa űcuán ndéē ócō cūmī tēe űáhnú jā ndiso tíñu. De űhūn ndá dē sahma cuijín yaa, de xínī dē űhūn corona oro.

⁵ De jondē nū mesa nū tátúnī yā jéndütē sáhā taja de nihin de cána taja. De ichi nū mesa yā inī ndihújā Espírítu Yāā Dios, de cáá tá cáá űjā iti náhnú jā cáyū űhūn.

⁶ De ichi nū mesa yā suni íyó modo iin mar jā ndéē nihni tá cúu nū cáá vidrio. De xín mesa yā nī jicō ndūū cūmī jā tēcū. De íyó cuahā tīnū ní cáhnú ichi nū jín ichi chátā.

⁷ De iin jā tēcū űcuán cáá tá cáá ndicaha. De incā cáá tá cáá síquī. De jā únī chí nēe nū tēe. De jā cūmī chí cáá tá cáá yaha jā jicō nū táchī.

⁸ De ndicúmī jā tēcū űcuán íyó inī nījn jā iin iin. De maá-ni tīnū cúu ní cáhnú jondē jín ní chíjn nījn. De nduú űuú nduú jécuiñī cuitī jā cáhān:

Yāā ű Yāā ndoo ndasí

cúu maá Jēthōō ű Yāā Dios, Yāā tīn ndihi poder,

Yāā íyó mitan, de nī íyo yā ní cáni, de coo yā ní cáni.

Cáchī.

⁹ Chí maá-ni jā cáhān ndicúmī űcuán jā cúñáhnú ndasí Yāā ndéē nū mesa, Yāā tēcū ní cáni cuitī. De yíñuhún cáhān ndá jín yā, de nácuétáhvī nū yā.

¹⁰ De ndācā vuelta jā sáhā súcuán, de ndihóco cūmī tēe űáhnú jā ndiso tíñu, jécuiñī jítí dē nū Yāā jā tēcū ní cáni cuitī, de chíñuhún dē yā. De táva dē corona dē, de jáquín dē ichi nū mesa yā. De cáhān ndá dē: ¹¹ Jēthōō sá de Yāā Dios sá cúu nī.

De váha ndasí Yāā cúu nī jā cáhān jī jā víi cúñáhnú ní,

de íyó yíñuhún ndá jī nū ní, de tīn ní ndihi poder.

Chí maá ní nī nsáhā ndihi jā íyó,

de síquī jā súcuán nī ncuu inī maá ní de nī jécōo ndihi.

Ncachī ndá dē.

5

Jā ní nacune Ticāchí Yāā Dios tutū

¹ űcuán de nī jínī nī jā Yāā jā ndéē mesa jā tátúnī, ndahá cuahá yā tīn yā iin tutū cáni jā nī tuū. De yosō tūhun ndūū lado tutū űcuán, de ndásí jín űjā sello.

² De nī jínī nī iin ángel yā jā ndiso poder, de nī ncāhān jee: ¿Ní iin cúu tēe váha ndasí jā cundiso tíñu quehndē ndá sello de nacune tutū yáhā? ncachí ángel yā.

³ De nī andiví nī űayívī nī jā íyó chíjn űayívī, nduú ní íyo nī iin jā cuu cundiso tíñu jā nacune tutū űcuán, de nī jā cūndéhé nū.

⁴ De nī jacu ndasí nī, chí nduú ní íyo nī iin jā cuu cundiso tíñu nacune de cahví tutū űcuán, de nī jā cūndéhé nū.

⁵ Sá de nī ncāhān iin tēe űáhnú űcuán jín nī: Mā cuacú nū, chí íyó iin Yāā jā ndiso tíñu yā quehndē yā ndihújā sello jā ndásí tutū, de nacune yā. De maá yā chí íyó cuahā poder yā, tá cúu nū íyó cuahā fuerza iin ndicaha. De nī ncacu yā chíjn tatā Judá, jā cúu tatā rey David. De nī snáa yā poder ndācā jānehén.

⁶ űcuán de nī jínī nī Yāā jā cúu Ticāchí Yāā Dios jā ní jahnī ndá jī de nī natecū yā. De Ticāchí űcuán inī yā nū inī mesa Yāā Dios, máhnú ndicúmī jā tēcū jín máhnú ndá tēe űáhnú jā ndiso tíñu. De íyó űjā ndiquin jín űjā tīnū Ticāchí űcuán. De tīnū űcuán cúu ndihújā Espírítu Yāā Dios jā ní ntají yā nī jēhēn ní cáhnú űayívī.

⁷ De Ticāchí ñúcuán nī jēquehen yā tutū jā tīn ndahá cuahá Yāa jā ndéē nūū mesa.

⁸ De tá nī nquehen yā tutū ñúcuán, de ndicúmī jā tēcū jīn ndihóco cūmī tēē ñáhnú jā ndiso tīñú nī jēcuñī jītī nūū yā. De tá iin iin tēē ñáhnú yíndahá yāa jā nání arpa, jīn cōhō cūo oro jā ñúhún chitú sūja ī. De sūja ī ñúcuán cūo ndācá tūhun jā jīcān táhvī nchivī jā yīhī ndahá Yāa Dios.

⁹ De nī jita ndá dē iin yāa jeé, de suha cáhān:

Vāha ndasí Yāa cūo ní jā quehen ní tutū de quehndē ní sello jā ndasí.

Chi nī jahnī ndá jí nīhīn, de jīn nīñī ní nī nacueen ní nchivī

māhñū ndācá raza, ndācá yuhú, ndācá ñūū, ndācá nación, tácuā cuu jí nchivī Yāa Dios.

¹⁰ De nī nsáhá ní jā cuu jí rey jīn sūtū nūū Yāa Dios,

de ndacu jí tīñū inī ñayivī.

Ncachī ndá dē jīta dē.

¹¹ De nī ndéhé cā nī, de nī jini nī jā cáhān cuahā ángel yā jā ní jicó ndúū xiín mesa yā, jīn xiín ndicúmī jā tēcū, jīn xiín ndá tēē ñáhnú ndiso tīñú. De iyó cuahā ndasí millón ángel ñúcuán.

¹² De suha nī ncāhān jee ndá yā:

Vāha ndasí Yāa cūo Ticāchí jā ní jahnī ndá jí. De jā ñúcuán tīn yā poder, de cuicá ndasí yā, de ndíchí ndasí yā, de ndiso yā cuahā fuerza, de ndihī chí iyó yíñúhún nūū yā, de vīi cūñáhnú yā,

de cáhān ndá jí jā vāha ndasí Yāa cūo yā.

Ncachī ndá.

¹³ De sunī nī jini nī jā cáhān ndihī jā ní nsáhá Yāa Dios jā iyó inī andivī jīn inī ñayivī jīn chījin ñayivī jīn inī mar. De ndivī ñúcuán nī ncāhān:

Cúsī inī ō cáhān ō jā vāha ndasí Yāa cūo Yāa jí ndéē nūū mesa nūū tátúnī yā,

jīn Yāa cūo Ticāchí Yāa Dios.

De ná cóo yíñúhún ō nūū yā, chí vīi ndasí cūñáhnú yā,

de tīn yā poder ní cání cuiñī.

Ncachī.

¹⁴ De nī ncāhān ndicúmī jā tēcū: Súcuán ná cóo, ncachī. De ndihóco cūmī tēē ñáhnú jā ndiso tīñú nī jēcuñī jītī dē, de nī nchīñúhún dē nūū Yāa jā tēcū ní cání cuiñī.

6

Siquī ndihújā sello

¹ Ñúcuán de nī jini nī jā Yāa cūo Ticāchí Yāa Dios, nī jehndē yā iin jā úja sello ñúcuán. De nī jini nī jā cáhān iin táhān ndicúmī jā tēcū, tá cūo nūū cána taja: Nehēn de cunī nū.

² De nī nūcūndéhé nī, de nī jini nī iin caballo cuiñī. De jā yósō siquī tī yíndahá iin nduva jā sndáva flecha. De nī jicūhun iin

corona xīnī. De nī nquee nī ncanāá, de nī ncundeé siquī ndihī.

³ Sá de Ticāchí ñúcuán nī jehndē yā sello ūū. De nī jini nī jā cáhān incā táhān ndicúmī jā tēcū: Nehēn de cunī nū.

⁴ De nī nquee iin caballo cuahá, de jā yósō siquī tī ndiso tīñú jā snáá tūhun jā ndéē mānī nchivī ñayivī, de quijéhé jí cahñī táhān jí. De nī nīhīn ñúcuán iin espada cáhnú.

⁵ Sá de Ticāchí ñúcuán nī jehndē yā sello ūnī. De nī jini nī jā cáhān incā táhān ndicúmī jā tēcū: Nehēn de cunī nū. De nī nūcūndéhé nī, de nī jini nī iin caballo tūūn. De jā yósō siquī tī yíndahá iin balanza jā chícuahá, chí coo tamā xēēn.

⁶ De māhñū ndicúmī jā tēcū nī jini nī iin jā cáhān: Iin kilo-nī trigo nīhīn jí jīn yāhvi jí jā sátiñú jí iin quivī. De tú cebada de ūnī-nī kilo nīhīn jí jīn yāhvi jí jā sátiñú jí iin quivī. Sochi aceite jīn vino chí mā sáhá nū jā cumānī, ncachī.

⁷ Sá de Ticāchí ñúcuán nī jehndē yā sello cūmī. De nī jini nī jā cáhān tucu incā táhān ndicúmī jā tēcū: Nehēn de cunī nū.

⁸ De nī nūcūndéhé nī, de nī jini nī iin caballo cuahān yaa, de jā yósō siquī tī cūo maá cuéhē jáhnī nchivī. De ichi cháñā niquín maá tūhun jā quivī nchivī lugar nūū ndéē áno ndiyi. De ndúū ñúcuán ndiso tīñú jā nenda siquī iin jā ndicúmī parte ñayivī, de cuu sáhá jā cuū nchivī jīn guerra, jīn tamā, jīn cuéhē xēēn, jīn ndācá quiti xēēn jā iyó ñayivī.

⁹ Sá de Ticāchí ñúcuán nī jehndē yā sello ūhūn. De chíjin altar cáhnú nī jini nī ndá áno nchivī jā nī ncandíja tūhun Yāa Dios de nī nacani jí tūhun yā, de jā siquī ñúcuán nī jahnī nchivī jí.

¹⁰ De nī ncana jee ndá áno ñúcuán: Jētoho sá Yāa Dios, maá ní cūo Yāa ndoo de vāha squincuu ní jā ní nquee yuhú ní. ¿De nāsaa cá tiempo coo de sáhá ndāá ní jēhé ndá sá, de nacūaha ní jā ndutahvī nchivī ñayivī jā ní jahnī sáan? ncachī ndá.

¹¹ Ñúcuán de nī jēhe yā sahma cuiñīn cūhun ndá jí, de nī ncāhān yā jīn jí jā ná nátátú jí jacū cá tiempo. Chí iyó cá hermano jí jā sátiñú nūū yā, jā sunī cánuu cuū jí tácuā jīnu número jí, ncachī yā.

¹² Sá de Ticāchí ñúcuán nī jehndē yā sello iñū. De nī jini nī jā ní ntāan ndasí. De nī ncutuūn ncandīi modo iin sahma tūūn. De ní yōō nī nduu modo nīñī.

¹³ De ndá tiūūn andivī nī nincava nūū ñúhún modo jā cóyo ndihā yīhī ñutun higo sáhá táchī nīhīn.

¹⁴ De andivī nī ncuijiyo tá cūo jā nátuū iin tutū cáhnú. De ndācá yucu jīn ndācá isla nī ncuijiyo cuahān incā lado.

¹⁵ De ndācá rey ñayivī, jīn ndá jā cūñáhnú, jīn jā cuicá, jīn ndācá capitán, jīn jā ndiso poder, jīn mozo jā ní jeen ndá nchivī, jīn tēe

sátíñú cuenta maá, nī nchiyuhū ndá maá iní yaví cava jíñ máhñú cava chíñ yucu.

¹⁶ De nī ncāhān ndá ji jíñ yucu jíñ cava: Ndicó cáva síqui ni, ná quíyuhū ni tácuá má cūnī maá Yāá já ndéé nūū mesa já tátúnī, jíñ Yāá cúu Tīcāchí já cuāha yā castigo xēen nduhū.

¹⁷ Chī nī nquenda maá quívi cāhnú já cuāha yā castigo, ¿de ní iin quenda já cuiñi nūū yā? ncachī ndá ji.

7

Nchivi ndācá tatā Israel já ní jēcundeē sello teēn

¹ De tá nī ncuu tiñu yáhá, de ní jinī nī cūmī ángel yā já íñi ndicúmī lado ñayívi. De jási ndá yā já má quíhī táchī ndicúmī lado, tácuá má quíhī nūū ñuhún ni nūū mar ni nūū ni iin ñutun.

² De suni nī jinī nī incā ángel yā, vāji ichi nūū quénda ncandī. De yindahá yā sello Yāá Dios, Yāá técu. De nī ncāhān jee yā jíñ ndicúmī ángel ñúcuán já ndiso tiñú já sáhá dañó nūū ñuhun yíchí jíñ nūū mar:

³ Má sáhá nú dañó nūū ñuhún ni nūū ndācá ñutun ni nūū mar, chí jondē tee ó sello teēn ndācá nchivi já sáhá tiñu cūnī Yāá Dios ndācá ó, ncachī yā.

⁴ De ní jinī nī já cāchí já íyo ciento ūū xico cūmī mil nchivi já ní jēcundeē sello teēn. De nchivi ñúcuán cúu ndācá tatā nchivi Israel.

⁵ De íyo ūxī ūū mil nchivi já cúu tatā Judá já ní jēcundeē sello, jíñ ūxī ūū mil tatā Rubén, jíñ ūxī ūū mil tatā Gad,

⁶ jíñ ūxī ūū mil tatā Aser, jíñ ūxī ūū mil tatā Neftalí, jíñ ūxī ūū mil tatā Manasés,

⁷ jíñ ūxī ūū mil tatā Simeón, jíñ ūxī ūū mil tatā Leví, jíñ ūxī ūū mil tatā Isacar,

⁸ jíñ ūxī ūū mil tatā Zabulón, jíñ ūxī ūū mil tatā José, jíñ ūxī ūū mil tatā Benjamín. Ndihi tatā yáhá cúu já ní jēcundeē sello.

Nchivi cuāhā já ñuhún sahma cuijín

⁹ De tá nī ncuu tiñu yáhá de ní núcundéhé nī, de ní jinī nī cuāhā ndasí nchivi. De cúu ji nchivi ndācá nación jíñ ndācá raza jíñ ndācá yuhú jíñ ndācá ñuū. De íñi ji nūū mesa nūū tátúnī Yāá Dios jíñ nūū maá Yāá cúu Tīcāchí. De síqui já cuāhā ndasí ji, de ní iin má cúu cahvi nāsaa ji cúu. De ñuhún ji sahma cuijín, de yindahá ji ñuū.

¹⁰ De ní ncana jee ndá ji: Yāá Dios maá ó cúu já ní scácu yóhó, Yāá já ndéé nūū mesa já tátúnī, jíñ Yāá cúu Tīcāchí Yāá Dios. Ncachī ndá.

¹¹ De ndihi ángel ní jicó ndūū yā íñi yā yuhú mesa Yāá Dios, jíñ xiín ndá tee ñáhnú já ndiso tiñú, jíñ xiín ndicúmī já técu. De ní jēcuiñi jiti ndá yā ní ntuu yā nūū yā nūū ñuhún nī nchiñuhún yā Yāá Dios ichi núu mesa yā.

¹² De ní ncāhān ndá yā: Amén. Cúsī inī ó cāhān ó já vāha ndasí Yāá cúu Yāá Dios maá ó.

De vii cūñáhnú yā de ndichí yā. De ná nácuetáhvī ó nūū yā, de ná cóo yíñuhún ó nūū yā.

Chī maá yā tīn poder, de ndiso yā cuāhā fuerza ní cání cuiti. Amén. Ncachī ndá ángel yā.

¹³ Sá de ní ncāhān iin tee ñáhnú ñúcuán jíñ nī: ¿Ní nchivi cúu yáhá já ñuhún sahma cuijín, de ní ichi vāji ndá ji?

¹⁴ De ní ncāhān nī jíñ dē: Maá ní cúu já jíñī, Señor. De ní ncāhān dē jíñ nī: Yáhá cúu nchivi já ní nchāha ndá ji ní jinī ji tündóhó xēen. De ní naquete ji sahma ji jíñ nīñi maá Tīcāchí, de ní nduyaa vāha, cúu já ní ndundoo áno ji ní nsáhá yā.

¹⁵ Já ñúcuán cúu já íñi ji nūū mesa nūū tátúnī Yāá Dios, de sátíñú ji iní templo yā nduú ñuū. De Yāá já ndéé nūū mesa, coto yā ji já quendóo vāha ji nūū yā.

¹⁶ De má cúu cá ji sóco, ní má yíchí cá ji ndute. De ní má cáyú cá ji nūū ncandī, de ní má ndóhó cá ji já ihní.

¹⁷ Chī maá Yāá cúu Tīcāchí já ndéé nūū mesa já tátúnī, coto yā ji modo já cúu ji tīcāchí yā. De cundeca yā ji quíhīn yā jíñ ji nūū quéne ndute já cutecú ji ní cání sáhá. De Yāá Dios nacuahā yā ndute nūū ndá ji, de má cuacú cá ji, ncachī tee ñáhnú ñúcuán.

8

Siquí sello ūjā jíñ cōhó cūu oro

¹ De Tīcāchí ñúcuán ní jehndé yā sello ūjā já ndasí tutú, de nañí-ni ní iyo iní andiví tá sava hora.

² De ní jinī nī ndihujá ángel já íñi nūū Yāá Dios. De ní jēhe ūjā trompeta nūū ndá ángel ñúcuán.

³ Sá de ní nquenda incā ángel, yindahá yā iin cōhó cūu oro, de ní jēcuiñi yā nūū altar. De ní jēhe cuāhā sūja ñi nūū yā, tácuá sóco yā jíñ tūhun já jícān táhvī ndihi nchivi já cándija Yāá Dios. De ní nsócó yā nūū altar oro já íyo ichi núu mesa nūū tátúnī Yāá Dios.

⁴ De ní cōhó cūu já tīn ángel ñúcuán ní nquene ñuhmá sūja ñi, ní ncaa nūū Yāá Dios jondé jíñ tūhun jícān táhvī ndá nchivi cándija Yāá Dios.

⁵ Sá de ní nquehen ángel cōhó cūu ñúcuán. De ní nchuhun chitú yā tīcāyi ñuhūn já cáyú nūū altar. De ní squéne yā jondé iní ñayívi. De ní nsáhá já ní ncana taja, de ní nihin, de ní jēnduté ní nsáhá taja, de ní ntāan.

Tūhun síqui trompeta

⁶ Ñúcuán de ndihujá ángel já yindahá ndihujá trompeta, ní nsáhá tūha yā já tiví yā.

⁷ De ángel xíhna ñuhún ní ntiví yā trompeta. De ní ncuun íñi jíñ ñuhūn iní ñayívi já ní nsacá nuu jíñ nīñi. De ní ncáyú

iin jā únī parte ñayívi, jíin iin jā únī parte ñutun, jíin iin jā únī parte itē cuií.

⁸ De ángel ūū nī ntiví yā trompeta. De iin jā cúu modo iin yucu cáhnú jā cáyū ñuhún nī nincava cuáhān nūū mar. De iin jā únī parte mar nī nduu ññī.

⁹ De nī jíihī iin jā únī parte quití ñúhún iní mar. De nī naá iin iin ndácá jā únī barco.

¹⁰ De ángel ūū nī ntiví yā trompeta. De nī nincava iin quími cáhnú ichi andiví, de cáyū tá cáyū iin ití cáhnú. De nī nincava síquī iin iin ndácá jā únī yúte jíin nūū quéne ndute.

¹¹ De quími ñúcuán nání quími ūguā. De iin jā únī parte ndute nī nduu ūguā. De nī jíihī cuáhā nchiví nī nsáhā jā ní nduu ūguā ndute ñúcuán.

¹² De ángel cūmī nī ntiví yā trompeta. De iin jā únī parte ncanđí jíin yōō jíin tiūūn nī ntiví. De nī nduneē iin jā únī parte, de nduú cá ní ncutūu iin jā únī parte nduú jíin ñuú.

¹³ De nī nūcūndēhé nī, de nī jini nī jā cána jee iin ángel yā jā ndáva cuáhān sava andiví: Nācā xēen cá ndoho nchiví ndéē iní ñayívi, chí ja ñatin ndáhyū únī cá trompeta jā tiví únī cá ángel, ncachí yā.

9

¹ De ángel ūhún nī ntiví yā trompeta. De nī jini nī jā ichi andiví nī nincava tucu iin quími iní ñayívi. De nūū quími ñúcuán nī jēhe ndácáa jā nune maá yaví cūnú ndasí.

² Sá de nī nacune yaví, de nī nquene ñúhmā nī ncaa modo ñúhmā iin jíitūn cáhnú. De nī nsáhā ñúhmā jā ní ncuneē ncanđí jíin ní nūū táchí.

³ De nūū ñúhmā ñúcuán nī nquenda tíca langosta, nī jíitē nuu tí ní cáhnú ñayívi. De nī jēhe yā tūhun jā sáhā tí tá sáhā ndá tísuhmā xēen jā íyó iní ñayívi.

⁴ De nī ndacu yā nūū tí jā má sáhā tí daño itē jíin yucū cuií jíin ñutun, chí maá-ni nchiví jáá nduú ná sello Yāā Dios ndéē teen jí cúu jā tuu tí.

⁵ De nduú ní jēhe yā tūhun jā cahní tí nchiví, chí maá-ni jā sndóho tí jí ūhún yōō. De sáhā tí jā jātū jí tá cúu nūū jātū nchiví jā tūū tísuhmā jí.

⁶ De quívi ñúcuán nducú ndasí nchiví modo jí cuū jí, sochí mā níhín jí modo. De visó cūní jí cuū jí, de nduú ná modo cuū jí.

⁷ De ndá tíca langosta ñúcuán cáá tí tá cáá caballo jā íyó tūhva quíhin nūū canáá. De xīnī tí ñúhún modo corona oro. De néé tí nūū té.

⁸ De íyó ixi tí jā cáá tá cáá ixi xīnī ñahan. De nūhun tí cáá tá cáá nūhun ndicaha.

⁹ De ní tí ndásí jā cúu modo sahna cáa. De nhin níjin tí tá cúu nūū nhin jā cuáhān cuáhā caballo nūū guerra de ñúhun tí carreta.

¹⁰ De suhmā tí íyó íñu, de sáhā tá sáhā tísuhmā. De jíin suhmā tí de cuu sndóho tí nchiví ūhún yōō.

¹¹ De íyó iin jā cúñáhnú nūū tí, de suu cúu táchí jā jíto yaví cūnú ndasí ñúcuán. De táchí ñúcuán yuhú hebreo nání Abadón, de yuhú griego nání Apolión, jā cáchí: Táchí jā snáa.

¹² Ja nī ncháha iin tūndóhó, de íyó ūū cá tūndóhó jí quíji.

¹³ De ángel íñu nī ntiví yā trompeta. De nī jini nī iin tūhun jā ní ncáhān jondē máhñú ndicúmi squíná altar oro jā íñí nūū Yāā Dios.

¹⁴ De nī ncáhān ñúcuán jíin ángel íñu jā yindahá trompeta: Nandají nú ndicúmi ángel jā núhni yuhú yúte cáhnú jā nání Eufrates, ncachí.

¹⁵ De nī nandají ndicúmi ángel ñúcuán, tácuca cahní iin ndácá jā únī nchiví ñayívi. Chí ja íyó tūha ndá ángel ñúcuán jā síquī maá hora jíin quívi jíin yōō jíin cuyā jā coo súcuán.

¹⁶ De nī jini nī jā cáchí jā íyó ūū ciento millón soldado jā yósó caballo.

¹⁷ De nī stēhēn cá yā nūū ní, de nī jini nī ndácá caballo. De ndá tēe jā yósó síquī tí ñúhún de camisa cáa, jā cuáhā, jā ndéē, jíin jā cuáán. De xīnī caballo cáá tá cáá xīnī ndicaha. De yuhú tí quéne ñuhún jíin ñúhmā jíin azufre.

¹⁸ De jíin ndinúni jā quéne yuhú caballo, de nī jíihī iin ndácá jā únī nchiví, suu jíin ñuhún jíin ñúhmā jíin azufre.

¹⁹ Chí yuhú tí jíin suhmā tí íyó fuerza jā cahní tí nchiví. Chí suhmā tí cáá tá cáá cōō, de íyó xīnī, de jíin ñúcuán sndóho tí nchiví.

²⁰ De sava cá nchiví jáá nduú ní jíihī jíin ndácá tūndóhó yáhā, nduú ní nácani iní jí jí sndóo jí ídolo jā ní nsáhā jí. De nduú ní sndóo jí jā chíñúhún jí ndácá táchí jíin ídolo jā ní ncuváha jíin oro jíin plata jíin cáa cuáán jíin yūū jíin ñutun. De ndácá ñúcuán chí nduú cúu cuní, nī nduú cúu cuní, nī nduú cúu caca.

²¹ De nī nduú ní nácani iní nchiví jā sndóo jí jí jáhni jí ndíyí, jíin jā sáhā tási jí, jíin jā jíca ndíi jí, jíin jā sácúhñá jí.

10

Tūhun ángel jā yindahá libro lulí

¹ De nī jini nī incá ángel yā jā ndiso poder, nī ncuun yā ichi andiví. De ñúsúcun yā vícō, de xīnī yā ñúhún ticō yēhndē. De nūū yā jéndütē modo ncanđí, de síhin yā cúu modo ūū síhin jā cáá tá cáá ñuhún.

² De néé yā iin libro lulí jā núne. De nī jani yā jēhē cuáhā yā nūū mar, de jēhē sátin yā nūū ñuhun yíchí.

³ De nī ncana jee ndasí yā, tá cúu jā ndáhyū ndicaha. De tá nī ncana jee yā, de nī ncana ūjā taja.

⁴ De tá nī ncana ūjā taja, de ja íyó tūha ní jā tee ní tūhun ñúcuán nícu. De nī jini nī iin tūhun ichi andiví jā ní ncáhān jíin ní: Chuváha nú ndácá tūhun jā ní ncáhān ūjā

taja ñúcuán, de mā stéhēn nū ni mā tēē nū, ncachī.

⁵ Ñúcuán de ángel jā ní jinī ni jā ífī nūū mar jín nūū ñūhún, nī nanee yā ndahá cuáhā yā ichi andiví.

⁶ De nī nacunehen yā sívī maá Yāā jā tēcū ní cání, Yāā jā ní nsáhā andiví jín ñayiví jín mar jín ndácá ndihī jā iyó inī. De jín sívī yā ñúcuán nī ncāhān téyíí ángel: Mā cúcuéé cā jā jīnu ñayiví.

⁷ Chí tá quijehé ángel ūjā tivī yā trompeta, ñúcuán de squínucu-ni Yāā Dios tūhun yiyuhū yā, tá cúu nūū ní ncachī tūhun yā nūū ndácá mozo yā, tēē nī nacani tūhun yā jonde janahán, ncachī ángel.

⁸ Ñúcuán de maá jā ní jini nī jā ní ncāhān ichi andiví, nī ncāhān tucu jín nī: Cuáhān de quehen nú libro lulí jā nūne jā nēe ángel jā ífī nūū mar jín nūū ñūhún, ncachī.

⁹ De nī jēhēn ni nūū ángel ñúcuán, de nī jicān ni jā ná cuáhā yā libro lulí nūū ni. De nī ncāhān yā: Quehen de cajī nū. Chi víxī cuu inī yuhú nú modo ndūxi, sochi chijin nú chi cuhiyá sáhā, ncachī yā.

¹⁰ Ñúcuán de nī nquehen nī libro lulí jā nēe ángel yā, de nī nchajī nī. De víxī nī ncuu inī yuhú ní modo ndūxi. De tá nī ncuu nī nchajī ni, de nī ncuhiyá inī ni.

¹¹ De nī ncāhān ndá jín nī: Cānuú jā nacani tucu nú tūhun Yāā Dios, nāsa coo síquī nchiví cuáhā ñuū jín cuáhā nación jā síín síín yuhú, jín síquī cuáhā rey jā tátúnī, ncachī jín nī.

11

Siqui ūū testigo yā

¹ Ñúcuán de nī jēhe ndá iin ñutun nūū ni, jā cúu iin medida jā chícuahā. De nī ncāhān jín nī: Nacuiñī de chícuahā nú templo cāhnú Yāā Dios jín altar, de cahvī nú nāsaa nchiví cúu jā chíñtūhún nūū yā ñúcuán.

² De mā chícuahā nú patio yātā templo. Chí ja nī jēhe yā nūū nchiví ndácá nación jīcā. De ndéē jī inī ciudad í yáhā, de ūū xico ūū yōo cuāñū jī síquī ciudad.

³ De tají nī ūū testigo nī jā nacani tūhun nī mil ūū ciento ūñī xico quiví. De cuhun de sahma ndáyí jā cúcuéé inī de síquī cuāchi nchiví, ncachī yā.

⁴ De ndūū testigo ñúcuán cúu tá cúu ndūū ñutun olivo jín ndūū candelero jā ífī nūū Yāā Dios, Yāā xíí ñayiví.

⁵ De nā-nī nchiví tú ndúcú sáhā nāvāha jín ndūū testigo ñúcuán, de quee ñūhún yuhú ndūū de, de cāyū ndihī nchiví jā jín ūhvī jī de. De súcuán cúu ndácá nchiví jā ndúcú sáhā nāvāha jín de.

⁶ De iyó poder ndūū testigo ñúcuán jā casi de jā má cūūn sāvī ní tiempo jā nācani de tūhun yā. De suni iyó poder de sáhā de jā nduu níñī ndácá ndute. De cuu stívī

de ñayiví jín ndácá nūū tūndóhó, tú nāsaa vuelta cúnī de.

⁷ De tá jīnu nacani ndūū de tūhun yā, ñúcuán de quee quiti xēēn jā iyó yaví cúnú ñúcuán. De canāā jín ndūū de, de cundeé jín de, de cahní de.

⁸ De ndūū ndiyi ñúcuán cava nūū yáhvi ciudad cāhnú nūū ní jahní jī maá Jētohō ō yīcā cruz. De ciudad ñúcuán cāhān yātā jī jā ñuū Sodoma jín Egipto cúu, síquī jā iyó ndasí cuāchi ciudad ñúcuán.

⁹ De nchiví ndácá ñuū, ndácá tatā, ndácá yuhú, ndácá nación, cunī jī jā cava ndūū ndiyi ñúcuán ūñī quiví yósavá, de mā cuáhā jī tūhun jā quiyuhú.

¹⁰ De nchiví ní cāhnú ñayiví cusí ndasí inī jī jā ní jīhī ndūū de, de sáhā jī vico, de cuáhā jī regalo nūū táhā jī. Chí ndūū tēē jā ní nacani tūhun yā ñúcuán, nī nsáhā de jā ní ndoho ndasí nchiví ñayiví.

¹¹ De tá yāha ūñī quiví yósavá, de Yāā Dios sáhā yā jā nastáá de táchī, de nacuiñī de-ni. De cuyuhú ndasí nchiví cunī jī jā ní natecú de.

¹² Ñúcuán de cunī ndūū de jā cana jee ichi andiví: Caa nú quiji nú jonde yāhā, cachī. De ndaa de máhñū vicō quihin de andiví, cunī ndá nchiví jā jín ūhvī jī de.

¹³ De maá hora ñúcuán tāan ndasí, de ndicō cava iin jā ūxī parte ciudad ñúcuán. De jín ñutāan ñúcuán cuū ūjā mil nchiví. De ndá cā nchiví jā ndōo, cuyuhú ndasí jī, de cāhān jī jā cúñāhnú Yāā Dios jā ndéē andiví.

¹⁴ Súcuán nī nchāha tūndóhó ūū, de ñamā coo tūndóhó ūñī.

Siqui trompeta ūjā

¹⁵ De ángel ūjā nī ntiví yā trompeta. De nī jini nī nī ncāhān jee ichi andiví. De súcuán nī ncāhān ndá:

Ndacá nación ñayiví jā ní nūquihī ndahá maá Jētohō ō Yāā Dios

jín Cristo jā ní nteñtū yā.

De ndacu yā tiñu ní cání cuitī.

Cáchī.

¹⁶ Ñúcuán de ndihócō cūmī tēē ñāhnú jā ndiso tíñú jā ndéē de mesa de ichi nūū Yāā Dios, nī jēcuiñī jítī de nī ntuu de nūū de nūū ñūhún, de nī nchíñtūhún de yā.

¹⁷ De nī ncāhān ndá de:

Ná cúthaví sá nūū ní, Tátā Yāā Dios,

chí maá ní tīn ndihī poder,

de cúu ní Yāā iyó mitan, de nī Iyo ní ní cání, de coo ní ní cání.

De nī natiin ní ndivíí jā iyó,

de jín poder ní ní nquijehé ní tátúnī ní nūū.

¹⁸ Nchiví ndácá nación nī nquiti inī jī síquī ní.

De mitan chí nī nquenda quiví jā cuáhā ní castigo jī,

jín jā sáhā ndāā ní tiñu ndácá ndiyi.

De cuáhā ní táhvī nūū ndácá mozo ní jā ní nacani tūhun ní,

jíin nūū ndācá nchiví jā jétíñú ní, jíin nchiví jā chíñúhún nūū ní, cúu nchiví cúñáhnú jíin jāá nduú.
De mitan de stánū táhvī ní ndá nchiví jā stívī ñayíví.

Ncachí ndá dē.

¹⁹ Ñúcuán de ní nune templo Yāā Dios jā iyó andiví. De ní jiní nchiví jā ñúcuán iyó jatūn jā ñúhún contrato yā. De ní jēndütē ní nsáhá taja, de níhín, de cána taja, de ní ntāan, de ní ncuun xēen ñíñí.

12

Tūhun ñahan jíin cōō cāhnú

¹ Ñúcuán de iní andiví ní nquenda iin jā sáhvi ndasí iní ō jíin ō: Iin ñahan jā ñúhún ña ncanđí modo sahma, de iní jēhē ña síquí yōō, de ñúhún iin corona xīnī ña jā ndēē ūxí ūū tiūūn.

² De ñúhún sēhe ña. De ní jacu cóhó ña jā ndóhó ña téhndē chíjin ña jā scácu ña jí.

³ Ñúcuán de iní andiví ní nquenda tucu incá jā sáhvi iní ō jíin ō: Iin cōō cuahá cāhnú ndasí. De iyó ūjā xīnī tí jíin ūxí ndiquí tí. De ndihújā xīnī tí ñúhún corona.

⁴ De jíin suhmá tí ní stáá tí iin jā ūnī parte tiūūn jā iyó andiví, de ní squéne tí iní ñayíví. De ní iní tí nūū ñahan jā scácu sēhe ñúcuán, ndétu tí jā cocó tí sēhe ña jā tá cacu jí.

⁵ De ní scácu ña iin sēhe yíí, de sūchí ñúcuán ní jēcundēē tíñú jí jā ndacu nihin jí tíñu nūū ndivíí nación. De ní ndoñúhún-ni sēhe yíí ña ñúcuán, ní ndaa jí cuahān jí jondē nūū iní mesa Yāā Dios nūū tátúní yā.

⁶ De ñahan ñúcuán ní jinú ña cuahān ña jondē nūū ñuhun tíhá nūū iyó iin lugar jā ní nsáhá túha Yāā Dios. De ñúcuán cundēē ña nihin ña jā caji ña mil ūū ciento ūnī xico quíví.

⁷ Ñúcuán de ní ncanāá iní andiví. Chí ángel cúñáhnú cá jā nání Miguel jíin ndacá ángel jā cúu mozo nūū yā, ní ncanāá ndá jíin cōō cāhnú. De cōō ñúcuán jíin ndá mozo maá, ní ncanāá jíin yā.

⁸ De nduú ní ncundéé ndá tí, de nduú cá ní ncuú cundēē tí andiví.

⁹ Súcuán ní ncuú jā ní ntavá yā cōō cāhnú ñúcuán jā iyó jondē janahán ndasí. De nání tí táchi cúñáhnú jíin Satanás, de maá tí cúu jā stáhvi ndihí nchiví ñayíví. De ní squéne yā tí jondē iní ñayíví jíin ndacá mozo tí.

¹⁰ Ñúcuán de ní jiní ní iin tūhun jā cāhān jee ichí andiví: Ja ní nquenda quíví jā scácu Yāā Dios yóhó, jíin jā stēhēn nijin yā jā tíin yā poder, jíin jā tátúní yā, jíin jā ndíso tíñú maá Cristo jā ní nteñín yā. Chí jā ní squéne yā maá jā cāhān cuāchi síquí ndacá hermano ō. Chí nduú ñuú ní ncāhān cuāchi síquí jí nūū Yāā Dios maá ō.

¹¹ De ní ncundēé ndá jí síquí Satanás ñúcuán, ní nsáhá tūhun jā ní jati níñí Yāā cúu

Ticāchí ní jihí yā, jíin jā ní ncāhān ndāā jí tūhun Yāā Dios, jíin jāá nduú ní ncundáhvi iní jí maá jí, chí ní jēhe jí tūhun candíja jí víso cúu jí jā síquí yā.

¹² Túsaá de ná cúsiñ ndasí iní ndá ndóhó jā ndēē andiví. De nācā xēen ndoho ndá ndóhó jā ndēē iní ñayíví jíin nūū mar. Chí ní ncuun táchi cúñáhnú ní jinú nūū ndá nú. De quítí ndasí iní, chí jíin jāá nduú cá coo cuahā cá tiempo jā stáhvi nchiví, ncachí.

¹³ De ní jiní cōō cāhnú ñúcuán jā ní squéne yā maá cuahān iní ñayíví, de ní jinú tí ní níquín tí ñahan ní scácu sēhe yíí, jā sáhá xēen tí ña nícu.

¹⁴ De ní jēhe ndá ūū nijin yaha cāhnú nūū ñahan ñúcuán, tácuca ndava ña quíhín ña lugar ña nūū ñuhun tíhá, de cácu ña nūū cōō ñúcuán. De ñúcuán cundēē ña ūnī cuíyā yósává, de nihín ña jí caji ña.

¹⁵ De yuhú cōō ñúcuán ní nquene ndute tá cúu iin yūte cāhnú, cuahān yātā ña tácuca teni ña.

¹⁶ De ñuhun chí ní nchindeé ñahan ñúcuán, chí ní nune-ni, de ní nquēe yūte jā ní nquene yuhú cōō.

¹⁷ Ñúcuán de ní nquítí xēen iní cōō cāhnú ní jiní tí ña. De cuahān tí cuacanāá tí jíin ndá cá sēhe ña, suu nchiví jā squincuu tíñu jā tátúní Yāā Dios de cándíja nihin jí tūhun Jesucristo.

13

Tūhun síquí ūū quítí xēen

¹ De ní iní ní yuhú mar. De ní jiní ní jā ní nquenda iin quítí xēen iní mar. De iyó tñā xīnī tí jíin ūxí ndiquí tí. De ndihúxí ndiquí tí ñúhún corona. De ndihújā xīnī tí ndēē iin síví néhén jā quítí iní Yāā Dios sáhá.

² De quítí xēen ñúcuán jā ní jiní ní cáá tá cáá cuñíí, de ndahá tí cáá tá cáá ndahá oso, de yuhú tí cáá tá cáá yuhú ndicaha. De nūū quítí ñúcuán ní jēhe cōō cāhnú poder maá jíin mesa nūū tátúní. De ní nsáhá jā cúñáhnú ndasí quítí ñúcuán.

³ De ní jiní ní jā ní ntacuēhé iin xīnī tí, de jā ñatin cuú tí nícu. De ní nduvāha tí jā ní ntacuēhé tí. De ní nsáhvi ndasí iní nchiví níí cāhnú ñayíví ní jiní jí, de ní jetáhvi jí nūū tí.

⁴ De ní nchíñúhún ndá jí cōō cāhnú síquí jā ní nsáhá jí cúñáhnú ndasí quítí xēen, de suní ní nchíñúhún jí quítí xēen ñúcuán. De ní ncāhān ndá jí: Nduú iyó ní iin jā cúñáhnú tá cúu nūū cúu quítí yáhá, de ní iin mā cundēé canāá jíin tí, ncachí ndá jí.

⁵ De nduú ní jásí yā jā cāhān téyíí tí jíin jā cāhān nāvāha tí síquí yā. De ní nihín tíñú tí jā tátúní tí ūū xico ūū yōō.

⁶ De ní nquijéhé tí ní ncāhān nāvāha tí síquí Yāā Dios, jíin síquí síví yā, jíin síquí nūū ndēē yā, jíin síquí ndacá jā ndēē andiví.

⁷ De nduú ní jásí yá já canáá tí jín nchiví maá Yáa Dios, de cundeé tí jín jí. De suni ní nihín tíñú tí já tatúní tí nūú nchiví ndácá tatá, ndácá ñuú, ndácá yuhú, ndácá naciún.

⁸ De nchiví ní cáhnú ñayiví jáá nduú yósó síví jí nūú tutú, ní nchiñúhún jí quiti xéén ñúcuán. De Yáa cúu Ticáchí já ní jahní ndá jí, maá yá névaha tutú ñúcuán já yósó síví nchiví cutecú ní cání, de ja yósó síví jí jondé quiví já ní jécóo ñayiví.

⁹ Nchiví já íyó sóho ná téé sóho jí tūhun já cáhán ní yáhá.

¹⁰ Ndácá nchiví já sáhá já quiví táhán vecáa, suni vecáa quihín maá jí. De ndácá nchiví já jáhni táhán jín espada, suni jín espada cuú maá jí. Túsaá de nchiví maá Yáa Dios chí cánuú cuandéé iní jí jín tündóhó de má jécucuíñí jí cándíja jí tūhun já cundáhví iní yá jí.

¹¹ Ñúcuán de ní jiní ní incá quiti xéén já ní nquenda chíjin ñuhun. De íyó úú ndiquí tí já cáá tá cáá ndiquí ticáchí. De modo táchí cōó cáhnú, súcuán cáhán tí.

¹² De tá cúu nūú tátúní quiti xéén xihna ñúhún, suni súcuán tátúní quiti úú, íñí tí nūú quiti xihna ñúhún. De quiti úú sáhá tí já chíñúhún ndácá nchiví ní cáhnú ñayiví nūú quiti xihna ñúhún, quiti já ní ntacuehé já ja ñatin cuú tí de ní nduváha tí.

¹³ De quiti úú suni sáhá ndácá tíñú ñáhnú já sáhvi ndasí iní ó. Chí ní scúun tí ñuhún ichi andiví ní nquiji iní ñayiví, ní jiní ndá nchiví.

¹⁴ De ní stáhví tí nchiví ñayiví jín ndácá tíñú ñáhnú já ní nihín tí poder já sáhá tí, jín jíñú quiti xihna ñúhún. De ní ndacu tí já ná sáhá nchiví imagen quiti xihna ñúhún, quiti já ní ntacuehé jín espada, já ja ñatin cuú tí de ní nduváha tí.

¹⁵ De quiti úú ní nihín tí poder já chuhun táchí tí xítin imagen quiti xihna ñúhún, tácuu cuu cáhán, de cahní ndácá nchiví jáá nduú jétáhví jí chíñúhún jí maá.

¹⁶ De ndácá nchiví cúñáhnú jín jáá nduú cúñáhnú, ndácá nchiví cuicá jín nchiví ndáhví, ndácá nchiví sátíñú cuenta maá jín mozo já ní jeen nchiví, ní nsáhá tí já ní jécundeé iin tuní ndahá cuáhá jí á teén jí.

¹⁷ De ní iin nchiví má cúú cuéen jí xícó jí de tú nduú ndiso jí tuní já cúu síví tí á número já cúu síví tí.

¹⁸ Tūhun ndíchí cúu já cáhán ní yáhá: Ndácá nchiví já jícūhun váha iní cuu tavá jí cuenta número quiti xéén ñúcuán, chí número tí cúu síví iin téé. De número ñúcuán cúu íñú ciento úni xico íñú.

14

Yáa já jíta 144,000 nchiví

¹ Ñúcuán de ní ncūndéhé ní, de ní jiní ní já íñí maá Yáa cúu Ticáchí xíní yucu Sión. De íñí ciento úú xico cūmí mil nchiví jín yá. De

teén jí ndéé síví maá yá jín síví Tatá yá Yáa Dios.

² De ní jiní ní já nihín ndasí ichi andiví, modo já jica cuáhá yúte á já cána nihín taja. De já nihín ñúcuán sáhá modo já téé cuáhá nchiví yáá nání arpa.

³ De íñí jí ichi nūú mesa nūú tátúní Yáa Dios, jín nūú ndicúmi já técu, jín nūú ndihócó cūmí téé ñáhnú já ndiso tíñú. De ní jita ndá jí iin yáa jeé. De ní iin nchiví nduú cúu cutúha jí yáa ñúcuán, chí maá-ni ciento úú xico cūmí mil nchiví já ní scácu yá iní ñayiví.

⁴ De ndácá téé yáhá cúu jáá nduú ní nsáhá cuáchí jín ñahan já sáhá nehén, chí téé ndoo ánó cúu ndá dē. De níquín ndá dē Ticáchí ní-ni cúu nūú cuáhán yá. Chí ní scácu yá dē iní ñayiví, de ndá maá dē cúu téé já xihna cá ní ncandíja nūú Yáa Dios jín nūú Yáa cúu Ticáchí.

⁵ De nduú cuiti ná tūhun stáhví cáhán ndá dē, chí téé ndoo ánó cúu dē, íñí dē nūú mesa Yáa Dios.

Tūhun já ní ncāhān ndinúní ángel

⁶ Ñúcuán de ní jiní ní incá ángel yá já ndáva cuáhán sava andiví. De ndiso yá tūhun já scácu Yáa Dios nchiví já cutecú jí ní cání. De ní nacani yá tūhun ñúcuán nūú ndácá nchiví ní cáhnú ñayiví, nūú nchiví ndácá naciún, ndácá tatá, ndácá yuhú, ndácá ñuú.

⁷ De ní ncāhān jee yá: Coto má stíví nūú nūú Yáa Dios, de cáhán nūú já cúñáhnú ndasí yá, chí ja ní nquenda quiví já sáhá ndáa yá síquí nūú nása ní nsáhá ndá nú. De chíñúhún nú yá, chí maá yá ní nsáhá andiví jín ñayiví jín mar jín ndácá nūú quéne ndute, ncachí ángel.

⁸ Ñúcuán de níquín incá ángel vāji, de ní ncāhān yá: Ja ní naá ndihi ciudad téyí Babilonia. Chí ní nsáhá já nchiví ndácá naciún cásiquí ndéé jí Yáa Dios já ní sndóo jí yá de níquín jí ídolo jín ndácá tíñú nehén, ncachí ángel úú.

⁹ Ñúcuán de níquín incá ángel úní, de ní ncāhān jee yá: Xéén coo síquí nchiví já chíñúhún quiti xéén jín imagen tí, de jéhe jí tūhun cundeé tuní tí teén jí á ndahá jí.

¹⁰ Chí nihín jí castigo xéén síquí ndá cuáchí já ní nsáhá jí, chí quiti iní Yáa Dios nūú jí, de má cūne cáhnú cá iní yá. De ndoho jí nūú cáyú ñuhún jín azufre, cuní ndácá ángel Yáa Dios jín Yáa cúu Ticáchí.

¹¹ De ñuhmá nūú ndóho ndá jí cáa ní cání cuiti. De nduú ñuú nduú nátátú nchiví já ndóho, já ní nchiñúhún quiti xéén jín imagen tí, jín já ní jécundeé tuní síví tí.

¹² Já ñúcuán nchiví maá Yáa Dios já squínucu jí tíñú ndácu yá de cándíja váha jí Jesús, cánuú já cuandéé iní jí, ncachí ángel úní.

¹³ Nūcuán de nī jini nī iin tūhun ichi andiví já nī ncāhān jín nī: Tee nū tūhun já cáhān nī jín nū yáhá: Nācā ndetū ndá nchiví já cándija maá Jētohō ō, já jihí jondē mitan jín jondē níí cá tiempo. Jāndāā chi natātū ji já nī nsáhá ji tiñu váha, de tiñu ji nūcuán mā nāā chi sáhá já quendō vāha ji níí cání, ncachí Espíritu Santo.

Já ní nastútú yā nchiví ñayiví

¹⁴ Nūcuán de nī nūcündéhé nī, de nī jini nī iin vícō cuijín. De nū vícō nūcuán ndéē Yāā nī nduu tēe. De xīnī yā ñuhún corona oro, de yíndahá yā iin hoz xēen.

¹⁵ De nī nquee incā ángel iní templo, de nī ncana jee nī ncāhān jín Yāā já ndéē nū vícō: Quehndé nī jín hoz ní, de nastútú nī nchiví ñayiví. Chi ja nī nquenda quívi já nastútú nī ji tá cúu nū téhndé trigo já ní ncuān, ncachí.

¹⁶ Nūcuán de Yāā já ndéē nū vícō nī nastútú yā nchiví váha iní ñayiví, tá cúu nū téhndé trigo jín hoz.

¹⁷ Sá de nī nquee incā ángel iní templo já iyó andiví, de suni yíndahá yā iin hoz xēen.

¹⁸ De jondē nū altar nī nquee tucu incā ángel, de ndíso tíñu yā síqui ñuhún altar. De nī ncana jee yā cáhān yā jín ángel já yíndahá hoz xēen: Quehndé nū jín hoz xēen nū, de nastútú nū nchiví já sáhá nēhén iní ñayiví, tá cúu nū jéhndé ndá ji ndahá yūcū uva já ní nchíchí, ncachí.

¹⁹ De ángel nūcuán nī jéhndé yā jín hoz yā, chi nī nastútú yā nchiví já sáhá nēhén iní ñayiví, tá cúu nū ndútútú ndihā uva. De nī ntaān yā ji nū ñihín ji castigo xēen Yāā Dios, tá cúu nū táan ji ndihā uva já táxin.

²⁰ De nī jēhe yā castigo ji yātā ñúu, de nī jica níñi ji modo ndúxi uva. De nī ndaa nī nquenda jondē freno yuhú caballo, de nī jica jondē ūnī ciento kilómetro.

15

Ndihújā ángel jín ndihújā tūndóhó já sándihí

¹ De nī jini nī incā tiñu ñáhnú ichi andiví já sáhvi iní ō. Chi íñi ūjā ángel yā já cuāha ndihújā tūndóhó sándihí. De tá jinu ndihújā tūndóhó yáhá, sá de jīnu já má cuāha cā Yāā Dios castigo xēen síqui cuāchi.

² De suni nī jini nī iin já cáá tá cáá mar, de ndéē nihni de jēhe nduva modo ñuhún. De yuhú mar nūcuán íñi nchiví já ní ncundéé ndá ji síqui quiti xēen jín imagen tí, jín jáā nduu ní nquēhen ji tuní número já cúu síví tí. De néé ndá ji yaā já nání arpa já ní jēhe Yāā Dios nū ji.

³ De jita ndá ji yaā já ní ntavā Moisés, tēe cúu mozo Yāā Dios, jín yaā maá Tīcāchí, de sūcuán cáhān:

Tátā Yāā Dios, sáhvi iní ndá sá jíní sá ndihí tiñu ñáhnú já sáhá ní,

chi tíin ní ndihí poder.

De maá-ni tiñu ndāā tiñu váha sáhá ní, já cúu ní Rey nū ndacá naciōn.

⁴ Nduú ni iin ji iyó já má cáca yíñuhún ji nū nī, Tátā Yāā Dios.

De ndihí ji cáhān já cúñáhnú ndasí ní.

Chi mátuhún-ni maá ní cúu Yāā ndoo Yāā ī.

De quiji nchiví ndacá naciōn, chiñuhún ji níhn,

Chi ja nī jini ji já váha ndāā sáhá ní ndacá tiñu.

Ncachí ndá ji jita ji.

⁵ Nūcuán de nī nūcündéhé nī, de nī jini nī já iní andiví nūne cuarto ī iní templo nū iyó tabla yūu já yósō ley yā.

⁶ De iní templo nī nquee ndihújā ángel já ndíso tíñu síqui ndihújā tūndóhó. De ñuhún ndá yā sahna fino já iyó ndoo de xíñu. De nūhní cinturón oro yícā yā.

⁷ De iin táhān ndicúmi já tēcū nī jēhe iin iin cōhō oro nū ndihújā ángel nūcuán. De iní cōhō ñuhún chítu castigo xēen já ní jēhe Yāā Dios, Yāā tēcū ní cání.

⁸ De nī nchítu ñuhmā ní cáhnú iní templo, de suu nī stēhén já cúñáhnú ndasí Yāā Dios jín poder já tíin yā. De nī iin nduu ní ncúu quívi iní templo, chi jondē ná ndihí ndihújā tūndóhó já cuāha ndihújā ángel yā.

16

Síqui ndihújā cōhó já ñuhún castigo

¹ Nūcuán de iní templo nī jini nī iin tūhun já cáhān jee jín ndihújā ángel yā: Cuāhān de cati ndá nū síqui ñayiví ndihújā cōhó já ñuhún castigo xēen já ní jēhe Yāā Dios, cáchi.

² De cuāhān ángel xíhna ñuhún, de nī jati yā cōhó yā síqui ñayiví. De ndacá nchiví já ndéē tuní quiti xēen jín já chíñuhún imagen tí, nī nquene ndihvi xēen já játū ndasí.

³ De ángel ūu nī jati yā cōhó yā nū mar, de ndute mar nī nduu tá cúu níñi ndiyi. De nī jihí ndacá quiti já ñuhún iní mar.

⁴ De ángel ūnī nī jati yā cōhó yā iní ndacá yūte jín ndacá nū quēne ndute, de nī nduu níñi.

⁵ De nī jini nī já cáhān ángel já ndíso tíñu síqui ndute: Tátā Yāā Dios, maá ní cúu Yāā ndoo Yāā ī, Yāā iyó mitan, de nī iyo ní níí cání. De ndāā sáhá ní já sūcuán nī nenda ní síqui cuāchi ji.

⁶ Chi ní nsáhá ndá ji já ní jati níñi nchiví ndoo ní jín nchiví já ní nacani tūhun ní. De mitan chi nī nsáhá ní já jihí ji níñi, chi nchiví nēhén cúu ndá ji, de cánuú cundoho ji sūcuán.

⁷ De nī jini nī já cáhān incā jondē nū altar: Tátā Yāā Dios, maá ní cúu já tíin ndihí poder. De tiñu váha tiñu ndāā ní nsáhá ní já ní nenda ní síqui cuāchi ji, ncachí.

17

⁸ De ángel cūmī nī jati yā cōhō yā sīquī ncandīi, de nī jēhe Yāā Dios tūhun jā nduhīhni ndasī ncandīi tácia cāyū nchivī.

⁹ De xēen ndasī nī ncāyū ndācā nchivī. De visō sūcuán de nduú nī nācani inī ji jā sndóo ji cuāchi ji, de nī nduú nī ncāhān ji jā cūñáhnū Yāā Dios. Chi sa nī ncāhān nāvāha ji sīquī yā jā nī jēhe yā ndācā castigo yáhā nūū ji.

¹⁰ De ángel ūhūn nī jati yā cōhō yā nūū mesa nūū tátúnī quiti xēen. De nī ncuneē nī cāhnū nūū tátúnī tī. De nācayhī nchivī űiī yūhū ji jā jātū ndasī ji.

¹¹ De visō sūcuán de nduú nī nācani inī ji jā sndóo ji tiñu néhēn jā sáhā ji. Chi nī ncāhān nāvāha ji sīquī Yāā Dios andivī sīquī jā jātū ndasī ji de ndóho ji ndihyī xēen.

¹² De ángel iñū nī jati yā cōhō yā sīquī yūte cāhnū jā nánī Eufrates. De nī nchīchī ndihī ndute yūte űúcuán, tácia nune iin ichi jā quiji ndācā rey ichi nūū quēnda ncandīi.

¹³ De nī jinī nī jā inī yuhū cōō cāhnū jīn inī yuhū quiti xēen jīn inī yuhū maá tēe jā nācani tūhun stáhvī nī nquee ūnī tächī jā cáá tá cáá sahvā.

¹⁴ De ndā űúcuán chi jā jétíñū ndá tächī cúu, de sáhā tiñu űáhnū jā sáhvi inī nchivī jīnī ji. De nī nquiji ndá tächī űúcuán jā nastútū ndācā rey nī cāhnū űayivī, jā canāā dē sīquī Yāā Dios quivī jā ndiji yā. De maá yā cúu jā tīin ndihī poder.

¹⁵ Cunini ndá nú, chi iin sanaā-ni de nenda nī, tá cúu jā iin sanaā-ni de quiji jācuñhá. De nācā ndetū ndá nchivī jā ndito inī ji, de jīto vāha ji sahma ji, tácia mā cācā űiī ji, cúu jāā nduú nā cuāchi coo sīquī ji jā cucanoō ji nūū ndācā nchivī, ncachī yā.

¹⁶ De nī nastútū ndá tächī űúcuán ndācā rey, nī ndutútū iin lugar jā nánī Armagedón yuhū hebreo.

¹⁷ De ángel ūjā nī jati yā cōhō yā nūū tächī. De inī templo andivī jīn nūū mesa nūū tátúnī yā, nī nguenda iin tūhun jā nī ncāhān jee: Ja nī jīnu, ncachī.

¹⁸ űúcuán de nī jēndūtē sáhā taja, de nīhin, de cána taja, de nī ntāan ndasī. Chi jondē nī cání jā iyó nchivī űayivī, nduú nī ntāan nīhin ndasī tá cúu jā nī ntāan nī jinī nī.

¹⁹ De maá ciudad Jerusalén jā cūñáhnū, nī ncusín nī ncuu ūnī parte, de nī cāhnū űayivī nī jicó cáva vehe ndá űuū. De űuū téyí Babilonia, chi nī nsáhā yā jā nī ndutahví ji castigo xēen, chi nī nquiti ndasī inī yā sīquī cuāchi ji.

²⁰ De nī naā ndācā isla, de suni yucu nduú cá naā iyó.

²¹ De ichi andivī nī ncuu űiñí náhnū sīquī nchivī, jā vēe jondē ūū xico kilo. De nī ncāhān nāvāha ndá nchivī sīquī Yāā Dios jā nī ncuu ndasī űiñí, chi iin tūndóhō xēen nī ncuu.

Jā nenda yā sīquī űuū nēhēn Babilonia

¹ űúcuán de nī nquiji iin táhān ndihújā ángel jā nī nee ndihújā cōhō, de nī ncāhān yā jīn nī: Nehēn, de ná stéhēn nī nūū nū nāsa coo castigo sīquī maá űahan ndīi jā cúu űuū cūñáhnū jā ndēē nūū iyó cuāhā ndute.

² Chi ndācā rey űayivī, modo jā nī ncasiquī ndēē dē jīn űahan űúcuán, cúu jā nī sndóo dē Yāā Dios de niquin dē tūhun nēhēn jā nī stéhēn űa. De nī nsáhā űa jā nchivī nī cāhnū űayivī, modo jā jīn ji de cásiquī ndēē ji Yāā Dios cúu jā nī sndóo ji yā de sáhā ndasī ji cuāchi, ncachī ángel.

³ De nī stéhēn cā Espiritu Santo jā nī jinī ni, de ángel yā űúcuán cuāhān jīn nī jondē nūū űuhun tihā. De nī jinī nī iin űahan, yósō űa iin quiti xēen cācuáhā. De nī cāhnū tī ndēē tūhun nēhēn jā quiti inī Yāā Dios sáhā. De iyó ūjā xīnī tī jīn ūxi ndiqui tī.

⁴ De űahan űúcuán űuhún űa sahma ndihī jīn sahma cuahā, de suni űuhún űa sīquī oro jīn yūū luu jīn perla jā ndēē yāhvi. De nēe űa iin cōhō oro jā űuhún chitū jīn tiñu néhēn ndasī jīn tiñu téhēn jā jīca ndīi űa.

⁵ De teēn űa ndēē iin sívī jā cúu iin tūhun yuhū, de suha cāhān: Yáhā cúu űuū téyí Babilonia, jā cúu tá cúu nāa ndācā jā jīca ndīi jīn jā sáhā nēhēn ndasī inī űayivī, cāchi.

⁶ Sá de nī jinī nī jā űahan űúcuán jīnī űa chi modo jā nī jīhī űa nīñī nchivī maá Yāā Dios jīn nīñī nchivī nī jīhī sīquī jā nī nacani ji tūhun Jesús. De nī nsáhvi ndasī inī nī nī jinī nī űa.

⁷ Sá de nī ncāhān ángel űúcuán jīn nī: ¿Nūcu sáhvi inī nū ndéhe nú? Ná cāchi tūhun nī nūū nū nāsa cúu jā cāhān tūhun yuhū sīquī űahan űúcuán jīn quiti xēen jā yósō űa, jā iyó ūjā xīnī tī jīn ūxi ndiqui tī.

⁸ Quiti xēen jā nī jinī nū, chi nī ntecū tī, de mitan chi nduú cá tī. De quee tucu tī inī yavī cūnū, sá de quihīn tī nūū tānū táhvī tī. De nchivī jā ndēē nī cāhnū űayivī, sáhvi inī ji cunī ji nūū quiti űúcuán jā nī ntecū tī de nī jīhī tī, de nī natecū tucu tī. De cúu ndá ji nchivī jāā nduú yósō sívī ji nūū tutū jā yósō sívī nchivī cutecū nī cání jā nī jēcōsō sívī ji jondē quivī nī jēcōō űayivī.

⁹ Ndācā nchivī jā jicūhun vāha inī, cuu tavā ji cuenta nāsa cúu: Ndhījā xīnī tī cúu tá cúu ūjā yucu nūū ndēē űahan űúcuán.

¹⁰ De ndihújā xīnī tī suni cúu tá cúu ūjā rey. De ūhūn rey űúcuán jā nī naā jā tátúnī dē, de iin dē tátúnī mitan, de incā dē chi nchāha ca quiji. De tá quiji dē de jacū-ni tiempo coo dē.

¹¹ De quiti xēen jā nī ntecū, de nī jīhī, maá tī nī ncuu rey ūnā. De iin táhān ndihújā rey űúcuán cúu tī. De tá yāha jā tátúnī tucu tī de suni quihīn tī nūū tānū táhvī tī.

¹² De ndihūxi ndiqui jā nī jinī nū cúu tá cúu ūxi rey, de nchāha ca tatúnī ndá dē. De ndá

maá dē jín quiti xēen ñúcuán, chi nihīn tiñu dē cuu dē rey jacū-ni tiempo.

¹³ De ndihúxī rey ñúcuán chi squétáhán dē tūhun, de nacuāha dē poder dē jín tiñu ndíso dē nūu quiti xēen ñúcuán tácuá tatúnī tī.

¹⁴ De canāá dē jín Yāá cūu Ticáchī. De Yāá cūu Ticáchī candee yā poder ndá dē. Chi maá yā cūu Jētohō nūu ndacá jētohō, de maá yā cūu Rey nūu ndacá rey. De nchivī jā iñī jín yā, chi nī nacajī Yāá Dios ji de nī ncana yā jā jī, de squīncuu vāha ndá jī, ncachī ángel.

¹⁵ De nī ncāhān cā yā: Cuāhā ndute jā nī jinī nū nūu ndéē ñahan ndīi, suu cūu nchivī cuāhā ndacá ñuū, ndacá yuhú, ndacá nación.

¹⁶ De ndihúxī ndiquī jā nī jinī nū jā névāha quiti xēen, suu cūu ndihúxī rey jā cunī ūhvi dē ñahan ndīi ñúcuán. De sáhá dē jā quendōo ndáhvi ña de quendōo vichí ñīi ña. De caji dē cuñū ña de teñuhūn dē ña nūu ñūhūn.

¹⁷ Chi Yāá Dios scūu yā inī dē jā ná sáhá dē tiñu jā cūnī yā. De squétáhán ndá dē tūhun jā nacuāha dē tiñu ndíso dē nūu quiti xēen, de tatúnī tī jondē squīncuu ndacá tūhun jā nī ncāhān Yāá Dios.

¹⁸ De ñahan jā nī jinī nū cūu maá ñuū téyíi jā cuñáhnú nūu ndacá rey ñayivī, ncachī ángel.

18

Siquī jā naā ñuū Babilonia

¹ Ñúcuán de nī jinī nī jā nī ncuu incā ángel yā nī nquiji ichi andivī. De cuñáhnú ndasí yā. De jā jēndutē yā de nī jēndutē nūu ñayivī.

² De nī ncana jee ndasí yā: Ja nī naā ndihī ñuū téyíi Babilonia. De nī nduu vehe ndacá táchī, nūu yihí ndacá nūu táchī nēhén, jín ndacá tiōcō, quiti téhén jāá nduu jétahān inī ō.

³ Chi ñuū ñúcuán cūu tá cūu iin ñahan nēhén, de nī nsáhá ña jā nchivī ndacá nación, modo jā jín ji de cásiqui ndéē ji Yāá Dios, cūu jā nī sndōo ji yā de sáhá ndasí ji cuāchi. De ndacá rey ñayivī, modo jā nī ncasíquī ndéē dē jín ñahan ñúcuán jā nī jetáhvi ndá dē tūhun nēhén jā nī stēhén ña. De nchivī nūi ñayivī jā jéen xícō, nī ncuuicá ji jín cuāhā jānehén jā nī nevāha ña.

⁴ Ñúcuán de nī jinī nī incā tūhun jā nī ncāhān ichi andivī: Ndá ndóhō jā cūu nū nchivī maá nī, quee ndá nū inī ñuū jīñā, tácuá mā quivi nduū nū jín ndacá cuāchi jā sáhá ña, de tácuá mā ndóhō nū tūndóhō xēen jā ndoho ña.

⁵ Chi nī ncāyā cuāhā ndasí cuāchi ña, modo iin montón cāhnú ndasí jā nī ncuusúcn nī nquenda jondē andivī. De mitan de cuāha Yāá Dios castigo xēen siquī cuāchi ña.

⁶ Sndóhō ndá nū ña tá cūu nūu nī sndóhō maá ña incā nchivī. De nachunáá nū nūu ña doble tūndóhō jā nī jēhe ña nūu incā nchivī.

De sáhá nū jā nandicō cóo doble siquī ña nsúu cā jā nī nsáhá ña siquī incā nchivī.

⁷ De nī nsáhá téyíi ndasí ña maá ña, de cuicá ndasí nī ntecū ña. De suni jín medida ñúcuán nacuāha nū jā ndoho xēen ndasí ña. Chi jāni inī ña: Yáhá ndéē nī tátúnī nī, de nduū cūu nī ñahan viuda, de mā quijí cuiti tūndóhō ndoho nī, ncachī ña.

⁸ Jā ñúcuán cūu jā iin-nī quivi de quiji cuāhā tūndóhō siquī ña. Chi cuū ndiyi, de cucuécá ndasí inī ña, de coo tāmā, de cāyū ña nūu ñūhūn. Chi ndasí iyó poder maá Jētohō ō Yāá Dios, Yāá jā nī nenda siquī cuāchi ña, cāchi.

⁹ De ndacá rey ñayivī jā nī ncasíquī ndéē dē jín ña, de nī ntecū cuicá ndasí dē jín ña, cuacu dē de cuacu cóhō dē cunī dē jā quēnda ñūhmā jā cāyū ña.

¹⁰ De cuiñī jícá dē chi cuyūhú dē cunī dē jā sūcuán ndóhō ña castigo. De cāhān ndá dē: Nācā jā xēen ndóhō nū, ñuū cúnáhnú Babilonia, chi maá ñuū téyíi nī ncuu nū nīcu. De mitan chi iin núnúu-ni de nī nquenda castigo jā naā nū, cachī ndá dē.

¹¹ De ndacá tēe ñayivī jā jéen xícō inī ñuū ñúcuán, cuacu dē de cuacu cóhō dē jēhē. Chi nduū cā nī iin cuēen ndatíñú jā xícō ndá dē.

¹² De ndatíñú jā xícō dē cūu oro, plata, yūu luu, jín perla jā ndéē yāhvi, jín sahma fino jín sahma seda jā ndihī jín jā cuāhā. De suni ndacá ñutun jā ásin jēhén, jín ndacá ndatíñú luu jā nī nsáhá jín yūu marfil, jín ñutun vīi jā ndéē yāhvi, jín cāa cuāán, jín cāa hierro, jín yūu cuijín luu.

¹³ De suni xícō ndá dē canela jín ndacá jā jēhén ásin jín sūja īi jín sūja ūguā jín ndacá perfume jín vino jín aceite jín harina fina jín trigo. De suni xícō dē quiti jiso jín ticáchī jín caballo jín carreta, de jondē nchivī xícō dē jā sátiñú cāhā ji-ni.

¹⁴ De cāhān ndá dē jín ñuū ñúcuán: Nī ncujiyo ndihī ndatíñú cuicá jā nī jétahān ndasí inī nū. De ndacá jā vīi jā vāha jā nī ntecū cuicá nū, chi nī naā ndihī, de mā nānihīn cuiti cā nū, cachī ndá dē.

¹⁵ De ndacá tēe jā nī jéen nī yícō nī ncuu-cuicá jā siquī ndatíñú ñuū ñúcuán, chi cuiñī jícá dē jā yuhú dē cunī dē castigo coo ñuū ñúcuán. De cuacu dē de cuacu cóhō dē.

¹⁶ De cāhān ndá dē: Nācā xēen ndóhō ñuū téyíi yáhá. Chi nī ncuu tá cūu iin ñahan jā nī ñūhun sahma fino, sahma ndihī jín jā cuāhā. De nī ñūhun ña siquī oro jín yūu luu jín perla jā ndéē yāhvi.

¹⁷ De mitan de iin núnúu-ni de nī naā ndihī ndacá ndatíñú vāha ñúcuán, cachī ndá dē. De cuiñī jícá ndacá tēe scāca barco, jín nchivī jā cuāhān jín barco, jín tēe sátiñú inī barco, jín ndá cā tēe jā sátiñú nūu mar.

¹⁸ Chi cunī dē ñūhmā jā cāyū ñuū ñúcuán, de cana jee ndá dē: ¿Ní iyó cā ñuū téyíi jā

cúñáhnú tá cúu nūū ní iyo ñuū yáhá? cachí dē.

¹⁹ De cōsō ndá dē ticāchāā ñuhun xīnī dē jā cúcuécá inī dē. De cuacu dē de cuacu cóhó dē. De cana jee ndá dē: Nācā xēēn ndóho ñuū téyíí yáhá. Chi jíin ndatíñú cuicá jā ní iyo ñuū yáhá ní ncuucicá ndácá nchivī névāha barco jā jica nūū mar. De mitan de iin núnúú-ni de ní naā ndihi-ni, cachī dē.

²⁰ De ná cúsiī inī ndá ndóhó jā ndéē andivī, siquī jā ní naā ñuū yáhá. De ná cúsiī inī ndá ndóhó tēe apóstol, jíin tēe nácani tūhun Yāā Dios, jíin nchivī maā Yāā Dios. Chi ní nsáhá nēhén ñuū ñúcuán siquī ndá nú, de jā ñúcuán ní nenda Yāā Dios siquī.

²¹ Ñúcuán de iin ángel jā ndíso poder, ní nquehen yā iin yūū cáhnú tá cúu iin yōsó cáhnú, de ní squēne yā inī mar. De ní ncāhān yā: Tá cúu nūū ní naā yōsó yáhá, suni sūcuán naā Babilonia, ñuū cúñáhnú téyíí. De mā núcōo cuitī cā jā cuni ō nūū.

²² De ní ncāhān yā jíin ñuū ñúcuán: Inī calle nū mā cúnini cuitī cā nchivī jā scáta ji yaā arpa jíin flauta jíin trompeta. De suni mā cōō cuitī cā nchivī jā sáhá ndácá ndatíñú. De suni mā cúnini cā ji jā nihin ndácá molino nū.

²³ De ní iin lámpara mā sáhá cā jā cunijín nūū nū. De ní mā cúnini cā ji vico jā cúsiī inī ndá ñahan ndá tēe jā tándāhá máhñú nū. De nchivī jā ní jeen ní yīcō nūū nū, ní ncuñáhnú ndasí ji inī ñayivī. De ní stáhvi nū nchivī ndácá naciōn jíin tiñu tásí tiñu mágica, ncachī ángel.

²⁴ Chi siquī ñuū ñúcuán ndéē cuāchi jā ní jati nīñi ndácá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios, jíin ndácá nchivī maā yā, jíin ndá cā nchivī jā ní jahñi ndá ji ní cáhnú ñayivī.

19

¹ De tá ní ncuu ndácá yáhá, de ní jini ní jā cáhān jee cuāhá ndasí nchivī inī andivī:

Cúñáhnú ndasí Yāā Dios. Chi Yāā Dios maā ó cúu jā ní scácu yóhó.

De maā yā cúñáhnú ndasí, de maā yā tíin ndihi poder.

² De ndāā de vāha sáhá ndāā yā ndácá tiñu, chí ní nenda yā siquī cuāchi ñuū nēhén cúñáhnú ñúcuán.

Chi ní stívī ji nchivī ní cáhnú ñayivī, chí modo jā cásiquí ndéē ji Yāā Dios jā chíñúhún ji incā yāā.

De ní nsáhá yā jā ní ndutahví ji siquī jā ní jahñi ji ndácá mozo yā.

Ncachī ndá.

³ De ní ncāhān tucu ndá ji: Cúñáhnú ndasí yā. Chi ní cáni quenda ñúhmā ñuū ñúcuán jā cáyū, cáchi.

⁴ De ndihócō cūmī tēe ñáhnú jā ndíso tiñú, jíin ndicūmī jā tēcū, ní jecuñi jiti dē ní ntuu dē nūū dē nūū ñúhún, de ní nchiñúhún dē Yāā Dios, Yāā ndéē nūū mesa nūū tátúnī. De

ní ncāhān ndá dē: Amén. Súcuán ná cóo. Cúñáhnú ndasí yā.

⁵ De jondē nūū mesa nūū tátúnī yā ní ncāhān iin tūhun:

Ndá ndóhó jā sátiñú nūū Yāā Dios, jíin ndóhó jā jica yíñúhún nūū yā, jā cúñáhnú jíin jāā nduú, cáhān nū jā vāha ndasí Yāā cúu yā. Ncachī.

Vico jā tándāhá Yāā cúu Ticāchí

⁶ De ní jini ní jā cáhān ndá nchivī cuāha ndasí, de nihin tá cúu nūū níhin cuāhá yūte, jíin jā cána nihin taja. De ní ncāhān: Cúñáhnú ndasí yā. Chi Jétohō ō Yāā Dios, Yāā

tíin ndihi poder,

mitan de ndácu nihin yā tiñu.

⁷ De ná cúsiī inī ō, de sīi ndasí ná cóo inī ō, de ná cáhān ō jā cúñáhnú ndasí yā.

Chi ní nquenda quivī jā maā Yāā cúu Ticāchí, modo jā tandāhá yā.

De nchivī maā Yāā Dios cúu tá cúu ñahan jā tandāhá jíin yā, de ja iyó tūha ndá ji.

⁸ De ní nihin ji tūhun jā cuhun ji sahma fino jā ndoo ndasí de xiñú.

Ncachī ndá. De sahma fino ñúcuán cúu ndácá tiñu ndāā jā sáhá nchivī maā Yāā Dios.

⁹ De ní ncāhān ángel jíin ní: Tee nú tūhun yáhá: Nācā ndetú ndá nchivī jā ní ncana yā jā quihñin vico tándāhá Yāā cúu Ticāchí. De ní ncāhān cā ángel jíin ní: Ndácá tūhun yáhá cúu tūhun ndāā jā ní ncāhān Yāā Dios, ncachī yā.

¹⁰ De ní jecuñi jiti ní nūū jéhe ángel jā chíñúhún ní yā nícu. De ní ncāhān yā jíin ní: Mā sáhá nū sūcuán. Chi nduhú suni mozo Yāā Dios cúu ní, tá cúu nūū cúu maā nú jíin ndá hermano nū jā cándija vāha tūhun Jesús. Sa nūū maā Yāā Dios chíñúhún nū, ncachī yā. Chi maā tūhun jā ní ncāhān Jesús cúu jā cáhān ndāā ndá nchivī jā nácani tūhun Yāā Dios.

Yāā jā yósó siquī caballo cuijín

¹¹ Ñúcuán de ní jini ní jā níne nūū ndéē Yāā Dios andivī. De ní nquenda iin caballo cuijín, de Yāā jā yósó siquī tí nání yā Yāā ndāā, Yāā squincu. De ndāā sáhá ndāā yā tiñu, de ndāā nenda yā siquī ndácá jānehén.

¹² De tínuū yā jéñdütē tá cúu yáñuhún. De xini yā ñúhún cuāhá corona. De ndéē iin sívī yā jā maā-ni yā cúu jā jínī.

¹³ De ñúhún yā iin sahma jā ní ñundaji nūū níñi, de nání yā Tūhun Yāā Dios.

¹⁴ De ndácá ángel yā jā iyó andivī, yósó caballo cuijín de níquín yātā yā. De ñúhún ndá sahma fino cuijín jā iyó ndoo.

¹⁵ De inī yuhú maā Yāā jā yósó siquī caballo, quéē jā cáá tá cáá iin espada xēēn. De espada ñúcuán cúu tūhun yā jā sndóho yā nchivī ndácá naciōn. De nihin ndacu yā tiñu nūū ji. De sáhá ndāā yā siquī cuāchi ji modo jā jāñú siquī ndihā uva jā táxin. De cuāha yā

castigo xēen cundoho ji jā quítí iní yā síquí cuáchi jí. Chi maá yā tūn ndihí poder.

¹⁶ De sahna yā jíin síhin yā yósó tūhun yáhá: Rey nūū ndácá rey jíin Jētoho nūū ndácá jētoho, cáchi.

¹⁷ Ņúcuán de nī jiní ni iin ángel yā jā iní nūū ncandí. De nī ncana jee yā nūū ndácá quítí ndáva nūū táchi: Ndutútú ndá nú quíji nú cuxíní nú iin vico cáhnú sáhá Yāā Dios.

¹⁸ De caji nū cūñu ndácá rey jíin capitán jíin ndá tēé téyí, jíin cūñu ndácá caballo jíin tēé jā ní nchosó tí. De suni caji nū cūñu ndácá cā nchiví, cúu nchiví sátiñú cuenta maá jíin mozo jā ní jeen nchiví, cúu nchiví cuááhnú jíin nchiví jáá nduú, ncachí ángel.

¹⁹ Ņúcuán de nī jiní ni maá quítí xēen jíin ndácá rey ñayiví jíin cuáhā soldado dē. De nī ncutútú dē jā canāá dē jíin maá Yāā jā yósó caballo jíin ndá ángel yā.

²⁰ De nī ntiin ndá yā quítí xēen cuáhān tí preso jíin maá tēé nī nacani tūhun stáhví jā ní nsáhá ndácá tíñu ñáhnú nī jiní jínúú quítí xēen. Chi jíin tíñu ñáhnú űúcuán cúu jā ní stáhví dē ndácá nchiví jā ní jēhe tūhun cundiso tuní quítí xēen, jíin jā ní ncheñúhún imagen tí. De quítí xēen jíin tēé nī nacani tūhun stáhví, tēcú ndúú, de ní squéne yā nūū lago ñuhún jā cáyú jíin azufre.

²¹ De jíin espada jā quée yuhú Yāā jā yósó caballo ní jihí ndácá soldado quítí xēen. De ndácá quítí jā ndáva nūū táchi ní ndahá chíjin tí ní nchají tí cūñu ndá dē.

20

Síquí mil cuiyá

¹ De nī jiní ní jā ní ncuun iin ángel ichi andiví. De néé yā ndácáa jā nūne maá yaví cūñú ndasí. De suni néé yā iin cadena cáhnú.

² De nī ntiin yā maá cōō cáhnú jā iyó jondé janahán ndasí, de nání tí táchi cúñáhnú jíin Satanás. De ní juhni yā jā cunuhní mil cuiyá.

³ De ní squéne yā iní yaví cūñú ndasí. De ní jasí vāha yā, de ní nsáhá cutú yā yuhú yaví, tácu ma stáhví cá űúcuán nchiví ndácá nación, chí jondé tá jínu mil cuiyá. De jā yāha mil cuiyá, sá de cánuú jā ndají caca nuu jacú cá tiempo.

⁴ De ní jiní ní ndácá mesa nūū tátúní, de űúcuán ndéé ndácá nchiví jā ní nīhín tíñú jí jā sáhá ndāā jí tíñu. De suni ní jiní ní ánó ndácá nchiví jā ní jehndé ndá xīnī jí síquí jā ní nacani jí tūhun Jesús jíin tūhun Yāā Dios. De nduú ní nchíñúhún jí quítí xēen jíin imagen tí, de ní nduú ní jēhe jí tūhun jā cundeé tuní tí teén jí á ndahá jí. De ní jiní ní jā ní natecú jí de ní ndacu jí tíñu jíin Cristo mil cuiyá.

⁵ Yáhá cúu ndá ndiyi jā natecú xihna cá. De ndá cá ndiyi, nduú ní natecú jí, chí jondé jínu mil cuiyá.

⁶ De nācā ndetú ndácá nchiví ndoo ánó jā natecú xihna cá. Chi mā cúu cuijí jí vuelta űū. De cuu jí sūtú nūū Yāā Dios jíin nūū Cristo, de tátúní jí jíin yā mil cuiyá.

⁷ De tá jínu mil cuiyá, de ndājí Satanás de quee nūū yindasi.

⁸ De stáhví tucu nchiví ndácá nación níí cáhnú ñayiví. De stáhví nchiví űuū Gog jíin Magog. De sáhá jā ndutútú ndácá soldado űuū űúcuán jā canāá dē. De coo cuáhā ndasí dē tá cúu űútín yuhú mar.

⁹ De cütē nuu dē quíhín dē níí cáhnú ñayiví. De cuicó ndúú dē nūū ndéé ndá nchiví maá Yāā Dios, jíin ciudad jā mānī yā jíin. De Yāā Dios chí scúun yā ñuhún ichi andiví, de cáyú ndihí dē.

¹⁰ De táchi cúñáhnú jā ní stáhví ndácá nchiví űúcuán, chí squéne yā quíhín nūū lago ñuhún jā cáyú jíin azufre. De űúcuán chí jā ní squéne yā quítí xēen jíin tēé ní nacani tūhun stáhví. De űúcuán ndoho nduú űuú níí cání cuijí.

Jā sáhá ndāā yā tíñu nūū mesa cuijín

¹¹ űúcuán de nī jiní ni iin mesa cuijín cúñáhnú, de ndéé maá Yāā tátúní. De ñayiví jíin andiví ní ndoñúhún cuáhān jā ní ndéhe yā nūū, chí nduú cá ní ncuu coo nūū yā.

¹² De ní jiní ní ndácá ndiyi, jā ní ncuñáhnú jíin jáá nduú ní ncuñáhnú, iní ndá nūū Yāā Dios. De ní nsáhá yā jā nūne ndácá libro, de suni ní nune incá libro jā yósó sívī nchiví jā cutecú níí cání. De ní nsáhá ndāā yā síquí ndácá ndiyi, tú nāsa tíñu ní nsáhá jí jā yósó nūū ndácá libro űúcuán.

¹³ De ní nquee ndácá ndiyi jā ní jihí nūū mar. De suni ní nquee ndácá ndiyi jā ní jihí, jā iyó jí lugar nūū iyó ánó ndiyi. De ní nsáhá ndāā yā síquí, tú nāsa ní nsáhá iin iin jí.

¹⁴ űúcuán de cuéhé jahní nchiví jíin lugar nūū iyó ánó ndiyi, ní snáá yā ní squéne yā cuáhān nūū lago ñuhún. De jā ndoho nchiví nūū lago ñuhún, suu cúu jā cuú jí vuelta űū.

¹⁵ De űúcuán ní squéne yā ndá nchiví nēhén jáá nduú yósó jíin nūū libro jā yósó sívī nchiví jā cutecú níí cání.

21

Andiví jée jíin ñayiví jée

¹ űúcuán de ní jiní ní andiví jée jíin ñayiví jée. Chí andiví jíin ñayiví xihna ñuhún ní naā. De suni nduú cá mar.

² De nduhú Juan, ní jiní ní ciudad íí jā cúu Jerusalén jée. De ní ncuun vājí ichi andiví nūū ndéé Yāā Dios. De luu ndasí cáá tá cúu iin ñahan jā ní nsáhá tūha ña maá ña ní ncututú ña jā tandáhā ña jíin yíí ña.

³ De ní jiní ní iin tūhun jā ní ncāhān jee ichi andiví: Cūndéhe, chí mitan de ndéé Yāā Dios máhúú nchiví. De cundeé yā jíin ndá jí, de cuu jí nchiví maá yā. De maá yā cundeé yā jíin jí jā cúu yā Yāā Dios jí.

⁴ De nacuahā yā ntenúú ndá ji. De mā cúu cā nchivī, ni mā cuácú cā ji, ni mā cúcuécá cā inī ji, ni mā játú cā ji. Chi ja nī nchāha ndācá tūndóhó ja nī iyo, cáchī.

⁵ Ņúcuán de nī ncāhān maá Yāa ja ndéē nūū mesa: Cūndéhé, chi nasahá jeé nī ndācá ja iyo, ncachī yā. De suni nī ncāhān yā: Tee nú tūhun yáhá. Chi ndācá tūhun yáhá cúu ja jīnī ndija nú ja ndāa cúu.

⁶ De nī ncāhān cā yā: Ja nī jīnu. Maá nī cúu tá cúu letra A ja xīhna űhún jīn letra Z ja sándihí, chi maá nī nī squijéhé ndihi de maá nī sínu. De ndācá nchivī ja yichī, súcuán-ni cuāha nī ndute ja quéne coho ji ja cutecū ji ní cānī.

⁷ Ndācá nchivī ja cundeé sīquī jānehén, nīhīn ja nī ndācá yáhá cuu táhvi ji. De cuu nī Yāa Dios ji, de cuu ji sehe nī.

⁸ De ndācá nchivī ja yúhú cundoho sīquī tūhun nī, jīn nchivī jāa nduú cándija, jīn nchivī sáhá tínu néhén, jīn nchivī jāhni ndīyi, jīn nchivī jīca ndīi, jīn nchivī sáhá tási, jīn nchivī chíűhún idolo, jīn ndācá nchivī stáhvi, nchivī űúcuán chi quīvi ndá ji lago űuhún ja cáyú jīn azufre. De űúcuán cúu ja cuū ji vuelta úū.

Jerusalén jeé

⁹ űúcuán de nī nguīi iin táhān ndihúja ángel ja nī nee ndihúja cōhō ja nī űuhun chitú ndihúja tūndóhó ja sándihí. De nī ncāhān yā jīn nī: Nehén de ná stéhén ni nūū nū űahan ja tandáhá cuu űa űasihí Yāa cúu Ticāchī, ncachī yā.

¹⁰ De nī nsahá cā Espīritu Santo ja nī stéhén cā nūū nī, de ángel űúcuán nī jeca yā nduhú cuāhān yā jīn nī xīnī iin yucu cáhnú súcún. De nī stéhén yā nūū nī maá ciudad űi cúñáhnú ja cúu Jerusalén, de nī ncuun vāji jondé andivī nūū ndéē Yāa Dios.

¹¹ De jéndütē ndasi ciudad űúcuán tá cúu nūū jéndütē Yāa Dios. De xīűú tá cúu nūū xīűú iin yūū luu ja ndéē yāhvi ndasi, tá cúu yūū cuījín ja ndéē nihni modo vidrio.

¹² De yuhú ciudad nī jicó ndūū iin ja cáhnú súcún ja ndási ciudad. De iyo úxi úū viéhé. De ndācá viéhé íűi iin ángel yā. De ndācá viéhé ndéē sívi ndihúxi úū tatá Israel.

¹³ De lado nūū quénda ncandīi iyo űnī viéhé. De lado norte suni iyo űnī viéhé. De lado sur suni iyo űnī viéhé. De lado nūū quéne ncandīi suni iyo űnī viéhé.

¹⁴ De iyo úxi úū yūū náhnú ja cúu cimienta maá ja ndási ciudad. De ndācá yūū ndéē sívi ndihúxi úū apóstol maá Yāa cúu Ticāchī.

¹⁵ De ángel ja nī ncāhān jīn nī, née yā iin metro oro ja chicuāhá yā ciudad jīn ndá viéhé jīn maá ja ndási ciudad.

¹⁶ De ciudad chi iin medida-ni cúu ndicúmī lado. Chi ja cānī jīn ja jítē, inuú-ni cúu. De ángel nī nchicuāhá yā ciudad jīn medida űúcuán. De née úū mil úū ciento

kilómetro ja iin iin lado. De inuú-ni medida ja cānī, ja súcún, jīn ja jítē.

¹⁷ De suni nī nchicuāhá yā maá ja ndási ciudad, de née űnī xico cūmī metro ja súcún. De medida ja jétíűú nchivī, suni jétíűú ángel űúcuán.

¹⁸ De maá ja ndási ciudad nī ncuváha jīn yūū cuījín ndéē nihni. De ndinuhun oro cúu ciudad, de cáá tá cáá vidrio ja ndéē nihni.

¹⁹ De ndācá yūū ja cúu cimienta maá ja ndási ciudad, nī ncututú jīn ndinuú yūū luu ja ndéē yāhvi. Yūū xīhna űhún cúu yūū cuījín ndéē nihni. De ja úū cúu yūū ndéē xīűú. De ja űnī cúu yūū pinto. De ja cūmī cúu yūū cuíi xīűú.

²⁰ De ja úhún cúu yūū pinto ja űhún raya. De ja íűú cúu yūū cuāhá pinto. De ja úja cúu yūū cuāán ndéē nihni. De ja úna cúu yūū cuíi ndéé. De ja íin cúu yūū cuāán xīűú. De ja úxi cúu yūū cuíi cuījín. De ja úxi iin cúu yūū cuāhá cuāán. De ja úxi úū cúu yūū ndihí xīűú.

²¹ De ndihúxi úū viéhé űúcuán cúu úxi úū perla ja ndéē yāhvi. De iin iin viéhé cúu iin iin perla. De ndinuhun oro cúu calle cáhnú ciudad, de ndéē nihni tá cáá vidrio.

²² De nduú ná templo ní jīnī ni inī ciudad, chi níi cáhnú ciudad iyo maá Jētohō ō, Yāa ja tíin ndihi poder, jīn Yāa cúu Ticāchī.

²³ De nduú jīnī űhún ja cutūu ncandīi jīn yōō. Chi ja jéndütē maá Yāa Dios cúu ja cutūu. De maá Yāa cúu Ticāchī, cúu yā luz inī ciudad űúcuán.

²⁴ De nchivī ndācá nación űayivī ja ní scácu yā, caca ji nūū luz ja stūu ciudad űúcuán nūū ji. De ndācá rey űayivī quiji ndá dē ciudad jīn ndācá ja stéhén ja cúñáhnú dē.

²⁵ De ndācá viéhé ciudad má cūndasi cuiti nduú, de nduú ná jacuáa coo.

²⁶ De inī ciudad quiji nchivī cúñáhnú ndācá nación, quiji ji jīn ndācá ja stéhén ja cúñáhnú ji.

²⁷ De mā quívi cuiti ni iin ja tēhén. De ni mā quívi nchivī ja sáhá tínu néhén jīn ja stáhvi. Chi quívi maá-ni nchivī ja yósó sívi ji nūū libro ja yósó sívi nchivī cutecū níi cānī, ja névāha Yāa cúu Ticāchī.

22

¹ űúcuán de ángel yā nī stéhén yā nūū ni iin yūte ja iyo ndoo. De ndute űúcuán sáhá ja cutecū ō níi cānī. De ndéē nihni tá cúu vidrio, de quéne nūū mesa nūū tátūnī Yāa Dios jīn Yāa cúu Ticāchī.

² De jīca yūte sava māhūū calle cáhnú ciudad űúcuán. De ndūū lado yuhú yūte íűi űnutun ja cutecū ō níi cānī sáhá. De űnutun űúcuán jéhe jāvíxi úxi úū vuelta ja iin cuiyā, chi ndācá yōō cúun jāvíxi. De ndahá yúcu tú cúu tátān ja ndúvāha nchivī ndācá nación.

³ De ndācá ja ní stánū táhvi yā, mā cóo inī ciudad űúcuán. De inī ciudad cuíi

maá mesa nūū tátúnī Yāā Dios jíín Yāā cúu Ticāchí. De nchiví cándíja já cúu ji mozo yā, chíñúhún ji yā.

⁴ De cuní ji nūū yā, de cundeē síví yā teēn ji.

⁵ De mā cōō cā jacuāā ciudad ñúcuán. De nchiví já ndéē ñúcuán nduú cā jíni ñúhún ji já stúu lámpara nūū ji, ni já stúu ncardí. Chí já jéndütē maá Jētohō ō Yāā Dios cúu já cútúu nūū ji. De ndacu ji tiñu ní cání cuití.

Jā cuácuñatin nenda Cristo

⁶ Ñúcuán de ni ncāhān ángel jíín nī: Ndācá tūhun yáhá cúu já jíni ndija nú já tūhun ndāā cúu. De Jētohō ō Yāā Dios, maá yā sáhá jíín ndá tēe nācāni tūhun yā, já jíín Espírítu yā nācāni ndá dē. De suu maá yā nī ntají ángel yā tácuá stéhēn nūū nchiví cúu mozo yā ndācá tiñu já ñamā coo.

⁷ Ñamā ndiji nī, cáchí yā. De nācā ndetū nchiví já tēe sōho tūhun Yāā Dios já yósō nūū tutū yáhá.

⁸ De nduhū Juan, nī jini nī ndācá tūhun yáhá, de nī jíni nī ndācá tiñu yáhá. De tá nī jíni jíín sóho nī de nī jíni jíinúū nī, ñúcuán de nī jēcúñí jíti nī nūū jéhē maá ángel já ní stéhēn ndācá tiñu yáhá nūū nī, já chíñúhún nī yā nícu.

⁹ Sochi nī ncāhān ángel jíín nī: Mā sáhá nú sūcuán. Chí nduhū suni mozo Yāā Dios cúu nī, tá cúu nūū cúu maá nú jíín ndá hermano nú já nācāni tūhun yā, jíín ndihi nchiví já jétáhví tūhun já yósō nūū tutū yáhá. Sa nūū maá Yāā Dios chíñúhún nú, ncachí yā.

¹⁰ De nī ncāhān cā ángel jíín nī: Mā chíyuhū nū ndācá tūhun Yāā Dios já yósō nūū tutū yáhá, chí ja cuácuñatin tiempo já quee ndāā ndihi.

¹¹ De nchiví já sáhá tiñu néhén, ná sáhá cā ji tiñu néhén. De nchiví já íyó téhén ánō, ná quéndōo ji sūcuán. De sa nchiví já sáhá tiñu ndāā, ná sáhá cā ji tiñu ndāā. De nchiví já íyó ndoo ánō, ná cóo ndoo cā ji sūcuán, ncachí ángel.

¹² Jándāā já ñamā ndiji nī, cáchí Jesús. De quíji nī jíín táhví já cuáha nī nūū iin iin nchiví, tú nāsa tiñu nī nsáhá ji.

¹³ Maá nī cúu tá cúu letra A já xíhna ñúhún jíín letra Z já sándíhí, chí íyó nī jondé já xíhna ñúhún de coo nī ní cání.

¹⁴ Nācā ndetū nchiví já jéhe ji tūhun ndundoo ánō ji tá cúu nūū ndúndoo sahama ji. Chí cuu cají ji jávíxí ñutun já sáhá já cutecū ji ní cání, de cuu quívi ji viéhé ciudad ī ñúcuán.

¹⁵ De ichi fuera ciudad coo nchiví já sáhá tiñu néhén, jíín nchiví sáhá tásí, jíín nchiví jíca ndí, jíín nchiví jáhni ndiyi, jíín nchiví chíñúhún ídolo, jíín ndá nchiví já cúsi īni stáhví táhán.

¹⁶ Maá nī já cúu Jesús, nī ntají nī ángel nī tácuá cachí tūhun yā ndācá tūhun yáhá nūū ndá grupo nchiví cándíja. De maá nī nī nsáhá já ní íyo rey David, de nī ncacu nī nūū tatá David. De cúu nī tá cúu lucero já jéndütē já quéndá túu, ncachí yā.

¹⁷ De maá Espírítu Santo jíín ndá nchiví Yāā Dios já cúu ji tá cúu ñahan tándāhá jíín Yāā cúu Ticāchí, cáhān ndá: Nehēn, quívi ndá nú ndahá yā. De ndācá nchiví já níni, suni ná cáhān ji: Nehēn, quívi ndá nú ndahá yā. De ndācá nchiví já yíchi já cúni ji coho ji, ná quívi ji ndahá yā, de sūcuán-ni ná cóho ji ndute já cutecū ji ní cání sáhá.

¹⁸ De ndācá nchiví já jíni tūhun Yāā Dios já yósō nūū tutū yáhá, cáhān nīhin nī jíín ji: Tú ní iin nchiví chisó cā ji nūū tūhun já cáhān tutū yáhá, de Yāā Dios suni chisó cā yā tūndóhó já cáhān nūū tutū yáhá, cundoho ji.

¹⁹ De tú ní nchiví candeē ji jacū tūhun já cáhān tutū yáhá, de Yāā Dios candeē yā táhví ji já yósō nūū libro já yósō síví nchiví cutecū ní cání, de mā níhīn ji táhví ji īni ciudad ī ñúcuán. De tutū yáhá cúu já cáhān síquī ndācá ñúcuán.

²⁰ De Yāā já ní ncāhān ndācá tūhun yáhá, suha cáhān yā: Jándāā já ndiji ñamā nī, cáchí yā. Amén. Sūcuán ná cóo. Jētohō sá Jesús, jíicān táhví sá já ndiji ñamā nī.

²¹ De ñúhún īni nī já Jētohō ō Jesucristo ná sáhá cā yā já váha ndá ndóhó. Amén.